Bundel van de Verenigde Vergadering van 14 februari 2019

00 Opening

Oproepbrief verenigde vergadering 14 februari 2019

01 Vaststellen agenda

Agenda Verenigde Vergadering 14 februari 2019

02 Lijst van besluiten en toezeggingen V.V. 20 december 2018

Concept lijst van besluiten en toezeggingen V.V. 20 december 2018

Audiotranscript V.V. 20 december 2018

03 Mededelingen

04 Insprekers

05 Vragenrondje

06 Stukken ter kennisname

06.01 Conceptnotulen commissies Bestuur, Organisatie en Bedrijfsvoering, Stedelijk Water en Watersysteem en Gezond, Schoon en Gezuiverd Water van 29 januari 2019

Conceptnotulen commissie BOB 29 januari 2019

Conceptnotulen commissie SWW van 29 januari 2019

Conceptnotulen commissie GSG van 29 januari 2019

VERZAMELFORMULIER

Bijlage bij verzamelformulier Aanpassing invorderingsbeleid

B Bespreekstukken

B.03 Aanpassing delegatiebesluit

Dossier 1157 voorblad

Aanpassing delegatiebesluit - getekende versie

Transponeringstabel Delegatiebesluit 2017-2019

B.04 Aanpak bestuurlijke integriteit, inclusief wijziging Reglement van Orde van de Verenigde Vergadering

Dossier 1158 voorblad

Aanpak bestuurlijke integriteit, inclusief wijziging Reglement van Orde van de Verenigde Vergadering - getekende versie

Gedragscode integriteit voor algemeen en dagelijks bestuursleden van het Hoogheemraadschap van Delfland

B.10.a Investeringsvoorstel project S.C.H.O.O.N (deelproject 1 Zoetwaterfabriek, deelproject 2 Waterharmonica), onderdeel Kwaliteitsprogramma Blankenburgverbinding

Dossier 1047 voorblad

Investeringsvoorstel project S.C.H.O.O.N. bestaande uit twee onderdelen de Zoetwaterfabriek en de Waterharmonica met bijbehorende kredietaanvraag - getekende versie

Bijlage 0 Flyer S.C.H.O.O.N.

Bijlage 3 Schetsontwerp Zoetwaterfabriek

Bijlage 4 Schetsontwerp Waterharmonica

Bijlage 5 conceptbrief D&H aan BAG 2019

Bijlage 6 Aanvraag bijdrage Zoetwaterfabriek De Groote Lucht (DMS 1375893)

Bijlage 6.1 Brief I&W verwijdering medicijnresten (DMS 1387027)

Bijlage 7 Brief Nadere Afspraken Waterharmonica

Bijlage 7.1 Samenwerkingsovereenkomst (2017)

Bijlage 7.2 Jaarlijkse Beheer- en onderhoudskosten

Bijlage 7.3 Situatieschets

Bijlage 8 Conceptovereenkomst RWS Natuurcompensatie Rietputten

Bijlage 9 Totaaloverzicht technische onderzoeken rondom de Waterharmonica

Bijlage 9.1 Kunstwerken Waterharmonica

Bijlage 9.2 Systeemmaatregelen Waterharmonica

Bijlage 9.3 Verdunning Zoetwaterfabriekwater

Bijlage 9.4 Sturing stuwen Waterharmonica

B.10.b Groot onderhoud zandfilter AWZI de Groote Lucht

Dossier 1092 voorblad

Groot onderhoud zandfilter AWZI De Groote Lucht - getekende versie

H Hamerstukken

H.01 Nota activabeleid

Dossier 983 voorblad

Nota activabeleid 2018 en uitvoeringsregels investeringsproces - getekende versie

Concept nota Activabeleid 2018

Overzicht wijzigingen ten opzichte van nota Activabeleid 2017

Uitvoeringsregels Investeringsproces

H.02 Besluit tot toetreding werkgeversvereniging

Dossier 1064 voorblad

Besluit over toetreding werkgeversvereniging - getekende versie

Bijlage 1 QenA bij lid worden werkgeversvereniging

Bijlage 2 Overzicht potentiele leden en stemverhouding

Bijlage 3 Contouren begroting en contributie 2019

H.05 Evaluatie Reglement van Orde, inclusief wijziging Reglement van Orde

Dossier 1149 voorblad

Evaluatie Reglement van orde vv en commissies Delfland - getekende versie

Bijlage 1 vragenlijst bij evaluatie RvO december 2018

Bijlage 2 Reacties van fracties op de evaluatie december 2018

H.06 Verordening rechtspositie bestuursleden Hoogheemraadschap van Delfland 2019

Dossier 1154 voorblad

Verordening rechtspositie bestuursleden Hoogheemraadschap van Delfland 2019 - getekende versie

H.07 Actualisatie Beleidsnota grondwaterbeheer

Dossier 972 voorblad

Actualisatie beleidsnota grondwaterbeheer - getekende versie

Beleidsnota grondwaterbeheer Delfland

H.08 Leidende principes Watervisie

Dossier 1153 voorblad

Leidende principes Watervisie Delfland - getekende versie

Bijlage 1 Uitwerking leidende principes Watervisie

Bijlage 2 Eerste prototype van de Watervisie

H.09 Hoofdlijnen Hemelwateraanpak

Dossier 1115 voorblad

Hoofdlijnen Hemelwateraanpak Delfland - getekende versie

H.11 Collectief NWA

Dossier 1083 voorblad

Collectief NWA

Brief van LTO Glaskracht aan het College van D&H over collectieve zuivering AWZI Nieuwe Waterweg

H.12 Toetreding Aquon tot werkgeversvereniging UvW

Dossier 1208 voorblad

Toetreding tot werkgeversvereniging UvW van GR Aquon - getekende versie

Toetreding GR Aquon tot werkgeversvereniging UvW

Voorgenomen besluit Aquon deelname werkgeversvergeniging

S Sluiting

Hoogheemraadschap van
Delfland

Aan de leden van de verenigde vergadering

DELFT
18 januari 2019

ONDERWERP
oproepbrief verenigde vergadering 14 februari 2019

Geachte leden,

Hiermee roep ik u namens de voorzitter op voor de bijeenkomst van de verenigde vergadering die zal worden gehouden op donderdag 14 februari 2019 in de **VV-zaal** van het Gemeenlandshuis, Phoenixstraat 32 te Delft, aanvang 09.00 uur.

De concept-agenda van de verenigde vergadering, en de daarbij behorende stukken zijn vanaf 8 februari beschikbaar op uw iPad en gepubliceerd op internet.

Indien u verhinderd bent de verenigde vergadering bij te wonen, verzoek ik u vriendelijk daarvan kennis te geven aan Linda Leemborg, telefoon (015) 260 82 23. U kunt uw bericht ook sturen naar: verenigdevergadering@hhdelfland.nl.

Met vriendelijke groet,
de Griffier van Delfland,

drs. H.K.B. Fobler

BIJLAGE(N) -
CONTACT mevrouw L. Leemborg • T (015) 260 82 23• E lleemborg@hhdelfland.nl
POSTADRES Postbus 3061, 2601 DB Delft • WEBSITE www.hhdelfland.nl
SECTOR Bestuur, Beleid en Communicatie • TEAM Bestuur

Agenda Verenigde Vergadering

Datum 14-02-2019
Tijd 9:00 - 12:30
Locatie GLH: VV zaal / 1.38
Voorzitter Daverveldt, P.H.W.M. (DB)

00	**Opening**
01	**Vaststellen agenda**
02	**Lijst van besluiten en toezeggingen V.V. 20 december 2018**
03	**Mededelingen**
04	**Insprekers**
05	**Vragenrondje**
06	**Stukken ter kennisname**
06.01	**Conceptnotulen commissies Bestuur, Organisatie en Bedrijfsvoering, Stedelijk Water en Watersysteem en Gezond, Schoon en Gezuiverd Water van 29 januari 2019**
B	**Bespreekstukken**
B.03	**Aanpassing delegatiebesluit (BOB)**
B.04	**Aanpak bestuurlijke integriteit, inclusief wijziging Reglement van Orde van de Verenigde Vergadering (BOB)**
B.10.a	**Investeringsvoorstel project "S.C.H.O.O.N" (deelproject 1 Zoetwaterfabriek, deelproject 2 Waterharmonica), onderdeel Kwaliteitsprogramma Blankenburgverbinding (GSG)**
B.10.b	**Groot onderhoud zandfilter AWZI de Groote Lucht (GSG)**
H	**Hamerstukken**
H.01	**Nota activabeleid (BOB)**
H.02	**Besluit tot toetreding werkgeversvereniging (BOB)**
H.05	**Evaluatie Reglement van Orde, inclusief wijziging Reglement van Orde (BOB)**

H.06 **Verordening rechtspositie bestuursleden Hoogheemraadschap van Delfland 2019 (BOB)**

H.07 **Actualisatie Beleidsnota grondwaterbeheer (SWW)**

H.08 **Leidende principes Watervisie (SWW)**

H.09 **Hoofdlijnen Hemelwateraanpak (SWW)**

H.11 **Collectief NWA (GSG)**

H.12 **Toetreding Aquon tot werkgeversvereniging UvW (BOB)**

S **Sluiting**

CONCEPT

Lijst van besluiten en toezeggingen van de openbare Verenigde Vergadering, bijeen op 20 december 2018

Agendapunt	Onderwerp	Besluit	Toezegging	Trekker
01.	Vaststellen agenda	Vastgesteld		
02.	Lijst van besluiten en toezeggingen V.V. 22 november 2018	Vastgesteld	Schriftelijke opmerking van de heer Fekkes wordt verwerkt in de notulen.	Secretaris
03.	Mededelingen	Afwezig de leden Eekhout, Van Adrichem, Van den Berg, Kuijvenhoven, Hoogerwerf		
04.	Inspraakronde			
05.	Vragenrondje			
	Jeugddijkgraaf Jiska Taal spreekt de verenigde vergadering toe			
06.	Stukken ter kennisname	Vastgesteld	De beantwoording van de vragen van PvdA, worden gevoegd bij de commissie SWW van 29.01.2019	Secretaris
B.03	Het niet activeren van uren van het Projectmanagementbureau	Vastgesteld		
B.07	Investeringsplan en ontwerpkrediet Calamiteitenbergingen Westland	Vastgesteld Fractie CU-SGP onthoudt zich van stemming op grond van art 38a WSW.	De tekst van het besluit wordt aangepast. In plaats van (Besluit 1b) '*Glas 3'* en '*Locatie 8A'*, wordt opgenomen: '*zoals beschreven in bijlage 1'*. De vertrouwelijkheid wordt opgeheven voor bijlage 1 bij het voorstel.	Hoogheemraad Jans
B.08	Maatregelen waterhuishouding Broekpolder Vlaardingen	Vastgesteld		

B.11	Onderzoeksrapport Doelmatigheid Afvalwaterketen Delfland	Vastgesteld		
H.01	Bestuurlijke P&C-cyclus 2019	Vastgesteld		
H.02	Energiestrategie Delfland en haalbaarheidsstudie zonnepanelen	Vastgesteld Stemverklaring PvdA; PvdA is aanjager duurzame energie, graag scherpte in strategie Stemverklaring Integer Liberaal: is verheugd over aanpassing voorstel, ontvangt graag brief over status van het stuk	volgende commissie BOB komt een concreter plan van aanpak en een aanzet over de beschikbare financiële middelen. De positie van de RES en MRDH worden in de stukken voor die commissievergadering meegenomen. Aanpassingen aan het voorstel onder 'kernboodschap': - Punt 3, derde dot: 'Nederlandse wind' wordt 'Nederlandse duurzame energie'; - Laatste dot: frase die begint met 'dat doen we door' wordt geschrapt, en blijft staan: Delfland zal de samenwerking opzoeken met diverse stakeholders om gezamenlijk te werken aan een klimaatneutrale regio; - Verwijzingen naar de RES uit het document verwijderen.	Hoogheemraad Smits Hoogheemraad Smits
H.04	Procedure behandeling begrotingswijziging 2019 en ontwerpbegroting 2020 Het Waterschapshuis	Vastgesteld		
H.05	Kaderbrief 2020 GR Het Waterschapshuis	Vastgesteld		
H.06	Onderzoek motie doorlichting kosten watersysteem	Vastgesteld Stemverklaring PvdD: de voorstellen in het onderzoek mbt muskusrattenbestrijding beoordeelt de fractie negatief		

H.09	Betonreparatie gemaal Parksluizen	Vastgesteld		
H.10	Diverse peilbesluiten	Vastgesteld		
	Motie Cultureel erfgoed	Aangenomen Stemverklaring PvdA: verzoekt het college de motie 'immaterieel cultureel erfgoed hierbij te betrekken'	Het college neemt de motie over	
	Motie Klare taal	Aangenomen	Toezegging: Het college onderzoekt de uitvoerbaarheid van de motie	
	Sluiting	16.20 uur		

Versie 20 december 2018

TRANSCRIPT VAN DE VERENIGDE VERGADERING VAN HOOGHEEMRAADSCHAP DELFLAND
d.d. 20 december 2018

0. Opening

De voorzitter: Goedemiddag, het is half één, ik wil graag deze laatste VV-vergadering van het jaar openen. In deze donkere dagen voor kerst wil ik u heel graag verwelkomen in onze VV-zaal. Zoals u weet, kerst is het feest van licht en duisternis. Wat is het daarom mooi dat wij op veler verzoek nu onze nieuwe verlichting kunnen tonen in deze zaal. En dan moet het nu gebeuren. Ik hoop dat het niet alleen zal bijdragen aan leesbare teksten, maar ook aan verlichte besluiten. Het spijt mij dat mevrouw Eekhout nog steeds wegens ziekte verhinderd is. Ik wens haar, ook namens u allen, een voorspoedig herstel toe. Mevrouw Hoogerwerf en de heren Kuijvenhoven en Van Adrichem zijn ook verhinderd. Verder wil ik … Ik weet niet of onze jeugddijkgraaf al aanwezig is, maar die komt … Ah, kijk, wat een timing. Dus we hebben vandaag ook een speciale gast bij de vergadering, onze jeugddijkgraaf Jiska Taal, die ons straks zal toespreken. Ik heb ook wat verdrietig nieuws en dat is, ik wil nu het overlijden van de heer Roel Keuning memoreren. Hij is 88 jaar geworden en was hoogheemraad met portefeuille Waterkwaliteit, van 1988 tot 1995. En dat was in de periode dat meester Van den Berge dijkgraaf van het hoogheemraadschap van Delfland was. We hebben gelukkig ook heuglijk nieuws. Voor u ligt een presentie van de Partij voor de Dieren, opdat we in het nieuwe jaar met frisse moed er tegenaan kunnen gaan en in een goede sfeer met elkaar de verkiezingen tegemoet kunnen gaan. Dus dank u wel daarvoor. En helaas is er iets met de logistiek niet helemaal nog goed gegaan, maar dat hoop ik dat dat rechtgezet wordt. Maar uw dijkgraaf viert overmorgen zijn verjaardag en ik dacht dat het ook aardig zou zijn om een klein petit fours aan te bieden. Dat komt hopelijk zo later in de vergadering binnen. Zoals gezegd, het is de laatste vergadering van dit jaar. We hebben, als ik het goed geteld heb, zeven bespreekstukken. Dus dat betekent, dat is best een volle agenda. En er is wel enige tijdsdruk, omdat wij ook natuurlijk hebben afgesproken dat we gezamenlijk met alle medewerkers om half vijf de kerstborrel willen vieren. Verder. Dat waren eigenlijk mijn mededelingen.

1. Vaststellen agenda

De voorzitter: En met uw welnemen wil ik dan doorgaan direct naar het vaststellen van de agenda. Ik heb al gehoord via e-mail dat de PvdA de P&C cyclus, de energiestrategie en de motie watersystemen als bespreekstuk zou willen hanteren. En ik wil graag vragen of er nog andere leden van de VV zijn … Ik zie mevrouw Hilders, die ook een voorstel heeft ten aanzien heeft van de agenda. Mevrouw Hilders.

Mevrouw Hilders: Dank u wel, voorzitter. Ik zou als eerste willen voorstellen om H.02, de energiestrategie, die zou ik eigenlijk bij voorkeur in januari willen bespreken als de brief over de status van de RES-regio's, die door hoogheemraad Smit is toegezegd, als die er ook is, als die is beantwoord en wat we mee kunnen nemen in het oordeel. En als dat niet kan, dan wil ik het ook als bespreekstuk.

De heer Nanninga: Voorzitter, wij wilden ons beperken tot een stemverklaring bij H.02, maar nu mevrouw Hilders er een bespreekstuk van maakt, dan doen wij met haar mee.

Mevrouw Hilders: Ik heb dus eerst voorgesteld dat we het zouden uitstellen.

De voorzitter: Mevrouw Hilders, dank u wel voor uw suggestie. Ik stel voor, we hebben over de conceptagenda gesproken in de agendacommissie en daarbij besloten om dit toch inderdaad te agenderen. Dus mijn voorstel

aan de VV zou zijn, om dit op de agenda te houden, maar dan wel natuurlijk de gelegenheid te geven aan die VV-leden die hier opmerkingen over willen hebben, om die te kunnen maken en daarover in discussie te kunnen gaan met de portefeuillehouder.

Mevrouw Hilders: In dat geval heb ik een amendement.

De voorzitter: In dat geval heeft u een amendement. Zijn er nog andere … De heer Simon.

De heer Simon: Dank u wel, voorzitter. Ik wil graag een stemverklaring op H.06. Maar ik had gehoord dat de Partij van de Arbeid dat al als bespreekstuk had neergezet.

De voorzitter: Dan is Ik zie geen andere, de heer Hombergen.

De heer Hombergen: Niet over de bespreekstukken, maar bij de ingekomen notulen staan ook de antwoorden op de vragen, gesteld door mijn collega Van Hijlckama Vlieg. En Van Hijlckama Vlieg en ik willen graag '…' antwoorden ook bij de bespreking van de komende commissie weer bijgetrokken worden, samen met de notulen.

De voorzitter: Dat is prima. Dus dat zijn de antwoorden die moeten toegevoegd worden, even voor de duidelijkheid, aan

De heer Hombergen: De antwoorden die nu bij agendapunt 6 staan, bij de notulen worden gevoegd. Maar die antwoorden zelf, daar willen we toch een nadere vraag over stellen. Dus graag dat weer agenderen bij de komende commissievergadering.

De voorzitter: Dat zullen we doen. Mevrouw Dijkshoorn.

Mevrouw Dijkshoorn-van Dijk: Dank u wel. Wij hebben nog eigenlijk een motie, vreemd aan de orde van de dag. Dat is niet de oudejaarsmotie, dus die willen wij graag nog op de agenda zien terug.

De voorzitter: Ik heb , Goed dat u dat zegt. Ik heb twee moties, vreemd aan de agenda, ontvangen. Eén over het cultureel erfgoed en de ander over klare taal. Verwijst u nog naar een derde motie, vreemd … Ik stel voor deze twee moties, omdat ze vreemd aan de agenda zijn, aan het einde van de vergadering te behandelen, in de volgorde waarin de moties zijn binnengekomen. Dus eerst cultureel erfgoed en dan klare taal. Ik zie verder geen opmerkingen meer. Dan is hiermee de agenda vastgesteld.

2. Lijst van besluiten en toezeggingen V.V. 18 november 2018 (bijlage audiotranscript)

De voorzitter: Dan gaan wij door naar de lijst van besluiten en toezeggingen. Ik heb al begrepen dat de heer Fekkes een technische wijziging gevraagd heeft, omdat in het audiotranscript, op pagina 44, een tekst aan de heer Fekkes wordt toegerekend, maar dat zou de heer Middendorp moeten zijn. Dus ik stel voor dat we dit verwerken in de notulen. Zijn er nog andere opmerkingen? Die zie ik niet.

3. Mededelingen

De voorzitter: Dan wil ik doorgaan nu naar agendapunt 3. Zoals u weet, Jiska Taal is onze jeugddijkgraaf. Ik ben erg blij dat Delfland een jeugddijkgraaf benoemd heeft, want we weten allemaal hoe belangrijk het waterbewustzijn is en voor mij is daarbij ook de jeugd een hele belangrijke doelgroep. En een jeugddijkgraaf is,

wat mij betreft, bij uitstek geschikt om de verbinding met die jeugd te leggen. Ik heb afgelopen maandag met Jiska gesproken en ik ben al erg blij dat zij ook bereid is om nog een jaar langer de rol van jeugddijkgraaf op zich te nemen. Ik vind het nu heel erg leuk om haar uit te nodigen om iets te vertellen van de ervaringen die zij het afgelopen jaar gehad heeft als jeugddijkgraaf. Dus ik wil voorstellen haar nu de gelegenheid te geven een korte presentatie te geven en wellicht heeft u aan het einde van de presentatie nog enkele vragen of opmerkingen. Jiska, het woord is aan jou.

Jiska Taal: Hartelijk dank voor uw woord. Zoals jullie misschien , O, pardon. Goedemiddag allemaal. Zoals u misschien kunt horen ben ik helaas gister heel erg verkouden geworden en ben ik mijn stem kwijtgeraakt. Dus als zometeen niet alles duidelijk is, wilt u het alstublieft vragen, want dan zal ik proberen het wat duidelijker opnieuw te vertellen. Heel erg bedankt dat ik hier vandaag mag spreken en heel erg bedankt voor het afgelopen hele leuke jaar. Ik wilde jullie door mijn hoogtepunten van afgelopen jaar, van mijn eerste jaar als officiële jeugddijkgraaf van het hoogheemraadschap, meenemen. Ik begin heel even bij deze mooie trui. Het is niet heel erg netjes, dat weet ik. Maar ik wilde even laten zien dat het jeugdwaterschap van Nederland, dat wij een nieuwe trui hebben gekregen die wel bij water past. Dus hij is blauw en niet Minion-geel. Echt verschrikkelijk. Maar deze is hartstikke mooi, dus daarom heb ik hem ook aangetrokken. Zoals u ziet op het plaatje hierboven of daarboven of daarachter, ziet u mijn interview met de vorige dijkgraaf. Dit is in het blad gekomen, Het Waterschap. Ik vond dat een hele leuke ervaring en daarom staat hij ook, zeker weten, in mijn hoogtepunten van afgelopen jaar. Wat ik ook afgelopen jaar heb gedaan is, met Ernst Raaphorst mocht ik meedoen in Ernst OnderWater. In aflevering 10 mocht ik meedoen en u ziet dat we, hier zijn we aan het kijken wat er in de sloot aan het leven is. Het was een hele leuke dag, het regende helaas wel, maar dat past er ook wel een beetje bij. Dus met de uitkomst ben ik heel erg tevreden en ik heb er eigenlijk alleen maar leuke reacties op terug gehad. En dit was zeker iets wat ik in de toekomst ook nog een keer hoop te mogen meemaken. Dus dit was wel echt gewoon heel erg super. Zeker kijken allemaal. En dat is heel erg leuk. En op deze foto ziet u het afscheid van de vorige dijkgraaf. Hier mocht ik praten voor een zaal met, volgens mij, wel meer dan driehonderd mensen. Normaal krijg ik op school, als ik een spreekbeurt moet houden voor dertig mensen, als de kriebels. Ik heb … Door heel veel mensen is me de moed ingepraat. Want ik dacht echt toen ik dat podium op moest gaan, waar is de uitgang, ik vind dit eng, ik ga dit niet doen. Uiteindelijk, zoals de foto ook laat zien, ben ik toch op het podium gaan staan en heb ik mijn verhaal mogen doen en dat was zeer bijzonder en ik denk ook dat geen enkele zestien, toen nog vijftienjarige, kon zeggen, dat hij heeft mogen spreken voor een enorme zaal met mensen van het waterschap, van de familie, van Michiel van Haersma-Buma, oude vrienden. Dus … En ook daartussen zaten best wel belangrijke mensen, dus dat is ook wel een superervaring. En dat was ook gewoon supercool om te doen, om het even in de taal van tegenwoordig te zeggen. Ik mocht ook, dat was afgelopen september, als ik het me goed kan herinneren, jureren bij het Festival van de Toekomst. Dat was echt iets, enorme chaos. Het is één keer in de twee jaar en ik mocht daar helpen om een prijs uit te delen voor innovaties, die vooral gebaseerd waren op … Heel veel was er met water, waterberging, wateropslag. Sorry hoor. Ook een paar met iets in de weg. En dat was ook wel heel erg gaaf, dat ik daar mocht meehelpen, mee mocht helpen. Ik heb daar ook best heel veel geleerd, elke … Eén mevrouw kwam naar mij toe en die zei, heb jij LinkedIn? Ik echt zo, LinkedIn? Wat is dat? Heb je een businesskaartje? Eh, nee. Nou, zoals misschien al, wat u verwacht, heb ik dus gelijk Anne-Martien gemaild. Is er een mogelijkheid dat ik businesskaartjes kan krijgen? En ik heb ook gelijk diezelfde middag LinkedIn aangemaakt. Nou, ik heb nu meer connecties dan mijn moeder. Die vindt dat niet zo heel erg leuk. Maar dus … En o, dit is met het jeugdwaterschap, met onze nieuwe truien. Ik ben degene met die enorme oranje rugzak. Helaas sta ik daarom bekend in mijn omgeving. Van, dat kleine meisje met de enorme oranje rugzak. Hier zijn we aan het distelsteken op een dijk bij Termunterzijl en Hongerige Wolf. Dit was, denk ik, tien minuten nadat ik van de dijk was gevallen. Ik was nogal enthousiast met het distelsteken en ik dacht, deze enorme distel moet eruit,

het is slecht voor de dijk. Nou, maar de grond was nogal heel erg hard door de droogte, dus ik was op de schep gaan springen. Was niet heel erg handig. Uiteindelijk stond de schep in plaats van mooi recht, in een hoek van negentig graden. Maar de distels zijn eruit en daar gaat het om. Hun waren heel erg blij met alle vrijwillige slaafjes, om het even zo te zeggen. Kinderarbeid, om al deze distels eruit te halen. We vonden het wel heel erg leuk, want nu konden we … We zagen gelijk resultaat en we waren druk bezig. Iets minder was dan de schapenpoep overal. Maar voorderest was het hartstikke leuk. Dit was afgelopen waterschapweekendje. Dat was in Den Bosch. We hebben daar ook Bossche bollen gemaakt met het jeugdwaterschap. Hoe enorm lekker is dat vooral? Heel erg veel gegeten. Maar hier gaat het dus om … Ik ben hier gister ook bij een gastles geweest, om gastlessen te geven met het waterschapdemocratiespel. Ik kan niet … Het is een heel leuk spel en dan voor maatschappijleer vooral, voor de middelbare school en mbo. Het is een heel leuk spel en wij dachten allemaal van, hallo, wat is dit? Een leuk spelletje. Nou, we zien wel. Uiteindelijk waren we zo fanatiek met de jeugdwaterschappers, dat we serieus op tafel sloegen en tegen elkaar gingen schreeuwen van, wij hebben jullie geholpen met jullie stomme bevers, nou helpen jullie met onze storm. Uiteindelijk zijn we overstroomd, dus kies niet voor ons, zou ik zeggen. Maar het is wel echt een enorm leuk spel. En ik ben ook volgend jaar … Ik zit nu in mijn examenjaar en volgend jaar neem ik een tussenjaar. En ik heb al stiekem een beetje geïnformeerd of het mogelijk zou zijn dat ik hier een stageplek zou kunnen krijgen. En ik wil zeker volgend jaar nog meer gastlessen gaan geven en ook de dingen gaan doen die ik heb beloofd toen ik jeugddijkgraaf werd. En ik ga in het aankomende jeugdwaterschapweekend ook kijken of ik de nationale jeugddijkgraaf kan worden. En ik hoop dat dat lukt. Heel erg bedankt, volgens mij.

De voorzitter: Dankjewel, Jiska. Ik wil eerst de gelegenheid geven, zijn er leden van de VV die vragen of opmerkingen willen maken? Dan is dit de gelegenheid. Volgens mij is het een … Ah ja.

Mevrouw De Zoete – van der Hout: Ik wil je in ieder geval heel erg veel succes wensen bij die verkiezing. Dat is leuk voor jou, maar ook leuk voor ons, als je het zou worden.

Jiska Taal: Ja, het zou heel goed , Ik vind het heel erg leuk, want dan kan je overal in Nederland heen. En volgend jaar is het jubileum van het jeugdwaterschap. We bestaan dan tien jaar. Dus dat zou echt wel heel erg leuk zijn, om dan de tiende jeugddijkgraaf van Nederland te worden. En dan is het ook heel erg leuk als je dan zelf uit Delfland komt en dat jullie dan Ook gewoon, dat ik echt de jeugddijkgraaf ben. Nog een ander heel leuk verhaal. We waren hier met het jeugdwaterschap. Sorry hoor. Met het jeugdwaterschap in , Het eerste jeugdwaterschapweekend was hier in Delft. De andere jeugdwaterschappers waren jaloers op ons gebouw. Dus … En ze vonden het heel erg gaaf hoe alles was en wat ze mochten doen. Ze hebben het ook nog steeds over Ernst Raaphorst. Afgelopen weekend ook nog gewoon over onze ecoloog. Dus dat vind ik ook wel heel erg leuk. En ook gewoon, af en toe komt het nog van, jij komt toch uit het hoogheemraadschap van Delfland? Ja. Jullie hebben echt, echt een heel mooi gebouw. Heb je het echt heel druk? En dat soort dingen. Ze snappen ook wel dat wij heel veel werk hebben. Jullie daar heel veel werk hebben. Ik heb er nog niks mee te maken helaas, of gelukkig. Ik weet niet hoe je het ziet. Heel erg bedankt voor uw vraag en heel erg bedankt voor uw steun. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Belt.

De heer Belt: Dankjewel. Wij vinden het hartstikke leuk en goed wat je doet. Je komt echt over als een goede ambassadeur voor Delfland. Ik ben zelf ook een beetje verbaasd hoeveel je doet. Ik kan me niet herinneren dat dat van Of, van vorige jeugddijkgraven herinneren. Maar nou, dankjewel, ga zo door. En ik zag dat jullie ook op Twitter, hier en daar, wat delen. In ieder geval, iemand doet dat namens jullie. Maar , Dus ik adviseer dat aan de andere commissieleden om dat ,Of, raadsleden, om dat te volgen ook. Dankjewel.

De voorzitter: De heer Fekkes.

De heer Fekkes: Ik heb genoten van je verhaal. Ga vooral zo door. En eigenlijk meer richting voorzitter. Die stageplaats, dat moet toch wel lukken, vind ik.

De voorzitter: De heer Fekkes, u maait me het gras voor de voeten een beetje … Maar wij gaan zeker daarnaar kijken. Mevrouw Koop.

Mevrouw Koop: Dank u wel, voorzitter. Dankjewel, voor je uitgebreide en enthousiaste verhaal. Ik sluit me aan bij de positieve woorden die zojuist zijn geuit. Ik vroeg mij af, hoe wordt er bij jou op school naar gekeken? Want het is natuurlijk toch ook de bedoeling dat de gewone jeugd ook een beetje kennisneemt van het waterschap.

Jiska Taal: Bij mij op Heel erg bedankt voor de vraag en ook voor alle lieve, positieve berichten. Bij mij op school is het een beetje, iedereen kent mij wel. Ik zit namelijk in de leerlingenraad en in de MR ook op school. En ze weten dat ik dit doe met water en ik krijg af en toe ook wat vragen hier en daar van hé, met dat water, hoe zit dat? En dan, negen van de tien keer weet ik het antwoord niet, maar dan zeg ik, daar zorgt het waterschap voor. En ik ga het even voor je opzoeken en dan kom ik bij je terug. Maar ook, de reden waarom ik nog geen gastlessen geef op mijn school, is omdat mijn kleine zusje wat lager zit en die heeft mij een beetje … Het is dan een beetje awkward om dan je grote zus voor de klas te hebben over iets waar heel veel kinderen nog niks van weten en ook misschien een beetje stom vinden om te horen. En dan zelf, ik ben zestien nu, en ik ben ook niet heel veel ouder dan de anderen. In mijn klas noemen ze me nog steeds een brugger, omdat iedereen uit mijn klas achttien is. Dus ik heb nog niet het overwicht om op mijn school gastlessen te kunnen geven, omdat iedereen mij al kent. En dan wordt het hem niet helemaal. Maar ik ga zeker weten proberen na mijn examens in mei, dan wil ik, en dat ga ik zeker weten doen, meer gastlessen geven en meer doen wat ik heb beloofd wat ik ga doen. Dat is te uitgebreid om nu over uit te wijden. Dus dat komt ooit nog wel. Dank u wel.

De voorzitter: Dankjewel. Laatste opmerking. Mevrouw Dijkshoorn.

Mevrouw Dijkshoorn-van Dijk: Heel leuk hoe jij hier binnen bent gekomen en als toch wel verlegen meisje ook wel een toespraak hebt gedaan en hoe je hier nu staat als eigenlijk een positieve ambassadeur. Nou ja, je krijg het nu even druk met school, maar we hopen veel van je te horen en ook het komende jaar. En blijf je inzetten zoals je nu doet, waar je … Wij hebben hier met een glimlach gezeten en we zijn trots op wat je gedaan hebt.

De voorzitter: Dank u wel. Jiska, je hebt gehoord met hoe wij onder de indruk zijn. We zijn ontzettend blij met je rol als ambassadeur en het enthousiasme wat er echt vanaf spettert. Zoals ik zei, we zijn ontzettend blij dat je door blijft gaan als jeugddijkgraaf en we wensen je ontzettend veel succes bij de verkiezing tot nationaal … Ik vind dit ook heel mooi om te zien hoe jij, op jouw leeftijd, op de video staat bij Zicht op Water en hoe je dat durft, en hoe goed je dat doet. Ik vind het ook heel leuk om te merken dat je ons benadert ook met andere suggesties. Ik weet, dat zal Marcel denk ik ook deugd doen, dat er andere suggesties zijn gekomen om de Honey Highway verder uit te breiden bij Hoek van Holland. Dus daar gaan we verder naar kijken. En zoals gezegd, ik vind het mooi om te merken dat iedereen hier eigenlijk er heel positief tegenaan kijkt om jou een stageplaats hier te geven. Dus daar gaan we gewoon voor zorgen. Dankjewel.

Jiska Taal: Heel erg bedankt. Ik wil jullie graag allemaal een hele fijne jaarwisseling wensen en ook een mooi kerstfeest. En dan hoop ik voor iedereen dat het toch wel een witte kerst wordt, want dat is het allermooiste. Heel erg bedankt dat jullie mij hier hebben ontvangen en succes met jullie werk, want het is heel belangrijk.

De voorzitter: Prima. En verder, zoals je weet, je bent van harte uitgenodigd om zo dadelijk weer bij ons te zijn tijdens de kerstborrel.

Jiska Taal: Heel erg bedankt en succes met vergaderen.

De voorzitter: Dankjewel. Dag. Dan vervatten wij de vergadering verder.

4. Insprekers

De voorzitter: Er zijn geen insprekers aangemeld.

5. Vragenrondje

De voorzitter: Er zijn geen vragen aangemeld.

6. Stukken ter kennisname

De voorzitter: Dus dat betekent dat ik bij agendapunt 6 kom, stukken ter kennisname.

6.01 Conceptnotulen commissies Bestuur, Organisatie en Bedrijfsvoering, Stedelijk Water en Watersysteem en Gezond, Schoon5 en Gezuiverd Water van 4 december 2018

De voorzitter: U heeft, neem ik aan, kennisgenomen van de conceptnotulen van de diverse commissies. En vanzelfsprekend, alle opmerkingen over de notulen die kunnen in de desbetreffende commissies aan de orde gesteld worden.

B. Bespreekstukken

De voorzitter: Daarmee wil ik dan doorgaan naar het agendapunt voor de bespreekstukken.

B.03 Het niet activeren van uren van het Projectmanagementbureau (BOB)

De voorzitter: En dat begint dan met agendapunt B.03, het niet activeren van uren van het Projectmanagementbureau. Dit voorstel heeft als doelstelling om exploitatie en kasstromen meer met elkaar in lijn te brengen, en heeft dus dezelfde doelstelling als de eerder doorgevoerde balansverkorting. Tijdens de commissie BOB-vergadering, zijn er vragen gesteld over onder meer de behandeling van kosten van inhuur, ten behoeve van projecten, en dat heeft geleid tot een enigszins aangepast voorstel. En daarom stel ik voor aan u om hoogheemraad Smits de gelegenheid te geven een korte toelichting te geven welke aanpassingen in het voorstel nu is gemaakt. Hoogheemraad Smits.

De heer Smits: Voorzitter, u heeft het al gereleveerd. Er is al een besluit genomen over de balansverkorting, destijds mede op advies van onze rekeningcommissie en de externe accountant om die balansverkorting door te voeren. Dat is een majeure operatie geweest. Nou, die hebben we achter de rug. Daar is één onderdeel eigenlijk uitgelicht, dat is het PMB-project. Daarvan hebben we gezegd, nou, dat willen we als college bekijken

op zijn consequenties. Dat hebben we gedaan. En wij zijn tot de conclusie gekomen dat dus de onderdelen waar het betreft de reguliere uitval, niet ingevulde vacatures en de behoefte aan projectoverstijgende expertises, dat dat op dezelfde wijze kan worden afgewikkeld, in het kader van de balansverkorting, zoals we eerder met elkaar hebben afgesproken. Er is echter één onderdeel wat er een beetje uitspringt. Dat is de inhuur van niet-voorziene krachten. Dat is heel lastig te begroten. Dat is ook niet in de rekening, of in de begroting opgenomen. Dus we hebben gezocht naar een oplossing om dat toch op een verantwoorde wijze met elkaar te regelen. Nou, dat hadden we aanvankelijk gedacht op een wijze waarvan in de commissie BOB werd gezegd van nou, dat lijkt ons niet goed, omdat directe kosten ten laste te brengen van de reserve niet-vrij besteedbaar vermogen. Zoek een andere oplossing. En dat heeft het college gevonden in de constructie om … En dat moet dan bij de, zeg, komende jaarrekening worden geregeld, dat er een aparte voorziening wordt gecreëerd van anderhalf miljoen, wat om en nabij … Hebben we gekeken, dat is de afgelopen jaren het gemiddelde geweest wat je voor dit soort piekbelasting niet-voorziene kosten zou kunnen, moeten beschikbaar hebben. En daarmee komt het dus niet ten laste van de reserve niet-vrij besteedbaar vermogen, maar wordt het op een andere wijze geregeld. Dat is het voorstel en ik luister graag wat daarover de opvatting is van de VV-voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, hoogheemraad Smits. Dan wil ik nu graag de eerste termijn openen en ik wil voorstellen dat we beginnen met de fractie Ongebouwd, mevrouw Dijkshoorn? Geen behoefte. De heer Van Kretschmar?

De heer Van Kretschmar: Ja, Van Kretschmar. Dank u wel, voorzitter. Wij vinden het op zich een goed voorstel. Die balansverkorting, daar kunnen we helemaal in meegaan. De heer Smits zei het al, die anderhalf miljoen is gebaseerd op een ervaringsgetal. Maar ik moet u wel meegeven dat wij als fractie toch wel schrokken van de omvang van het bedrag. Want als je dat, zeg maar, even gaat uitrekenen. En dan neem ik tweehonderd euro, inclusief btw per uur. Dan kom je toch op ruim zevenduizend uur en, nou, dat vinden we eigenlijk best wel veel. Want zevenduizend uur, nou, dat kan toch niet zomaar een incidentele tegenvaller betreffen. Dus daar zouden we toch … Alhoewel het een ervaringsgetal is, willen we daar toch iets meer over weten van, hoe zit dat nou? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Kretschmar. Dan geef ik nu graag het woord aan mevrouw De Zoete.

Mevrouw De Zoete-Van der Hout: Dank u wel, voorzitter. Wij hebben ingestemd indertijd met de balansverkorting, van harte. We zien ook deze verbetering. Ik kan me aansluiten bij de opmerkingen over de hoge inhuur. Dat is wel iets wat ons zorgen baart. Maar verder zijn we het helemaal eens met wat hier voorgesteld wordt.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw De Zoete. De heer Simon.

De heer Simon: Dank u wel, voorzitter. Destijds zijn wij ook akkoord gegaan met de balansverkorting. Ik denk dat dat een juist besluit is en dat dit één van de laatste onderdelen is die nog openstaan. Ik denk ook dat dit gewijzigde besluit prima te verdedigen valt. Het was wel jammer dat we … Ook die voorzieningen waren we aan het opschonen en nu krijg je er weer voorzieningen bij. Maar ik heb alle andere voorzieningen gezien en het gaat voornamelijk allemaal over personeelslasten. Nu dat we het toch over personeelslasten hebben, de heer Van Kretschmar heeft het al gezegd, dat inderdaad we moeten kijken van, hoeveel inhuur en dat soort zaken wij inzetten. Maar ik denk dat zo'n voorziening daar ook gewoon heel veel inzichten kan geven. Dus ik denk dat het prima is.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Simon. Dan geef ik nu graag het woord aan mevrouw Hilders.

Mevrouw Hilders: Dank u wel, voorzitter. Fractie Integer Liberaal die wacht graag even het antwoord af op de vragen van de heer Van Kretschmar. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Ranner.

De heer Ranner: op zichzelf met de balansverkorting wel eens. Wat nu naar voren gebracht wordt als voorstel, om een aparte voorziening te treffen van anderhalf miljoen, dat weet ik nog niet of dat verstandig is, want het kan net zo goed een begrotingspost zijn. Maar moet je daar een voorziening van maken die gewoon opgemaakt wordt ook in datzelfde jaar. Dus als het eenvoudiger kan, liever gewoon een post ervan gaan maken, want anders krijgen we weer een geleidelijk aan opbouw van allerlei voorzieningen. Laat ze het zo simpel mogelijk houden, dat is mijn advies. Tweede is, die anderhalf miljoen. Kunt u iets meer vertellen over hoe dat tot stand komt, qua berekening, becijfering? Want ik weet ook niet of dat veel gaat fluctueren. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Ranner. De heer Schouffoer? De heer Nanninga?

De heer Nanninga: Voorzitter, dank u. Wij zijn akkoord. Goede vraag van de heer Van Kretschmar over punt 2.

De voorzitter: De heer Middendorp?

De heer Middendorp: Voorzitter, wij zijn zeker niet tegen, maar wij hebben nog iets meer uitleg nodig, behalve de vragen die al gesteld zijn, met name door Van Kretschmar. Maar wat wij niet helemaal begrijpen is, als je de balans verkort, dat je dan nu weer een voorziening instelt. Dat klinkt ons in de oren als een egalisatiereserve. En met name als u zegt, het is anderhalf miljoen en dat is een ervaringscijfer en dat is elk jaar zo. Waarom zou dat dan niet in de begroting opgenomen kunnen worden? Dus daar hebben wij dezelfde vraag, denk ik, als de heer Ranner. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Middendorp. Mevrouw Koop?

Mevrouw Koop: Voorzitter, dank u wel. Ook de CDA-fractie kan meegaan met dit voorstel en wij kunnen leven met het nadeel van het effect op het begrotingssaldo. En wij gaan ervan uit dat het project op lange termijn een voordeel oplevert. Voorzitter, nog een ander punt dat wij als een positief effect zien van deze manier van balansverkorting. Ik denk dat het ook past in onze wens om meer integraal en flexibel te kunnen werken. En dus ook beter en effectiever en efficiënter te kunnen besturen en ook met het oog op de uitdagingen die de buitenwereld ons levert. Dus mijn fractie denkt dat ook in die zin, een goed voorstel en een goed besluit dat wij van harte ondersteunen.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Koop. De heer Boekestijn, geen Dan geef ik nu graag het woord aan

De heer Fekkes: Voorzitter.

De voorzitter: Pardon. O, ik Excuses.

De heer Fekkes: U had mij even over het hoofd gezien.

De voorzitter: Excuses. De heer Fekkes.

De heer Fekkes: Nou ja, ik heb weinig toe te voegen. Ik ben positief over dit voorstel en ga ermee akkoord.

De voorzitter: Dank u wel. Dan hebben we hiermee de eerste termijn afgesloten. De heer Smits.

De heer Smits: Dank u wel, voorzitter. Ik begin met mevrouw Koop, van een mij heel bekende fractie. Ik wist overigens niet dat ze deze opmerking zou gaan maken. Maar zij vraagt van, levert het uiteindelijk ook een voordeel op? Dat is het geval, zij dat het uiteindelijk pas in 2039 is. Als u kijkt naar het aangereikte staatje op pagina 4 van een stuk wat u later is toegezonden, dan ziet daar een schema van de terugstortingen in de reserve niet-vrij besteedbaar vermogen. Die hebben we gebruikt voor de balansverkorting. Daar komt dus nu een stukje bij vanwege de PMB-onderdelen die nog niet waren meegenomen in die tijd. En uiteindelijk draait het rond in 2039 en als we zo doorgaan dan resulteert het uiteindelijk in een voordeel. Nou, dat was ook de bedoeling destijds, het oogmerk van de balansverkorting, dat het een voordeel zou opbrengen. Maar u begrijpt, dat de geactiveerde kosten die we in het verleden heel gemakkelijk hebben geactiveerd, in een langere reeks moeten worden afgeschreven. De heer Van Kretschmar die zegt van, dit is wel een vrij fors bedrag, anderhalf miljoen. Hoe zijn we tot dat bedrag gekomen? Overigens is het niet de bedoeling dat we voor elk probleem waar we tegenaan lopen, dat we daar een extra voorziening voor treffen. We hebben inderdaad net schoon schip gemaakt in het voorzieningenveld. Maar om eruit te komen, in de commissie BOB was aanvankelijk het voorstel om ook, zeg, de piekbelasting die je inhuurt voor projecten die je alleen maar met extra expertise van buiten kunt realiseren. Dat je die ten laste van de reserve zou moeten brengen. En daar was bezwaar tegen van de commissie. Toen hebben we gezegd, nou, zoek eens naar andere oplossingen. Het is niet fraai. Als het niet kan zoals het moet, dan moet het maar zoals het kan. Dus in dit geval, dat wij voorstellen dat, daar maken we een voorziening van. Anderhalf miljoen. Het kan heel goed zijn dat in enig jaar die anderhalf jaar miljoen niet wordt gebruikt. Het kan best zijn dat in een jaar die anderhalf miljoen wel wordt gebruikt. Ik weet bijvoorbeeld dat op het ogenblik rondom, dat zit in de portefeuille van collega Houtzager, de N468, daar doet zich wellicht een versnelling voor. Nou, dat is nou zo'n voorbeeld waarbij je onvoldoende expertise zelf in huis hebt, waar je gebruik moest maken, om iets tot stand te kunnen brengen, van capaciteit van buiten. Nou ja, die anderhalf miljoen hebben we teruggerekend. Dat komt neer op ongeveer veertien fte. Dat is het bedrag wat we, zeg, doorsnee betalen voor dit soort projecten. En dat is op een omzet van, zeg, 225, 250 miljoen wat we maken, is het eigenlijk niet zo'n geweldig groot bedrag. Dus we zijn heel voorzichtig te werk gegaan. Teruggekeken naar het verleden. Wat is ongeveer het gemiddelde? En dat zijn de uitkomsten. Daarbij wil ik het graag laten, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Smits. Dan open ik nu de tweede termijn. Naar aanleiding van het betoog van de hoogheemraad, mevrouw Dijkshoorn, heeft u behoefte? De heer Van Kretschmar.

De heer Van Kretschmar: Dank u wel, voorzitter. Ik ben blij met het antwoord, dat het over veertien fte gaat. De vraag is even, begrijp ik het goed dat die veertien fte, dan gaat het dus om mensen die we van tevoren niet hebben begroot? Dus dat kan lopende het jaar, en dat telt op tot veertien? Ja, vind ik nog steeds

De heer Smits: Dat is correct.

De heer Van Kretschmar: best wel veel. Maar als dat het is, dan is mijn vraag beantwoord.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Van Kretschmar. Mevrouw De Zoete niet. De heer Simon. Ik … Mevrouw Hilders? De heer Ranner?

De heer Ranner: Maar waarom zou je daar een voorziening voor gaan maken? Dank u wel.

De voorzitter: De heer Schouffoer? De heer Nanninga? De heer Middendorp? Ik zal de opmerking van de heer Ranner Ik stel voor dat we daar Zal ik even de tweede termijn eerst afmaken, om nog… De heer Middendorp, heeft u nog behoefte?

De heer Middendorp: Kijk, zo helpen we elkaar. Voorzitter, ik heb niet heel duidelijk het antwoord gehoord waarom we nu , Hoe je nu een balansverkorting en een nieuwe voorziening of egalisatiereserve, hoe je dat met elkaar rijmt. En ik ben het eens met de heer Ranner, ik heb ook niet gehoord waarom we een klein bedrag als anderhalf miljoen niet in de begroting opnemen. Dat zou een goed idee kunnen zijn, dus ik daag u uit om dat alsnog even te vertellen.

De voorzitter: De heer Fekkes?

De heer Fekkes: Nee, dank u.

De voorzitter: Mevrouw Koop? De heer De Nooy, Boekestijn? Ik zie geen reactie. Dan geef ik graag nog een keer de heer Smits het woord.

De heer Smits: Voorzitter, de kosten die we moeten maken voor, zeg, de inzet van een PMB, dat kunnen wij, zeg, grotendeels begroten. Dat zit dus ook in de begroting. Alleen wat we extern inhuren dat valt niet te voorzien. Dat valt ook niet te voorzien of op een bepaald moment zich zoiets gaat voordoen. Dat doet zich voor

De heer Middendorp: Voorzitter, bij interruptie. Als u zegt, dat valt niet te voorzien, dan kan u er ook geen ervaringscijfer van hebben.

De heer Smits: Nou, vandaar dat wij , Wij gaan er nu een begin mee maken. We gaan dat monitoren. We prikken het nu op anderhalf miljoen. We hebben wel even teruggekeken. We kunnen niet helemaal vooruitkijken, maar we kunnen in elk geval wel de toekomst later analyseren. En dan zult u op een gegeven moment op een niveau moeten kunnen komen, waarvan je zegt, nou, dat is een reëel ervaringscijfer en dat nemen we op in de begroting. En ik stel dat die discussie over die verfijning, de heer Ranner stelt die vraag . We gaan nu een begin maken. Even wat begroot. Dat moet nog geregeld worden in de begroting, jaarrekening. En later, in de toekomst, moeten wij een wat definitiever bedrag kunnen prikken als het gaat over deze piekbelasting extern.

De heer Middendorp: Ik begrijp het idee van een voorziening, maar als je dus zegt, voor posten van anderhalf miljoen moet je zoiets doen, dan zou je dat ook voor andere posten moeten gaan doen. En ik denk dat je die afweging al wel goed moet maken, want dan zijn er veel meer begrotingsposten die je in beschouwing moet betrekken. Dus vandaar mijn suggestie, doe het nou gewoon als een begrotingspost en dan kun je ook je ervaringen opdoen en hou je het simpel. Tenzij je zegt, maar we willen dat per se tot een soort reserve maken waar je dus niet aan mag komen. Nou, ik vind dat voor zo'n bedrag, anderhalf miljoen, moet je niet doen. Want we hebben heel veel begrotingsposten waar de onzekerheidsmarge ook minstens anderhalf miljoen is. Dus hou het simpel, niet doen. Gewoon als begrotingspost.

De heer Smits: De bedragen die fluctueren van jaar tot jaar. En laten we nou deze afspraak met elkaar maken dat we hier een voorziening voor treffen. En kijken, na verloop van jaren, hoe zich dit ontwikkelt. Het kan zijn dat in enig jaar je maximaal gebruik moet maken van deze voorziening. Het kan ook best zijn dat je ergens aan de ondergrens zit. Die ervaring moeten we met elkaar straks delen.

De voorzitter: Ik moet constateren dat dit voorstel door veel fracties gesteund wordt. Ik begrijp ook, zeg maar, de positie van de heer Ranner, die terecht erop wijst dat er verschillende wegen naar Rome zijn. Maar er is een keuze op dit moment gemaakt om het op deze manier te doen. Dat kan natuurlijk altijd in de toekomst nog een keer opnieuw overwogen worden. Maar ik heb het idee dat als ik alle reacties van de fracties hoor, dat zoals het voorstel nu ligt, toch gesteund wordt. En ik zou willen voorstellen om nu aan de fracties te vragen of er behoefte is om dit voorstel in stemming te brengen. De heer

De heer Middendorp: Voorzitter, ik maak hier geen principiële discussie van. Ik geef eigenlijk de hoogheemraad in overweging, gewoon, als hij daarover gaat rapporteren de volgende keer, de weg te kiezen die het meest eenvoudig is, zodat de minste problemen gaan ontstaan. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, voor deze suggestie. En ik denk dat we elkaar ook kunnen vinden, dat we inderdaad altijd de zaken zo proberen te doen dat ze niet onnodige complexiteit in het systeem brengen. Is er behoefte aan stemming, gelet op de grote steun voor dit voorstel? Ik zie … Dan is daar … Dan stel ik nu vast dat het voorgestelde besluit, de exploitatie kasstromen meer met elkaar in lijn te brengen en hiertoe de uren van het projectmanagementbureau met ingang van 1 januari 2019 niet meer te activeren, maar direct ten laste van de exploitatiebegroting te brengen. Het instellen van een voorziening, niet-voorzienbare capaciteitsbehoefte ten bedrage van anderhalf miljoen euro. De exploitatiebegroting 2019 daartoe te verhogen en de kosten voor besluitpunt 1 te dekken uit de reserve niet-vrij besteedbaar vermogen. En de kosten voor het besluitpunt 2 eenmalig te dekken uit het positieve jaarresultaat over 2018 en dit daarna jaarlijks tot anderhalf miljoen aan te vullen uit het betreffende jaarresultaat. De financiële effecten van dit voorstel te verwerken in de jaarrekening 2018, BURAP 2019 en begroting 2020 en meerjarenraming 2021-2024 en de nota Activabeleid Delfland overeenkomstig aan te passen. Aldus besloten.

B.07 Investeringsplan en ontwerpkrediet Calamiteitenbergingen Westland (SWW)

De voorzitter: Dan wil ik nu doorgaan naar agendapunt 7, investeringsplan en ontwerpkrediet Calamiteitenbergingen. Het volgende agendapunt betreft de klimaatbestendigheid van het boezemgebied in het Westland. Het is een uitwerking van de verkenning calamiteitenbergingen Westland van juli dit jaar. E het voor u liggende voorstel beoogt het watersysteem robuust te maken voor toekomstige klimaatscenario's. Ik kan u mededelen dat vorige week woensdag, terwijl de agendacommissie in het gemeentehuis van Westland vergaderde, tegelijkertijd er ook een raadsvergadering plaatsvond waarbij de raad van Westland heeft ingestemd met dit voorstel. Met uw goedvinden wil ik hoogheemraad Jans vragen nog een paar aanvullende opmerkingen te maken, mede in het licht van een aantal vragen die de heer Fekkes gesteld heeft over de precieze verwoording van het besluit, om dat, zeg maar, iets verder te preciseren. En daarom, met uw goedvinden, geef ik nu hoogheemraad Jans het woord.

Mevrouw Jans: Dank u wel, voorzitter. Zoals de dijkgraaf al , De voorzitter van deze vergadering al gegeven heeft, heeft de gemeenteraad van Westland van harte ingestemd met dit voorstel. Het voorstel wat u ook voorligt. Het vaststellen van het investeringsplan en een ontwerpkrediet. Ontwerpkrediet is bestemd voor de voorbereiding en de aankoop van gronden. Dus dat is een specifieke toepassing van het ontwerpkrediet. En het is ook bestemd voor de locaties Glas 3 en locatie 8A. Nu is het zo dat … Dus wat de dijkgraaf ook al aangegeven heeft, het is vooral bestemd voor het robuust en klimaatbestendig maken van Westland. Westland is een sterk ontwikkeld gebied met veel glas, waardoor je smalle watergangen hebt en je dus bij een piekbui die smalle watergangen niet dat water af kunnen voeren. Daarvoor is een zoektocht verricht naar locaties in het gebied zelf, waar het water dan tijdelijk opgevangen kan worden. De gemeente Westland betaalt daarvoor de helft aan mee. Dat is uniek. En wij maken daar graag gebruik van. En om nog even de

puntjes op de I te zetten. In beslispunt 2 staat, wij stellen ontwerpkrediet beschikbaar voor locatie Glas 3 en locatie 8A. En naar aanleiding van vragen van VV-lid, de heer Fekkes, gaan we dat aanvullen met, wij stellen vast het ontwerpkrediet voor Glas 3 en locatie 8A, zoals beschreven in de vertrouwelijke bijlage 1. Omdat die locaties en de omschrijving daarvan, die zitten op dit moment niet in een beslispunt. Dus dat gaan we eraan toevoegen. Dus dat wordt een gewijzigd voorstel. En hierbij geef ik het woord terug aan de voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, hoogheemraad Jans. Voordat ik de eerste termijn open, wil ik ook zeggen dat mevrouw De Zoete gevraagd heeft om, zeg maar, niet deel te nemen aan deze beraadslaging op basis van artikel 38a. 1 van de Waterschapswet, omdat u ook deel uit maakt van de gemeenteraad. En daarmee zal u zich bij een eventuele stemming ook van stemming onthouden. Wilt u daar nog iets …

Mevrouw De Zoete-Van der Hout: Klopt. Ik wil daar wel iets over zeggen, over dit onderwerp, een paar zinnen. Maar ik zal niet meedoen aan de stemming.

De voorzitter: Dank u wel. Dan open ik nu de eerste termijn. De heer Van den Berg.

De heer J.B. Van den Berg: Uitgebreid hebben wij … Sorry. Uitgebreid hebben wij in de commissie bij dit onderwerp stilgestaan. Nou dat bevredigde nog niet helemaal, in de zin dat alles heel erg duidelijk was en dat we ook gerustgesteld zijn op een aantal punten. We maken graag gebruik van opnieuw dat we hierop inspreken, in deze VV. Laat het duidelijk wezen dat onze fractie bijzonder ondersteunt de zoektocht die heeft plaatsgevonden in het Westland, nadat eerder in De Poel de berging niet konden worden uitgevoerd. Dat dat heel duidelijk een goede keus en een juiste instelling is geweest om in een heel moeilijk gebied als het Westland waarin de portefeuille de '…' al had beschreven. Dat bij piekbuien juist op dat punt de wateroverlast heel snel toeneemt en dat dat een hele goede locatie is, als daar ruimte voor is, om daar een calamiteitenberging uit te voeren. Maar we zien ook dat als je dat in dat gebied wil doen, dat we tegen een aantal dingen oplopen, waar we eigenlijk van zeggen, dat zouden we graag wat anders zien. En als ik dat uit mag leggen, is gewoon wat we daar van plan zijn te gaan doen, dat dat maar een beperkte hoeveelheid kuubs is die we daarin kunnen opslaan. En dat dat op het watersysteem zelf ook, dat het maar een aantal centimeters is wat je daarmee de boezem zou kunnen verlagen. Wij juichen wel toe dat de samenwerking met Westland, zoals al genoemd is, dat is wel uitzonderlijk dat je de uitvoeringskosten op deze basis vijftig-vijftig deelt. Ik denk niet dat dat veel eerder voorgekomen is. Betekent wel, denk, als wij … Dat wil ik toch wel gezegd hebben. Als we dat als hoogheemraadschap enkel hadden moeten trekken, dat het wel heel moeilijk geweest was om daar de handen voor op elkaar te krijgen. Goed, onze fractie die hecht heel erg aan benutting van capaciteit. Dat hebben we in de commissie ook wel naar voren gebracht. Ik heb een veergelijking mogen maken ten opzichte van onze calamiteitenberging in de Woudse polder. Waar we van dachten dat die ook hartstikke duur is geworden, door de overschrijdingen. Maar, als we de vergelijking maken met wat we hier in het Westland willen gaan maken, dan is dat … Nou, als ik het een beetje op papier uitgerekend heb, dan is de kuubsprijs in de berging van het Woud, die zit rond de vijftig euro, en in het Westland komen we bij vijftigduizend. Als we echt gaan doen met dat geld wat daarvoor nu genoteerd is, dan zitten we rond de vierhonderd euro per kuub. Dus dat is nogal een heel verschil en dat wijkt toch wel redelijk af van de normen misschien die we daar in het verleden bij verschillende uitvoeringen van boezembergingen gehanteerd hebben. Onze fractie zou heel graag zien dat we toch ook de nodige soberheid en doelmatigheid betrachten in het onderzoek en in de uitvoering. In de commissie heb ik gevraagd, en daar is begrip voor, dat daar een beetje toch wat enigszins onder geheimhouding ligt over de aantal kuubs die wij … Nee, even kijken. De totale oppervlakte van de aankoop en de meterprijs. Nou, daar is begrip voor. En we denken dat we daar op een

later tijdstip nog wel uitvoerig ook in meegenomen worden. En als laatste eigenlijk, dat onze fractie toch heel graag ziet dat er bij deze calamiteitenberging een onderzoek plaatsvindt om in plaats van de …. Tenminste, de beschreven vijftigduizend kuub. Dat er dan een maatregelenpakket zou kunnen worden uitgevoerd. Dat we in deze twee bergingen de capaciteit verdubbelen. En onze fractie ziet dat eigenlijk op een manier dat we gewoon een verdiepte berging krijgen. Dat we gewoon meer uitgraven. Dat we in plaats van vijftigduizend, honderdduizend kuub kunnen bergen. Dat scheelt echt een slok op een borrel. En gaat ook betekenen, dat gewoon de kuubprijs aanmerkelijk op een ander niveau komt. En dat we gewoon, op een plaats waar het heel hard nodig is, extra kunnen bergen. En dat we daardoor ook een derde bergingsoptie die er ligt, dat we ons die kosten vermoedelijk kunnen besparen. Onze fractie ziet heel graag daar een toezegging in dat de portefeuillehouder daar heel gericht mee aan het werk gaat. Dat is in eerste termijn. Dankjewel.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Van den Berg. Dan geef ik nu graag het woord aan de heer Van Heijningen.

De heer Van Heijningen: Wij zijn het eens met het voorstel, omdat wij zien dat het afvoeren van die grote partij water tijdens wolkbreuken of andere gebeurtenissen gewoon niet mogelijk is in het waterstelsel, zoals dat nu in het Westland aanwezig is. Verbreden van de watersystemen brengt veel meer kosten mee. Dus waterbergingen zijn nodig op de plekken waar het nodig is. We zijn het eens met de fractie Ongebouwd, dat het prijskaartje erg hoog is. En we ondersteunen hun voorstel om te zoeken naar een verdiepte berging als oplossing. En verder willen wij graag aankaarten dat, er is in het Westland een club vanuit de tuinbouw bezig met herstructurering van het gebied. En ik stel voor dat Delfland kijkt of ze daarbij aan kunnen sluiten. Of er in gebieden waar stukken grond overbodig zijn, Delfland dat kan gebruiken als noodwaterberging.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Van Heijningen. Geef ik nu graag het woord aan mevrouw De Zoete.

Mevrouw De Zoete-Van der Hout: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, ChristenUnie-SGP is zeker een voorstander van het aanleggen van deze calamiteitenberging. Ook in het Westland is daar dus ook van harte mee ingestemd. Alleen in de commissie van Delfland heeft de heer Roeten aangegeven dat volgens onze fractie daar ook andere methoden zijn om deze dingen te realiseren. Alleen als daar gehoor aan zou worden gegeven, dan zou het belang van Westland en Delfland niet zo synchroon lopen en dat is de reden waarom ik me hier onthoud van stemming.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Simon.

De heer Simon: Dank u wel, voorzitter. Voor ons ligt een prijzig, maar toch een heel mooi voorstel. Hoe je ziet hoe de omgevingspartners met elkaar samenwerken en ik denk ook dat dat in de toekomst nog steeds veel meer gaat gebeuren, want we kunnen dat als Delfland echt niet in ons eentje aan. En hier zie je duidelijk dat, en de gemeente Westland en Delfland gewoon een gemeenschappelijk doel vindt. Ik heb al gememoreerd dat de prijs nogal aan de hoge kant is. Ik heb ook heel goed in de voorstellen gekeken naar de kubieke meter prijzen. Daar ligt het niet zo heel erg veel aan, aan de grondverwerving. Maar ik pleit inderdaad ook voor een evaluatie, om toch goed te kijken naar andere bergingen. Van, is dit niet echt een ongelofelijke dure aankoop. Want ik heb daar zelf nog niet op dit moment een heel goed beeld van. Maar ik zal daar ook meegeven dat … Het gaat nu ook over een berging die je voor meerdere functies inricht. En die beprijzing van meerdere functies is gewoon heel lastig. Je kan natuur, een mooie woonomgeving … Dit voorstel leent uitstekend voor een meer maatschappelijke approach om te kijken hoe je dit voorstel nog beter kan neerdalen richting de VV. En ik zal inderdaad pleiten om in de toekomst ook meer na te denken over multicriteria-analyses, om te kijken van, hoe je gewoon goed steun en ook zicht krijgt op andere effecten van deze maatregel. Nu ik het toch over maatregelen heb. Mevrouw De Zoete heeft ook al gememoreerd, in het stuk staat dat dit de beste oplossing,

omdat de sloten te smal zijn en heel veel verhardingen is. Daar kun je natuurlijk ook andere dingen bij bedenken. Dus ik denk ook wel dat zo'n samenwerkingsovereenkomst, die er ook bij zit in dit besluit, je moet ook verder gaan kijken dan alleen een berging, maar je mag ook zeker die andere maatregelen die je kan doen om water te bergen, zeker moet meenemen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Simon. Mevrouw Hilders.

Mevrouw Hilders: Dank u wel, voorzitter. Integer Liberaal is blij dat er in het Westland nu aanvullende locaties komen voor waterberging. Als het ergens nodig is, dan is het in Westland. Wat mij nog wel opvalt is, uit de plannen bleek in de commissie, dat het planologisch nog niet geregeld was. En ik heb me voorgesteld om daar een ontbindende voorwaarde voor op te nemen, zodat je daar slim mee omgaat en niet te veel doet voordat dat geregeld is. Dus daar wilde ik graag nog een reactie op van de hoogheemraad. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Hilders. De heer Hombergen.

De heer Hombergen: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Ons is ter ore gekomen dat bij de gemeente Westland toch nog behoorlijk wat discussie is geweest over dit plan. En één van de zorgpunten daar, die delen wij toch wel. En dat is dat het een behoorlijk duur plan is. En vandaar uit wil ik eigenlijk ook vragen of als dit plan ten uitvoering is gekomen en de besluitvorming gedaan is, of dan de vertrouwelijke stukken ook openbaar gemaakt kunnen worden. Ik denk dat het goed is om ons dan ook in de openbaarheid te kunnen verantwoorden over dit plan. Als we kijken naar het plan, eigenlijk de relatie met de gemeente Westland, heeft een hele lange voorgeschiedenis. Toen ik net bij de raad kwam, toen waren daar hele dure plannen, waarvan de rekening geheel bij Delfland werd neergelegd. Gelukkig zijn we uit die situatie gekomen. Maar duidelijk is dat bij de gemeente Westland een behoorlijk probleem is met de waterafvoerende capaciteit of met de waterberging. Goed te zien dat we nu een plan samen hebben. Maar het valt mij dan wel op dat het bovennormatief is wat we nu aan het doen zijn. En dat is geen reden om het niet te doen, maar het is een behoorlijk groot bedrag dat wij uitgeven aan een probleem, wat door de ruimtelijke ordening ontstaat. Een hele specifieke ruimtelijke ordening met de inrichting en de grote verglazing, die ons inderdaad nopen om boven onze normen dit bedrag te gaan uitgeven. Ik wil eigenlijk het college oproepen om andere problemen die in ons gebied ook kunnen ontstaan in een wisselwerking tussen klimaatverandering en ruimtelijke ordening, om samen met de gemeentes daar ook proactief en voortvarend actie te gaan nemen. Ook al kun je zeggen dat het niet per se ons probleem is. En dan kan ik bijvoorbeeld noemen dat er problemen zijn met grondwaterspiegels of met hittestress in bepaalde wijken. Dus dit is bovennormatief, maar ik zou willen oproepen om dezelfde actiebereidheid dan ook op die plekken te doen, waar echt grote maatschappelijke problemen zijn. En ik ben benieuwd naar uw antwoorden. Ik dank u.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Hombergen. Mijnheer Schouffoer.

De heer Schouffoer: En natuurlijk ook complimenten voor Delfland en voor Westland. Klimaatadaptatie, of klimaatverandering vraagt allerlei aanpassingen in ons systeem. En ik denk dat we wel kunnen zeggen dat alle makkelijke maatregelen nu al zijn genomen, na de regenvloed eind vorige eeuw. Het gaat dus nu om plekken met een heel grote uitdaging en plekken die niet makkelijk zijn. Er is in Delfland niet zomaar een weilandje te koop waar je water zou kunnen bergen. En het mooie van dit voorstel vind ik, dat dit ook als een gebiedsopgave wordt benaderd. Nou, zo'n gebiedsopgave, die gaat alleen werken als integraal wordt gedacht. En de plannen en voorstellen die ik zie liggen, die getuigen daarvan. En als dat in goede samenwerking gebeurt. En die goede samenwerking, die vraagt flexibiliteit en ook inlevingsvermogen. Inlevingsvermogen in de belangen van je partners. Nou, Delfland is daar al een tijdje mee bezig, met, in de organisatie. En ik wil

eigenlijk benadrukken dat ik daar veel vertrouwen in heb. Ik heb gezien in de stukken dat er goede juridische afspraken over samenwerking is. Maar ik schep wel een punt van zorg, want als je alleen maar naar die goede juridische afspraken blijft kijken en je gaat nu al praten over te hoge kosten voor de norm, dan gaat dit niks worden. Dus mijn oproep is, betracht de flexibiliteit en het inlevingsvermogen, grijp de samenwerking met de gemeente met beide handen aan en ik wilde het college heel veel succes wensen met de verdere uitwerking van dit plan. En daarmee laat u iets prachtigs na voor de volgende Verenigde Vergadering, lijkt mij.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Schouffoer. De heer Nanninga.

De heer Nanninga: Voorzitter, dank u wel. We hebben in de commissie gepleit voor aandacht voor de drijvende natuur en aandacht voor ecologie in dit project. Nou, dat is allemaal goed uitgelegd, ook is er nog gedacht aan energieopwekking, ook goed. Een druk gebouwd gebied. Een zeer noodzakelijk plan. Het ziet er echt, je kan zien dat daar heel veel werk in is gestoken. De heer Van den Berg had nog een praktisch idee om de meterprijs, de kubieke meterprijs te verbeteren. Hij heeft die vraag ook gesteld in de commissie. Volgens mij was het toen misschien zelfs nog iets gunstiger, dat weet ik niet meer. Wellicht komt daar nog een antwoord op, anders is het goed om altijd nog te kijken naar betere oplossingen gedurende het traject, want het blijft natuurlijk een hoop geld. En ik wens u heel veel succes met de samenwerking verder, heel erg goed.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Nanninga. De heer Middendorp.

De heer Middendorp: Voorzitter, ook voor de AWP is er geen twijfel aan de nut en noodzaak van dit al dan niet bovennormatieve project. Er is weleens ongetwijfeld nu nog net genoeg berging in het Westland, maar straks niet meer. Klimaatverandering, u kent het verhaal net zo goed als ik. Het is ook inderdaad een compliment voor onszelf en een compliment voor de gemeente Westland op de manier waarop wij in de afgelopen vijftien jaar, want zo lang speelt dit traject al, van nou ja, totaal honderd procent, of 180 graden tegenovergesteld, tot samenwerking zijn gekomen. Ik herinner me eraan nog dat we hier in deze Verenigde Vergadering op een gegeven moment het samenwerkingsverband of de ontwikkelingsmaatschappij Ons Nieuwe Westland moesten ontbinden, waarin de gemeente en Delfland beiden aandeelhouder waren. En bij het ontbinden van die samenwerking is toen vastgelegd dat de gemeente Westland vijftig procent van de kosten zou gaan betalen van de grondverwerving inderdaad. En dat is nu, daar is nu invulling aan gegeven. Dus een vraag die ik over heb uit die afweging, ik kan me vergissen, maar ik meen mij stellig te herinneren dat er in die afhandeling van Ons Nieuwe Westland is gesproken over 75.000 kuub en niet over 50.000 kuub. En mijn eenvoudige vraag is, hebben wij die nog tegoed, komen die nog, of zijn die inmiddels van tafel gevallen? Verder laat ik nogmaals benadrukken dat wij uitermate verheugd zijn op de constructieve manier waarop er wordt samengewerkt. En op het mooie product wat er gemaakt wordt. De kosten zijn altijd een aandachtspunt, maar ik denk dat u hier de complimenten verdient. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Middendorp. De heer Fekkes.

De heer Fekkes: Ja, voorzitter, het is erg nodig om gebieden aan te kopen voor wateropvang bij calamiteiten. En de manier waarop is onderhandeld en waarop dit bewerkstelligd wordt, dat heeft onze grote waardering. Ja, zelf heb ik eigenlijk wat vragen over de procedure en misschien hoe ik het zou doen. Ik zou zelf beginnen met eerst kijken hoeveel geld je hebt. En daar is een goede raming voor. Vervolgens sluit je een voorlopig koopcontract samen met Delfland. En daar zet je een ontbindende voorwaarde in. De toestemming van de gemeente en toestemming van Delfland en de ontbindende voorwaarden, die moet je denk ik ook koppelen aan de samenwerking met een gemeente, dus het tekenen van het contract, omdat dat de grondslag wordt van een investering om het verder uit te werken. En misschien dat het een idee van de toekomst is, tenzij het

altijd al zo gaat en daar nog nooit ongelukken mee zijn gebeurd, maar het voordeel van de constructie zoals ik die beschrijf, is dat de stukken ook na tekening van het voorlopig koopcontract openbaar kunnen zijn. En ja, er is nu eenmaal een vereiste ook in Nederland van, het moet allemaal toch doorzichtig zijn wat we hier aan het doen zijn. Dat als je stukken publiceert ook op de website, als die niet openbaar zijn, dat je daarbij moet vermelden waarom ze niet openbaar zijn. En ook de Algemene wet bestuursrecht, ik heb het even nagezocht, Artikel 3.11, hoeven we nou niet op in te gaan, maar lees het maar een keer na als jullie met de kerst niks te doen hebben. En Artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur spreekt ook van openbaarheid. Dus in principe vind ik dat wij eens moeten streven zo veel mogelijk stukken openbaar te maken. En ja, af en toe kan het natuurlijk niet, dat ben ik me ook bewust. Mevrouw Jans heeft al aangegeven dat ze mijn suggesties om het besluit aan te passen, over zal nemen. Dus wat mij betreft volop erin en van harte succes.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Fekkes. Mevrouw Koop.

Mevrouw Koop: Voorzitter, dank u wel. Er is al heel veel over gezegd. Ook over de openbaarheid of niet-openbaarheid van de stukken. Mijn fractie hecht, even als andere fracties, aan openbaarheid, tenzij het de onderhandelingspositie van Delfland schaadt, of het gaat over personen. Dan is het natuurlijk evident dat het dan in vertrouwelijkheid wordt behandeld. Voorzitter, ook mijn fractie is positief over dit stuk. Er zijn al vele mooie woorden geuit, vooral ook ten aanzien van de mogelijkheden die dat biedt ten aanzien van wonen aan het water, het recreatief gebruik, de doelstellingen van Delfland Circulair. We hadden nog wel één punt en dat is, stel nou dat daar extra woningen aan het water worden gebouwd voor een prachtige grondopbrengst, worden dan ook de revenuen fifty-fifty gedeeld met Delfland? Dank u wel.

De voorzitter: De heer Boekestijn.

De heer Boekestijn: Dank u wel, voorzitter. Wat Westland natuurlijk, herinnert zich een toezegging van de portefeuillehouder, dat stuk wat in Westland, de gemeente Westland te grondslag lag aan de besluitvorming, dat dat ook bij de stukken hier zou komen. We hebben dat niet gezien. Ja, jammer genoeg, zou ik haast zeggen, want er stonden wel een aantal dingen in die onder andere zouden verduidelijken dat de suggestie die in stuk gedaan wordt dat de derde berging in 2019 zou volgen, nou, die lees ik daar niet in terug, in ieder geval. De datum in de samenwerkingsovereenkomst, u duidde daar net al op, ik weet niet of die nog ondertekend moet worden, ik neem aan dat die daar dan ook veranderd wordt in 11 december. Eens even kijken, hoor. Vanzelfsprekend zijn we het eens met de noodzaak. Nog een opmerking over de opmerking dat de besluitvorming in Westland van harte is genomen. Nou, ik hoorde hem twee keer. Ik heb het niet zo ervaren. Het is daar in meerderheid in ieder geval, dat is in dit geval dan de waarheid. Ik geloof dat ik er zo ben. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel voor alle bijdragen. Ik proef bij vele fracties dat er op zich veel steun is voor dit voorstel, maar dat er wel toch een aantal opmerkingen gemaakt zijn over de kosten. Er zijn ook een aantal suggesties gedaan om zeg maar juridisch misschien er nog wat lessen uit te trekken naar de toekomst. Ik wil graag Hoogheemraad Jans de gelegenheid geven om zeg maar op de opmerking in te gaan.

Mevrouw Jans: Dank u wel, voorzitter. Dank u wel voor uw belangstelling voor de stukken. U heeft de stukken aandachtig gelezen. En ook de complimenten en de oproepen zeg maar van, ga enthousiast aan de slag, die neem ik blij in ontvangst. En ik zou graag gebruik maken van uw vragen om een toelichting te geven op dit voorstel. En we doen het eigenlijk een beetje in de omgekeerde volgorde, omdat ik mijn aantekeningen, dan kan ik ze van achteraf terug afvinken, zeg maar. Het aspect vertrouwelijkheid, het CDA geeft aan van, wij hechten aan openbaarheid, tenzij het de concurrentiepositie van Delfland en in dit geval Westland beïnvloedt

en in zaken vertrouwelijkheid personen. En dat is op dit moment inderdaad ook het geval. En de vertrouwelijkheid kan opgeheven worden nadat het besluit genomen is. Maar tot dan zeg maar is het in verband met ja, de locaties en de gevoeligheden hier in het gebied, is het vertrouwelijk. En de gemeente Westland heeft dezelfde vertrouwelijkheid gehanteerd als Delfland. Dus dat is allebei in proces gegaan. De toezegging om de derde berging in 2019, om die zeg maar te gaan starten, de overeenkomst is en dat is gewoon in overleg met de wethouder, is van, we gaan nadat dit besluit genomen is, gaan we zo spoedig mogelijk aan de slag met de derde locatie. En dan kom ik, direct in de beantwoording kom ik daar nog verder op terug. Ik heb begrepen dat bij de gemeenteraad Westland staat, niet per se het jaartal 2019, maar met de eerstvolgende mogelijkheid voor een begrotingsbehandeling. De intentie daarvan is hetzelfde als van Delfland zelf. De heer Fekkes spreekt zijn waardering uit en zegt ja, ik zou het op een andere manier gedaan hebben. Wij zullen in het, met toekomstige contracten zullen we kijken van, of dit handig is of dat uw voorstel overgenomen kan worden. De 75.000 kuub in plaats van de 50.000 kuub die genoemd is met ja, ik denk altijd Ons Nieuwe Westland… Nee, ik denk altijd Onderweg Naar Morgen, maar het is Ons Nieuwe Westland, dat is om, destijds zijn de plannen aangepast. Toen is ook een extra afvoer gemaakt en daarom is die doelstelling van 75.000, is bijgesteld naar 50.000. Er is uitgebreid aandacht voor de ecologie. En dat is ook bij, in een vertrouwelijke bijlage staat ook van, op die plek kunnen we dit doen, op die plek kunnen we dat doen. En het is onderdeel van een lijnvormige verbinding zodat alle … locaties, alle natte ecologische locaties met elkaar verbonden kunnen gaan worden, zodat het systeem optimaal kan functioneren. En in het ontwerp is daar ook rekening mee gehouden, daar is echt concreet rekening mee gehouden. Ja, ik weet niet of dit het schoolvoorbeeld is van samenwerking, maar dit is wel een heel mooi resultaat van samenwerking. Samen met de gemeente Westland hebben wij deze uitdaging aangepakt en we zullen hier graag gebruik maken van de ervaringen om die in andere trajecten met andere gemeenten door te pakken. En dat is dan meteen een bruggetje naar de vraag die daaraan voorafgaand gesteld is, van ja, maar hoe doen jullie dat nou met andere gemeenten? Want we hebben heel duidelijk aangegeven, deze waterbergingen zijn bovennormatief. Bovennormatief op basis van de huidige normen. Wij merken nu al en dat staat ook in de vertrouwelijke bijlage in september 2017, de problemen die de waterval, toen waterval, de regenbui toen al heeft opgeleverd. Dus ook in de huidige situatie levert het gewoon al knelpunten op. En zeker met de nieuwe klimaatscenario's, dan zal het inderdaad gewoon echt noodzakelijk zijn. Maar hoe doen we dat nu met andere gemeenten? Is het wel onderdeel zeg maar van een totale visie? Is dit niet, zoals in de commissie aangegeven is, zitten we niet op incidenten te sturen en moeten we niet kijken naar het totaal? Nou, wat blijkt, we hebben een visie toekomstig bestendig beheer boezemsysteem, dat is een visie die dateert van 2016, waarin ook aangegeven is van, wij hebben het streven en wij hebben ook, wij gaan ook de financiële middelen inzetten. Op het moment dat er knelpunten zijn, gaan we ze gewoon ook aanpakken. Dus het is niet, het is inderdaad, we maken gebruik van kansen die voorbij komen, maar we hebben ook een visie die daaraan te grondslag ligt. Bestemmingsplan, dat is een hele

De heer Hombergen: Mijnheer de voorzitter. Ter interruptie.

De voorzitter: Hombergen.

De heer Hombergen: Dank u wel. U zegt, ik heb zelf ook aangehaald, dat is buiten het bovennormatief, hoe gaan we daarmee om? … zegt oké, bij andere gemeentes zijn misschien vergelijkbare problemen. Dat klopt waarschijnlijk wel. En u betrekt het naar het hele boezemsysteem waar we bepaalde nota, 2006, zien, daarmee omgaan. Maar bovennormatief, dat geldt natuurlijk niet alleen voor het boezemsysteem, dat geldt ook voor wat er in de wijken soms aan problemen met klimaatadaptatie kan gebeuren.

De voorzitter: Mijnheer Hombergen, wat is uw vraag voor de interruptie?

De heer Hombergen: Nou, wat uw antwoord is op de vraag om ook dat soort problemen aan te pakken. Want dat antwoord heb ik niet gehoord.

De voorzitter: Mevrouw Jans.

Mevrouw Jans: Dank u wel. Ter aanvulling daarop, met alle gemeenten in ons gebied, er zijn dertien gemeenten in ons gebied, de gemeenten zijn bezig om een hittestresstest uit te voeren en daarop volgt een risicodialoog. Met alle gemeenten in ons gebied. We hebben onlangs een congres klimaatadaptatie gehad. Met alle gemeenten in ons gebied zijn we in gesprek om te kijken van, wat zijn de uitkomsten daarvan en wat zijn de consequenties daarvan voor het hele systeem? Dus er wordt structureel daar aandacht aan gegeven. En een bestemmingsplan… Je kunt geen bestemmingsplan… Waarom is er nog niets geregeld qua bestemmingsplan en moet dat niet als voorwaarde in de samenwerkingsovereenkomst? Dat is een vraag van Integer Liberaal. Je kunt geen bestemmingsplan maken zonder toestemming van de eigenaar van de grond. Daarvoor moet je met de eigenaren in overleg treden en pas na de verwerving van de gronden zal de bestemmingsplanprocedure starten. In de samenwerkingsovereenkomst is afgesproken dat de gemeente een bestemmingsplan opstelt. Die gemeente heeft uitgezocht, heeft geconstateerd dat het planologisch verstandig is om voor die locaties een nieuwe bestemmingsplan op te stellen. Punt. Dus…

Mevrouw Hilders: Bij interruptie. Natuurlijk is het heel belangrijk dat de gemeente meewerkt aan het bestemmingsplan en dat is in de commissie aan de orde geweest, maar er zijn ook inwoners die bezwaren kunnen maken tegen een bestemmingsplan. Dus ik zou willen dat dat was afgedekt. Kunt u daar nog even iets over zeggen misschien?

Mevrouw Jans: Inspraak op bestemmingsplannen is een recht van de inwoners. En daarop zal in een bestemmingsplanprocedure, wordt daar rekening mee gehouden. Het is gewoon een integraal onderdeel van een procedure. Een multicriteria-analyse, een hele goede suggestie. En die is gebruikt in het voortraject. Dus daarvan is, dank u wel voor de suggestie, daarvan is al gebruik gemaakt. Had je ook andere methoden kunnen hanteren voor deze waterbergingen? Er is in de commissie natuurlijk ook gesproken over compensatie en dergelijke. Er zijn heel weinig gebieden, heel weinig locaties in dit gebied waarbij van die methode gebruik gemaakt kan worden. Dus waar mogelijk is, wordt daarvan gebruik gemaakt. Minder gebruik van gebieden. Er is gesproken over compensatiemogelijkheden zoals vastgelegd zou zijn in de Waterwet. En die zijn, daarvoor zijn in Westland heel weinig locaties voor geschikt. En die zijn niet uit deze procedure, niet uit deze zoektocht naar voren gekomen. Ja, het zijn heel veel vragen, dus dan wordt de toelichting inderdaad ook gewoon vrij lang. De suggestie is gedaan om te kijken naar verdieping van de berging. Ik bedoel, dan heb je bijna voor hetzelfde geld meer kubieke meters. Die optie die wordt meegenomen in de ontwerpfase. Dus kijken van, hoe kunnen wij gewoon sober en doelmatig, met inzet van dezelfde middelen, kijken of we daar meer kubieke meters voor kunnen realiseren. Maar dan nemen we daarbij dan ook mee de locaties in het gebied. Het gebied is versteend en smalle watergangen, dus piekbuien hebben direct effect, maar die hebben ook direct lokaal effect. Door de smalle watergangen kun je dat niet snel afvoeren, dus je zal toch bergingen nodig hebben op meerdere locaties. Maar dat nemen we mee in de ontwerpfase.

De heer J. van den Berg: Bij interruptie. Daar doen we dit nou juist op. Zeg maar, bij nieuwe bergingen gaan we weer met een enorm kapitaal aan de gang. En sober en doelmatig, de bergingen die voorliggen, veel meer kuubs bergen.

Mevrouw Jans: Ik heb ook aangegeven dat we deze mogelijkheid meenemen in de ontwerpfase, om te kijken van, of we met dezelfde euro meer kubieke meters kunnen krijgen.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Jans. Dan wil ik graag nu de gelegenheid geven voor de tweede termijn. Ik wil wel graag de VV-leden erop attent maken dat we nog vijf andere bespreekstukken hebben. Dus als u bondig kunt zijn in uw tweede termijn, dan denk ik dat u uw collega's daarmee ook een dienst kunt bewijzen. De heer Van den Berg.

De heer J. van den Berg: Voorzitter, wij zijn redelijk tevreden met de beantwoording en wij gaan het volgen in de komende tijd, hoe dat zich gaat uitpakken in de praktijk. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel de heer Van den Berg. De heer Van Heijningen.

De heer Van Heijningen: Ja, wij, ik wil toch nog even benadrukken dat er volgens onze partij gewoon voordeel te halen is in de samenwerking met de tuinbouw en de gemeente Westland.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Van Heijningen. Mevrouw De Zoete, heeft u in uw tweede termijn nog opmerkingen? De heer Simon ook niet? Mevrouw Hilders?

Mevrouw Hilders: Ja, dank u wel, voorzitter. Mevrouw Jans heeft gezegd, inspraak is natuurlijk een recht en het past in de procedure. Dat klopt allemaal, maar het betekent wel dat je heel goed moet gaan kijken naar alle afspraken die je hebt gemaakt, hoe je die prioriteert en in welke volgorde je ze gaat doen. Dat wil ik graag even meegeven. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Hombergen.

De heer Hombergen: Ja, dank u wel. Fijn dat we zulke, snel naar de besluitvorming en de effectuering openbaar worden. Het valt me wel op hier aan de bespreking dat we met erg groot gemak, naar mijn smaak, tien miljoen bovennormatief uitgeven. Het doel is goed, wat dat betreft prima, maar ik zou willen dat we dezelfde voortvarendheid ook bij andere dingen hebben. En dat is geen reden om hier niet voor te zijn.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Hombergen. Mijnheer Schouffoer?

De heer Schouffoer: Hombergen heeft mij uitgedaagd. Ik zou zeggen, pak dit snel en voortvarend aan en bespaar dan tien miljoen aan vertragingskosten uit die je oploopt en misschien zelfs niet eens project in handen hebt na afloop.

De heer Belt: De heer Schouffoer heeft voor Water Natuurlijk gesproken.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Middendorp.

De heer Middendorp: Fijn dat u dat bevestigt. Ik heb verder geen opmerkingen.

De voorzitter: De heer Fekkes. Mevrouw Koop.

Mevrouw Koop: Voorzitter, bedankt voor de antwoorden. Laten we in het vervolg ook even goed kijken of we de revenuen van een dergelijk project ook op een goede manier kunnen toerekenen op het geheel. Dank u wel.

De voorzitter: De heer Boekestijn. Volgens mij hebben we dan de tweede termijn gehad. Ik neem aan dat er geen behoefte is om Hoogheemraad Jans… Ik proef heel duidelijk dat ook in het tweede termijn eigenlijk alle fracties dit voorstel ondersteunen, dus ik ga ervan uit dat er geen stemming nodig is. Ik denk dat het wel belangrijk is om nog even te kijken naar de precieze verwoording van het besluit naar aanleiding van de opmerkingen van de heer Fekkes. En ik… Heb je een aangepast voorstel?

Mevrouw Jans: Ik zal…

De voorzitter: Een aangepast voorstel, want volgens mij gaat het er met name om om te preciseren de twee locaties Glas 3 en de locaties 8a. Het zou kunnen zoals beschreven in bijgevoegde bijlage X. Dan moet ik even… Dus als we dat erbij opnemen, dan zijn volgens mij aan de wettelijke, de juridische suggesties van de heer Fekkes zijn daarmee voldaan. Het is weer een hele lap tekst. Als u het goed vindt, ga ik het niet helemaal weer oplezen, maar wij stellen het investeringsplan vast, het ontwerpkrediet vast. We maken duidelijk dat als onderdeel van het besluit ook duidelijk is wat we bedoelen met Glas 3 en locatie 8a. En we nemen kennis van de samenwerkingsovereenkomst met de gemeente Westland. Aldus vastgesteld. Dan gaan we nu door naar agendapunt 8, Maatregelen waterhuishouding Broekpolder.

B.08 Maatregelen waterhuishouding Broekpolder Vlaardingen (SWW)

De voorzitter: De provincie Zuid-Holland heeft als bevoegd gezag een gebiedsproces opgezet om bodemverontreiniging in Broekpolder te saneren. Delfland participeert niet in de bodemsanering, maar ziet wel voordelen om het watersysteem hier her in te richten op een schonere bodem. En het gebruik van de oppervlaktewaterzuivering daar te optimaliseren. En daarom ligt er voor u een voorstel voor een pakket van vier maatregelen. Die, dat is eigenlijk in lijn met eerdere opmerkingen van de heer Fekkes die we eigenlijk ook dan nog even moeten preciseren wat die maatregelen zijn. Maar die heeft u wel in de stukken kunnen vinden. Waarmee Delfland wil bijdragen om de kwaliteit van het oppervlaktewater te verbeteren.

De heer Fekkes: Voorzitter, mag ik er meteen even op interrumperen? Dat scheelt weer een boel discussie, denk ik. Als u nu in het besluit opneemt wat onder 1 staan in de … probleemstellingcontext, de maatregelenscène in het kort. En als gewoon die vier maatregelen met die streepjes in het besluit worden opgenomen, dan klopt het ook helemaal en kan dat alles zo beschreven worden uitgevoerd.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Fekkes. Tijdens de agendacommissie heeft de fractie CU/SGP aangegeven hier dit te willen bespreken. Dus ik wil graag mevrouw de Zoete de gelegenheid geven om opmerkingen te maken of vragen te stellen.

Mevrouw De Zoete-van der Hout: Dank u wel voorzitter, maar ik was eventjes afgeleid. Dus ik weet niet of hier nog meer mensen zijn die hier iets over moeten, willen opmerken? Maar, nee? Dan laat ik op dit moment tot mijn schande mijn beurt even voorbij gaan.

De voorzitter: Oké. Dan ga ik toch nog even vragen, is er nog behoefte van andere partijen om… Want mijn indruk was dat voor vele partijen dit een hamerstuk was, maar dat CU/SGP. Maar u geeft aan dat u nog een opmerking heeft, de heer Van den Berg. En dan kom ik daarna bij de heer Nanninga. De heer Van den Berg.

De heer Van den Berg: Dankjewel, voorzitter. Maar in het begin wil ik in ieder geval vaststellen dat onze fractie wel akkoord gaat met het voorstel, maar dat we nog een paar opmerkingen willen plaatsen. In het stuk wordt aangegeven dat er op een aantal locaties een sanering gaat plaatsvinden. Hoe die sanering er precies uit gaat

zien, dat is voor ons een vraag. Misschien weet de portefeuillehouder daar meer over te vertellen, dat is in de commissievergadering niet duidelijk geworden. En waarom ik die vraag stel, is gewoon dat er, nou ja, in die polder een enorme hoeveelheid vervuild materiaal zit wat ongeveer twaalf tot veertienmiljoen kuub is. In mijn beleving is een sanering daar praktisch onmogelijk. Misschien wordt er gedacht over saneren dat we hem afdekken. Ik weet, in de landen zijn er bij Amsterdam al heel veel jaren geleden dat er een polder was die, waar al heel lang gestort werd, maar ook chemisch afval is terechtgekomen, dat die gewoon met damwand helemaal is afgeschermd van de omgeving. Is dat daar ook nog een optie? Graag zou ik horen zeg maar of er wat meer bekend is hoe dat aangepakt wordt. Want ik twijfel een beetje aan de opdracht zeg maar, die daar in het stuk vermeld wordt als zijnde… En de waarschuwing naar de toekomst toe, dat het Hoogheemraadschap gewoon nog heel lang, ook al wordt er gesaneerd, veel water uit die polder in het systeem krijgt.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Van den Berg. De heer Nanninga.

De heer Nanninga: Voorzitter, een uitstekend voorstel. Wij zullen ieder voorstel dat de waterkwaliteit zal verbeteren, steunen. En dit is een uitstekend voorbeeld van samenwerking en uitvoering op dat gebied.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Nanninga. De heer Van Heijningen.

De heer Van Heijningen: Ja, wij wilden toch nog even een opmerking maken dat als er gesaneerd gaat worden, dat we in ieder geval als Hoogheemraadschap de vinger aan de pols moeten houden dat er niet een ja, al dan niet tijdelijke lozing op ons oppervlakte plaats gaat vinden waardoor wij eigenlijk, ja, in aanraking komen met vervuiling waar we niets mee te maken hebben.

Mevrouw De Zoete-van der Hout: Gevonden. En dank u wel, voorzitter. Inderdaad, met wat al door sommige anderen is gezegd, wij moeten nu iets gaan schoonmaken wat we niet vervuild hebben. Weliswaar is het onze taak om schoon te maken, maar het zou mooi zijn, hoewel daar de Hoogheemraad heeft gezegd in de commissie dat het verhalen een groot probleem is, het zou mooi zijn als toch de ogen geopend blijven voor de mogelijkheid om eventueel nu of in de toekomst alsnog die kosten te verhalen. Dank u wel.

De heer Middendorp: Voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw De Zoete. De heer Middendorp, u wilt ook…

De heer Middendorp: Ik heb een korte nabrander. Ik heb op persoonlijke titel bezwaar tegen het gebruik van het woord waterzuivering voor wat daar gebeurt. Het is een koolstoffilter waarin de vervuiling wordt geabsorbeerd en die moet vervolgens worden verbrand. Er wordt dus niets gezuiverd.

De voorzitter: Dank u wel voor, Dan wil ik graag het woord geven aan Hoogheemraad Jans om te reageren op de diverse opmerkingen.

Mevrouw Jans: Dank u wel, voorzitter. Even voor alle duidelijkheid, de sanering wordt uitgevoerd niet door Delfland, Delfland treft alleen maar maatregelen voor de waterkwaliteit. Delfland gebruikt dit wel als vliegwiel om de samenwerking en de inspanningen, om die aan te zwengelen. Zoals in de commissie ook aangegeven, de maatregelen die Delfland neemt, zijn no-regretmaatregelen. Die gaan altijd werken, of het gebied nu gesaneerd wordt of niet, ze zullen altijd het effect hebben wat wij daarmee beogen. Het is best wel lastig, want die sanering, die dateert van heel lang geleden, in ieder geval van de jaren vijftig en in ieder geval en zestig. Ze zijn gestart in de jaren vijftig, heb ik begrepen. Dus er is ook geen eigenaar die de vervuiler is. Dus

uiteindelijk is het, gelukkig heeft de provincie dit voortvarend aangepakt, waarmee we hiermee aan de slag kunnen gaan. Een opmerking is van ja, hoe gaat er dan gesaneerd worden? Er gaat gesaneerd worden. Eigenlijk is dat niet saneren, het is meer symptoombestrijding in mijn termen, door het afdekken met een … laag. Dus er komt een halve meter grond bovenop, waardoor er in ieder geval aan de bovenkant geen uitstroom of uitstoot meer is. Ik heb begrepen van de deskundigen dat er, om gebieden te saneren, zijn er maar liefst 86 maatregelen mogelijk. In dit gebied zijn er drie die toepasbaar zouden kunnen zijn. Dat is afdekken met een laag, afdekken met een ondoorlatende laag, waardoor eigenlijk geen zuurstofuitwisseling meer kan gebeuren, of het onder water zetten. Nou, die mogelijkheden twee en drie zijn niet gewenst. Die eerste mogelijkheid is de meest gewenste mogelijkheid en dat is het afdekken met een … laag. Damwanden, ja, dat is mogelijk, maar dat is een hele dure constructie. Dus die gaat ook niet toegepast worden. Inderdaad, we krijgen nog heel lang vuil water. Maar dat is gewoon eigen aan het gebied. Het wordt er niet meer van, het gaat er wel minder van worden. Dus het wordt alleen maar minder vuil water. Maar er zal sprake blijven van vuil water. Inderdaad, een vinger aan de pols van dat er geen tijdelijke lozingen of ongeoorloofde lozingen enzovoort, dus we gaan dat proces nauwgezet volgen. En ja, er is opgeroepen van, om de kosten te verhalen van het schoonmaken. Delfland maakt geen kosten voor schoonmaken, dus wij kunnen ze dan ook niet verhalen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Jans. Fractie, de heer Van den Berg, wilt u een tweede termijn reageren?

De heer Van den Berg: Voorzitter, wij hadden aangegeven dat we akkoord waren met het voorstel. Alleen dat we nog een paar aanvullende opmerkingen maakten en die zijn beantwoord. Dank u.

De heer Van Heijningen: Ja, even een vraag. Wie is nu verantwoordelijk voor de waterreiniging en door wie worden die kosten betaald?

De voorzitter: Mevrouw Jans.

Mevrouw Jans: We hebben net gehoord dat, we gaan niet spreken van een reiniging. Het wordt, heb ik begrepen, door een bepaalde methode wordt het ontdaan van de vervuilde stoffen. Al het water wordt geleid via de oppervlaktewaterzuivering die bediend wordt door Delfland. Dus wij zorgen, Delfland zorgt voor de oppervlaktezuivering. En overigens, de datum zal aangepast worden.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Jans. Mevrouw De Zoete. Dank u wel. Ik neem aan, mijnheer Middendorp, u had een opmerking over het juiste taalgebruik. Wat ik voorstel, ik proef ook dat dit voorstel verder op steun van de VV kan rekenen. Dus ik zou willen voorstellen om nu naar het besluit toe te gaan en dan te zeggen, het maatregelenpakket voor de verbetering van de waterhuishouding in Broekpolder vast te stellen, te weten… En dat zijn dan de vier puntjes die onder de probleemstelling in de tekst staan, het graven van een kwelsloot om te voorkomen dat verontreinigd kwelwater in de … plaats loopt, het aanbrengen van een duiker onder een voetpad, het water uit de kwelsloot via een gemaal terug te brengen in het vaak waar de oppervlaktezuivering werkt en de huidige afvoerroute op twee plaatsen af te sluiten. En vervolgens dan door te gaan met besluit nummer twee, het investeringsplan voor het maatregelenpakket Waterhuishouding Broekpolder Vlaardingen, ter grootte van 396.000 euro vast te stellen en het uit uitvoeringskrediet ter grootte van 360.000 euro beschikbaar te stellen voor het uitvoeren van dit maatregelenpakket Waterhuishouding Broekpolder Vlaardingen. Aldus besloten.

B.11 Onderzoeksrapport Doelmatigheid Afvalwaterketen Delfland (GSG)

De voorzitter: Dan gaan wij door nu naar onderzoeksrapport Doelmatigheid Afvalwaterketen. Voor u ligt het eindrapport van de rekeningcommissie. Ik stel voor dit agendapunt als volgt te behandelen. In de eerste plaats wil ik de heer Van Kretschmar de gelegenheid geven, als voorzitter van de rekeningcommissie, om een toelichting te geven over de bevindingen en het rapport aan de VV aan te bieden. En ik nodig u uit om dan daarvoor achter het katheder plaats te nemen. Vervolgens wil ik de VV-leden de gelegenheid geven om vragen aan de rekeningcommissie te stellen over dit rapport. Tenslotte heeft u ook gezien wat de reactie is van het dagelijks bestuur op de aanbeveling in het rapport. En als u vragen heeft over deze reactie op het rapport van het dagelijks bestuur, dan wil ik u tenslotte in de gelegenheid stellen om die vragen te stellen aan de verantwoordelijke, pas op, portefeuillehouder. Dan geef ik nu graag het woord aan de heer Van Kretschmar.

De heer Van Kretschmar: Ja, dank u wel, voorzitter. Het rapport van de rekeningcommissie. U bent waarschijnlijk gewend om met name een keer per jaar iets van de rekeningcommissie te vernemen in het kader van de jaarrekening en de adviezen daarbij. Maar dit is alweer het tweede rapport in deze bestuursperiode dat de rekeningcommissie oplevert. En we hebben dus ook als rekeningcommissie nadrukkelijk een rol in het uitvoeren van onafhankelijk onderzoek op het gebied van doelmatigheid ten aanzien van het gevoerde beleid. Waarom dit onderwerp? U heeft allemaal in het begin van de bestuursperiode, heeft u een aantal onderwerpen kunnen aandragen die van belang zouden kunnen zijn om te onderzoeken. En het onderwerp samenwerking in de afvalwaterketen scoorde daarbij heel erg hoog. Daar hadden heel veel mensen behoefte aan om daar toch eens wat meer van te vernemen en dat ook nader door een onafhankelijke instelling te laten onderzoeken. We hebben dat als rekeningcommissie opgepakt. Het is natuurlijk een heel breed onderwerp, dus we hebben daar best wel wat moeite mee gehad om dat goed neer te zetten, dat er ook iets uit zou kunnen komen wat voor iedereen bruikbaar is. Want het is niet alleen maar iets van de VV, het is ook iets waar de organisatie uiteindelijk mee verder kan en wat ons betreft ook zou moeten. Het is vertaald, die samenwerking, die hebben we iets breder getrokken. We hebben ook gekeken naar de doelmatigheid van een deel van onze eigen afvalwaterketen. En dat betreft met name het rioolvreemd water waar ja, toch wat betreft de leden van de VV weinig inzicht in is. En we hebben dat ook gekoppeld aan de afnameverplichting. Afnameverplichting die we hebben, waar we destijds ook een prestatie-indicator op hadden gezet die altijd honderd procent was. Dus daarvan dachten we van nou, dat is ook interessant om toch eens te kijken, waarom gaat dat zo goed en wat zouden we daar eventueel over kunnen adviseren. Daarnaast is er gekeken naar een samenwerkingsverband in het kader van de NAD, dat is u allemaal wel bekend, dat is het grootste samenwerkingsverband wat wij kennen in Delfland met een twaalftal gemeenten en twee waterleidingbedrijven. En om daar dus ook te kijken van nou, wat waren de doelen van de samenwerking destijds en in hoeverre zijn die behaald en hoe kunnen we richting de toekomst kijken dat we dat samenwerkingsverband ook zo goed mogelijk kunnen benutten? Nou, dat onderzoek, dat is uitgevoerd door een combinatie van Royal HaskoningDHV in samenwerking met Twynstra Gudde. Die hebben beiden hun eigen expertises, de ene wat meer in het technische vlak en de tweede partij meer op basis van de samenwerking. Dus die hebben dat samen uitgezocht met onder andere hulp van experts binnen Delfland. Die hebben daar hun input van kunnen geven. En het is ook zeg maar meer organisatorisch ook door Delfland begeleid, waarvoor namens de rekeningcommissie onze dank. Het rapport is aangeboden aan het college voor het proces van hoor en wederhoor. Daar is in eerste instantie een positieve reactie op ontvangen, in de zin dat het college zich herkende in de conclusies en de aanbevelingen. En wij hebben daarna als rekeningcommissie gemeend om dat iets, ja, meer aan te scherpen door middel van een oplegnotitie, wat ook voor u weer misschien makkelijk is, omdat daar dan ook echt de harde hoofdlijnen en wat ons betreft de kern in staat. En daar is nogmaals door het college op gereageerd dat ze dat graag zeg maar gaan uitvoeren, die aanbevelingen.

En dat daar eind 2019 over gerapporteerd zal worden. Nou, dat wachten we in spanning af. Ik neem aan dat er ten aanzien van het rapport bij u een aantal inhoudelijke vragen zouden kunnen leven. En die zou ik graag, dat zou ik graag willen overdragen aan Bart. Bart was de voorzitter van dit onderzoek. En hij is zeg maar als beste persoon in deze zaal aanwezig om die vragen te kunnen beantwoorden, wat de dijkgraaf ook al heeft gemeld dat als er vragen zijn die meer gaan over de reactie van het college, dat we die vervolgens aan het college stellen. Maar dat zou ik wel even willen splitsen, dus ik zou eigenlijk willen beginnen met een ronde inhoudelijke vragen aan Bart. Mochten er daarna nog andere vragen zijn ten aanzien van het college, om die dan apart te stellen. Dan houden we het een beetje helder. Bart, ik denk dat het goed is dat jij nu op deze plek gaat staan en dat we… En dan zou ik… Nou, dit is beter. En dan zou ik willen beginnen met bijvoorbeeld Jan, of Leo. Dan gaan we dus zo om. Dan stellen we vragen.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Kretschmar. De fractie Ongebouwd, zijn er vragen aan de heer Simon over het rapport? Mevrouw Dijkshoorn.

Mevrouw Dijkshoorn-van Dijk: Dank u wel. We zijn blij met het rapport dat voor ons ligt. Zelf als lid van de rekeningcommissie weet ik dat het een zoektocht was om naar een goede formulering komen tot vragendoelstelling, wat willen we hiermee bereiken, wat willen we eruit halen? En ik denk dat er hier voor ons een mooi rapport ligt. Wat het riool vreemd water, dat we daarnaar afgezonderd hebben gekeken. En daarnaast de rol van het NAD en hoe Delfland daar ook inzit en wat we gaan doen. Ik denk dat dit een mooi rapport is wat we straks ook voor nieuwe VV-leden kunnen geven om daar een soort, ja, toch als input van, hoe zit het in elkaar en hoe werkt het? Dus ik wil de rekeningcommissie, de subcommissie zeg maar bedanken voor hun inzet wat zij hiervoor hebben gedaan. Dus dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Dijkshoorn. De heer Van Heijningen.

De heer Van Heijningen: Ja, ik wou even de complimenten maken voor het rapport en alles.

Mevrouw De Zoete-van der Hout: Dank u wel, voorzitter. Ik vind ook dat het rapport de zaken goed op een rijtje zet. We hebben hier al vaak informatie gekregen over NAD, we hebben ook al excursies gehad en zo. Dus voor ons ging het inderdaad leven terwijl het aan het begin van de periode een witte vlek was. Dus dank daarvoor. Ik ben wel wat tegenstrijdigheden tegengekomen. En misschien dat de heer Simon daar antwoord op kan geven, maar anders dan komt dat in een later geval wel. Aan de ene kant, het ging erover dat we substantieel hogere kosten gaan krijgen vanwege de medicijnen die ook uit het water moeten worden gehaald en microplastics. Nou, op zich zijn we daar natuurlijk groot voorstander van dat dat eruit gehaald wordt, maar vanochtend hoorden we dat er juist voor dit onderdeel een grote subsidie wordt verstrekt. En dan denk ik van nou, als die subsidie verstrekt wordt, misschien valt het dan nog wel mee. Bovendien gaan we ook met de dingen die we eruit halen een grondstof gebruiken die we misschien later kunnen verkopen. Dus het zat een beetje, ja, wat ik vanochtend hoorde, dat bracht me een beetje in verwarring. En een ander ding wat ook iets technisch is, we willen dat rioolvreemd water eigenlijk niet hebben en toch staat er ook ergens dat dat gebleken is niet zo heel veel aan de kosten bij te dragen. Terwijl dat, ja, dat horen we steeds heel anders. Dus zover, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw De Zoete. Mevrouw Hilders.

Mevrouw Hilders: Ja, dank u wel, voorzitter. Complimenten ook van fractie Integer Liberaal voor het rapport. Er staat een goede analyse in. En wij zijn ook heel benieuwd naar het vervolg wat betreft de medicijnresten. Er is een analyse van gemaakt van als we die eruit gaan halen, nemen de kosten toe. Ik ben eigenlijk benieuwd

naar het gevolg daarvan en standpunten daarover, maar ik denk dat ik dat beter aan het college kan vragen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Ranner.

De heer Ranner: Dank u wel. Voorzitter, ik zit een beetje met een probleem, want ik heb zeg maar een elftal vragen gekregen van iemand uit de sfeer van de NAD. En sommige van die vragen raken het rapport, maar de anderen raken dus het bestuur. Dus ik vraag me dus af, dan maar gewoon … behandelen. Geeft u me daar even de ruimte voor? Ik zal ze niet…

De voorzitter: Dus ik stel voor

De heer Ranner: Ik zal ze niet, behandelen, maar

De voorzitter: Ik stel voor dat we eerst de vragen doen die gericht zijn naar rekeningcommissie. Dan komen we daarna…

De heer Ranner: Precies. Dank u wel. Ik begin met een compliment aan de rekeningcommissie. Want wij hebben het in de fractie ook besproken en dat werd met het grootst mogelijke welkom geheten. De eerste vraag waar in feite dus nu vragen over gesteld is, zijn de onderzoekers en de leden van de begeleidingscommissie betrokken of betrokken geweest bij het samenwerken in de NAD? Wat er dus mee bedoeld wordt, of je dus verder bent gaan kijken dan bij diegene die formeel verantwoordelijk waren. Dus zijn die mensen van de NAD hierbij betrokken geweest? De tweede vraag is, wat is de reden dat het onderzoek beperkt is tot de rol van Delfland in het kader van de NAD? Ik vraag het volledigheidshalve want het antwoord ken ik, maar het is wel goed voor onze notulen. Dan de derde vraag is, wat is nou het doel van de samenwerking? Met name wordt er gezegd, is het doel niet te veel geworden een doel op zich? Zou er niet worden voorbijgegaan aan het doel van het verbeteren, het goed en beter laten functioneren van de waterketen? Dat is een ander doel. En daar kunnen we ook wel een antwoord op geven. En dan tenslotte beperk ik het even op dit moment bij, heeft het onderzoek zich beperkt tot de rol van Delfland binnen het kader van het NAD? En waarom zijn andere samenwerkingsrelaties zoals de gemeentelijke rioleringszorg en de afspraak die is vastgelegd in de gemeentelijke rioleringsplannen niet in beschouwing genomen? Een hele waslijst vol, maar ik geef u graag de gelegenheid.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Ranner. De heer Schouffoer.

De heer Schouffoer: Ja, voorzitter, dank u wel. Ik vind het ook een verhelderend rapport. Het is ook goed dat dit wordt onderzocht en gepresenteerd door de rekenkamercommissie met hulp van een derde partij. En ik vind het heel leerzaam. En ik vind het heel mooi om te zien dat een samenwerking in de afvalwaterketen oplevert wat er destijds beloofd is. En daar wilde ik het bij laten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Belt?

De heer Belt: Dank u wel, voorzitter. Samenwerking in de afvalwaterketen is lang een onderwerp waar de VV en ook de rekeningcommissie geen vat op kreeg. Dit onderzoek is gedaan, Water Natuurlijk geeft graag complimenten voor dit rapport aan de rekeningcommissie en de organisatie. Wij hebben geen inhoudelijke vragen.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Belt. De heer Middendorp.

De heer Middendorp: Voor ons ook de complimenten, van ons de complimenten. Wij hebben geen inhoudelijke vragen, maar wel vragen voor het bestuur zometeen.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Fekkes.

De heer Fekkes: Ik heb ook geen inhoudelijke vragen, wel waardering voor de analyse en het rapport. En ja, er staat zo veel in, ik moet het ook allemaal nog wat verder laten bezinken. Maar daar hebben we de kerst voor.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Koop.

Mevrouw Koop: Voorzitter, dank u wel. Ook het CDA sluit zich aan bij de vele complimenten die zijn gemaakt, ook voor de enorme hoeveelheid werk die verzet is en dat ook blijkt uit dit rapport. Interessant zijn natuurlijk de aanbevelingen. En met name ook eigenlijk de aanbevelingen B3 en B4, hoe gaan wij hiermee om in de organisatie, hoe gaan we dit monitoren en hoe zorgen we ervoor dat er ook, nou ja, de doelstellingen zoals wij die voor ogen hebben, worden bereikt? Ik denk dat het besluit dat wij eerder hebben genomen over de balansverkorting, ook wel zal bijdragen aan het flexibel inspelen op de aanbevelingen van dit rapport. Dus ik denk dat het ook goed is om dat mee te nemen in het vervolg en ook in de monitoring. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Koop. De heer Boekestijn.

De heer Boekestijn: Dankjewel. We hebben het hier vaak over de waterbewustzijn, maar ik denk dat afvalwaterbewustzijn hier ook wel een enorme gehad heeft. Complimenten voor de rekeningcommissie.

De voorzitter: Dank u wel. Dan wil ik graag de heer Simon de gelegenheid geven om in te gaan op de vragen die gesteld zijn.

De heer Simon: Dank u wel, voorzitter. Ja, toch wel een beetje een vreemde plek zo met best wel veel, ja, gelukkig eigenlijk heel weinig technische vragen. Gewoon heel veel complimenten. Maar die neem ik graag mee. En om maar bij het CDA te beginnen, we doen een aantal concrete aanbevelingen en logisch, we leveren een port aan, maar daarmee zijn we nog niet klaar. We houden het gewoon goed in de gaten van, hoe het uiteindelijk ook met onze aanbevelingen uiteindelijk landt binnen deze organisatie. Ik heb een aantal vragen gehoord. Ten eerste van de ChristenUnie/SGP over de kosten van het zuiveren. En vooral richting de medicijnresten en microplastics. En er werd me een andere vraag gesteld, maar die hoort er precies eigenlijk bij, over dat ook in het rapport staat dat het zuiveren van rioolvreemd water op dit moment niet echt heel veel bijdraagt aan de kosten. Nou, dat ligt ook, dat is een hele technische vraag, trouwens. Maar dat heeft te maken met de inrichting van ons afvalwaterzuivering, dat de hoeveelheid water dat aangeboden wordt en de kwaliteit en de dikte van het water, op dit moment niet heel veel extra kosten met zich meemaakt als je daar semihelder, schoon water mee zuivert. Een ander geval wordt het als je die vier trappen gaat doen. Dan moet je echt een extra isolatie bouwen en we hebben hier al gezien in Delfland met actieve kool en collectieve zuivering van de tuinbouw, dat die extra supplementen zorgen ervoor dat die exploitatie extreem duur gaat worden vergeleken met de normale situatie. Het rapport spreekt ook over dat het voor Delfland vijf miljoen meer per jaar kost als wij die viertrap moeten aanleggen om die medicijnen en die microplastics te verwijderen. En dat is voor mij het antwoord op deze vraag. De heer Ranner van de Partij van de Arbeid had een aantal specifiekere vragen. Ten eerste had hij het over de rol van Delfland en waarom de rekeningcommissie puur heeft gekeken naar de rol van Delfland en niet naar andere partijen binnen NAD.

Nou, de reden daarvoor is en misschien staat dat ook wel een beetje verborgen in het rapport, dat, wij willen met dat rapport niet de gemeente verplichten dat ze meteen denken van wow, hier komt Delfland, nu moeten we wat gaan doen. We willen dit proces wat voorzichtiger brengen bij de samenwerkingspartners van NAD. En de reden die daarachter ligt, we hebben net gekeken naar de exploitatiekosten, die zijn voor Delft vijf miljoen meer als we de microplastics gaan verwijderen. Maar voor de gemeente betekent het veel grotere investeringen. Die investeringen gaan al redelijk richting de miljarden. De doelstelling van Delft op financieel gebied staan dan in geen enkele verhouding met de financiële verplichtingen die de omgeving zal moeten doen. En uiteindelijk moeten we die kant natuurlijk wel op, maar dit rapport is niet een dwangmiddel richting de andere partners, dus we hebben het heel voorzichtig gebracht dat we vanuit alleen de positie van Delfland hebben bekeken hoe wij in deze samenwerking staan. En logischerwijze is een vervolgstap natuurlijk kijken hoe we met die verschillende gemeentes afspraken kunnen maken om het rioolvreemd water en natuurlijk in combinatie met dat hemelwater, hoe we dat gewoon kunnen oplossen. Ja, daar wil ik het even bij laten.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Simon. Dan stel ik voor dat we nu de gelegenheid geven aan VV-leden om vragen te stellen aan het dagelijks bestuur van de Hoogheemraad, Van Olphen. Gelet op de reactie die u van het dagelijks bestuur gezien heeft, ik heb ook gemerkt, de heer Ranner gaf al aan, dus laat ik dit keer eens beginnen dan bij de heer Ranner.

De heer Ranner: Dank u wel, voorzitter. Ik dank ook in ieder geval de beantwoording door Bart. Dus wat dat betreft, de rekeningcommissie heeft goed werk geleverd. En ook de bedoeling van dit rapport is daarmee wat duidelijker geworden. Maar ik constateer dat we alom weten dat de investeringen in deze sfeer vooral van de gemeente moeten komen. En dat de opbrengsten dus in feite terechtkomen bij de afvalwaterinstallaties. Ja? En dat betekent dus dat wij een probleem hebben dat we moeten praten over de middelen die er nu dus aan de orde zijn. En daarmee komt een probleem, wat ik dus nu ook maar even uit mijn aantekeningen haal, is dat kennelijk de deelnemers van de NAD niet precies weten wat de doelstellingen nou van de NAD is. In mijn aantekeningen zie ik, is het in feite het toewerken naar een organisatie van een waterketenbedrijf. En dat is dus een heel andere organisatie dan we hier tot dusver gehanteerd hebben. Daar speelt een rol bij dat wij in antwoord op de vragen van de commissie … als ik het me goed herinner, op een gegeven moment een becijfering hebben gemaakt over wat de voordelen waren van de samenwerking in de afvalwaterketen. En dat bedrag liep in de miljoenen. En dat heeft bij sommige van die deelnemers van die gemeentes het idee gebracht dat de kosten en opbrengsten wel heel erg uit elkaar liggen. En dat betekent naar mijn gevoel en dat is mijn vraag naar het lokale college, is het niet mogelijk om misverstanden, om die uit de weg te ruimen door duidelijk te maken wat wij eigenlijk als Delfland van de NAD willen en wat we van hen verwachten voor de toekomst? Want als er verkeerde verwachtingen zijn, dan heb je dus ruzie in huis. Laat ik het daar even bij laten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik verder naar de heer Souffoer. Vragen naar aanleiding, nee? De heer Belt?

De heer Belt: Dankjewel. Graag herhaal ik kort wat ik in de commissie ook al heb aangegeven. Wij vinden het van belang dat het college de VV goed op de hoogte blijft houden van de voortgang van de samenwerking in de afvalwaterketen, dus het NAD-traject, zodat er niet weer een soort kennislacune ontstaat en ook dat de nieuwe VV hier spoedig in meegenomen wordt op dit onderwerp. En een tweede oproep, het zeg maar los, of individueel oppakken van de plekken waar rioolvreemd water zich voordoet of een probleem is, dat blijkt uit deze analyse dat dat een dure opgave is. Als je het echter meepakt met werksituaties van gemeenten en die worden daar steeds beter in, om al die opgaven te koppelen, opgaven op het gebied van verkeerd, beheer en dergelijke, energietransitie. Dan scheelt dat ontzettend veel geld en pakken we dit aan en kan Delfland daar

ook echt iets aan hebben. Dus dat is een oproep om daarop te blijven sturen in de samenwerking en gesprekken met de gemeente.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Belt. De heer Middendorp.

De heer Middendorp: Dank u wel. Ja, onze vraag sluit misschien aan bij het punt dat de heer Ranner maakt, kan ik niet helemaal beoordelen. Maar het viel ons op in de rapportage dat de samenwerkingen met het NAD vooral benoemd wordt als en ik citeer, operationeel en veel minder strategisch. En ik weet niet of de strategie moet zijn om een waterketenbedrijf te vormen, maar dat is in de tijd wel genoemd. Maar u zou ook een andere strategie kunnen hebben. Ik snap dat je als Delfland dit niet zomaar kan sturen, want je bent een van de partners van de dertien, of dertien gemeenten, als ik het goed onthouden heb. Maar ik ben benieuwd of het college deze zorgen, dit deelt en of ze hier ook zeggen ja, daar kunnen we niks aan doen, of dat jullie zeggen, maar daar zijn wij aan bezig, om dat hoger op de agenda te zetten. De tweede vraag is, het rioolvreemd water en met name in de gemeente langs de Nieuwe Waterweg, is natuurlijk al, ik zou zeggen honderd jaar een probleem, maar in ieder geval zo lang in living memory van Delfland. En steeds wordt die hete aardappel voor ons uitgeschoven. En natuurlijk, net zoals de heer Belt zegt, moet je zorgen dat je kan meekoppelen, anders zijn de kosten sky high. Ook hier is eigenlijk de vraag, op wat voor termijn zouden we hier een soort van visie op kunnen hebben? Ik noem nog niet eens een kaderdocument, maar gewoon een idee van, wat willen we nu, of laten we het gewoon, zeg maar de toekomst zichzelf ontwikkelen? En eigenlijk een vergelijkbare vraag op, wat willen wij met regenwaterafvoer? Om het woord afkoppelen nu niet even te gebruiken, want er zijn meerdere oplossingen, maar we willen regenwater niet in het riool. Ja en ik heb begrepen, recent heeft de minister zich uitgesproken voor het toevoegen van een extra taak aan de waterschappen, namelijk klimaatadaptatie. We hebben het nog niet als gezien als, ze heeft zich uitgesproken, het was niet een besluit of iets dergelijks. Maar je kan verwachten dat het op termijn naar ons toekomt en dan past ook hier een wat overkoepelendere visie op die verder gaat dan meekoppelen, zal ik maar zeggen. Afwachten wat anderen doen en dan meehelpen. Daar hoor ik graag uw ideeën over.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Middendorp. De heer Fekkes. Mevrouw Koop. De heer Boekestijn. Mevrouw Dijkshoorn? Nee. De heer… Nee. Mevrouw De Zoete. De heer Simon. Mevrouw Hilders.

Mevrouw Hilders: Wat ik al zei in de eerste termijn, ik wil graag een visie van het college, hoe gaan we om met de extra kosten als we inderdaad al die medicijnresten uit het water moeten gaan halen, want dan is dit geen kostenneutraal verhaal meer. Ik wil graag horen hoe het college daarin staat. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel voor de vragen. Er zijn twee Hoogheemraden die graag hierop in willen gaan. Ik stel voor dat in eerste plaats de heer Van Olphen, Hoogheemraad van Olphen vragen beantwoordt. En vervolgens wil ik, sorry, Hoogheemraad Houtzager de gelegenheid geven om specifiek in te gaan op de hemelwaterstrategie. En de vragen die daarover gesteld zijn met name door de heer Middendorp. Dank u wel.

De heer Van Olphen: Dank, mijnheer de voorzitter. Laat ik eerst nog even toch iets algemeens zeggen, want ik zie aan de vragen, die gaan veel verder dan de samenwerking binnen het NAD. En dan denk ik natuurlijk, dat zijn legitieme vragen, alleen die passen niet in dit rapport van de rekeningcommissie. De rekeningcommissie is bezig geweest om uit te zoeken hoe de samenwerking binnen het NAD is. En natuurlijk, we kunnen allerlei vragen stellen over medicijnresten enzovoort, ik zal er ook graag antwoord op geven voor zover ik dat nu kan, want het is uitermate belangrijk, laat dat voorop staan, maar het gaat voorbij, of het gaat verder dan dat de rekeningcommissie nu heeft uitgezocht. Voorts wil ik nog een keer benadrukken…

De heer Belt: Voorzitter, ter interruptie.

De voorzitter: De heer Belt.

De heer Belt: Het onderzoek bevat weldegelijk twee componenten. Dat is de samenwerking in de afvalwaterketen en rioolvreemd water.

De heer Van Olphen: Maar dat is wat anders dan medicijnresten. Maar goed, daar hebben we het even niet over. Ik kon op het rioolvreemd water, daar heb ik het nog niet over gehad. Waar ik het wel over wil hebben is, dit rapport en dat wil ik toch ook duidelijk geven, de tekst van dit rapport is aangepast aan het feit dat dit een openbaar rapport is. Ik heb daar ook met de rekeningcommissie over gesproken, wij moeten er rekening mee houden dat dit rapport dadelijk ook bij raadsleden terecht kan komen. En dat wij niet wederom de grote broek aan moeten trekken en dat die raadsleden denken god, daar heb je Delfland weer, wij moeten de miljoenen betalen en zij bepalen eigenlijk wat we daarmee moeten doen. Even voor de duidelijkheid. Vandaar dat dit rapport geschreven is, weliswaar voor Delfland, maar met de pen dat ook de raadsleden dit kunnen lezen zonder naar ons te gaan wijzen van, dit is makkelijk praten voor Delfland. Goed, dat is mijn inleiding. Dan ga ik nu naar de vragen van de heer Ranner. Zoals de heer Ranner, want die zit er net zo lang als ik, weet, is de NAD ooit door de minister, of de NAD, de visitatiecommissie in het leven geroepen door de minister voor de drie K's. Dat betekende dat wij minder kosten moesten gaan maken met z'n allen, wij moesten daar, het mocht niet ten koste gaan van kwaliteit en wat voornamelijk ook bij gemeentes was, de derde K was van de kwetsbaarheid. Dat is de basis waar wij aan moesten voldoen. De kosten, dat is dus minder uitgeven. Dat heeft u ook gezien in het rapport, daar staan staartjes van, dat de gemeentelijke rioleringsbelasting plus de zuivering, dat we die aardig in de hand hebben gehouden. Sterker, dat die naar beneden is gegaan. Als u uw lijntjes ziet, dan loopt het nu zo en niet zo, wat het ooit gedaan zou hebben. Dus wat dat betreft hebben wij voldaan aan de eisen die gesteld werden bij de opdrachten van de visitatiecommissie. Wij moesten als twaalf gemeenten en een waterschap tien miljoen bezuinigen. Ik moet u eerlijk zeggen, dat hebben we vrij snel gehaald, door allerlei goede dingen. Dat zijn vaak kleine dingen waar wij niet eens wat mee te maken te maken hebben, maar ik noem maar het voorbeeld tussen de gemeente Delft, Pijnacker en Leidschendam die honderdduizend bespaard hebben door dingen samen te gaan doen. Daar hebben wij niks mee te maken, maar het is wel een besparing binnen het NAD. En dat is best moeilijk en dat snap ik ook, om dingen te combineren. Want wij zitten hier als Delfland. En dan is het moeilijk om te kijken, dat NAD bestaat ook samenwerkingsverbondjes, allemaal kleintjes, bij wijze van spreken, tussen gemeente A en gemeente B. Dus wat dat betreft, ja, wat willen wij dan, dat is ook een vraag van de heer Ranner, wat willen wij bij het NAD? Natuurlijk en dat geldt niet alleen voor ons hoor, dat geldt ook voor de gemeentes, wij willen meer dan waar het ooit voor opgericht is. Die oprichting was voor de drie K's, wat ik al noemde. We hebben er stiekem al een vierde K aan vastgeplakt, dat is klimaatadaptatie, want dat speelt natuurlijk ook. We kunnen onze kop wel in het zand steken, maar de techniek gaat verder, wij moeten met z'n allen iets verder, het weer wordt anders dan een paar jaar geleden, of het is al anders dan een paar jaar geleden. Dus wat dat betreft, wat willen wij met het NAD, is toch kijken waar we met de gemeentes en er zitten tegenwoordig sinds een paar jaar ook de twee drinkwaterbedrijven, zitten daarbij, omdat die ook verstand hebben van gemalen, van leidingen. Wat Evides betreft ook van het zuiveren, want die hebben ook eigen zuiveringen. Dus wat dat betreft gaan we verder kijken dan waar het eigenlijk ooit voor opgericht is. Maar dat is best moeilijk, want enerzijds, als je het … bekijkt, dan zijn het de drie K's en we zijn al veel verder gegaan. En bij Delfland zijn we daar debet aan, in de positieve zin, maar ook de gemeentes zien nu dat klimaatadaptatie niet meer los te koppelen is van het geheel. Maar dat gaat dus eigenlijk al verder dan waar ooit de NAD voor opgericht is. Dan ga ik verder met de heer Belt, het rioolvreemd water. Het is een probleem, want het is een grote hoeveelheid van wat wij

binnenkrijgen wat gezuiverd moet worden. Het enige is en dat is makkelijk praten natuurlijk, u zegt, werk met werk maken, maar u weet hoe duur het is om rioleringen even te gaan vervangen omdat er te veel rioolvreemd water aan zit. De heer Fekkes kan daarover meepraten in de Vogelwijk. Er zijn nu meer wijken waar werk met werk gemaakt wordt, nieuw riool erin. En wat blijkt? Het grondwater komt omhoog. Want de natuurlijke drainage die die lekke buizen allemaal houden die er al vijftig jaar liggen, is weg. En wat komt er dan? Een grondwaterprobleem. Wat die gemeentes dan ook weer op moeten lossen. Dus het is makkelijk praten en er wordt inderdaad werk met werk gemaakt, maar het is niet zo makkelijk en het kost de gemeente heel veel geld. Maar…

De heer Belt: Voorzitter.

De voorzitter: De heer Belt, interruptie.

De heer Belt: Ik begrijp het voorbeeld, maar dat is natuurlijk geen natuurlijke drainage. Dat is een situatie die ontstaan is in de afgelopen tachtig jaar. En ik begrijp best dat dat nu in een keer anders is, maar we kunnen dat geen natuurlijke drainage noemen. Ik bedoel, dit moeten we dan ook gewoon oplossen. Want wij willen toch ook niet dat grondwater massaal in ons riool hebben?

De heer Van Olphen: Dat willen we zeker niet. Kijk maar, dat gebeurt eventueel dan ook. Het is een probleem wat onderkend wordt. En die natuurlijke drainage, als je het zo wil noemen, is ontstaan in de loop der jaren. Boomwortels die erdoorheen gaan, rubber ringen die verteren enzovoort, enzovoort, enzovoort. Nou, daar ga ik niet op in verder. Maar het is natuurlijk, we proberen ook met de gemeentes te kijken van joh, wat is wijsheid? Want wij willen dat rioolvreemd water zo min mogelijk hebben. U heeft in het rapport van de rekeningcommissie kunnen lezen dat de financiële consequenties voor ons niet zo groot zijn, maar voor de gemeente des te groter, om het probleem op te lossen. Het wordt meegenomen, het is een probleem en we weten het en we proberen en dat is duidelijk door de rekeningcommissie ook in het rapport laten zetten. Wat er, ja, waar het probleem zit en wie er wat aan zou kunnen doen. De heer Middendorp. Het strategische verhaal achter NAD. Het is natuurlijk in eerste instantie, inderdaad was de strategische, zat er geen strategische opdracht in. De opdracht was duidelijk, er moest geld bespaard worden en daar moesten, het mocht niet ten koste gaan van de kwaliteit en de kwetsbaarheid moest verlaagd worden. Daar hebben we in principe, voor zover dat mogelijk is, hebben we aan al die dingen voldaan. Dat houdt in ieder geval, dat houdt natuurlijk nooit op. Want we gaan steeds verder met de gemeentes, voor zover die capaciteit genoeg hebben, om de kwaliteit te verbeteren in de samenwerking. Of, niet alleen in de samenwerking, maar juist in, wat levert die samenwerking dan op? En dat zijn technische vooruitgangen, samenwerkingen in het beheer en onderhoud enzovoort, enzovoort.

De heer Middendorp: Voorzitter.

De voorzitter: Interruptie.

De heer Middendorp: Ik vroeg vooral omdat al gememoreerd was dat de samenwerking NAD als strategische visie een, quote unquote, afvalwaterketenbedrijf heeft. Is dat ook nu de visie, of wordt daar juist niet naartoe gewerkt? Ik bedoel, dat we meer samenwerken, dat begrijp ik. Maar wat is de visie?

De heer Van Olphen: Nou, de visie, Er was eigenlijk een hele simpele visie van, er moest bespaard worden, er moest dit en er moest dat. U gaat al, u kijkt al veel verder dan die beperkte visie. En nu, daar zitten we natuurlijk binnen het NAD mee, dat gaat weliswaar veel verder dan onze opdracht ooit was, maar de tijd staat

niet stil, de techniek staat niet stil. Dus daar wordt ook gewerkt aan van, waar willen we naartoe? Nou, daar komt dadelijk collega Houtzager ook nog met de klimaatadaptatie, waar we natuurlijk toch ook een visie op hebben. Het rioolvreemd water, nou, dat wordt genoemd. En zo zijn er meer dingen. En voor ons belangrijk dadelijk, hoe kunnen we grondstoffen terugwinnen, medicijnresten eruit, dat zal die gemeentes een zorg zijn, om het even simpel te zeggen, maar het is voor ons wel wat. En wij maken ook deel uit van het NAD, maar onze eigen problemen zijn niet de NAD-problemen. Maar goed, het is moeizaam om daar een mooie visie op elk onderdeel te doen waar wij gelijke partners zijn met de waterleidingbedrijven en de gemeentes. De visie op rioolvreemd water, nou, ja, dat is zo'n zelfde visie. Natuurlijk, hoe minder wij hebben, hoe beter het is. Dus wij proberen ook met die gemeentes samen daar te kijken, wat is voor elke gemeente, bij elke gemeente is dat anders, wat is voor die gemeentes wijsheid? En daar helpen wij mee, niet zozeer financieel, maar wel met kennis en informatie. En ik ben nog niet klaar, ik ben nog niet klaar. Regenwaterafvoer, nou, daar komt de heer Houtzager op terug, want dat is natuurlijk voor ons ook zonde van het zuiveren van regenwater. Dat blijft zo zolang er regen valt. Mevrouw Hilders komt ook, ja, met het medicijnrestenverhaal. Dat heeft in principe niks met het NAD-verhaal te maken, maar dat is een Delflandaangelegenheid, net als bioplastics en noem alles maar op. Het medicijnrestenverhaal, u bent vandaag, u bent niet mee geweest geloof ik, maar we zijn vandaag naar de S.C.H.O.O.N. geweest, de zoetwaterfabriek. Die zoetwaterfabriek, die haalt de medicijnresten er dadelijk uit. Dus wat dat betreft zijn wij bezig. Dat kost heel veel geld. In dit geval kwamen die gelden van allerlei andere fondsen waar we iets mee hebben kunnen doen. De minister van IenW heeft ook nog een potje en daar mogen wij ook, daar krijgen wij ook geld uit. Nou ja, het is niet honderd procent zeker, maar voor mijn part 99 op dit moment. Ik ben pas honderd als we het gekregen hebben. Dus wat dat betreft zijn wij goed bezig en lopen wij redelijk voorop in deze waterwereld met het uithalen van medicijnresten, in ieder geval te onderzoeken hoe we het er op de beste manier uit kunnen halen. Daar wil ik het bij laten.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Van Olphen. Er is al een aantal keer gerefereerd aan werk met werk maken en de strategie ten aanzien van hemelwater. En dat zit in de portefeuille bij Hoogheemraad Houtzager en die wil ik nu graag het woord geven.

De heer Houtzager: Dank u wel, voorzitter. En dank u voor de vragen. Want daar ligt een belangrijke opgave voor ons, zoals ook de heer Middendorp memoreerde. Wij komen in februari met de kaders, zal mevrouw Hilders genoegen doen, de kaders voor de hemelwaterstrategie. En in die kaders voor de hemelwaterstrategie zeggen we eigenlijk, er moet een systeemswitch komen. Je hebt een gesloten systeem voor poep en pies, noem ik het maar even heel plat en je krijgt straks een systeem voor zoet water. Het is natuurlijk heel mooi dat wij, onder andere door S.C.H.O.O.N., dat wij water wat uit de zuivering komt, dat we dat tot mooi zoet water gaan omwerken, maar het is natuurlijk veel mooier dat dat water wat gratis uit de lucht valt, dat we dat gaan vasthouden en bergen in de wijk. En dat we dat gaan gebruiken in droge periodes. Op die manier zouden we moeten gaan werken, dus dan komt dat water helemaal niet meer in het riool terecht. Dan heb je helemaal geen overstorten meer, want overstorten zijn er alleen maar omdat we in periodes van grote regenval het water niet door die riolen gejast krijgen en dan hebben we een soort uitlaatklep nodig. Dus dat is zeg maar de stip op de horizon die we neerzetten en die we in de hemelwaterstrategie vervatten. En daar komt ook de vraag dan aan de orde, hoe zit dan het Delflands belang erin en zijn we ook bereid met z'n allen om zeg maar gelden vrij te maken om zeg maar op, in de gemeenten investeringen te doen die ons helpen om zeg maar die doelstellingen te realiseren? En dan komt ook de vraag aan de orde, heeft de NAD, krijgt die daar een rol in, of niet? Want je zou ook tegen de NAD kunnen zeggen van, jullie zitten nu aan de achterkant, maar kijken jullie en gaan jullie ook meekijken naar de voorkant en krijgen jullie ook een doelstelling om te zorgen dat er zo weinig mogelijk regenwater bij die afvalwaterzuivering aankomt? Nou, dat is ongeveer kort en goed

waar wij in uw richting mee komen en waar ik hoop dat ik de vragen van de heer Ranner en de heer Middendorp en indirect mevrouw Hilders mee heb kunnen tackelen. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel, Hoogheemraad Houtzager. Ik wil graag het woord geven aan de heer Schouffoer.

De heer Schouffoer: Ja, misschien voor een korte tweede termijn. Ik heb eigenlijk een vraag aan de heer Kretschmar, want ik heb net… Van Kretschmar, sorry. Ik heb net de heer Van Olphen horen zeggen dat het college de pen heeft vastgehouden van de onderzoekers waar het gaat om de bijdrage van de gemeente. En toen vroeg ik me ineens af, wie was dan de opdrachtgever van dit rapport? En heeft de rekenkamercommissie dat zomaar laten gebeuren?

De heer Van Kretschmar: Nou, u neemt mij de woorden uit de mond, mijnheer Schouffoer. Ik had daar ook eigenlijk de neiging om daar meteen op te reageren, maar dat zal ik dus alsnog doen. De heer Van Olphen die zei in zijn enthousiasme dat het rapport is aangepast, maar dat zou natuurlijk inderdaad ruiken naar een soort van inmenging. Nou, ik mag u verzekeren, dat is niet gebeurd. En dat zouden we natuurlijk ook nooit kunnen toelaten. We zijn een onafhankelijk adviesorgaan namens de gehele VV. Dus dat rapport is op geen letter gewijzigd, ook al had mijnheer Van Olphen dat misschien graag gewild. Wat wel is, maar dat is niet een aanpassing, maar in de oplegnotitie zoals u die kunt lezen, is nog eens uitgelegd wat NAD inhoudt en dat Delfland daar een van de partners in is. Dus daarmee zet je het ook nog eens een keer voor mensen die iets verder van de materie af staan, zet je duidelijk neer dat het dus niet zeg maar een totale Delfland aangelegenheid is, maar dat er ook een aantal partners zijn. En dat is wat de heer Van Olphen bedoeld heeft, maar hij heeft het fout verwoord.

De heer Schouffoer: Dank u wel voor uw toelichting.

De voorzitter: Dank u wel voor de verheldering. De heer Ranner.

De heer Ranner: Ik heb antwoord gehad van twee Hoogheemraden en die sloten niet precies op elkaar aan. het probleem waar de ene Hoogheemraad mee zit, is, hij wil graag publiciteit, openbaarheid. En de ander zegt, Wij zijn nog aan het nadenken en we komen nog met een nota ergens in februari. Inhoudelijk zit er een verschil dat in het rapport van de rekeningcommissie, wordt aan het eind vermeld dat dus er nagedacht moet gaan worden over de toekomstige samenwerking en dat dus daarbij gedacht wordt aan een afvalwaterketen. Daar ben ik niet voor, daar gaat het niet om. Maar er moet wel duidelijkheid komen wat het college daarvan vindt. Want dat is uiteindelijk degene tot wie de rekeningcommissie zich met name via de VV richt. Je mag die onduidelijkheid niet laten bestaan, want als je het openbaar maakt, hou je anders de problemen juist in huis.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Ranner. Zijn er in tweede termijn nog andere leden die een opmerking willen maken? Dan wil ik de heer Belt

De heer Belt: Ja. In de commissie hebben we het ook gehad over de positie van Delfland in deze samenwerking in de afvalwaterketen. Daaruit kwam naar voren dat de Hoogheemraad Delfland vooral ziet als een van de partners. Graag willen wij nog benadrukken dat wat Water Natuurlijk betreft, Delfland een veel centralere rol in deze samenwerking zou moeten hebben. Uiteindelijk, hoe je het went of keert, komt bijna alles bij ons samen. Daarom zeggen wij dat Delfland hierin een veel meer coördinerende en aanjagendere rol zou moeten pakken, onder andere zoals bij de beweging die pas is opgestart, Klimaatkrachtig Delfland. En dit signaal willen we toch in de VV hier meegeven.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Belt. Dan wil ik nu graag Hoogheemraad Van Olphen de gelegenheid geven om te antwoorden op specifiek de vraag van de heer Ranner.

De heer Van Olphen: De heer Ranner die komt met de afvalwaterketen aan. Die wordt inderdaad genoemd. Daar hebben wij als … absoluut nog geen beslissing over genomen. Het gaat natuurlijk, langzaam gaan we die kant op. Daar ben ik het met de rekeningcommissie en met u ook wel eens, maar in dit geval hebben we dat, is het daar nog niet, hebben we het daar nog niet over gehad. Maar u begrijpt, die duinwater, of de duinwaterbedrijven zitten er ook niet voor niks bij. Dus dat we misschien die kant opgaan en dat we daar ooit een keer met z'n allen duidelijkheid over moeten verschaffen, dat is een ander verhaal. Maar op dit moment is die duidelijkheid er voor ons niet.

De voorzitter: De heer Ranner.

De heer Ranner: Ik doe graag aan de rekeningcommissie het voorstel om als een soort nagift aan te geven dat hier nog discussie over is en dat er dus nog nadere besluiten moeten worden genomen over wat precies de NAD moet gaan doen. Want anders krijg je dat toch.

De voorzitter: Oké, dank u. Er is dus nog een

De heer Van Olphen: En dan had de heer Belt, wat had die…

De heer Belt: Heel veel. Het was meer een soort stemverklaring, hoorde ik net van mijn buurman.

De voorzitter: Nou, ik denk dat dit een mooi bruggetje is om deze discussie af te ronden. Ik ga terug naar het besluit. Er zijn twee punten, die zijn denk ik redelijk makkelijk. Dat is dat wij kennis nemen van het uitgebrachte eindrapport van de rekeningcommissie en dat wij ook kennis nemen van de brieven en zaken in reactie van het college op het eindrapport. En ik denk, een belangrijk besluit is dan punt drie, de adviezen van de rekeningcommissie over te nemen en het college te verzoeken over de voortgang van de implementatie eind 2019 te rapporteren. Alles gehoord hebbend heb ik de sterke overtuiging dat de VV achter dit besluit staat. Ja? Dan is dit besluit hiermee genomen. Dank u wel.

H Hamerstukken

H.01 Bestuurlijke P&C cyclus 2019 (BOB)

De voorzitter: Dan komen wij nu toe aan agendapunt H0.1, de bestuurlijke P&C-cyclus waarvan in eerder stadium de PvdA gevraagd heeft om daar een bespreekstuk van te maken. het voorstel is voortgekomen uit een vraag in de commissie BOB om te bezien of de P&C-cyclus kan worden gestroomlijnd zonder af te dingen aan kwaliteit van de besluitvorming. Het voorstel behelst de kadernota te integreren met de begroting, de bestuursrapportage over het lopende jaar te baseren op de eerste zeven maanden van het jaar en de najaarsbrief niet uit te brengen. Deze werkwijze is ook gevolgd in het laatste verkiezingsjaar 2015 en zou de VV de gelegenheid geven om eind 2019 te evalueren of deze werkwijze ook wenselijk is in volgende jaren. Maar het heeft dus heel nadrukkelijk op dit moment de scope om vast te stellen dat dat de werkwijze is voor het komend jaar. Ik wil graag de heer Hombergen de gelegenheid geven om het woord te voeren over dit agendapunt. De heer Hombergen.

De heer Hombergen: Dankuwel, mijnheer de voorzitter. Inderdaad, de bestuurlijke P&C-cyclus. En dat heeft ook veel te maken, de positionering van die cyclus, met de manier waarop de komende VV volgend jaar haar rol in gaat vullen en hoe de verhouding dan zal zijn tussen het dagelijks bestuur en de VV. Wat dat betreft, het is volgend jaar verkiezingsjaar met daarin wellicht wel wat beleidswijzigingen, is het logisch om tot dit voorstel over te gaan. Maar wat mij betreft, of wat onze fractie betreft, zal dan ook eind volgend jaar heel goed gekoppeld worden, besluiten om daar al dan niet mee door te gaan, met de dan liggende werkwijze waarop de dan VV zal functioneren. Er zijn wat gedachten over uitgegaan bij de bestuursconferentie. Hele goede gedachtes. Maar het is ook de vraag hoe de volgende VV daarover gaat, dus wij willen het echt even limiteren tot het verkiezingsjaar. En dan heel uitdrukkelijk aan de invulling van de volgende VV koppelen hoe wij hiermee omgaan. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Hombergen. Ik denk dat u het heel mooi verwoord heeft. Inderdaad, de volgende VV die gaat vanzelfsprekend over de wijze waarop zij zeg maar een bestuurlijke P&C-cyclus willen invullen. Maar het is denk ik wel belangrijk dat wij nu in ieder geval besluiten deze VV hoe we het aanstaand jaar willen doen. Volgens mij was u de enige die hier opmerkingen over had, dus ik…

Mevrouw Hilders: Bij interruptie, volgens mij werd het in de commissie wel breed ondersteund.

De voorzitter: Ja, oké. Dus ik kijk even nog naar Hoogheemraad

De heer Smits: Zoals de heer Hombergen het heeft verwoord, heeft de commissie BOB geadviseerd aan deze VV, ja.

De voorzitter: Dus dan stel ik voor om ook nu over te gaan naar het besluit. Dat heeft u voor u. En ik heb het eigenlijk nou net al kort samengevat, ik neem aan dat er verder geen behoefte is en dat besluit al, zoals het hier geprojecteerd is en zoals ik eerder heb samengevat, gesteund wordt. Dank u wel.

H.02 Energiestrategie Delfland en haalbaarheidsstudie zonnepanelen (BOB)

De voorzitter: Dan gaan we door naar agendapunt H.02, Energiestrategie Delfland en haalbaarheidsstudie zonnepanelen. En ik heb genoteerd dat de heer Hombergen, de heer Nanninga en mevrouw Hilders en ik zie ook de heer Schouffoer hier graag opmerkingen over willen maken in de eerste termijn. Ik wil graag in eerste plaats… Wie? Mevrouw Hilders. Dan geef ik u het woord.

Mevrouw Hilders: Dank u wel, voorzitter. De voorgestelde energiestrategie van Delfland, die stelt dat Delfland deelneemt aan de regionale energiestrategieregio Rotterdam-Den Haag, op pagina 2. En op 1.2 nog een keer. En in de rest, daar wordt volgens de energiestrategie Delfland een vertaling gegeven van de nationale ambities uit het klimaatakkoord, die worden vastgelegd. Dat klimaatakkoord is er nog niet. Verder wordt er gezegd dat de elektriciteitsvoorziening van Delfland kiest voor de inkoop van Nederlandse windenergie. Nou, daar wil ik graag een paar overwegingen bij geven. Ten eerste dat een energiestrategie een zeker abstractieniveau dient te hebben en dan is het uitzoeken van windenergie volgens mij wel heel specifiek en kun je dat beter vervangen door duurzame energie. En er staat ook in de energiestrategie dat het wenselijk is dat de energiestrategie continu wordt heroverwogen en dat lijkt me nou helemaal niet. Je hebt geen energiestrategie om continu te veranderen. En misschien moeten we de kaderstelling voor de VV wat verbeteren om dit juist te voorkomen. Verder is de cijfermatige onderbouwing, nou, van de energiestrategie Delfland niet zo toegankelijk. Ja, er komt een bepaalde, er komt een opgave uit die we nu nog niet kunnen voorzien, maar die zal resulteren in een commitment van Delfland. In de energiestrategie wordt de regionale klimaatopgave

gigantisch genoemd. Maar de orde van grootte, die is niet zo helder. Mijn fractie heeft navraag gedaan bij het project Bureau Leefomgeving en bij EZK. Nou, het Bureau Leefomgeving wil er niets over zeggen en verwijst een beetje schichtig door naar EZK. En bij EZK heb ik nu al drie of vier keer gebeld en ze bellen niet terug, ook al zeggen ze toen van wel. Ik kom er dus helemaal niet achter hoe de regionale energiedoelen worden bepaald. En dan zie je vervolgens nog dat er een opgave geraamd wordt voor Delfland voor ruim vijf miljoen en die staat niet in de begroting, dat wordt er dan bij gezegd. Dan heb ik verder nog vorige keer aan de commissies toe gestuurd en aan de hele VV, het advies van professor Douwe Jan Elzinga waarin wordt vermeld dat de RES-regio's een staatsrechtelijke juridische grondslag ontberen. Dat ze niet zijn aangewezen. En hij wijst op risico's van een … zoals dat ook bij de regionale uitvoeringsdiensten is gebeurd. En ook bij de GHOR's en de veiligheidsregio's. GHOR is iets met gezondheidssamenwerking. Dat heeft erin geresulteerd dat allerlei taken die van gemeenten waren, bijvoorbeeld werden overgeheveld naar die regionale uitvoeringsdiensten. Dat zou ik heel graag willen voorkomen. En de metropoolregio Rotterdam-Den Haag is een gemeenschappelijke regio. En Delfland is daar niet bij aangesloten. En ja, wij kunnen ook niet deelnemen aan een RES-regio Rotterdam-Den Haag zonder een goed gedocumenteerd en gemotiveerd VV-besluit over de status van die RES-regio's. En dat is er niet. Het is bovendien aan de VV te besluiten over deelname aan gemeenschappelijke regelingen. En het kan niet de bedoeling zijn dat Delfland een gemeenschappelijke regeling ingerommeld wordt. Deelname aan de RES-regio zou in strijd zijn met de wet op de gemeenschappelijke regelingen, want daar is dus de boodschap van het algemeen bestuur beslist daarover. En het is ook strijdig met de positie van de Verenigde Vergadering op grond van de Waterschapswet die vergelijkbaar is met het hoofdschap van de gemeenteraad. Hoogheemraad Smits heeft in een commissie naar aanleiding van vragen van mijn fractie en het rapport van professor Elzinga toegezegd dat wij een brief krijgen over de status van de RES-regio's. Wij vinden dat de energiestrategie van Delfland niet kan worden behandeld zonder de inzichten uit de door Hoogheemraad Smits toegezegde brief. En het is mij inmiddels duidelijk, ik heb het ook nagevraagd, dat hij er zeker niet voor januari zal zijn. En een hamerstuk dat een opgave van vijf miljoen aankondigt dat niet in de begroting is opgenomen, dat verdient eigenlijk wel meer bespreking dan een hamerstuk. Nu heb ik een amendement opgesteld, maar ik wil natuurlijk wel eerst graag de reactie van de Hoogheemraad horen. En als daartoe aanleiding is, zal ik ook even om schorsing vragen. Dan heb ik verder nog twee opmerkingen over de zonne-energie, wat ook bij hetzelfde agendapunt hoort. En ik zou graag willen dat in het stuk over zonne-energie en in het onderzoek wat daarin wordt aangekondigd, aandacht wordt besteed aan zogenaamde intermitterende bronnen. Dat zijn energiebronnen die niet de hele tijd energie leveren, maar zoals wind en zon alleen als het waait en alleen als de zon schijnt. En er zijn bij die haalbaarheidsonderzoeken, zou ik graag willen dat ze goed kijken van, hoe het rendement daartoe wordt aangetast. Want dan moet er steeds worden opgeschaald met conventionele centrales. Dat schijnt het rendement heel erg aan te tasten. En wilt u dat meenemen in dat onderzoek? En verder zou ik erop willen aandringen om de inwoners heel serieus te betrekken. Gemeenten hebben dat allemaal in hun coalitieakkoorden aangekondigd, dat ze dat de komende periode willen gaan doen. En dat houdt dus meer in dan aan ze vragen of ze misschien financieel willen deelnemen, maar ook hoeveel last ze ervan zouden kunnen hebben et cetera. En dat is meer dan financieel participeren. En het is dus van groot belang om de inwoners ook op een andere manier heel goed te betrekken. En ik zou heel graag eerst de antwoorden van Hoogheemraad Smits afwachten. Ik ben erg voor uitstel. En anders heb ik een amendement en dan wil ik daarna graag even schorsing aanvragen, na de eerste ronde. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Hilders. Dan de heer Hombergen.

De heer Hombergen: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Vanuit de PvdA zal ik alvast zeggen dat mocht het amendement er komen, wij dit ook mede hebben getekend. De discussie vonden wij van belang en ook de doelstelling van dat amendement geeft ook onze richting aan. Als we kijken naar het voorstel dat nu voorligt

en de energiestrategie, denk ik dat het goed is om die energiestrategie op zich goed en voortvarend aan te pakken. Want er zijn wel een paar kanttekeningen die wij toch wel even echt goed erbij willen zetten. Ook wij hebben navraag gedaan bij mensen van het planbureau voor de leefomgeving. En naar ons idee zijn de algemene doelen en de trend die nu wordt ingezet, erg goed. Maar we hebben een paar punten. En een van die zaken is aanhaking inderdaad bij de metropoolregio van Den Haag-Rotterdam. Want inderdaad, wij zitten daar niet bij, terwijl de beeldvorming wel is dat deze RES daarbij aangehaakt wordt en dat Delfland eraan meedoet. Dus zowel als formeel punt van, meedoen met een metropoolregio als ook de communicatie-aspecten, ik denk dat we daar heel zorgvuldig mee moeten zijn. Want zelfs mensen die erg goed zijn ingevoerd in deze materie, zeggen dat Delfland of dat waterschap gewoon meedoet met de metropoolregio. Dus eigenlijk wil ik u voorstellen dat wij bij de volgende VV een soort van begeleidingsgroepje gaan formuleren om dit heel ambitieuze plan goed te begeleiden, zodat er goed wordt gekeken naar wat de formele inpassing is en wat de ontwikkeling van de ambitie is van Delfland in deze materie. En ik denk dat dit een goede vinger aan de pols rechtvaardigt. Voor de rest, goede energie, goede ambitie. Goed om hiermee van start te gaan. Maar vooral met deze kanttekening om niet overhaast te werk te gaan, wel voortvarend en de vinger goed aan de pols te houden op deze manier. Ik dank u.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Hombergen. De heer Schouffoer.

De heer Schouffoer: Ja, voorzitter, ik wil graag eerst ingaan op de energiestrategie, daarna op de notitie over zon. En dan hoop ik misschien wat licht in de duisternis te brengen op de vraag van mevrouw Hilders waarbij RES, waar bepaald is welke RES er zijn. Want dat weet ik toevallig. De energiestrategie. Het besluit wat nu voorligt, is kennisnemen. Ja en we hebben hem gelezen, dus je kan niet ja of nee zeggen. We hebben er kennis van genomen.

De voorzitter: Vaststellen.

De heer Schouffoer: O, vaststellen. O. Nou ja, ik heb er met teleurstelling kennis van genomen en ik moet ook eerlijk zeggen dat ik er heel veel meer van had verwacht, van deze energiestrategie. Met de nota die nu voorligt, die strategie, zou het Hoogheemraadschap van Delfland tien jaar geleden echt een voorloper zijn geweest die ze vaak pretendeert te zijn. Vijf jaar geleden zou het Hoogheemraadschap met deze nota een misschien verdienstelijk lid in het peloton zijn. En ik ben eigenlijk bang dat als je zo'n nota, zo'n strategie vandaag presenteert, dat je echt bewijst dat je tot de achterlopers behoort. En ik vind dat spijtig, juist de dag dat er wordt onderhandeld over de afronding van het klimaat- en energieakkoord. Ik vind de nota en de strategie matigjes. Ik vind… Ik kan me voorstellen dat je zoiets voorlegt aan de VV als concept, misschien in een informatieve VV, maar om hem nu al in dit stadium zo vast te stellen, daar is hij gewoon niet rijp genoeg voor. Het is wel urgent om een goede energiestrategie vast te stellen. En ik zou ook kunnen begrijpen dat het college zou zeggen ja, we zijn helaas nog niet ver genoeg, we wachten ook nog eens de discussie over het klimaat- en energieakkoord af en wat daaruit terechtkomt, dus we passen hem daarop aan. Dus ik zou het college willen vragen een stuk terug te trekken en een actueel stuk te maken. Misschien intern via een scrum. En dat in februari in concept aan ons voor te leggen zodat we erover kunnen discussiëren. En dat kan dan wat mij betreft mee in de collegeonderhandelingen zodat het nieuwe college en de nieuwe VV daar een voortvarende start mee kan maken. Want die voortvarende stad is gezien de problematiek echt nodig. Dan de notitie over zon. Daar hebben we een informatieve VV over gehad, dat vond ik een prima bijeenkomst. Maar ik had na die informatieve VV een ander stuk verwacht. Ik had een melding verwacht dat de Hoogheemraad van Delfland zou gaan investeren in zonnepanelen voor eigen opwek. Ja, wat krijg ik, een rapport met een aantal locaties waar het prachtig is uitgemeten hoeveel zonnepanelen erop zouden kunnen en de mededeling

dat je daar SDE-subsidie van kan vragen en nog wat mededelingen over terugverdientijden. Voorzitter, ik vind dat echt een heel teleurstellende nota. In, er zijn al heel veel waterschappen, stuk of 20, die al investeren in zonne-PV. Soms, vaak zelf en soms met anderen. En waar ze dat met anderen doen, werkt het ook enthousiasmerend. Een voorbeeld, vorige week presenteerde het Hoogheemraadschap van Hollands noorderkwartier zijn plan om 100.000 zonnepanelen neer te leggen. Nou is Hollands noorderkwartier een stukje groter dan Delfland, ik schat zo 3 à 5 keer groter als Delfland. Ik zou het heel wenselijk vinden en ook nodig en, als het Hoogheemraadschap van Delfland wat natuurlijk veel kleiner is dan het Hollands noorderkwartier, gewoon met de mededeling zou komen dat Delfland 1000 zonnepanelen zou gaan neerleggen op Delflands terrein en installaties. Dat zou toch moeten lukken. Er is SDE-subsidie, die kan je gewoon aanvragen. Als er tijdig bij bent, dan krijg je ook gewoon een beschikking. Dan zijn die kosten ook beperkt om zonnepanelen neer te leggen en dan kan je als Hoogheemraadschap een steentje bijdragen aan de noodzakelijke energietransitie. Ik vind wat er nu gepresenteerd is teleurstellend. Ik was blij met de plannen, met de beschrijving van de plannen over de waterberging in het Westland, waarbij op een of ander plan ook rekening wordt gehouden met draaiende zonnepanelen, maar ik ben bang dat dat ook nodig is, dus naast alles wat je investeert. Met andere woorden, ik wil het college maar ook vooral de organisatie oproepen om gewoon op zeer korte termijn met een concreet plan te komen dat er 1000 of 10.000 zonnepanelen worden aangeschaft. Volgens mij heeft u daar de instemming van de VV helemaal niet voor nodig, want dat kan volgens mij gewoon binnen de mandatering voor aanschaffen voor installaties voor gebouwen en terreinen. Dank u wel. O, sorry.

De voorzitter: U zei, beloofde ook nog een toelichting op de rest.

De heer Schouffoer: Ja, de RESsen. Ja, er wordt in Nederland ongeveer gewerkt aan 30 regionale energiestrategieën en in Zuid-Holland zijn dat er zeven. De gebieden voor die RESsen die zijn niet formeel vastgesteld, maar die zijn tot stand gekomen door afspraken tussen samenwerkende gemeenten en provincies en andere partijen. In de provincie Zuid-Holland zijn er zeven, een aantal gebieden in Alblasserwaard, Hollands Midden en Rijnland zijn die ontstaan door logische samenwerkingen van de gemeenten. Sommige zijn gekoppeld aan de, inderdaad de regio's en het grappige is dat ze de gemeente die zich hier in deze regio hebben verenigd in de regionale energiestrategie Den Haag Rotterdam, hebben gezegd dat doen we op eigen titel zonder dat daar de MRDH iets mee te maken heeft. Dus de zorg van mevrouw Hilders is voor dit gebied geheel onterecht. Het is jammer, overigens, dat niemand van u informanten dat heeft kunnen vertellen. Ik snap dat het ministerie van EZK daarin afhoudend is, omdat die RESsen en die afspraken met de gemeenten ook niet door EZK zijn opgelegd en in die zin ook geen formele status hebben. Toch ben ik heel erg blij dat Delfland aan de regionale energiestrategie meedoet, want daar doet Delfland niets vreemds mee. Bijna alle waterschappen doen mee of zijn betrokken bij zo'n regionale energiestrategie, omdat dat ook een heel handig voertuig is om een steentje bij te dragen aan de maatschappelijke doelstellingen die ten bate zijn van onze belastingbetalers en ook ten bate van Delfland zelf. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Belt.

De heer Belt: Dank u voorzitter. De klimaatverandering zet door. Juist waterschappen moeten zich inzetten omdat het een, gigantische gevolgen heeft voor het waterbeheer en twee, er juist bij ons mogelijkheden liggen. Daarom heeft deze raad eerder in grote meerderheid ingestemd met de motie energieneutraal Delfland in 2025 en wij zijn blij dat het college en organisatie hiermee aan de slag zijn gegaan. Landelijk gaat het zeker niet goed. Het kabinet heeft ambitie en een grote mond in het buitenland, maar Nederland is nog steeds het slechtste jongetje van de EU-klas. De notitie die nu voorligt, het is goed dat deze er ligt. Wij vinden

wel dat het tempo omhoog moet en ook heel jammer dat er nog geen uitvoeringsplan ligt. Waar mevrouw Hilders echter de weg van uitstel kiest, zeggen wij: no time to waste en aan de slag. Vooral doorgaan met alle initiatieven die lopen en de projecten die zich goed terugverdienen, zoals net mijn buurman ook al zei: de zonnepanelen projecten. Wij willen ook dat Delfland nu al het innovatiebudget hier goed voor inzet. Daarbij verwachten wij snel, in 2019, een uitgebreid voorstel met kredietaanvragen voor overige zaken van uitvoering. Ga ik graag ook nog even in op de rest. Wij vinden dat Delfland ook hier actief moet meedoen met die regionale energie- en klimaatstrategieën. Daarbij is het natuurlijk van belang om die positie van die RES uit te zoeken, maar dat, die RESsen zijn nu nog een informeel, zoals mijnheer Schouffoer net beschreef, dus we kunnen dat beter gaandeweg uitzoeken. De energietransitie ontwikkelt zich ook continu. Het nu uitstellen omdat een nog informeel gremium niet duidelijk is, is wat ons betreft niet aan de orde. We moeten juist vol inzet blijven tonen, daardoor hebben we juist ook een goede mogelijkheid om de organisatie en de status van die RES mede in te richten en als we dat dan samen hebben gevormd, komt dat wat ons betreft ook terug in de VV. Kortom, wij zijn voor het besluit, tegen het amendement. Tegen het aangekondigde amendement. Nog een opmerking, windenergie kan wat ons betreft wel blijven staan, dat geeft juist, zoals het rapport aangeeft, een hele goede klapper en dan als laatste opmerking: wij denken sowieso dat we volgend jaar vanwege die snelle ontwikkeling van de energiestrategie al met een aangepaste strategie moeten komen. Voor nu dus nu vaststellen, no time to waste en verder aan de slag.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Belt. Dan wil ik nog, ik zou willen voorstellen om eerst even Hoogheemraad Smits de gelegenheid te geven om te antwoorden op de eerste termijn en dan kunnen we…

De heer Smits: Dank u wel voorzitter voor alle reacties die gekomen zijn op de notitie. We herinneren ons dat er afspraken zijn gemaakt in Parijs, dat is heel actueel, dus Nederland moet absoluut behoorlijk stom bij produceren om te voldoen aan de afspraken die gemaakt zijn. Dat geldt voor zowel de nationale regering, dat geldt voor provincies, gemeenten, maar ook voor de waterschappen. We hebben dat opgepakt, mede naar aanleiding van het aanvaarden van de motie Belt. Wij proberen op eigen kracht in 2025 de energie neutrale organisatie te zijn. Dat betekent dat je moet investeren in zonne-energie, dat betekent dat je moet investeren in windenergie. De discussie in de commissie BOB ging, probeer niet alleen op eigen tocht die windenergie, maar probeer ook te participeren in windmolenparken, de HVC bijvoorbeeld enzovoorts. Nou, dat gaan we doen en we gaan ook die doelstelling van 2025 gaan we halen, 2050 klimaatneutraal, dat is een wat verder gelegen doelstelling. Om dat te realiseren participeren wij, nou de heer Schouffoer heeft dat keurig uitgelegd, in de rest, dat is een samenwerkingsverband van gemeenten binnen het gebied van de delta metropool Rotterdam Den Haag. Daar participeer ik in met een waterschap, ik heb toevallig afgelopen week een coördinerend overleg gehad met de collega hoogheemraden van de waterschappen in dat gebied om te kijken wat zijn hun ambities, wat zijn onze ambities, op welke wijze kunnen we dat realiseren. En iedereen is ervan overtuigd dat we waarschijnlijk veel meer moeten doen dan wat ooit in Parijs is afgesproken en wat de Unie samen met iPool en VNG heeft geaccordeerd op dat niveau. Wij denken dat we nu nog bijvoorbeeld in Zuid-Holland bepaalde locaties windmolenparken zouden kunnen weigeren vanwege de overlast die er is. Ik krijg in toenemende mate het gevoel dat ook die situatie gepasseerd is. Met andere woorden, het is vijf voor twaalf, misschien zelfs een voor twaalf, we moeten al alle krachten bijzetten om te komen tot een bijdrage, ook vanuit Delfland. De heer Schouffoer zegt het, het is teleurstellend wat u heeft gerealiseerd. Ik zou ook graag hebben gehad dat we een concreet voorstel met zeg een vrij fors bedrag aan middelen beschikbaar hebben voor de implantatie van zonnepanelen en windenergie. Dat ziet u niet op dit moment, dat vraagt ook een heel traject, u kent dat vanuit de ervaring die u heeft, dus mijn insteek was, en de insteek van het college, probeer eerst te komen met een aantal voorstellen voor zonnepanelen en windenergie en de volgende fase is dat we de financiële middelen, of de zaak voor het komende college om financiële middelen in orde van grootte 5

miljoen, 6 miljoen, 7 miljoen te fonderen om dat te kunnen realiseren. Wat ik voorstel voorzitter is dat wij met deze notitie zoals die voorligt verder aan de slag gaan en dat we proberen, ik ga mijn uiterste best doen om in onze vergadering van de commissie BOB januari, februari of zoiets, een wat verder uitgewerkt plan van aanpak te realiseren om te kijken in welke wijze wij financiële middelen die beschikbaar zijn, want de heer Schouffoer, die noemt een aantal mogelijkheden, ik wil die SDE-subsidie route graag verkennen om daarmee een vervolgstap te willen maken, maar ik zou het prettig vinden als we wat nu voorligt gedragen wordt door deze VV, met een enorme prikkel van uw kant van doe er een aantal scheppen bovenop, het is goed verstaan, om inderdaad volgend jaar te kunnen komen tot een concreet investeringsvoorstel.

Mevrouw Hilders: Bij interruptie, hoe zit het nou met de brief die u heeft toegezegd aan mijn fractie en aan de VV in de commissie.

De heer Smits: Ik stel voor dat ik dat in de route naar de eerstvolgende commissie, dat u die informatie krijgt over de positie van de RES en welke positie wij innemen in de MRDH, wat een nulpositie is. Wij nemen niet deel aan de MRDH.

Mevrouw Hilders: We nemen dit besluit toch prematuur, we weten niet wat de gevolgen zijn, we weten niet wat de status is en toch vraagt u ons om het besluit te nemen.

De heer Middendorp: Voorzitter, bij interruptie. Wij willen graag onze steun uitspreken, maar om nu een besluit te nemen, dat kan wat ons betreft ook net zo goed in februari.

Mevrouw Hilders: Zou u het besluit willen aanhouden vraag ik aan de portefeuillehouder.

De heer Smits: Voorzitter, dat zou ik niet willen, ik snuif toch dat de intentie die in deze notitie is neergelegd om verder te gaan met het implementeren van zonnepanelen en te gaan participeren in windenergie, dat vraag verdere uitwerking, sowieso. Ook al zou je bij wijze van spreken nu vandaag een investeringsvoorstel hebben neergelegd, er zijn ook consequenties die qua besluitvorming hier terug moeten komen, dus ik zou willen adviseren, neem de voorgestelde route aan met daarbij de aantekening dat u verwacht dat er een schep bovenop moet om tot een wat concreter resultaat te komen.

De heer Nanninga: Voorzitter?

De voorzitter: Is dit een interruptie, of, ja? De heer Nanninga. De heer Nanninga.

De heer Nanninga: Voorzitter, het lijkt mij een, we hebben dit stuk goed behandeld in de commissie. Het lijkt mij uitstekend om van dit stuk kennis te nemen en ook vast te stellen, want het is een eerste aanleg. Wij zijn de, het is ook meteen een stemverklaring, dat hoort u al. Wij hebben een toezegging van de Hoogheemraad, waarin hij zegt dat de concrete plannen worden voorgelegd begin volgend jaar. Nou, dat lijkt me uitstekend. Dus laten we hier verder niet de boel proberen op te halen, maar laten we actie ondernemen.

De voorzitter: Dank.

Mevrouw Hilders: Voorzitter, ik zou willen vragen om een schorsing en dan ga ik mijn amendement daarna indienen.

De voorzitter: Dan schors ik de vergadering voor 15 minuten, vijf minuten, oké. Ik zou graag de vergadering weer willen heropenen. We hebben een korte schorsing gehad, dat was ook gelegenheid om even voor het

dagelijks bestuur om te reflecteren en ik stel voor dat ik even in eerste plaats Hoogheemraad Smits de gelegenheid geef om terug te koppelen wat uit onze reflectie op basis van alle input gekomen is. Hoogheemraad Smits.

De heer Smits: Ik had, we hebben de energie dacht ik heel nuttig besteed beneden. Ik heb heel goed geluisterd naar een aantal afgevaardigden uit de VV over de energiestrategie zoals die voorligt. Tempo maken, zorgen dat we zo snel mogelijk wat investering uit kunnen komen, enzovoorts. Ik stel het wel op prijs dat wij vandaag zeg maar als het ware een soort van tussenbesluit hadden kunnen nemen en ik stel voor om de kernboodschap, we proberen dat visueel te maken via de projectoren, dat lukt waarschijnlijk net niet helemaal, maar misschien kunt u, het voorstel is om van het derde dotje, waar staat: van de elektriciteitsvoorziening, dat is de situatie als we niets doen aan de energietransitie. Dat is het einde, ja. Zal ik het gewoon voorlezen? Als u…

De voorzitter: Ik stel voor dat u het, de aanpassingen voorleest.

De heer Smits: Punt 3, de kernboodschap, daar staat het derde dotje: voor de elektriciteitsvoorzieningen kiest Delfland voor de inkoop van, er staat nu, Nederlandse wind, daar maken we van duurzame energie. En dan het allerlaatste dotje, daar staat: Delfland zal de samenwerking opzoeken met diverse stakeholders om gezamenlijk te werken aan een energie, aan een klimaat neutrale regio, punt. En dan schrappen we: dat doen we door deel te nemen aan, enzovoorts. Ik zal later nog onze positie verduidelijken in die regionale energiestrategie. Dat is het voorstel.

De voorzitter: Dank u wel Hoogheemraad Smits. Met deze verduidelijking van de kernboodschap wil ik in de eerste plaats mevrouw Hilders vragen of er nog behoefte is aan een amendement?

Mevrouw Hilders: Ja voorzitter, mijn belangrijkste bezwaar zoals het er nu staat, is dat wij vaststellen dat we deelnemen aan de RES-metropool regio Rotterdam Den Haag zonder dat we weten wat daarvan de gevolgen zijn, ik zou dat natuurlijk onverantwoord vinden, maar Hoogheemraad Smits stelt nu iets anders voor. Hij stelt voor om de wijzigingen naar de RES aan het begin en wat hij net voorlas uit de energiestrategie te halen en hij stelt ook voor om zeg maar dat Delfland gaat kiezen voor de duurzame inkoop van Nederlandse windenergie dat het gaat kiezen voor de inkoop van duurzame energie en dat is ook meer in lijn met een strategische nota, waarin je toch niet op al te gedetailleerd niveau moet komen en je later nog iets moet kunnen wijzigen. Als ik dit zo hoor en, hoe gaat dit verwerkt worden? Want op zich kan ik me hierin vinden, maar hoe gaat dit worden vastgelegd?

De voorzitter: Dus, dus dat betekent dat wij zeg maar de energiestrategie zoals die gepresenteerd is bij de vergaderstukken, dat we die zullen aanpassen en zeg maar de zinnen die betrekking hebben op RES verwijderen en ook duidelijk maken dat het gaat over inkoop van duurzame energie. Dus eigenlijk, de kernboodschap komt uit het document en wij zullen zoals hier is aangegeven deze aanpassingen maken.

Mevrouw Hilders: Voorzitter, dank voor de toelichting en er is nu geen reden meer om het amendement in te dienen, dank u wel.

De voorzitter: Dan geef ik nu graag het woord aan de heer Belt eerst en dan de heer Schouffoer. De heer Belt.

De heer Belt: Voorzitter, dank. Ja, we gaan ons nu wel een beetje op glad ijs begeven, want de ene duurzame energie is de andere duurzame energie nog niet. Ik ben het ermee eens dat Nederlandse wind wel een heel

erg vergaande toespitsing is, maar hiermee komen we weer in de discussie van de duurzame energie, dat kunnen ook die IJslandse certificaten zijn en die Noorse krachtenergie, wat helemaal niks oplevert voor de energietransitie in Nederland. Dus ik hecht er sterk waarde aan dat hier wel blijft staan: Nederlandse duurzame energie.

De voorzitter: Ik kijk even naar, ik zie de Hoogheemraad Smits knikken, dus.

De heer Smits: Op zich hebben we geen bezwaren, die Noorse certificaten die tellen al niet meer mee voor de duurzame energie. Prima, ja.

De voorzitter: Dank u wel voor de verduidelijking, dus we zullen voor duurzame ook Nederlandse zetten. Nederlandse duurzame energie. De heer Schouffoer.

De heer Schouffoer: Voorzitter, de toelichting van de Hoogheemraad en de wijziging aan de schorsing die hebben mij, en vooral de toezegging door de Hoogheemraad om met een nieuw stuk in de voorloop naar het nieuwe college te komen, die hebben wij gerustgesteld. De teleurstelling is nog niet helemaal weg, maar ik zal voor het voorstel stemmen.

De voorzitter: Dank, dan zou ik nu willen vragen, is er nog behoefte, de heer Hombergen?

De heer Hombergen: Ja, het kan ook een stemverklaring zijn. Dan een stemverklaring. De PvdA die hoort graag bij de aanjagers van duurzame energie, ook vanuit Delfland. We zijn gerustgesteld door de woorden die de Hoogheemraad Smits nu zojuist heeft gezegd. De energietransitie die DB nu voor ogen heeft, die bestemmen we met instemming, maar daar mag een tandje bij. Behoefte aan het document wat ons betreft behoefte aan verscherping om echt een kaderstellend document te worden. We hebben er ook vertrouwen in dat in 2019 dat een echt kaderstellend document kan worden vastgesteld en laten we aan de slag gaan.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Simon zag ik eerst en dan kom ik daarna bij mevrouw Hilders.

De heer Simon: Ik ben zeer tevreden met de toevoegingen. Ik ben ook zeer tevreden met de gedachtegang van Hoogheemraad dat het, het is niet eens vijf voor twaalf maar misschien is het wel een voor twaalf. We moeten hier gewoon echt alle kwaad op inzetten en ik merk ook dat dit een strategie is en daar moet ook een tandje meer bij, maar dat is ook al aangegeven. Ik ben daar zeer tevreden over, ik denk dat we hier voortvarend mee aan de slag moeten. De heer Belt heeft een aantal opmerkingen gedaan over verschillende energievormen. Uiteraard moeten we dat ook gewoon meenemen, dat we niet de verkeerde energievormen gaan gebruiken hiervoor, maar we moeten gewoon echt wat doen. Ja, ik had alleen nog een opmerking van, ik had stukken vergeleken met BOB en met de VV en ik vond het toch jammer dat de hele mooie groene regeltjes uit de energiestrategie zijn verwijderd.

De voorzitter: Dank u wel, tot slot mevrouw Hilders.

Mevrouw Hilders: Ja, dank u wel voorzitter. Ook een stemverklaring. Ik ben verheugd dat het voorstel is aangepast. Volgens mij dreigden we in strijd te gaan komen met de wetgemeenschappelijke regelingen en met de Waterschapswet op het punt van de positie van de VV. En verder hoop ik dat de brief over de status die mij is toegezegd er ligt voor de eerstvolgende commissie, dat zou heel fijn zijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u, dank u wel. Dan wil ik nu graag het voorgestelde besluit in stemming brengen. Dat betekent de energiestrategie van Delfland vast te stellen met zeg maar de wijzigingen zoals we die besproken hebben en ook bij de kernboodschappen staan. Kennis te nemen van de haalbaarheidsstudie zonne-energieën te onderzoeken of participeren in windmolen initiatieven in het beheergebied van Delfland rendabel is en past bij ons beleid. Wie is voor dit besluit? Wie is tegen? Dan is dit besluit met algemene stemmen aangenomen. Dank u wel. Dan gaan we door naar, ik wil voordat we doorgaan met het volgende agendapunt over de motie doorlichting kosten watersysteem nog even Hoogheemraad Jans de gelegenheid geven om een verduidelijking te geven over de openbaarheid van de stukken rond de waterberging Westland.

Mevrouw Jans: Dank u wel voorzitter. Nog even een verduidelijking van de toezegging die bij de behandeling van de stukken calamiteitenberging Westland gedaan is over het opheffen van de vertrouwelijkheid. Voor de duidelijkheid, het opheffen van de vertrouwelijkheid geldt voor bijlage 1 verkenning en het geldt niet voor bijlage 3 financieel overzicht en bijlage 4.1, 4.2, 4.3 en 4.4 zijn de SSK-ramingen. Dat is gewoon de normale gang van zaken, dus het opheffen van de vertrouwelijkheid geldt voor bijlage 1 verkenning, punt.

De heer Hombergen: Vanuit mijn fractie toch even de vraag, na afloop van het geheel, dank u wel mijnheer de voorzitter, na afloop van het geheel neem ik aan dat ook die ramingen, of een of twee als de aanbestedingen voorbij zijn, openbaar gemaakt kunnen worden.

De voorzitter: Mevrouw Jans?

Mevrouw Jans: Ik kan u toezeggen dat de verantwoording over de afronding van dit project, de voortgang en de afronding van dit project zal plaatsvinden in de reguliere planning en controlecyclus met de reguliere verantwoordingsdocumenten.

H.06 Onderzoek motie doorlichting kosten watersysteem (BOB)

De voorzitter: Dank u wel. Dan zou ik nu graag door willen gaan naar agendapunt nummer H.06, doorlichting kosten watersysteem. De heer Hombergen heeft aangegeven, de PvdA heeft aangegeven hier vragen over te stellen. In 2017 heeft de VV de motie doorlichting kosten watersysteem aangenomen, waarin extern onderzoek werd gevraagd naar de opbouw kostentoerekening en besparingsmogelijkheden van de watersysteemkosten. U heeft het eindrapport van Twynstra Gudde ontvangen met de reactie ook van het dagelijks bestuur op dat rapport. En ik geef nu graag het woord aan de heer Hombergen.

De heer Hombergen: Dank u wel mijnheer de voorzitter. Dat onderzoek heeft plaatsgevonden naar aanleiding van een motie hier ingediend door Thessa Eekhout. Dat was een VV-motie, nou is Thessa niet aanwezig en dat heeft er bij mij onder andere toe geleid dat ik dacht, ik zal het eens even goed gaan analyseren. Als u het niet erg vindt, dan zal ik er iets over zeggen. Mag dat? Opvallend is dat de opdrachtformulering die aan Thessa, aan Gudde gegeven is en de uitvoering daarvan aanzienlijk afwijkt van de door de VV in december 2017 leidende vraag. De vraag was namelijk: in welke processen en taken binnen het watersysteemtaak zijn er verdere besparingen mogelijk? Blijkens de toelichting op de motie door de indienster van de motie, was het doel om zoveel mogelijk uit het budget te halen. Dat hoort typisch bij de VVD, dat wil ik toch nog eens graag ook een keer benadrukken. Maar Twynstra Gudde, die dus het onderzoek deed, stelt in de samenvatting van het door haar uitgebrachte rapport, dat de VV bewust vraagt om een extern onderzoek omdat eventuele ingesleten gewoonten in de kostenstructuur zichtbaar worden. Twee, dat het gaat om concrete besparingsmogelijkheden op korte termijn. Twynstra Gudde concludeert evenwel dat uitgaande van de korte termijn het accent van het onderzoek ligt op de directe kosten wel op de korte termijn beïnvloedbare kosten. Daarmee zijn de

salariskosten en de kapitaallasten buiten het onderzoek gelaten. Besparingsmogelijkheden op langere termijn en de kostenopbouw samenhangend met de personeelslasten, komen dus niet aan bod. Het onderwerp van het onderzoek is met deze wijziging in de interpretatie van de opdracht sterk ingeperkt. Vervolgens constateert Twynstra Gudde, en daar zijn we het mee eens, dat de relatie tussen ambitie en doelen en de activiteiten en begrote middelen voor de onderzoeksprogrammalijnen niet altijd optimaal zijn. Dat is de praktijk, waardoor oordeelsvorming door Twynstra Gudde bij enkele activiteiten bemoeilijkt werd en die activiteiten worden uitgevoerd op basis, dat is de praktijk dus, op kennis en ervaring en aanwezige deskundigheid. En niet op basis van een heldere vertaling van doelen naar activiteit en middelen. En dit geldt met name voor beheer en onderhoudsactiviteiten. Vervolgens wordt bij de uitvoering van het onderzoek de stap gezet naar de wenselijkheid van de formulering van heldere KPI's en de vertaling daarvan naar de verrichte activiteiten. Maar hiermee is het onderzoek naar de watersysteemtaak verdere besparingen, of die nog mogelijk zijn, nog verder uit het vizier geraakt. In feite wordt een nieuwe probleemstelling ingevoerd, hoe KPI's te koppelen aan activiteiten. Maar KPI's zijn maar indicatoren inzake de voortgang van wat betreft het bereiken van doelen en niet budgettaire uitgaven, want daar ging het uiteindelijk om. Twynstra Gudde adviseert voor de eerder aangegeven beheer en onderhoudsactiviteiten de bestuurlijke, dus niet de budgettaire doelen, de daarvoor bijbehorende middelen een zerobase benadering toe te passen. Heel knap, daar ben ik het helemaal mee eens. DNH neemt deze aanbeveling over, maar stelt voor, terecht, dat op termijn van alle activiteiten te doen. Dat zou goed zijn. De vraag blijft dan, ja, maar hoe kan dan verzekerd worden dat de activiteiten worden uitgevoerd op basis van een heldere vertaling van doelen naar de activiteit en middelen? Want dat is een organisatorisch probleem, dat weliswaar vertaald kan worden met een eigen sturing op samenhang, maar is nog weinig concreet voor de lagere onderdelen in de organisatie van Delfland en vraagt dus waarschijnlijk een extra inzet van TG, Twynstra Gudde. Ten slotte bepleit Twynstra Gudde bij meerjarige inhuur van personeel de financiële consequenties van inhuur versus eigen personeel zwaarder mee te laten wegen. Hier ben ik het ook mee eens, maar hier is de relatie met die budgettaire besparingen wel aanwezig, maar heel zwak. Mijn conclusie is, van de Partij van de Arbeid, dat een motie van de VV is op een geheel eigen wijze geïnterpreteerd en verbreed naar andere onderwerpen en de VV is inmiddels niet veel wijzer. Er zou nu gepleit kunnen worden voor onderzoek in de volgende VV-periode, maar dan geleid door de rekeningcommissie, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Ranner.

De heer Ranner: Dan wil ik, hij doet het. Een opmerking over, nee ik had eigenlijk een stemverklaring op dit onderdeel aangevraagd.

De voorzitter: Sorry, ik stel voor, voordat we overgaan tot stemming, dat we eerst Hoogheemraad Smits de gelegenheid geven om te reageren op de inbreng van de heer Ranner. Hoogheemraad Smits.

De heer Smits: Dank u wel voorzitter. Er is ook intern in dit huis, maar ook binnen het college heel fors gediscussieerd over de inhoud van het rapport, de presentatiegegevens, het college heeft vooral gediscussieerd. Op bepaalde onderdelen is het wat aangepunt. Ik moet aangeven dat de afgelopen jaren bij Delfland, dat weet u, u bent erbij geweest, ik ook, motie Dijkema heeft geleid tot een vrij forse ingreep in deze organisatie. Dat betekent dat er 100 fte's zijn verdwenen per saldo, dat heeft zowel het watersysteem als de waterzuivering getroffen. Dus vanuit die context is ook gekeken naar hoe functioneert het op dit moment? Ik moet u zeggen dat ik het destijds geheel eens was met de motie die door mevrouw Eekhout is ingediend, omdat je altijd scherp moet blijven op hoe functioneert het op dit moment. Het rapport wijst uit dat, als je het in procenten uitdrukt, 24% van de kosten die worden gemaakt, die zijn niet te beïnvloeden, omdat dat

materiele kosten zijn die je sowieso moet maken. 22% gaat op aan een bijdrage die we moeten leveren aan het hoogwaterbeschermingsprogramma. 35% kapitaallasten, we hebben een heel hoge schuld als Delfland en slechts 19%, dat is een heel klein gedeelte, een vijfde, is, behoort tot de personeelskosten. Juist op dat onderdeel is in de afgelopen jaren behoorlijk bezuinigd. Nou ja, het rapport komt, daar heeft u ook kennis van kunnen nemen, zeg tot een vijftal verbeterpunten. Nou, u heeft er zelf een genoemd, het KPI en daarmee het hele traject van PI's achter de rug en je kunt een discussie aangaan, ik ben er ook wel voorstander van om ook KPI's te introduceren, je kunt werken aan het assetmanagement, daar wordt aan gewerkt, daar hebben we u over gerapporteerd. '…' budgetting, dat heeft u ook genoemd, dat is ook een punt dat opgepakt wordt en sturen op samenhang en zorgen dat je mensen wat langer vasthoudt, er scheen toch wat verloop te zijn hier. Dat zijn een aantal verbeterpunten met daarna een tweetal echte bezuinigingspunten, wat niet echt veel hout snijdt vind ik zelf. Dat is het punt van de muskusratten, daarvan zegt men van nou ja, daar zou je op kunnen bezuinigen, dat hebben wij in het college heel nadrukkelijk besproken, vinden wij van niet. En zou ook niet een echt substantieel bedrag zijn en verder blijkt dat een gedeelte van de onderhoudskosten van het watersysteem niet worden uitgegeven, dus je zou een management kunnen voeren dat je dat wel uitgeeft, of misschien dat je tot de conclusie komt van het hoeft niet. Daar zit dan enige ruimte in, maar het is niet echt substantieel. Nou, u stelt voor om deze problematiek opnieuw in de rekeningcommissie aan de orde te stellen. U weet dat ik een groot voorstander ben van de positie van de rekeningcommissie, dus ik zal zo'n besluit zeer kunnen billigen. Maar voor de rest vind ik dat wij als college het huiswerk dat we voor nu hebben meegekregen op een ordentelijke wijze hebben behandeld en aan u hebben gerapporteerd.

De voorzitter: Dank u wel, dank u wel Hoogheemraad Smits. Ik zie een reactie van de heer Schouffoer.

De heer Schouffoer: Ja, voorzitter, ik ben de VV dankbaar voor het feit dat hij het op deze manier zo bespreken en ja, ik weet niet of we dat uitgebreid gaan doen, maar ik wil graag alvast een stemverklaring afleggen.

De voorzitter: Ik, dat is prima op zich, stemverklaring, maar ik wil er wel op wijzen dat het besluit wat voorligt kennisnemen is van het rapport, dus ik wil het graag in stemming brengen, maar ik neem aan dat we allemaal kennisgenomen hebben van het rapport. Maar, voordat we dan toch, ik wil u zeker niet de mogelijkheid onthouden om een stemverklaring af te leggen, voordat we aan de stemverklaringen toekomen, zie ik de heer Ranner die nog wil reageren.

De heer Ranner: Voorzitter, ik heb kennisgenomen van het standpunt van het college en ik heb in feite een herhaling gevonden van hetgeen wat ik aangaf over hoe het gegaan is. Ik heb niet kunnen beluisteren een weerlegging van de denkwijze die gevolgd is en waar ik dus kanttekeningen bij zet en ik begrijp dus van de heer Smits dat die best even te '…' is om bij een volgende periode de rekeningcommissie zo'n opdracht mee te geven of ook niet. Kijk, dan maakt het mij ook niks uit, want waar het uiteindelijk om gaat, is dat wij ook in de sfeer van het watersysteem bezuinigingen moeten aanbrengen en of die nou op de korte termijn baat opleveren of op de lange termijn voordelen opleveren, dat is mij een worst. Want waar het uiteindelijk om gaat is dat Delfland gewoon beter moet gaan functioneren en daarmee ben ik wel op de lijn van mevrouw Eekhout. Want dat is dus in feite in ons aller belang en dan moet je in feite de grenzen ruimer houden en niet zeggen, ik ga nu sterk beperken. Dus laten we die discussie daarmee ophouden en dus in feite maar constateren dat dan in de volgende periode deze zaak nog eens een keer goed bekeken wordt.

De heer Smits: Maar mag ik daartegenover stellen dat wij de afgelopen jaren een beleid hebben gevoerd wat ertoe heeft geleid dat wij zeg, de vermogenspositie van Delfland behoorlijk hebben weten te verbeteren. Er ontstaat als het ware ruimte om in de sfeer van investeren een aantal zaken te doen. Er is ruimte, desgewenst,

om iets te doen in de sfeer van de tarieven. Al die mogelijkheden zijn er. Met andere woorden, er is de afgelopen jaren een beleid gevoerd waardoor die ruimte kon ontstaan. En u zoekt naar een ruimte die er al is.

De heer Ranner: Die laatste opmerking. Ik doe dat vanuit de geest van mevrouw Eekhout, die daar dus een jaar geleden mee gekomen is en toen ook in feite op dezelfde bezwaren had kunnen stuiten, maar dat niet gebeurd is. Ik heb, tuurlijk, ik zit hier al acht jaar of zo in deze VV, ik heb al die ontwikkelingen meegemaakt, dat ontken ik niet. Alleen het is wel eens een keer heel nuttig om gewoon met een onbevangen blik naar deze problematiek te kijken. Dat is alles.

De voorzitter: Ik denk dat wij elkaar allemaal kunnen vinden dat we er belang aan hechten, ja. De voorzitter wordt het woord ontnomen, maar ik denk dat we het allemaal eens zijn dat we er ontzettend belang aan hechten dat alle gelden worden die worden uitgegeven doelmatig besteed worden en wat u, ik interpreteer uw oproep om niet alleen te kijken naar de korte termijn, maar ook naar de langere termijn. Ik denk dat er een heel vraagstuk nog aankomt van hoe gaan wij om met zeg maar bijvoorbeeld de investeringsopgaven voor de lange termijn en daar moet vanzelfsprekend heel kritisch naar gekeken worden en ik denk, ik ga ervanuit dat dat onderwerp terugkomt ook in een nieuwe bestuursperiode. Ik zou deze discussie nu willen sluiten en…

De heer Van Kretschmar: Als het mag…

De voorzitter: Ja, de heer Van Kretschmar.

De heer Van Kretschmar: Dat is dan misschien een iets algemenere opmerking, maar ik beluister ook uit de woorden van de heer Ranner dat zeg maar, dat er toch een verschil tussen wat het rapport nou laat zien en wat destijds de vraag was en ik zou het college willen meegeven dat ook in het vervolg daar met name goed op te letten als hier toezeggingen worden gedaan dat we dan ook wel datgene uitzoeken wat ook is toegezegd. En als daar verschil in ontstaat, wat ik nu beluister, dan is dat natuurlijk toch heel jammer, want dat zou volgens mij niet nodig moeten zijn en er zijn nog wel meer toezeggingen die moeten worden uitgezocht, dus vandaar.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Van Kretschmar, goed begrepen. De heer Simon, heeft u behoefte aan een stemverklaring?

De heer Simon: Nou, voorzitter, uiteraard heeft u erop geattendeerd dat dit een stuk ter kennisname is, maar ik wil graag toch mijn ja, visie van mijn partij eigenlijk op dit stuk geven en inderdaad als dat kan in een stemverklaring uiteraard.

De voorzitter: Gaat uw gang.

De heer Simon: Dank u wel. Twynstra Gudde is een gerenommeerd onderzoeksbureau en heeft best een leuk leesbaar verslag afgeleverd en komt met inderdaad voor onze partij een hele belangrijke suggestie om een keer te kijken naar de muskusrattenbestrijding. En de conclusies uit het rapport, daar staan wij gewoon helemaal achter en dat daar gewoon naar gekeken moet worden. Helaas vindt het college dat niet en dat vinden wij zeer teleurstellend. Sterker nog, er wordt gehint op een strategie binnen waterschappen naar totale verwijdering en dat vinden wij uitermate dramatisch, dank u wel.

De voorzitter: Nou weet ik niet meer helemaal zeker, was het de heer Schouffoer die ook nog behoefte had aan een stemverklaring? Anders zou ik deze discussie willen afsluiten en stellen dat we het besluit vaststellen dat we kennisgenomen hebben van het rapport en de reactie van het college op het rapport. Dank u wel.

H.04 Procedure behandeling begrotingswijziging 2019 en ontwerpbegroting 2020 Het Waterschapshuis (BOB)

De voorzitter: Dan komen wij nu bij de echte hamerstukken. Dan moet ik even teruggrijpen of ik niks oversla. Dan hebben we in de eerste plaats H.04 procedure behandeling begrotingswijziging 2019 ontwerpbegroting 2020 het waterschaphuis. Het is een hamerstuk, is er behoefte aan een stemming? Nee. Dan is daarmee het voorgestelde besluit vastgesteld.

H.05 Kaderbrief 2020 GR Het Waterschapshuis (BOB)

De voorzitter: Gaan we door naar de kaderbrief 2020 gemeenschappelijke regelingen waterschaphuis. Dat is weer een besluit ter kennisgeving aannemen. Is er behoefte aan stemming, ik denk van niet. Dank u wel. Dan is dit besluit ook vastgesteld.

H.09 Betonreparatie gemaal Parksluizen (SWW)

De voorzitter: Gaan we door naar hamerstuk H.09 betonreparatie gemaal Parksluizen. Is er behoefte aan een stemming? Nee? Dan is ook het voorgestelde besluit over het investeringsplan voor betonreparatie gemaal Parksluizen om dat vast te stellen en het uitvoeringskrediet ter grootte van 210.000 euro ook beschikbaar te stellen voor deze betonreparatie gemaal Parksluizen. Dank u wel.

H. 10 Diverse peilbesluiten (SWW)

De voorzitter: Dan kom ik bij het laatste hamerstuk. Dat zijn diverse peilbesluiten. Is er behoefte aan een stemming? Nee. Ik ga niet alle peilbesluiten oplezen, maar dan zijn deze bij deze vastgesteld. Dank u wel. Dan komen wij nu, naderen we het einde van deze VV en dan komen we bij de moties. Er is in de eerste instantie is een motie ingediend over cultureel erfgoed. Dank u wel. Is er behoefte dat ik de hele motie voorlees? Want het is nogal een lange tekst, maar ik constateer dat de motie is ingediend en ondertekend door fracties Ongebouwd, ChristenUnie-SGP, 50PLUS, Integer Liberaal, Westland Natuurlijk, Partij voor de Dieren, Water Natuurlijk, Bedrijven, de PvdA en de AWP. Dus heb ik er nog een, nee, dit zijn alle partijen, wat zegt u? Even kijken, CDA niet, nee. Ik constateer dat er ontzettend veel fracties zijn die de motie cultureel erfgoed willen indienen. Ik denk dat wij als Hoogheemraadschap Delfland ons culturele erfgoed zeg maar heel erg hoog moeten houden. Wij zijn een waterschap, misschien niet het oudste in Nederland, maar denk ik het een na oudste. Dat betekent dat wij, dat hebben wij ook denk ik gedaan met de manier waarop zeg maar het hele gemeenlandshuis hier zeg maar gerenoveerd is, dus ik waardeer heel erg het signaal van de VV om inderdaad maatregelen te nemen dat wij inderdaad alles doen om zeg maar met gepaste eerbied om te gaan met alles wat wij meedragen uit het verleden. Dus uw, ik snap uw intentie. Ik denk ook dat, ik ervaar deze motie ook eigenlijk als een oproep om ons culturele erfgoed door te zetten. U heeft het over de portretten, galerijen, als ik het zo even mag noemen, maar u heeft het ook over gebruiken als hensbekers et cetera bij officiële ceremonieën zoals die ook bijvoorbeeld bij mijn installatie gebruikt zijn. Ik waardeer heel erg het feit dat u hier veel waarde aan hecht. Ik denk dat het goed is om dan nog eens even goed te kijken naar wat is dan precies zeg maar, wat zijn dan precies de gebruiken. Want ik weet dat u ook doelt op het gebruik van hensbeker bij zeg maar de installatie van de nieuwe VV en ik denk dat het, wat ik wil voorstellen dat is dat wij deze motie overnemen en wel even goed uitzoeken van hoe we hier nou precies dan zeg maar vorm aan geven. Wat

betreft de portretten, volgens mij is er nooit besloten om zeg maar de portretten definitief te verwijderen. Ze zijn wel verwijderd tijdelijk om zeg maar de restauratie te kunnen vormgeven, nou ik, zeg maar uw wens om nu dat die renovatie vormgegeven heeft om deze portretten weer zeg maar herkenbaar op te hangen is duidelijk en ook daar willen we even nu in het DB over de kerst heen over praten hoe we dat precies dan willen doen. Dus met deze, dat is zeg maar de reactie op de motie. Ik wil hem graag zeg maar voor u in stemming brengen. De motie op zich is duidelijk, maar hij staat ook hier, dus mag ik aan u vragen om, een stemverklaring, ja, de heer Hombergen.

De heer Hombergen: Korte stemverklaring van mijn partij. We stemmen in met deze motie. We roepen wel, dat wilde ik dus precies in herinnering roepen, we hebben ooit een eindejaarsmotie gehad over immaterieel erfgoed en dat hebben we gedaan voorafgaand aan de renovatie van het gemeenlandshuis en daar noemden we met name het tikkend klokje bij en ik roep u die toen aangenomen motie in herinnering en ik denk dat we die gewoon even hierbij moeten betrekken over het immaterieel erfgoed en ook een ordeorganisatie als Delfland bij zich heeft, dan maken we een heel mooi besluit.

De voorzitter: Prima, dat is ook precies de reden dat ik even de tijd wil nemen om even te kijken als we deze motie meenemen in de context van eerdere oproepen. Zijn er, is er nog behoefte om verdere toelichting te geven of stemverklaringen te geven? Ik zie twee, de heer Middendorp eerst.

De heer Middendorp: Ja, voorzitter, u triggerde mij zojuist met uw opmerking dat de VV kan besluiten dat we de portrettengalerij ophangen, maar dat u daarna in het DB er nog even over wilt praten. Dat is natuurlijk uw goed recht, maar volgens mij is de VV kaderstellend, dus als wij besluiten dat die portrettengalerij wordt opgehangen, wordt die gewoon opgehangen. Dat heb ik toch goed begrepen.

De voorzitter: Ik

De heer Middendorp: Ja, voorzitter, dat laatste is natuurlijk niet waar, u kunt die motie naast u neerleggen.

De voorzitter: Wat zegt u? Het signaal van, laat ik direct even, het signaal van zeg maar heel veel fracties is heel duidelijk dat u daaraan hecht dat die portrettengalerij weer zichtbaar wordt. Nou, daar zullen we wat aan doen, maar u zegt ook, u hecht er ook aan om andere gebruiken bij wijze van spreken levend te houden, nou en dan denk ik ook laten we dan het ook even heel zorgvuldig doen, dat we niet even denken van ja wij denken dat het zo wel gegaan is, maar laten we even dan de tijd ook nemen dat we goed weten, wat is dan precies zeg maar het mos, als ik het dan zo mag noemen, van Delfland en dan gaan we het straks ook bij toekomstige ceremonieën ook conform dat mos doen. Zo moet u het inzetten. De heer Nanninga.

De heer Nanninga: Het mos van Delfland, ja. Voorzitter, we laten natuurlijk de uitvoering van de motie uiteraard aan u over en u weet het beste hoe u dat moet doen, dus vertrouwen daarin.

De voorzitter: Dan wil ik nu, ik denk dat het goed is dat de motie formeel even in stemming gebracht is, dus willen de leden die voor deze motie zijn nu hun hand opsteken? Ja? En wie is tegen de motie? Dan is deze motie aangenomen, dank u wel. Dan, natuurlijk, mevrouw Van der Burg.

Mevrouw Van der Burg-van Leeuwen: Voorzitter, deze motie heeft veel draagvlak en sympathie geoogst. De woorden van de jeugddijkgraaf van zojuist, mevrouw Taal, ik leid met trots de andere jeugdwaterschappers rond in dit gebouw. Een belangrijk onderdeel is dat op korte termijn de portrettengalerij van de oud dijkgraven wordt ingericht op de daarvoor bestemde plaats. Voorzitter, ik wil hierbij graag de suggestie doen

om bij de onthulling de nog drie levende oud dijkgraven uit te nodigen. We hebben het dan over de oud dijkgraaf Van Haersma Buma, Zevenbergen en Van den Berge. Met deze laatste heeft u nog niet zo lang geleden een kennismakingsgesprek gehad. En ook ik heb recent nog contact met de heer Van den Berge gehad. Hij zou een uitnodiging zeker bijzonder waarderen.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Van der Burg, we nemen dat mee. Dus we gaan de motie uitvoeren, dank u wel. Dan wil ik nu, er is nog een motie ingediend, klare taal. De heer Nanninga. Dank u wel. Wordt deze motie ook, ik neem aan met het nieuwe licht dat de motie leesbaar is voor iedereen, dat ik hem niet helemaal hoef op te lezen. Ik wil wel zeggen dat de motie opnieuw ondertekend is door heel veel fracties Water Natuurlijk, Algemene Waterschapspartij, Natuur, CDA, Bedrijven, Gebouwd, Ongebouwd, PvdA, 50PLUS, CU SGP, Partij van de Dieren, Integer Liberaal en Westland Natuurlijk. Dat is bijna Delfland breed. Dat constateert, dus…

De heer Houtzager: Voorzitter, bij interruptie, de VVD is niet gevraagd om de motie te ondertekenen, maar bij deze doet die dat graag.

De heer Nanninga: Bij interruptie, ik heb overleg gehad met de heer Van Adrichem, hij kon er helaas niet bij zijn. Maar ik had zijn steun.

De voorzitter: Dat is bij deze dan ook helemaal bevestigd en duidelijk dus het is een motie die Delfland breed wordt ingediend. Mijn voorstel is, als u dat wilt, oké. Dank u wel. De heer Nanninga.

De heer Nanninga: Zo zijn de mores. Voorzitter, dit is ook een motie eigenlijk ook enigszins in het verlengde van de vorige van iets van de zichtbaarheid van het Hoogheemraadschap van Delfland. Wij hebben indertijd een discussie gehad over de autootjes die de monstering uitvoerden, daar kwam ook meteen het logo op van de uitvoerende organisatie, dat is teruggedraaid. En je ziet nu bijvoorbeeld ook, ik heb indertijd in de campagne een foto van mijzelf laten maken bij het, de afvalwaterzuiveringsinstallatie Houtrust, daar stond toen nog mooi ook het Hoogheemraadschap van Delfland op. Inmiddels is dat ook allemaal weggedrukt door Delfluent en ik vind de zichtbaarheid van Delfland, het Hoogheemraadschap komt in de verdrukking. Nou, vandaar mijn motie. Het belangrijkste contactmoment wat wij hebben met onze bewoners, de ingelanden van dit gebied is de aanslag en het bizarre is, in die aanslag komt eigenlijk dat Hoogheemraadschap niet aan bod. Ik heb er veel werk aan gehad om al die beveiligde pagina's weer om te toveren in een Word-document zodat u daar kennis van kon nemen. De bijlage is inmiddels aangepast op verzoek van de commissie en de VV. Nu de aanslag nog, zodat wij goed kunnen zien van wie die afkomstig is. Dat kan met een heel kleine tekstjes, kan dat al op de pagina's van mijn overheid. Een minimale inspanning. Ik vraag geen grootse dingen hoor, want dat wordt allemaal weer duur en ingewikkeld, maar ik begrijp uitstekend dat u met deze motie uit de voeten kunt, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel de heer Nanninga. Ik denk dat wij het allemaal ontzettend eens zijn dat het belangrijk is dat zeg maar onze inwoners begrijpen van wie nou de aanslag komt. Wie mag, staat mij toe om een korte anekdote te vertellen. Mijn moeder is vorig jaar naar deze regio verhuisd en het toeval wil dat de eerste brief die ze op haar nieuwe adres kreeg, dat was de aanslag van het Hoogheemraadschap Delfland en ik was erbij toen de brief op de mat viel en ik heb die voor haar geopend en ik moet u eerlijk zeggen, ik was erg onder de indruk van het feit dat er niet alleen de formele aanslag was, maar ook zeg maar die flyer als ik het dan maar even noem van Delfland zodat je direct in context zag, waarom krijg je nou deze aanslag, dat was grafisch verbeeld, dus ik dacht echt van nou complimenten aan eigenlijk de organisatie, dat was de eerste keer dat ik dat zag. Ik begrijp…

De heer Nanninga: Ik heb er de complimenten voor gegeven.

De voorzitter: En ik begrijp dat u eigenlijk nog een stap verder wilt gaan, want u wilt het liefste dat op de eigenlijke aanslag ook zeg maar het logo van Delfland staat. Wat ik zou willen toezeggen, dat is dat we naar de uitvoerbaarheid hiervan kijken. Dan zult u zeggen, waarom is dat niet direct een ruiterlijk ja, dat gaan we doen? Dat heeft ermee te maken dat ik begrepen heb dat zeg maar de manier waarop de aanslag bij de inwoners terechtkomt, dat dat nogal verschillend is. Er zijn plekken waar de aanslag gecombineerd wordt ook met andere gemeentelijke belastingen. Er zijn andere plekken zoals zeg maar in Den Haag waar het inderdaad een aanslag is puur van het Hoogheemraadschap Delfland. Dus we moeten gewoon even goed kijken naar de uitvoerbaarheid hiervan en ook zeg maar welke kosten dat eventueel met zich meebrengt, want het zou kunnen betekenen dat de RBG bij wijze van spreken diverse separate runs moet doen, een voor dit gebied en dan, en waar dat gecombineerd is met andere belastingen een andere run. En dat is de reden dat wij, dat we naar de uitvoerbaarheid willen kijken en daarop terug willen komen, maar het mag duidelijk zijn: uw wens om duidelijk te maken van waarom je deze aanslag krijgt en van wie dat is, ja daar, dat is geen discussiepunt.

De heer Nanninga: Voorzitter, dank u wel. Ik heb ook specifiek gerefereerd naar mijnoverheid.nl. Er gaan natuurlijk steeds meer, ik denk niet eens meer dat ik nog een papieren aanslag krijg. Of u ook specifiek naar dat element wilt kijken.

De voorzitter: Dat nemen we mee. Ja, ik denk dat het eigenlijk niet nodig is om deze motie in stemming te brengen, gelet op dat alle fracties hem hebben ingediend. Dus bij deze heeft u de toezegging en hoe wij met deze motie omgaan daar komen we op terug.

De heer Nanninga: Voorzitter, ik vind het toch leuk als de handen nog even omhooggaan.

De voorzitter: Dan gaan wij dat bij deze doen. Oké. Wij '…' dat de motie unaniem is aangenomen. Dank u wel. Dan kijk ik even, volgens mij hebben wij alle, de heer Hombergen. De rondvraag, er is geen rondvraag. Laatste opmerking dan.

De heer Hombergen: Dank u wel mijnheer de voorzitter. We hebben nu vergaderd hier. Bij het begin van de vergadering heeft u ons verrast. Het licht schijnt in de duisternis en ik zou graag willen zeggen dat wij het volle licht hebben overlegd. Helaas is er een lampje stuk. Maar ik zou toch even willen zeggen, met dit licht vergaderen, dat is bijzonder veel prettiger, complimenten voor het initiatief en ook complimenten voor de uitvoering, want het is zeer smaakvol gedaan en nou, ik denk dat dat een mooie afsluiting is van deze vergadering dat we met het volle licht en volle verstand dit hebben gedaan.

S. Sluiting

De voorzitter: Dank u wel, dan sluit ik de vergadering om twintig over vier. Dat betekent dat we nu de gelegenheid hebben, nee, nee, dat we nu de gelegenheid hebben om ons bij de kerstborrel te voegen. Dank u wel.

COMMISSIE BESTUUR, ORGANISATIE EN BEDRIJFSVOERING

Delft, 29 januari 2019

AAN DE VERENIGDE VERGADERING VAN DELFLAND

Advies van de commissie Bestuur, Organisatie en Bedrijfsvoering, tevens **conceptverslag** van de vergadering op 29 januari 2019 over de aan haar voorgelegde voorstellen van het college van dijkgraaf en hoogheemraden, ter behandeling in de Verenigde Vergadering van 14 februari 2019

Aanwezig:

dhr. dr. P.H.W.M. Daverveldt	dijkgraaf, voorzitter
dhr. drs. M. Smits	hoogheemraad, plv. voorzitter
mevr. mr. A.J. Buisman	secretaris
dhr. ir. L.P.I.M. Hombergen	PvdA
mevr. ir. E.V.B.M. Alferink	PvdA
dhr. ir. F.L.J. van Kasteren	AWP Delfland
dhr. P.J. van Adrichem	VVD
mevr. M.D.M. Ammerlaan-Romeyn	Ongebouwd
dhr. mr. P. van den Berg	Bedrijfsgebouwd
dhr. Y. Lont	ChristenUnie-SGP
dhr. drs. L.W. Nanninga	Water Natuurlijk
dhr. ir. J.B. Simon	Partij voor de Dieren
dhr. mr. S.F. Fekkes	50PLUS
dhr. C. Kuijvenhoven RA	CDA
mevr. drs. M.J. Hilders	Integer Liberaal
dhr. M. Vissers	Water Natuurlijk
dhr. J. de Nooy	Westland Natuurlijk

Afwezig:

mevr. mr. Th. Eekhout	VVD
mevr. N.J. Dijkshoorn-van Dijk	Ongebouwd
dhr. S.C.P. van Boxmeer	Natuurterreinen
dhr. J.G.M. Schouffoer	Natuurterreinen
dhr. ir. C.L.C. van Kretschmar	Bedrijfsgebouwd
mevr. drs. W.H. de Zoete	ChristenUnie-SGP
mevr. drs. M.E.H. Koop	CDA

Voorts aanwezig:

mevr. J. Ruimwijk	agendapunt 04.B.01
mevr. R. van Dijke	agendapunt 04.B.02
mevr. drs. H. Fobler	agendapunten 04.B.05 en 06
mevr. ir. M. Meijler	agendapunten 05.01 en 05.04
mevr. L. de Jong	agendapunt 05.02

1. Opening, vaststellen agenda

De voorzitter opent de vergadering om 9.00 uur met een welkomstwoord. Het is de laatste BOB-vergadering van deze bestuursperiode.

De agenda
De heer Hombergen verzoekt de volgende ingekomen stukken als bespreekstukken te behandelen: 02, 04, 06, 07 en 08.

De heer Fekkes verzoekt ook 03 aan de bespreekstukken toe te voegen. Hij stelt voor 06 af te voeren, omdat dit een brief ter kennisname is.

De voorzitter concludeert dat de ingekomen stukken aan de agenda toegevoegd worden.

Met deze wijzigingen wordt de agenda vastgesteld.

2. Vaststellen notulen van de vergadering van 4 december 2018

Tekstueel:
De heer Hombergen brengt in herinnering dat er tijdens de vorige vergadering is toegezegd om een rapport te delen over de impact van de nieuwe wetgeving op schuldenstapeling.

Hoogheemraad Smits licht toe dat er voor dit rapport ook buiten deze commissie belangstelling is. De informatie volgt.

De notulen worden met deze aanvulling vastgesteld.

Toezeggingenlijst
De heer Nanninga heeft van de voorzitter de toezegging gekregen dat er een notitie zou komen over de suggestie om de zuiveringsheffing te koppelen aan het watergebruik.

Hoogheemraad Smits zegt dat er een stuk klaarligt dat binnenkort naar de leden van de VV gaat.

De toezeggingenlijst wordt met deze verduidelijking vastgesteld.

3. Mededelingen

a. Terugkoppeling gemeenschappelijke regelingen
Er zijn geen mededelingen.

b. Terugkoppeling Uniecommissies
Er wordt niets teruggekoppeld vanuit de Uniecommissies.

4. B. Bespreekstukken

01. Nota Activabeleid

Hoogheemraad Smits memoreert dat er vorig jaar een uitgebreide discussie is gevoerd over deze nota. Op verzoek van het college is destijds het niet langer activeren van de uren van het projectmanagementbureau eruit gehaald. Tijdens de vorige vergadering is dit punt weer aan de orde geweest. Daarom moet dit onderdeel opnieuw ingevoegd worden en is het nodig de hele nota voor te leggen. De jaarrekening kan nu opgemaakt worden overeenkomstig de uitgangspunten van de nota Activabeleid. Het betreft eigenlijk een formaliteit.

Eerste termijn

De heer Fekkes heeft alleen twee opmerkingen over de juridische vormgeving. Aan besluit 1 dient toegevoegd te worden: ‘zoals genoemd in de bijlagen’. Bij lid 2.3 staat ‘gelijktijdig’, maar dit dient vervangen te worden door ‘vanaf 1 januari 2018’.

De heer Hombergen deelt de mening dat dit een formaliteit is.

De heer Van Adrichem merkt op dat op pagina 9 staat dat er 5% verschil mag zijn met de aanbesteding. Dat betreft kennelijk de gehele opdracht. Bij een normale aanbesteding is een afwijking van 10% geoorloofd.

De heer Lont vraagt waarom de actualisatie met terugwerkende kracht wordt doorgevoerd. Verder ziet hij dat in de bijlagen ook een lijst met wijzigingen is opgenomen, waarin staat dat de activeringsgrens van 50.000 naar 100.000 euro is aangepast. Wat is daarvan de achtergrond? Tot slot vraagt hij waarom de bijdrage aan activa van derden wordt gewijzigd.

De heer Simon vindt dit een helder stuk. Hij doet de suggestie om alle uitgangsregels ook eens neer te leggen bij de andere commissies, omdat daar veel investeringen worden behandeld.

De heer Kuijvenhoven vraagt welke financiële gevolgen er zullen zijn in de jaarrekening bij toepassing van dit nieuwe activabeleid. Of is het zo dat het eigenlijk niet meer uitmaakt of er wel of niet geactiveerd wordt?

Mevrouw Ammerlaan is ook benieuwd naar de reden van de terugwerkende kracht. Zij kan zich niet herinneren dat er gesproken is over de verhoging van de activeringsgrens en mist de onderbouwing.

De heer Van den Berg vindt het opmerkelijk dat ervoor wordt gekozen om de kosten van nazorg te activeren en niet ten laste te brengen van het resultaat. Gebruikelijk is het om lasten naar voren te halen en niet door te schuiven naar de toekomst. Spreker verzoekt om een toelichting op deze afwijkende werkwijze.

Beantwoording

Hoogheemraad Smits zegt toe om de opmerkingen van de heer Fekkes in de stukken te verwerken. Tijdens de bespreking van de nota Activabeleid 2017 is besloten om de grens van 50.000 naar 100.000 euro op te trekken. Dit activeringsbeleid hangt samen met de balansverkorting, waarover vorig jaar uitgebreid gesproken is. De waardering en de kosten van de nazorg hebben te maken met de invoering van Prosa in de loop van dit jaar. Alle portefeuillehouders en commissies zullen van de ontwikkelingen in dit dossier op de hoogte worden gebracht.

De vraag over de 5 en 10% bij het aanbestedingsbeleid zal schriftelijk beantwoord worden.

In reactie op de beantwoording zegt de heer Van Adrichem dat het in het andere geval gaat om het percentage per project. Er is nu sprake van forse prijsstijgingen. Daardoor zou de grens van 5% bereikt kunnen worden. Wat gebeurt er dan?

Hoogheemraad Smits zal ook op de laatste vraag schriftelijk terugkomen.

Het stuk wordt als hamerstuk doorgeleid naar de VV.

02. Besluit over toetreding werkgeversvereniging

De voorzitter geeft de hamer aan hoogheemraad Smits, omdat de punten 2 tot en met 6 alle zijn portefeuille betreffen.

Eerste termijn

Mevrouw Ammerlaan verklaart dat haar fractie akkoord gaat. Er dient wel aandacht te zijn voor de kosten, want er staan posten tussen die behoorlijk hoog zijn, met name eenmalige posten.

De heer Van Kasteren kan zich vinden in het stuk.

De heer Kuijvenhoven merkt op dat de kosten verdeeld worden. Hij vraagt wat er anders of meer gaat gebeuren dan in de huidige situatie, waarin sprake is van een werkgeversberaad. Staan er tegenover de kosten van 356.000 euro ook kosten die niet meer gemaakt worden? Het lijkt verstandig dat degene met personeelszaken in de portefeuille tevens in dit orgaan zitting heeft.

De heer Lont vindt ook dat er behoorlijk veel salariskosten zijn. Worden die ambtenaren dan niet meer door het waterschap betaald? Zou het niet beter zijn om de ambtenaren hiervoor om niet ter beschikking te stellen?

De heer Nanninga verzoekt de hoogheemraad om aan te geven welke gevolgen er zijn voor de medewerkers van Delfland. Spreker geeft verder aan dat hij zijn oordeel opschorten totdat de deelname van Aquon besproken is. Samen deelnemen ziet hij niet zitten.

De voorzitter verduidelijkt dat er twee zaken aan de orde zijn. Allereerst het huidige onderwerp, de oprichting van een werkgeversvereniging op waterschapsgebied. Daarnaast is er de wens dat alle watergebonden organisaties zich kunnen aansluiten.
De reglementen van Aquon vereisen dat deze VV een apart besluit neemt over de toetreding van Aquon.

Mevrouw Alferink kan instemmen met deze toetreding vanwege de zekerheid voor de werknemers. Zij vraagt de gevolgen voor de werknemers aan te geven. Speciale aandacht is wenselijk voor de eerste ledenvergadering op 11 oktober en dan met name de bezetting van de delegatie.

Mevrouw Hilders sluit zich aan bij de vraag van het CDA.

Beantwoording

Portefeuillehouder Daverveldt gaat in op de bijdrage van mevrouw Ammerlaan, die vroeg naar de kosten. Nu worden er in het verband van de Unie kosten gemaakt voor het werkgeverschap, die straks niet meer gemaakt worden. Er zijn enkele eenmalige kosten verbonden aan de start van deze vereniging, bijvoorbeeld het opzetten van een website.
In antwoord op de heer Van Kasteren bekent hij niet te weten welke waterschappen al tot toetreding besloten hebben. Hij verwacht brede deelname, omdat een werkgeversvereniging verplicht is tot het afsluiten van een cao. Zonder deelname de cao volgen, is een administratief erg lastige zaak.
Hij weet dat verbonden partijen als het Waterschapshuis graag zouden willen toetreden.

De heer Van Kasteren vraagt of de RBG zich wil aansluiten.

Portefeuillehouder Daverveldt antwoordt bevestigend op de laatste vraag. Aan de heer Lont laat hij weten dat er geen onbezoldigde ondersteuning gegeven kon worden omdat regulier werk ook regulier betaald dient te worden.

De heer Lont doelde op betaling door het uitzendende waterschap. Het is belangrijk te horen dat er nu kosten bij de Unie wegvallen.

Portefeuillehouder Daverveldt licht in antwoord op de vraag van de heer Nanninga toe dat de vereniging op zich geen gevolgen heeft voor de medewerkers. Met betrekking tot de toetreding van organisaties als Aquon zal verzocht worden om het indienen van zienswijzen. Het db ziet overigens geen bezwaar tegen toetreding van deze organisaties.

Mevrouw Van Dijke vult aan dat de medewerkers straks een cao krijgen die in overleg tussen vakbonden en werkgeversvereniging tot stand komt. Dat kan gevolgen hebben. De informatie over dit onderwerp verhuist van de website van de Unie naar de website van de werlgeversvereniging.

De heer Van Adrichem wijst erop dat Aquon een verbonden partij is, waarbij het geld niet op de plank ligt. Hij maakt bezwaar tegen een dergelijke uitgave door Aquon. Als alle waterschappen lid zijn, hoeft Aquon niet te betalen.

Portefeuillehouder Daverveldt merkt op dat Aquon, mede door interventies vanuit Delfland, inmiddels zelfs de concurrentie met partijen in de markt aankan. Er zijn afspraken gemaakt over de toekomst van Aquon, waaraan men zich scherp houdt.

De heer Van den Berg is van mening dat Aquon concurrerend moet zijn in de markt. Deze aansluiting kan dit wel eens bemoeilijken. Is het vanzelfsprekend dat een verbonden partij aansluiting kiest bij dezelfde cao?

Portefeuillehouder Daverveldt bevestigt dat het gebruikelijk is dat een organisatie aansluiting zoekt bij een nabij liggende cao. Wat goed is voor Aquon, dient Aquon zelf te bepalen. Mevrouw Alferink vroeg naar de deelname in de ledenvergadering. Het ligt voor de hand dat de dijkgraaf of de secretaris-directeur dit doet.

Mevrouw Alferink vindt dat er niets op tegen is om dergelijke functies breder te spreiden onder leden van de VV. Daarover kan de VV beslissen.

Portefeuillehouder Daverveldt stelt voor om als db met een voorstel te komen.

Mevrouw Hilders vindt dat er een cadeautje gedaan wordt aan de Unie en vraagt waarom de Unie dit niet zelf betaalt. Hoe wordt bereikt dat de begroting van de Unie met hetzelfde bedrag daalt?

Portefeuillehouder Daverveldt verzekert de commissie ervan dat de operatie, afgezien van de opstartkosten, kostenneutraal is. Het is logisch dat de financiering van een nieuwe vereniging opgebracht wordt door de leden. Er zullen inderdaad kosten uit de Uniebegroting moeten verdwijnen.

Het stuk wordt als hamerstuk doorgeleid naar de VV.

03. Aanpassing delegatiebesluit

Eerste termijn

De heer Fekkes gaat akkoord, maar heeft enkele juridische opmerkingen over de besluitvorming. Artikel 5 is rommelig en bevat fouten. Hij stelt voor het woord ‘vervanging’ te vervangen door ‘intrekking’. Hij wenst het aantal leden terug te brengen van vier naar twee, en levert daarvoor een tekstvoorstel aan.

Mevrouw Hilders is verbaasd over de verwijzing naar de Gemeentewet, die niet van toepassing is op waterschappen. Zij zou aan de randvoorwaarden willen toevoegen, dat het college bij het uitbrengen van zienswijzen of anderszins zich houdt aan het Waterbeheersplan, het delegatiebesluit, de Keur en een vierde punt, dat zij nog zal doorgeven. Zij overweegt hiervoor een amendement.

De heer Hombergen sluit zich aan bij de vorige spreker. Er wordt veel gedelegeerd en dat is ook noodzakelijk. Het is wel opmerkelijk dat het DB op veel punten mag afwijken van de kaders die de VV heeft gesteld. Vaak hoort de VV dat niet eens. Het zou goed zijn een gedragscode op te stellen, waarin staat dat afwijkingen aan de VV gemeld worden.

De heer Van Adrichem zou één woord willen toevoegen: ‘gemotiveerd’ afwijken.

De heer Nanninga is van mening dat de toevoeging van overige privaatrechtelijke rechtshandelingen eerder op artikel 84.1 van de Waterschapswet dan op de Gemeentewet gebaseerd zou kunnen worden. Hij vraagt wat er bedoeld wordt met die ‘overige

privaatrechtelijke rechtshandelingen'? Het is toch praktijk dat het aangaan van nieuwe overeenkomsten in deze commissie besproken wordt?

De heer De Nooy kan zich vinden in veel van de gemaakte opmerkingen. Ook hij wenst een aanpassing van het delegatiebesluit. Hij gaat ook akkoord met de zienswijze van de heer Fekkes.

De heer Kuijvenhoven zou vooral willen kijken naar regelingen in waterschapsland.

De heer Van den Berg is het eens met het voorstel, maar is wel benieuwd naar de antwoorden op de gestelde vragen.

Beantwoording

Portefeuillehouder Daverveldt licht toe dat privaatrechtelijke rechtshandelingen vallen binnen de bevoegdheid van het db. Daarbij wordt naar de Waterschapswet gekeken. Ten overvloede wordt ook gewezen op de Gemeentewet, waar die bevoegdheid ook aan het college is toegekend. Dit is geen carte blanche, omdat de VV middelen ter beschikking dient te stellen om die rechtshandelingen te kunnen plegen.

Secretaris Buisman legt uit wat overige privaatrechtelijke rechtshandelingen behelzen. Het db mag uitvoeren hetgeen het ab besluit. Het ab stelt de kaders. Bij 'overige' gaat het vaak om kleine dingen, zoals een bloemetje voor iemand die ziek is.

De heer Nanninga wil graag exacte voorbeelden van de laatste categorie.

Secretaris Buisman verduidelijkt dat als gevolg van het monistisch stelsel de doorontwikkeling van de Gemeentewet veel specifieker is geweest dan de Waterschapswet. Tegelijkertijd zijn de waterschappen opgeschaald en hierdoor is het nodig geworden meer bevoegdheden bij het db te leggen. De vergelijking met de Gemeentewet moet meer gezien worden in het kader van genoemde doorontwikkeling dan in het kader van het monistisch stelsel.

Portefeuillehouder Daverveldt verzekert de commissie ervan dat alle genoemde kaders leidend zijn voor het db. Als daarbinnen geen ruimte is, dient het db terug te komen bij de VV. Soms kan het discutabel zijn of een zienswijze wel of niet past binnen de kaders.

Mevrouw Hilders is blij met deze opvatting. Zij verzoekt dit neer te leggen in een voorstel.

De heer Van Adrichem benadrukt dat het gaat om de afwijkingen. Als er gemotiveerd afgeweken wordt, dan kan de VV altijd reageren.

Portefeuillehouder Daverveldt sluit zich graag aan bij de suggestie van de heer Van Adrichem. Dan kan de VV een oordeel vellen over de gemotiveerde afwijking.

Mevrouw Hilders vindt het bezwaarlijk dat dit oordeel pas achteraf gevormd wordt. Zij houdt vast aan het opnemen van voorwaarden vooraf.

Dijkgraaf Daverveldt neemt de woorden van mevrouw Hilders mee terug naar het db om een afdoende aanpassing van het delegatiebesluit te formuleren.

Het stuk wordt als bespreekstuk doorgeleid naar de VV.

04. Aanpak bestuurlijke integriteit, inclusief wijziging Reglement van Orde van de Verenigde Vergadering.

Eerste termijn

De heer Van Adrichem zou deze discussie aan de volgende VV willen overlaten.

De heer Vissers vindt het goed om regelmatig over integriteit te spreken. Voor nieuwe kandidaat-hoogheemraden wordt een bureau ingeschakeld voor een integriteitstoets. Spreker informeert naar de opdracht die dit bureau precies krijgt, wat de toets inhoudt, aan welke criteria het bureau moet voldoen en of er sprake is van een juiste prijs-kwaliteitverhouding? Hij wil graag zekerheid dat de vragen worden gesteld waar de VV behoefte aan heeft.

De heer De Nooy wil eveneens meer weten over de integriteitstoets.

De heer Lont vindt dat zo'n toets nuttig is, maar dat deze wel het probleem van vertrouwelijkheid kan oproepen. Veel integriteitsschendingen blijken in een grijs gebied te liggen. Het moet niet uitlopen op een straatgevecht in de aanloop naar een nieuw college.

De heer Simon wil dit stuk nu behandelen. Er zijn in deze periode ook heel wat strubbelingen inzake integriteit geweest. Een helder kader is noodzakelijk.

De heer Kuijvenhoven vindt de jaarlijkse bespreking van integriteit overdadig. De commissie bestaat puur uit ambtenaren. Hij acht deelname van een of twee VV-leden bij dit onderwerp een goede zaak. Het gaat om bestuurlijke integriteit. Graag meer informatie over de contactpersoon Integriteit.

De heer Van Kasteren sluit zich aan bij de vragen over de integriteitstoets en is voorstander van de voorgestelde maatregelen. Hij is benieuwd wat er gebeurt op het moment dat er een integriteitsprobleem wordt gemeld.

Mevrouw Ammerlaan lijkt het goed dat dit stuk nu vastgesteld wordt om de volgende VV een handvat te geven. Er moet een keuze gemaakt worden tussen een informateur of een formateur. Nu worden beide afwisselend genoemd. Ze verzoekt om een toelichting op de PBOB-methodiek.

De heer Van den Berg is ook van mening dat het besluit nu moet worden genomen. Het onderwerp dient regelmatig en niet alleen bij incidenten aan de orde te komen. Wordt bij zaken die de bestuurlijke integriteit raken uitsluitend getoetst aan de gedragscode 2015? Wat is het vervolgproces nadat er een rapport van bevindingen is opgesteld? Wat gebeurt er bij een klacht over de dijkgraaf zelf? Spreker bepleit de procedure voor iedereen te beschrijven. Inzake de integriteitstoets van kandidaat-hoogheemraden vraagt hij in welke fase die toets plaatsvindt. Zijn fractie zou het toejuichen als dit in een heel vroeg stadium gebeurt. Zoals het er nu staat, is niet duidelijk wanneer de toetsing plaatsvindt. Tot slot wil spreker dat helder wordt omschreven wat er gebeurt zodra een partij ondanks de bevindingen de kandidaat handhaaft.

De heer Fekkes meent dat de toetsing van hoogheemraden na de verkiezingen moet plaatsvinden en dat ook gekeken moet worden naar de geschiktheid. Het externe bureau zou moeten kijken naar het vermogen tot samenwerken, de managementkwaliteiten en de stressbestendigheid. Spreker vraagt wat er gebeurt bij een integriteitsvraag betreffende een gekozen persoon. Wordt deze dan geschorst? Hij zou ook graag zien dat er een register van nevenfuncties wordt bijgehouden, dat wordt aangepast zodra daar aanleiding voor is. Dat hoeft van hem niet per se ieder jaar.

Mevrouw Hilders wenst meer informatie over het bureau. Een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) is wat haar betreft noodzakelijk voor hen. Ze wil weten hoe de VV erbij wordt betrokken. Dat mag ook in een gewone VV. Er wordt niets gezegd over de gedragscode Integriteit Delfland. Hoe ligt de relatie tot de commissie der Geloofsbrieven?

De heer Hombergen sluit zich aan bij de heer Van den Berg. Het document dient nu vastgesteld te worden. Ook het pleidooi voor een VV-lid in de commissie wordt ondersteund. Graag uitleg over de PBOB-systematiek. Misschien is het goed een quickscan uit te voeren zodra de kandidaten bekend zijn. Hoe wordt de procedure bij een klacht over de dijkgraaf of een fractievoorzitter? Dat laatste ligt vooral ingewikkeld bij een eenmansfractie. De geschiktheid van een kandidaat is wat spreker betreft een ander onderwerp.

Beantwoording

Portefeuillehouder Daverveldt is er geen voorstander van dit besluit over te laten aan de volgende VV. Juist bij een bestuurswisseling komt de borging van integriteit aan de orde. De VV verwacht van een dijkgraaf dat hij goed oog heeft voor losse eindjes.
Er bestaan diverse handreikingen betreffende integriteit, zoals die van het IPO en de VNG. Er zijn diverse bureaus speciale expertise op dit gebied. Voor spreker is van belang dat de risico's worden geanalyseerd die eventueel verbonden zijn aan een kandidaat. Dat kan via een antecedentenonderzoek. In de handreikingen staat welke activiteiten deel uitmaken van zo'n onderzoek. Het rapport dient aan te geven hoe met de eventuele risico's omgegaan kan worden.
Ondanks een zorgvuldig proces zal niet alles voorkomen kunnen worden.
Spreker is het niet eens met de heer Kuijvenhoven ten aanzien van de jaarlijkse bespreking van integriteit. Er worden hogere integriteitseisen gesteld dan in het verleden, hoewel er niet in integritisme moet worden doorgeslagen. Via het bespreken van dilemma's kan men elkaar scherp houden.
Juist omdat niet duidelijk is wat aan de orde komt, is deze vierkoppige samenstelling van de commissie gekozen. De vierde persoon, de contactpersoon Integriteit, is momenteel mevrouw Buisman.
De afkorting PBOB staat voor het proces, beeldvorming, het oordeelsvorming en het besluit.
Het is niet geheel te voorkomen dat er later toch iets gebeurt. Daarom is ervoor gekozen om duidelijk te beschrijven hoe dan om te gaan met integriteitsschendingen.
Het kader waaraan getoetst wordt, is inderdaad de gedragscode uit 2015, die mede gebaseerd is op stukken van de VNG. Spreker neemt de suggestie van de heer Van den Berg over om een beschrijving te maken voor iedereen die onderwerp kan zijn van een integriteitsanalyse.
Het stuk zal ook moeten ingaan op de procedure bij een klacht tegen de dijkgraaf. In dat geval zal de loco-dijkgraaf hem vervangen.
De eerste zin van punt 12 kan vervallen omdat deze tot verwarring kan leiden.
De integriteitstoets kan plaatsvinden zodra duidelijk wordt welke partijen een nieuwe coalitie gaan vormen. Het is prematuur om daar nu al op vooruit te lopen.
De portefeuillehouder sluit zich aan bij de opmerking van de heer Vissers om de scheiding in verantwoordelijkheden duidelijk te houden. De eerste verantwoordelijkheid voor het voordragen van kandidaten ligt bij de fracties. Dat zal verduidelijkt worden.
Het is belangrijk om goede kandidaten te krijgen, maar hun geschiktheid hoort niet thuis in een integriteitstoets.
Hij vindt dat een persoon normaliter in functie kan blijven, totdat vaststaat dat er sprake is van een integriteitsschending. Uiteindelijk kan de VV beslissen.
Het register van nevenfuncties verplicht leden dit register aan te vullen als er een verandering plaatsvindt.
De keuze van bureau vindt plaats op basis van een offerte van diverse gespecialiseerde bureaus.

Secretaris Buisman benadrukt dat alle toegelaten bureaus een vergunning dienen te hebben op basis van de Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus.

Portefeuillehouder Daverveldt vervolgt dat de VV zelf bepaalt in welke vergadering zij zaken behandelt. Een informatieve VV lijkt hem iets meer geëigend.
Een klacht over een fractievoorzitter komt bij de dijkgraaf terecht en die zal een procedure starten, waarbij de persoon in kwestie, de fractie en de VV ingelicht worden. Daarop zal worden aangevuld dat als de klacht een fractievoorzitter betreft, de vicefractievoorzitter zal worden ingelicht.
De rol van de Commissie Geloofsbrieven blijft gehandhaafd.

De heer Simon heeft geen antwoord gehoord op de opmerking waarom er in de commissie geen VV-lid is opgenomen. Hij doet de suggestie om een rollenspel integriteit te houden, zoals bij de Belastingdienst gebeurt.

Portefeuillehouder Daverveldt neemt kennis van de voorkeur om een VV-lid op te nemen in de commissie.

Daarop komen een aantal reacties, waaronder van de heer Van den Berg en mevrouw Ammerlaan, die dit niet geheel zuiver vinden. Er ontstaat een soort vermenging van belangen als een VV-lid in de commissie participeert.

Portefeuillehouder Daverveldt zegt dat de verantwoordelijkheid allereerst bij hem ligt en dat hij altijd advies kan inwinnen. Hij hecht veel waarde aan een zorgvuldig proces en stelt voor het voorstel op dat punt niet aan te passen. Daarmee gaat de commissie akkoord.

De voorzitter herhaalt de gedane toezeggingen: de portefeuillehouder neemt de suggestie van de heer Van den Berg over om een beschrijving te maken voor iedereen die onderwerp kan zijn van een integriteitstoets. De omissie ten aanzien van wat er gebeurt bij integriteitsvragen aangaande de dijkgraaf wordt aangevuld, evenals de eigen verantwoordelijkheid van fracties bij het kiezen van de eigen kandidaten, en de aanvulling dat de vicefractievoorzitter wordt ingelicht als de klacht een fractievoorzitter betreft. Ook de taken van de geloofsbrievencommissie worden helder verwoord. De eerste zin van punt 12 zal vervallen. Ook de overige opmerkingen zullen worden opgehaald en verwerkt.

Het stuk wordt als bespreekstuk doorgeleid naar de VV.

05. Evaluatie reglement van orde

Eerste termijn

De heer Kuijvenhoven is van mening dat de nieuwe VV een besluit dient te nemen. Hij pleit voor een commissie voor de Geloofsbrieven die wisselend van samenstelling is.

De heer Van Kasteren merkt op dat de regels met betrekking tot plaatsvervangers voor zijn fractie uitstekend hebben gewerkt en vindt dat er nu moet worden besloten.

Mevrouw Ammerlaan heeft niet het idee dat alle reacties in dit stuk terugkomen, maar gaat akkoord met dit voorstel. Hoe lang tevoren dient een spoedeisende vergadering aangekondigd te worden?

De heer Fekkes zou willen toevoegen dat ook vijf gewone VV-leden een spoedeisende vergadering bijeen kunnen roepen. De artikelen die niet vervangen worden, dienen eerst ingetrokken te worden. In artikel 6.2.1 staat nu ‘toelegt op’. Dat moet vervangen worden door ‘onderzoek doet op basis van’.

Mevrouw Hilders mist de inbreng van haar fractie. Zij wil de teksten nog eens naast elkaar leggen en plaatst daarom een voorbehoud.

De heer Hombergen denkt dat een aanpassing nu goed is. Hij sluit zich aan bij de AWP als het gaat om het functioneren van de regeling voor plaatsvervangers.

De heer Vissers sluit zich aan bij de woorden van de heer Hombergen. Hij waardeert de wijze waarop de dijkgraaf de vergaderingen leidt, maar zou graag zien dat één persoon verantwoordelijk is voor de vergaderorde en een ander voor de inhoudelijke beantwoording.

De heer De Nooy sluit zich aan bij de woorden van de AWP. Het wordt tijd om er nu een klap op te geven.

De heer Lont vindt het goed dat uitgegaan wordt van consensus en dat de rest overgelaten wordt aan de nieuwe VV. Zou ook de regeling van een spoedeisende vergadering niet aan de nieuwe VV overgelaten kunnen worden? Dit zou hij graag nader clausuleren, anders wordt alles op den duur spoed genoemd.
In het reglement staat nog dat getekend moet worden voor aanwezigheid, terwijl dat niet meer gebeurt.

De heer Simon is het eens met de opmerking over de plaatsvervangers. Wordt er in de volgende periode op dezelfde wijze vergaderd? Er dient wel een verwijzing te komen naar het instellen van een rekeningcommissie, omdat deze anders geen bestaansrecht heeft maar wel een reglement van orde.

Beantwoording

Portefeuillehouder Daverveldt antwoordt dat de bedoeling van dit stuk is om de zaken waarover unanimiteit bestaat, vast te stellen en de overige punten door te schuiven naar de nieuwe VV. Alle opmerkingen die niet op die unanimiteit konden rekenen zijn niet verwerkt, maar vormen wel onderdeel van het overdrachtsdossier.
De precieze verwoording van het besluit zal geschieden op basis van het voorstel van de heer Fekkes: 'onderzoek doend op basis van'.
Over de manier van bijeenroepen van de spoedeisende vergadering kan verschillend gedacht worden. Daarom wordt dit punt niet afgehandeld, opdat de nieuwe VV hier een eigen besluit over kan nemen.

Het stuk wordt als hamerstuk doorgeleid naar de VV.

06. Verordening rechtspositie bestuursleden Hoogheemraadschap van Delfland 2019

Eerste termijn

De heer Simon spreekt het zeer aan dat het scholingsbudget in één keer beschikbaar wordt gesteld.

De heer Kuijvenhoven merkt op dat aan het besluit moet worden toegevoegd dat het gaat om het vaststellen van de verordening 'en de daarbij behorende bijlagen'. De ondertekening dient geplaatst te worden na het besluit.

De heer Hombergen is blij met de update en de tegemoetkoming in de scholing. Hij mist tekst over de vergoeding van reiskosten van VV-leden naar andere plekken dan de vergaderingen.

Beantwoording

Portefeuillehouder Daverveldt meent te weten dat hoofdstuk 3 van het Waterschap ingetrokken wordt en vervangen door een ander besluit.

Mevrouw Fobler licht toe dat er in maart een ander besluit in werking treedt, dat materieel grotendeels hetzelfde is als wat nu voorligt. De aanpassingen betreffen niet de inhoud, enkel de formaliteit. Omdat het van belang is dat nieuwe VV-leden weten waarop zij recht hebben, is ervoor gekozen om het stuk nu wel door te laten gaan. Ze heeft het antwoord op de vraag van de heer Hombergen naar de reiskostenvergoeding niet paraat. Ze zal zorgen dat deze informatie wordt toegevoegd.

Het stuk wordt als hamerstuk doorgeleid naar de VV.

13. Toetreding Aquon tot werkgeversvereniging UvW

Mevrouw Hilders is benieuwd naar de afwegingen van Aquon en wenst daarop een uitgebreidere toelichting.

De heer Van Adrichem vindt dat verbonden partijen geen lid zouden moeten worden. Zij kunnen verklaren dat zij de arbeidsvoorwaarden overnemen. Het is overigens de vraag of het bedrijfsmatig wel verstandig is om die arbeidsvoorwaarden over te nemen. Uit concurrentieoverwegingen zou men wel kunnen kiezen voor soberdere arbeidsvoorwaarden.

De heer Nanninga mist de motivering.

De heer Simon vindt het een rare constructie dat verbonden partijen opnieuw contributie betalen. Daarnaast zijn er wellicht andere werkgeversverenigingen die in aanmerking komen. Graag een nadere toelichting.

De heer Van den Berg heeft twijfels over de vraag of een waterschaps cao voor een organisatie als Aquon, die zich begeeft op de markt, wel geschikt is.

Beantwoording

Hoogheemraad Smits verduidelijkt dat er bij organisaties die gerelateerd zijn aan de waterschappen een wens leefde om zich aan te sluiten bij de werkgeversorganisatie. Aquon heeft daarbij twee overwegingen. Allereerst beweegt Aquon zich met steeds meer succes in het waterschapsgebeuren en heeft ook de behoefte zich daar te positioneren. Dat laatste met toenemend succes. Als Aquon zich niet aansluit, dient het bedrijf met iedere individuele ondernemer afzonderlijke arbeidsvoorwaarden te gaan bespreken. Dat zijn er 300 tot 400; een forse belasting voor de organisatie die de belangrijkste overweging vormt.
Spreker zal de kritische geluiden over aansluiting van Aquon meenemen naar het bestuur van Aquon.
De RBG heeft om vergelijkbare redenen besloten zich aan te sluiten bij de waterschapsgebonden cao.

De heer Van den Berg zit er vooral mee dat als je gebruikmaakt van de cao, je daarmee eigenlijk ook instemt met het toepassen van de arbeidsvoorwaarden die daarbij horen. Hij vindt dat er iets wringt omdat deelnemers aan Aquon verwachten dat Aquon concurrerend met de markt werkt, terwijl een cao beperkend kan werken voor de bedrijfsmatige ontwikkeling van Aquon. Deze fundamentele vraag speelt bij meerdere gemeenschappelijke regelingen.

Hoogheemraad Smits neemt de laatste kritische kanttekening van de heer Van den Berg mee.

Dit stuk wordt als bespreekstuk doorgeleid naar de VV.

4. H. Hamerstukken

Er zijn geen hamerstukken.

5. Ingekomen stukken

Hoogheemraad Smits draagt de voorzittershamer weer over aan de dijkgraaf.

01 Tussentijds medewerkersonderzoek

Mevrouw Alferink acht de resultaten interessant, maar kent het achterliggende rapport niet. De werkomstandigheden scoren heel hoog en dan valt het op dat de resultaatgerichtheid laag scoort.

De heer Fekkes vraagt waarom dit document vertrouwelijk is en of er iets gezegd kan worden over het verloop van medewerkers.

De heer Van Adrichem constateert dat de resultaatgerichtheid stevig onder de benchmark ligt. Hij vraagt hoe dit wordt opgepakt.

De voorzitter zal ervoor zorgen dat het rapport snel in het digitale systeem wordt gezet.

Mevrouw Meijler licht toe dat het rapport nog vertrouwelijk is, omdat het nog niet teruggekoppeld is naar de organisatie. Dat gebeurt na deze vergadering.
Het verbaasde haar ook dat de resultaatgerichtheid laag scoorde en dit zal nader in de organisatie onderzocht worden.
Het verloop van medewerkers is niet meegenomen in dit onderzoek.

De heer Janssen vertelt dat er exitgesprekken gevoerd worden. Zo nu en dan komt daaruit naar voren dat mensen ontevreden zijn, maar er zijn geen indicaties dat het hier een grote groep medewerkers betreft die het minder naar hun zin hebben. De meesten vertrekken vanwege een opstap in de carrière. Ondanks de krappe arbeidsmarkt lukt het om goede mensen voor de vacatures te vinden.

02. Verkoop oude gemaal Polder van Nootdorp

De heer Hombergen werd bij zijn aantreden onaangenaam geconfronteerd met de plannen tot afbraak van het gemaal en is daarom verheugd dat het gemaal nu verkocht wordt. Dat is positief voor het cultuurgoed in Nederland. Het gemaal is in september verkocht. Waarom komt hiervan nu pas een schrijven? Wie is de koper?

De heer Nanninga herinnert zich dat in de besprekingen vleermuizen en de monumentale status een rol speelden. Hij leest niets over aanvullende voorwaarden.

Hoogheemraad Smits erkent dat het traject inderdaad lang geduurd heeft. Hij heeft daar persoonlijk menigmaal over gemopperd. De overheid moet aan allerlei voorwaarden voldoen, en dat is in dezen ook gebeurd. De gemeente Delft heeft onderzoek naar zeldzame planten en dieren afgedwongen. Na de grondsanering is besloten tot verkoop.

Mevrouw De Jong vult aan dat de hoogste bieder geconfronteerd werd met vleermuizen, maar die bleken niet in het gebouw te zitten. Daarna is de verkoop alsnog doorgezet. Dit is de reden van de late kennisgeving. Het gebouw is verkocht met de melding dat het een monument betreft. Alle wijzigingen moeten met de gemeente Delft kortgesloten worden. Dat was de voorwaarde waaronder het is verkocht.

03. Manifest werkgroep Democratisch Energie Initiatief

Mevrouw Hilders zou dit manifest willen betrekken bij de nog uit te werken energiestrategie. Het regionale doel blijkt bij navraag nog onbekend te zijn. Het lijkt erop dat de doelen helemaal niet onderbouwd kunnen worden. Zij wenst dit manifest heel serieus te nemen.

De voorzitter zegt dit graag toe.

04. Informatieve notitie ziekteverzuim

Mevrouw Alferink valt het op dat de cijfers in het eerste half jaar hoger liggen dan landelijk. Het lange en middellangetermijnziekteverzuim scoort ook hoog. Welke verwachtingen zijn er van de genoemde maatregelen?

De heer Van Adrichem vraagt of er nog leeftijdsverschillen zijn ten aanzien van ziektemeldingen.

Mevrouw Meijler ziet een sterke daling in het derde kwartaal, die ook doorzet in het vierde kwartaal. De leidinggevenden zijn geschoold in een methodiek om om te gaan met langdurige en complexe problematiek. Daarnaast komt er vier keer per jaar een Sociaal Medisch Team ter bespreking van lastige ziektegevallen.
Er zijn geen cijfers over leeftijden. Dit heeft wel de aandacht voor 2019.

05. Brief van Aquon over voorgenomen besluit deelname werkgeversvereniging

Dit stuk is eerder uitvoerig besproken.

06. Reactie van de provincie Zuid-Holland op Jaarrekening en Jaarverslag 2017 Delfland

De heer Nanninga is benieuwd hoe de reactie is op de weerstandsratio. Wat zit er achter de reactie van de provincie, die meestal weinig uitgesproken is?

Hoogheemraad Smits licht toe dat er een balansverkorting is doorgevoerd. Er zijn grote reserves opgespaard, waardoor Delfland tegen een stootje kan. Dat zal de provincie opgevallen zijn.

De voorzitter voegt toe dat de provincie wenst dat het weerstandsvermogen minimaal op 1,4 staat. In de jaarrekening 2018 zal blijken dat die 1,4 weer bereikt is.
Deze maand was het gesprek met gedeputeerde Janssen. Daarbij is ook even deze brief aangestipt. Er is gezegd dat de schuldenpositie een aandachtspunt is, maar uit de begroting blijkt duidelijk dat er gestuurd wordt richting een beter weerstandsvermogen. Als er echt zorgen zijn, zal de provincie niet wachten tot het jaarlijkse gesprek. Men heeft er begrip voor dat er door de balansverkorting korte tijd een heel lage weerstandsratio was.

De heer Van Adrichem had het charmant gevonden als hier iets over gezegd was en dat niet volstaan was met de opsomming van een aantal cijfers. Hieruit blijkt helemaal niet dat er overleg is geweest.

Dijkgraaf Daverveldt zegt dat deze brief er lag, voordat het overleg plaatsvond.

07. Regionale Energie Strategie regio Rotterdam Den Haag

Mevrouw Hilders zegt dat in deze brief niets staat dat ingaat op het advies van professor Elzinga. Zij zou dat advies alsnog graag ontvangen. Zij was er niet van op de hoogte dat Delfland al vanaf februari betrokken is bij deze RES. Ook de achterliggende stukken van september ziet zij nu pas. Het is ook niet helemaal in lijn met het amendement dat de vorige keer is overgenomen door het college. Dit is niet de toegezegde brief. Hoe kan het advies van Elzinga alsnog meegenomen worden?
Zij heeft gevraagd naar de situatie in 1990 om een concreet doel te kunnen stellen. Daarop kwam als antwoord dat de doelen niet uitgerekend konden worden maar er alleen over onderhandeld kon worden.

De heer Hombergen vindt dit een goed basisdocument. Dit is zijns inziens ook een uitvoering van de motie die stelde dat Delfland het jongerenmanifest van de politieke jongeren als leidraad dient te nemen in het handelen.
Hij doet de suggestie om in de volgende periode een begeleidingsgroepje te vormen om te kijken hoe de RES zich ontwikkelt.

Hoogheemraad Smits verklaart dat de RES een initiatief is van de gemeenten binnen de deltaregio. Er zijn afspraken gemaakt om te komen tot een enorme energiebezuiniging. De vraag is hoe Delfland daaraan kan bijdragen. Ook de UvW heeft een aanbod gedaan om in 2025 energieneutraal te zijn en om in 2050 klimaatneutraal te zijn. Momenteel is het plan om de mogelijkheden en belemmeringen van de energietransitie en de opgaven die daaruit voortvloeien te bestuderen. Spreker coördineert dit namens de watrschappen in dit gebied. De vorming van een begeleidingsgroep is een goed idee, omdat de uitdaging groot is. De opgave zal veel groter zijn dan gedacht. Het gaat niet meer aan om te zeggen dat een windmolen niet wenselijk is.

08. Evaluatie Coalitieakkoord 2015 (Iedereen bewust van water)

De heer Hombergen vindt het goed dat deze reflectie er is. Een van de zaken die speelden was de kwijtschelding. Het was mooi geweest als een van insprekers of de Raad van Kerken had kunnen aangeven hoe hij of zij terugkeek op deze kwestie.
Een paar goed gekozen woorden over de bestuurscrisis hadden er ook wel in mogen staan maar deze ontbreken. Spreker hoopt dat de omgeving zich niet alleen bewust wordt van Delfland, maar vooral van de noodzaak verstandig om te gaan met water.

Hoogheemraad Smits erkent dat de kwijtschelding wat summier vermeld wordt. Er komt binnenkort een evaluatie over het gewijzigde kwijtscheldingsbeleid. Hij neemt verder kennis van de gemaakte opmerkingen.

6. Rondvraag en sluiting

Mevrouw Ammerlaan noemt dat dit de laatste vergadering is van de commissie in deze samenstelling. Zij komt zelf niet terug. Zij dankt iedereen voor de samenwerking.

Mevrouw Alferink sluit zich aan bij de woorden van mevrouw Ammerlaan. Het is ook haar laatste commissievergadering.

De voorzitter zegt dat hij de discussies in deze commissie als goed en plezierig ervaren heeft. Hij dankt iedereen voor de inzet. Vanzelfsprekend zal er nog gepaste aandacht zijn voor de bestuurswisseling.
Hij sluit de vergadering om 23.05 uur.

Aldus vastgesteld in de vergadering van de commissie Bestuur, Organisatie en Bedrijfsvoering d.d. 23 april 2019.

De voorzitter,	De secretaris,
dhr. dr. P.H.W.M. Daverveldt	mevr. mr. A.J. Buisman

COMMISSIE STEDELIJK WATER EN WATERSYSTEEM

Delft, 29 januari 2019

AAN DE VERENIGDE VERGADERING VAN DELFLAND

Advies van de commissie Stedelijk Water en Watersysteem, tevens **conceptverslag** van de vergadering op 29 januari 2019 over het aan haar voorgelegde voorstel van het college van dijkgraaf en hoogheemraden, ter behandeling in de Verenigde Vergadering op 14 februari 2019.

Aanwezig:

dhr. mr. M.A. Houtzager	hoogheemraad, voorzitter
mevr. drs. A.C.J. Jans RC	hoogheemraad
dhr. A. Aartsen	Natuurterreinen
dhr. J.B. van den Berg	Ongebouwd
dhr. drs. L.W. Nanninga	Water Natuurlijk
dhr. J.A. Heijboer	AWPD
dhr. dr. P.A. Boot	PvdA
mevr. drs. E.E. van Hijlckama Vlieg	PvdA
dhr. P.J. van Adrichem	VVD
mevr. M.J. Hilders	Integer Liberaal
dhr. ing. L.G. Boekesteijn	Westland Natuurlijk
mevr. drs. M.E.H. Koop	CDA
dhr. H. Roeten	CU/SGP
mevr. P.J. Brocke	PvdD
dhr. T. van Heijningen	Bedrijfsgebouwd
mevr. mr. A.I.L. Kooiman	secretaris

Afwezig: dhr. F.M. Hoynck van Papendrecht 50PLUS

Locatie**:** GLH: Vijverzaal 0.05

00 Presentatie Klimaatatlas – P. Hollanders

01. Opening, vaststellen agenda

De voorzitter opent de vergadering om 13.30 uur en heet iedereen welkom bij deze commissievergadering ter voorbereiding op de laatste vergadering VV op 14 februari.

02. Vaststellen notulen van de vergadering van 4 december 2018, inclusief toezeggingenlijst

Er wordt opgemerkt dat bij de opening staat dat opmerkingen over andere agendapunten dan hamerstukken schriftelijk voor de vergadering kenbaar gemaakt moeten worden. Het gaat echter juist om hamerstukken.

In het verslag wordt een paar keer gesproken over de *Zilte Driehoek*, dit moet de *Zilveren Driehoek* zijn.

Met deze wijzigingen wordt het verslag vastgesteld.

03. Mededelingen

De notulist zit vanaf heden via een live verbinding bij de vergadering. De voorzitter zal hem namens de commissie een bedankje sturen voor de trouwe verslaglegging.

Het project Schoon staat voor de avondvergadering geagendeerd.

De voorzitter gaat ervan uit dat de klimaatatlas via de website voor iedereen toegankelijk zal zijn. Hij verzoekt de commissieleden om een en ander op de website na te kijken en terug te koppelen tegen welke problemen zij aanlopen.

Mevrouw Van Hijlckama Vlieg is benieuwd hoe de atlas intern wordt gebruikt.
De voorzitter zegt dat de atlassen nu beschikbaar zijn. Het komend jaar gaat elke gemeente de stresstest doen en de atlas wordt aangeboden als hulpmiddel hierbij. De doelstelling is een totaalbeeld-stresstest Delfland.

Mevrouw Van Hijlckama Vlieg wil bij de rondvraag een vraag stellen over de Binckhorst en over het lozen van afvalwater buiten het riool in de bodem bij Hollands Spoor.

Mevrouw Koop meldt dat het CDA een rondvraag heeft over de Strijp en Reijnerwatering.

De heer Van den Berg complimenteert de portefeuillehouder met haar actie naar aanleiding van bespreekstuk Oude Campse en Kralinger panden.

Pfh Jans deelt mee dat de VV-leden op 25 januari jl. een informatieve brief hebben ontvangen over het uit voorzorg stoppen van baggeren in het gebied van Delfland. Half december is uit voorzorg gestopt met baggeren, omdat niet duidelijk is of er PFOS in de bagger aanwezig was. Dit wordt momenteel onderzocht door RIVM. Er is geanalyseerd waar het gevaar van wateroverlast ontstaat als niet wordt gebaggerd en dit zijn 16 watergangen. Bij 2 watergangen is de situatie tijdkritisch. Na de analyse zijn er verschillende mogelijkheden. Als de bagger in orde is, zal deze op de kant worden geplaatst en worden teruggegeven aan de natuur. Als de bagger niet in orde is, wordt deze in het depot Heemvliet opgeslagen waarna het beschikbaar komt voor hergebruik elders in het gebied. Als het zwaar verontreinigd zou zijn, kan het worden afgezet in depot De Slufter op de Maasvlakte.
Er zijn verschillende partijen verantwoordelijk voor het baggeren: Delfland, gemeenten en onderhoudsplichtigen. Deze laatste partijen zullen, voor zover zij nog niet op de hoogte zijn, geïnformeerd worden omtrent het uit voorzorg vervallen van de verplichting tot baggeren.

03.a Terugkoppeling uit de Uniecommissies

De voorzitter deelt in het kader van het Hoogwaterbeschermingsprogramma mee dat de commissie Waterkeringen bekijkt hoe de governance van dit programma kan worden verbeterd, omdat de duale aansturing op dit moment niet effectief is. In maart of april 2019 zal hier een voorstel voor komen.

04.B Bespreekstukken

04.B.07 Actualisatie Beleidsnota grondwaterbeheer

Pfh Jans licht toe dat deze nota beleidsneutraal is. De einddatum van de huidige nota is reeds overschreden en daarom is deze geactualiseerd. De de actiepunten uit de huidige nota zijn uitgevoerd. In de nieuwe beleidsnota is verduidelijkt waar het waterschap, de gemeenten, de provincie en de rijksoverheid voor verantwoordelijk zijn.

Een toevoeging zijn drie uitgangspunten voor grondwaterbeheer die zijn afgestemd met de Hoogheemraadschappen Schieland en de Krimpenerwaard en Rijnland. De uitgangspunten zijn met name het inspelen op de actualiteit en transparantie.

De heer Van Adrichem vindt het ten behoeve van de ingelanden belangrijk dat op internet te vinden is wie waar verantwoordelijk voor is.
Hij meent dat vooral circulair met zoetwater moet worden omgegaan en dit betekent dat er meer aandacht moet zijn voor het infiltreren van regenwater in de grond.
Voor het grondwaterprobleem bij huizen speelt altijd wie hiervoor verantwoordelijk is.
Grondwater mag worden benut, maar onomkeerbare schade moet worden voorkomen. In dit kader is het van belang om aan te geven welke schade dit zou kunnen zijn.
Het Hoogheemraadschap staat positief tegenover het gebruik van nieuwe mogelijkheden van het duurzaam benutten van het grondwatersysteem en dit principe ondersteunt de heer Van Adrichem.

De heer Nanninga denkt dat het niet alleen belangrijk is voor de ingelanden om te weten waar de verantwoordelijkheden liggen, maar dat instanties dat zelf ook weten. Er zijn allerlei ontwikkelingen gaande met betrekking tot het grondwaterbeheer die dit ingewikkeld maken.
Kan de portefeuillehouder ingaan op het brijnwater?

De heer Van den Berg is blij dat er samenwerking is gezocht met buurwaterschappen.
Worden de mogelijkheden om woningen en bedrijfsruimtes te verwarmen door deze nota ingeperkt?
Wat is op dit moment de stand van zaken met betrekking tot het DSM-water en de A4?

De heer Heijboer weet na lezing van de nota nog altijd niet precies wie waarvoor verantwoordelijk is. Hij begrijpt dat de verantwoordelijkheid van Delfland groter wordt als het Rijk zich terugtrekt. Betekent dit dat Delfland op termijn meer verantwoordelijkheid en kosten krijgt toegeschoven?
Wordt er een rapportage geleverd met vragen en antwoorden van inwoners zodat bij veel gestelde vragen kan worden geacteerd?
Er zouden problemen zijn met het doorroesten van buizen die worden tegengegaan met anti-lek-chemicaliën. Dit is echter geen duurzame oplossing.
Bij het doorboren van grondlagen kunnen bodemvloeistoffen vermengen. Dit geldt volgens de heer Heijboer ook voor bodemgassen en hij vraagt zich af waarom dit niet is benoemd.

Mevrouw Koop leest dat de huidige hoeveelheid zoetwater gehandhaafd moet blijven. Zijn er in dat geval mogelijkheden om extra zoetwater te bufferen?
Met betrekking tot DSM en communicatie sluit zij zich aan bij eerdere sprekers.

De heer Boekesteijn is blij dat er meer duidelijkheid is voor burgers en bedrijven.

De heer Van Heijningen begrijpt dat er in de toekomstproblemen kunnen ontstaan bij bronbemaling. Het zou een idee kunnen zijn om het water dat in de zomer wordt onttrokken, in de winter terug te zetten in die laag om bodemdaling te voorkomen. Dit nieuwe project kan mogelijk al dienen als pilot voor het één-loket-verhaal van de toekomst.

De heer Roeten noemt het een heldere nota. Hij heeft echter het gevoel dat het vooral om staand beleid gaat. Kan de portefeuillehouder de verschillen aangeven met de vorige versie?
De Omgevingswet en samenwerken worden wel benoemd, maar vergaande integratie die de wet beoogt, ontbreekt.
Het participatiedocument lijkt onderbelicht. Hoe is het draagvlak onder burgers en bedrijven?
De portefeuillehouder wordt gevraagd in te gaan op de adviesrol.
Is het onderzocht om dit beleid in de toekomst vast te leggen in de omgevingsplannen?

Mevrouw Hilders denkt dat een stroomschema dat duidelijk maakt waar iemand voor iets terecht kan, zou kunnen helpen.
Bij het stopzetten van de onttrekking is geen vergunning nodig. Kan worden opgenomen dat dit wel vergunningsplichtig is?
Hoe wordt omgegaan met brijnlozingen vanuit de glastuinbouw?

Mevrouw Brocke vraagt zich af hoe het voorliggende stuk zich verhoudt tot de visie grondwaterbeheer.
In de oplegnotitie staat een aantal data dat niet meer klopt.

De heer Boot begrijpt dat onomkeerbare schade voorkomen moet worden. Hij vraagt zich echter af wat de stappen zijn bij omkeerbare schade die ook ongewenst is.
Vervolgstappen kunnen zijn: een verkenning, meer samenwerking of positionering op basis van belangen en sturingsmogelijkheden. Bij de verkenning is er samenhang met de aanpak van bodemdaling. Het verzoek is om dit interactief te maken. Bij meer samenwerking is communicatie een aandachtspunt. Met betrekking tot positionering op basis van belangen en sturingsmogelijkheden is de eerste vraag wat de huidige positie van het hoogheemraadschap is.
Bij de Omgevingswet zal de watertoets niet meer verplicht zijn. Hoe wordt ervoor gezorgd dat het waterschap zijn belangrijke positie blijft behouden?

Pfh Jans zegt dat het streven van Delfland is om te voorzien in zoetwater in de toekomst.
Er wordt opgeroepen tot brede communicatie en deze oproep wordt ter harte genomen. Op de website zal informatie worden verstrekt teneinde te verduidelijken wie waarvoor verantwoordelijk is. De informatie zal proactief via de website beschikbaar worden gesteld, en mensen met vragen aan het klantcontactcentrum worden doorverwezen naar het Waterloket van de gemeente.
Grondwater en oppervlaktewater zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden, maar de onderlinge beïnvloeding gaat heel langzaam.
Volgens de wet is een huiseigenaar verantwoordelijk voor zijn eigen huis en zijn eigen perceel.
De oplegnotitie zal worden aangepast met de vermelding dat op de website informatie zal worden opgenomen.
Brijnwater is zoutwater dat in het algemeen een product is van de omgekeerde osmose. Informatie hierover zal nog volgen.
De samenwerking met de buurwaterschappen betekent dat de basisprincipes in overleg met de buurwaterschappen zijn opgesteld. De voorliggende nota is echter van Delfland.
De provincie is verantwoordelijk voor de kwaliteit van het grondwater en voor het verstrekken en handhaven van vergunningen voor: grondwateronttrekkingen met bijbehorende infiltraties voor drinkwater, grondwateronttrekkingen voor meer 150 m³ per jaar door industriële bedrijven en grondwateronttrekkingen ten behoeve van woningenergiesystemen. dit kan gevolgen hebben voor grondwater en bodemdaling en dat is op dit moment onderwerp van onderzoek. Een eerste uitkomst is dat hier een relatie tussen lijkt te zitten.
De vraag over onttrekking voor DSM en de A4 wordt mee teruggenomen naar het college.
Voeling met de bewoners wordt gehouden door informatie op te vragen bij het herzien van peilbeheer. Bewoners krijgen via het Waterloket actief informatie.
Er is niet echt sprake van een zoutwaterlek. De buizen roesten omdat het water in de ondergrond zout is.
Bodemgassen worden niet genoemd omdat wordt gefocust op water.
Op dit moment is in de vergunningen opgenomen hoe te handelen op het moment dat de onttrekking stopt.
Verschillen met de vorige versie zijn er niet. De actualisatie is beleidsneutraal. De invalshoeken die zijn afgestemd met andere waterschappen zijn eraan toegevoegd.
Met betrekking tot adviezen en sancties wordt wet- en regelgeving gevolgd.
De portefeuillehouder zal kijken of het mogelijk is om een stroomschema te maken waar mensen doorheen geleid kunnen worden, zodat ze weten bij wie ze moeten zijn.
In de oplegnotitie zijn eerdere data blijven staan. Deze zullen worden aangepast.
De nota is een tussenstap en in 2021 wordt teruggekomen op het vervolgproces.

De heer Van den Berg wijst erop dat in de oplegnotitie bij de beleidsnota in een voetnoot staat dat Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard de visie op 28 november 2019 heeft vastgesteld.

De heer Roeten zou het een goede aanvulling vinden om jaarlijks een terugblik te maken over hoe is omgegaan met het grondwaterbeleid in het afgelopen jaar.
De voorzitter meent dat de jaarrekening de plaats is om hierover verantwoording af te leggen.

Mevrouw Hilders denkt dat nog niet duidelijk is of het stopzetten van een grondwaterontwikkeling ook vergund moet worden boven een bepaald gebied. Haar lijkt dit heel verstandig.

De heer Boot heeft gevraagd of er interactief met de VV naar de aanpak van de bodemdaling gekeken kon worden. Is het mogelijk om toch een beschouwing te wijden aan de Watertoets die een van de instrumenten is om naar het grondwater te kijken?

Pfh Jans zal bekijken hoe communicatie met organisaties in het gebied opgepakt kan worden.
Er wordt geprobeerd om op de website door te verwijzen naar het Waterloket.
In de nieuwe vergunningsprocedure is het stopzetten van onttrekkingen opgenomen. Bij het verslag zal een terugkoppeling worden gegeven van de instrumenten.

De voorzitter zal in het kader van de Omgevingswet binnen een jaar terugkomen op de instrumenten.

Het advies aan de agendacommissie is om het als hamerstuk aan de VV voor te leggen.

04.B.08 Leidende principes Watervisie

De voorzitter licht toe dat de Watervisie geen onderdeel is van het wettelijk instrumentarium. Het stuk is opgesteld in het kader van de kaderstellende rol van de VV en het wordt in 2019 vervolmaakt door met allerlei instanties gesprekken te voeren over de ideeën van Delfland.

Het voorzitterschap wordt voor dit agendapunt overgenomen door mevrouw Jans, omdat de heer Houtzager als portefeuillehouder optreedt.

Mevrouw Van Hijlckama Vlieg heeft een voorkeur voor een eenvoudig kaartbeeld. Dit is algemeen toepasbaar en eenduidig.
Zij is benieuwd hoe Delfland het zal aanpakken om de regie te pakken in de onderhandelingen waar zij een verantwoordelijkheid heeft en hoe van hieruit de inrichting van de leefomgeving wordt beïnvloed. Op verzoek zal mevrouw Van Hijlckama Vlieg hier graag over adviseren.
In de besluitvormingslijsten van 2016 en 2017 staat een informatieve VV. Aangezien deze niets besluit, horen ze hier niet in thuis. Er zijn ook geen notulen van deze vergaderingen.
Wellicht zou er een draaiboek gemaakt kunnen worden over het proces.
Het is de bedoeling om een en ander te laten landen in de gemeentelijke Omgevingsvisies, maar het is de vraag wat er gebeurt als dit niet lukt.
De doelstelling van het middel Watervisie is erg interactief geformuleerd. Is er geen basisdefinitie nodig voor het absolute belang van water in de leefomgeving?
Hoe wordt de versie 2.0 veranderd in regelgeving?

Mevrouw Hilders pleit ervoor om een maatschappelijke kosten-batenanalyse te maken en deze als leidend principe toe te voegen.
Hoe wordt de Watervisie vastgelegd?

De heer Roeten vindt het belangrijk dat de samenwerking met de gemeenten en projectontwikkelaars goed vorm krijgt. Hoe wordt dit verder uitgerold?
Kan de commissie in de toekomst nader worden geïnformeerd over de samenwerking en het participatieproces?

De heer Van Heijningen concludeert dat de Natuurvisie ontbreekt.

De heer Boekesteijn kan zich vinden in het voorstel.

Mevrouw Koop sluit zich hierbij aan.

De heer Heijboer noemt het een goede aanzet, waarvan het belangrijk is dat deze verder wordt uitgewerkt. Het is belangrijk dat kosten in eerste instantie 100% worden afgewikkeld op de veroorzaker. Als dit niet lukt dan op degene die er profijt van heeft. Het solidariteitsbeginsel zou pas in laatste instantie toegepast moeten worden.
De tijdhorizon van 2050. Als dit geldt voor het behalen van bepaalde doelen is dit erg ver weg. Delfland zou net als in de nieuwe Omgevingswet vooraf eisen kenbaar moeten maken, zodat niet achteraf een bouwplan aangepast hoeft te worden.

De heer Van den Berg is het zeer eens met de manier waarop duurzaamheid en rentmeesterschap beschreven worden. In de toekomst zou Delfland zich veel meer moeten bezighouden met het aanpakken bij de bron.

De heer Nanninga is akkoord met het voorstel.

De heer Van Adrichem vindt het een heel goed initiatief. Wel zou hij graag een horizon van 2035 willen zien met een doorkijk naar 2050.

Pfh Houtzager stelt dat de Watervisie geen gebruikelijk instrument is voor waterschappen. Hij spreekt de hoop uit dat deze uiteindelijk een platgeslagen kaart is waarin de ruimtelijke wensen van het waterschap zijn vertaald. Het waterschap staat dan sterker, omdat de doorzettingsmacht op het gebied van ruimte bij de provincie en de gemeenten ligt. Met de Watervisie worden aan de voorkant afspraken gemaakt in plaats van de Watertoets die pas aan de achterkant wordt ingezet. Bij de nieuwe Omgevingswet zal er nog slechts één loket zijn met hierachter de gemeente en het waterschap, waarmee het heel transparant zal zijn welke regels gelden.

Mevrouw Van Hijlckama Vlieg adviseert een tijdschema voor de volgende stappen en biedt aan om hierin te participeren. Dit aanbod wordt graag aanvaard en met de VV zal worden bekeken hoe de volgende stappen worden ingezet. Het Waterbeheerplan zal verdwijnen, maar hiervoor in de plaats komt het Waterbeheerprogramma.
MKBA's worden toegepast wanneer er concrete plannen zijn. Op basis van de Watervisie die in de omgevingsplannen van de gemeente worden vastgelegd, zal een partij door middel van een MKBA moeten aantonen dat het plan voldoet aan de gestelde eisen.
Volgens mevrouw Hilders is het risico van deze werkwijze dat het onbeperkt duur kan worden en zij is benieuwd hoe deze kosten op een of andere manier beperkt kunnen worden.
Pfh Houtzager wijst erop dat de kosten in het ruimtelijke pakket uiteindelijk door de ontwikkelende partijen moeten worden gedragen. Hiertoe hebben deze en het waterschap gezamenlijk het bouwakkoord getekend en op basis hiervan worden ontwerpprincipes gemaakt.

Mevrouw Van Hijlckama Vlieg concludeert dat het solidariteitsbeginsel betekent dat de maatschappij betaalt, in dit geval voor borging van maatschappelijke belangen. Dit is een brede formulering waarbinnen wellicht zaken helemaal niet solidair zijn. Het is de vraag met wie de maatschappij dan solidair is.
Pfh Houtzager neemt deze opmerking mee om erover door te denken.
In antwoord op de vraag over de Natuurvisie stelt hij dat het waterschap geen opgave heeft voor specifiek natuur.

Het advies aan de agendacommissie is om het als hamerstuk aan de VV voor te leggen.

04.B.09 Hoofdlijnen Hemelwateraanpak

Mevrouw Jans neemt het voorzitterschap voor dit agendapunt over van de heer Houtzager die als portefeuillehouder zal reageren.

De heer Van Adrichem leest onder duurzaamheid dat hemelwater een grondstof IS. Hij stelt dat hemelwater van levensbelang is en een grondstof is.

De heer Nanninga complimenteert voor de voortvarendheid waarmee al stappen zijn gezet en noemt de kosten-batenanalyse moedig. De eerste aanzet verdient zeker een nadere uitwerking.

De heer Van den Berg denkt dat het belangrijk is om steun vanuit het hele gebied en de inwoners te krijgen. Stimuleren en belonen zullen hierbij de beste instrumenten zijn.

De heer Heijboer meent dat hemelwater niet als een probleem maar als een kans moet worden gezien, die met een integrale blik moet worden bekeken. Een idee zou zijn om de opslag van hemelwater te integreren bij de bouw van huizen. Dit kost weinig en dit water kan worden ingezet voor huishoudelijk gebruik. Het waterschap, noch de drinkwaterbedrijven gaan echter over bouwvoorschriften. De vraag is of de nieuwe Omgevingswet een kans biedt voor een integrale aanpak.

Mevrouw Koop is ook enthousiast over het stuk en zij gaat ervan uit dat het nieuwe college ermee aan de slag gaat, omdat het bijdraagt aan het waterbewustzijn bij de inwoners.
Is er enig inzicht in de opbrengst van de maatregelen?

De heer Boekesteijn erkent dat het waterschap niet over bouwvoorschriften gaat, maar het is belangrijk om mee te blijven denken en hij ondersteunt de oproep van de heer Heijboer.

De heer Van Heijningen memoreert dat er in een informatie VV ook een keer is gesproken over hemelwater. Hij heeft toen een voorstel gedaan om te onderzoeken of het mogelijk is dat in oude wijken een voorspoeling plaatsvindt van de riolen. Hij vraagt zich af of hiernaar is gekeken.

Met name de samenwerking met gemeenten lijkt de heer Roeten zeer interessant en belangrijk. Dit aspect zou hij graag toegevoegd zien aan het voorliggende voorstel.
Er staat dat risico- en beheersmaatregelen niet van toepassing zijn. Hoe zit dit met particuliere grondeigenaren?

Mevrouw Hilders stelt voor om met de gemeente een subsidiepakket af te stemmen. Zij hoopt dat in de volgende versie een plan van aanpak voor de samenwerking met de gemeente wordt opgenomen.

Mevrouw Brocke mist een doelstelling en de manier waarop kan worden gemeten of het doel is behaald.

Mevrouw Van Hijlckama Vlieg vindt het EEN prima stuk, maar zij denkt dat het wel een wissel trekt op het volgende college. Zij vraagt hoe tot het bedrag van 1 miljoen euro is gekomen.
Er wordt gesproken over één integrale stimuleringsregeling. Hoe verhoudt deze zich tot het maatwerk?

Pfh Houtzager erkent dat er afspraken gemaakt moeten worden met de gemeente over het scheiden van verschillende stromen. Met vervanging van de installaties zal bespaard kunnen worden op zuiveringskosten en het idee is om een deel van de besparing naar voren te halen om ervoor te zorgen dat er op gemeentelijk terrein maatregelen worden genomen. Een tweede invalshoek is om hemelwater niet meer naar de zuiveringsinstallaties te dirigeren, maar om het te gebruiken om zelfvoorzienend te worden wat betreft zoetwater. Het college heeft een dringend advies geformuleerd richting collegevormende partijen om het (financiële) besluit te nemen.

Wanneer de systeemswitch wordt gemaakt, zullen overstorten niet meer nodig zijn en kunnen de bergbezinkbassins worden gebruikt als opvangbekken voor hemelwater.
Op elke plek waar het gemeente-rioolstelsel overgaat naar het systeem van het waterschap komt een meter zodat de regenval kan worden gemeten.
Het belang van schoon zoetwater begint door te dringen. De heer Houtzager heeft recent een interview gegeven aan de tuinsector waar hij ook een omslag constateert die hij ook in tv-programma's ziet bij tuinadviezen.

Mevrouw Koop zegt dat de agenda van deze commissie zich erg richt op het klimaat en klimaatadaptatie. Zij wijst op een rijksregeling voor klimaatadaptatie die wellicht interessant is.
Pfh Houtzager licht toe dat deze regeling moet worden ondersteund door een gebied ter grootte van Zuid-Holland. Alle gemeenten en waterschappen hier dienen eerst op één lijn zitten met betrekking tot deze regeling. De gebiedspartijen in Delfland zijn het eens geworden over de groene schoolpleinen en hiervoor wordt nu geprobeerd een provinciale en een rijksbijdrage te verkrijgen.

Mevrouw Van Hijlckama Vlieg begrijpt dat het niet meer in deze periode lukt en dat het moet worden overgeheveld naar het volgende college. Dit zal tijd kosten en de vraag is hoe het proces kan worden bespoedigd.
Pfh Houtzager stelt dat de stimuleringsregeling klimaatadaptatie gewoon in de lucht is en dit gaat onverkort door. Dit geldt ook voor gesprekken met de gemeente.

Het advies aan de agendacommissie is om het als hamerstuk aan de VV voor te leggen.

04.H Hamerstukken

05. Ingekomen Stukken

05.01 Beantwoording schriftelijke vragen van VV lid Van Hijlckama Vlieg commissie SWW 4 dec 2018

Mevrouw Van Hijlckama Vlieg citeert uit het antwoord de opmerking: "bij verzwaring van de criteria biedt deze doorgroeirichting voldoende ruimte". Naar aanleiding hiervan vraagt zij wat Delfland gaat doen om de ruimtelijke inrichting aangepast te krijgen.
Het suppleren van zand en waar dit mag worden gedaan, lijkt steeds te verschuiven.
Pfh Houtzager zegt dat het om lokaal maatwerk gaat.
Mevrouw Van Hijlckama Vlieg citeert verder: "dat de hydraulische randvoorwaarden waarmee beoordelingen worden gedaan door het Rijk worden vastgesteld." Heeft Delfland een signaleringsfunctie naar het Rijk?
Pfh Houtzager antwoordt dat primaire keringen een normering is waarin een signaleringswaarde zit.
Mevrouw Van Hijlckama Vlieg leest dat Delfland de bestemmingsplannen beoordeelt. Deze worden echter voortdurend gewijzigd en bij verdichtingsopgaven komt de raad er nog nauwelijks aan te pas.
Pfh Houtzager legt uit dat er sinds twee jaar per gemeente een vergunningstafel is waar dit soort zaken wordt besproken. Het waterschap zit hierbij aan tafel.

05.02 Eisen en wensen Delfland bij planstudie A4 Haaglanden-N14

Geen opmerkingen.

05.03 Beantwoording vragen PvdA-fractie over de Vuurtorenweg

Geen opmerkingen.

05.04 Brief aan de VV: Deltaprogramma 2019

Geen opmerkingen.

05 06 Brief van ing. L.W. Vreugdenhil over Oranjebonnen & een geschiedenis die zich herhaalt 05d.d. 27-11-2018

Geen opmerkingen.

05.07 Nationale Omgevingsvisie

Geen opmerkingen.

0.6 Rondvraag en sluiting

De heer Van den Berg memoreert dat het vandaag de laatste commissie is in deze bestuurlijke samenstelling en hij heeft de samenwerking vanuit zijn fractie als heel plezierig ervaren.
Het project Schoon wordt vanavond behandeld. Hij hoopt dat de portefeuillehouder hier ook iets over kan zeggen in deze commissie.
Pfh Houtzager zal dit na afloop buiten de vergaderorde doen.

Mevrouw Koop heeft begrepen dat de tweezijdige bevaarbaarheid van de Strijp en Rijnerwatering is opgeheven. Zij informeert naar de toegezegde evaluatie.
Pfh Jans zegt dat het om een pilot van twee jaar gaat waarin de effecten worden gemonitord. Dit zal worden geëvalueerd. De gegevens van 2017 en 2018 worden op dit moment geanalyseerd en de commissie zal worden geïnformeerd over de rapportage die hieruit voortvloeit.

De heer Roeten dankt de commissie voor de collegialiteit en de samenwerking.

Mevrouw Hilders dankt ook iedereen voor de prettige samenwerking.

Mevrouw Van Hijlckama Vlieg heeft vragen over de Binckhorst al schriftelijk gestuurd. Dit betrof de zienswijze op het Omgevingsplan.
Pfh Houtzager licht toe dat de gemeente de beleidsregel klimaatadaptatie heeft aangescherpt, zodat duidelijk is op welke wijze initiatiefnemers rekening moeten houden met de gevolgen van klimaatverandering op de waterhuishoudkundige situatie. Bij elk initiatief dient gemotiveerd te worden op welke wijze invulling wordt gegeven aan de drie thema's: vasthouden van water, een water-robuust ontwerp en het hitte-eilandeffect en microklimaat. De gemeente heeft aangegeven dat Delfland zal worden betrokken bij de gebiedsaanpak en het opstellen van gebiedspaspoorten als aanvullende instrumenten om op klimaatadaptatie te kunnen sturen. Het indienen van beroep ligt niet voor de hand, omdat dit juridisch weinig kans tot slagen zal hebben.

Mevrouw Van Hijlckama Vlieg heeft verder een ontwerp-beschikking gezien over het lozen van afvalwater bij Binckhorst en zij vraagt zich af wie daarover gaat.
Pfh Houtzager zegt dat een lozingsvergunning een bevoegdheid is van de gemeente. Hij verzoekt mevrouw Van Hijlckama-Vlieg deze vraag schriftelijk te stellen, zodat er uitgebreid op kan worden geantwoord.

De voorzitter heeft deze commissievergadering met plezier geleid en hij heeft geprobeerd dit als onafhankelijk voorzitter te doen. Hij heeft het gewaardeerd dat de inbreng van de commissie steeds vanuit deskundigheid en inhoud is gedaan. Hij sluit de vergadering om 16.50 uur.

Aldus vastgesteld in de vergadering van de commissie Stedelijk Water en Watersysteem d.d. 23 april 2019.

De Voorzitter, De Secretaris,

dhr. mr. M.A. Houtzager

mevr. mr. A.I.L. Kooiman

COMMISSIE GEZOND, SCHOON EN GEZUIVERD WATER

Delft, 29 januari 2019

AAN DE VERENIGDE VERGADERING VAN DELFLAND

Advies van de commissie Gezond, Schoon en Gezuiverd water, tevens **conceptverslag** van de vergadering op 29 januari 2019 over de aan haar voorgelegde voorstellen van het college van dijkgraaf en hoogheemraden, ter behandeling in de Verenigde Vergadering op 14 februari 2019.

Aanwezig:	
mevr. I.J.A. ter Woorst	hoogheemraad, voorzitter
dhr. J.W.A. van Olphen	hoogheemraad, vicevoorzitter
dhr. M.A. Houtzager (bij agp B.10)	hoogheemraad
mevr. ir. A. de Visser	secretaris
dhr. P.J. van Adrichem	categorie ingezetenen, VVD
dhr. drs. ing. M.W. Belt	categorie ingezetenen, Water Natuurlijk
dhr. L. Boekestijn	categorie ingezetenen, Westland Natuurlijk
mevr. M.J.T. van der Burg-van Leeuwen	categorie ongebouwd
dhr. mr. S.F. Fekkes	categorie ingezetenen, 50PLUS
mevr. J. Govers	categorie ingezetenen,
dhr. P.J. de Haan	categorie ingezetenen, AWP Delfland
mevr. drs. M.J. Hilders (tot 21.00 uur)	categorie ingezetenen, Integer Liberaal
dhr. ing. P.J. Hofman	categorie ingezetenen, ChristenUnie-SGP
mevr. H.M.M. Hoogerwerf	categorie ingezetenen, Partij voor de Dieren
dhr. M.H.P. Jansen	categorie ingezetenen, CDA
mevr. J.P. Jansen Verplanke	categorie ingezetenen, Water Natuurlijk
dhr. ir. C.L.C. van Kretschmar	categorie bedrijven
mevr. P.E.M. de Ridder	categorie ingezetenen, PvdA

Overige aanwezigen:	
dhr. J. Bol	senior beleidsadviseur
dhr. J. Bos	sectorhoofd Zuivering en technisch onderhoud
dhr. A. Koomen	senior beleidsadviseur
dhr. W. Krijger	projectmanager
mevr. M. Zeer	senior beleidsadviseur

Afwezig:	
dhr. C. Kuijvenhoven	categorie ingezetenen, CDA
dhr. J. de Nooy	categorie ingezetenen, Westland Natuurlijk
dhr. J.G.M. Schouffoer MPA	categorie ingezetenen, natuurterreinen

01 Opening, vaststellen agenda

De voorzitter opent de vergadering om 19.30 uur en heet iedereen van harte welkom. De voorzitter deelt mee afmeldingen te hebben van de heren Ranner en Schouffoer en twee leden van 50PLUS. Mevrouw Hilders zal wat eerder vertrekken.

Op verzoek van de heer Hofman worden agendapunten 05.03 en 05.08 bespreekpunten.
Op verzoek van mevrouw De Ridder wordt agendapunt 05.06 een bespreekpunt.

Op verzoek van de heer Boekestijn wordt agendapunt 05.07 een bespreekpunt.
Op verzoek van de heer Van Kretschmar wordt agendapunt 05.08 een bespreekpunt.

Met deze wijzigingen wordt de agenda vastgesteld.

02 Vaststellen notulen van de vergadering van 4 december 2018, inclusief toezeggingenlijst

Tekstueel
Ten aanzien van pagina 1 van de notulen merkt de heer Van Kretschmar op dat er in de lijst met afwezigen namen staan van commissieleden die inmiddels zijn vervangen door anderen.

De voorzitter zegt toe dat de secretaris een check zal uitvoeren op de lijst met afwezigen in de notulen.

Met deze wijziging worden de notulen vastgesteld.

Naar aanleiding van
Mevrouw De Ridder vraagt naar de status van de toezegging van portefeuillehouder Van Olphen dat de directeur (/bedrijfsleider) van Delfluent Services zal worden uitgenodigd voor een bezoek aan Delfland (vóór 20 maart 2019).

Portefeuillehouder Van Olphen zegt toe de status van de toezegging na te zullen gaan.

Toezeggingenlijst commissie GSG
1. Afgedaan.
2. Blijft staan. Streefdatum: 2019.
3. N.v.t.
4. Droogte-evaluatie blijft staan; grafieken chemische waterkwaliteit afgedaan.
5. Afgedaan.
6. Blijft staan.
7. Afgedaan.
8. Afgedaan.
9. Afgedaan.

Reminders
1. Blijft staan. De voorzitter deelt mee dat de provincie de evaluatiebijeenkomst over de ganzenproblematiek heeft verplaatst van december naar februari.
   Mevrouw Van der Burg constateert dat dit thema opnieuw vooruit wordt geschoven en merkt op dat het een landelijke problematiek betreft.
   De voorzitter licht toe dat er vanuit Delfland zowel ambtelijk als bestuurlijk veel inzet op is gepleegd. Het waterschap was dan ook teleurgesteld over het besluit van de provincie om de bijeenkomst te verzetten. Overigens heeft Delfland de ganzenproblematiek ook aangekaart op de Watertafel.
2. Afgedaan.
3. Afgedaan.
4. Blijft staan.
5. Afgedaan.

03. Mededelingen

Zwemplas Delftse Hout
De voorzitter spreekt haar dank uit voor de grote opkomst vanuit de VV bij de lancering van het drijvend groen in Delftse Hout. De vergunningen zijn medio januari onherroepelijk geworden. Er is geen enkel bezwaar ingediend. De aanbesteding op 21 januari heeft geleid tot de definitieve gunning van de opdracht voor de structuurmaatregelen. In de week van 28 januari start de aannemer met het verwijderen van bomen. Een belangrijk aandachtspunt is het plaatsen van informatieborden. De ondernemers gaan zich actief inzetten. Er worden

constructieve gesprekken gevoerd met de organisatie Buitenhout over de communicatie. Er zijn diverse pogingen gedaan om de gemeente Den Haag ambtelijk te bewegen tot medefinanciering. Tot op heden is dit niet gelukt. Dit punt zal aan de orde komen in het komende bestuurlijk overleg, waarbij portefeuillehouder Houtzager aanwezig zal zijn. Door de baggerstop kunnen ook de baggerwerkzaamheden in Delftse Hout momenteel geen doorgang vinden.

De heer Van Kretschmar vraagt of de planning van de uitvoering van de werkzaamheden in zwemplas Delftse Hout in gevaar komt als gevolg van de baggerstop.

De voorzitter antwoordt dat dit los van elkaar kan worden gezien. Baggeren kan eventueel ook volgend seizoen plaatsvinden.

Bezoek staatssecretaris Van Veldhoven (I&W)
De voorzitter deelt mee dat staatssecretaris Stientje van Veldhoven (I&W) maandag 28 januari 2019 een bezoek heeft gebracht aan AWZI De Groote Lucht om te zien hoe waterschappen samen bijdragen aan de ontwikkeling naar een circulaire economie. Medewerkers en bestuurders waren zeer enthousiast over de inzet, deskundigheid en betrokkenheid van de staatssecretaris.

04. Bespreekstukken

B.10 Investeringsvoorstel project "S.C.H.O.O.N." (deelproject 1 Zoetwaterfabriek, deelproject 2 Waterharmonica), onderdeel Kwaliteitsprogramma Blankenburgverbinding

(in aanwezigheid van coördinerend portefeuillehouder M. Houtzager en de heer W. Krijger)

Portefeuillehouder Houtzager geeft het woord aan de heer Krijger die ter inleiding op het voorstel een presentatie zal geven. Deze presentatie zal beschikbaar worden gesteld via iBabs. Naar aanleiding van de presentatie herinnert de portefeuillehouder aan de randvoorwaarden die de VV heeft meegegeven in 2015. Een van de voorwaarden was dat Delfland niet financieel bijdraagt aan de waterharmonica. Dat gebeurt ook niet. Ook de exploitatiekosten van de waterharmonica worden bekostigd door de gebiedspartijen. Daarnaast herinnert de portefeuillehouder aan de wens vanuit de VV dat de watervlooien in het gebied gepositioneerd zouden worden als onderdeel van een ecologisch zuiveringssysteem. Uit onderzoek blijkt echter dat de watervlooien geen toegevoegde waarde hebben. Daarom is gekozen voor een duurzamere oplossing.

De heer Van Adrichem vraagt aandacht voor het risico dat de aanbesteding boven de raming uitkomt. Spreker zal dit punt meenemen in de discussie.

Eerste termijn
Mevrouw Hoogerwerf spreekt haar dank uit voor de presentatie. De Partij voor de Dieren is niet gecharmeerd van de aanleg van de Blankenburgtunnel, maar vindt dit onderdeel (project S.C.H.O.O.N.) wel weer interessant, zeker gezien de visie op de toekomst. Daarnaast vraagt mevrouw Hoogerwerf in hoeverre wordt voorzien dat de aanbesteding boven het voorziene budget zal uitkomen.

De heer Van Kretschmar spreekt zijn complimenten uit voor de uitwerking van het plan. Anderzijds lijkt het de heer Van Kretschmar een goed moment om stil te staan bij de totale kosten. Spreker heeft de bedragen van de waterharmonica, de zoetwaterfabriek en het zandfilter bij elkaar opgeteld en komt op een totaalbedrag van 22,6 miljoen euro. Hiermee wordt op jaarbasis 14 procent effluent ingezet. De heer Van Kretschmar is van mening dat dit niets afdoet aan de glans van het programma, maar wil het toch genoemd hebben, omdat het om openbare gelden gaat.

Portefeuillehouder Van Olphen corrigeert dat het om circa 25 procent van het effluent gaat.

De heer Van Kretschmar vervolgt zijn vragen en opmerkingen in de eerste termijn:
- Van het Ministerie van I&W is een bijdrage gevraagd van in totaal circa 1,6 miljoen euro. Is dit bedrag al toegezegd/ontvangen?
- De exploitatiekosten voor de waterharmonica passen binnen het programma Zuiveren. Voor de zoetwaterfabriek inclusief het zandfilter worden de exploitatiekosten geraamd op 500.000 euro per jaar. Passen deze kosten ook binnen het programma Zuiveren?
- Ten aanzien van het risico dat de aanbesteding van de waterharmonica boven de raming uitkomt, vraagt de heer Van Kretschmar in hoeverre het ontwerp nog verder kan worden versoberd met instandhouding van de functionaliteit.

Mevrouw Govers spreekt haar complimenten uit voor het voorstel. Daarnaast vraagt mevrouw Govers of er ook een batenanalyse is gemaakt.

De heer Van Adrichem spreekt zijn complimenten uit aan het college voor het voorstel en noemt het project de kers op de taart van deze periode. Daarnaast merkt de heer Van Adrichem op ervan uit te gaan dat de post onvoorzien maximaal 10 procent is van de kosten die Delfland investeert.

De heer Belt sluit zich aan bij de complimenten zoals verwoord door de heer Van Adrichem. Zijn fractie is zeer te spreken over het voorstel. Daarnaast vraagt de heer Belt om een toelichting op de versobering van de waterharmonica ten opzichte van het plan in 2015. Ook sluit de heer Belt zich aan bij de vraag naar de bijdrage van het Ministerie van I&W. Verder wordt in het voorstel geconstateerd dat het stroomverbruik toeneemt. Gelet op de ambities van Delfland had de heer Belt verwacht dat hier een gepaste oplossing voor gevonden zou worden. Hoe snel wordt dit alsnog gerealiseerd? Ten slotte wijst de heer Belt op de visrechten op de plek van de waterharmonica en de veranderingen in het gebied. Blijven deze visrechten in stand? Wat zijn de eventuele consequenties voor de visstand?

De heer Fekkes spreekt zijn waardering uit voor de inzet van de betrokkenen. Spreker sluit zich aan bij de vragen van de heer Van Kretschmar. Daarnaast vraagt de heer Fekkes aandacht voor de juridische formulering van het gevraagde besluit. De heer Fekkes zou de bijdragen door derden in de overwegingen verwachten. Verder merkt spreker op dat wanneer de grondslag van de bedragen in de bijlagen staat, de bijlagen onderdeel zouden moeten zijn van het gevraagde besluit.

De heer Jansen spreekt zijn complimenten uit voor het plan. Zijn fractie is verheugd over de goede samenwerking met de omgeving en de samenwerking met andere financiers. Daarnaast heeft de heer Jansen de volgende vragen en opmerkingen:
- Zijn de posten onvoorzien niet te laag, aangezien het een innovatief project betreft?
- Stel dat de kosten voor de waterharmonica hoger uitvallen, is Delfland dan financieel verantwoordelijk voor de overschrijding?
- Wat zijn de baten en opbrengsten? Wegen ze op tegen de investering?
- Hoe weet Delfland dat de kwaliteit van de Krabbeplas vooruitgaat?

De heer De Haan merkt op dat de AWP op zich gecharmeerd is van de voorgestelde oplossing, met de kanttekening dat de bijdrage van Delfland met 8,3 miljoen het dubbele is van het oorspronkelijk geraamde bedrag. Zijn fractie heeft een aantal kritische vragen bij de toekomstige capaciteit. Wat zijn de extra kosten als de capaciteit wordt uitgebreid tot 100 procent van het effluent? Wat is de uiteindelijke maximale capaciteit?

Mevrouw Hilders heeft de volgende vragen en opmerkingen:
- Mevrouw Hilders is benieuwd wanneer de LTO meent dat het gezuiverde effluent schoon genoeg is om te gebruiken in de glastuinbouw.
- Er wordt in één keer een groot bedrag gevraagd voor zowel het onderzoek, het ontwerp en de uitvoering. Is te overwegen ergens een knip te maken, om de sturing voor de volgende VV gemakkelijker te maken?
- Wat zijn de consequenties als de toegezegde bijdragen van anderen niet doorgaan? Wat is plan B? Wellicht kan er in het besluit een voorbehoud worden gemaakt.
- Waarom zijn in de diverse brieven in de bijlagen, onder andere aan het recreatieschap, geen (limiet)bedragen opgenomen?

- Tot slot merkt mevrouw Hilders op van mening te zijn dat te veel informatie in informatieve VV's is behandeld en te weinig in commissiestukken.

De heer Boekestijn spreekt zijn complimenten uit voor de excursie. Daarnaast vraagt de heer Boekestijn de portefeuillehouder om een aantal beelden weg te nemen of te verduidelijken, zoals het verlenen van een vergunning door Delfland zelf en het uitgeven van een groot bedrag voor één zwemplas. Is het water in de Krabbeplas straks schoon genoeg voor zwemmers?

Mevrouw Van der Burg spreekt haar waardering uit voor het project en heeft de volgende vragen en opmerkingen:

- Spreekster heeft de besluitvorming ten aanzien van de zoetwaterfabriek uit september 2015 opgezocht. In de VV heeft haar fractiegenoot de voorwaarde gesteld dat er geen negatieve gevolgen zouden zijn voor de drooglegging en de bemaling van de polder. Het college heeft toegezegd dat deze opmerkingen zouden worden meegenomen in de besluitvorming. In het nieuwe voorstel is hiervan echter niets terug te zien.
- In het voorstel van 2015 staat dat de investeringskosten ten behoeve van de zoetwaterfabriek 4,1 miljoen bedragen en de exploitatiekosten 500.000 euro per jaar. De bedragen worden als taakstellend beschouwd. Dat betekent dat ze niet mogen worden overschreden. Mevrouw Van der Burg constateert dat de investering inmiddels fors hoger is.
- Mevrouw Van der Burg zou graag vóór de VV de volgende stukken toegevoegd willen zien:
    - Het audiotranscript van de VV van 24 september 2015;
    - De conceptlijst van de besluiten en toezeggingen van de VV van 24 september 2015;
    - De businesscase;
    - De stukken van de bemaling van de Aalkeetbuitenpolder (hoe kan worden voldaan aan de bemalingsnorm voor grasland zoals die geldt in Delfland, te weten 14,4 mm per etmaal?)
- Tot slot pleit mevrouw Van der Burg voor een sluitend bedieningsprotocol voor de zoetwaterfabriek, zodat bij de verwachtere grotere neerslag de toevoer vanuit de fabriek naar de polder tijdig en snel kan worden afgesloten.

Mevrouw De Ridder spreekt haar complimenten uit voor de excursie en de presentatie. Spreekster complimenteert de betrokkenen met de overeenkomst. De PvdA had echter een makkelijker leesbaar voorstel verwacht. Verder stelt mevrouw De Ridder de volgende vragen:

- De kapitaallasten van de zoetwaterfabriek zijn toegerekend voor slechts 7,5 jaar. Wat gebeurt er na deze periode?
- Er wordt een onderzoekskrediet, een ontwerpkrediet en een uitvoeringskrediet in één keer gevraagd, waardoor de VV geen mogelijkheden meer heeft om tussentijds te sturen.

De heer Hofman spreekt zijn complimenten uit voor het voorstel, maar wil wel enige nuchterheid betrachten. In hoeverre heeft Delfland de garantie dat de toezeggingen wat betreft de externe financiering worden nagekomen? Is er sprake van voorfinanciering? Wat zijn de juridische consequenties? De integraliteit maakt het project ook kwetsbaar. Zijn fractie vindt het cruciaal om het voorstel juridisch te laten controleren. Daarnaast vraagt de heer Hofman aandacht voor de overdracht en de beheersovereenkomst met het recreatieschap. Er is sprake van dat dit te zijner tijd overgaat naar een andere beheerscoöperatie. In hoeverre kunnen de taken dan worden afgedwongen? In hoeverre heeft Delfland nog invloed ten aanzien van het beheer en onderhoud als het anders verloopt?

Portefeuillehouder Houtzager reageert op de vragen en opmerkingen in de eerste termijn:

- Dank voor de complimenten. De portefeuillehouder stelt vast dat er breed draagvlak is voor het voorliggende voorstel.
- Randvoorwaardelijk aan het voorstel zijn de kaders die de VV in 2015 heeft gesteld. Met deze kaders is het college het proces verder ingegaan. Naar aanleiding van de

presentatie heeft de portefeuillehouder al een aantal randvoorwaarden genoemd. De randvoorwaarden waren:
    - Er gaat geen geld van Delfland naar de waterharmonica.
    - Het bedrag is taakstellend.
    - Beheer en onderhoud is ook buiten Delfland geregeld.
    - De watervlooien, zoals eerder genoemd naar aanleiding van de presentatie.
- De portefeuillehouder schetst de drie uitgangspunten:
    - In droge periodes is Delfland nu sterk afhankelijk van de inlaat van het Brielse Meer. Dit project is een eerste stap om zelfvoorzienend te worden als het gaat om zoet water en niet meer afhankelijk te zijn van derden.
    - Een toekomstige ontwikkeling is het verwijderen van medicijnresten. Hiervoor is een pilot uitgevoerd. Deze pilot is geslaagd.
    - Vanuit de compensatiegelden voor de Blankenburgverbinding is er geld beschikbaar gesteld. Delfland is nu in staat om een zwemwaterplas te ontdoen van blauwalg.
- De toezegging van de Rijksbijdrage is hard. De concepttoezegging is gereed.
- De exploitatiekosten en de investeringen van de waterharmonica zijn taakstellend. Bij tegenvallers zal er een oplossing gevonden moeten worden in het ontwerp.
- Voor de zoetwaterfabriek is een raming gemaakt van de exploitatiekosten. De exploitatiekosten zijn gerelateerd aan de investering. Aan de hand van de uitkomsten van de pilot kon een calculatie worden gemaakt van de kosten.
- De vragen ten aanzien van energie noemt de portefeuillehouder terecht. Delfland wil energieneutraal zijn, maar de keuze voor ozon betekent extra energie. Dit heeft Delfland ook bij de regio teruggelegd. De eerste stappen zijn gezet om te participeren in het energiecollectief. Vanuit die participatie wordt getracht de extra energie op milieuvriendelijke wijze terug te winnen.
- Er is geen kosten-batenanalyse. Het is een value case. De portefeuillehouder verwijst naar de eerder genoemde uitgangspunten, zoals het in de toekomst verwijderen van medicijnresten.
- De post onvoorzien zal vooral in de richting van de zoetwaterfabriek gaan en in mindere mate naar de waterharmonica, omdat daar gegevens vaster zijn.
- De portefeuillehouder neemt de juridische adviezen van de heer Fekkes graag over.
- In het oorspronkelijk VV-voorstel was een taakstellend bedrag opgenomen. De kosten zijn uiteindelijk precies binnen dit budget gebleven.
- In reactie op de vraag van de heer De Haan naar de maximumcapaciteit licht de portefeuillehouder toe dat de capaciteit van de waterharmonica de beperkende factor is. Daar is de installatie op gebouwd. Het vergroten van de capaciteit vergt additionele middelen in het watersysteem.
- De VV heeft een kaderstellend besluit genomen. Het college blijft binnen de kaders. In reactie op de vraag of er een knip kan worden gemaakt, antwoordt de portefeuillehouder dat bijna al het onderzoeksgeld is uitgegeven. Delfland staat nu met de regio voor de besluitvorming om tot daadwerkelijke investeringen over te gaan. De afspraak is dat op het moment dat de Blankenburgverbinding opengaat, de voorziening beschikbaar is. Dit traject is dus nu nodig.
- Op verzoek van mevrouw Hilders zegt de portefeuillehouder toe de nadere overeenkomsten met de partners inclusief bedragen vóór de VV te zullen delen met de commissie.
- De portefeuillehouder zegt toe de door mevrouw Van der Burg gevraagde stukken vóór de VV te zullen toevoegen aan het voorstel.
- Op verzoek van mevrouw Van der Burg zegt de portefeuillehouder toe schriftelijk te zullen bevestigen dat de watersysteemanalyse heeft uitgewezen dat het poldersysteem de mogelijke hoeveelheden water kan verwerken..
- In reactie op de opmerking van mevrouw Van der Burg over de kaderstellende bedragen in het voorstel van 2015 licht de portefeuillehouder toe dat het geen beproefde technologie betreft. Aan de hand van de uitkomsten van de pilot kon een goede raming van de capaciteit en kosten worden gemaakt. Op basis van de feiten is men gekomen tot concrete investeringsvoorstellen.
- De portefeuillehouder zegt toe dat er in de uitwerking een bedieningsprotocol zal worden gemaakt.

Portefeuillehouder Ter Woorst reageert op de opmerking van mevrouw De Ridder over de leesbaarheid van het voorstel. De portefeuillehouder deelt de opmerking, maar het voorstel moet juridisch goed in elkaar zitten.

Portefeuillehouder Houtzager vult aan dat er ten behoeve van de leesbaarheid een flyer is ontwikkeld. Daarnaast verwijst de portefeuillehouder naar de presentatie aan het begin van dit agendapunt. Vervolgens vervolgt de portefeuillehouder de beantwoording:

- In reactie op de vraag van de heer Hofman naar voorfinanciering antwoordt de portefeuillehouder te verwachten dat Delfland de komende weken het volledige bedrag uitbetaald krijgt van de regio.
- De vraag van mevrouw De Ridder naar de kapitaallasten zal schriftelijk worden beantwoord.

Portefeuillehouder Ter Woorst reageert op de vraag van de heer Jansen naar de kwaliteit van de Krabbeplas. Blauwalg houdt van fosfaat. In de Krabbeplas zit veel fosfaatrijke kwel. Door extra doorstroming verdrinkt de blauwalg.

De heer Krijger vult aan dat er veel nutriënten uit het water worden gehaald.

Mevrouw Kraaijeveld reageert op de vraag van de heer Belt naar de visrechten. Delfland is in gesprek met Sportvisserij Zuidwest Nederland, die het visrecht heeft. Zij heeft een aantal aandachtspunten, zoals de visplekken, vooral rond de locatie waar de waterplantenvijver zal worden aangelegd. In de verdere uitwerking zal worden gekeken naar de mogelijkheden. Daarnaast is toegezegd dat er een nulmeting zal worden uitgevoerd.

Tweede termijn
De heer Van Adrichem merkt op naast het college ook de medewerkers te willen complimenteren voor hun inzet.

De heer Belt sluit zich aan bij de complimenten voor de medewerkers. Daarnaast gaat de heer Belt ervanuit dat de faciliteiten voor de vissers in stand blijven, dus dat de visplekken die verdwijnen in de detailuitwerking worden meegenomen.

De heer Jansen herhaalt zijn vraag of het risico voor Delfland is indien de kosten voor de waterharmonica hoger uitvallen dan het budget.

De heer De Haan sluit zich aan bij de complimenten. Daarnaast vraagt de heer De Haan of in de oorspronkelijke raming van 4,1 miljoen euro ook het zandfilter was voorzien.

Portefeuillehouder Houtzager antwoordt dat het zandfilter niet was voorzien. Het totale taakstellend budget is het oorspronkelijk bedrag, aangevuld met de bijdragen van derden, plus het zandfilter.

De heer Boekestijn herhaalt zijn vraag om een toelichting op de vergunningverlening door Delfland.

Portefeuillehouder Houtzager maakt een vergelijking met gemeenten: de gemeente bouwt scholen, legt wegen aan, bouwt gebouwen en de gemeente verleent de bouwvergunning. Om deze reden is er een scheiding van machten. De afdeling vergunningverlening houdt zich niet bezig met het project. Dat is ook het geval binnen het waterschap.

Mevrouw De Ridder verzoekt het college de risico's goed op een rijtje te zetten, om de VV de komende jaren een goed handvat te kunnen bieden om de ontwikkelingen van het project te kunnen volgen. Daarbij stelt spreekster de vraag of het niet beter is om een dergelijke risicoanalyse te laten maken door een externe partij.

Portefeuillehouder Houtzager adviseert de VV om dit ook in de volgende periode als een integraal project te blijven beschouwen, zowel ambtelijk als bestuurlijk, zodat de integrale sturing kan plaatsvinden. Daarnaast zegt de portefeuillehouder toe dat in het projectenboek

twee keer per jaar zal worden gerapporteerd over de voortgang van het project en eventuele risico's.
In reactie op de vraag van de heer Jansen antwoordt de portefeuillehouder dat indien de verwachting is dat het taakstellend bedrag voor de waterharmonica overschreden wordt, er in het ontwerp aanpassingen gevonden zullen moeten worden zonder het systeem aan te tasten.

De voorzitter concludeert dat het voorstel met een positief advies als bespreekstuk zal worden aangeboden aan de VV.

Portefeuillehouder Van Olphen stelt voor het voorstel in de VV te bespreken én te vieren.

B.11 Groot onderhoud zandfilter AWZI De Groote Lucht

(in aanwezigheid van de heer J. Bol)

Eerste termijn
Mevrouw Hoogerwerf stemt in met het voorstel. Haar fractie is blij met het besluit om het bestaande zandfilter te renoveren.

De heer Van Kretschmar stelt een procedureel punt aan de orde. Het zandfilter is onlosmakelijk verbonden aan het project S.C.H.O.O.N., maar er bestaat een risico dat de VV akkoord gaat met het project S.C.H.O.O.N., maar niet met het zandfilter. Dat voelt merkwaardig.

Mevrouw Govers sluit zich aan bij de opmerking van mevrouw Hoogerwerf.

De heer Van Adrichem steunt het voorstel en spreekt zijn dank uit voor de onderbouwing van het voorstel om het zandfilter te renoveren.

De heer Belt steunt het voorstel en stelt de volgende toelichtende vragen:
- Hoe lang is het zandfilter niet in werking geweest?
- Hoe groot is het aandeel in de kosten van de ombouw van de installatie tot een metaalzoutdoseerinstallatie?

De heer Jansen sluit zich aan bij de vorige sprekers. Het CDA stemt in met het voorstel.

De heer De Haan vraagt of het zandfilter voor de volle capaciteit van het totale effluent werkzaam is.

Mevrouw Van der Burg vraagt waarom er in het voorstel een opmerking wordt gemaakt over een volledig nieuw filter. Hoe groot is dit risico? Daarnaast vraagt mevrouw Van der Burg naar de verwijdering van het fosfaat. Gebeurt dit via het filter? Heeft dit te maken met de kwaliteit van het zandfilter? Is er een mogelijkheid dat er een nieuw filter nodig is?

Mevrouw De Ridder heeft de volgende vragen en opmerkingen:
- Er wordt verwezen naar een exploitatieopzet van de zoetwaterfabriek. Waar is deze opzet te vinden?
- De fractie mist een meerjarenraming van het investeringsvolume van het programma Afvalwaterketen en zuiveren.
- Zou er geen risicoparagraaf toegevoegd moeten worden?

De heer Hofman stemt in met het voorstel en vraagt naar de afschrijvingstermijnen, aangezien er wordt voortgebouwd op een bestaande situatie. Wellicht is het verstandig om kortere afschrijvingstermijnen te hanteren.

De heer Fekkes kan zich vinden in het voorstel.

De heer Bol reageert op de vragen en opmerkingen:

- Het zandfilter is nodig voor de zoetwaterfabriek. Maar het zandfilter is een bestaande installatie. Groot onderhoud aan bestaande installaties op De Groote Lucht wordt altijd via een apart financieringsvoorstel ingebracht. Daarnaast is bij de bespreking van het vorige agendapunt, het project S.C.H.O.O.N., uitgebreid stilgestaan over de wijze van financiering met diverse bijdragen van derden. Indien Delfland het bestaande zandfilter in de gesprekken met derden zou betrekken, dan zou Delfland het verwijt kunnen krijgen financiering te zoeken voor interne kosten. Om deze redenen is het zandfilter als apart voorstel ingebracht.
- Het zandfilter is een aantal jaren niet gebruikt. Het zandfilter op zich doet zijn werk. Maar Delfland wil ook nitraat en fosfaat verwijderen. Dat is mogelijk door middel van het doseren van de toeslagstoffen methanol en metaalzouten. Daartoe zijn doseerinstallaties nodig.
- Wat de capaciteit betreft is rekening gehouden met de capaciteit van de waterharmonica zoals in het voorstel van het project S.C.H.O.O.N..
- De risicoparagraaf is opgenomen in de SSK-raming. De risico's zijn ook vermeld in het voorstel.
- De jaarlijkse exploitatiekosten van de zandfilterinstallatie van circa 200.000 euro zijn onderdeel van de exploitatieopzet van circa 500.000 euro van de Zoetwaterfabriek.
- In de bestaande installaties zullen nieuwe onderdelen worden geïnstalleerd, zoals pompen. Bouwkundige onderdelen worden conform de nota Activabeleid (vastgesteld door de VV) in vijftien jaar afgeschreven.
- In reactie op de vraag van mevrouw Van der Burg licht de heer Bol toe dat de kosten voor een nieuw filter zijn opgenomen in het voorstel om de afweging te verduidelijken.

De voorzitter concludeert dat het voorstel met een positief advies als hamerstuk zal worden aangeboden aan de VV.

B.12. Collectieve zuivering Nieuwe Waterweg

(in aanwezigheid van de heer A. Koomen)

Portefeuillehouder Van Olphen geeft een korte toelichting. Onlangs is duidelijk geworden dat het ministerie LTO Glaskracht geen uitstel verleent.

De heer Hofman is benieuwd hoe het ministerie zich verder gaat opstellen. Gaat het ministerie handhaven?

Mevrouw De Ridder begrijpt dat het knelpunt met name in de deelname van het aantal tuinders zit. Is ook aan het ministerie gevraagd of zij daar een oplossing voor ziet?

De heer Jansen stelt voor voorlopig niets te doen, niet te investeren in mankracht of onderzoek, en te wachten tot LTO met een voorstel komt.

De heer Fekkes pleit ervoor om het besluit in te trekken.

Mevrouw Govers vraagt of er consequenties zijn voor Delfland. Is er risico op ongezuiverde lozingen?

De heer Van Adrichem merkt op dat de ondernemers aan zet zijn. LTO kan die ondernemers begeleiden en adviseren.

Portefeuillehouder Van Olphen reageert op de vragen en opmerkingen:
- De gemeente is verantwoordelijk voor de handhaving.
- Het ministerie heeft niets te maken met het aantal deelnemende hectare. De tuinders moeten ervoor zorgen dat zij tijdig voldoen aan hun verplichtingen.
- Delfland investeert niets. De onderzoekskosten zijn betaald door LTO.

De voorzitter zegt toe het voorstel van de heer Fekkes om te overwegen het vorige besluit in te trekken, mee te zullen nemen naar het college.

05. Ingekomen stukken

01. OAS De Groote Lucht
02. Stukken circulaire economie Unie van Waterschappen
03. Overeenkomst Grensoverschrijdend Afvalwater Zoetermeer 2019-2028

(in aanwezigheid van de heer J. Bos)

De heer Hofman vraagt om een toelichting op de indexering. In hoeverre krijgt de indexering gestalte en wordt dit geregeld? Daarnaast vraagt de heer Hofman waarom de oude overeenkomst niet is of wordt ingetrokken.

De heer Belt vraagt of het percentage water dat vanuit andere gebieden komt, kan worden verhoogd.

De heer Bos reageert op de vraag van de heer Belt. In opdracht van de VV is gekeken of Delfland meer water op de zuivering kan gebruiken. Daar is bijvoorbeeld een samenwerking met Nutricia uit voortgekomen. De vragen van de heer Hofman zullen schriftelijk beantwoord worden.

05. Brief van Rijkswaterstaat MvI en W over Beoordeling jaarcijfers 2017: op Rijkswater lozende rioolwaterzuiveringen HHvD

06. Voortgangsrapportage schoon water in beeld 2018

Mevrouw De Ridder vraagt of er binnen Delfland ook aandacht is voor maatregelen in niet-KRW-wateren.

De voorzitter antwoordt bevestigend en verwijst naar portefeuillehouder Jans en de subsidieregeling Lokaal water.

07. Zwemwaterevaluatie 2018

(in aanwezigheid van mevrouw M. Zeer)

Portefeuillehouder Ter Woorst draagt het voorzitterschap over aan portefeuillehouder Van Olphen.

Portefeuillehouder Ter Woorst licht toe de onjuiste berichtgeving over de zwemwaterevaluatie in de pers te betreuren.

De heer Boekestijn merkt op het beleid volledig te ondersteunen. Uit het stuk blijkt dat de waterkwaliteit van de Wollebrand van ‘goed’ naar ‘aanvaardbaar’ is gegaan. Het lijkt vooral om bacteriële overschrijdingen te gaan als gevolg van vogels. De heer Boekestijn stelt voor om dit te verduidelijken richting de media.

Mevrouw Zeer bevestigt dat de waterkwaliteit van de Wollebrand van ‘goed’ naar ‘aanvaardbaar’ is gegaan. Het gaat om een meerjarig gemiddelde. De waterkwaliteit van de Wollebrand is op dit moment slecht. Dit is zowel het gevolg van blauwalg als van bacteriële overschrijdingen.

Mevrouw De Ridder stelt de volgende vragen:
- Is de communicatiestrategie Delftse Hout beschikbaar voor de commissie?
- Als er een advies komt over de waterspeeltuinen Korftlaan en Tanthof als zwemwaterlocaties, is dat dan een advies dat samen met de gemeente Delft wordt opgesteld in de richting van de provincie?

Mevrouw Zeer antwoordt dat er voor de communicatiestrategie Delftse Hout in elk geval elementen zijn benoemd in een soort schema. Mevrouw Zeer zegt na te zullen gaan of dit schema kan worden gedeeld met de commissie.
Ten aanzien van de waterspeeltuinen wordt gekeken naar een landelijk traject dat is uitgezet met betrekking tot de wijze waarop wordt omgegaan met waterspeeltuinen binnen het zwemwaterdossier.
In reactie op een verduidelijkende vraag van de heer Van Kretschmar naar aanleiding van de beantwoording bevestigt mevrouw Zeer dat blauwalg niet wordt meegenomen in de kwalificatie (‘goed’, ‘uitstekend’ of ‘aanvaardbaar’) van een zwemwater. Deze kwalificatie gaat enkel over de bacteriën.

08. Afwegingskader Zwemwateren

(in aanwezigheid van mevrouw M. Zeer)

De heer Van Kretschmar spreekt zijn dank uit voor het stuk en heeft de volgende vragen en opmerkingen:

- Op pagina 1 van het voorstel staat de probleemstelling beschreven: “Er wordt een evaluatie gehouden, leidend tot een afwegingskader.” De heer Van Kretschmar doet de suggestie om toe te lichten wat de evaluatie is geweest.
- Daarnaast vraagt de heer Van Kretschmar aandacht voor het onderscheid tussen de wettelijke verplichtingen en het beleid van Delfland. In de kolom ‘wettelijke verplichtingen’ staat nu: “Om negatieve zwemadviezen als gevolg van blauwalgen te voorkomen, is het nodig dat de eutrofiëringsproblematiek (voedselrijkdom) structureel aangepakt wordt (paragraaf 5.5.4 Provinciaal Waterplan Zuid-Holland 2010-2015).” In het betreffende waterplan is deze zinsnede echter gekoppeld aan de KRW. De heer Van Kretschmar vindt dit een zwak punt in het afwegingskader en pleit ervoor om hier goed naar te kijken, om te voorkomen dat nieuwe VV-leden op het verkeerde been worden gezet. De heer Van Kretschmar stelt voor om deze zin te schrappen.

Portefeuillehouder Ter Woorst deelt de opmerking van de heer Van Kretschmar en merkt op concrete tekstsuggesties graag over te nemen.

Mevrouw Zeer antwoordt dit graag te bespreken met een jurist.

Mevrouw Van der Burg deelt de opmerkingen van de heer Van Kretschmar. Daarnaast pleit spreekster ervoor om op enig moment een zwemwaterdebat te gaan voeren. Spreekster wijst verder op de verschillen in financiering tussen de verschillende waterschappen. Waar andere waterschappen als uitgangspunt hebben ‘geen uitvoering zonder cofinanciering’ is het uitgangspunt van Delfland ‘geen uitvoering zonder inzet door andere betrokkenen’.

De heer Hofman steunt de opvattingen van de vorige sprekers. Spreker meent dat het goed zou zijn als er in provinciaal verband, in gezamenlijkheid met alle betrokken waterschappen en het provinciebestuur, één lijn getrokken zou worden. Daarnaast stelt de heer Hofman voor een commissie te benoemen uit het algemeen bestuur, bijgestaan door ambtelijke ondersteuning, om een afzonderlijk voorstel te formuleren voor besluitvorming.

De heer Belt merkt op dat het voorstel over het afwegingskader gaat. Het debat over zwemwater staat hier los van.

Portefeuillehouder Ter Woorst reageert op de vragen en opmerkingen:

- Onlangs heeft een voortgangsoverleg plaatsgevonden met de provincie. Vanuit Delfland was de dijkgraaf hierbij vertegenwoordigd. Een van de agendapunten was zwemwater. De portefeuillehouder zegt toe dat de uitkomsten van dit overleg zullen worden gedeeld via het vragenformulier.
- De tekstsuggestie van de heer Van Kretschmar wordt overgenomen.
- De toezegging was dat er een evaluatie zou worden gehouden, leidend tot een afwegingskader. Daarin wordt meegenomen hoe andere waterschappen omgaan met

investeringen in zwemplassen. Het is bedoeld om de volgende VV inhoud mee te geven aan hoe je kunt omgaan met zwemwater. Dat is de evaluatie geweest. De portefeuillehouder heeft een gesprek gevoerd met de heer Van Kretschmar. Het college heeft zich gerealiseerd dat er ook een andere interpretatie mogelijk was: er wordt een evaluatie gehouden over het proces van de Delftse Hout en apart daarvan een afwegingskader. Er is een gesprek gevoerd als eerste aanzet tot een procesevaluatie van de Delftse Hout. Daarover zal nog een gesprek worden gevoerd met de secretaris, directeur en de dijkgraaf. De lessen die hieruit volgen, zullen worden gedeeld met de commissie.

Mevrouw Van der Burg merkt op het audiotranscript te hebben gelezen van de betreffende VV. Uit de uitspraken van de dijkgraaf en portefeuillehouder Ter Woorst maakt spreekster op dat het proces geëvalueerd wordt. Mevrouw Van der Burg hecht aan een evaluatie om er zelf ook van te kunnen leren. Spreekster vindt de gang van zaken onplezierig en frustrerend. Mevrouw Van der Burg wil graag kijken wat er is misgegaan in de onderlinge communicatie, om lessen uit te kunnen trekken. Spreekster zou het op prijs stellen om gehoord te hebben door een interne onderzoeker en te horen wat er is misgegaan.

De heer Hofman steunt de opmerkingen van mevrouw Van der Burg en zou het op prijs stellen om de lessen die geleerd kunnen worden, te delen met het huidige bestuur.

Portefeuillehouder Ter Woorst vat samen dat het afwegingskader nu voorligt. Dit kader kan leiden tot een debat. Wat nog volgt, zijn de lessen die geleerd kunnen worden uit het proces.

Hierna draagt portefeuillehouder Van Olphen het voorzitterschap over aan portefeuillehouder Ter Woorst.

09. Resultaten aanpak ganzenoverlast Delfland 2018

Mevrouw Hoogerwerf spreekt haar dank uit voor de brief. Haar fractie heeft eerder aandacht gevraagd voor de ladder van dierenwelzijn. De Partij voor Dieren wil graag omhoog op deze ladder. In dit kader verwijst mevrouw Hoogerwerf naar een pilot die afgelopen jaar heeft plaatsgevonden in Rijswijk met betrekking tot het beheer van ganzennesten. Deze nesten werden ondergedompeld in maiskiemolie. Het aantal ganzen in Rijswijk is aanzienlijk afgenomen. Hierdoor was er geen afschot nodig. Mevrouw Hoogerwerf durft niet te zeggen of dit geheel is te danken aan het nestbeheer, maar vindt dit een positief beeld. Spreekster vraagt om het afschot uit de voornemens van 2019 te halen.

De voorzitter plaatst een kanttekening bij de pilot en de communicatie hieromtrent. Vermoed wordt dat de ganzen door een gebrek aan voedsel naar andere gebieden zijn gevlogen. Ganzen houden zich niet aan gemeente- of waterschapsgrenzen. Er is dus een regionale aanpak nodig. Hier ligt een belangrijke rol voor de provincie. In februari organiseert de provincie een bijeenkomst. Daarnaast bevestigt de voorzitter dat de ladder van dierenwelzijn een belangrijk uitgangspunt is.

10. Bestuursakkoord water

06 Rondvraag en sluiting

De heer Belt merkt op dat dit de laatste commissievergadering van het huidige bestuur betreft en spreekt zijn dank uit voor het voorzitterschap.

Portefeuillehouder Van Olphen spreekt zijn dank uit aan de commissieleden en de ambtelijke ondersteuning voor de vragen en beantwoording.

Niets meer aan de orde zijnde sluit de voorzitter om 22.25 uur de vergadering.

Aldus vastgesteld in de vergadering van de commissie Gezond, Schoon en Gezuiverd water d.d. 23 april 2019.

De Voorzitter,

I.J.A. ter Woorst

De Secretaris,

mevr. ir. A. de Visser

Verzamelformulier ten behoeve van de beantwoording van vragen gesteld in de commissie-vergaderingen van 29 januari 2019
ter informatie voor de VV vergadering van 14 februari 2019

Commissie Bestuur, Organisatie en Bedrijfsvoering. Agendapunt: 05.07 Onderwerp: Beantwoording schriftelijke vragen PvdA over schuldenstapeling
Beknopte formulering van de problematiek en de vraagstelling: Het college zal in kaart brengen hoe groot het probleem is en welke aantallen mensen met schuldensanering te maken hebben.
Beantwoording: In 2017 waren er 18 klanten waarbij sprake was van schuldsanering. In 2018 waren er 82 zogenaamde 'schrijnende' gevallen. Het aantal schrijnende gevallen is daarmee minder dan 0,2% van het aantal huishoudens dat voorheen voor kwijtschelding in aanmerking kwam. Met betreffende huishoudens is, met specifieke aandacht van de RBG, zorgvuldig naar passende oplossingen gezocht. Bijgaand memo geeft weer hoe de RBG omgaat met invordering bij schrijnende gevallen, in het licht van de wetsaanpassingen die moeten leiden tot een afname van het aantal mensen met problematische schulden. Zie bijlage Aanpassing invorderingsbeleid
Commissie Gezond, Schoon en Gezuiverd Water. Agendapunt: 04.B.10 Onderwerp: Investeringsvoorstel project "S.C.H.O.O.N." (deelproject 1 Zoetwaterfabriek, deelproject 2 Waterharmonica), onderdeel Kwaliteitsprogramma Blankenburgverbinding
Beknopte formulering van de problematiek en de vraagstelling: De suggesties van de heer Fekkes voor verbetering van de formulering van het besluit zullen worden meegenomen.
Beantwoording: Het VV-voorstel zal hierop worden aangepast, betreft de besluiten en verwijzing naar bijlagen.
Commissie Gezond, Schoon en Gezuiverd Water. Agendapunt: 04.B.10 Onderwerp: Investeringsvoorstel project "S.C.H.O.O.N." (deelproject 1 Zoetwaterfabriek, deelproject 2 Waterharmonica), onderdeel Kwaliteitsprogramma Blankenburgverbinding
Beknopte formulering van de problematiek en de vraagstelling: Portefeuillehouder Houtzager zegt toe de door mevrouw Van der Burg gevraagde stukken vóór de VV te zullen toevoegen aan het voorstel.
Beantwoording: Betreft: 1. Audiotranscript VV 24 september 2015 V2 en 2. Conceptlijst van besluiten en toezeggingen VV 24 september 2015 V2, die in iBabs staan bij de stukken van de VV van 19 november 2015. Deze documenten zijn benaderbaar op iBabs en zullen niet worden toegevoegd aan het VV voorstel.
Commissie Gezond, Schoon en Gezuiverd Water. Agendapunt: 04.B.10 Onderwerp: Investeringsvoorstel project "S.C.H.O.O.N." (deelproject 1 Zoetwaterfabriek, deelproject 2 Waterharmonica), onderdeel Kwaliteitsprogramma Blankenburgverbinding
Beknopte formulering van de problematiek en de vraagstelling: Op verzoek van mevrouw Hilders zegt portefeuillehouder Houtzager toe de overeenkomsten inclusief bedragen vóór de VV te zullen delen met de commissie.

Beantwoording: Betreft:

1. Bijlage 6; Brief aan I&W met betrekking tot bijdrage voor verwijderen van medicijnresten (DMS 1380753). Aanvraagbrief, SOK, NOK + bijlagen worden gedeeld met de Cie.
2. Bijlage 7; Brief nadere afspraken Waterharmonica (DMS 1379364). De bijlagen bij deze brief worden gedeeld met de Cie.
3. Bijlage 8; Concept overeenkomst met Rijkswaterstaat over bijdrage natuurcompensatie wordt gedeeld met de Cie.

Commissie Gezond, Schoon en Gezuiverd Water. Agendapunt: 04.B.10
Onderwerp: Investeringsvoorstel project "S.C.H.O.O.N." (deelproject 1 Zoetwaterfabriek, deelproject 2 Waterharmonica), onderdeel Kwaliteitsprogramma Blankenburgverbinding

Beknopte formulering van de problematiek en de vraagstelling: Op verzoek van mevrouw Van der Burg zegt portefeuillehouder Houtzager toe schriftelijke te zullen bevestigen dat de watersysteemanalyse heeft uitgewezen dat het poldersysteem de mogelijke hoeveelheden water kan verwerken.

Beantwoording:
Bijlage 9; De uitgevoerde analyses zullen met toelichting aan de Cie worden toegezonden.

Commissie Gezond, Schoon en Gezuiverd Water. Agendapunt: 04.B.10
Onderwerp: Investeringsvoorstel project "S.C.H.O.O.N." (deelproject 1 Zoetwaterfabriek, deelproject 2 Water-harmonica), onderdeel Kwaliteitsprogramma Blankenburgverbinding

Beknopte formulering van de problematiek en de vraagstelling: De vraag van mevrouw De Ridder naar de kapitaallasten (slechts toereikend voor 7,5 jaar) zal schriftelijk worden beantwoord.

Beantwoording:
De jaarlijkse kapitaallasten worden berekend over de totale kosten die Delfland heeft uitgegeven voor de investering. Het bedrag wat in het voorstel genoemd wordt is wat het kost gedurende de (boekhoudkundige) afschrijving van de investering, hier geldt een afschrijvingsperiode van 40 jaar. Dus de totale kapitaallasten bedragen:
40 x €149.146 = €5.965.840 (incl. bestemmingreserve)
40 x €179.071 = €7.162.840 (excl. bestemmingsreserve)
Verschil: = €1.197.000 (hetgeen overeenkomt met de bijdrage van HBR)

Commissie Gezond, Schoon en Gezuiverd Water. Agendapunt: 05.03
Onderwerp: Overeenkomst Grensoverschrijdend Afvalwater Zoetermeer 2019-2028

Beknopte formulering van de problematiek en de vraagstelling: De vragen van de heer Hofman om een toelichting op de indexering en waarom de oude overeenkomst niet is ingetrokken, zullen schriftelijk worden beantwoord.

Beantwoording:
1. Een toelichting op de indexering:
In artikel 3.13 van de overeenkomst staan de Indexering exploitatiekosten genoemd. Deze opbouw is gebaseerd op integrale kostprijsberekening uit 2005 waarmee alle drie de waterschappen hebben ingestemd op basis van een advies van Ernst en Young en de Stowa. In de manier van zuiveren is niet veel veranderd dus percentages verdeeld over de verschillende onderwerpen is gehandhaafd. Er is inmiddels een nieuw basisjaar vastgesteld, 2016. Op basis van de prijsontwikkelingen gedurende de periode van de overeenkomst worden de tarieven vastgesteld. Prijsstijgingen en dalingen in de variabele kosten worden zodoende meegenomen in de bepaling

van de exploitatiekosten. Op deze wijze kunnen de reële kosten van transport en zuiveren doorgerekend.

2. waarom de oude overeenkomst niet is ingetrokken.

In artikel 9 staat: Partijen komen overeen dat de 'oude' overeenkomst GOAW Zoetermeer 2008-2017 met stilzwijgende verlenging wordt beëindigd bij ondertekening van deze Overeenkomst. De zinsnede “met stilzwijgende verlenging” heeft betrekking op het laten doorlopen van deze oude overeenkomst tot en met 2018. De oude overeenkomst is dus beëindigd omdat de nieuwe overeenkomst is ondertekend.

Commissie Gezond, Schoon en Gezuiverd Water. Agendapunt: 05.07
Onderwerp: Zwemwaterevaluatie 2018

Beknopte formulering van de problematiek en de vraagstellen: Op verzoek van mevrouw De Ridder wordt nagegaan of de schematische communicatiestrategie ten aanzien van de Delftse Hout kan worden gedeeld met de commissie.

Beantwoording:

Commissie Gezond, Schoon en Gezuiverd Water. Agendapunt: 05.08
Onderwerp: Afwegingskader Zwemwateren

Beknopte formulering van de problematiek en de vraagstellen: De voorzitter zegt toe de uitkomsten van het recente voortgangsoverleg met de provincie, waarbij zwemwater een agendapunt was, te zullen delen via het vragenformulier.

Beantwoording: Terugkoppeling uit voortgangsgesprek van Piet-Hein Daverveldt met gedeputeerde Rik Janssen op 9 januari 2019:
De provincie zegt nee tegen medefinanciering van investeringen in zwemwaterplassen ten behoeve van de zwemwaterkwaliteit. De investering in de Kralingse plas was nazorg op een eerdere saneringsinvestering. De provincie heeft bij de onderbouwing van de investering geverifieerd dat deze investering alleen verband hield met de nazorg en geen breder doel diende. Daarmee wilde de Provincie zeker stellen dat de beslissing geen precedent werking zou hebben.

REGIONALE BELASTING GROEP

Kennisnemen DB

Behandeld door: Willem Hoogendam

Agendapunt 7 van de vergadering van het dagelijks bestuur van 22 november 2018

Onderwerp:	Invorderingsactiviteiten
Beslispunten:	Kennisnemen van wijziging in invorderingsactiviteiten

Inleiding

De schuldenproblematiek in Nederland is een complexe materie. Enerzijds omdat er veel partijen met verschillende belangen bij betrokken zijn. Anderzijds omdat oplossingen om een integrale aanpak vragen, waarbij alle partijen (schuldeisers, incassopartijen, (schuld) hulpverleners, gemeenten en schuldenaren) in een vroegtijdig stadium met elkaar zullen moeten samenwerken. Onze landelijke overheid is zich hiervan bewust en zij heeft in juli wetsaanpassingen aangekondigd, die moeten leiden tot een afname van het aantal mensen met problematische schulden. Uitgangspunten bij deze wetsaanpassingen zijn:

- Het bestaansminimum van schuldenaren dient geborgd te zijn bij beslag en executie;
- Beslag en executie moeten zo effectief en efficiënt mogelijk plaatsvinden;
- Beslaglegging ter verhaal mag niet louter worden ingezet als pressiemiddel.

De aanpassingen zullen onder andere leiden tot het beëindigen van het stapelen van vorderingen en incassokosten, tot het uitsluiten van pressiebeslag en er komen nieuwe normbedragen voor de beslagvrije voet.

Gevolgen voor de RBG

Omdat het beheersgebied van de RBG is oververtegenwoordigd als het gaat om het aantal huishoudens met problematische schulden, hebben de wijzigingen een grote impact op de invorderingsactiviteiten van de RBG. Deze impact vertaalt zich in het antwoord op vier vragen:

- Verwachten we minder opbrengst incassokosten?
- Stijgen de uitvoeringskosten door toepassing minnelijk traject?
- Stijgt het saldo oninbaar?
- Gaan we oude jaren afboeken?

Huidige stand van zaken

Inmiddels is duidelijk dat de oorspronkelijke invoeringsdatum van 1 januari 2019 niet gehaald gaat worden. De verboden op pressiebeslag en op het stapelen worden per 1 januari 2020 ingevoerd. De nieuwe beslagvrije voet zal pas 1 januari 2021 gaan gelden. Reden voor dit uitstel is dat enkele belangrijke spelers op de markt (RBD, UWV, CJIB, CAK enz.) de wijzigingen niet tijdig kunnen implementeren.

Hoe nu verder

De RBG was, met name als gevolg van de afschaffing kwijtschelding zuiveringsheffing, al gestart met een proactieve klantgerichte invordering op basis van klantsegmentatie (de niet-willende klant onderscheiden van de niet-kunnende klant). Het ontstane uitstel willen wij gebruiken om de klantsegmentatie verder door te voeren. In de loop van het jaar zullen daardoor gegevens verzameld kunnen worden die een betere raming van de nieuwe opbrengst incassokosten in 2020 mogelijk maken.
Daarnaast willen we in 2019 bij de invordering al meer inzetten op het minnelijk traject. We zullen daarmee in staat zijn een beter beeld te verkrijgen van de resultaten en de kosten van deze nieuwe aanpak.

Eind september 2019 zullen wij een plan van aanpak presenteren met daarin de wijzigingen voor het invorderingsbeleid 2020, inclusief de financiële onderbouwing. Daarmee wordt dan tevens een antwoord gegeven op de gestelde vragen onder het kopje "Gevolgen voor de RBG".

Aanpassingen invorderingsbeleid voor 2019

Wij stellen voor vanaf 1 januari 2019 de beslagvrije voet bij derdenbeslag op bank-rekeningen toe te passen. Dit houdt in dat wij bij dit executiemiddel de door de wetgever voorgestelde normen beslagvrije voet gaan hanteren. Dit zal leiden tot een bescheiden daling van het betreffende invorderingsresultaat. Dit wordt echter gecompenseerd door minder werk achteraf (minder klantreacties, minder terugstortingen enz.).

Daarnaast breiden wij vanaf 1 januari 2019 het beslagverbod bij roerende zaken uit. Dit betekent dat ook niet-noodzakelijke huishoudelijke artikelen (witgoed, keukenappara-tuur, kinderspeelgoed enz.) buiten de beslagname blijven.

Bovengenoemde aanpassingen zullen in onze Leidraad Invordering 2016 RBG worden opgenomen. Deze leidraad wordt begin 2019 ter vaststelling aan uw bestuur aangeboden.

Hoogheemraadschap van Delfland

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	1157
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	14 februari 2019
Agendapunt	B.03
Omschrijving	Aanpassing delegatiebesluit

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Bestuur, organisatie en bedrijfsvoering	29 januari 2019
Verenigde Vergadering	**14 februari 2019**

Voorgesteld besluit

Besluit:

Het Delegatiebesluit Delfland 2019 vast te stellen, inclusief toelichting (DMS-nummer 1382773),

Hoogheemraadschap van
Delfland

Onderwerp: Aanpassing Delegatiebesluit
Dossiernummer: 1157

Gevraagd besluit:

vast te stellen het Delegatiebesluit Delfland 2019 inclusief de toelichting (DMS-nummer 1382773).

1. Probleemstelling - context

Tijdens de herziening van het Delegatiebesluit op 17 mei 2017 is vanuit de verenigde vergadering de wens naar voren gekomen om bij een volgende herziening tot een overzichtelijkere indeling en structuur te komen van het Delegatiebesluit, met een duidelijkere rubricering van de verschillende typen bevoegdheden. Na het besluit tot aanpassing in 2017 is verder gebleken dat het nodig is om het huidige Delegatiebeleid op twee punten aan te passen.

2. Beoogd effect

Het Hoogheemraadschap van Delfland beschikt over een Delegatiebesluit dat voldoet aan wet- en regelgeving en waarin alle bevoegdheden zijn opgenomen, waarvan het nodig is die te delegeren. Daarnaast biedt het Delegatiebesluit een duidelijker overzicht aan de raadplegers van het besluit van de verschillende typen bevoegdheden.

3. Kernboodschap

Zie beoogd effect.

4. Historie - eerdere besluitvorming

De laatste herziening van het Delegatiebesluit heeft plaatsgevonden op 17 mei 2017, naar aanleiding van een voorstel dat in de werkgroep Monisme van de VV is tot stand gekomen.

5. Regelgeving en Beleid

De VV is op grond van de artikelen 56 en 77 Waterschapswet bevoegd tot regeling en bestuur van de taken die aan het waterschap zijn opgedragen, tenzij deze taken op grond van wet- of regelgeving aan het college of aan de dijkgraaf zijn opgedragen.
Op grond van artikel 83 Waterschapswet kan de VV bevoegdheden aan het college overdragen. Delegatie of overdracht van bevoegdheden kan niet als de aard van de bevoegdheid zich tegen delegatie verzet. In de Waterschapswet is geregeld dat de volgende bevoegdheden niet kunnen worden gedelegeerd:

- vaststellen/wijzigen van de begroting,
- vaststellen van de jaarrekening,
- vaststellen van verordeningen, zoals verordening beleids- en verantwoordingsfunctie, controleverordening en keur,
- het heffen van belastingen of rechten,
- het vaststellen van peilbesluiten en
- het vaststellen van plannen krachtens bijzondere wetten.

6. Financiën

Niet van toepassing.

7. Duurzaamheid

Niet van toepassing.

8. Organisatorische en personele consequenties

Niet van toepassing.

9. OR/GO

Niet van toepassing.

10. Risico- en beheersmaatregelen

Het risico bestaat dat opnieuw aparte delegatiebesluiten worden genomen en dat daardoor het overzicht van de gedelegeerde bevoegdheden niet meer volledig is. Om dit te voorkomen wordt bij delegatie van een nieuwe bevoegdheid steeds een volledig nieuw Delegatiebesluit Delfland aan de VV voorgelegd.

11. Communicatie (in- en extern)

Er wordt een bericht op het samenwerkingsportaal geplaatst met uitleg over de voorgestelde aanpassing van het Delegatiebesluit.

12. Bekendmaking en vervolgprocedure

Het besluit tot actualisatie van het Delegatiebesluit Delfland wordt bekendgemaakt in het digitale Waterschapsblad. Vervolgens wordt het geactualiseerde Delegatiebesluit Delfland voor eenieder digitaal ter beschikking gesteld via overheid.nl.

13. Bevoegd orgaan

De VV is bevoegd op grond van de artikelen 57, 77 en 83 Waterschapswet.

14. Toelichting

Uitgangspunten voor het delegeren van bevoegdheden
Bij de wettelijke verdeling van bevoegdheden tussen de VV en het college is het uitgangspunt dat de VV kaderstellende bevoegdheden heeft en het college bevoegdheden die op uitvoering zijn gericht. De VV kàn bevoegdheden aan het college delegeren.

Bij aanpassing van het Delegatiebesluit in 2017 zijn de volgende criteria in acht genomen:
- invloed vooraf en/of verantwoording achteraf;
- routinematigheid;
- slagvaardigheid/werkbaarheid, mede in relatie tot
- vergaderfrequentie;
- verantwoordelijkheid voor beleid: waar kan deze het best worden belegd en op welk detailniveau.

Voorgestelde wijzigingen
De voorgestelde inhoudelijke wijzigingen betreffen delegatie van de bevoegdheid tot:

1 het vaststellen van de SAW
In het bestuursvoorstel voor vaststelling van het CAO-akkoord (SAW 2017-2018-2019) dat in de VV van 20 september 2018 is behandeld is aan de orde gesteld dat het wenselijk is deze bevoegdheid aan het dijkgraaf en hoogheemraden te delegeren.

De onderbouwing hiervan is dat het gaat om afspraken, die in het Landelijk Arbeidsvoorwaardenoverleg Waterschappen worden gemaakt, waarbij geen ruimte bestaat om hier op lokaal niveau van af te wijken.
Bij het bestuursvoorstel tot vaststelling van de SAW in september 2018 is aangekondigd dat wijziging van het Delegatiebesluit zou moeten plaatsvinden. Deze wijziging is opgenomen in artikel 2 onder punt 15 van het bijgevoegde Delegatiebesluit.

2 te besluiten tot overige privaatrechtelijke rechtshandelingen
Tot nu toe is uitgangspunt geweest dat deze privaatrechtelijke rechtshandelingen pasten in de verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur op grond van artikel 84, eerste lid Waterschapswet, waarin is geregeld dat het dagelijks bestuur belast is met de dagelijkse aangelegenheden. Dit betreft onder andere het aangaan van overeenkomsten, het verlenen van opdrachten aan marktpartijen of samenwerking met gebiedspartners. Om die reden is nooit expliciet besloten deze bevoegdheid te delegeren. Om bij Delfland volstrekte duidelijkheid te scheppen over het orgaan waar deze bevoegdheid ligt, wordt nu voorgesteld dit ook in het aangepaste Delegatiebesluit vast te leggen, conform de tekst in artikel 2 onder 16 van het bijgevoegde Delegatiebesluit.

Beperking aan het uitoefenen van de gedelegeerde bevoegdheid
Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat de begrenzing van het gebruik maken van de gedelegeerde bevoegdheid ligt in artikel 3 Delegatiebesluit, waarbij de verenigde vergadering de financiële middelen ter beschikking heeft gesteld en bepaalt dat deze bevoegdheid wordt gebruikt binnen de door de verenigde vergadering vastgestelde kaders.

Transponeringstabel
In bijlage 1 is een transponeringstabel opgenomen, zodat de aansluiting van het huidige voorstel op het Delegatiebesluit 2017 duidelijk is.

15. Bijlagen

1. Transponeringstabel Delegatiebesluit 2017 - 2019

Aanpassing delegatiebesluit

Dossiernummer : 1157
Vergaderdatum : 14 februari 2019

Hoogheemraadschap van Delfland

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 8 januari 2019, dossiernummer 1157;

gelezen het positieve advies van de commissie bestuur, organisatie en bedrijfsvoering;

overwegende dat het noodzakelijk is het Delegatiebesluit aan te passen;

Gelet op:
Artikel 83 Waterschapswet:

Besluit:
Het Delegatiebesluit Delfland 2019 vast te stellen.

Delegatiebesluit Delfland 2019

Artikel 1 Begripsomschrijvingen
In dit besluit wordt verstaan onder:
a. delegeren: het overdragen van bevoegdheden van de verenigde vergadering aan dijkgraaf en hoogheemraden krachtens artikel 83, eerste lid, van de Waterschapswet;
b. college: dijkgraaf en hoogheemraden.

Artikel 2 Gedelegeerde bevoegdheden
Gedelegeerd worden de volgende bevoegdheden:

Waterbeheer
1. het overnemen in beheer of onderhoud van waterstaatkundige werken;
2. het vaststellen van projectplannen Waterwet binnen het vastgestelde investeringsplan, uitgezonderd de volgende gevallen:
    a. indien het de aanleg, verlegging of versteking van een primaire waterkering betreft en/of de projectprocedure van artikel 5.5 en verder Waterwet van toepassing is;
    b. indien de verenigde vergadering bij het vaststellen van het investeringsplan voor het project waarvoor het projectplan wordt vastgesteld, heeft bepaald dat het projectplan door haarzelf dient te worden vastgesteld;
3. het wijzigen van de ligging van de duinvoet door middel van het wijzigen van de betreffende, bij de legger behorende kaart(en), indien de jaarlijkse meting van de duinvoet daartoe aanleiding geeft;

4. het aangeven van de ligging van het waterstaatswerk, de beschermingszone en/of het profiel van vrije ruimte, indien daar bij de Delflandse dijk twijfel over bestaat;

5. het vaststellen van leggerwijzigingen voortvloeiend uit de vaststelling van projectplannen of de verlening van watervergunningen:

6. het vaststellen van leggerwijzigingen gericht op technische aanpassingen als gevolg van in het veld aangetroffen situaties die niet stroken met de legger;

7. het opleggen van gedoogplichten als bedoeld in de artikelen 5.21 en 5.22 Waterwet voor onderzoeken en daarmee verband houdende werkzaamheden;
8. het opleggen van gedoogplicht als bedoeld in artikel 5.24 Waterwet voor aanleg en wijziging van een waterstaatswerk en daarmee verband houdende werkzaamheden.

Onroerende zaken
9. het verkrijgen en vervreemden van registergoederen;
10. het vestigen, wijzigen, opzeggen en afstand doen van zakelijke rechten.

Aanbestedingen
11. de vaststelling van de wijze en het houden van aanbestedingen voor uit te voeren werken, leveringen en diensten.

Financiën
12. het aangaan van geld- en kapitaalmarkttransacties binnen de ruimte van de vastgestelde jaarbegroting en de meerjarenraming;
13. het aangaan en wijzigen van rekening-courantovereenkomsten;
14. het verlenen van vermindering of kwijtschelding van verplichtingen aan hen, die verplichtingen jegens het hoogheemraadschap zijn aangegaan.

Personeel

15. het vaststellen van de Sectorale Arbeidsvoorwaarden Waterschapspersoneel (SAW) en uitvoering daarvan voor zover die niet reeds aan het college is toegekend.

Juridisch en procedureel

16. te besluiten tot overige privaatrechtelijke rechtshandelingen;

17. de aanwijzing van bestuursleden voor rechtspersonen en samenwerkingsverbanden waarin het hoogheemraadschap deelneemt;

18. het voeren van de volgende (gerechtelijke) procedures:
    a. het instellen van bezwaar en beroep en het voeren van verweer in bezwaarprocedures en procedures bij de bestuursrechter;
    b. het instellen van procedures, het voeren van verweer en afzien van verweer in procedures bij de burgerlijke rechter;
    c. het indienen van inspraakreacties, zienswijzen en adviezen in procedures ter voorbereiding van besluiten van andere overheden;
19. het aangaan van vaststellingsovereenkomsten en schikkingen alsmede het opdragen van geschillenbeslechting aan scheidslieden;
20. het stellen van nadere regels, voor onderwerpen die door de verenigde vergadering in verordeningen zijn bepaald.

Artikel 3 Voorwaarden voor gebruik van gedelegeerde bevoegdheden

1. Indien het gebruik van een gedelegeerde bevoegdheid tot gevolg heeft dat het hoogheemraadschap financiële verplichtingen aangaat, kan deze bevoegdheid pas worden uitgeoefend als de verenigde vergadering de daarvoor benodigde gelden ter beschikking heeft gesteld.
2. Indien gebruik wordt gemaakt van een gedelegeerde bevoegdheid, vindt dit plaats binnen de door de verenigde vergadering vastgestelde kaders.

Artikel 4 Inlichtingenplicht gebruik gedelegeerde bevoegdheden

1. Het college doet jaarlijks aan de verenigde vergadering mededeling over de gebruikmaking van de gedelegeerde bevoegdheden.
2. Het college verschaft desgevraagd aan de verenigde vergadering inlichtingen over de uitoefening van gedelegeerde bevoegdheden.

Artikel 5 Citeertitel, vervanging oud besluit en inwerkingtreding nieuw Delegatiebesluit

1. Dit besluit kan worden aangehaald als: Delegatiebesluit Delfland 2019
2. Het Delegatiebesluit Delfland 2019 met de daarbij behorende toelichting treedt in werking op 1 maart 2019.
3. Het Delegatiebesluit d.d.18 mei 2017, vv kenmerk 1260646 wordt met ingang van 1 maart 2019 ingetrokken, zij het dat de op grond hiervan genomen besluiten van kracht blijven.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 14 februari 2019,

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Toelichting bij het Delegatiebesluit Delfland 2019, nr. 1157:

Algemene toelichting

De verenigde vergadering (VV) kan bevoegdheden delegeren aan het college. Dit is bij Delfland al sedert 1969 geregeld in het Delegatiebesluit. In 1995 is er een wijziging gekomen in de systematiek van bevoegdheidsverdeling. Vóór 1995 konden provinciale staten in het Reglement van Delfland bepalen welke bevoegdheden voor delegatie in aanmerking kwamen. Na 1995 konden provinciale staten bepalen welke bevoegdheden niet voor delegatie in aanmerking kwamen. Sinds 1999 is de bevoegdheidsverdeling landelijk geregeld in de Waterschapswet en daar staat ook in welke bevoegdheden niet voor delegatie in aanmerking komen.

Sinds 1995 worden in het Delegatiebesluit Delfland de volgende criteria in acht genomen bij delegatie van bevoegdheden aan het college:
- doelmatigheid;
- snelheid;
- routinematigheid.

Bevoegdheden verenigde vergadering
Artikel 56 van de Waterschapswet luidt: "Het waterschapsbestuur is bevoegd tot regeling en bestuur ter behartiging van de taken die het waterschap in het reglement zijn opgedragen." In artikel 77 Waterschapswet is bepaald dat de in artikel 56 omschreven bevoegdheid tot regeling en bestuur bij het algemeen bestuur berust voor zover deze niet bij of krachtens reglement dan wel bij wet of amvb is toegekend aan het dagelijks bestuur, de voorzitter of aan het bestuur van een afdeling.
In artikel 83 Waterschapswet is de delegatiegrondslag gegeven. In het eerste lid is bepaald: "Het algemeen bestuur kan aan het dagelijks bestuur en aan het bestuur van een afdeling bevoegdheden van het algemeen bestuur overdragen, tenzij de aard van de bevoegdheid zich tegen overdracht verzet." In het tweede lid is een aantal delegatieverboden neergelegd.

Bevoegdheden college
Artikel 84 geeft de bevoegdheden van het college aan. Het college is belast met de dagelijkse aangelegenheden van Delfland en met de voorbereiding en uitvoering van beslissingen van de VV Daarnaast heeft het college de door de VV gedelegeerde bevoegdheden.

Bij gebruik bevoegdheid delegatiebesluit vermelden
In artikel 10:19 Awb is bepaald dat een besluit dat op grond van een gedelegeerde bevoegdheid wordt genomen, het delegatiebesluit en de vindplaats daarvan vermeld.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1 Begripsomschrijvingen
Er zijn begripsomschrijvingen gegeven van 'delegeren' en 'college'.

De overdracht van bevoegdheden van de VV naar het college wordt delegatie genoemd. Delegatie is een echte overdracht van bevoegdheden, dat wil zeggen dat de bestuursbevoegdheid wordt overgedragen aan het college die deze op eigen naam en onder eigen verantwoordelijkheid uitoefent. De VV kan de bevoegdheid na delegatie niet meer zelf uitoefenen.

Artikel 2 Gedelegeerde bevoegdheden
In artikel 2 worden alle bevoegdheden van de VV opgesomd die aan het college worden overgedragen.
Waterbeheer
Onder 1. het overnemen in beheer of onderhoud van waterstaatkundige werken.

Het Delegatiebesluit van 1995 vermeldt hierover het volgende. Indien door leggerwijziging de oorspronkelijke particuliere onderhoudsverplichting bij Delfland komt te berusten, dient terzake een overnameregeling getroffen te worden. De leggerwijziging is een blijvende bevoegdheid van de VV. De uitvoering in de vorm van de overnameregeling leent zich voor delegatie.

In 2016 is daaraan toegevoegd:
Het overnemen in beheer van waterstaatswerken is aan de orde als in projecten van derden nieuwe waterstaatswerken worden aangelegd. Als waterbeheerder neemt Delfland neemt dergelijke waterstaatswerken in beheer, maar het is niet altijd nodig om ook de eigendom te verkrijgen. Het onderhoud van nieuwe waterstaatswerken wordt in leggers geregeld.

Onder 2. het vaststellen van projectplannen Waterwet binnen het vastgestelde investeringsplan.

In het Delegatiebesluit van 1995 is de bevoegdheid tot de aanleg of verbetering van waterstaatswerken gedelegeerd. Met de inwerkingtreding van de Waterwet is dit type besluit vervangen door projectplannen op grond van de Waterwet.
De bevoegdheid projectplannen Waterwet vast te stellen is in 2011 bij apart besluit gedelegeerd (VV 20-11-2014 BIS 37857).

Onder 3. het wijzigen van de ligging van de duinvoet door middel van het wijzigen van de betreffende, bij de legger behorende kaart(en), indien de jaarlijkse meting van de duinvoet daartoe aanleiding geeft.

Deze bevoegdheid is toegekend in de Legger zeewering (VV 24-04-2014 BIS 35204).

Onder 4. het aangeven van de ligging van het waterstaatswerk, de beschermingszone en/of het profiel van vrije ruimte, indien daar bij de Delflandse dijk twijfel over bestaat.

Deze bevoegdheid is toegekend in de Legger Delflandse dijk, Rivierdijk en de Legger Delflandse dijk, Zeedijk (VV 17-02-2011 BIS 19316).

Onder 5. het vaststellen van leggerwijzigingen voortvloeiend uit de vaststelling van projectplannen of de verlening van watervergunningen.

Deze bevoegdheid is bij apart besluit gedelegeerd (VV 18-02-2016 BIS 46293).

Onder 6. het vaststellen van leggerwijzigingen gericht op technische aanpassingen als gevolg van in het veld aangetroffen situaties die niet stroken met de legger.

Deze bevoegdheid is bij apart besluit gedelegeerd (VV 18-02-2016 BIS 46293).

Onder 7. het opleggen van gedoogplichten als bedoeld in de artikelen 5.21 en 5.22 Waterwet voor onderzoeken en daarmee verband houdende werkzaamheden.
Onder 8. het opleggen van gedoogplicht als bedoeld in artikel 5.24 Waterwet voor aanleg en wijziging van een waterstaatswerk en daarmee verband houdende werkzaamheden.

De bevoegdheden tot het opleggen van gedoogplichten als bedoeld in de artikelen 5.21 en 5.22 Waterwet voor onderzoeken en daarmee verband houdende werkzaamheden en opleggen van
gedoogplicht als bedoeld in artikel 5.24 Waterwet voor aanleg en wijziging van een waterstaatswerk en daarmee verband houdende werkzaamheden worden gedelegeerd, omdat

het voor de voortgang van projecten noodzakelijk is dat het college slagvaardig kan optreden als een rechthebbende niet wenst mee te werken.

Artikel 5.21 betreft de plicht onderzoeken en daarmee verband houdende werkzaamheden op of in gronden te gedogen. Artikel 5.22 betreft de plicht om onderzoek te gedogen dat een derde moet verrichten (bijvoorbeeld in het kader van een watervergunningaanvraag) op gronden van anderen. Voordat een gedoogplicht kan worden opgelegd, moet eerst worden geprobeerd toestemming van de rechthebbende te krijgen. Pas als dat niet lukt, kan een gedoogplicht worden opgelegd.
De onderzoeken waarvoor een gedoogplicht wordt opgelegd, moeten redelijkerwijs nodig zijn voor de uitvoering van de taken van het waterschap of voor de beoordeling van een vergunningaanvraag. De Waterwet voorziet in een regeling voor het geval een rechthebbende schade lijdt door het opleggen van een gedoogplicht. Als een gedoogplicht wordt opgelegd op verzoek van een derde, dan moet daaraan de voorwaarde worden verbonden dat vergoeding van eventuele schade voldoende is verzekerd. Bij de gedoogplichten die het waterschap zelf oplegt, geldt op grond van de Waterwet dat de rechthebbende bij eventuele schade een verzoek om schadevergoeding/nadeelcompensatie kan indienen.

Artikel 5.24 betreft de plicht om te gedogen dat op iemands gronden een waterstaatswerk wordt aangelegd of gewijzigd. Het opleggen van een gedoogplicht voor aanleg of wijziging van een waterstaatswerk kan niet als het in het belang van de rechthebbende is dat de gronden worden onteigend. Dat is bijvoorbeeld het geval dat (de rest van) het perceel niet meer bruikbaar is.

Onroerende zaken
Onder 9. het verkrijgen en vervreemden van registergoederen.

Deze bevoegdheid is volgens het Delegatiebesluit van 1995 gedelegeerd gelet op een slagvaardig optreden. Daarbij is opgemerkt dat deze in zijn volle omvang kon worden gedelegeerd vanwege de voorwaarde dat in de begroting of in een begrotingswijziging een aankoop (specifiek dan wel in een post onvoorzien) moet zijn voorzien.

Onder 10. het vestigen, wijzigen, opzeggen en afstand doen van zakelijke rechten.

Het vestigen van zakelijke rechten (zoals erfpacht en opstal) was voor 1995 al gedelegeerd. Bij besluit van 6 juli 2006 is daar in het kader van de volledigheid aan toegevoegd: wijzigen, opzeggen en afstand doen van zakelijke rechten.

Aanbestedingen
Onder 11. de vaststelling van de wijze en het houden van aanbestedingen voor uit te voeren werken, leveringen en diensten.

Deze bevoegdheid was voor 1995 al gedelegeerd aan het college.

In 2016 is de toelichting aangevuld met:
Of een overheid moet aanbesteden volgt uit wet- en regelgeving. Waar het gaat om de vraag op welke wijze aanbesteed moet worden geven wet- en regelgeving beperkte keuzevrijheid. Er kan gekozen worden voor enkele toegestane procedures en de wijze waarop inschrijvingen worden beoordeeld. De VV kan kaders stellen voor de wijze waarop met de keuzevrijheid wordt omgegaan.

Financiën
Onder 12. het aangaan van geld- en kapitaalmarkttransacties binnen de ruimte van de vastgestelde jaarbegroting en de meerjarenraming.

Deze bevoegdheid was – weliswaar anders geformuleerd - al voor 1995 gedelegeerd.
In 2016 is de toelichting aan gevuld met de tekst:
Dit betreft in het bijzonder het jaarlijkse proces voor het aangaan van grote leningen, waarover in de jaarrekening wordt gerapporteerd.

Onder 13. het aangaan en wijzigen van rekening-courantovereenkomsten.

Deze bevoegdheid was al voor 1995 gedelegeerd. Dit gebeurt maandelijks om ervoor te zorgen dat de betalingen kunnen worden gedaan. Hier wordt in de jaarrekening over gerapporteerd.

Onder 14. het verlenen van vermindering of kwijtschelding van verplichtingen aan hen, die verplichtingen jegens het hoogheemraadschap zijn aangegaan.

Deze bevoegdheid was al voor 1995 gedelegeerd. Bij besluit van 2016 is de formulering aangepast om duidelijk te maken dat het hier niet gaat over kwijtschelding op grond van de Kwijtscheldingsverordening, maar over de kwijtschelding van facturen of bijvoorbeeld verplichtingen uit overeenkomsten. In de praktijk wordt deze bevoegdheid gebruikt om af te zien van invordering bij dubieuze debiteuren. Hier wordt in de jaarrekening over gerapporteerd.

Personeel
Onder 15. de vaststelling van de SAW en uitvoering van de SAW voor zover die niet reeds aan het college is toegekend.

In de SAW is opgenomen dat het college de SAW vaststelt. De uitoefening van deze bevoegdheid is echter alleen mogelijk wanneer deze bevoegdheid aan het college gedelegeerd is.

Juridisch en procedureel
Onder 16. tot overige privaatrechtelijke rechtshandelingen te besluiten.

Delfland gaat regelmatig ook andere dan de reeds genoemde privaatrechtelijke overeenkomsten aan, bijvoorbeeld met leveranciers voor de levering van goederen of om een gemaal te bouwen en om met andere overheden om samen te werken.

Onder 17. de aanwijzing van bestuursleden voor rechtspersonen en samenwerkingsverbanden waarin het hoogheemraadschap deelneemt.

Volgens de toelichting bij het Delegatiebesluit van 1995, VV 23 november 1995, nr. 95.04098, geschiedt delegatie van deze bevoegdheid op grond van doelmatig bestuur.

De rechtspersonen waarin het hoogheemraadschap deelneemt, kunnen verbonden partijen zijn, zoals genoemd in de begroting, en andere gremia. Aanwijzing van bestuursleden door het college is niet mogelijk als die aanwijzing op grond van de wet aan de VV is voorbehouden.
Voorbeelden van rechtspersonen waarin het hoogheemraadschap deelneemt, zijn: de Nederlandse Waterschapsbank NV, de Holding IOPW NV en de coöperatieve vereniging UA Clean Tech Delta. Voorbeelden samenwerkingsverbanden zijn de Stuurgroep Digitale Delta, het Bestuurlijk overleg Centraal Holland en het waterschapsoverleg Rijn-West.

In de wet gemeenschappelijke regelingen is bepaald dat de aanwijzing van bestuursleden voor gemeenschappelijke regelingen waarin de VV deelneemt door de VV dient te gebeuren. De bevoegdheid tot het aanwijzen van bestuursleden voor gemeenschappelijke regelingen leent zich dus niet voor delegatie en is in 2016 geschrapt. Voor gemeenschappelijke regelingen waarin het college deelneemt dient het college de bestuursleden aan te wijzen.

Onder 18. het voeren van de volgende (gerechtelijke) procedures.

De bevoegdheden tot het instellen van bezwaar, beroep, rechtsgedingen, rechtsvorderingen waren al voor 1995 gedelegeerd aan het college. De bevoegdheid tot het indienen van

inspraakreacties, etc. is daar bij besluit van 6 juli 2006 aan toegevoegd. In 2016 is de terminologie aangepast aan de begrippen in de op dat moment geldende regelgeving.

Onder 19. het aangaan van vaststellingsovereenkomsten en schikkingen alsmede het opdragen van geschillenbeslechting aan scheidslieden.

De bevoegdheden tot het treffen van dadingen en het opdragen van geschillenbeslechting aan scheidslieden (arbitrage) waren al voor 1995 gedelegeerd aan het college. Bij besluit van 6 juli 2006 is de term 'dading' gewijzigd in 'vaststellingsovereenkomst' om aan te sluiten bij de begrippen in de geldende regelgeving, met de toevoeging 'en schikkingen', omdat het niet altijd tot een vaststellingsovereenkomst komt, maar soms wel tot schikkingen ter beëindiging of voorkoming van een juridische procedure.
In artikel 7:900 BW wordt de vaststellingsovereenkomst als volgt omschreven: Bij een vaststellingsovereenkomst binden partijen, ter beëindiging of ter voorkoming van onzekerheid of geschil omtrent hetgeen tussen hen rechtens geldt, zich jegens elkaar aan een vaststelling daarvan, bestemd om ook te gelden voor zover zij van de tevoren bestaande rechtstoestand mocht afwijken.

Onder 20. het stellen van nadere regels, voor onderwerpen die door de verenigde vergadering in verordeningen zijn bepaald.

De VV kan in verordeningen bepalen dat het college voor bepaalde onderwerpen zelf nadere regels kan bepalen. Dit is gebeurd in de Keur Delfland, de Algemene subsidieverordening Delfland en in alle belastingverordeningen.

Artikel 3 Voorwaarden voor gebruik van gedelegeerde bevoegdheden

Het aangaan van verplichtingen namens Delfland is pas toegestaan als de VV de daarvoor benodigde gelden ter beschikking heeft gesteld. Bij vaststelling of wijziging van de begroting kunnen gelden ter beschikking worden gesteld. De VV kan ook gelden ter beschikking stellen door een investeringsplan vast te stellen en daarbij krediet te verstrekken.
Op welke wijze de VV gelden ter beschikking stelt is geregeld in onder meer de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie, de Nota investerings- en activabeleid.
Verder vindt gebruikmaking van de gedelegeerde bevoegdheid plaats binnen de door de VV vastgestelde kaders, zoals Waterbeheerplan, Keur en andere verordeningen.

Artikel 4 Inlichtingenplicht gebruik gedelegeerde bevoegdheden

In artikel 10:16, tweede lid, Awb is bepaald dat degene aan wie de bevoegdheid is gedelegeerd (college), het bestuursorgaan (VV) op diens verzoek inlichtingen verschaft over de uitoefening van de bevoegdheid. Deze bepaling is in artikel 3 van het Delegatiebesluit nader uitgewerkt. Het eerste lid bevat een structurele jaarlijkse rapportageplicht. Het tweede lid bevat een inlichtingenplicht op verzoek.

De inlichtingenplicht houdt verband met de mogelijkheid voor de VV om beleidsregels (artikel 4:8 Awb) te stellen over de wijze waarop de gedelegeerde bevoegdheden moeten worden uitgeoefend en de mogelijkheid om het delegatiebesluit (deels) in te trekken (artikel 10:18 Awb).

Artikel 5 Citeertitel, vervanging oude besluiten en inwerkingtreding nieuw Delegatiebesluit

Lid 3 is opgenomen om duidelijk te maken dat besluiten die zijn genomen op grond van eerdere delegatiebesluiten bevoegd zijn genomen.

Transponeringstabel Delegatiebesluit 2017 - 2019

Delegatiebesluit 2017	Delegatiebesluit 2019
a.	17.
b.	geschrapt bij besluit 18 mei 2017.
c.	vervallen bij besluit 18 mei 2017.
d.	18.
e.	19.
f.	1.
g.	ingetrokken bij besluit van 18 mei 2017.
h.	11.
i.	9.
j.	10.
k.	ingetrokken bij besluit van 18 mei 2017.
l.	geschrapt bij besluit 18 mei 2017.
m.	geschrapt bij besluit 18 mei 2017.
n.	geschrapt bij besluit 18 mei 2017.
o.	12.
p.	13.
q.	14.
r.	2.
s.	geschrapt bij besluit 18 mei 2017.
t.	geschrapt bij besluit 18 mei 2017.
u.	geschrapt bij besluit 18 mei 2017.
v.	geschrapt bij besluit 18 mei 2017.
w.	3.
x.	4.
y.	5.
z.	6.
aa.	20.
bb.	7.
cc.	8.
	15. nieuwe bepaling
	16. nieuwe bepaling

Hoogheemraadschap van Delfland

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	1158
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	14 februari 2019
Agendapunt	B.04
Omschrijving	Aanpak bestuurlijke integriteit, inclusief wijziging Reglement van Orde van de Verenigde Vergadering

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Bestuur, organisatie en bedrijfsvoering	29 januari 2019
Verenigde Vergadering	**14 februari 2019**

Voorgesteld besluit

1. De aanpak Bestuurlijke integriteit vast te stellen, zoals opgenomen in bestuursvoorstel 1158.

2. Aan het Reglement van Orde VV en Commissies Delfland een artikel 3.1a toe te voegen:
   Artikel 3.1a Integriteitstoets kandidaat hoogheemraden

3. De (in)formateur, de fracties dan wel de leden van de verenigde vergadering die zich willen kandideren voor de functie van hoogheemraad geven de namen van de kandidaat zo spoedig mogelijk door aan de dijkgraaf ten behoeve van de hierna omschreven integriteitstoets. Deze verplichting geldt zowel voor vacatures in het dagelijks bestuur die zijn ontstaan als gevolg van bestuursverkiezingen als voor tussentijdse vacatures in het dagelijks bestuur.

4. De dijkgraaf schakelt direct na opgave van de namen van de kandidaat hoogheemraden een extern bureau in dat bij elke kandidaat-hoogheemraad een integriteitstoets afneemt. Een kandidaat-hoogheemraad verleent zijn medewerking aan de integriteitstoets en aan het aanvragen en overleggen van een verklaring omtrent gedrag conform het profiel politieke ambtsdragers.

5. De dijkgraaf bespreekt in aanwezigheid van de secretaris van de VV en overige noodzakelijke ambtelijke ondersteuning met elke kandidaat de conclusies van het onderzoeksbureau over de integriteitstoets.

6. De dijkgraaf spreekt de (in)formateur en de desbetreffende fractievoorzitter, indien de uitkomsten van de integriteitstoets daar aanleiding voor geven, of een verklaring omtrent gedrag als bedoeld in lid 2 niet wordt verkregen.

7. De dijkgraaf informeert – voorafgaande aan de benoeming van de hoogheemraden – het algemeen bestuur over de eindconclusie van de integriteitstoets van de benoembare kandidaat-hoogheemraden.

8. De leden 2 t/m 5 van dit artikel zijn van overeenkomstige toepassing op de benoeming van een lid van het dagelijks bestuur van buiten de kring van het algemeen bestuur.

Hoogheemraadschap van
Delfland

Onderwerp: Aanpak bestuurlijke integriteit, inclusief wijziging Reglement van Orde van de Verenigde Vergadering
Dossiernummer: 1158

Gevraagd besluiten:

1. De aanpak Bestuurlijke integriteit vast te stellen, zoals opgenomen in bestuursvoorstel 1158.

2. Aan het Reglement van Orde VV en Commissies Delfland een artikel 3.1a toe te voegen:

Artikel 3.1a Integriteitstoets kandidaat hoogheemraden

1. De (in)formateur (indien van toepassing), de fracties dan wel de leden van de verenigde vergadering die zich willen kandideren voor de functie van hoogheemraad geven de namen van de kandidaat zo spoedig mogelijk door aan de dijkgraaf ten behoeve van de hierna omschreven integriteitstoets. Deze verplichting geldt zowel voor vacatures in het dagelijks bestuur die zijn ontstaan als gevolg van bestuursverkiezingen als voor tussentijdse vacatures in het dagelijks bestuur.

2. De dijkgraaf schakelt direct na opgave van de namen van de kandidaat hoogheemraden een extern bureau in dat bij elke kandidaat-hoogheemraad een integriteitstoets afneemt. Een kandidaat-hoogheemraad verleent zijn medewerking aan de integriteitstoets en aan het aanvragen en overleggen van een verklaring omtrent gedrag conform het profiel politieke ambtsdragers.

3. De dijkgraaf bespreekt in aanwezigheid van de secretaris van de VV en overige noodzakelijke ambtelijke ondersteuning met elke kandidaat de conclusies van het onderzoeksbureau over de integriteitstoets.

4. De dijkgraaf spreekt de (in)formateur (indien van toepassing) en de desbetreffende fractievoorzitter, indien de uitkomsten van de integriteitstoets daar aanleiding voor geven, of een verklaring omtrent gedrag als bedoeld in lid 2 niet wordt verkregen.

5. De dijkgraaf informeert - voorafgaande aan de benoeming van de hoogheemraden - het algemeen bestuur over de eindconclusie van de integriteitstoets van de benoembare kandidaat-hoogheemraden.

6. De leden 2 t/m 5 van dit artikel zijn van overeenkomstige toepassing op de benoeming van een lid van het dagelijks bestuur van buiten de kring van het algemeen bestuur.

1. Probleemstelling - context

In de vergadering van de Verenigde Vergadering van 17 mei 2018 is naar aanleiding van de vaststelling van het Reglement van Orde VV en commissies Delfland de toezegging gedaan om in het najaar 2018 terug te komen bij de VV met een aanpak voor bestuurlijke integriteit.

In 2015 heeft de VV de Gedragscode Integriteit voor bestuurlijke ambtsdragers vastgesteld. Sindsdien is het integriteitsbeleid als zodanig niet actief aan de orde gesteld. Omdat de ervaring, ook bij andere overheidsorganisaties, leert dat integriteit een dode letter is, als dit niet regelmatig op de agenda wordt gezet, is het belangrijk dit onderwerp te agenderen.

Om de toezegging aan de VV gestand te doen, stelt het college enkele wijzigingen voor in bestaande regelingen en procedures. Verder stelt het college voor het onderwerp regelmatig met de VV te agenderen.

2. Beoogd effect

Het beoogde effect is dat:

- het integriteitsbeleid wordt geactualiseerd, gedeeld en besproken, zodat het integriteitsbegrip bij het bestuur van Delfland leeft en geen dode letter is;
- er een bestuurscultuur ontstaat met gedeelde integriteitswaarden, waarin het normaal is hierover met elkaar te spreken en om, indien hiertoe aanleiding is, bespreekbaar te maken, als er mogelijk grensoverschrijdingen van deze gedeelde integriteitswaarden in beeld komen;
- alle noodzakelijke procedures zijn ingericht voor meldingen en klachten, die betrekking hebben op bestuurlijke integriteit: hiertoe is uitgangspunt dat de Klachtenverordening van het Hoogheemraadschap van Delfland niet alleen van toepassing op de bestuursorganen, maar ook op leden van de bestuursorganen, voor zover het externe klachten betreft;
- een procedure wordt opgenomen in het Reglement van Orde van de VV voor een integriteitstoets van de kandidaat hoogheemraden;
- er een ambtelijk contactpersoon bestuurlijke integriteit is aangewezen die de dijkgraaf bij bestuurlijke integriteitsproblematiek adviseert en ondersteunt.

3. Kernboodschap

Delfland heeft het bestuurlijke integriteitsbeleid geactualiseerd, een aanpak vastgesteld voor de borging van de bestuurlijke integriteit en alle noodzakelijke procedures ingericht voor het omgaan met meldingen of klachten. Van de aanpak maakt het ontwikkelen van een bestuurscultuur, met gedeelde integriteitswaarden, deel uit. Dit alles wordt 'levend' gehouden door het onderwerp jaarlijks te agenderen voor de informatieve VV. Tevens wordt het register van nevenfuncties en andere belangen van de VV-leden jaarlijks geactualiseerd.
Voor de benoeming van hoogheemraden wordt een bepaling toegevoegd aan het Reglement van Orde van de VV waarin een integriteitstoets voor kandidaat hoogheemraden is toegevoegd.

4. Historie - eerdere besluitvorming

In 2015 heeft de VV de Gedragscode integriteit voor algemeen en dagelijks bestuurders vastgesteld. Deze gedragscode is conform het model dat VNG, IPO en UVW hebben opgesteld.

5. Regelgeving en Beleid

De dijkgraaf is volgens artikel 94 Waterschapswet verantwoordelijk voor het bevorderen van de bestuurlijke integriteit.

Het algemeen bestuur stelt gedragscode integriteit vast, volgens artikel 33 Waterschapswet. Dat is bij Delfland gebeurd in 2015 conform model VNG/UvW/IPO in 2015.
Het Reglement van orde VV en commissies Delfland bepaalt in artikel 1.2 dat leden van de VV handelen volgens een door de VV vastgestelde gedragscode integriteit.

De Gedragscode integriteit van politieke ambtsdragers bij gemeenten, provincies en waterschappen is opgenomen in een bredere Handreiking integriteit, welke handleiding een gezamenlijk product is van VNG, IPO en UvW. Verder heeft de minister van BZK een Code voor Goed Openbaar Bestuur gepubliceerd. Deze code is bedoeld voor besturen van gemeenten, provincies, waterschappen en Rijk om bewust de beginselen van goed bestuur levend te houden. De code bevat beginselen die besturen zelf kunnen operationaliseren in hun eigen context.

6. Financiën

De kosten voor een integriteitstoets variëren bij de totstandkoming van een nieuw college, afhankelijk van het aantal kandidaten van ongeveer € 6.000,- tot € 10.000,- exclusief BTW.
Verder worden mogelijk kosten gemaakt bij tussentijdse vervanging van hoogheemraden.

7. Duurzaamheid

n.v.t

8. Organisatorische en personele consequenties

n.v.t.

9. OR/GO

n.v.t.

10. Risico- en beheersmaatregelen

n.v.t

11. Communicatie (in- en extern)

Na vaststelling van de aanpak wordt een nieuwsbericht op de website geplaatst.
Verder wordt op de website duidelijk gemaakt, hoe kan worden geklaagd over een individuele bestuurder.
Verder wordt het onderwerp bestuurlijke integriteit opgenomen in het introductieprogramma van de nieuwe VV.

12. Bekendmaking en vervolgprocedure

De voorgestelde wijziging van het Reglement van Orde van de verenigde vergadering worden bekendgemaakt in het Waterschapsblad.
De wijzigen in het Reglement van Orde worden tegelijkertijd bekendgemaakt met de wijzigingen naar aanleiding van de evaluatie van het Reglement van Orde.

13. Bevoegd orgaan

De VV is bevoegd de wijziging in het Reglement van Orde vast te stellen. Dit is bepaald in artikel 77 Waterschapswet.

Overeenkomstig artikel 33 van de Waterschapswet stelt de VV een gedragscode integriteit vast, waaruit kan worden afgeleid dat de VV bevoegd is het bestuurlijke integriteitsbeleid vast te stellen.

14. Toelichting

Hieronder wordt eerst beschreven wat het bestaande kader is voor bestuurlijke integriteit. Dan volgt een korte beschrijving van de landelijke ontwikkelingen in het kader van bestuurlijke integriteit. Aan de hand hiervan wordt in beeld gebracht wat er zou moeten gebeuren om het integriteitsbeleid binnen Delfland verder te ontwikkelen en welke procedures e.d. moeten worden ingericht.

Wat is er (bij Delfland) geregeld wat betreft bestuurlijke integriteit?

Gedragscode vastgesteld
De VV heeft in op 19 december 2015 de 'Gedragscode integriteit voor algemeen en dagelijks bestuurders' vastgesteld. Dit is gebeurd op basis van artikel 33 Waterschapswet. Deze gedragscode die het door VNG, IPO en UvW opgestelde model volgt, stelt: 'Integriteit is niet alleen een kwestie van regels, maar ziet ook op de onderlinge omgangsvormen. Een respectvolle omgang met burgers en organisaties, tussen politieke ambtsdragers onderling en tussen politieke ambtsdragers en medewerkers, met behoud van eigen politieke inhoud en stijl, is van groot belang.' Daarnaast bevat de gedragscode normen voor:
1 het voorkomen van belangenverstrengeling
2 het zorgvuldig omgaan met informatie
3 het omgaan met geschenken en uitnodigingen
4 het gebruik van voorzieningen.

In deze gedragscode wordt ook gerefereerd aan de Nederlandse Code voor Goed Openbaar Bestuur dat als informeel instrument een beroep doet op de eigen verantwoordelijkheid van besturen van gemeenten, waterschappen, provincies en rijk om gewetensvol invulling te geven aan hun taken en verantwoordelijkheden. Beginselen in deze code zijn (limitatief opgesomd):
- openheid en integriteit
- behoorlijke contacten met burgers
- lerend en zelfreinigend vermogen.

De in 2015 vastgestelde gedragscode is opgenomen als bijlage bij dit voorstel.

Toelating nieuwe leden van het algemeen bestuur
In het kader van de toelating van nieuwe leden van het algemeen bestuur wordt na vaststelling van de verkiezingsuitslag, door de Geloofsbrievencommissie getoetst of er geen belemmeringen zijn om aan te treden als lid van het algemeen bestuur (art V lid 1 van de Kieswet, art 33 Waterschapswet). Zo wordt geïnventariseerd of personen niet zijn ontzet uit het Kiesrecht. Daarnaast wordt getoetst of er sprake is van nevenfuncties die niet kunnen worden gecombineerd met het lidmaatschap van de VV van Delfland.

Opgemerkt moet worden dat de politieke partijen verantwoordelijk zijn voor de kandidaatstelling. Het ministerie van BZK heeft voor een integriteitstoets van kandidaten door de politieke partijen samen met VNG, IPO en UvW een handleiding opgesteld.

Afleggen eed/belofte
Bij het aantreden leggen de nieuwe leden van de VV overeenkomstig artikel 34 Waterschapswet een eed of belofte af.

Ontwikkelingen in het kader van integriteit
In een recent gepubliceerd onderzoek getiteld 'In opspraak: leren van integriteitskwesties' door onderzoekers Toon Kerkhoff (Universiteit Leiden) en Patrick Overeem (Vrije Universiteit) uitgebracht onder auspiciën van het CAOP en Ien Dales Leerstoel, komt naar voren dat integriteit een paraplubegrip is, dat te pas en te onpas wordt gebruikt, te breed wordt opgerekt en daardoor verwatert, onduidelijk en onhanteerbaar wordt.

De onderzoekers onderscheiden de volgende typen van integriteitsschendingen van 'hard' naar 'zacht':

1. Corruptie: omkoping
2. Corruptie: bevoordeling van vrienden, familie
3. Fraude en diefstal
4. Dubieuze giften en beloften
5. Onverenigbare nevenfuncties, activiteiten en/of contacten
6. Misbruik van bevoegdheden
7. Misbruik en manipulatie van (de toegang tot) informatie
8. Discriminatie, intimidatie en onfatsoenlijke omgangsvormen
9. Verspilling en wanprestatie
10. Wangedrag in vrije tijd

Deze typen integriteitsschendingen zijn weergegeven van hard naar zacht. Volgens de onderzoekers zijn de typen 1 t/m 3 de meest harde gedragingen en overduidelijk in strijd met onze sociale en politieke normen en wet- en regelgeving.
Vanaf type 4 is er sprake van een meer grijs gebied, terwijl het vanaf type 8 steeds moeilijker wordt een oordeel te vormen. Wat voor de een fatsoenlijk is, is dat niet voor de ander.

Jaarlijkse informatieve VV over integriteit
Juist omdat het moeilijk is het integriteitsbegrip te duiden, is het belangrijk dat de leden van het bestuur met elkaar in gesprek zijn over de concretisering van het begrip integriteit. Het gaat daarbij om de vraag welke integriteitswaarden passen bij het bestuur van Delfland. Op die manier krijgt het begrip betekenis en zal, ook in gevallen waarin sprake is van grijs gebied, meer duiding ontstaan. De kern hiervan is dat het bestuur van Delfland tot gedeelde integriteitswaarden kan komen. Door dit regelmatig op de agenda te zetten, wordt het een begrip dat niet alleen wordt begrepen, maar ook doorleefd.

Daarom wordt voorgesteld het onderwerp 'bestuurlijke integriteit' jaarlijks te agenderen voor een informatieve VV, zodat er ruim gelegenheid is om het gesprek met elkaar te voeren.

Register nevenfuncties en andere belangen VV-leden
Jaarlijks wordt het register van nevenfuncties en andere belangen van VV-leden geactualiseerd. Dit in aanvulling op de procedure bij het aantreden van de nieuwe VV en tussentijdse vervanging van VV-leden.
Deze jaarlijkse actualisatie komt niet in de plaats van de actieve informatieplicht die de VV-leden al hebben om nevenfuncties en andere relevante zaken te melden, maar vult deze aan.

Toelating van leden van het dagelijks bestuur
Binnen het openbaar bestuur wordt het steeds meer gebruik om een integriteitstoets en/of risicoanalyse te laten plaatsvinden bij de benoeming van leden van de dagelijks besturen. Hiervoor heeft de Unie van Waterschappen in 2014 een handreiking opgesteld. Ook de VNG heeft hiervoor een meer recente handreiking gepubliceerd. De achtergrond van dit soort handreikingen is dat integriteit van het openbaar bestuur van belang is voor het functioneren van de democratie. De samenleving moet erop kunnen vertrouwen dat bestuurders integer omgaan met hun bevoegdheden en dat zij voorafgaand aan het aanvaarden van het ambt op integriteit zijn getoetst. Het is daarom belangrijk om voorafgaand aan de benoeming na te gaan of er integriteitsrisico's zijn die een belemmering kunnen zijn voor het ongehinderd functioneren als dagelijks bestuurder.
Het ministerie van BZK heeft opdracht gegeven om een standaard integriteitstoets te ontwikkelen. Naar verwachting komt hiertoe op zeer korte termijn de 'Handleiding Basisscan Integriteit voor kandidaat-bestuurders' beschikbaar. Zodra deze informatie beschikbaar is wordt deze aan de leden van de VV toegestuurd. Qua precieze uitwerking van het proces zal worden aangesloten bij deze handleiding.

Het doel van een dergelijke integriteitstoets is drieledig, namelijk:
1 het verkrijgen van inzicht in mogelijke risico's en knelpunten op het gebied van integriteit;
2 het verkrijgen van een advies op maat over hoe het beste kan worden omgegaan met deze risico's;
3 bewustwording op het gebied van integriteit bij de kandidaten.

Het is de bedoeling om een extern bureau opdracht te geven om deze integriteitstoets uit te voeren. Hierbij moet worden vermeld dat bureaus die dergelijke werkzaamheden uitvoeren moeten beschikken over een vergunning op grond van de Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus (Wpbr). Dit ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de kandidaten.

In het kader van deze toets wordt gekeken naar informatie die de kandidaat zelf aanlevert, waaronder een CV, een VOG, BKR-informatie en een ingevulde vragenlijst. Verder wordt gekeken naar openbare bronnen. Aan de hand van een analyse van deze informatie vindt een gesprek plaats tussen het externe bureau en de kandidaat. Dit gesprek draagt bij aan de bewustwording van een kandidaat.

Bij enkele waterschappen is met een integriteitstoets ervaring opgedaan en is dit opgenomen in het reglement van orde van het algemeen bestuur.
Een voorbeeld hiervan is het waterschap De Dommel. Voorgesteld wordt een vergelijkbare bepaling in het Reglement van Orde van onze VV op te nemen. Voor het concrete tekstvoorstel wordt verwezen naar het te nemen besluit nummer 2.

Procedures en organisatie
In de afgelopen periode is naar voren gekomen dat de procedures voor het omgaan met meldingen en klachten in het kader van bestuurlijke integriteit niet volledig zijn ingericht. Om een en ander hanteerbaar te maken wordt voorgesteld, waar mogelijk, aan te sluiten op bestaande procedures en afspraken.

1 *Externe meldingen over gedrag en bejegening door bestuurders*
De afhandeling van klachten over gedrag en bejegening is geregeld in de Algemene wet bestuursrecht. Op grond van artikel 9:1 van de Algemene wet bestuursrecht heeft eenieder het recht om een klacht in te dienen om over de wijze waarop een bestuursorgaan zich in een bepaalde aangelegenheid heeft gedragen. Om uitvoering te geven aan het klachtenrecht in de Awb. heeft Delfland een Klachtenverordening vastgesteld, op grond waarvan een externe onafhankelijke klachtencommissie is ingesteld. Deze commissie adviseert over het afhandelen van een klacht. Deze regeling is van toepassing op bestuursorganen van Delfland en op ambtenaren die functioneren onder de verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan. Een klacht tegen een individueel lid van het bestuursorgaan wordt beschouwd als een klacht tegen het bestuursorgaan.

2 *Externe meldingen over mogelijke integriteitsschendingen door bestuurders*
Meldingen over mogelijke integriteitskwesties van bestuurders kunnen via verschillende kanalen binnenkomen. Soms zal een dergelijke melding rechtstreeks zijn geadresseerd aan de dijkgraaf, maar het is ook mogelijk dat er een melding binnenkomt via het Klant Contactcentrum. Indien zich een dergelijke melding voordoet, wordt deze doorgeleid naar de dijkgraaf als verantwoordelijke portefeuillehouder bestuurlijke integriteit en de contactpersoon bestuurlijke integriteit. De dijkgraaf laat zich over de aanpak van deze melding adviseren door de secretaris-directeur, de concerncontroller en de contactpersoon bestuurlijke integriteit. De keuze voor een bepaalde aanpak is maatwerk en sterk afhankelijk van de aard, inhoud en ernst van de melding. De dijkgraaf neemt een besluit na een zorgvuldige afweging. Afhankelijk van de ernst van een zaak kan dit in sommige gevallen leiden tot het instellen van een onderzoek.

De uitkomsten van een dergelijk onderzoek worden eerst gedeeld/besproken met betrokkenen.
Als de aard en ernst van een kwestie mogelijk leiden tot politiek-bestuurlijke gevolgen of risico's, informeert de dijkgraaf de fractievoorzitters vertrouwelijk.

3 *Interne meldingen over integriteit of ongewenst gedrag van bestuurders*
Net zoals bij externe meldingen over integriteit zoals beschreven onder punt 2, laat de dijkgraaf zich over de aanpak van dergelijke meldingen adviseren door de secretaris-directeur, de concerncontroller en de contactpersoon bestuurlijke integriteit.

Bij interne meldingen moet een onderscheid worden gemaakt tussen meldingen die ongewenst gedrag betreffen en meldingen die betrekking hebben op integriteit. Niet in alle gevallen zal dit op het eerste gezicht meteen volledig duidelijk zijn, of kan er ook een combinatie van integriteit en ongewenst gedrag aan de orde zijn.

Indien het duidelijk is dat de melding alleen ongewenst gedrag betreft, is de Regeling Klachtbehandeling Ongewenst Gedrag van toepassing en kan een klacht via de procedure in deze regeling worden afgedaan. In eerste instantie is hier een rol weggelegd voor de vertrouwenspersoon. Als dit niet tot een bevredigende oplossing leidt, kan de dijkgraaf op grond van deze regeling een voorstel aan het college doen om een ad hoc klachtencommissie in te stellen die adviseert over deze klacht.

In het geval het gaat om een melding die betrekking heeft op een mogelijke integriteitschending door een bestuurder, verloopt het proces net zoals bij een externe melding, die is beschreven onder 2. De dijkgraaf laat zich over de aanpak van deze melding adviseren door de secretaris-directeur, de concerncontroller en de contactpersoon bestuurlijke integriteit. De keuze voor een bepaalde aanpak is maatwerk en sterk afhankelijk van de aard, inhoud en ernst van de melding. De dijkgraaf neemt een besluit na een zorgvuldige afweging. Afhankelijk van de ernst van een zaak kan dit in sommige gevallen leiden tot het instellen van een onderzoek.
De uitkomsten van een dergelijk onderzoek worden eerst gedeeld/besproken met betrokkenen.
Als de aard en ernst van een kwestie mogelijk leiden tot politiek-bestuurlijke gevolgen of risico's, informeert de dijkgraaf de fractievoorzitters vertrouwelijk.

Indien een melding betrekking heeft op de dijkgraaf, neemt de loco dijkgraaf zijn rol over.

Contactpersoon bestuurlijke integriteit
Het is belangrijk dat de dijkgraaf in zijn verantwoordelijkheid voor het bevorderen van bestuurlijke integriteit kan beschikken over een vaste contactpersoon als adviseur. Op 13 september 2016 heeft het college hiervoor de teamleider juridische zaken, vastgoed en inkoop aangewezen. Voorgesteld wordt deze lijn vast te houden, totdat de organisatieontwikkeling Samenspel zijn beslag heeft gekregen en een en ander dan te heroverwegen in die zin dat dit op een passende plek wordt ondergebracht. Over een eventuele nieuwe aanwijzing van de contactpersoon bestuurlijke integriteit wordt de VV geïnformeerd.

15. Bijlagen

Gedragscode integriteit voor algemeen en dagelijks bestuursleden van het Hoogheemraadschap van Delfland

Dossiernummer : 1158
Vergaderdatum : 14 februari 2019

Hoogheemraadschap van Delfland

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 8 januari 2019 dossiernummer 1158;

gelezen het positieve advies van de commissie Bestuur, Organisatie en Bedrijfsvoering;

overwegende dat:
- bestuurlijke integriteit een belangrijk onderwerp is om te agenderen en te bespreken;
- het noodzakelijk is om nadere procedures in te richten;

gelet op:

een toezegging aan de VV om met een aanpak voor dit onderwerp te komen;

Besluit:

1. De aanpak Bestuurlijke integriteit vast te stellen, zoals opgenomen in bestuursvoorstel 1158.

2. Aan het Reglement van Orde VV en Commissies Delfland een artikel 3.1a toe te voegen:

Artikel 3.1a Integriteitstoets kandidaat hoogheemraden

1. De (in)formateur (indien van toepassing), de fracties dan wel de leden van de verenigde vergadering die zich willen kandideren voor de functie van hoogheemraad geven de namen van de kandidaat zo spoedig mogelijk door aan de dijkgraaf ten behoeve van de hierna omschreven integriteitstoets. Deze verplichting geldt zowel voor vacatures in het dagelijks bestuur die zijn ontstaan als gevolg van bestuursverkiezingen als voor tussentijdse vacatures in het dagelijks bestuur.

2. De dijkgraaf schakelt direct na opgave van de namen van de kandidaat hoogheemraden een extern bureau in dat bij elke kandidaat-hoogheemraad een integriteitstoets afneemt. Een kandidaat-hoogheemraad verleent zijn medewerking aan de integriteitstoets en aan het aanvragen en overleggen van een verklaring omtrent gedrag conform het profiel politieke ambtsdragers.

3. De dijkgraaf bespreekt in aanwezigheid van de secretaris van de VV en overige noodzakelijke ambtelijke ondersteuning met elke kandidaat de conclusies van het onderzoeksbureau over de integriteitstoets.

4. De dijkgraaf spreekt de (in)formateur (indien van toepassing) en de desbetreffende fractievoorzitter, indien de uitkomsten van de integriteitstoets daar aanleiding voor geven, of een verklaring omtrent gedrag als bedoeld in lid 2 niet wordt verkregen.

5. De dijkgraaf informeert - voorafgaande aan de benoeming van de hoogheemraden - het algemeen bestuur over de eindconclusie van de integriteitstoets van de benoembare kandidaat-hoogheemraden.

6. De leden 2 t/m 5 van dit artikel zijn van overeenkomstige toepassing op de benoeming van een lid van het dagelijks bestuur van buiten de kring van het algemeen bestuur.

Aldus besloten in de openbare vergadering van14 februari 2019.

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Gedragscode integriteit voor algemeen en dagelijks bestuursleden van het Hoogheemraadschap van Delfland

Inleiding

Deze gedragscode bestaat uit twee onderdelen. De inleiding van de gedragscode is zowel van toepassing op de algemeen bestuursleden als de dagelijks bestuursleden. Onderdeel A is van toepassing op de algemeen bestuursleden en onderdeel B is van toepassing op de dagelijks bestuursleden (inclusief de voorzitter).

Deze inleiding maakt integraal onderdeel uit van deze gedragscode.

Goed bestuur is integer bestuur. Daarmee is integriteit niet alleen een verantwoordelijkheid van de individuele politieke ambtsdragers, maar een gezamenlijk belang dat de hele organisatie en het hele bestuur in al zijn geledingen aangaat. De gedragscode richt zich daarom zowel tot de individuele politieke ambtsdragers als tot de bestuursorganen. Ons democratisch systeem en de democratische processen kunnen niet zonder integer functionerende organen en functionarissen. Integriteit van politieke ambtsdragers verwijst naar de zorgvuldigheid die politieke ambtsdragers moeten betrachten bij het invullen van hun rol in de democratische rechtsstaat. Dat betekent de verantwoordelijkheid nemen die met de functie samenhangt en bereid zijn verantwoording af te leggen, aan collega bestuurders en/of (leden van) de volksvertegenwoordiging en bovenal aan de burger. In de democratische rechtsstaat dient een ieder zich te houden aan de wetten en regels die op democratische wijze zijn vastgesteld. Dat geldt zeker voor de politieke ambtsdragers die (mede)verantwoordelijk zijn voor de totstandkoming van die wetten en regels. Zonder dat zal het vertrouwen in de democratische rechtsstaat worden ondermijnd en het draagvlak voor de naleving van de wetten en regels verdwijnen. Vertrekpunt voor de politieke ambtsdrager is dan ook de eed of belofte die de politieke ambtsdrager bij de ambtsaanvaarding aflegt.

Integriteit is niet alleen een kwestie van regels, maar ziet ook op de onderlinge omgangsvormen. Een respectvolle omgang met burgers en organisaties, tussen politieke ambtsdragers onderling en tussen politieke ambtsdragers en medewerkers, met behoud van eigen politieke inhoud en stijl, is van groot belang.

Het algemeen bestuur stelt zowel voor de eigen leden als voor de dagelijks bestuurders (voorzitter en overige leden van het dagelijks bestuur) een gedragscode vast. Dat is zo vastgelegd in de Waterschapswet (artikel 33, derde lid). De gedragscode is richtsnoer voor het handelen van individuele politieke ambtsdragers en heeft tot doel hen te ondersteunen bij de invulling van hun verantwoordelijkheid voor de integriteit van het openbaar bestuur. Voor de twee groepen van politieke ambtsdragers (algemeen en dagelijks bestuursleden) is er een afzonderlijke gedragscode. De onderhavige gedragscode onderdeel A heeft betrekking op de algemeen bestuursleden, onderdeel B heeft betrekking op de dagelijks bestuursleden. Veel bepalingen zijn voor de algemeen en dagelijks bestuursleden gelijk. Er zijn ook verschillen. Die hebben te maken met de staatsrechtelijke posities en met de voor hen geldende wettelijke (integriteits)regels. Het algemeen bestuur van het waterschap is een politiek orgaan. In de volksvertegenwoordigingen worden specifieke of (partij-)politieke belangen ingebracht voor het algemeen belang van het waterschap. Deze politieke ambtsdragers krijgen het mandaat van hun kiezers en de gedragscode dient de vervulling van het kiezersmandaat te ondersteunen.

Het handelen van het dagelijks bestuur en van de bestuurders staat ten dienste van Delfland. De ambtsdragers aan wie en de organen waaraan het dagelijks bestuur is opgedragen, zijn over hun bestuurlijke handelen en over hun functioneren verantwoording schuldig aan de volksvertegenwoordigende organen. Aan het dagelijks bestuur en de bestuurders worden ook in de gedragscode bijzondere eisen gesteld om optimale openheid en controleerbaarheid mogelijk te maken.

Het rechtskarakter van de gedragscode is dat van een interne regeling, als nadere invulling en concretisering van de wettelijke regels. De gedragscode bevat in aanvulling op wettelijke regels gedragsnormen en regels over procedures die de transparantie van het handelen van politieke ambtsdragers evenals van de besluitvorming over en de naleving van de normen vergroten. Zij vormt een beoordelingskader en leidraad bij twijfel, vragen en discussies. Het niet naleven van de gedragscode heeft geen rechtsgevolgen. Sprake is van zelfbinding. De regels worden in gezamenlijk debat vastgesteld door de politieke ambtsdragers zelf. In dit licht moeten de regels in de code worden gezien. Dat maakt de gedragscode evenwel niet vrijblijvend. De volksvertegenwoordigers kunnen daarop worden aangesproken en zij dienen zich over de naleving ervan te verantwoorden. Het niet naleven van de gedragscode kan dus wel onderdeel worden van politiek debat en politieke gevolgen hebben.

Integriteit is een thema dat betekenis krijgt in het handelen. Een integriteitsbeleid dat alleen op papier bestaat is slechts een dode letter. Daarom moet het handelen van politieke ambtsdragers

regelmatig onderwerp van gesprek zijn, juist ook onderling en ook daarbij geeft de gedragscode ondersteuning. De code en de voorgestelde registraties zijn instrumenten. Integriteit is uiteindelijk niet in regels te vangen. In de woorden van de schrijver C.S. Lewis gaat het om 'doing the right thing, even when no one is watching'.

Integer handelen kan alleen in een cultuur en organisatie waar ook de andere waarden van goed bestuur worden nagestreefd. De Nederlandse Code voor Goed Openbaar Bestuur[1] benoemt een aantal kernwaarden van goed openbaar bestuur. Integriteit wordt hierin in één adem genoemd met openheid. 'Openheid en integriteit': het bestuur is open en integer en maakt duidelijk wat het daaronder verstaat. De wetgeving (en de gedragscode in aanvulling hierop) bevat diverse voorschriften inzake openheid met het oog op de integriteit.

Die voorschriften hebben betrekking op openbaarmaking van nevenfuncties en/of neveninkomsten, van geschenken, buitenlandse reizen, excursies en evenementen. De registraties in de codes zijn bedoeld om de transparantie te bevorderen die belangenverstrengeling en onverantwoord en/of onjuist gebruik van publieke middelen door politieke ambtsdragers moeten tegengaan. De politieke ambtsdrager is primair zelf verantwoordelijk voor zijn integriteit en hij zal zich daar in alle openheid over moeten verantwoorden.

De Nederlandse Code voor Goed Openbaar Bestuur verbindt openheid en integriteit met de kernwaarden participatie, behoorlijke contacten met burgers, doelgerichtheid en doelmatigheid, legitimiteit, lerend en zelfreinigend vermogen en verantwoording. Al deze kernwaarden klinken in verschillende mate door in de hierna volgende gedragscode.

Tenslotte kan nog worden verwezen naar de Handreiking integriteit van politieke ambtsdragers bij gemeenten, provincies en waterschappen[2] en de Integriteitswijzer voor politiek ambtsdragers[3].

---

[1] De Nederlandse Code voor Goed Openbaar Bestuur (23 juni 2009), bevat basale beginselen van goed openbaar bestuur en is een informeel instrument dat een beroep doet op de eigen verantwoordelijkheid van besturen van gemeenten, waterschappen, provincies en het Rijk om gewetensvol invulling te geven aan hun taken en verantwoordelijkheden in het openbaar bestuur. De Code bevat geen juridisch afdwingbare normen.

[2] De Handreiking integriteit van politieke ambtsdragers bij gemeenten, provincies en waterschappen (september 2013), is een gezamenlijke publicatie van De Vereniging van Nederlandse Gemeenten, Het Interprovinciaal Overleg, De Unie van Waterschappen en Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties omvat een uitgebreide omschrijving van alle elementen die integriteit omvatten.

[3] Integriteitswijzer voor politiek ambtsdragers (september 2011) is een uitgave van Het Bureau Integriteitsbevordering Openbare Sector (BIOS) van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Deel A (algemeen bestuur)

Paragraaf 1 Algemene bepalingen

Wettelijke grondslag

Het algemeen bestuur stelt een gedragscode vast voor hun leden artikel 33, derde lid, Waterschapswet

Artikel 1.1
Deze gedragscode geldt voor de leden van het algemeen bestuur, maar richt zich ook tot het bestuursorgaan.

Artikel 1.2
Deze gedragscode is openbaar en via internet beschikbaar.

Paragraaf 2 Voorkomen van belangenverstrengeling

Wettelijk kader

Afleggen eed of belofte (artikel 34 Waterschapswet])
Alvorens hun functie te kunnen uitoefenen leggen de leden van het algemeen bestuur in de vergadering, in handen van de voorzitter van het algemeen bestuur (hierna 'voorzitter'), de volgende eed (verklaring en belofte) af: "Ik zweer (verklaar) dat ik om tot lid van het algemeen bestuur benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik zweer (verklaar en beloof) dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik zweer (beloof) dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van het algemeen bestuur naar eer en geweten zal vervullen".

Persoonlijke belangen
Een lid van een volksvertegenwoordiging neemt niet deel aan de stemming over

- een aangelegenheid die hem rechtstreeks of middellijk persoonlijk aangaat of waarbij hij als vertegenwoordiger is betrokken,
- de vaststelling of goedkeuring van de rekening van een lichaam waaraan hij rekenplichtig is of tot welks bestuur hij hoort (artikel 38a Waterschapswet).

Het bestuursorgaan waakt ertegen dat tot het bestuursorgaan behorende of daarvoor werkzame personen die een persoonlijk belang bij een besluit hebben, de besluitvorming beïnvloeden (artikel 2:4, tweede lid, Algemene wet bestuursrecht).

Incompatibiliteiten en nevenfuncties
Verboden overeenkomsten/handelingen:

- volksvertegenwoordigers mogen in geschillen, waar het waterschap(sbestuur) partij is, niet als advocaat, adviseur of gemachtigde werkzaam zijn. Zij mogen bepaalde overeenkomsten, waar het waterschap] bij betrokken is, niet rechtstreeks of middellijk aangaan. Van verboden overeenkomsten kan ontheffing worden verleend (artikel 33, eerste en tweede lid, Waterschapswet).

Op overtreding staat uiteindelijk de sanctie van schorsing en vervallenverklaring van het lidmaatschap van de volksvertegenwoordiging (artikelen X7, X7a en X8 Kieswet).

- Onverenigbaarheid van functies: het zijn van volksvertegenwoordiger sluit het hebben van een aantal andere functies uit (artikel 31 Waterschapswet). Dat leidt er uiteindelijk toe dat betrokkene ophoudt lid te zijn van de volksvertegenwoordiging (artikel X1 Kieswet).
- Openbaarmaking nevenfuncties: volksvertegenwoordigers maken openbaar welke nevenfuncties zij vervullen. De lijst met nevenfuncties ligt ter inzage op de secretarie van het waterschap (artikel 32 Waterschapswet)

Artikel 2

1. Het lid van het algemeen bestuur levert de secretaris-directeur de informatie aan over de (neven)functies die openbaar gemaakt moeten worden bij aanvang van het lidmaatschap van het algemeen bestuur. Als gedurende het lidmaatschap nieuwe (neven)functies aanvaard worden of de omstandigheden met betrekking tot bestaande (neven)functies wijzigen, wordt de informatie die hierop betrekking heeft binnen één week aangeleverd bij de secretaris-directeur.
2. De informatie betreft in ieder geval:
   - de omschrijving van de (neven)functie;
   - de organisatie voor wie de (neven)functie wordt verricht, of het al dan niet een (neven)functie betreft uit hoofde van het lidmaatschap van het algemeen bestuur; of de (neven)functie bezoldigd of onbezoldigd is.
3. De secretaris-directeur legt hiervoor een register aan en beheert dit register. Het register is openbaar en via internet beschikbaar.

Toelichting

Het betreft een uitwerking van de wettelijke verplichting om nevenfuncties openbaar te maken. De informatie wordt neergelegd in een openbaar register. Het lid van het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor de tijdige aanlevering van de informatie en voor de actualiteit daarvan.

Paragraaf 3 Informatie

Wettelijk kader

Informatieplicht

Het dagelijks bestuur van het waterschap en elk van zijn leden zijn verplicht alle inlichtingen te geven die de volksvertegenwoordiging nodig heeft voor de uitoefening van zijn taak. Het betreft zowel een actieve als een passieve informatieplicht. Ook als individuele volksvertegenwoordigers informatie vragen zal die informatie aan de volksvertegenwoordiging moeten worden verstrekt.
De informatie kan alleen worden geweigerd als die in strijd is met het openbaar belang (artikel 89 Waterschapswet).

Het Reglement van Orde voor het algemeen bestuur van het waterschap kan bepalingen bevatten die betrekking hebben op informatieverstrekking en de omgang met informatie.

Geheimhouding

Een ieder die is betrokken bij de uitvoering van de taak van een bestuursorgaan en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden en voor wie niet reeds uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift ter zake van die gegevens een geheimhoudingsplicht geldt, is verplicht tot geheimhouding van die gegevens, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot mededeling verplicht of uit zijn taak de noodzaak tot mededeling voortvloeit (artikel 2:5 Algemene wet bestuursrecht).
Het dagelijks bestuur van het waterschap kan op grond van een belang, genoemd in artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur, geheimhouding opleggen. Ook de voorzitter heeft die bevoegdheid. De geheimhoudingsplicht moet worden bevestigd door de volksvertegenwoordiging. Ook het algemeen bestuur van het waterschap, onderscheidenlijk (de voorzitter van) een commissie kan geheimhouding opleggen (artikelen 37 en 43 Waterschapswet).
Het schenden van de geheimhoudingsplicht is een misdrijf (artikel 272 Wetboek van Strafrecht).

Artikel 3.1
Het lid van het algemeen bestuur zorgt ervoor dat vertrouwelijke en geheime informatie waarover hij beschikt veilig wordt bewaard.

Artikel 3.2
Het lid van het algemeen bestuur maakt niet ten eigen bate of ten bate van derden gebruik van in de uitoefening van het ambt verkregen niet openbare informatie.

Toelichting

Artikel 3.1
Het is belangrijk de juiste maatregelen te treffen om te voorkomen dat onbevoegden vertrouwelijke en/of geheime gegevens kunnen bezitten, raadplegen of beschadigen. Daarbij moet in de digitale setting worden gedacht aan de beveiliging van de computer, smartphones en dergelijke met wachtwoorden en het niet onbeheerd achterlaten van USB-sticks met vertrouwelijke/geheime informatie.

Paragraaf 4 Omgaan met geschenken en uitnodigingen

Wettelijk kader

Afleggen eed of belofte
De eed of belofte die het lid van het algemeen bestuur op grond van artikel 34 van de Waterschapswet moet afleggen heeft onder meer betrekking op het geven, aannemen of beloven van giften, gunsten of geschenken. Zie voor de wetstekst inzake de eed of belofte het wettelijk kader onder 2 voor de bepalingen ter voorkoming van belangenverstrengeling.

Artikel 4.1
1. Een lid van het algemeen bestuur accepteert geen geschenken, faciliteiten en diensten als zijn onafhankelijke positie hierdoor kan worden beïnvloed.
2. Onverminderd het eerste lid kan het lid van het algemeen bestuur incidentele geschenken die een geschatte waarde van ten hoogste € 50 vertegenwoordigen behouden.
3. Geschenken die het lid van het algemeen bestuur uit hoofde van zijn ambt ontvangt en die een geschatte waarde van meer dan € 50 vertegenwoordigen worden, als zij niet worden teruggestuurd, eigendom van het waterschap.
4. De secretaris-directeur legt een register aan van de geschenken met een geschatte waarde van meer dan € 50. In het register is aangegeven welke bestemming het waterschap hieraan heeft gegeven. Het register is openbaar en via internet beschikbaar.
5. Geschenken worden niet op het huisadres ontvangen.

Artikel 4.2
1. Deelname aan excursies en evenementen voor rekening van anderen dan het waterschap maakt het lid van het algemeen bestuur binnen één week na deelname openbaar. Daarbij wordt ook openbaar gemaakt wie de kosten voor zijn rekening heeft genomen.
2. De informatie is openbaar en via internet beschikbaar.

Artikel 4.3
1. Een lid van het algemeen bestuur meldt de secretaris-directeur de ondernomen buitenlandse reizen voor rekening van anderen dan het waterschap binnen één week na terugkeer in Nederland. Hij meldt in ieder geval het doel, de bestemming en de duur van de reis en wat daarvan de kosten waren.
2. De secretaris-directeur legt hiervoor een register aan en beheert dit register.
3. Het register is openbaar en via internet beschikbaar.

Toelichting

Artikel 4.1
In de gedragscode is uitgangspunt dat geschenken, faciliteiten en diensten niet worden geaccepteerd als hiermee de onafhankelijke positie van het lid van het algemeen bestuur kan worden beïnvloed. Dat is in ieder geval aan de orde in onderhandelingssituaties.
Is daarvan geen sprake dan kunnen om praktische redenen incidentele kleine geschenken (met een geschatte waarde van € 50 of minder) door het lid van het algemeen bestuur worden aanvaard, echter nooit op het huisadres. Duurdere geschenken worden niet aanvaard. Zij worden teruggestuurd of eigendom van het waterschap dat zorgt voor een bestemming van het geschenk. In een openbaar register worden opgenomen welke geschenken van meer dan € 50 het waterschap heeft aanvaard en welke bestemming daaraan is gegeven.

Artikelen 4.2 en 4.3
Het gaat hier om excursies, evenementen en buitenlandse reizen die betrokkene als lid van het algemeen bestuur aanvaardt. Excursies, evenementen en buitenlandse reizen in de hoedanigheid van lid van een politieke partij vallen hier dus niet onder

Paragraaf 5 Gebruik van voorzieningen van Delfland

(Wettelijk) kader

Procedure van declaratie.
In tegenstelling tot leden van andere besturen (gemeenten en provincies) bestaan er voor leden van het algemeen bestuur van waterschappen geen voorschriften voor de wijze van declaratie (inclusief het overleggen van bewijsstukken) van vooruit betaalde (zakelijke) kosten en over rechtstreekse facturering van (zakelijke) kosten.

Buitenlandse excursie of reis:
Het algemeen bestuur kan een commissie (of een delegatie daaruit) toestemming verlenen voor een excursie of reis naar het buitenland. Die excursie of reis moet zijn georganiseerd door of vanwege Delfland. De in redelijkheid gemaakte reis- en verblijfkosten komen voor rekening van Delfland, waarbij de ministeriële richtlijnen op dit gebied als 'plafond' dienen.
Het algemeen bestuur kan aan de toestemming voorwaarden verbinden.

Artikel 5.1
1. Het bestuursorgaan richt de financiële en administratieve organisatie zodanig in dat er een getrouw beeld mogelijk is van de juistheid en rechtmatigheid van de uitgaven en hanteren heldere procedures over de wijze waarop functionele uitgaven rechtstreeks in rekening worden gebracht of kunnen worden gedeclareerd bij het waterschap.
2. Het lid van het algemeen bestuur verantwoordt zich over zijn gebruik van de voorzieningen volgens de in het kader van het eerste lid vastgelegde regels en procedures.

Artikel 5.2
Een lid van het algemeen bestuur declareert geen kosten die reeds op andere wijze worden vergoed.

Artikel 5.3
Gebruik van voorzieningen en eigendommen van het waterschap ten eigen bate of ten bate van derden is niet toegestaan, tenzij hier andere afspraken over gemaakt zijn.

Toelichting

Artikel 5.1
Aan leden van het algemeen bestuur worden rechtspositionele voorzieningen, vergoedingen en andere verstrekkingen geboden die een goed functioneren van de volksvertegenwoordigers mogelijk maken. Wat betreft de uitwerking van de principes van dit stelsel zou kunnen worden aangesloten bij de werkwijze in het Voorzieningenbesluit dat geldt voor ministers en staatssecretarissen:

a. in beginsel worden voorzieningen en verstrekkingen in bruikleen ter beschikking gesteld;
b. indien een voorziening of verstrekking niet in bruikleen ter beschikking kan worden gesteld, word de factuur direct ten laste van de begroting van het bestuursorgaan betaald;
c. het vergoeden van voorzieningen en verstrekkingen achteraf door het indienen van declaraties, wordt tot een minimum beperkt;
d. voorzieningen, verstrekkingen en declaraties worden maandelijks openbaar gemaakt op internet.

Uitgangspunt is hier dat zo weinig mogelijk uitgaven door de volksvertegenwoordiger zelf worden gedaan via zijn of haar privérekening. Geldstromen tussen de rekening van het bestuursorgaan en de persoonlijke rekening van de volksvertegenwoordiger maken een zwaardere controle op de uitgaven noodzakelijk.
Het lid van het algemeen bestuur zal zich uiteraard nauwgezet moeten houden aan de regels en procedures die er met het oog hierop voor hem of haar gelden.

Artikel 5.3
Stelregel is dat privégebruik van voorzieningen van het waterschap niet is toegestaan. Wel hebben organisaties mogelijk een specifieke regeling die privégebruik van bedrijfsmiddelen reguleert, zoals privégebruik van een mobiele telefoon.

Paragraaf 6 Uitvoering gedragscode

Artikel 6.1
Het algemeen bestuur bevordert de eenduidige interpretatie van deze gedragscode. Ingeval van leemtes en onduidelijkheden in de gedragscode voorzien zij daarin.

Artikel 6.2
1. Op voorstel van de voorzitter maakt het algemeen bestuur in ieder geval afspraken over:
   a. de periodieke bespreking van het onderwerp integriteit in het algemeen en van de gedragscode in het bijzonder;
   b. de aanwijzing van contactpersonen of aanspreekpunten integriteit;
   c. de processtappen die worden gevolgd ingeval van een vermoeden van een integriteitschending door een politiek ambtsdrager van Delfland.
2. De afspraken, bedoeld in het eerste lid, maken deel uit van deze gedragscode.

Toelichting

Artikel 6.1
Het algemeen bestuur is het hoogste bestuursorgaan en als zodanig verantwoordelijk voor de inhoud van de gedragscode, voor een eenduidige interpretatie daarvan en voor wijziging of aanvulling daarvan bij onduidelijkheden of leemtes.

Artikel 6.2
De Waterschapswet verplicht het algemeen bestuur om voor zichzelf en voor de bestuurders een gedragscode vast te stellen.

Aanvullend op de wettelijke regels die gelden voor politieke ambtsdragers, bevat de gedragscode een aantal materiële normen waaraan de politieke ambtsdragers zich committeren.
De voorzitter krijgt de wettelijke taak om de bestuurlijke integriteit van zijn of haar waterschap te bevorderen. Hiermee is de verantwoordelijkheid voor de portefeuille 'integriteit' duidelijk belegd. De wettelijke bepalingen bieden de ruimte om naar gelang de situatie handelend op te treden, waarbij niet alleen gedacht moet worden aan het optreden bij incidenten.

Belangrijk onderdeel is ook de preventie: ervoor te zorgen dat integriteit en integriteitsbewustzijn in de bestuurlijke gremia een plek krijgen en daarbij afspraken te maken over een regelmatige bespreking van het thema integriteit, zowel in de volksvertegenwoordiging als met het bestuur. De voorzitter hoeft hier niet alleen voor te staan. Een daartoe aangewezen contactpersoon of vertrouwenspersoon (bijvoorbeeld de secretaris-directeur) kan hier in relatie tot het algemeen bestuur eveneens een belangrijke rol in spelen. Goed denkbaar is ook dat de het algemeen bestuur met de voorzitter nadere afspraken maakt over de werkwijze die wordt gevolgd ingeval zich een incident of een vermoeden van een integriteitsschending voordoet. Dat geeft houvast en rust op het moment dat er gehandeld dient te worden.

Al deze processuele en procedurele afspraken kunnen onderdeel uitmaken van de gedragscode. De onderwerpen, genoemd in artikel 6.2, eerste lid, zijn niet uitputtend.

Deel B (dagelijks bestuur)

Paragraaf 1 Algemene bepalingen

Wettelijke grondslag

Het algemeen bestuur stelt een gedragscode vast voor de voorzitter en overige leden van het dagelijks bestuur (artikelen 33, derde lid, en 45 Waterschapswet).

Artikel 1.1

1. Deze gedragscode geldt voor de voorzitter (hierna te noemen 'dijkgraaf') van Delfland en voor de overige leden van het dagelijks bestuur, maar richt zich ook tot de bestuursorganen.
2. In deze gedragscode wordt onder lid van het dagelijks bestuur niet mede de dijkgraaf verstaan.

Artikel 1.2

De gedragscode is openbaar en via internet beschikbaar.

Toelichting

Artikel 1.1 (tweede volzin)
De dijkgraaf maakt onderdeel uit van het dagelijks bestuur en is dus lid van het dagelijks bestuur. In de gedragscode wordt de dijkgraaf steeds apart benoemd. Met lid van het dagelijks bestuur worden in de gedragscode daarom bedoeld de overige leden van het dagelijks bestuur.

Paragraaf 2 Voorkomen van belangenverstrengeling

Wettelijk kader

Afleggen eed of belofte (artikelen 45 en 50 Waterschapswet])
Alvorens zijn functie te kunnen uitoefenen legt de bestuurder de volgende eed (verklaring en belofte) af: "Ik zweer (verklaar) dat ik om tot het ambt benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik zweer (verklaar en beloof) dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik zweer (beloof) dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten uit het ambt naar eer en geweten zal vervullen."

Persoonlijke belangen

- Een bestuurslid neemt niet deel aan de stemming over:
- een aangelegenheid die hem rechtstreeks of middellijk persoonlijk aangaat of waarbij hij als vertegenwoordiger is betrokken;
- de vaststelling of goedkeuring van de rekening van een lichaam waaraan hij rekenplichtig is of tot welks bestuur hij hoort (artikel 45 juncto artikel 38a Waterschapswet).
- Het bestuursorgaan waakt ertegen dat tot het bestuursorgaan behorende of daarvoor werkzame personen die een persoonlijk belang bij een besluit hebben, de besluitvorming beïnvloeden (artikel 2:4, tweede lid, Algemene wet bestuursrecht).

Incompatibiliteiten en nevenfuncties
Verboden overeenkomsten/handelingen:

- bestuurders mogen in geschillen, waar het bestuur van Delfland partij is, niet als advocaat, adviseur of gemachtigde werkzaam zijn. Zij mogen bepaalde overeenkomsten, waar Delfland bij betrokken is, niet rechtstreeks of middellijk aangaan. Van verboden overeenkomsten kan ontheffing worden verleend (artikelen 45 en 47, derde lid, juncto artikel 33, eerste en tweede lid, Waterschapswet].
- Onverenigbaarheid van functies:
- de hoedanigheid van bestuurslid van Delfland sluit het hebben van een aantal andere functies uit (artikel 45 juncto artikel 31, tweede lid en artikel 47, eerste lid, Waterschapswet).
- Op overtreding van de incompatibiliteitenregeling staat uiteindelijk de sanctie van ontslag (artikel 45 juncto artikelen 31, derde lid en 33, vierde lid, Waterschapswet).
- Vervulling nevenfuncties: voor bestuurders is bepaald dat zij geen nevenfuncties hebben die ongewenst zijn met het oog op een goede vervulling van hun ambt. Voor de dijkgraaf is daaraan toegevoegd dat hij evenmin nevenfuncties heeft die ongewenst zijn met het oog op de handhaving van onpartijdigheid en onafhankelijkheid of van het vertrouwen daarin. Bestuurders melden het voornemen tot aanvaarding van de nevenfunctie aan de volksvertegenwoordiging.Voor de dijkgraaf geldt deze meldverplichting niet voor ambtshalve nevenfuncties (artikelen 44a en 48 Waterschapswet).
- Openbaarmaking nevenfuncties:
- bestuursleden maken openbaar welke nevenfuncties zij vervullen. Voor de dijkgraaf zijn ambtshalve nevenfuncties daarvan uitgezonderd. De lijst met neven-functies ligt ter inzage op de secretarie van Delfland (artikelen 44a en 48 Waterschapswet).
- Openbaarmaking inkomsten nevenfuncties: fulltime bestuurders maken hun inkomsten uit nevenfuncties openbaar, de opgave van neveninkomsten wordt ter inzage gelegd op de secretarie van Delfland, uiterlijk 1 april na het jaar waarin de inkomsten zijn genoten (artikelen 44a en 48 Waterschapswet).
- Verrekening inkomsten nevenfuncties:
- bestuurders mogen geen vergoedingen ontvangen voor ambtshalve nevenfuncties, die worden in de waterschapskas gestort. Voor fulltime bestuurders is geregeld dat de inkomsten uit andere nevenfuncties voor een deel worden verrekend, volgens dezelfde verrekeningssystematiek als voor leden van de Tweede Kamer (artikelen 44 en 48 Waterschapswet).

Artikel 2.1.1

De dijkgraaf levert de secretaris-directeur de informatie aan over de nevenfuncties die openbaar gemaakt moeten worden, bij aanvang van het ambt. Als gedurende het lidmaatschap een nieuwe nevenfunctie aanvaard wordt of de omstandigheden met betrekking tot een bestaande nevenfunctie wijzigen, wordt de informatie die hierop betrekking heeft binnen één week aangeleverd bij de secretaris-directeur.

1. De informatie betreft in ieder geval:
   a) de omschrijving van de nevenfunctie;
   b) de organisatie voor wie de nevenfunctie wordt verricht;
   c) of het al dan niet een nevenfunctie betreft uit hoofde van het ambt;
   d) of de nevenfunctie bezoldigd of onbezoldigd is;
   e) indien bezoldigd wat de inkomsten daaruit zijn.
2. De secretaris-directeur legt hiervoor een register aan en beheert dit register. Het register is openbaar en via internet beschikbaar.

Artikel 2.1.2

Het lid van het dagelijks bestuur levert de secretaris-directeur de informatie aan over de nevenfuncties die openbaar gemaakt moeten worden bij aanvang van het ambt. Als gedurende de uitoefening van het ambt een nieuwe nevenfunctie aanvaard wordt of de omstandigheden met betrekking tot bestaande nevenfuncties wijzigen, wordt de informatie die hierop betrekking heeft binnen één week aangeleverd bij de secretaris-directeur. De informatie betreft in ieder geval:

a) de omschrijving van de nevenfunctie;
b) de organisatie voor wie de nevenfunctie wordt verricht;
c) of het al dan niet een nevenfunctie betreft uit hoofde van het ambt;
d) of de nevenfunctie bezoldigd of onbezoldigd is;

e) indien bezoldigd – voor zover deze openbaar gemaakt moeten worden - wat de inkomsten daaruit zijn.

De secretaris-directeur legt hiervoor een register aan en beheert dit register. Het register is openbaar en via internet beschikbaar.

Artikel 2.2

1. De dijkgraaf en het lid van het dagelijks bestuur handelen in de uitoefening van hun ambt niet zodanig dat zij vooruitlopen op een functie na aftreden.
2. Het lid van het dagelijks bestuur bespreekt het voornemen tot tussentijdse aanvaarding van een functie na aftreden, met de dijkgraaf.

Artikel 2.3

1. Het dagelijks bestuur sluit de dijkgraaf en een lid van het dagelijks bestuur gedurende een jaar na aftreden uit van het tegen beloning verrichten van werkzaamheden ten behoeve van Delfland.
2. De uitsluiting geldt niet bij aanvaarding van een dienstbetrekking bij het waterschap waar hij dijkgraaf, onderscheidenlijk lid van het dagelijks bestuur was. Voor werving, selectie en indiensttreding bij het waterschap zijn de voor het ambtelijk personeel geldende regels ter zake van overeenkomstige toepassing.

Artikel 2.4

1. Het dagelijks bestuur draagt de dijkgraaf en een lid van het dagelijks bestuur niet eerder dan een jaar na aftreden voor als kandidaat voor benoeming tot commissaris dan wel bestuurslid van een verbonden partij.
2. Onder verbonden partij wordt verstaan hetgeen hieronder wordt verstaan in artikel 4.1 van het Waterschapsbesluit.

Toelichting

Artikelen 2.1.1 en 2.1.2

Zoals uit het opgenomen wettelijk kader blijkt, zijn er enkele verschillen in de wetgeving ten aanzien van de openbaarmaking van (inkomsten uit) nevenfuncties tussen de dijkgraaf enerzijds en de overige dagelijks bestuursleden anderzijds. De nadere invulling daarvan in 2.1.1 en 2.1.2 is in lijn hiermee dan ook niet exact gelijk.

Artikelen 2.3 en 2.4

In deze bepalingen is de zogenaamde 'draaideurconstructie' geregeld. In 2.3 gedurende 1 jaar na aftreden de uitsluiting van betaalde werkzaamheden ten behoeve van Delfland en in 2.4 de uitsluiting van benoeming als commissaris of bestuurslid van een 'verbonden partij', ofwel, kort samengevat, van een organisatie waarin Delfland een bestuurlijk en financieel belang heeft. Hiermee wordt de mogelijke schijn voorkomen en het risico op verstrengeling van persoonlijke en functionele belangen vermeden.

Het begrip 'verbonden partij' is ontleend aan het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Daarin staat dat een verbonden partij een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie is waarin de provincie of gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Een financieel belang wordt gedefinieerd als een aan de betrokken organisatie ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien die organisatie failliet gaat, onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat, indien de organisatie haar verplichtingen niet nakomt.

Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.

Aanvaarding van een dienstbetrekking bij Delfland is niet uitgesloten. Dat kan van belang zijn in het kader van de reintegratie van de voormalige bestuurder en ter voorkoming van uitkeringslasten voor Delfland. Uiteraard dienen daarbij de regels van werving en selectie en aanstelling te gelden die er voor iedereen zijn die bij Delfland gaat solliciteren. De draaideurconstructie geldt natuurlijk niet bij aanvaarding van het lidmaatschap van het algemeen bestuur.

Het bepaalde in artikel 2.2, eerste lid, (vooruitlopen op een nieuwe functie na aftreden) geldt uiteraard ook voor een functie bij Delfland.

Paragraaf 3 Informatie

Wettelijk kader

Informatieplicht
Het dagelijks bestuur van Delfland en elk van zijn leden zijn verplicht alle inlichtingen te geven die de volksvertegenwoordiging nodig heeft voor de uitoefening van zijn taak. Het betreft zowel een actieve als een passieve informatieplicht. Ook als individuele volksvertegenwoordigers informatie vragen zal die informatie aan de volksvertegenwoordiging moeten worden verstrekt. De informatie kan alleen worden geweigerd als die in strijd is met het openbaar belang (artikelen 89 en 97 Waterschapswet).

Het Reglement van Orde voor het algemeen bestuur van Delfland kan bepalingen bevatten die betrekking hebben op informatieverstrekking en de omgang met informatie.

Geheimhouding
- Een ieder die is betrokken bij de uitvoering van de taak van een bestuursorgaan en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden en voor wie niet reeds uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift ter zake van die gegevens een geheimhoudingsplicht geldt, is verplicht tot geheimhouding van die gegevens, behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot mededeling verplicht of uit zijn taak de noodzaak tot mededeling voortvloeit (artikel 2:5 Algemene wet bestuursrecht).
- Het dagelijks bestuur van Delfland kan op grond van een belang, genoemd in artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur, geheimhouding opleggen. Ook de dijkgraaf heeft die bevoegdheid. De geheimhoudingsplicht moet worden bevestigd door de volksvertegenwoordiging. Ook het algemeen bestuur onderscheidenlijk (de voorzitter van) een commissie kan - kunnen geheimhouding opleggen (artikelen 37 en 43 Waterschapswet).
- Het schenden van de geheimhoudingsplicht is een misdrijf (artikel 272 Wetboek van Strafrecht).

Artikel 3.1
De dijkgraaf respectievelijk het lid van het dagelijks bestuur zorgt ervoor dat vertrouwelijke en geheime informatie waarover hij beschikt veilig wordt bewaard.

Artikel 3.2
De dijkgraaf respectievelijk het lid van het dagelijks bestuur maakt niet ten eigen bate of ten bate van derden gebruik van in de uitoefening van het ambt verkregen niet openbare informatie

Toelichting

Artikel 3.1
Het is belangrijk de juiste maatregelen te treffen om te voorkomen dat onbevoegden vertrouwelijke en/of geheime gegevens kunnen bezitten, raadplegen of beschadigen. Daarbij moet in de digitale setting worden gedacht aan de beveiliging van de computer, smartphones en dergelijke met wachtwoorden en het niet onbeheerd achterlaten van USB-sticks met vertrouwelijke/geheime informatie.

Paragraaf 4 Omgang met geschenken en uitnodigingen

Wettelijk kader

Afleggen eed of belofte
De eed of belofte die op grond van de artikelen 45 en 50 van de Waterschapswet moet worden afgelegd heeft onder meer betrekking op het geven, aannemen of beloven van giften, gunsten of geschenken. Zie voor de wetstekst inzake de eed of belofte het wettelijk kader onder 2 voor de bepalingen ter voorkoming van belangenverstrengeling.

Artikel 4.1

1. De dijkgraaf respectievelijk het lid van het dagelijks bestuur accepteert geen geschenken, faciliteiten en diensten als zijn onafhankelijke positie hierdoor kan worden beïnvloed.
2. Onverminderd het eerste lid kan de dijkgraaf respectievelijk het lid van het dagelijks bestuur incidentele geschenken die een geschatte waarde van ten hoogste € 50 vertegenwoordigen behouden.
3. Geschenken die de dijkgraaf respectievelijk het lid van het dagelijks bestuur uit hoofde van zijn ambt ontvangt en die een geschatte waarde van meer dan € 50 vertegenwoordigen worden, als zij niet worden teruggestuurd, eigendom van Delfland.
4. De secretaris-directeur legt een register aan van de geschenken met een geschatte waarde van meer dan € 50. In het register is aangegeven welke bestemming Delfland hieraan heeft gegeven. Het register is openbaar en via internet beschikbaar.
5. Geschenken worden niet op het huisadres ontvangen.

Artikel 4.2

1. De dijkgraaf respectievelijk het lid van het dagelijks bestuur accepteert geen lunches, diners, recepties en andere uitnodigingen die door anderen betaald of georganiseerd worden, tenzij dat behoort tot de uitoefening van de functie en de aanwezigheid beschouwd kan worden als functioneel.
2. Bij twijfel legt de dijkgraaf respectievelijk het lid van het dagelijks bestuur de uitnodiging ter bespreking voor aan het dagelijks bestuur.

Artikel 4.3

1. Invitaties voor excursies, evenementen en buitenlandse reizen voor rekening van anderen dan Delfland legt de dijkgraaf respectievelijk het lid van het dagelijks bestuur vooraf ter bespreking voor aan het dagelijks bestuur.
2. De dijkgraaf, onderscheidenlijk het lid van het dagelijks bestuur maakt de excursies en evenementen die hij heeft aanvaard openbaar binnen één week nadat de excursie, onderscheidenlijk het evenement heeft plaatsgevonden. Daarbij wordt ook openbaar gemaakt wie deze kosten voor zijn rekening heeft genomen.
3. De informatie is via internet beschikbaar.
4. De informatie over buitenlandse reizen voor rekening van derden wordt binnen één week na terugkeer in Nederland opgenomen in het register, bedoeld in artikel 5.3, tweede lid van deze gedragscode.

Toelichting

Artikel 4.1
In de gedragscode is uitgangspunt dat geschenken, faciliteiten en diensten niet worden geaccepteerd als hiermee de onafhankelijke positie van de bestuurder kan worden beïnvloed. Dat is in ieder geval aan de orde in onderhandelingssituaties. Is daarvan geen sprake dan kunnen om praktische redenen incidentele kleine geschenken (met een geschatte waarde van € 50 of minder) door de bestuurder worden aanvaard, maar nooit op het huisadres. Duurdere geschenken worden niet aanvaard. Zij worden teruggestuurd of eigendom van Delfland dat zorgt voor een passende bestemming van het geschenk. In een openbaar register worden opgenomen welke geschenken van meer dan € 50 Delfland heeft aanvaard en welke bestemming daaraan is gegeven.

Artikel 4.2
Dit geldt ook als het gaat om werkbezoeken.

Artikel 4.3
Het gaat hier om excursies en evenementen die betrokkene als dijkgraaf, onderscheidenlijk als lid van het dagelijks bestuur aanvaardt. Excursies en evenementen in de hoedanigheid van een politieke partij vallen hier dus niet onder.

Bij de artikelen 4.2 en 4.3 dienen eveneens, als afwegingskader, de motieven van de uitnodigende partij beoordeeld te worden. Het kan en mag er niet om gaan de onafhankelijke positie van de bestuurders te beïnvloeden.

Paragraaf 5 Gebruik van voorzieningen van Delfland

(Wettelijk) kader

Geen andere inkomsten:
Een bestuurder geniet geen andere vergoedingen ten laste van Delfland dan die bij of krachtens wet toegestaan zijn (artikelen 44 en 48 Waterschapswet).

Procedure van declaratie :
In tegenstelling tot leden van andere besturen (gemeenten en provincies) bestaan er voor leden van het dagelijks bestuur van waterschappen geen voorschriften over de wijze van declaratie (inclusief het overleggen van bewijsstukken) van vooruit betaalde (zakelijke) kosten en over rechtstreekse facturering van (zakelijke) kosten.

Buitenlandse dienstreis :
Als een lid van het dagelijks bestuur in het belang van Delfland een reis buiten Nederland maakt, worden de in redelijkheid gemaakte noodzakelijke reis- en verblijfkosten vergoed. Voor een reis in het belang van Delfland buiten Nederland, niet zijnde een reis naar een Europese instelling, is vooraf toestemming van het dagelijks bestuurvereist. Het algemeen bestuur kan aan deze toestemming voorwaarden verbinden.

Artikel 5.1
1. Het bestuursorgaan richt de financiële en administratieve organisatie zodanig in dat er een getrouw beeld mogelijk is van de juistheid en rechtmatigheid van de uitgaven en hanteren heldere procedures over de wijze waarop functionele uitgaven rechtstreeks in rekening worden gebracht of kunnen worden gedeclareerd bij Delfland.
2. De dijkgraaf respectievelijk het lid van het dagelijks bestuur verantwoordt zich over zijn gebruik van de voorzieningen volgens de in het kader van het eerste lid vastgestelde regels en procedures.

Artikel 5.2
1. De dijkgraaf respectievelijk het lid van het dagelijks bestuur meldt het voornemen tot een buitenlandse dienstreis of een uitnodiging daartoe aan het dagelijks bestuur. Hij verschaft daarbij informatie over het doel en de duur van de reis, de bijbehorende beleidsoverwegingen, de samenstelling van het gezelschap dat meereist, de geraamde kosten en de wijze waarop van de reis verslag wordt gedaan.
2. De dijkgraaf, onderscheidenlijk het lid van het dagelijks bestuur meldt daarbij tevens als hij voornemens is om de buitenlandse reis voor privédoeleinden te verlengen. De extra kosten van de verlenging komen daarbij volledig voor eigen rekening.
3. Het dagelijks bestuur betrekt alle aspecten in hun besluitvorming daartoe en informeert het algemeen bestuur zo spoedig mogelijk over het genomen besluit.

Artikel 5.3
1. De dijkgraaf respectievelijk het lid van het dagelijks bestuur legt verantwoording af over afgelegde buitenlandse dienstreizen. Hij maakt in ieder geval openbaar wat het doel, de bestemming en de duur van de buitenlandse dienstreis is geweest en wat daarvan de kosten waren voor Delfland.

2. De secretaris-directeur legt hiervoor een register aan en beheert dit register. Het register is openbaar en via internet beschikbaar.

Artikel 5.4
Voor de toepassing van de artikelen 5.2 en 5.3 wordt onder buitenlandse dienstreis niet verstaan een dienstreis naar een Europese instelling of een dienstreis naar een buurwaterschap in het buitenland.

Artikel 5.5
De dijkgraaf respectievelijk het lid van het dagelijks bestuur declareert geen kosten die reeds op andere wijze worden vergoed.

Artikel 5.6
Gebruik van voorzieningen en eigendommen van Delfland ten eigen bate of ten bate van derden is niet toegestaan, tenzij hier andere afspraken over gemaakt zijn.

Toelichting

Artikel 5.1
Aan bestuurders worden rechtspositionele voorzieningen, vergoedingen en andere verstrekkingen geboden die een goed functioneren van de bestuurders mogelijk maken.
Wat betreft de uitwerking van de principes van dit stelsel zou kunnen worden aangesloten bij de werkwijze in het Voorzieningenbesluit dat geldt voor ministers en staatssecretarissen:
a. in beginsel worden voorzieningen en verstrekkingen in bruikleen ter beschikking gesteld,
b. indien een voorziening of verstrekking niet in bruikleen ter beschikking kan worden gesteld, wordt de factuur direct ten laste van de begroting van het bestuursorgaan betaald,
c. het vergoeden van voorzieningen en verstrekkingen achteraf door het indienen van declaraties, wordt tot een minimum beperkt
d. voorzieningen, verstrekkingen en declaraties worden maandelijks openbaar gemaakt op internet.

Uitgangspunt is hier dat zo weinig mogelijk uitgaven door de bestuurder zelf worden gedaan via zijn privérekening. Geldstromen tussen de rekening van het bestuursorgaan en de persoonlijke rekening van de bestuurder maken een zwaardere controle op de uitgaven noodzakelijk.

De bestuurder zal zich uiteraard nauwgezet moeten houden aan de regels en procedures die er met het oog hierop voor hem gelden.

Artikelen 5.2 en 5.3
Uitgangspunten zijn hier eigen verantwoordelijkheid, transparantie en bereidheid om verantwoording af te leggen. De beoordeling van de noodzaak van de buitenlandse dienstreis ligt uiteindelijk bij het dagelijks bestuur.

Ingevolge artikel 5.4 gelden de bepalingen van de artikelen 5.2 en 5.3 niet voor de meer reguliere (buitenlandse) dienstreizen naar een Europese instelling of een dienstreis naar een buurwaterschap in het buitenland. Voor dergelijke (buitenlandse) reizen vormen deze bepalingen wel een belangrijk richtsnoer.

Buitenlandse reizen die worden gemaakt ten behoeve van de politieke partij zijn geen 'dienstreizen' en vallen dus niet onder de artikelen 5.2 en 5.3 en komen niet ten laste van Delfland.

Artikel 5.6
Stelregel is dat privé gebruik van voorzieningen van Delfland niet is toegestaan. Wel hebben organisaties mogelijk een specifieke regeling die privégebruik van bedrijfsmiddelen reguleert, zoals privégebruik van een mobiele telefoon.

Paragraaf 6 Uitvoering gedragscode

Artikel 6.1
Het algemeen bestuur bevordert de eenduidige interpretatie van de gedragscode. Ingeval van leemtes en onduidelijkheden in de gedragscode voorzien zij daarin.

Artikel 6.2
1. Op voorstel van de dijkgraaf maakt het algemeen bestuur in ieder geval afspraken over:
   a) de periodieke bespreking van het onderwerp integriteit in het algemeen en van de gedragscode in het bijzonder;
   b) de aanwijzing van contactpersonen of aanspreekpunten integriteit;
   c) de processtappen die worden gevolgd ingeval van een vermoeden van een integriteitsschending van een politieke ambtsdrager van Delfland.
2. De afspraken, bedoeld in het eerste lid, maken deel uit van deze gedragscode.

Toelichting

Artikel 6.1
Het algemeen bestuur is het hoogste bestuursorgaan en als zodanig verantwoordelijk voor de inhoud van de gedragscode, voor een eenduidige interpretatie daarvan en voor wijziging - aanvulling daarvan bij onduidelijkheden of leemtes.

Artikel 6.2
De Waterschapswet verplicht het algemeen bestuur om voor zichzelf en voor de bestuurders een gedragscode vast te stellen.

Aanvullend op de wettelijke regels die gelden voor politieke ambtsdragers, bevat de gedragscode een aantal materiële normen waaraan de politieke ambtsdragers zich committeren.
De dijkgraaf krijgt de wettelijke taak om de bestuurlijke integriteit van zijn waterschap te bevorderen. Hiermee is de verantwoordelijkheid voor de portefeuille 'integriteit' duidelijk belegd. De wettelijke bepalingen bieden de ruimte om naar gelang de situatie handelend op te treden, waarbij niet alleen gedacht moet worden aan het optreden bij incidenten.

Belangrijk onderdeel is ook de preventie: ervoor te zorgen dat integriteit en integriteitsbewustzijn in de bestuurlijke gremia een plek krijgen en daarbij afspraken te maken over een regelmatige bespreking van het thema integriteit, zowel met de volksvertegenwoordiging als binnen het bestuur. De dijkgraaf hoeft hier niet alleen voor te staan. Een daartoe aangewezen contactpersoon of vertrouwenspersoon (bijvoorbeeld de secretaris-directeur) kan hier in relatie tot het algemeen bestuur eveneens een belangrijke rol in spelen.
Goed denkbaar is ook dat het algemeen bestuur met de dijkgraaf nadere afspraken maakt over de werkwijze die wordt gevolgd ingeval zich een incident of een vermoeden van een integriteitsschending voordoet. Dat geeft houvast en rust op het moment dat er gehandeld dient teworden.
Al deze processuele en procedurele afspraken kunnen onderdeel uitmaken van de gedragscode. De onderwerpen, genoemd in artikel 6.2, eerste lid, zijn niet uitputtend.

Hoogheemraadschap van Delfland

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	1047
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	14 februari 2019
Agendapunt	B.10.a
Omschrijving	Investeringsvoorstel project S.C.H.O.O.N (deelproject 1 Zoetwaterfabriek, deelproject 2 Waterharmonica), onderdeel Kwaliteitsprogramma Blankenburgverbinding

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Gezond, schoon en gezuiverd water	29 januari 2019
Verenigde Vergadering	**14 februari 2019**

Voorgesteld besluit

A. Voor de bouw van de Zoetwaterfabriek het investeringsplan met geraamde investeringskosten van € 8.895.000 vast te stellen (ter informatie: hiervan wordt € 3.775.000,-bijgedragen door derden);
B. Voor de uitvoering van het onder A genoemde investeringsplan een investeringskrediet van € 8.025.000 beschikbaar te stellen;
C. De bestemmingsreserve Zoetwaterfabriek ter hoogte van € 1.197.000 in te zetten voor de dekking van de jaarlijkse kapitaallasten Zoetwaterfabriek;
D. Voor de aanleg van de Waterharmonica het investeringsplan met geraamde investeringskosten van € 11.365.000 vast te stellen (ter informatie: het volledige bedrag wordt gefinancierd door derden);
E. Voor de uitvoering van het onder D genoemde investeringsplan een investeringskrediet van € 10.600.000 beschikbaar te stellen.
NB.

1. Separaat wordt ter besluitvorming aan u voorgelegd een voorstel inzake ‘Groot onderhoud zandfilter AWZI De Groote Lucht’. De daarin genoemde investeringen zijn noodzakelijk voor het kunnen functioneren van de Zoetwaterfabriek. Zowel dat voorstel en de besluitvorming daaromtrent als de besluitvorming over de Zoetwaterfabriek en Waterharmonica zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Hoogheemraadschap van Delfland

2. Randvoorwaardelijk is dat het college heeft ingestemd met de melding voor het aflaten van het extra gezuiverde afvalwater op het oppervlaktewater in de vergadering van 22 januari 2019.

Hoogheemraadschap van
Delfland

Onderwerp: Investeringsvoorstel project S.C.H.O.O.N. bestaande uit twee onderdelen: de Zoeterwaterfabriek en de Waterharmonica met bijbehorende kredietaanvraag.
Dossiernummer: 1047

Gevraagd besluit VV:

A. Voor de bouw van de Zoetwaterfabriek het investeringsplan met geraamde investeringskosten van € 8.895.000 vast te stellen conform bijlage 1;

B. Voor de uitvoering van het onder A genoemde investeringsplan een investeringskrediet van € 8.025.000 beschikbaar te stellen;

C. De bestemmingsreserve Zoetwaterfabriek ter hoogte van € 1.197.000 in te zetten voor de dekking van de jaarlijkse kapitaallasten Zoetwaterfabriek;

D. Voor de aanleg van de Waterharmonica het investeringsplan met geraamde investeringskosten van € 11.365.000 vast te stellen conform bijlage 2;

E. Voor de uitvoering van het onder D genoemde investeringsplan een investeringskrediet van € 10.600.000 beschikbaar te stellen;

F. Bovengenoemde besluiten worden genomen onder de voorwaarde dat de door derden toegezegde bijdragen zijn geformaliseerd. Het betreft: 1. de extra bijdrage van € 1M van MRDH (kwaliteitsprogramma), ten opzichte van de in de Regionale Bestuursovereenkomst overeengekomen € 8.2M, 2. de bijdrage van Rijkswaterstaat (natuurcompensatie) van € 3,7M en 3. de bijdrage van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (verwijderen medicijnresten) van € 1.6M. De overige bijdragen van derden zijn inmiddels geformaliseerd en/of ontvangen.

NB.

1. Separaat wordt ter besluitvorming aan u voorgelegd een voorstel inzake 'Groot onderhoud zandfilter AWZI De Groote Lucht'. De daarin genoemde investeringen zijn noodzakelijk voor het kunnen functioneren van de Zoetwaterfabriek. Zowel dat voorstel en de besluitvorming daaromtrent als de besluitvorming over de Zoetwaterfabriek en Waterharmonica zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.
2. Randvoorwaardelijk is dat het college heeft ingestemd met de melding voor het aflaten van het extra gezuiverde afvalwater op het oppervlaktewater in de vergadering van 22 januari 2019.

1. Probleemstelling - context

Delfland krijgt in de toekomst vaker en steeds langer te maken met periode van droogte. Het belang van een robuuste zoetwatervoorziening is door de droge zomer van 2018 maar weer eens onderstreept. Delfland werkt o.a. in het Deltaprogramma aan een toekomstbestendige watervoorziening. Hiermee worden in ons beheergebied knelpunten voorkomen op het gebied van de veiligheid van droogtegevoelige keringen (peilhandhaving), de glastuinbouw (gietwater onttrekkingen) en de waterkwaliteit (doorspoeling). Het bestaande watersysteem wordt versterkt als aanvoerroute voor zoetwater. Daarnaast wordt de kwetsbaarheid voor droogte verminderd door het beschikbare water effectief en doelmatig te benutten en door watergebruikers bewuster om te laten gaan met zoetwater.

Het is een belangrijk doel dat Delfland én eindgebruikers de zoetwatervoorziening duurzaam en circulair maken, door waterbesparing, hergebruik en door het vergroten van het waterbewustzijn. Het is verspilling dat we nog steeds zoetwater zuiveren en dat vervolgens via de Nieuwe Waterweg naar de Noordzee laten stromen. Met een extra zuiveringsstap

(verder: de Zoetwaterfabriek) en een natuurlijk watersysteem (verder: de Waterharmonica) kunnen we het water hergebruiken in ons watersysteem, waardoor we de waterkwaliteit verbeteren en perioden van droogte beter kunnen opvangen.

Vanwege de aanleg van de Blankenburgverbinding stelt de minister in het kwaliteitsprogramma Nieuw Waterland additionele gelden beschikbaar voor een kwaliteitsimpuls van het gebied rond Vlaardingen en Rozenburg. Verschillende partijen werken samen aan deze kwaliteitsimpuls, die het resultaat zal zijn van op elkaar aansluitende projecten binnen het gebied. In goed overleg met de omgeving is bepaald dat een belangrijk deel van die gelden beschikbaar wordt gemaakt voor de Waterharmonica. Dankzij deze gelden ligt er nu een kans, om een bijdrage te leveren aan de eerdergenoemde doelen.

Delfland heeft zich aan Nieuw Waterland verbonden door ondertekening van de Regionale Bestuursovereenkomst Blankenburgverbinding (RBOK BBV) en op basis daarvan, in nauwe samenwerking met de regiopartners, het project verder uitgewerkt onder de naam S.C.H.O.O.N. (**S.C.H.O.O.N. Sc**hoonmaken afvalwater en **H**ergebruik voor **O**ppervlaktewater **O**p **N**atuurlijke wijze). Dit behelst de aanleg van een Waterharmonica, betaald uit het kwaliteitsprogramma en de bouw van een Zoetwaterfabriek, met een bijdrage van Delfland zelf. Opzet is dat het project S.C.H.O.O.N. in dezelfde tijdslijn (2019-2024) als de Blankenburgverbinding wordt gerealiseerd. De Waterharmonica zal zodanig worden ingepast dat het functioneren van het watersysteem in de polder gewaarborgd blijft. Het project S.C.H.O.O.N. vormt een belangrijk, zo niet onmisbaar onderdeel van het kwaliteitsprogramma Nieuw Waterland.

Met het realiseren van de Waterharmonica en de Zoetwaterfabriek wordt invulling gegeven aan een aantal belangrijke doelstellingen van zowel Delfland als van het kwaliteitsprogramma, te weten:

a) Met het sluiten van de waterkringloop wordt een duurzame zoetwatervoorziening gecreëerd;
b) Hiermee wordt Delfland minder afhankelijk van externe bronnen in perioden van droogte en wordt verzilting tegengegaan.
c) Met het oog op actuele en toekomstige ontwikkelingen, worden medicijnresten en andere ongewenste stoffen uit het afvalwater verwijderd. Ook voor (onze) andere zuiveringsinstallaties is dit voor de toekomst mogelijk een waardevolle ervaring en ontwikkeling.
d) Door de aanleg van de Waterharmonica wordt een bijdrage geleverd aan natuurontwikkeling en recreatief gebruik in de omgeving van de Blankenburgverbinding, te weten het gebied Nieuw Waterland.

2. Beoogd effect

Met de realisatie van de Zoetwaterfabriek en de Waterharmonica wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de doelen van Delfland, te weten: duurzaam hergebruik van zoet water, bestrijden van droogte en verzilting en het verbeteren van de waterkwaliteit. Hiermee wordt tevens een bijdrage geleverd aan de doelstellingen van Nieuw Waterland.

3. Kernboodschap

Met het project S.C.H.O.O.N. levert Delfland oplossingen voor de toekomst.
Extra gezuiverd afvalwater (= zoet water) wordt ingezet voor het gebied wat bijdraagt aan sluiting van de kringloop en waarmee wordt ingespeeld op perioden van langdurige droogte. Het extra gezuiverde afvalwater (effluent) wordt via een natuurlijk watersysteem (de Waterharmonica) dat het extra gezuiverde water omzet in gezond en natuurlijk water, in het oppervlaktewatersysteem ingelaten. Hiermee wordt ook de waterkwaliteit van de Vlaardingse zwemplas De Krabbeplas verbeterd. Delfland levert zo een bijdrage aan de doelstellingen van Nieuw Waterland (het Kwaliteitsprogramma verbonden aan de aanleg van de Blankenburgverbinding).
Met het project creëren wij een extra zuiveringsstap voor het gebruikte zoete water in een zogenoemde Zoetwaterfabriek. Dit vindt plaats op het terrein van de waterzuivering De Groote Lucht in Vlaardingen. Vanuit onze maatschappelijke verantwoordelijkheid én met het oog op actuele en toekomstige ontwikkelingen vindt Delfland het belangrijk om medicijnresten

en andere ongewenste stoffen uit het water te verwijderen. Ook voor (onze) andere zuiveringsinstallaties is dit voor de toekomst mogelijk een waardevolle ervaring en ontwikkeling.

4. Historie - eerdere besluitvorming

- 24 september 2015 (kenmerk 1201198): besluit van de Verenigde Vergadering (VV) waarbij de intentie is uitgesproken om een Zoeterwaterfabriek en een Waterharmonica te gaan realiseren (project S.C.H.O.O.N.). Dit onder een drietal voorwaarden (brief d.d. 18 augustus 2015, kenmerk 1209043).
  Aan deze randvoorwaarden is als volgt voldaan:
  - *Vlooienvijver als onderdeel van de Waterharmonica situeren in of nabij de Rietputten*
    De vlooienvijver heeft door de gekozen zuiveringstechniek geen functionele waarde en hoeft dus niet gerealiseerd te worden. De beoogde locatie wordt nu zodanig ingericht dat ook deze oppervlakte (die meetelt als natuurcompensatie vergoed door Rijkswaterstaat (RWS)) wordt toegevoegd aan de Waterharmonica als rietput;
  - *Grond 'om niet' ter beschikking*
    De erfpachter van de gronden (Recreatieschap Midden-Delfland) heeft formeel ingestemd ('Overeenkomst aanleg en onderhoud Waterharmonica', DMS 1301263);
  - *Beheer en onderhoudskosten ten laste van de regio*
    Op 10 juli 2017 zijn hierover op hoofdlijn afspraken gemaakt met het Recreatieschap Midden-Delfland door middel van een overeenkomst ('Overeenkomst aanleg en onderhoud Waterharmonica', DMS 1301263).
- 1 februari 2016 (kenmerk 1240539): brief aan VV. Opzet pilot Zoetwaterfabriek.
- Bilaterale Bestuursovereenkomst Blankenburgverbinding Hoogheemraadschap van Delfland-RWS (DMS 1271296) d.d. 16 augustus 2016.
- 8 maart 2016: informatieve VV. Presentatie Inrichtingsplan Waterharmonica
- 18 mei 2017 (kenmerk 1297472): informatieve brief aan de VV over de stand van zaken van het project S.C.H.O.O.N.
- 17 juli 2017 Overeenkomst aanleg en onderhoud Waterharmonica tussen Recreatieschap Midden-Delfland en Delfland d.d. (DMS 1301263)
- 19 december 2017 (kenmerk 1338016) informatieve brief aan de VV over de stand van zaken van het project S.C.H.O.O.N.
- 22 mei 2018: informatieve VV. Presentatie stand van zaken project S.C.H.O.O.N.
- 25 september 2018: informatieve VV. Presentatie stand van zaken project S.C.H.O.O.N. (financiering).
- 27 november 2018: informatieve VV. Presentatie stand van zaken en voortgang proces financiering project S.C.H.O.O.N.

5. Regelgeving en Beleid

Waterbeheerplan 2016-2021
Strategie richting een toekomstbestendig en samenwerkingsgericht waterschap.
In het Waterbeheerplan 2016 – 2021 (WBP5) kiest Delfland ervoor om in de planperiode van het WBP 5 een strategie te ontwikkelen om te komen tot ontkoppeling van waterketen en watersysteem, en om de kringlopen van water, energie en grondstoffen op de lange termijn te sluiten, waarmee Delfland grotendeels zal kunnen voorzien in de eigen waterbehoefte. Dit zal, zo is aangegeven in het WBP5, gebeuren door het realiseren van Zoetwaterfabrieken gekoppeld aan de AWZI's. Daarnaast wordt benoemd dat onderzoek gedaan zal worden naar de mogelijkheid van een Waterharmonica nabij AWZI De Groote Lucht, inclusief extra zuiveringsmaatregelen op De Groote Lucht. Delfland kiest ervoor om proactief met alle relevante belanghebbenden te werken aan de totstandkoming van de Zoetwaterfabriek. Dit gebeurt door een creatief proces te initiëren, waarbij de belangen bij elkaar worden gebracht. In het vergezicht „Duurzaam hergebruik van water" wordt de Waterharmonica benoemd als manier om het effluent van De Groote Lucht in te zetten voor onder meer het verbeteren van de kwaliteit van het zwemwater in de Krabbeplas.

Normering oppervlaktewater
Voor het beoordelen van de waterkwaliteit zijn de normen uit de Kaderrichtlijn Water (KRW) gebruikt. Het Besluit kwaliteitseisen en monitoring water (Bkmw) uit 2009 stelt normen voor prioritaire stoffen. De normen voor specifieke verontreinigende stoffen zijn vastgelegd in de Regeling monitoring KRW bij het Bkmw 2009.

Waterwet
Conform de Waterwet is één van de doelstellingen van Delfland het zorgdragen voor een goede chemische en ecologische kwaliteit van het oppervlaktewater. Het effluent van AWZI De Groote Lucht wordt geloosd op rijkswater, waarvoor Rijkswaterstaat (RWS) het bevoegd gezag en vergunningverlener is. Hierbij is sprake van een koppeling met kwaliteitsdoelstellingen vanuit de Europese Kaderrichtlijn Mariene Strategie (KRM) door de open verbinding met de Noordzee.
Wanneer het effluent, of een deel daarvan, teruggebracht wordt op het oppervlaktewater van Delfland, zal de vergunningverlening geheel of gedeeltelijk verschuiven richting Delfland. Hiermee komt de verontreinigingsheffing die Delfland nu betaalt aan RWS te vervallen voor dat deel dat niet meer op rijkswater wordt geloosd.

Deltaprogramma Zoetwater
Het Deltaprogramma Zoetwater behelst een strategie voor een duurzame zoetwatervoorziening in Nederland voor de lange termijn.

Coalitieakkoord 2015 - 2019
Delfland wil zich in de komende periode inzetten voor gezond, S.C.H.O.O.N. en zoet water. Dit wordt bereikt door in te zetten op o.a. de volgende punten:
- Kringloopsluiting in de waterketen;
- Zuiveringen dienen als bron van zoet water;
- Het afvalwater moet vrij zijn van overvloedige hoeveelheden nutriënten, bestrijdingsmiddelen, medicijnresten en hormoon verstorende stoffen en microplastics;
- Delfland continueert het ingezette beleid en zet alleen in op zwemwateren als ook de beheerder van het desbetreffende water inzet pleegt;
- Investeren in samenwerking met belanghebbende partijen en bondgenoten.

Zwemwater
De provincie heeft de Krabbeplas aangewezen als zwemwater. Delfland heeft de Krabbeplas aangemerkt als prioritair zwemwater.

De taken voor de waterbeheerder (Delfland) zijn:
- Neemt in het Waterbeheerplan maatregelen op om te zorgen dat de waterkwaliteit in de aangewezen zwemwaterlocaties voldoende is. Bij het opstellen van het Waterbeheerplan moet de waterbeheerder rekening houden met wat in het provinciale waterplan staat.
- Verzamelt en beoordeelt gegevens over de kwaliteit in zwemwaterlocaties gedurende het badseizoen.
- Rapporteert gegevens aan de provincie.
- Stelt zwemwaterprofielen op.
- Treft maatregelen voor het realiseren van de vereiste waterkwaliteit

Vereiste waterkwaliteit
Het bereiken van de klasse 'aanvaardbaar' is een resultaatsverplichting: de waterbeheerder moet de nodige maatregelen nemen om te zorgen dat het zwemwater voldoet aan de klasse aanvaardbaar.
Het bereiken van de klassen 'uitstekend' en 'goed' is een inspanningsverplichting: de waterbeheerder neem de maatregelen die naar zijn oordeel realistisch en evenredig zijn.

Toekomstige wetgeving
Op nationale en Europese schaal worden steeds hogere eisen gesteld aan de kwaliteit van het gezuiverde afvalwater. De verwachting is dat de wetgeving op dit punt zal worden aangescherpt en dat op termijn extra zuiveringsstappen nodig zijn om hormonen, medicijnresten en bestrijdingsmiddelen uit het afvalwater te verwijderen.

Activiteitenbesluit milieubeheer
In het Activiteitenbesluit milieubeheer zijn emissienormen opgenomen. Dit betreft regelgeving voor stikstof (N). Regelgeving rondom het terugdringen van bestrijdingsmiddelen in het oppervlaktewater is in ontwikkeling, conform de inhoud van de Nota Duurzame gewasbescherming. Het Activiteitenbesluit legt de verantwoordelijkheid voor het beperken van de emissie bij de ondernemers neer.

6. Financiën

Het project S.C.H.O.O.N bestaat uit twee onderdelen:
1. de Waterharmonica (701835 programma B- Gezond, schoon en zoet water), en
2. de Zoetwaterfabriek (701868 programma D- Afvalwaterketen en zuiveren).

Ter uitvoering van ieder van de investeringsplannen wordt in een keer een investeringskrediet aangevraagd dat zowel het onderzoeks-, ontwerp-, als het uitvoeringskrediet omvat.

A. Investeringskosten

De investering voor de Zoetwaterfabriek komt voor het grootste deel ten laste van Delfland. Om dit bedrag te beperken, zijn er in de onderzoeksfase al activiteiten ondernomen om externe financieringsbronnen aan te boren. In de tabellen zijn de ontvangen bijdragen en subsidieaanvragen opgenomen. Uit het kwaliteitsprogramma Nieuw Waterland wordt er eveneens een bijdrage geleverd aan de meerkosten van de Zoetwaterfabriek.
De Waterharmonica wordt in zijn geheel door derden bekostigd. Deels uit het kwaliteitsprogramma Nieuw Waterland betaald (€ 7.614.000) en voor het overige deel door RWS (€ 3.751.000) als bijdrage voor natuurcompensatie.

In de onderstaande tabel (tabel 1) zijn de bruto ramingen van de investeringen van beide onderdelen opgenomen. De uiteindelijke investeringskosten voor Delfland zijn aanzienlijk lager aangezien bij beide onderdelen subsidies en/of bijdragen van derden zijn verkregen of nog worden verwacht (tabel 2 en 3). In tabel 4 worden de uiteindelijke investeringen voor Delfland weergegeven.

Tabel 1 investeringsoverzicht

Naam	Geraamde Investering	Krediet	Onvoorzien	Jaarlijkse kapitaallasten
701868 Zoetwaterfabriek	€ 8.895.000	€ 8. 025.000	€ 870.000	€ 126.172*
701835 Waterharmonica	€ 11.365.000	€ 10.600.000	€ 765.000	n.v.t.**

* De hoogte van de kapitaallasten is gebaseerd op een positief besluit om de bestemmingsreserve Zoetwaterfabriek in te zetten ten gunste van die kapitaallasten.
Bij een negatief besluit worden de jaarlijkse kapitaallasten € 156.097.
** De Waterharmonica wordt extern gefinancierd, daardoor zijn er geen kapitaallasten voor Delfland.

Bijdragen van derden:
In het financiële regime wordt er bij projecten een onderscheid gemaakt in verschillende kostengroepen. Deze kunnen boekhoudkundig niet vermengd worden. Daarom zijn in de onderstaande tabel (tabel 2) de bijdragen van derden opgesplitst drie onderdelen te weten: bijdragen die ten gunste komen voor de investeringskosten, de kapitaallasten of voor de exploitatiekosten. Voor alle bijdragen van derden zullen vanuit het project facturen worden verstuurd aan de betreffende verstrekkers. Hierdoor is geborgd dat beschikbare gelden ten alle tijde ten gunste komen van het project.

Tabel 2 701868 Zoetwaterfabriek bijdragen van derden

Naam	Reden	Bedrag
Reeds ontvangen:		
Deltafonds	Subsidie onderzoekskosten	€ 500.000
Vallei en Veluwe	Bijdrage onderzoek	€ 10.000
STOWA	Bijdrage onderzoekskosten	€ 159.000
Kwaliteitsprogramma	Compensatie meerkosten	€ 1.764.169
Subtotaal		**€ 2.433.169**
Aangevraagd:		
Ministerie I & W	Bijdrage verwijdering medicijnresten	€ 1.341.900*
Totaal		**€ 3.775.069**
Bijdrage t.b.v. kapitaallasten		
HBR	Compensatie verdieping Nieuwe-Waterweg	€ 1.197.000

Bijdrage t.b.v. exploitatiekosten		
Ministerie I & W	Bijdrage t.b.v. monitoring verwijdering medicijnresten	€ 250.000*

* De bijdrage van I&W voor het verwijderen van medicijnresten is in totaal € 1.591.900, onderverdeeld in een bedrag van € 1.341.900 ten gunste van de investering en een bedrag van € 250.000 ten behoeve van monitoring (exploitatie).

De totale bijdrage van derden voor de Zoetwaterfabriek omvat derhalve een bedrag van **€ 5.222.069** (voor investering en exploitatie). Zie ook tabel 5 in de Toelichting.

Tabel 3 701835 Waterharmonica bijdrage van derden

Naam	Reden	Bedrag
Kwaliteitsprogramma	Aanleg Blankenburgverbinding	€ 7.614.000
RWS	Compensatie EHS	€ 3.751.000
Totaal		**€ 11.365.000**

Tabel 4 Investeringsoverzicht inclusief bijdragen derden

Naam	Geraamde Investering	Bijdrage derden	Netto-investering
701868 Zoetwaterfabriek	€ 8.895.000	€ 3.775.069	€ 5.119.931 ***
701835 Waterharmonica	€ 11.365.000	€ 11.365.000	€ 0

*** exclusief de bestemmingsreserve van € 1.197.000 voor de verdieping Nieuwe Waterweg (welke ten gunste komt van de kapitaallasten) en exclusief € 250.000 t.b.v. monitoring (die ten gunste komt van de exploitatie)

B. Exploitatiekosten

Zoetwaterfabriek
De jaarlijkse kapitaallasten voor de Zoetwaterfabriek (rente en afschrijving) worden gedekt uit het programma Afvalwaterketen en zuiveren, programmalijn Transporteren en zuiveren en bedragen gemiddeld per jaar € 126.172,- gedurende 40 jaar.

De jaarlijkse exploitatiekosten van de Zoetwaterfabriek worden geraamd op +/- € 500.000,-, gebaseerd op het in bedrijf zijn gedurende zeven maanden per jaar (voorjaar/zomer). Voor de monitoring van de verwijdering van medicijnresten wordt een bijdrage van €25.000 per jaar gedaan door het ministerie van I & W gedurende 10 jaar. Hierin zijn de grondstoffen, energie, slibafvoer en personeelskosten opgenomen.

Waterharmonica
De jaarlijkse exploitatiekosten betreffen alleen het onderhoud aan de kunstwerken en (hoofd) watergangen en worden geraamd op € 21.500,-. Dit bedrag wordt bekostigd vanuit het kwaliteitsprogramma Nieuw Waterland.

Het overige onderhoud aan de Waterharmonica wordt door de beoogd rechtsopvolger van het recreatieschap uitgevoerd en bekostigd.

Voor nadere informatie wordt verwezen naar de toelichting.

7. Duurzaamheid

Het project S.C.H.O.O.N. voorziet in sluiting van de zoetwaterketen en is daarmee een duurzame maatregel. Met het oog op de verwachte klimaatverandering (droogte) draagt dit project bij aan een betere zelfvoorzienendheid op het gebied van zoet water in aanvulling op de reeds beschikbare voorzieningen (waaronder Brielse meer). Ook van belang is dat minder effluent via de Nieuwe-Waterweg op de Noordzee wordt geloosd.

Duurzaam Grond, Weg- en Waterbouw (GWW) wordt toegepast in planvorming, aanleg, aanbesteding, beheer en onderhoud. Bij het opstellen van het schetsontwerp (SO) voor de Waterharmonica is daar waar mogelijk reeds een aantal maatregelen aangedragen en verwerkt. Bij de realisatie van de Waterharmonica, zal de markt worden uitgedaagd om duurzaam GWW mee te nemen in het proces.

Extra kansen op het gebied van duurzaamheid zijn:

a. *Toepassing waterkracht*
De Waterharmonica werkt onder vrij verval en op verschillende punten is sprake van een hoogteverschil variërend tussen de 1,5 en 4 meter. De mogelijkheid om uit dit hoogteverschil energie op te wekken is onderzocht. Hiertoe zijn de verschillende opvoerwerktuigen/ rendementen op verschillende locaties beschouwd. In het definitieve ontwerp van de Waterharmonica zal het concept 'energie uit waterkracht' verder worden uitgewerkt. Daarbij geldt als uitgangspunt dat, met de door de portefeuillehouder toegezegde bijdrage vanuit het innovatiefonds van Delfland van €100.000, het concept 'energie uit waterkracht' uit te voeren. Globaal gaat het om een investering van. €100.000 met een terugverdientijd van 20 jaar.

b. Compensatie energieverbruik Zoetwaterfabriek
Het in gebruik nemen van de Zoetwaterfabriek betekent een toename in het stroomverbruik op AWZI De Groote Lucht. Naast het feit dat Delfland stroom inkoopt afkomstig van Nederlandse wind, wordt onderzocht of deelname aan het project Oeverwind, dat in het gebied van Nieuw Waterland wordt ontwikkeld, een optie is.

8. Organisatorische en personele consequenties

De Zoetwaterfabriek is een nieuw bedrijfsmiddel voor Delfland en de exploitatie daarvan vraagt dat deze op de juiste manier wordt bediend en onderhouden. Een globale inschatting voor de benodigde extra capaciteit is ca. 1 fte. De kosten zijn opgenomen in de geraamde exploitatiekosten voor de Zoetwaterfabriek ten laste van Programma D.

De Waterharmonica zal grotendeels door het Recreatieschap Midden Delfland worden beheerd en onderhouden. Het beheer en onderhoud van de nieuwe peil regulerende werken vraagt slechts een zeer beperkte extra capaciteit van Delfland en past binnen de personele begroting.

9. OR/GO

n.v.t.

10. Risico- en beheersmaatregelen

1. *Risico*
   De Zoetwaterfabriek kan niet functioneren door negatieve invloed van randvoorwaardelijke projecten waaronder het groot onderhoud aan het zandfilter en de aanpassing van de stroomvoorziening.
   De mogelijke oorzaken zijn:
   De investeringsvoorstellen voor de bovengenoemde randvoorwaardelijke projecten worden niet of later goedgekeurd of dat tijdens de ontwerp en uitvoeringsfase de projecten onvoldoende op elkaar worden afgestemd.
   Beheersmaatregelen:
   - Over het voorstel voor de Zoetwaterfabriek en het groot onderhoud aan het zandfilter dient gelijktijdig besluitvorming plaats te vinden;
   - Het in één hand houden van het projectmanagement voor de uitvoering van het groot onderhoud van het zandfilter en de Zoetwaterfabriek;
   - Raakvlakeisen en een integrale planning opstellen.
     Dit laatste geldt ook voor de aanpassing van de stroomvoorziening.

2. *Risico*
   De omgevingsvergunning voor de bouw van de Zoetwaterfabriek wordt niet verleend.
   De mogelijke oorzaak:
   Het ontwerp past niet binnen de geldende regelgeving.
   Beheersmaatregelen:
   Tijdig in het proces de communicatie starten met het bevoegd gezag, goede verslaglegging van afspraken met bevoegd gezag, bij het ontwerp rekening houden met vergunningseisen en tijdig aanvragen van de vergunningen.

3. *Risico*
   De installatie wordt voortijdig/tijdelijk buiten werking gesteld hiermee voldoet Delfland niet aan de door het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat gestelde eisen voor het verkrijgen van een bijdrage vanuit de ketenaanpak medicijnresten uit water.
   De mogelijke oorzaak:
   Het bestuur van Delfland besluit om de Zoetwaterfabriek stop te zetten.
   Beheersmaatregelen:
   Als Delfland eenzijdig besluit om een project te staken of tijdelijk stop te zetten voor de geplande einddatum, leidt dit tot een terugbetalingsverplichting van de door het Waterschap van I&W ontvangen bijdrage, naar rato van de resterende looptijd (dit betekent dat als er na 6 jaar wordt gestopt, er 4/10 deel van de bijdrage dient te worden terugbetaald).

4. *Risico*
   De aanbesteding van de Waterharmonica komt uit boven de raming.
   De mogelijke oorzaak: de eerder gereserveerde middelen uit het kwaliteitsprogramma zijn reeds al aan partijen uitgekeerd.
   Beheersmaatregel:
   Opnieuw verkennen of het ontwerp nog verder kan worden versoberd, zonder geweld te doen aan de functionaliteit van het systeem.
   Aanbesteden met een plafondbedrag.

5. *Risico*
   Het extra gezuiverde effluent heeft een mindere kwaliteit dan in de melding is opgenomen.
   De mogelijke oorzaken:
   - het influent heeft een significant andere samenstelling;
   - de zoetwaterfabriek functioneert niet naar behoren;

   Beheersmaatregel:
   Aflaten extra gezuiverd effluent op de Nieuwe Waterweg in plaats van op de Waterharmonica. Hiervoor is monitoring en een regelsysteem voorzien. Daarnaast heeft de Waterharmonica een zekere buffercapaciteit waardoor het niet rechtstreeks op de zwemplas en de boezem terecht komt.

11. Communicatie (in- en extern)

Na het besluit van de VV over dit voorstel wordt een brief gestuurd aan de Bestuurlijke Afstemgroep Blankenburgverbinding met betrekking tot het genomen besluit (zie concept bijlage 5).

Via de gebruikelijke communicatiekanalen van Delfland zal het door de VV genomen besluit bekend worden gemaakt aan het bredere publiek. Ook via de website van Nieuw Waterland, waar alle samenwerkende partijen communiceren over hun eigen project(en) in het grotere geheel van Nieuw Waterland, zal dit besluit worden gecommuniceerd.
Daarnaast zal er een bestuurlijk (zo mogelijk in Nieuw Waterland verband) moment worden georganiseerd rondom het besluit.
Zodra de uitvoering begint, dan op basis van de communicatiestrategie breed communiceren naar de diverse stakeholders. Dit ook in samenhang met en binnen het grotere verband van Nieuw Waterland.

Te zijner tijd zal aan de diverse mijlpalen tijdens de uitvoering van S.C.H.O.O.N. op gepaste wijze aandacht worden besteed.
De oplevering van de Zoetwaterfabriek en de Waterharmonica zal met de (bestuurders van) Delfland, de overige Nieuw Waterland-partijen én de stakeholders worden gevierd.

12. Bekendmaking en vervolgprocedure

Na instemming door het college wordt het voorstel geagendeerd voor de commissie Gezond, Schoon en Gezuiverd water op 29 januari 2019 en de VV van 14 februari 2019.
Voor de BAG wordt een voorstel voorbereid om de Regionale Bestuursovereenkomst Blankenburgverbinding aan te vullen met een addendum.

13. Bevoegd orgaan

D&H voor de dagelijkse aangelegenheden en de voorbereiding van de door de VV te nemen besluiten (Wsw. art. 84).
VV voor het vaststellen van de investeringsplannen en het voteren van kredieten. (Wsw. art. 99).

14. Toelichting

Onderstaand zijn de volgende onderwerpen nader toegelicht:
1. Financiën
2. Schetsontwerp Zoetwaterfabriek
3. Schetsontwerp Waterharmonica

1. Financiën

Investering
In de regionale bestuursovereenkomst van 2015 is overeengekomen dat Delfland twee maatregelen zal uitvoeren waarbij de Waterharmonica door het Kwaliteitsprogramma Nieuw Waterland wordt gefinancierd en de Zoetwaterfabriek door Delfland.
Voor de Waterharmonica is destijds € 8.200.000 (incl. btw excl. indexering) in het kwaliteitsprogramma gereserveerd en voor de Zoetwaterfabriek is overeengekomen dat Delfland € 4.100.000 inbrengt (incl. btw).
Deze ramingen zijn gebaseerd op kentallen of elders gerealiseerde projecten. Inmiddels zijn er van beide onderdelen schetsontwerpen (SO) gemaakt en is er een beter beeld ontstaan van de verwachte kosten. Ten opzichte van de ramingen uit 2015 is er sprake van een stijging. Door de unieke toepassing en het innovatieve karakter van de projecten zijn de kentallen niet representatief gebleken. Tijdens de informatieve VV van 25 september 2018 bent u hierover geïnformeerd.
Ten opzichte van de in de bestuursovereenkomst genoemde bedragen zijn er diverse wijzigingen, te weten:

a. In het VV-voorstel van september 2015 is gemeld dat het onderzoekskrediet voor de Zoetwaterfabriek ter hoogte € 148.500,- niet meegenomen is in de kostenraming van € 4.100.000,-. Dit betekent dat het totale Zoetwaterfabriek budget € 4.248.500,- is.

b. In 2018 heeft er een indexering plaatsgevonden op het Kwaliteitsprogramma waardoor het budget voor de Waterharmonica is verhoogd naar € 8.410.000,-.

c. Zoals eerder vermeld, is er ten opzichte van de eerste ramingen uit 2015 een stijging van de geraamde kosten. Na het bekend worden van de gestegen ramingen, heeft er, waar mogelijk, een versobering plaatsgevonden van de Schetsontwerpen om de kosten te beperken.

d. Naast de versoberingen van de schetsontwerpen is er gezocht naar extra financieringsbronnen. Bij de Waterharmonica is hiervoor een extra bijdrage afgesproken vanuit het kwaliteitsprogramma Nieuw Waterland.

e. Door Rijkswaterstaat is in het kader van NatuurNetwerk Nederland (NNN-) een vergoeding toegezegd voor de compensatie van natuur die verdwijnt als gevolg van de aanleg van de Blankenburgverbinding. Deze afspraak is inmiddels vastgelegd in een concept-overeenkomst die begin 2019 door Rijkswaterstaat en Delfland wordt ondertekend (bijlage 8).

f. Bij de Zoetwaterfabriek zijn er in de onderzoeksfase bijdragen ontvangen van de STOWA, Waterschap Vallei en Veluwe en is er vanuit het Deltafonds een onderzoek subsidie verstrekt. Voor de realisatie is er gezocht naar aanvullende subsidiemogelijkheden. Vanwege het innovatieve karakter van het project, is er een subsidie aangevraagd bij het ministerie van Infrastructuur & Waterstaat.

g. Vanuit het kwaliteitsprogramma Nieuw Waterland is als gevolg van meerkosten een bijdrage afgesproken voor de Zoetwaterfabriek.

Exploitatie

Zoetwaterfabriek
Op 20 juni 2016 heeft het college besloten (DMS 1257857) om de compensatie die door het Havenbedrijf Rotterdam (HBR) aan Delfland is betaald in verband met het verdiepen van de Nieuwe-Waterweg, in te zetten voor de exploitatie van de Zoetwaterfabriek. Dit bedrag (€ 1.197.000) is in de bestemmingsreserve gestort en zal ten gunste komen aan het exploitatieresultaat van de Zoetwaterfabriek.

Door het inzetten van deze bestemmingsreserve kunnen de jaarlijkse kapitaallasten worden teruggebracht van € 156.097,- naar € 126.172,- per jaar. De onderstaande tabel (tabel 5) geeft een overzicht van de bijdragen van derden waarin de bestemmingsreserve en de bijdrage in de exploitatie zijn meegenomen.

Tabel 5 Totaaloverzicht bijdragen van derden

Naam	Reden	Bedrag
Reeds ontvangen:		
Deltafonds	Subsidie onderzoekskosten	€500.000
Vallei en Veluwe	Bijdrage onderzoek	€10.000
STOWA	Bijdrage onderzoekskosten	€159.000
Kwaliteitsprogramma	Compensatie meerkosten	€ 1.764.169
Subtotaal 1:		**€ 2.433.169**
Aangevraagd:		
Ministerie I & W	Bijdrage verwijdering medicijnresten	€ 1.341.000
Subtotaal 2:		**€ 3.775.069**
Bijdrage t.b.v. kapitaallasten		
HBR	Compensatie verdiepen Nieuwe-Waterweg	€ 1.197.000
Subtotaal 3:		**€ 4.972.069**
Bijdrage t.b.v. exploitatiekosten		
Ministerie I & W	Bijdrage t.b.v. monitoring verwijdering medicijnresten	**€ 250.000**
Totaal		**€ 5.222.069**

Waterharmonica
In het VV-voorstel van 2015 is als randvoorwaarde gesteld dat de kosten voor het onderhoud aan de Waterharmonica door de regio worden gedragen. Hierover zijn op 10 juli 2017 op hoofdlijn afspraken gemaakt met het Recreatieschap Midden-Delfland ('Overeenkomst aanleg en onderhoud Waterharmonica', DMS 1301263).

Op basis van het schetsontwerp is er onderscheid gemaakt in de volgende onderdelen:

a. Onderhoud moeraszone Waterharmonica, waaronder: secundaire watergangen en eigendommen van derden;
b. Onderhoud aan hoofdwatergangen en kunstwerken. Het beheer van de Waterharmonica, waar de hoofdwatergangen en kunstwerken deel van uitmaken, vallen onder de verantwoordelijkheid van Delfland (art. 3 van het Reglement van Bestuur van Delfland) en kunnen niet aan derden worden overgedragen.

Ad. a
De uitvoering en de kosten van deze onderdelen van de Waterharmonica zijn belegd bij het recreatieschap.

Ad. b.
De uitvoering van deze onderdelen van de Waterharmonica is belegd bij Delfland.
De kosten worden betaald van het kwaliteitsprogramma.

Het Recreatieschap Midden-Delfland heeft in 2018 werkzaamheden verricht in het Oeverbos, als onderdeel van Nieuw Waterland. In het kader van 'werk met werk' maken zijn daarbij door

het recreatieschap ter plaatse van de nieuwe toerit naar het Oeverbos, twee duikers aangelegd. Deze duikers dienen voor de toekomstige aanvoer van effluent van de Zoetwaterfabriek naar de Waterharmonica. De kosten hiervan zijn betaald door het recreatieschap. Het bedrag dat Delfland bespaart voor de aanleg van deze duikers wordt ingezet voor het onderhoud van de watergangen en kunstwerken.

De afspraak daarbij is dat het onderhoud aan de kunstwerken in de Waterharmonica voor Delfland komt. Deze onderhoudskosten worden gedekt uit de besparing die het aanleggen van de duikers oplevert voor Delfland. Voornoemde afspraken zijn vastgelegd in een brief c.q. overeenkomst 'Nadere afspraken Waterharmonica' d.d. 6 december 2018 (DMS 1379364). Delfland is met het Recreatieschap Midden-Delfland overeengekomen dat zij het overige onderhoud aan de Waterharmonica uitvoert en bekostigt.
Er is rekening gehouden met de mogelijkheid dat het Recreatieschap Midden-Delfland te zijner tijd niet meer bestaat. Bedongen is dat het Recreatieschap Midden-Delfland deze verplichting doorlegt aan de betreffende rechtsopvolger. Daarnaast worden de onderhoudsverplichtingen op de Legger gebracht.

Toelichting separate voorstellen (S.C.H.O.O.N. en Zandfilter)
Intern Delfland worden de VV-voorstellen voor S.C.H.O.O.N. en het Zandfilter gelijktijdig en met verwijzing naar elkaar aangeboden ter besluitvorming. Ook in de realisatie worden deze onderdelen als één geheel opgepakt. De reden voor het opstellen van twee separate voorstellen is gelegen in het feit dat Delfland medio 2018 met de samenwerkingspartners binnen Nieuw Waterland in gesprek is gegaan vanwege het feit dat de ramingen op basis van de schetsontwerpen hoger uitkwamen dan waarmee rekening is gehouden bij het opstellen van de regionale bestuursovereenkomst. De (meer)kosten zijn ten behoeve van deze besprekingen opgesplitst in kosten voor aanleg van de Zoetwaterfabriek en kosten voor groot onderhoud aan het zandfilter. Voor de geloofwaardigheid van Delfland was het nodig deze kosten apart te begroten en te verwerken in aparte investeringsvoorstellen. Het gesprek met de samenwerkingspartners heeft geleid tot een aanzienlijke reductie van het financiële vraagstuk voor de Waterharmonica en de Zoetwaterfabriek.

Besparingskansen:
Wanneer Delfland meer zelfvoorzienend wordt door het hergebruik van effluent dan behoeft er minder water te worden betrokken vanuit het Brielse Meer hetgeen leidt tot minder kosten.

2. Schetsontwerp Zoetwaterfabriek

Op basis van het VV-besluit van 24 september 2015 is de pilot 'Zoetwaterfabriek De Groote Lucht' uitgevoerd en zijn in dat kader subsidies aangevraagd en verkregen (zie hoofdstuk financiën). Om op basis van de uitkomst van de pilot de meest gewenste zuiveringstechniek te bepalen, is een zorgvuldig proces doorlopen. De uitkomst daarvan is dat de ozon zandtechniek de Best Beschikbare Techniek (BBT) is. Op basis van deze techniek is een schetsontwerp met bijbehorende SSK-raming opgesteld.

Zuivering De Groote Lucht is een conventionele communale zuivering met een gemiddeld afvoerdebiet van circa 77.500 m^3/dag. In de huidige situatie wordt het effluent geloosd op het Rijkswater 't Scheur'. Kijkend naar organische microverontreinigingen, worden in de bestaande installatie alleen DEET (insecticide) en metformine (diabetes medicijn) significant afgebroken. Met de overige organische microverontreinigingen gebeurt niet zoveel.
Om het effluent af te laten op Delflands 'eigen' Waterharmonica wordt een lozings-/inlaatpunt gecreëerd. De kwaliteit van het effluent op het dit inlaatpunt dient te voldoen aan eisen op stofniveau voor diverse organische microverontreinigingen. Daarnaast worden strengere eisen gesteld met betrekking tot de meststoffen stikstof en fosfor.

Met de pilot 'Zoetwaterfabriek De Groote Lucht', dat is uitgevoerd in 2016 en 2017, is gekeken in hoeverre kan worden voldaan aan de eisen. Aanvullend zijn een tal van additionele eisen, ontwerpcriteria en diverse te maken technologische afwegingen naar boven gekomen. Op basis van de pilot is de conclusie getrokken dat configuratie ozon gevolgd door zandfiltratie de meest logische full-scale configuratie is.

Naar aanleiding hiervan is bij het bevoegd gezag (lees: Delfland) een melding ingediend om het extra gezuiverde effluent op het binnenwater te mogen inlaten. Ons college heeft in de vergadering van 22 januari 2019 met deze melding ingestemd, onder voorbehoud van instemming door de VV met het nu voorliggende investeringsvoorstel.

De Zoetwaterfabriek gaat jaarlijks een deel (circa 25%) van het totale effluent van de zuivering behandelen en inlaten in de Waterharmonica. Uitgaande van ca. 7 maanden per jaar (medio maart-medio oktober) wordt circa 25% van het effluent extra gezuiverd. Het overige deel wordt niet in de Zoetwaterfabriek behandeld en wordt net als in de huidige situatie geloosd op het Rijkswater 't Scheur'.

In figuur 1 is schematisch aangegeven hoe de procesconfiguratie ozon - zandfiltratie ingepast wordt in het bestaande zuiveringsproces. In deze figuur zijn de bestaande procesonderdelen waar niets aan hoeft te gebeuren groen, bestaande procesonderdelen die gereviseerd moeten worden lichtblauw en de nieuwe onderdelen en leidingen donkerblauw gekleurd. In figuur 2 is de beoogde locatie van de verschillende onderdelen weergegeven.

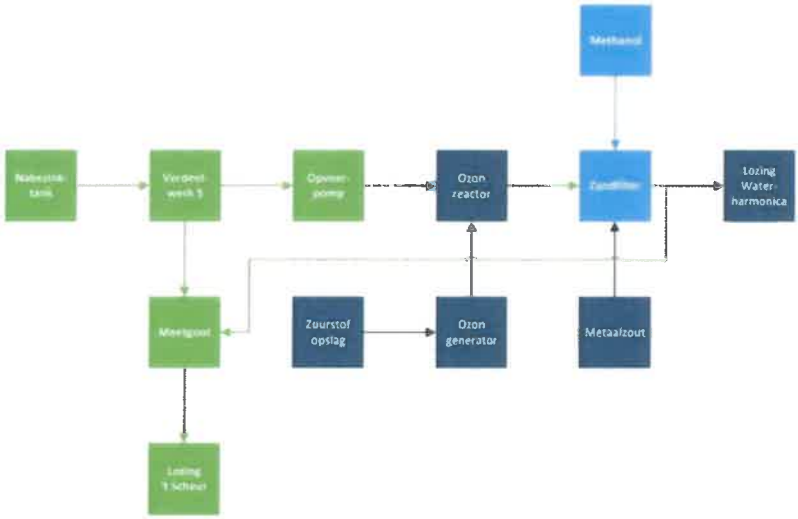

Figuur 1 Schematische inpassing van de ozontechniek in de bestaande zuiveringsinstallatie.

Figuur 2 Schets van de locatie van de diverse onderdelen

Voor een uitgebreidere samenvatting van het schetsontwerp wordt verwezen naar de bijlage 3 (Schetsontwerp samenvatting Zoetwaterfabriek)

Opgemerkt dient te worden dat het functioneren van de Zoetwaterfabriek afhankelijk is van aanpassingen aan de bestaande installaties van AWZI De Groote Lucht. De groot onderhoud investering voor het bestaande zandfilter en de aanpassingen aan de stroomvoorziening

vormen een noodzakelijke randvoorwaarde voor het functioneren van de Zoetwaterfabriek. Het VV-voorstel voor het groot onderhoud van het zandfilter zal gelijktijdig worden voorgelegd aan de VV. Deze voorstellen voor S.C.H.O.O.N. en groot onderhoud zandfilter kunnen niet los van elkaar worden gezien.
Voor de benodigde aanpassingen van de stroomvoorziening van AWZI De Groote Lucht is in de raming alvast geanticipeerd op uitbreiding van de stroomvoorziening benodigd voor de Zoetwaterfabriek. Het project stroomvoorziening AWZI De Groote Lucht zal later in 2019 apart worden voorbereid en ter besluitvorming voorgelegd. Zie ook Hoofdstuk risico's.

3. Schetsontwerp Waterharmonica

Op basis van het VV-besluit van 24 september 2015 is Delfland in nauw overleg met de direct betrokken partijen en de omgeving gestart met de planvoorbereiding en inpassing van de Waterharmonica. Voor het opstellen van het schetsontwerp zijn vooraf zowel de interne- als de externe stakeholders bevraagd.

Dit heeft geleid tot een schetsontwerp en bijbehorende SSK raming.
Waterharmonica de Rietputten maakt een belangrijk onderdeel uit van het 'Landschapsplan Kwaliteitsprogramma van de Blankenburgverbinding'. De Waterharmonica zorgt voor "ecologisering" van een deel van het extra gezuiverde effluent van de afvalwaterzuivering (AWZI) De Groote Lucht, zodat het levend water van goede kwaliteit wordt en het een functie vervult in het waterbeheer van de polders. Bijkomend voordeel is de doorspoeling van de zwemplas van de Krabbeplas zodat die zwemplas ook in warme droge zomers zwemwaterkwaliteit heeft. Bovendien wordt het natuurgebied de Rietputten, dat onderdeel is van de ecologische hoofdstructuur, door het water dat door het gebied wordt geleid, voldoende vernat om in de toekomst een moerashabitat te behouden. Naast deze functionele doelstellingen draagt de Waterharmonica bij aan de ruimtelijke doelstellingen van het Landschapsplan, door in de belijning van de waterlopen de oorspronkelijke kavelrichting van de polder zichtbaar te maken en doorzichten vanaf de Delflandsedijk naar de open polder mogelijk te maken.
In het Landschapsplan Kwaliteitsprogramma is de ligging van de Waterharmonica in grote lijnen bepaald en vastgelegd in bestuurlijke afspraken, in samenhang met het Tracébesluit voor de aanleg van de Blankenburgverbinding. De Waterharmonica heeft een directe relatie met het Tracébesluit omdat het gedeelte dat wordt ingericht als rietmoeras is aangewezen voor het behoud en de compensatie van het natuurgebied De Rietputten, waar door de aanleg van de nieuwe wegverbinding een deel van wordt vernietigd en verstoord.

De Waterharmonica ligt in de Aalkeet Binnenpolder en Aalkeet Buitenpolder. Om het functioneren van de bestaande poldersystemen te waarborgen, voorziet het ontwerp van de Waterharmonica in verschillende maatregelen in het watersysteem. Deze omvatten de aanleg van nieuwe verbindingen, verruiming van bestaande wateren, alsook aanleg van (gestuurde)

kunstwerken. Deze kunstwerken gaan ervoor zorgen dat de S.C.H.O.O.N. waterstroom gecontroleerd kan worden doorgevoerd naar de zwemplas en uiteindelijk de Delflandse Boezem. Dezelfde kunstwerken zorgen ervoor dat de afvoer van overtollig water tijdens natte perioden zonder hinder van de S.C.H.O.O.N. waterstroom kan plaatsvinden (bijlage 9).
De sturing van kunstwerken ligt in handen van Delfland en wordt afgestemd op de in Delfland gehanteerde sturingsprotocollen.

Voor een visualisatie van het schetsontwerp wordt verwezen naar de bijlage 4 (Schetsontwerp samenvatting Waterharmonica).

15. Bijlagen

1. SSK-samenvatting Zoetwaterfabriek behorend bij besluit A
2. SSK-samenvatting Waterharmonica behorend bij besluit D
3. Schetsontwerp samenvatting Zoetwaterfabriek
4. Schetsontwerp samenvatting Waterharmonica
5. Brief aan Bestuurlijke Afstemgroep Blankenburgverbinding (obv positief besluit, DMS 1380753)
6. Brief aan I&W met betrekking tot bijdrage voor verwijderen van medicijnresten (DMS 1375893)
   - 6.1 Brief aan I&W met betrekking tot bijdrage voor verwijderen van medicijnresten (DMS 1387027)
7. Brief Nadere afspraken Waterharmonica (DMS 1379364)
   - 7.1 Samenwerkingsovereenkomst (2017)
   - 7.2 Jaarlijkse beheer- en onderhoudskosten
   - 7.3 Situatieschets
8. Conceptovereenkomst RWS Natuurcompensatie Rietputten
9. Totaaloverzicht technische onderzoeken Waterharmonica
   - 9.1 Kunstwerken Waterharmonica
   - 9.2 Systeemmaatregelen Waterharmonica
   - 9.3 Verdunning Zoetwaterfabriek
   - 9.4 Sturing stuwen Waterharmonica

Investeringsvoorstel project S.C.H.O.O.N. bestaande uit twee onderdelen: de Zoeterwaterfabriek en de Waterharmonica met bijbehorende kredietaanvraag.

Dossiernummer : 1047
Vergaderdatum : 14 februari 2019

Hoogheemraadschap van Delfland

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 8 januari 2019, dossiernummer 1047;

gelezen het positieve advies van de commissie Gezond, Schoon en Gezuiverd water;

overwegende dat:
Met het vaststellen van de investeringsplannen en het beschikbaar stellen van de kredieten de Zoetwaterfabriek en de Waterharmonica kunnen worden gerealiseerd.

Van het genoemde investeringsplan in besluit A een bedrag van € 3.775.000 wordt bijgedragen door derden en van het genoemde investeringsplan in besluit D het volledige bedrag wordt gefinancierd door derden

Hiermee een belangrijke bijdrage wordt geleverd aan de doelen van Delfland, te weten: duurzaam hergebruik van zoet water, bestrijden van droogte en verzilting en het verbeteren waterkwaliteit. Tevens een bijdrage wordt geleverd aan de doelstellingen van 'Nieuw Waterland'.

Gelet op:
- artikel 77 en 99 van de Waterschapswet;

Besluit:

A. Voor de bouw van de Zoetwaterfabriek het investeringsplan met geraamde investeringskosten van € 8.895.000 vast te stellen conform bijlage 1;
B. Voor de uitvoering van het onder A genoemde investeringsplan een investeringskrediet van € 8.025.000 beschikbaar te stellen;
C. De bestemmingsreserve Zoetwaterfabriek ter hoogte van € 1.197.000 in te zetten voor de dekking van de jaarlijkse kapitaallasten Zoetwaterfabriek;
D. Voor de aanleg van de Waterharmonica het investeringsplan met geraamde investeringskosten van € 11.365.000 vast te stellen conform bijlage 2;
E. Voor de uitvoering van het onder D genoemde investeringsplan een investeringskrediet van € 10.600.000 beschikbaar te stellen;
F. Bovengenoemde besluiten worden genomen onder de voorwaarde dat de door derden toegezegde bijdragen zijn geformaliseerd. Het betreft: 1. de extra bijdrage van € 1M van MRDH (kwaliteitsprogramma), ten opzichte van de in de Regionale Bestuursovereenkomst overeengekomen € 8.2M, 2. de bijdrage van Rijkswaterstaat (natuurcompensatie) van € 3,7M en 3. de bijdrage van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (verwijderen medicijnresten) van € 1.6M. De overige bijdragen van derden zijn inmiddels geformaliseerd en/of ontvangen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 14 februari 2019

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris, de Voorzitter,

ir. P.C. Janssen dr. P.H.W.M. Daverveldt

Viervoudig resultaat

Het project S.C.H.O.O.N. van het Hoogheemraadschap van Delfland dient verschillende maatschappelijke vraagstukken. Zoals de verantwoordelijkheid voor schoon water; het houdt nu al rekening met toekomstige wet- en regelgeving over medicijnresten en andere stoffen in afvalwater. Het speelt ook in op een tekort aan zoet water tijdens droge perioden, door het water te hergebruiken (circulariteit). Als derde kan S.C.H.O.O.N. een natuurlijke oplossing zijn voor het bestrijden van blauwalg, zodat deze minder overlast voor zwemmers veroorzaakt. En ten slotte draagt het bij aan de opgave om grote ingrepen in de infrastructuur te compenseren met meer natuurbeleving (zie hieronder).

Unieke samenwerking

Het project S.C.H.O.O.N. is onderdeel van het kwaliteitsprogramma Nieuw Waterland. Dit is een unieke samenwerking tussen de provincie Zuid-Holland, Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer, het Recreatieschap, het Hoogheemraadschap van Delfland en de gemeenten Rotterdam en Vlaardingen, onder regie van Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH, intermediair beschikbaar gestelde rijksgelden). Nieuw Waterland staat voor de herinrichting van het gebied rond de Blankenburgverbinding – de nieuwe tunnel onder de Nieuwe Waterweg die Vlaardingen (A20) met Rozenburg (A15) verbindt. Het programma omvat het Oeverbos, natuurgebied De Rietputten, de Krabbeplas en de groenzomen bij Rozenburg en Vlaardingen. Bewoners kunnen hier straks nog meer genieten van fiets- en wandelpaden, schoner zwemwater en een aantrekkelijke flora en fauna.

Winnend initiatief

Het project S.C.H.O.O.N. won in 2016 de waterinnovatieprijs, de 'Oscar van de watersector', in de categorie Schoon Water. De jury prees de besparing van zoet water door de extra zuiveringsstap, waardoor hergebruik mogelijk wordt, zoals voor bestrijding van de blauwalg.

Hoogheemraadschap van Delfland

Phoenixstraat 32, 2611 AL Delft | Telefoon: 015 260 8108 | www.hhdelfland.nl

S.C.H.O.O.N.

Schoner water

Meer zoet water

Beter zwemwater

Dit zijn de kernwoorden van het prijswinnende project S.C.H.O.O.N. van het Hoogheemraadschap van Delfland.

*S.C.H.O.O.N. = **SC**hoonmaken effluent en **H**ergebruik voor **O**ppervlaktewater **O**p **N**atuurlijke wijze

Hoogheemraadschap van Delfland

S.C.H.O.O.N.

Het project S.C.H.O.O.N. van het Hoogheemraadschap van Delfland speelt zich af in het gebied tussen de gemeenten Vlaardingen en Maassluis. Hoofdrolspelers zijn een zoetwaterfabriek en een waterharmonica. Delfland maakt het gezuiverde afvalwater nog een slag schoner, zodat het hergebruikt kan worden in sloten en vaarten. Dit project is onderdeel van het kwaliteitsprogramma Nieuw Waterland.

De zoetwaterfabriek
Schoner water

Op de afvalwaterzuivering 'De Groote Lucht' in Vlaardingen wordt jaarlijks ongeveer 25.000.000.000 liter afvalwater van bedrijven en huishoudens gezuiverd en naar de Nieuwe Waterweg ('t Scheur) afgevoerd. Vandaar stroomt het naar de Noordzee. Zoet water naar de zee, dat is eigenlijk verspilling. Met de pilot 'zoetwaterfabriek' heeft Delfland onderzocht hoe we het afvalwater, vooral tijdens de zomermaanden, nog schoner kunnen krijgen. De beste techniek voor deze toepassing is met ozon en zand. Daarmee desinfecteren we het water en halen we er zwevende deeltjes, medicijnresten en meststoffen uit. Het resultaat is schoon water, maar om het te kunnen hergebruiken moet er nog een stap gezet worden.

De waterharmonica
Zoetwaterproductie en beter zwemwater

De volgende stap in het project S.C.H.O.O.N. is om dit schone, maar 'levenloze' water uit de zoetwaterfabriek weer te 'vitaliseren'. Daarvoor wordt het gebied rondom het Vlaardingse natuurgebied De Rietputten ingericht als waterharmonica. Er komt een rietmoeras, aangelegd met vrijgekomen riet uit de omgeving. Vervolgens wordt het water uit de zoetwaterfabriek op een zigzaggende manier (zoals bij een harmonica) door dit gebied geleid: door het rietmoeras en langs de waterplanten. Op deze manier is het water lang genoeg in het gebied om 'de natuur' (de ecologie) zijn werk te laten doen. Zo maken we er weer natuurlijk water van en krijgt het water uit de zoetwaterfabriek zo'n hoge kwaliteit, dat het verantwoord kan worden ingezet in sloten en vaarten, en in bijvoorbeeld de zwemplas van de Krabbeplas.

Bij de Krabbeplas in de buurt van Vlaardingen is het heerlijk genieten en recreëren. Afgelopen jaren wilde de blauwalg dat recreatieplezier nog weleens bederven. Deze alg is moeilijk te bestrijden en schadelijk voor mens en dier. In stap 3 van het project S.C.H.O.O.N. wordt het water uit de zoetwaterfabriek en de waterharmonica gebruikt om de Krabbeplas (bij het paviljoen) door te spoelen. Dat veroorzaakt stroming en daar houdt de blauwalg niet van. Door het doorspoelen met het extra schone water verdunnen we bovendien de hoeveelheid voedingsstoffen in het water, die voor groei van de blauwalgen zorgen. Zo wordt het water op twee manieren minder aantrekkelijk voor de blauwalg. Het resultaat: vaker schoon zwemwater, dat bestaat uit de 'natuurlijke ingrediënten' zoals je die van kwalitatief goed, open zwemwater mag verwachten.

Schetsontwerp zoetwaterfabriek

Inleiding

Zuivering De Groote Lucht is een conventionele communale zuivering met een gemiddeld afvoerdebiet van circa 77.500 m^3/dag. In de huidige situatie wordt het gezuiverde water geloosd op het Rijkswater 't Scheur'. Kijkend naar organische microverontreinigingen worden in de bestaande installatie alleen DEET (insecticide) en metformine (diabetes medicijn) significant afgebroken. Met de overige organische microverontreinigingen gebeurt niet zoveel. Om het water in te laten op Delflands 'eigen' waterharmonica wordt een lozings-/inlaatpunt gecreëerd. De kwaliteit van het water op het dit inlaatpunt dient te voldoen aan eisen op stofniveau voor diverse organische microverontreinigingen. Daarnaast worden strengere eisen gesteld met betrekking tot de meststoffen stikstof en fosfor.

Pilot onderzoek

Met het pilotonderzoek 'Zoetwaterfabriek De Groote Lucht', dat is uitgevoerd in 2016 en 2017, is gekeken in hoeverre voldaan kan worden aan de strengere eisen. Aanvullend zijn een tal van additionele eisen, ontwerpcriteria en diverse te maken technologische afwegingen naar boven gekomen. Vanuit het pilotonderzoek is de conclusie getrokken dat configuratie ozon gevolgd door zandfiltratie de meest logische full-scale configuratie is.

Inpassing zoetwaterfabriek in de bestaande zuivering

De zoetwaterfabriek gaat jaarlijks een deel (circa 25%) van het totale effluent van de zuivering behandelen en inlaten in de waterharmonica. Het overige deel wordt niet in de zoetwaterfabriek behandeld en wordt net als in de huidige situatie geloosd op het Rijkswater ''t Scheur'.

In figuur 1 is schematisch aangegeven hoe de procesconfiguratie ozon - zandfiltratie ingepast wordt in het bestaande zuiveringsproces. In deze figuur zijn de bestaande procesonderdelen waar niets aan hoeft te gebeuren groen, bestaande procesonderdelen die gereviseerd moeten worden lichtblauw en de nieuwe onderdelen en leidingen donkerblauw gekleurd. In figuur 2 is de beoogde locatie van de verschillende onderdelen weergegeven.

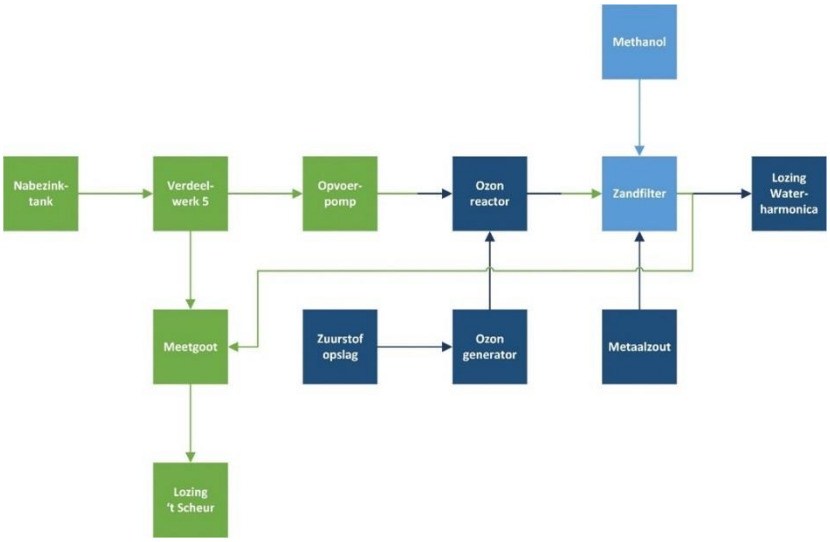

Figuur 1 Schematische inpassing van de ozontechniek in de bestaande zuiveringsinstallatie.

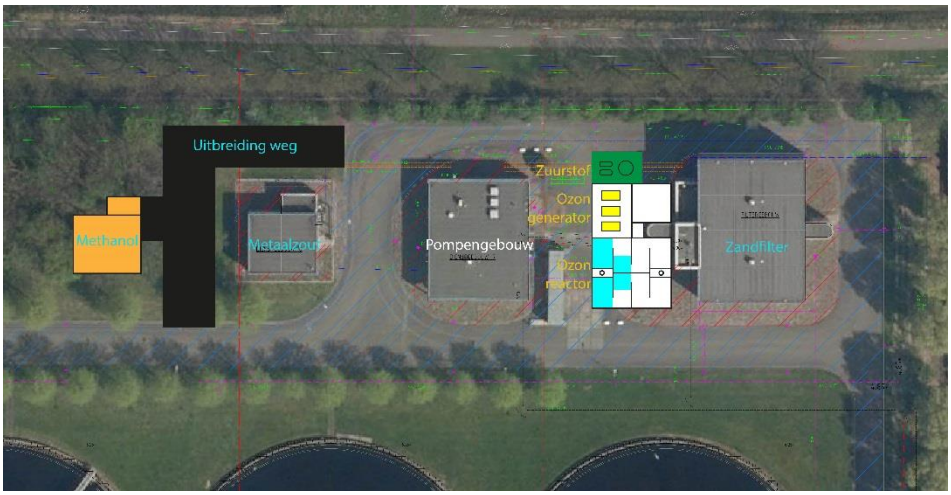

Figuur 2 Schets van de locatie van de diverse onderdelen

Ozon reactor
Voor optimale zuiveringsresultaten heeft het afvalwater een minimale verblijftijd van 10 minuten nodig in de ozonreactor. Om deze verblijftijd te bieden wordt een reactor gebouwd welke voor stabiele bedrijfsvoering is gesplitst in twee reactoren. Om een minimaal hydraulisch verval te realiseren worden de reactoren middels kanaalvorming horizontaal doorstroomt. De reactoren kunnen volledig onafhankelijk van elkaar functioneren.

Ozon generator
Voor het doseren van ozon aan het water worden ozongeneratoren met een bijpassend inbrengsysteem geplaatst. De ozon wordt middels twee ozongeneratoren geproduceerd. Gezien de geëiste beschikbaarheid van de installatie wordt één redundante generator geplaatst. Ozon wordt in het water gebracht door keramische diffusors. Per reactor zijn 3 ozondoseersystemen voorzien, welke afzonderlijk worden bemeten en geregeld.

Zuurstofbron
De zuurstoftank moet minimaal vijf dagen kunnen voorzien in zuurstof. Hiermee wordt geborgd dat lange weekenden overbrugt kunnen worden. Gezien de stringente regelgeving van en het specifieke onderhoud aan vloeibare zuurstofopslag zijn de opslagtanks eigendom van de leverancier. De opslagtanks worden bij hun gehuurd.

Bestaand zandfilter
De aanpassingen aan het bestaande zandfilter worden voorgelegd in dossier 1092 Groot onderhoud zandfilter, maar zijn onlosmakelijk verbonden met dit voorstel.

Methanolopslag en -dosering
De aanpassingen aan de methanolopslag en -dosering worden voorgelegd in dossier 1092 Groot onderhoud zandfilter, maar zijn onlosmakelijk verbonden met dit voorstel.

Metaalzoutopslag en -dosering
De aanpassingen aan de metaalzoutopslag en -dosering worden voorgelegd in dossier 1092 Groot onderhoud zandfilter, maar zijn onlosmakelijk verbonden met dit voorstel.

Energievoorziening
Tijdens het schetsontwerp is er rekening mee gehouden dat de stroomvoorziening op de zuivering vol belast is, wat betekent dat er geen capaciteit meer beschikbaar is voor nieuwe installaties. In het project toekomstbestendige stroomvoorziening wordt de uitbreiding van de volledige stroomvoorziening uitgewerkt. De kosten voor het deel van de zoetwaterfabriek zijn meegenomen in de raming van de zoetwaterfabriek. Het volledige investeringsvoorstel, dat onlosmakelijk verbonden is met dit voorstel, wordt op een later moment voorgelegd.

De Waterharmonica in het Landschapsplan Kwaliteitsprogramma Blankenburgverbinding

In het Kwaliteitsprogramma Blankenburgverbinding (nu ‘Nieuw Waterland’ geheten) is een Landschapsplan ontwikkeld, dat als tegenwicht voor de aanleg van de Blankenburgverbinding, het bestaande landschap versterkt. Het beschikbare investeringsbudget is over de meest essentiële projecten uit het Landschapsplan verdeeld. De aanleg van de Waterharmonica, tussen de AWZI ‘De Groote Lucht’ en de Krabbeplas, is één van deze projecten. Het project Waterharmonica is een belangrijke schakel in het Landschapsplan omdat deze voorziet in de verbetering van de waterkwaliteit in de zwemplas van de Krabbeplas en tegelijk de recreatieve, ecologische en visuele samenhang van het landschap versterkt. Het thema van het Landschapsplan om polder en rivier ruimtelijk sterker met elkaar te verbinden krijgt vorm in schakeling van de verschillende onderdelen van de Waterharmonica.
Om deze verbindingsfunctie van de Waterharmonica te kunnen beleven wordt in het kader van het Landschapsplan ook een noord-zuid georiënteerde fietsverbinding van Krabbeplas naar Oeverbos langs de Waterharmonica aangelegd, met een onderdoorgang onder de Hoekse Lijn.

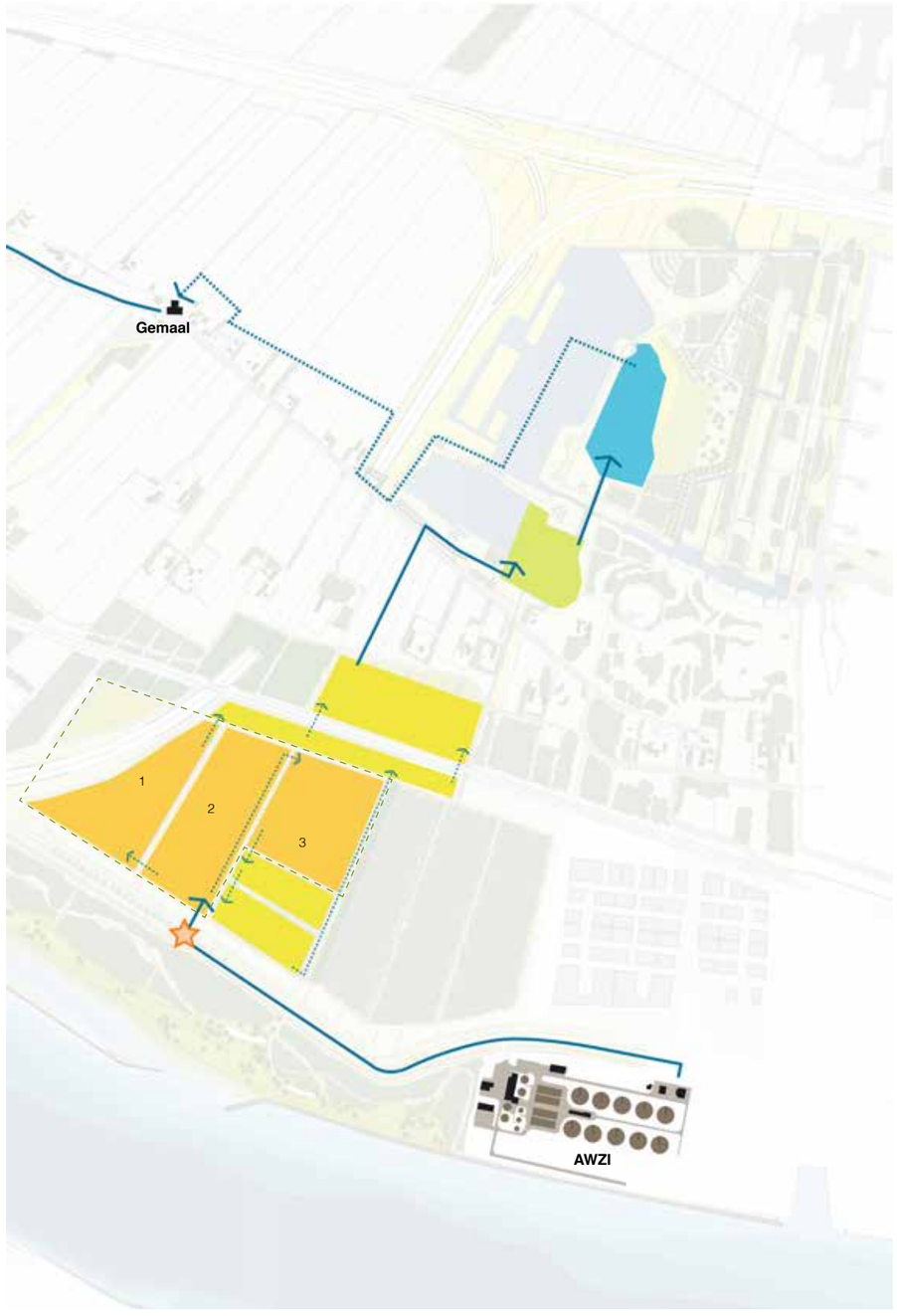

Schematische indeling van de Waterharmonica, van de AWZI ‘De Groote Lucht’ naar de zwemplas in het Krabbepark

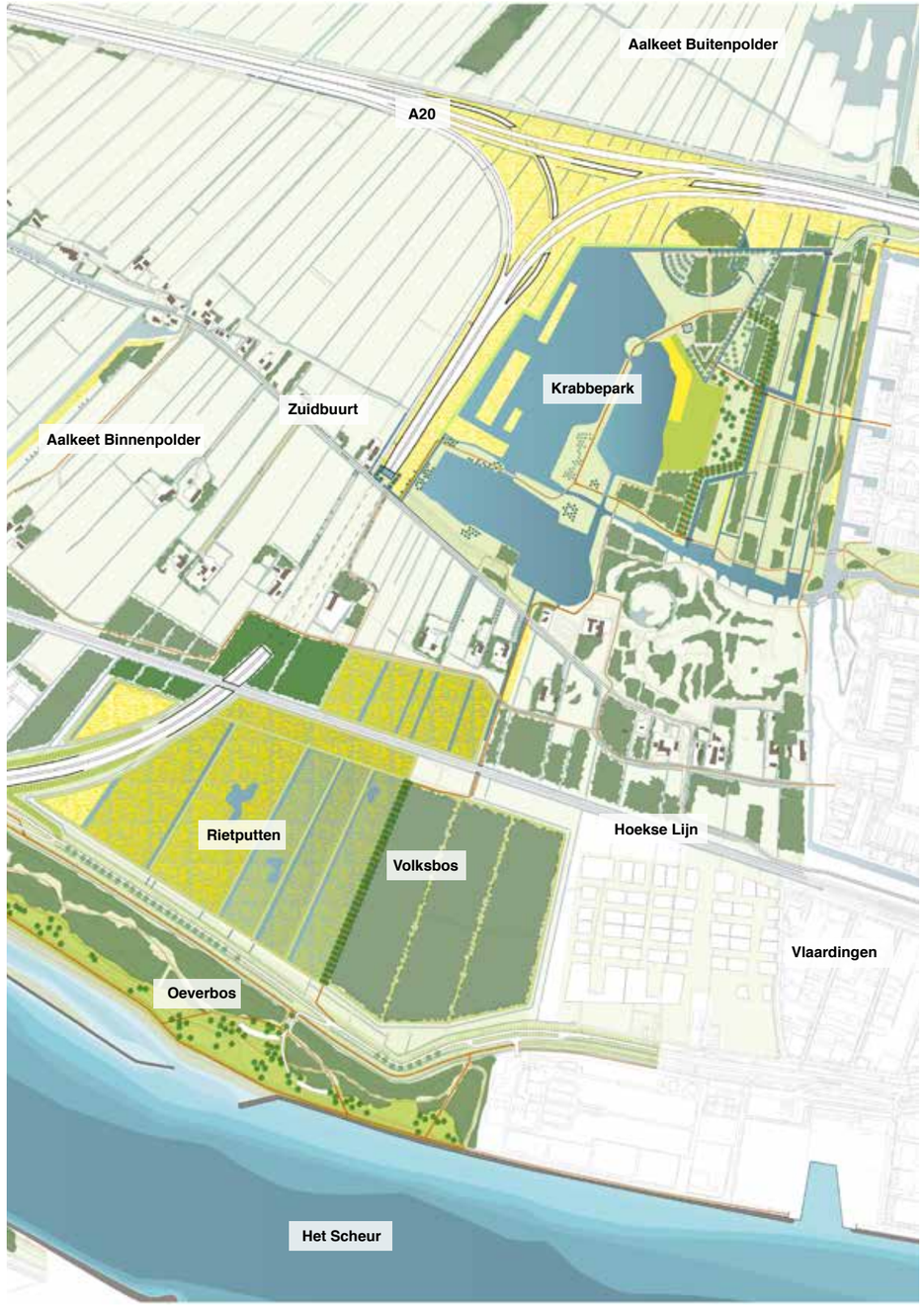

Overzichtskaart Landschapsplan Kwaliteitsprogramma Blankenburgverbinding (2015)

Plankaart van de Waterharmonica

De ruimtelijke hoofdstructuur van de Waterharmonica is gebaseerd op de kavelrichting van het polderlandschap, haaks op de dijk. In het gebied ten zuiden van de Hoekse Lijn is de polderstructuur herkenbaar in drie opstrekkende waterlijnen, waarbij de middelste waterlijn visueel en functioneel doorloopt naar de Krabbeplas.
Om de Waterharmonica voldoende oppervlakte te geven wordt de bosstrook ten noorden van de Hoekse Lijn gekapt en ingericht als rietland. Deze bospercelen, die voornamelijk bestaan uit populierenbos, zijn op dit moment in slechte staat en zijn grotendeels als ‘kaprijp’ aan te merken.

Het zuidelijke deel van de Waterharmonica, tussen de Hoekse Lijn en de Maassluissedijk, wordt deels (19 ha) aangelegd op het bestaande natuurgebied De Rietputten en deels op twee lager gelegen weilanden die geen onderdeel zijn van het natuurgebied. Bij de inrichting van de Waterharmonica wordt het bestaande rietland zo veel mogelijk gehandhaafd. Door het instromende water wordt de toenemende ‘verbossing’ van het bestaande rietland tegengegaan. Hierdoor zal de ecologische waarde voor rietvogels niet verminderen.

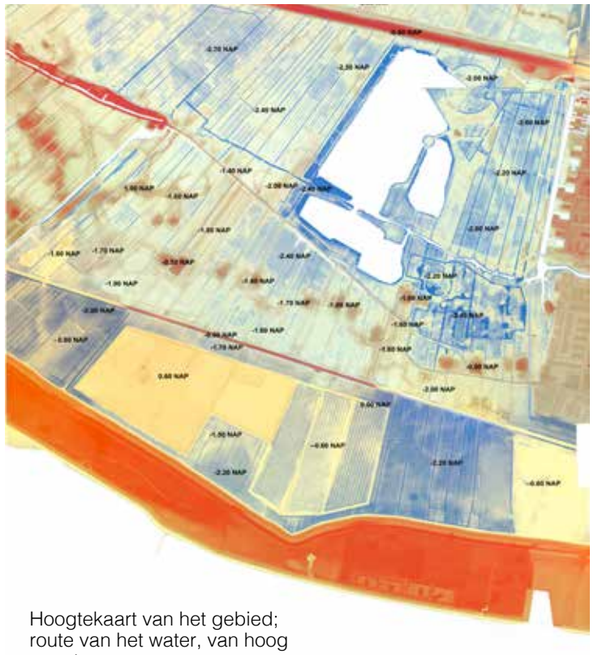

Hoogtekaart van het gebied;
route van het water, van hoog
naar laag

Vogelvlucht van de Waterharmonica kijkend in noordelijke richtng

Vanaf de AWZI

Het effluentwater uit de AWZI De Groote Lucht verlaat, na eerst gezuiverd te zijn, het terrein van de zuivering alvorens het water langs de Maassluissedijk naar de Waterharmonica stroomt. Hiervoor wordt de bestaande wegsloot tussen de doorgaande weg en de waterkerende dijk gebruikt. Om deze sloot te bereiken dienen een aantal barrières te worden gekruist. Dit gebeurd door de leiding met een diameter van 120 centimeter onder een gronddek van tenminste een halve meter grond te verwerken. De flauwe grastaluds sluiten vloeiend aan op de omgeving. Het bestaande fietspad (Deltapad) langs de buitenzijde van het terrein blijft gehandhaafd.

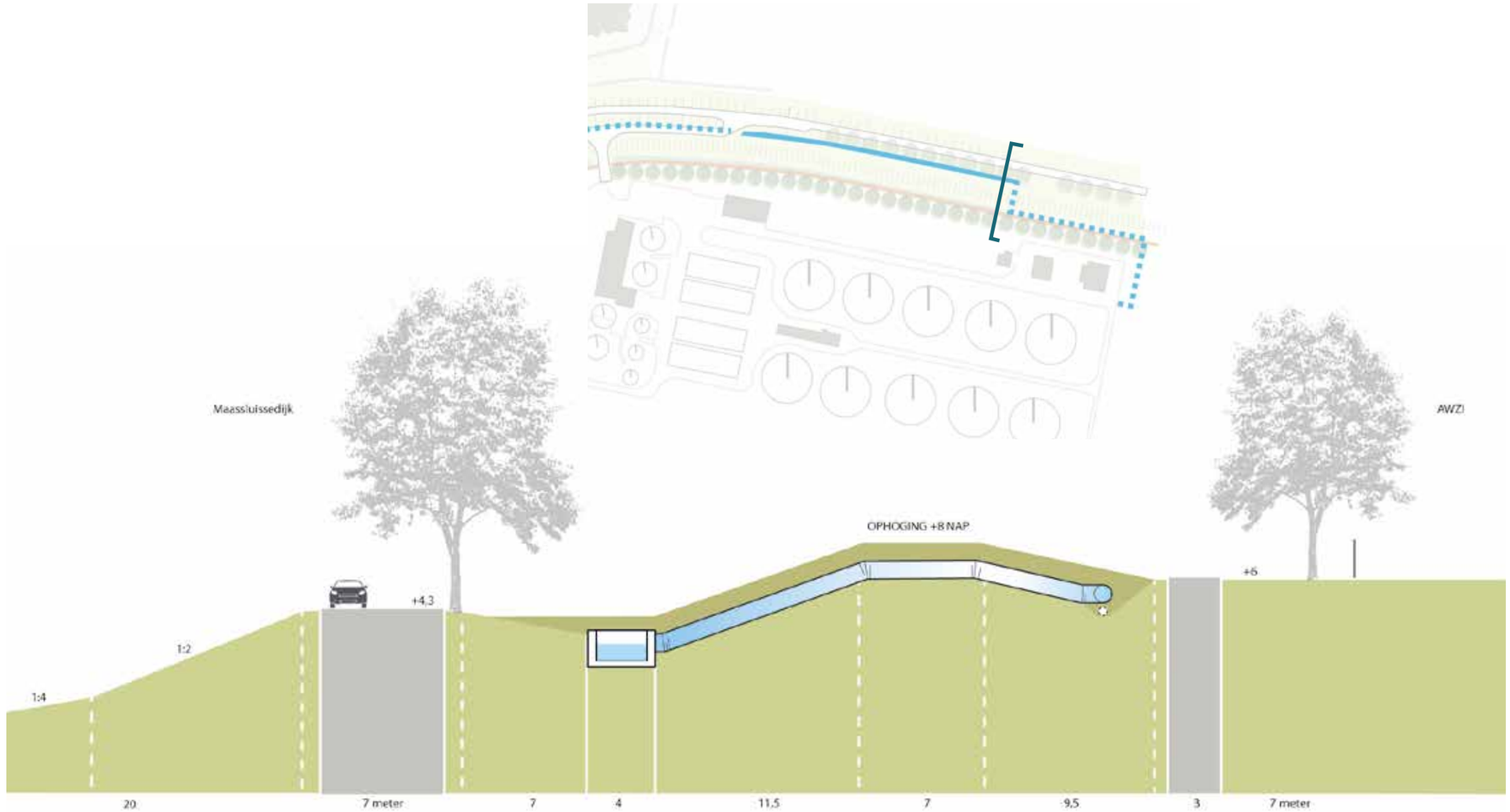

Het inlaatwerk als startpunt van de Waterharmonica

Het schetsontwerp voor het inlaatwerk van de Waterharmonica zet in op een verlengde duikerconstructie onder de Maassluissedijk. Een waterverbinding vanuit de wegsloot, door de dijk naar de Rietputten. Door de duiker in te graven in het dijkprofiel blijft de continuïteit van de Maassluissedijk behouden, en de impact op het omringende landschap gering.

Naast de functionele werking van het inlaatwerk heeft het kunstwerk ook een informatieve functie om het verhaal van de gehele waterharmonica te vertellen. Door de schaduwwerking van de dijk en intensiviteit van het autoverkeer op de dijk is gekozen voor een positie op ruime afstand van de dijk, op de kade van de Rietputten. Een zwevende ronde steiger verbindt het lozingspunt, vormgegeven als een cascade, met een 450 meter lange verbindingsloot door de rietcompartimenten. De informatiepanelen worden verwerkt in de reling van de steiger.

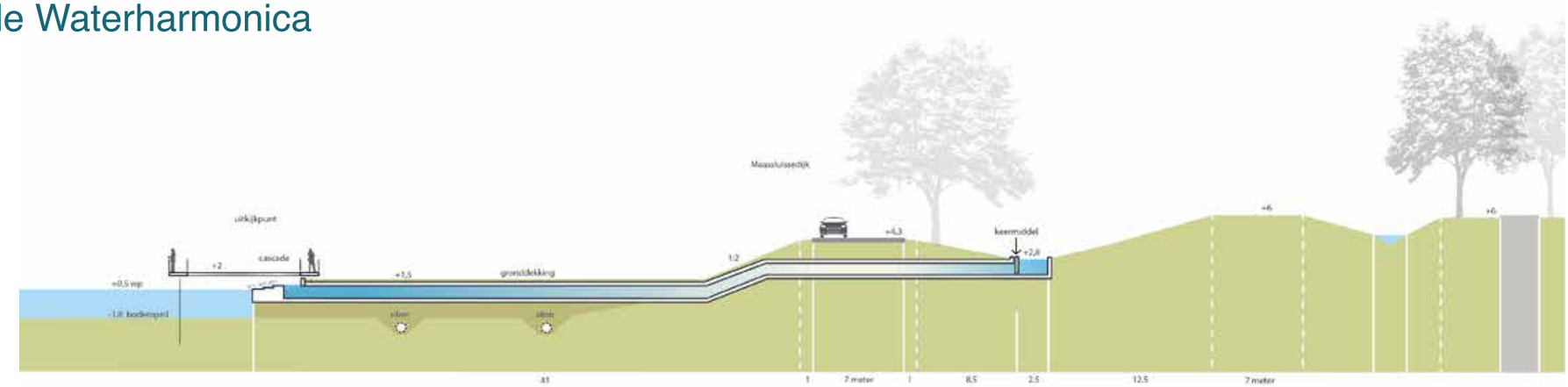

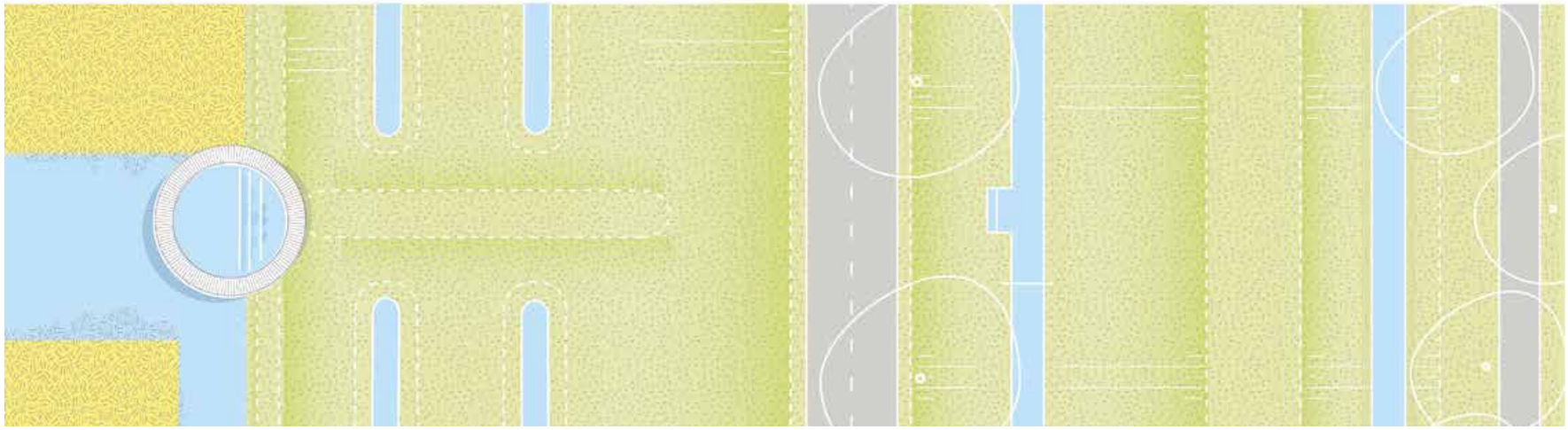

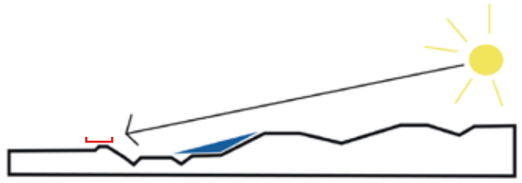

Het inlaatwerk als informatiepunt over de Waterharmonica

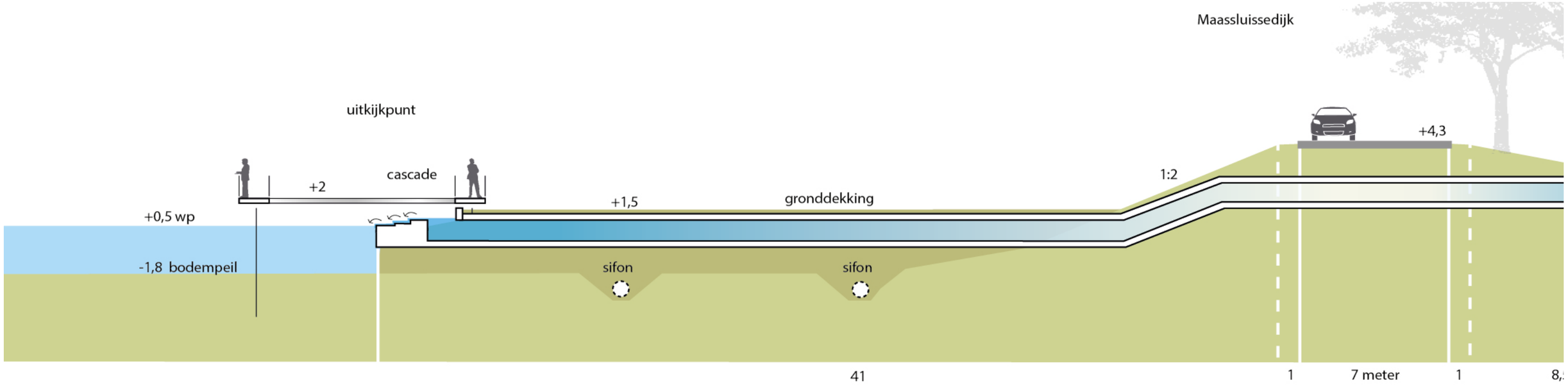

Route langs het Volksbos

In de komende jaren wordt er over de westelijke kade van het Volksbos een nieuwe fiets- en wandelverbinding aangelegd die het Krabbepark verbindt met het Oeverbos. De wisselende oriëntatie van de lage kades en sloten en rietvelden maakt het voor de recreant mogelijk het rietmoeras van de Waterharmonica veel sterker te ervaren dan dat in de huidige situatie mogelijk is. Het natuurlijke karakter van het gebied blijft behouden en zelfs versterkt, en door een verbindingssloot aan te leggen langs de kade worden recreanten, en dan met name fietsers, onmogelijk gemaakt het gebied te betreden. Voor de wandelaar blijft gebied openbaar toegankelijk, zoals nu ook het geval is, er worden dan ook geen paden aangelegd in het gebied. Op drie plaatsen worden toegangen gemaakt over de verbindingssloot heen. Een vaste dam aan de voet van de Maassluissedijk die tevens de verbinding vormt naar het inlaatwerk, en op twee plaatsen vanaf de kade van het Volksbos middels stapstenen in het water.

Profiel van de kade langs het Volksbos met de overgang naar het rietmoeras van de Waterharmonica

Inrichting van de populierenweide

De populieren en eikenopstanden in dit gebied worden gekapt en het gebied wordt ingericht als rietmoeras met een oppervlakte van circa 5 ha. In het compartiment worden de waterlopen en de kades aangelegd. in de richting van de polderverkaveling. Vanaf de zuidzijde van het compartiment verdeelt het water zich via een verdeelsloot over het vak. Vanaf hier stroomt het water via een bestaande watergang richting de Krabbeplas. In dit vak wordt 10% opslag van wilg en struweel toegestaan, zodat deze strook kan blijven functioneren als verbindingslijn voor vleermuizen.

Voorgesteld wordt om het compartiment aan de noordzijde recht te trekken, parallel aan de spoorbaan. De vrijgekomen zone tussen de erven en het dijkje worden ingericht als boomweide, met onder andere fruitbomen, passend bij het karakter van de historische erven en bovendien zorgen de bomen voor meer beschutting op het erf.

Uitsnede plankaart

Te kappen bos

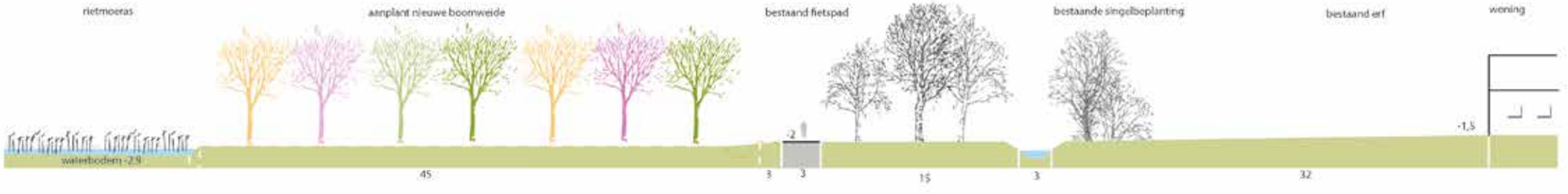

Verbinding naar het Krabbepark

De verbinding tussen het rietmoeras en de waterplantenvijver wordt gevormd door een reeks bestaande- en nieuwe waterlopen. Het profiel van de watergang tussen de populierenweide en de Zuidbuurt dient te worden verbreed, tevens moeten er enkele dammen die de watergang doorkruisen worden aangepast. De Zuidbuurt fungeert als polderscheiding tussen de Aalkeetpolders en wordt gekruist doormiddel van een sifon. In de zone tussen de Zuidbuurt en Zuidplas kunnen geen bestaande watergangen worden gebruikt om de gewenste verbinding te maken. Hiervoor wordt een nieuwe watergang gegraven in de bestaande parkeerplaats langs het strand van de Zuidplas. Het hondenstrand en de bijhorende parkeervoorziening zal door de gemeente worden verplaatst naar de oostzijde van de Zuidplas en is bereikbaar via een vaste brug.

De Krabbeplas bestaat uit drie afzonderlijke plassen, die met elkaar zijn verbonden: de zwemplas, de surfplas en de Zuidplas. Doel van de aanleg van de Waterharmonica is het vitaliseren van het water voor de zwemplas, waardoor de gebruiksmogelijkheden van de zwemplas, als recreatievoorziening sterk worden vergroot. De zwemfunctie van de Zuidplas wordt binnen de plannen voor het Krabbepark verplaatst naar het centrale deel van het park. Door de aanleg van de Blankenburgverbinding zal het recreatieve gebruik nog verder afnemen en kan een deel van circa 6 hectare grote plas worden ingericht als onderdeel van de Waterharmonica.

Bestaande watergang tussen de populierenweide en de Zuidbuurt

Uitsnede plankaart

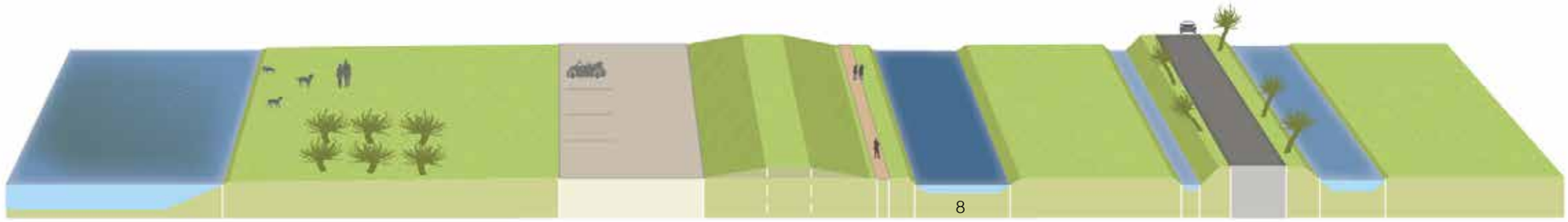

Impressie nieuwe watergang tussen de Zuidplas en de Zuidbuurt

Rieteiland in de Zuidplas

De gewenste waterscheiding in de Zuidplas zal worden gecreëerd door de aanleg van een smalle dam, aangelegd in noord-zuid richting, in lijn met het landschap, tussen de bestaande oevers. De dam fungeert als waterscheiding en wordt aan weerszijden beplant met lisdodde, kattenstaart en gele lis voor een meer afwisselend beeld.
Zo ontstaat een rieteiland, met de natuurlijk uitstraling van een legakker, zoals die ook door Rijkswaterstaat worden aangelegd in de surfplas. Over de legakker wordt door de gemeente Vlaardingen een fietspad aangelegd als onderdeel van de noord-zuid fietsverbinding van het Krabbepark naar het Oeverbos.

De Zuidplas is in de huidige situatie te diep om de groei van waterplanten op een natuurlijke manier mogelijk te maken, de plas dient dan ook te worden verondiept tot een meter onder het bestaande waterniveau. Tevens zijn er maatregelen nodig om de plantengroei te stimuleren. Waterplanten zoals waterlelie zorgen ervoor dat er meer zuurstof aan het water wordt toegevoegd. De plas krijgt zo een natuurlijkere uitstraling en de hoop is dan ook dat de oevers sterker begroeid raken met oevervegetatie.

Uitsnede plankaart

Rieteilanden in de Krabbeplas

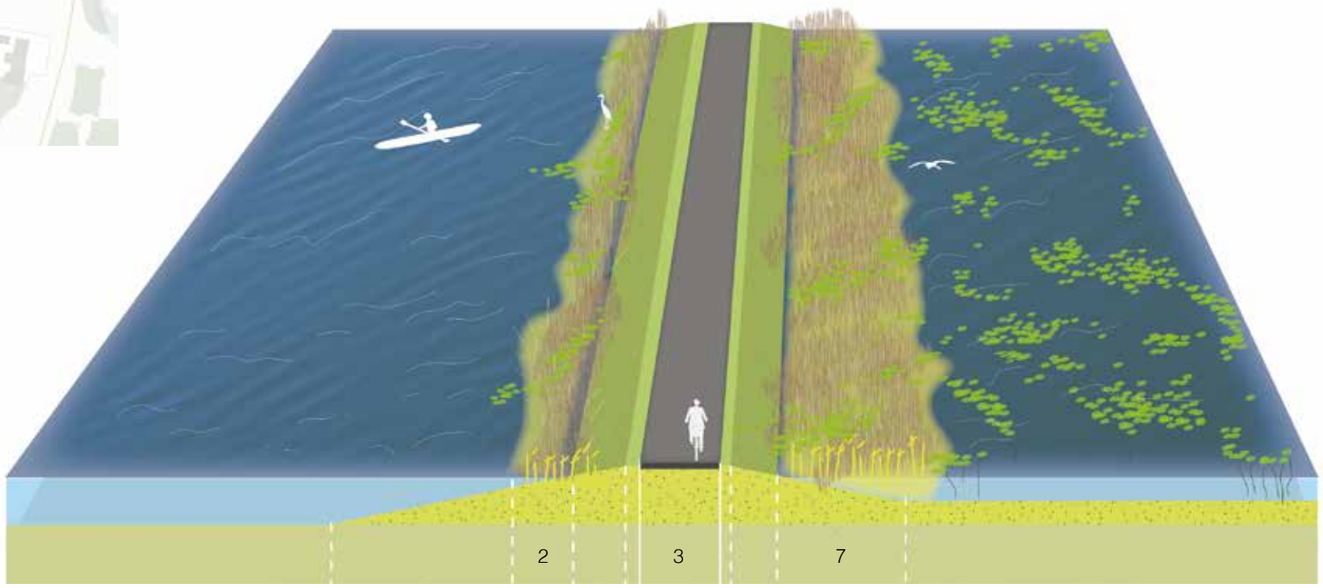

Bijlage 5

Aan de Bestuurlijke Afstemgroep Blankenburgverbinding
t.a.v. de voorzitter, de heer F. Vermeulen
Metropoolregio Rotterdam Den Haag – Vervoersautoriteit
Postbus 66
2501 DB Den Haag

--

ONS KENMERK
1380753

DATUM D&H VERGADERING
8 januari 2019

DELFT
14 februari 2019

ONDERWERP

Besluit Delfland realisatie project S.C.H.O.O.N.

Geachte heer Vermeulen,

In het kader van het Kwaliteitsprogramma Blankenburgverbinding 'Nieuw Waterland' heeft de Bestuurlijke Afstemgroep Blankenburgverbinding de afgelopen periode overleg gevoerd. Eind 2018 was dit met name gericht op het financieel haalbaar maken van 'Nieuw Waterland' in zijn geheel en het deelproject S.C.H.O.O.N van Delfland in het bijzonder. De uitkomst van het op 12 december 2018 gevoerde overleg is verwerkt in een investeringsvoorstel voor het project S.C.H.O.O.N. dat op 14 februari ter besluitvorming aan het algemeen bestuur van Delfland is voorgelegd.

De Verenigde Vergadering heeft op basis van dit voorstel ingestemd met de realisatie van het project S.C.H.O.O.N. Daarbij zijn er door Delfland ook aanvullende financiële middelen beschikbaar gesteld ten opzichte van de eerder in de Regionale Bestuursovereenkomst Blankenburgverbinding overeengekomen financiële bijdrage van Delfland. Het positieve besluit is mede genomen vanwege de herverdeling van de financiële middelen die de Vervoersautoriteit verstrekt op basis van de Regionale Bestuursovereenkomst Blankenburgverbinding van 2015. Daarnaast is voldaan aan de eerder door Delfland gestelde randvoorwaarden die ons college bij brief d.d. 18 augustus 2016, kenmerk 1209043, aan u heeft kenbaar gemaakt.

Wij zien uit naar een gezamenlijke realisatie van 'Nieuw Waterland', waarmee het gebied rondom de Nieuwe Blankenburgverbinding de komende jaren een metamorfose ondergaat.

Hoogachtend,
Dijkgraaf en Hoogheemraden van Delfland,
de Secretaris, de Dijkgraaf,

ir. P.C. Janssen dr. P.H.W.M. Daverveldt

BIJLAGE(N) als vermeld
CONTACT de heer W. Krijger• E wkrijger@hhdelfland.nl
POSTADRES Postbus 3061, 2601 DB Delft • WEBSITE www.hhdelfland.nl
SECTOR Project Management Bureau

Bijlage 6

Hoogheemraadschap van
Delfland

ONS KENMERK
1375893

DELFT
8 november 2018

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
Directie Waterkwaliteit Ondergrond en Marien
T.a.v. mw. Dr. Ir. E.H.S. van Duin
Postbus 20901
2500 EX DEN HAAG

ONDERWERP

Aanvraag bijdrage zoetwaterfabriek 'De Groote Lucht'

Geachte mevrouw Van Duin,

Naar aanleiding van de gesprekken van 3 en 15 oktober jl. tussen het Ministerie en Delfland maken wij met deze brief kenbaar gebruik te willen maken van de bijdrageregeling "Zuivering medicijnresten" van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

De aanvraag heeft betrekking op AWZI 'De Groote Lucht' in Vlaardingen. Het voornemen is om op deze AWZI een zoetwaterfabriek te realisteren die gedurende 7 maanden van het jaar dagelijks gemiddeld 30.000 m^3 gezuiverd water produceert om vervolgens in te laten op het watersysteem van Delfland. Met het inlaten van gezuiverd water op het watersysteem wordt bijgedragen aan twee (hoofd-)doelstellingen namelijk: het verbeteren van de waterkwaliteit en het introduceren van een duurzame zoetwaterbron. Wij zijn ons bewust dat in de recent uitgevoerde hotspotanalyse de AWZI 'De Groote Lucht' niet naar voren komt als hotspot. Dit komt vanwege het feit dat de AWZI (momenteel) loost op Rijkswater. Echter zal door het inlaten van het gezuiverde water op het eigen watersysteem de toekomstige situatie gaan wijzigen. Wanneer dit water niet aanvullend wordt gezuiverd maar wel wordt ingebracht op het eigen watersysteem, dan zal deze locatie alsnog naar voren komen in de lijst met hotspots. Een nevendoel van het aflaten op het binnenwater is het verbeteren van de zwemwaterkwaliteit in de Krabbeplas van de gemeente Vlaardingen, één van de doelstellingen van het Kwaliteitsprogramma Blankenburgverbinding genaamd 'Nieuw Waterland'.

De afgelopen jaren heeft Delfland een pilotonderzoek uitgevoerd naar het verwijderen van microverontreinigingen uit afvalwater. Hierbij is uitgezocht wat de meest optimale procescondities zijn voor het verwijderen van onder andere medicijnresten. De uitkomsten van het onderzoek zijn vertaald in een schetsontwerp met bijbehorende raming. Op dit moment wordt gewerkt aan een bestuursvoorstel om het dagelijks bestuur te informeren over het project. Op basis daarvan wordt het voorstel begin 2019 aan het algemeen bestuur van Delfland ter definitieve besluitvorming voorgelegd. Het verkrijgen van een bijdrage vanuit het Ministerie voor het verwijderen van medicijnresten is een belangrijke voorwaarde om de businesscase sluitend te krijgen. Dit gezien het feit dat de raming hoger uitvalt dan eerder was voorzien.

Graag vernemen wij hoe het proces in gang wordt gezet om te komen tot afspraken betreffende de bijdrageregeling met als doel deze mee te nemen in de besluitvorming. Wij verwachten u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Uiteraard zijn wij bereid ons verzoek nader toe te lichten.

BIJLAGE(N) -
CONTACT de heer ing. W.D. Krijger • T (015) 260 82 70• E wkrijger@hhdelfland.nl
POSTADRES Postbus 3061, 2601 DB Delft • WEBSITE www.hhdelfland.nl
SECTOR Project Management Bureau • TEAM Projectmanagement, Techniek en Omgeving

Met vriendelijke groeten,

de Secretaris-Directeur

ir. P.C. Janssen

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
T.a.v. Directeur-Generaal Water en Bodem
de heer drs. P.R. Heij
Postbus 20901
2500 EX 'S-GRAVENHAGE

ONS KENMERK
1387027
DELFT
06 februari 2019

ONDERWERP
Bijdrage verwijdering medicijnresten zoetwaterfabriek "De Groote Lucht"

Geachte heer Heij,

In opvolging van onze brief met kenmerk 1375893 aan uw ministerie met de aanvraag voor een bijdrage aan de zoetwaterfabriek De Groote Lucht, sturen wij u hierbij de overeenkomsten en bijbehorende bijlagen. De overeenkomsten zijn in samenspraak met uw ministerie opgesteld.

De aanvraag heeft betrekking op de zoetwaterfabriek die wordt gerealiseerd op AWZI De Groote Lucht in Vlaardingen. De omvang van de aanvraag bedraagt € 1.598.200,-. Dit bedrag is berekend met de aan de waterschappen beschikbaar gestelde formule.

Het algemeen bestuur van Delfland vergadert 14 februari 2019 over het investeringsvoorstel van de zoetwaterfabriek. Na positieve besluitvorming door ons bestuur, ontvangt u de door Delfland getekende versies retour.

Met vriendelijke groeten,

het hoogheemraadschap van Delfland,
namens,
de Secretaris-Directeur,

ir. P.C. Janssen

BIJLAGE(N) 4
CONTACT de heer ir. J. Boorsma • T (010) 445 15 98• E jboorsma@hhdelfland.nl
POSTADRES Postbus 3061, 2601 DB Delft • WEBSITE www.hhdelfland.nl
SECTOR Zuivering en Technisch Onderhoud • TEAM Proces-, Contract- en Afvalwaterketenbeheer

Bijlage 7

Hoogheemraadschap van
Delfland

Recreatieschap Midden-Delfland
p/a Staatsbosbeheer
Postbus 341
3100 AH SCHIEDAM

ONS KENMERK
1379364
DELFT
3 december 2018

ONDERWERP
Nadere afspraken Waterharmonica

Geachte heer Brandligt,

Het Hoogheemraadschap van Delfland ("Delfland") is voornemens een waterharmonica aan te leggen. Een deel hiervan is gelegen op gronden die door Staatsbosbeheer in erfpacht zijn uitgegeven aan het Recreatieschap Midden-Delfland ("Recreatieschap"). Op 10 juli 2017 hebben het Recreatieschap en Delfland de "Overeenkomst aanleg en onderhoud Waterharmonica" gesloten ("Overeenkomst"; zie bijlage 1).

In de Overeenkomst is onder meer de financiering van het onderhoud van de waterharmonica geregeld. Ten tijde van de ondertekening van de Overeenkomst waren de precieze onderhoudswerkzaamheden nog niet bekend. In artikel 4, lid 1 van de Overeenkomst is daarom bepaald dat partijen een nadere overeenkomst zullen sluiten zodra die gegevens beschikbaar zijn. Ter uitvoering van dat artikel komen het Recreatieschap en Delfland nu overeen dat het Recreatieschap alleen die onderhoudswerkzaamheden zal uitvoeren en financieren die in het "Jaarlijkse Beheer- en onderhoudskosten Recreatieschap Midden Delfland voor systeem Waterharmonica" d.d. 22 november 2018 (bijlage 2) en de bijbehorende kaart d.d. 10 september 2018 met kenmerk BF9628-101-100-SO-1001 (bijlage 3) zijn toebedeeld aan het Recreatieschap. De overige werkzaamheden worden aan Delfland of derden toebedeeld.

Het Recreatieschap zal naar verwachting binnen afzienbare tijd worden opgeheven. Het Recreatieschap draagt zorg dat de hier bedoelde verplichting tot het verrichten en financieren van onderhoudsmaatregelen ("Onderhoudsverplichting") en andere afspraken in deze brief worden overgedragen aan zijn beoogd rechtsopvolger, te weten de Coöperatie Beheer Groengebieden Midden-Delfland UA.

Partijen hebben in de afgelopen periode uitvoerig over de Onderhoudsverplichting gesproken. Indien toch onduidelijkheid ontstaat over de reikwijdte of precieze uitvoering van (een deel van) de Onderhoudsverplichting, treden Delfland en het Recreatieschap in overleg om een oplossing te vinden. Daarbij geldt dat de Onderhoudsverplichting zodanig moet worden uitgelegd dat de instandhouding van de waterharmonica is gewaarborgd. Wanneer Delfland en het Recreatieschap het overzicht (bijlage 2) en/of kaart (bijlage 3) willen wijzigen, kan dat alleen door een door beide partijen ondertekend document dat vervolgens aan deze brief wordt gehecht.

BIJLAGE(N) 3
CONTACT de heer W. Krijger • E wkrijger@hhdelfland.nl
POSTADRES Postbus 3061, 2601 DB Delft • WEBSITE www.hhdelfland.nl
SECTOR Project Management Bureau

Indien het Recreatieschap het erfpachtrecht in kwestie (deels) verkoopt, legt het Recreatieschap de Onderhoudsverplichting door aan de koper en verplicht het Recreatieschap eveneens dat die koper de Onderhoudsverplichting weer doorlegt aan de volgende koper(s). De Overeenkomst blijft onveranderd van kracht.

Voor akkoord,
Hoogheemraadschap van Delfland,
Namens deze,
Hoogheemraad,
mr. M.A. Houtzager

Recreatieschap Midden-Delfland
Namens deze,
Voorzitter,
ir. S.M. Brandligt

Overeenkomst aanleg en onderhoud Waterharmonica

De ondergetekenden/Partijen:

A. De publiekrechtelijke rechtspersoon het **Hoogheemraadschap van Delfland**, gevestigd te Delft en kantoorhoudende te 2611 AL Delft aan de Phoenixstraat 32; hierbij vertegenwoordigd door hoogheemraad mr. M.A. Houtzager, daartoe gemachtigd op 25 april 2017 door de Dijkgraaf van voornoemd hoogheemraadschap, handelend ter uitvoering het besluit van 25 april 2017 (kenmerk 1301845) van Dijkgraaf en Hoogheemraden van voornoemd hoogheemraadschap, als zodanig het hoogheemraadschap rechtsgeldig vertegenwoordigend, hierna te noemen: "**Delfland**";

B. De publiekrechtelijke rechtspersoon (openbaar lichaam op basis van gemeenschappelijke regeling) het **Recreatieschap Midden-Delfland** gevestigd te Schiedam en kantoorhoudend te 3112 NB Schiedam aan de Overschieseweg 204, ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder dossiernummer 53214447; hierbij vertegenwoordigd door de heer R. van Harten, daartoe gemachtigd op 7 april 2017 door de Voorzitter van voornoemd Recreatieschap, en handelend ter uitvoering van het door algemeen bestuur (Midden-Delflandraad) genomen besluit d.d. 7 april 2017 met kenmerk 17-1515-10, hierna te noemen: "**Recreatieschap**";

Overwegen:

1. Delfland is voornemens gezuiverd effluent uit de RWZI De Groote Lucht te Vlaardingen door een "wetlandsysteem" te leiden waardoor het, kort gezegd, de vereiste eigenschappen verkrijgt om het vervolgens in het polderwatersysteem te kunnen leiden (hierna: "Waterharmonica"). De Waterharmonica is een project in het kader van het Kwaliteitsprogramma 'Nieuw Waterland' van de Blankenburgverbinding. Ter indicatie is in **bijlage 1** een voorlopige schets opgenomen.

2. De aanleg van de Waterharmonica heeft onder meer als doel de (zwem)waterkwaliteit van de Krabbeplas en de omliggende wateren te verbeteren waardoor de daar bestaande blauwalgenproblematiek naar verwachting wordt weggenomen.

3. De Waterharmonica is gepland op gronden die in erfpacht zijn uitgegeven aan het Recreatieschap en Staatbosbeheer is de bloot-eigenaar. De bedoelde gronden zijn kadastraal bekend als (1) gemeente Vlaardingen, sectie N, nummer 109; (2) gemeente Vlaardingen, sectie N, nummer 50; (3) gemeente Vlaardingen, sectie N, nummer 110; (4) gemeente Vlaardingen, sectie N, nummer 116.

4. Op dit moment bevindt zich op de bedoelde gronden onder meer een natuurgebied genaamd "De Rietputten". Delfland is beheerder zoals bedoeld in de Waterwet van de in dat natuurgebied aanwezige wateren, althans waterstaatswerken. Dientengevolge heeft hij onderhoudsplichtigen en onderhoudsverplichtingen opgenomen in de Keur en de Legger met betrekking tot dat oppervlaktewater. Thans geldt dat het Recreatieschap hiervan de onderhoudsplichtige is. Voor de financiering van dat onderhoud en het onderhoud van de overige (openbare) ruimte is een bedrag van jaarlijks EUR 40.000,00 beschikbaar, dat voor een deel wordt gedekt uit de door de provincie Zuid-Holland verstrekte SNL subsidie. Deze subsidie betreft de jaren 2015, 2016 en 2017. Het Recreatieschap is echter in staat jaarlijks EUR 60.000,00 hiervoor ter beschikking te stellen vanwege efficiencymaatregelen binnen het Recreatieschap. Ervan uitgaande dat de Waterharmonica een water, althans een waterstaatswerk betreft, zal het genoemde regime van de Keur en Legger na de aanleg van de Waterharmonica eveneens van toepassing zijn.

5. Delfland heeft met betrekking tot de aanleg van de Waterharmonica aan de overheden die betrokken zijn bij het Kwaliteitsprogramma van de Blankenburgverbinding (inmiddels "Nieuw Waterland" geheten) de voorwaarde gesteld dat (de financiering van) het onderhoud hiervan wordt gedragen door die overheden (zie brief d.d. 18 augustus 2015 aan de Bestuurlijke Afstemgroep Blankenburgverbinding; **bijlage 2**). Deze voorwaarde is geënt op het gegeven dat Delfland forse investeringen moet verrichten om de Waterharmonica te laten functioneren, waaronder de aanleg- en exploitatiekosten van een extra zuiveringsstap in de AWZI De Groote Lucht, terwijl (ook) de omgeving– en in zoverre de daarin gevestigde overheden – profijt van deze investeringen zullen hebben. Bij gebreke van een rechtsfiguur zoals de baatbelasting (artikel 222 Gemeentewet) is het maken van afspraken over de bekostiging van het onderhoud van de Waterharmonica zeer van belang. Dientengevolge is in de Bestuurlijke Afstemgroep Blankenburgverbinding op 27 januari 2016 het navolgende besproken en overeengekomen (**bijlage 3**):

> *"De BAG wordt gevraagd om in te stemmen met het financieren van de meerkosten van beheer voor deelprojecten van het Landschapsplan uit het Kwaliteitsprogramma. Daarnaast wordt gevraagd in te stemmen om de meerkosten van beheer van de waterharmonica, onder de noemer efficiency, te verrekenen met de huidige beheerpost ten behoeve van de Krabbeplas.*
>
> *Dhr. Houtzager stelt dat wanneer de leden van de BAG akkoord zijn met bovenstaande voorstellen, de afspraken over het beheer officieel moeten worden vastgelegd met het Recreatieschap Midden-Delfland. Er is nu enkel mondelinge overeenstemming. Dhr. Splitthoff sluit zich hierbij aan. Het borgen van de afspraken en het overdragen van het beheer aan derde partijen is van belang.*
>
> *(..)*
>
> De leden van de BAG gaan akkoord om de meerkosten van beheer voor deelprojecten van het Landschapsplan aan de Noordoever te financieren uit het Kwaliteitsprogramma. Tevens zijn zij akkoord om de meerkosten van beheer van de waterharmonica, onder de noemer efficiency, te verrekenen met de huidige beheerpost ten behoeve van de Krabbeplas."
> <einde citaat>

In vervolg hierop zijn bestuurders van Delfland (de heer M.A. Houtzager) en het Recreatieschap (de heer R. van Harten) op 9 januari 2017 het navolgende overeengekomen:

> *"De volgende afspraken zijn gemaakt:*
>
> *Dhr. Van Harten geeft aan dat de kosten van het beheer en onderhoud bij het Recreatieschap vandaan dienen te komen;*
> *Het Recreatieschap gaat het proces trekken om tot de definitieve afspraken over beheer en onderhoud en het gebruik van de gronden te komen. Delfland zegt daarbij toe hier inhoudelijke aan bij te willen dragen;"* <einde citaat>

(zie Verslag bestuurlijk overleg Beheer en onderhoud Waterharmonica d.d. 9 januari 2017 (**bijlage 4**).

6. Het Recreatieschap houdt naar verwachting per 1 januari 2018 op te bestaan. Partijen wensen evenwel de zojuist genoemde afspraak over de financiering van het onderhoud voor het tijdvlak na die datum duurzaam te borgen.

7. Delfland beoogt de Waterharmonica in 2021 te hebben aangelegd. Op het moment dat deze overeenkomst tot stand komt, is het definitief ontwerp nog niet gereed waardoor de definitieve onderhoudslasten van de Waterharmonica nog niet volledig vaststaan en de vergelijking met het huidige onderhoud van de wateren niet te maken is.

8. In deze overeenkomst wensen Partijen afspraken op hoofdlijnen over het onderhoud van de Waterharmonica, als ook over de aanleg daarvan, vast te leggen.

Komen het navolgende overeen:

Artikel 1. Doel van de overeenkomst

1. Deze overeenkomst heeft tot doel afspraken vast te leggen over onder meer:
   a. de toestemming van het gebruik van gronden ten behoeve van de Waterharmonica;
   b. de op 9 januari 2017 gemaakte afspraak over (de financiering van) het onderhoud van de Waterharmonica;
   c. de door partijen te plegen inspanningen om de afspraken door een derde partij te laten overnemen vanwege de voorgenomen opheffing van het Recreatieschap;
   d. de door partijen te plegen inspanningen om meer financiële middelen te verkrijgen voor het onderhoud van de Waterharmonica.

Artikel 2. Toestemming gebruik gronden Recreatieschap

1. In zijn hoedanigheid van erfpachter geeft het Recreatieschap Midden-Delfland toestemming de in overweging 3 genoemde gronden om niet te gebruiken voor (de aanleg van) de Waterharmonica.
2. Indien en voor zover Delfland op de gronden waarop de Waterharmonica is gesitueerd, een zakelijk recht wenst te vestigen ten behoeve van enkele voor hem essentiële kunstwerken zal het Recreatieschap daaraan meewerken.

3. Het Recreatieschap spant zich in dat Staatsbosbeheer, in zijn hoedanigheid van bloot-eigenaar, eveneens de toestemming zoals verwoord in het eerst lid aan Delfland geeft en meewerkt in geval Delfland een zakelijk recht wil vestigen zoals verwoord in het tweede lid.

Artikel 3. Aanleg en publiekrecht

1. Delfland zal het Recreatieschap periodiek informeren over de voortgang van het ontwerp en andere voorbereidingen ten aanzien van de aanleg van de Waterharmonica. In het geval het Recreatieschap bezwaren of opmerkingen heeft over het ontwerp van welke aard dan ook, treedt het zo spoedig mogelijk in overleg met Delfland. Partijen zullen vervolgens streven naar overeenstemming waarbij zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met elkaars gerechtvaardigde belangen. Als Partijen niet tot overeenstemming komen, dienen zij middels mediation een poging daartoe te doen.
2. De verplichting in het vorige lid geldt totdat Delfland de aanleg van de Waterharmonica heeft vervat in een projectplan ex. art. 5.4 Waterwet, althans de opvolger hiervan in de Omgevingswet (hierna: "projectplan"). Voor zover Partijen gebruik maken van mediation, zal Delfland geen projectplan vaststellen indien een dergelijk traject redelijkerwijs nog gaande is.
3. Het Recreatieschap zal geen rechtsmiddelen aanwenden tegen publiekrechtelijke besluiten aangaande de aanleg (projectplan) en de instandhouding (Keur en Legger) van de Waterharmonica nu het Recreatieschap de mogelijkheid heeft te participeren in de totstandkoming van de Waterharmonica zoals bedoeld in het eerste en tweede lid en zodoende wordt geacht die besluiten (te zijner tijd) volledig te hebben aanvaard.

Artikel 4. Onderhoud Waterharmonica; nadere overeenkomst

1. Partijen zullen zodra de daarvoor vereiste gegevens beschikbaar zijn, een nadere overeenkomst sluiten waarin afspraken worden gemaakt over de precieze onderhoudswerkzaamheden aangaande de Waterharmonica. Die afspraken hebben als uitgangspunt de Waterharmonica in stand te houden zodat het water de vereiste eigenschappen zal hebben om in het polderwatersysteem te kunnen worden gelaten.
2. Het Recreatieschap draagt de kosten die gemoeid zijn met de nader overeen te komen onderhoudswerkzaamheden zoals bedoeld in het eerste lid.
3. De in het tweede lid opgenomen verplichting vangt aan op het moment dat de Waterharmonica door de aannemer aan Delfland is opgeleverd en een eventuele onderhoudsverplichting van de aannemer is verstreken.
4. De verplichting zoals bedoeld in het tweede lid eindigt vijftien jaar nadat die is aangevangen en vervalt overigens voor zover en nadat die is vervat in de Keur en Legger van Delfland.

Artikel 5. Overdracht verplichting door derde(n)

1. Het Recreatieschap draagt er zorg voor dat de verplichtingen van het Recreatieschap jegens Delfland zoals genoemd in artikel 2, 3 en 4 uiterlijk 31 december 2017 integraal zijn overgenomen door één of meerdere derde partij(en). Delfland zal zijn verplichtingen die zijn verwoord in die artikelen nakomen jegens die derde(n).
   Partijen spreken de voorkeur uit dat de bloot-eigenaar hieromtrent wordt benaderd zodat hetgeen is bepaald in artikel 2 door die eigenaar wordt onderschreven.

2. De inspanningsverplichting zoals opgenomen in het eerste lid van dit artikel, omvat in ieder geval de agendering van deze kwestie in ieder overleg van het Dagelijks en Algemeen Bestuur (DB en AB) van het Recreatieschap totdat de verplichtingen zijn overgedragen, waarbij het Recreatieschap Delfland na elke bestuurlijk overleg informeert over hetgeen daar in relatie tot de overdracht van haar verplichtingen aan één of meer derde partijen is besproken en voorts ook tussentijds in geval zich relevante ontwikkelingen voordoen.

Artikel 6. Financiering

1. Het Recreatieschap spant zich in om de benodigde financiële middelen te verkrijgen ten behoeve van nakoming van de in artikel 4 lid 2 bedoelde verplichting.
2. Mochten de beschikbare financiële middelen van het Recreatieschap niet toereikend zijn om de in artikel 4 lid 2 bedoelde verplichting na te kunnen komen, dan verplicht het Recreatieschap zich ertoe, met ondersteuning van Delfland, om gezamenlijk een maximale inspanning te plegen om additionele financiële middelen te vinden, waarbij gedacht kan worden aan de risicogelden van het Kwaliteitsprogramma, inkomsten uit windmolens, dan wel een bijdrage van andere regiopartijen.

Artikel 7. Overig

1. Deze overeenkomst treedt in werking op de dag volgend op die waarop de laatste Partij heeft ondertekend.
2. Deze overeenkomst komt van rechtswege te vervallen op het moment dat het algemeen bestuur van Delfland definitief besluit de Waterharmonica niet aan te leggen. Delfland stelt het Recreatieschap per omgaande in kennis van een dergelijk besluit. Alsdan is Delfland geen kosten of schadevergoeding aan het Recreatieschap verschuldigd.
3. Wijziging en aanvulling op deze overeenkomst is slechts van kracht voor zover zij schriftelijk tussen Partijen is overeengekomen.
4. Titels van artikelen zijn alleen bedoeld ter verbetering van de leesbaarheid; daaraan kan geen enkel recht worden ontleend.
5. Bij niet of niet-tijdige nakoming van de Overeenkomst anders dan door niet toerekenbare tekortkoming (overmacht) is de nalatige aansprakelijk voor alle daaruit voor de wederpartij ontstane schade met rente en kosten, ongeacht het feit of de nalatige in verzuim is.
6. Een Partij die meent dat een geschil in of een gebrek aan de naleving van de afspraken uit deze Overeenkomst bestaat, deelt dat schriftelijk aan de andere Partij mee. Die mededeling bevat een beschrijving van het geschil en een voorstel voor een oplossing. De andere partij antwoordt schriftelijk binnen 2 weken op de mededeling als bedoeld in het eerste lid, desgewenst met een alternatieve oplossing. Partijen treden in geval van een almaar voortdurend geschil zo spoedig mogelijk in overleg. Indien niet tot overeenstemming kan worden gekomen, kan de partij die dat wenst, het geschil voorleggen aan de rechtbank Den Haag.

Aldus in tweevoud opgemaakt en ondertekend,

te Vlaardingen

op 10 juli 2017

namens het Recreatieschap Midden Delfland,

Dhr. R van Harten

te Vlaardingen

op 10 juli 2017

namens het Hoogheemraadschap van Delfland, Hoogheemraad,

mr. M.A. Houtzager

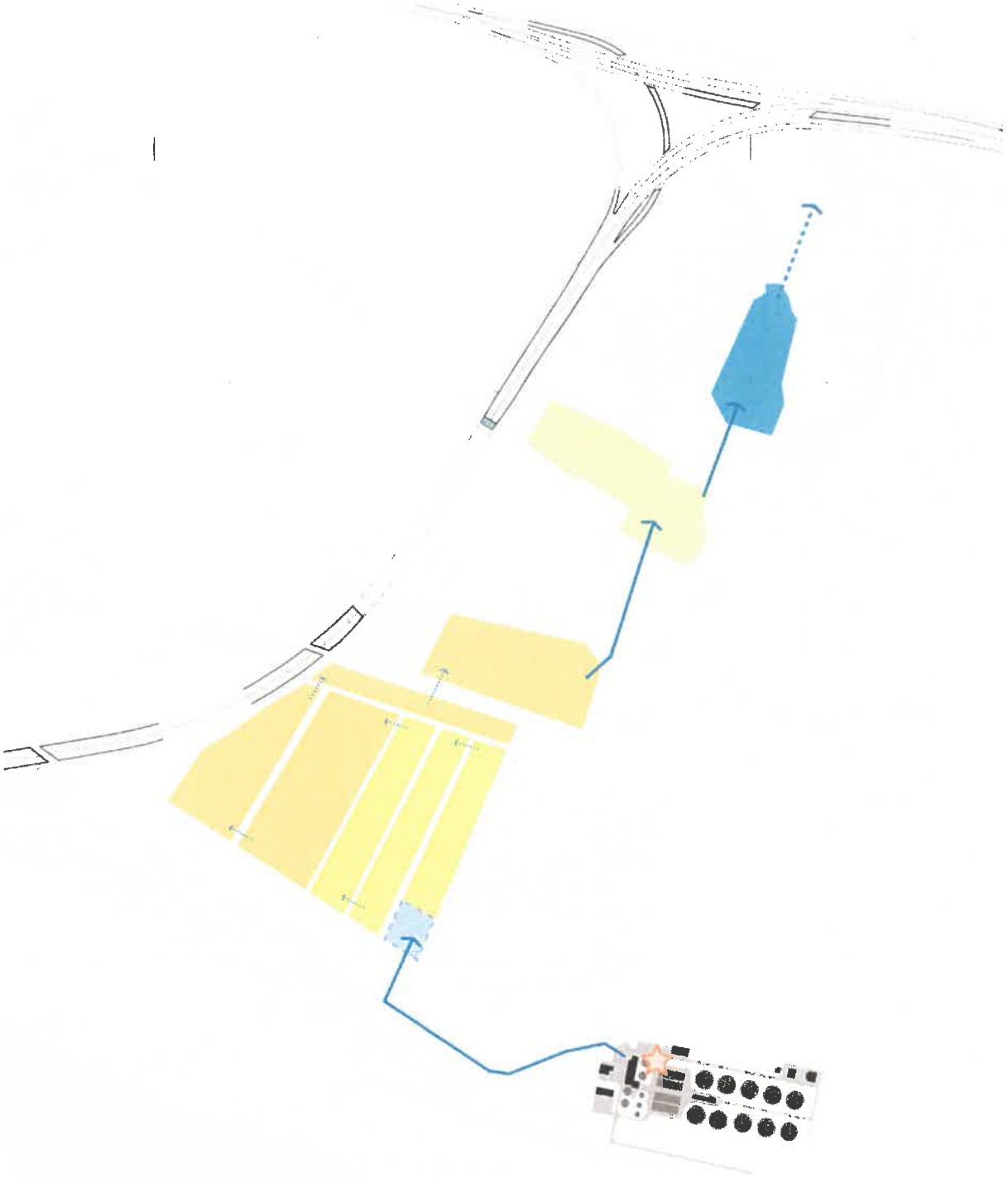

Mogelijke indeling van de Waterharmonica van RWZI naar de zwemplas van de Krabbeplas (Landschapsplan Kwaliteitsprogramma Blankenburgverbinding, 2015)

Object	Onderhoud	Bediening	Onderhoudsmaatregel	Frequentie			Periode	Materieel (aanbeveling)	Hoeveel-heid	Eenh.	hoeveelheid per jaar	eenh.	Prijs / eenheid	totaalprijs / jaar	totaalprijs / jaar inclusief opslag 22%
Waterharmonica															
Rietputten	Recreatieschap	n.v.t.	Maaien en afvoeren rietvegetatie	1 x	1 per jaar	20%	okt /dec	keuze aannemer	19,8	ha	3,96	ha	€ 4.500,00	€ 17.820,00	€ 21.740,40
			Uitkrabben rietmoeras tegen verlanding	1 x	1 per jaar	20%	okt /dec	keuze aannemer	19,8	ha	3,96	ha	€ 1.500,00	€ 5.940,00	€ 7.246,80
Rietmoeras Spoorzone	Recreatieschap	n.v.t.	Maaien en afvoeren rietvegetatie	1 x	1 per jaar	20%	okt /dec	keuze aannemer	2,6	ha	0,52	ha	€ 4.500,00	€ 2.340,00	€ 2.854,80
			Uitkrabben rietmoeras tegen verlanding	1 x per	1 per jaar	20%	okt /dec	keuze aannemer	2,6	ha	0,52	ha	€ 1.500,00	€ 780,00	€ 951,60
Rietmoeras populierenweide	Recreatieschap	n.v.t.	Maaien en afvoeren rietvegetatie	1 x per	1 per jaar	20%	okt /dec	keuze aannemer	3,8	ha	0,76	ha	€ 4.500,00	€ 3.420,00	€ 4.172,40
			Uitkrabben rietmoeras tegen verlanding	1 x per	1 per jaar	20%	okt /dec	keuze aannemer	3,8	ha	0,76	ha	€ 1.500,00	€ 1.140,00	€ 1.390,80
Waterplantenvijver	Recreatieschap	n.v.t.	Maaien kades en taluds	1 x per	1 per jaar	100%	okt /dec	keuze aannemer	1000	m2	1000	ha	€ 0,15	€ 150,00	€ 183,00
			Maaien waterplanten	1 x per	1 per jaar	33%	okt /dec	keuze aannemer	2,0	ha	0,7	ha	€ 2.000,00	€ 1.333,33	€ 1.626,67
			Uitbaggeren bodem	1 x per	8 jaar	12,5%	okt /dec	keuze aannemer	2,0	ha	0,25	ha	€ 10.000,00	€ 2.500,00	€ 3.050,00
Watergangen															
watergang 13	Recreatieschap		Maaien bodem en taluds	1 x per	1 jaar	100%	sept. / okt.	keuze aannemer	350	m1	350	m1	€ 0,50	€ 175,00	€ 213,50
			Baggeren watergang	1 x per	8 jaar	12,50%	sept. / okt.	keuze aannemer	350	m1	43,75	m1	€ 5,00	€ 218,75	€ 266,88
Kunstwerken															
Stuwen: K3, K5, K10, K30	Recreatieschap	n.v.t.	Verwijderen drijfvuil	4 x per	1 jaar	100%	mei juni augustus oktober	keuze aannemer	4	st	4	st	200	€ 800,00	€ 976,00
			Herstel / kleine reparaties / klein onderhoud	1 x per	1 jaar	100%	oktober	keuze aannemer	1	euro	1	euro	200	€ 200,00	€ 244,00
Stromingswerk Zwemplas (grondlichaam onder waterspiegel)			Eventueel herstelmaatregelen	1 x per	5 jaar	20%	oktober	keuze aannemer	1	euo	0,2	euro	1000	€ 200,00	€ 244,00
Kades en dammen															
Dam Waterplantenvijver	Recreatieschap	n.v.t.	Maaien incl afvoeren	2 x per	1 jaar	100%	juni/ september	keuze aannemer	2	st	2	st	€ 500,00	€ 1.000,00	€ 1.220,00
			Eventueel herstelmaatregelen	1 x per	2 jaar	100%	oktober	keuze aannemer	1	euro	1	euro	€ 250,00	€ 250,00	€ 305,00
			Eventueel herstelmaatregelen	1 x per	5 jaar	100%	oktober	keuze aannemer	1	euro	1	euro	€ 250,00	€ 250,00	€ 305,00
Kades en dammen compartimenten	Recreatieschap	n.v.t.	Maaien kruin kade dijk	4 x per	1 jaar	100%	maart mei juni augustus	keuze aannemer	5891	m1	23564	m1	€ 0,10	€ 2.356,40	€ 2.874,81
			Maaien talud kade dijk (2 zijde)	1 x per	1 jaar	100%	oktober	keuze aannemer	5891	m1	5891	m1	€ 0,50	€ 2.945,50	€ 3.593,51
			Maaien strekdammen in compartimenten (incl. afvoeren)	1 x per	1 jaar	100%	oktober	keuze aannemer	9337	m1	9.337,00	m1	€ 0,50	€ 4.668,50	€ 5.695,57
			herstelwerkzaamheden					keuze aannemer	1	eur	1	eur	€ 500,00	€ 500,00	€ 610,00

Totale LCC kosten op jaarbasis Recreatieschap	€ 48.987,48	€ 59.764,73

Surfpad
Roeidijkse-wetering
Verdonken dam voor de spreiding van de waterstroom
K23
Verplaatsen stuw
W8
Dam met rietkragen, ca. 10 meter breed
Zuidplas
Zuidbuurt
K22, sifon met aansluitend stuw met max. kruinhoogte op kadeniveau
W12, inclusief verwijderen parkeerplaatsen t.p.v. de watergang
Schinkelshoekpad
Roeidijkse wetering
Waterplantenvijver
W.p. -3.00/-3.10 m N.A.P.
Opp. 1.5 ha.
Verontdiepen tot 1.25 m diep
in te richten door derden
K38, vergroten duiker
Waterplantenvijver
W.p. -3.00/-3.10m N.A.P.
Opp. 1.5 ha.
Diepte 2.00 m
W6
K37, dam met duiker lokatie n.t.b
Sarijnenpad
Zuidbuurt
Door derden
Door derden
W16
K21
zz=1.60m N.A.P.
Recreatiepad
zz=1.60m N.A.P.
W13
RMSP
w.p. (streef): -1.95 N.A.P.
bufferhoogte: 0.0m
bodemniveau: -2.30 N.A.P.
oppervlakte: 26220 m2
W14
Diepte 0.80 m
K20
K25, vaste overlaat
K27
RMPO
w.p. (streef): -1.95 tot -2.10 N.A.P.
bufferhoogte: 0.0 m
bodemniveau: -2.35 tot -2.50 N.A.P.
oppervlakte: 44840 m2
Aansluiten op bestaande watergang
Recreatiepad
Van Boendalelweg
K6
zz=1.60m N.A.P.
zz=1.60m N.A.P.
zz=1.10m N.A.P.
zz=1.20m N.A.P.
K30
zz=0.80m N.A.P.
Spoorlijn Maassluis - Vlaardingen
zz=1.55m N.A.P.
Diepte 0.80 m
K8
K10
K19
Sifon,te realiseren met fietstunnel derden
Zuidbuurt
K17
zz=1.20m N.A.P.
RM1+2
w.p. (streef): +0.75 N.A.P.
bufferhoogte: 0.10 m
bodemniveau: +0.40 N.A.P.
oppervlakte: 50650 m2
W3
zz=1.25m N.A.P.
RM3
w.p. (streef): +0.65 N.A.P.
bufferhoogte: 0.10 m
bodemniveau: +0.30 N.A.P.
oppervlakte: 61760 m2
zz=1.25m N.A.P.
RM4+5
w.p. (streef): +0.40 N.A.P.
bufferhoogte: 0.0m
bodemniveau: +0.05 N.A.P.
oppervlakte: 55070 m2
zz=0.80m N.A.P.
K11
zz=0.80m N.A.P.
Maassluisseweg
zz=1.20m N.A.P.
K5
zz=1.25m N.A.P.
W2
K3
K2
zz=1.25m N.A.P.
Uitstroomvoorziening met ronde steiger
K4
K35
K34
K1b, Vierkante duiker 2x1 m
Delftpad
Duiker Ø1200 mm
Sloot afdammen
K1a, inlaat constructie met duiker Ø1200 mm voorzien van dubbele afsluiter
Dempen watergang
Dempen watergang
zz=1.05m N.A.P.
W1
RM6
w.p. (streef): -1.45 N.A.P.
bufferhoogte: 0m
bodemniveau: -1.80 N.A.P.
oppervlakte: 48660 m2
zz=1.05m N.A.P.
W5
Watergang verleggen, dimensies conform bestaand
Dempen watergang
K31
Duiker dichtzetten
K24, 2 keer kunststof Ø1200 mm, in segmenten van 50 tot 60 m, in combinatie met duiker
Maassluisseweg
Volksbos
K32, 2 x kunststof Ø1200 mm, in segmenten van 50 tot 60 m
Duiker dichtzetten
Duiker dichtzetten
Maassluisseweg
Uitstroomvoorziening
Leiding Ø1200 mm over riool persleiding
Bestaande riool persleiding
Delftpad
Leiding Ø1200 mm, voorzien van dubbele afsluiter
Zettingsvrije constructie t.b.v. k&l en ophogen Delftpad
K0, Aanbrengen T-aansluiting met regelschuif
Afvalwaterzuivering
Van Boendalelweg
Spoorlijn Maassluis - Vlaardingen

Legenda

- bestaande situatie
- nieuwe situatie
- TB-grens Blankenburgertunnel
- perceelsgrens
- damwand
- fietspad door derden
- voetpad door derden
- dempen watergang
- stroomrichting water
- duiker
- duiker, afsluitbaar
- klepstuw, automatisch, met duiker aan achterzijde
- klepstuw, automatisch, met duiker aan achterzijde
- klepstuw, niet automatisch
- sifon
- verdronken overlaat
- helofytenzone
- aanplant bos (windsingel)
- extra diepe watergang voor verdronken overlaat, 0.80m diep
- watergang
- watergang bestaand
- talud kades
- kruin kades
- strekdam
- uit te voeren door derden
- verwijderen begroeiing door derden

Opmerkingen:
- Maten in meters tenzij anders aangegeven;
- Hoogtematen t.o.v. N.A.P.;
- Elke stuw voorzien van een "robuuste" uitstroomvoorziening.

1	Kade hoogtes, diverse	ing. W. van Cappellen	S. Holwerda BSc.	S. Holwerda BSc.	15-08-2018
0	Eerste uitgave	ing. W. van Cappellen	S. Holwerda BSc.	S. Holwerda BSc.	30-07-2018
revisie	omschrijving	getekend	gecontroleerd	akkoord	datum

opdrachtgever: Hoogheemraadschap Delfland

project: Waterharmonica

omschrijving: Waterharmonica
In de gemeente Vlaardingen
SITUATIE

Royal HaskoningDHV
Enhancing Society Together
HaskoningDHV Nederland B.V.
Transport & Planning

documentstatus: DEFINITIEF
documentversie: 2

formaat	schaal	fase	bladnr.	van
A0	1:2000	Schetsontwerp	1	1

projectnummer / bakjesnummer: BF9628-101-100-SO-1001

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Zaaknr. xxxxxxxx

Overeenkomst compensatie rietnatuur o.b.v. wet natuurbescherming in Rietputten t.b.v. het project Blankenburgverbinding.

Directoraat-generaal Rijkswaterstaat
Directie West-Nederland Zuid

Bijlagen

A. Tekening ontwerp Waterharmonica

PARTIJEN:

de Staat der Nederlanden (Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat), gevestigd te Den Haag, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door […] hierna te noemen "RWS",

en

het Hoogheemraadschap van Delfland, te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door […], verder genoemd "Delfland".

OVERWEGENDE DAT:

a) Rijkswaterstaat het initiatief heeft genomen tot het Project Blankenburgverbinding, hierna ook te noemen "het Project", inhoudende het verbeteren van de bereikbaarheid van de Rotterdamse haven door de aanleg van een nieuwe weg (A24) met 2 x 3 rijstroken die de A15 en de A20 met elkaar verbindt, ten westen van Rotterdam, evenals de verbreding van de A20 tussen de aansluiting op de Blankenburgverbinding en het knooppunt Kethelplein;

b) de Minister van Infrastructuur en Waterstaat hiertoe bij besluit van 28 maart 2016 het "Tracébesluit Blankenburgverbinding" heeft vastgesteld, verder te noemen: "Tracébesluit";

c) RWS dient blijkens artikel 11, vierde lid, van het Tracébesluit 15.7 hectare NatuurNetwerk Nederland (voorheen Ecologische Hoofdstructuur) te compenseren. . Deze opgave is opgesplitst in 14,7 hectare rietnatuur, 0,5 hectare vochtig weidevogelgebied, 0,3 hectare kruiden- en faunarijk grasland en 0,2 hectare haagbeuken- en essenbos;

d) RWS voornemens is om de te compenseren natuur zo dicht mogelijk bij het Tracégebied te compenseren.

e) Delfland voornemens is in en nabij de Rietputten te Vlaardingen als onderdeel van project S.C.H.O.O.N. en als onderdeel van het Kwaliteitsprogramma Nieuw Waterland, de zogeheten waterharmonica aan te leggen. De waterharmonica bestaat uit een "wetlandsysteem" waar extra gezuiverd effluent doorheen wordt geleid waardoor het de vereiste eigenschappen krijgt om in het oppervlaktewater nabij de Krabbeplas te kunnen worden gelaten (hierna: "Waterharmonica"). Een schetsontwerp van de Waterharmonica is bijgevoegd (bijlage 1);

f) De aanleg van de Waterharmonica ruimte biedt om riet te planten, waardoor RWS voor wat betreft een oppervlakte van 12,5 ha aan de genoemde compensatie van rietnatuur kan voldoen;

CONCEPT

g) RWS en Delfland zijn in artikel 5 van de "Bilaterale Bestuursovereenkomst Blankenburg, 16 augustus 2016 " overeengekomen ernaar te streven de aanleg van de bedoelde rietcompensatie te combineren met de aanleg van de Waterharmonica. Eveneens is overeengekomen op een later moment nadere afspraken te maken over aanleg, onderhoud en financiering van de compensatie in de Waterharmonica. De onderhavige overeenkomst kan worden gezien als de uitvoering van artikel 5 van de Bilaterale Bestuursovereenkomst Blankenburg.

KOMEN OVEREEN ALS VOLGT:

Artikel 1: Doel van de overeenkomst

1. Partijen leggen met deze overeenkomst de wederzijdse verplichtingen vast omtrent het realiseren van 12,5 hectare compensatie rietnatuur in de Waterharmonica door Delfland in opdracht van RWS (hierna: "het Werk").
2. Deze overeenkomst is te beschouwen als een overeenkomst aanneming van werk als bedoeld in titel 12 van boek 7 Burgerlijk Wetboek.

Artikel 2: Verplichtingen van Delfland

1. Delfland besteedt de opdracht tot realisatie van het Werk conform wet- en regelgeving aan. De aanbesteding van het Werk zal onderdeel zijn van de aanbesteding van de Waterharmonica. Delfland vrijwaart RWS enkel van de schadeclaims van derden voor zover die schade betrekking heeft op en het gevolg is van een door Delfland niet conform wet- en regelgeving uitgevoerde aanbesteding van de Waterharmonica.
2. Delfland draagt, nadat hij het programma van eisen van RWS als bedoeld in artikel 3, tweede lid, heeft ontvangen, zorg voor:
    a. het opstellen van een definitief ontwerp en overige nadere (uitvoerings)ontwerpen aangaande het Werk met inachtneming van het programma van eisen;
    b. realisatie van het Werk en oplevering hiervan uiterlijk 31-12-2024;
    c. onderhoud van het gerealiseerde Werk gedurende drie jaar na oplevering als hiervoor bedoeld, daaronder begrepen de herplant van rietplanten die niet in die drie jaar zijn aangeslagen (de zogenaamde "inboetplicht");
3. De oplevering van het Werk en het onderhoud als bedoeld in het vorige lid onder b en c geschiedt telkens middels een door beide partijen ondertekend proces-verbaal van oplevering.
4. Delfland koppelt op verzoek van Rijkswaterstaat jaarlijks schriftelijk de voortgang de realisatie dan wel onderhoud van het Werk terug aan Rijkswaterstaat.

Artikel 3: Verplichtingen van RWS

1. RWS betaalt Delfland voor de in artikel 2 genoemde verplichtingen € 3.100.000,- (excl. BTW), te vermeerderen met BTW, en dus in totaal € 3.751.000,-.
2. RWS stelt een programma van eisen op waaruit blijkt waaraan het Werk dient te voldoen. RWS is verantwoordelijk dat het programma van eisen volledig beantwoordt aan de eisen voor de bedoelde natuurcompensatie van het desbetreffende bevoegd gezag.
3. RWS levert op uiterlijk 19 april 2019 <REEEL?> het programma van eisen aan Delfland.
4. Indien RWS na 19 april 2019 aanvullende eisen heeft, bijvoorbeeld naar aanleiding van nadien gewijzigde wetgeving, trachten partijen het ontwerp kostenneutraal aan te passen. Indien dat naar oordeel van één partij redelijkerwijs niet mogelijk is of als de uitvoering reeds is gestart, zal de aanvullende eis als meerwerk hebben te gelden. Partijen stellen in overleg een redelijke kostenvergoeding vast waarna Delfland is gehouden het meerwerk uit te voeren.

Artikel 4: Betaling

1. De facturering van het in Artikel 3 lid 1 genoemde bedrag geschiedt in twee termijnen. Voor de eerste termijn van 80% dient Delfland een factuur in na gunning van het contract aan de aannemer die de

Waterharmonica zal realiseren. Voor de laatste termijn van 20% dient Delfland een factuur in binnen zes weken na ondertekening van het proces-verbaal van oplevering aangaande het onderhoud als bedoeld in artikel 2, lid 1, onder c.
2. De facturering geschiedt aan Rijkswaterstaat West-Nederland Zuid, Blankenburgverbinding t.a.v. Crediteurenadministratie, Postbus 8185, 3503 RD Utrecht. Op de factuur moet het in de aanhef genoemde zaaknummer xxxxxxxx worden vermeld alsmede SAP bestelnummer xxxxxxxx
3. Betaling zal plaatsvinden binnen zes weken na ontvangst van de factuur.
4. Geen betaling zal plaats vinden als er terzake geen factuur wordt ingediend.

Artikel 5 Geschillen

1. In het geval van een geschil, voortvloeiend uit deze overeenkomst, zullen partijen de in lid 2 beschreven procedure volgen. Wordt het geschil daardoor niet opgelost, dan zullen partijen trachten dit op te lossen met behulp van mediation, conform het reglement van de Stichting Nederlands Mediation Instituut te Rotterdam, zoals dat luidt op de aanvangsdatum van de mediation. Mocht de mediation geen oplossing brengen, dan staat iedere partij vrij om een procedure aanhangig te maken bij de bevoegde burgerlijke rechter te Den Haag.
2. Een partij die meent dat een geschil bestaat, moet dat schriftelijk meedelen aan de andere partij. De mededeling bevat een aanduiding van het geschil en van de mogelijke oplossing daarvan. Binnen twee weken na de mededeling antwoordt de andere partij schriftelijk wat haar zienswijze is omtrent een en ander. Binnen twee weken na het antwoord overleggen partijen over een oplossing van het geschil. Daarbij kan elke partij zich door deskundigen laten bijstaan. Met wederzijds goedvinden kan van de in dit lid vermelde termijnen worden afgeweken.
3. Elke partij draagt de eigen kosten voortvloeiend uit de in lid 2 beschreven procedure en uit het proces van mediation zoals bedoeld in lid 1. De kosten voor het inschakelen van de mediator worden door beide partijen voor de helft gedragen.
4. In spoedeisende gevallen staat het partijen te allen tijde vrij zich tot de voorzieningenrechter te wenden.

Artikel 6 Looptijd

Deze overeenkomst treedt in werking op de dag van ondertekening en eindigt als volgens beide partijen alle uit deze overeenkomst voortvloeiende verbintenissen zijn nagekomen.
INDIEN ONDERTEKENING GESCHIEDT VOOR 14 FEB 2019: OPSCHORTENDE VOORWAARDE GOEDKEURING VV DELFLAND PROJECT SCHOON

Artikel 7 Rechtskarakter

1. Eerdere afspraken over de realisatie van de bedoelde rietnatuur tussen partijen komen te vervallen. Een aanvulling op of afwijking van deze overeenkomst is slechts rechtsgeldig indien deze door partijen schriftelijk is overeengekomen.
2. Indien een bepaling van deze Overeenkomst als nietig, vernietigbaar, onwettig of anderszins niet-bindend moet worden beschouwd, zal deze bepaling, voor zover nodig, uit deze overeenkomst worden verwijderd en worden vervangen door een bepaling die wel bindend en rechtsgeldig is en die de inhoud van de niet-geldige bepaling zoveel als mogelijk benaderd. De overige bepalingen van deze Overeenkomst blijven in dat geval onverkort van kracht. Daarbij blijven de andere bepalingen in deze overeenkomst onverkort van kracht.

Artikel 8 Onvoorziene omstandigheden

1. In het geval van een niet voorziene omstandigheid, die wezenlijke gevolgen heeft voor de uitvoering van deze overeenkomst, kan een partij de andere partij schriftelijk verzoeken deze overeenkomst te wijzigen. Binnen twee weken daarna overleggen partijen over de noodzaak van wijziging. Een wijziging wordt vastgelegd in een nader te sluiten wijzigingsovereenkomst.
2. Leidt het in lid 1 bedoelde overleg niet tot overeenstemming, dan staat het partijen vrij deze overeenkomst schriftelijk op te zeggen, indien en voor zover nakoming daarvan in redelijkheid niet kan worden gevergd, zulks onverminderd het bepaalde in artikel 5 Geschillen.

CONCEPT

3. Zo spoedig mogelijk na de opzegging ingevolge lid 2 treffen partijen een schriftelijke regeling voor de reeds gemaakte kosten en de reeds aangegane verplichtingen.

Artikel 9 Ontbinding

1. Indien een van de partijen een verplichting niet tijdig of behoorlijk nakomt kan de wederpartij, onverminderd haar overige rechten waaronder het recht op nakoming en/of schadevergoeding, deze overeenkomst schriftelijk ontbinden, maar niet dan nadat de in gebreke zijnde partij bij aangetekende brief gemotiveerd in gebreke is gesteld en een redelijke termijn is gegund om de verplichting alsnog na te komen.
2. Zo spoedig mogelijk na de ontbinding ingevolge lid 1 treden partijen in overleg, teneinde een goede en adequate voltooiing/afwikkeling van de werkzaamheden mogelijk te maken, alsmede een schriftelijke regeling te treffen voor de reeds gemaakte kosten en de reeds aangegane verplichtingen.
3. Verplichtingen welke naar hun aard bestemd zijn om ook na de ontbinding voort te duren, blijven in stand.

Artikel 10 Contactpersonen

1. RWS en Delfland wijzen bij volmacht ieder één persoon aan om hen ten behoeve van de uitvoering van deze overeenkomst te vertegenwoordigen. Deze vertegenwoordigers worden in deze overeenkomst genoemd “de contractbegeleider”.
2. Zolang één van de partijen niet schriftelijk aan de andere partij van het tegendeel doet blijken, vertegenwoordigt de contractbegeleider van elke partij zijn/haar partij in alle zaken deze overeenkomst betreffende, behoudens gevallen die financiële gevolgen hebben voor één van de partijen.

CONCEPT

Aldus overeengekomen, opgemaakt en in tweevoud ondertekend

te Rotterdam op ……-……- …… namens de Staat der Nederlanden

xxxx

te Delft op ……-……- ……. namens de het Hoogheemraadschap van Delfland

xxxx

CONCEPT

Memo
Van: Martijn Heinhuis
Aan: Projectgroep S.C.H.O.O.N.
Datum: 1 februari 2019
Betreft: Overzicht technisch studiemateriaal mbt systeemontwerp waterharmonica

Inleiding

Een in het oog springend onderdeel van project S.C.H.O.O.N. is de waterharmonica. Dit is een omvangrijk systeem dat in hoofdzaak bestaat uit een groot rietmoeras en een waterplantenvijver, met als doel om verregaand gezuiverd water van de zoetwaterfabriek op de grote lucht een ecologische impuls te geven. De waterharmonica bestrijkt enkele tientallen hectares en doorkruist twee polders, de Aalkeet-Buitenpolder en de Aalkeet-Binnenpolder. Het water van de waterharmonica is primair bedoeld om een zwemplas in de Buitenpolder te doorspoelen en gebruikt het poldersysteem van de Binnenpolder om daar te komen. Na de zwemplas stroomt het water via het poldersysteem van de Buitenpolder naar de boezem van Delfland en heeft daarmee als vanzelf ook een aandeel in de zoetwatervoorziening van Delfland als geheel. Daarmee dient het belangrijke doelen.
Echter, onderweg van de zoetwaterfabriek naar de boezem belast het water wel de beide poldersystemen. Deze systemen zijn in beginsel bedoeld en gedimensioneerd om overtollig regenwater vanuit het gebied af te voeren naar de boezem. De waterharmonica vormt een extra belasting voor de polders, maar een belangrijke eis is dat de poldersystemen hun oorspronkelijke functie probleemloos kunnen blijven vervullen. Dit aspect heeft gedurende het ontwerpproces centraal gestaan bij de systeemkeuzes en de dimensionering van de waterharmonica en alle daarbij behorende elementen. Een en ander is doorgerekend met verschillende hydraulische en hydrologische modellen en de resultaten daarvan zijn verwoord in hierna genoemde notities.
Dit memo is bedoeld om een totaaloverzicht op hoofdlijnen te geven van de verschillende onderzoeksfasen in het systeemontwerp en verwijst naar verschillende technische notities, die als bijlage bij dit stuk moeten worden beschouwd.

Fase 1, principiële systeemkeuze

Bijlage 1: "Cruciale kunstwerken rondom waterharmonica", 25 oktober 2016
Waarom wordt het poldergemaal niet uitgebreid met 30.000 m^3 als we die hoeveelheid water extra introduceren? Er is een alternatief, namelijk op afroep afsluiten van de schoonwaterstroom als zware neerslag verwacht wordt. Voor dat laatste is gekozen, om een aantal redenen. Ten eerste kan het afvoerende boezemsysteem geen grotere gemaalcapaciteit dan de huidige aan. Verruimen van de bewuste boezemtak is dermate ingrijpend gezien de nabijgelegen bebouwing dat het niet als realistische, maatschappelijk acceptabele of betaalbare optie kan worden gezien. Ten tweede moet bij een verruiming van het gemaal ook een groot deel van het poldersysteem worden verruimd, omdat ook het poldersysteem dan gelijktijdig met het overtollig regenwater die schoonwaterstroom moet zien af te voeren naar het poldergemaal. Ook het poldersysteem vraagt zodoende om een grote investering.
Een goed haalbaar alternatief is om de schoonwaterstroom bij aanstaande zware neerslag af te leiden van de polders en de poldersystemen door middel van sturing van kunstwerken vrij snel in de gewenste 'afvoermodus' te krijgen. Langs deze weg neutraliseren we als het ware de invloed van de schoonwaterstroom op de poldersystemen bij zware neerslag. De benodigde sturing wordt door middel van geautomatiseerde stuwen gerealiseerd. De schoonwaterstroom vraagt in droge perioden per saldo om ca 40% van de aanwezige bemalingscapaciteit van de Aalkeet-buitenpolder. Zodoende is er ruim voldoende capaciteit beschikbaar om de afvoer van meer dagelijkse neerslag te verwerken, en hoeft het sturingssysteem slechts incidenteel in te grijpen.

Het functioneren van het beoogde nieuwe systeem is op verschillende momenten getest, getoetst en gedemonstreerd met behulp van een dynamisch rekenmodel in 3Di. De modelbouw en uitgevoerde berekeningen op zichzelf zijn niet gerapporteerd, maar reproduceerbaar.

Fase 2, schetsontwerp
Bijlage 2: "Notitie systeemmaatregelen voor de waterharmonica", groeidocument, laatste versie 23 februari 2018
Om vanaf de zoetwaterfabriek op de Grote Lucht de zwemplas in de Aalkeet-Buitenpolder te bereiken doorkruist de schoonwaterstroom twee poldersystemen. Deze systemen waren natuurlijk niet gedimensioneerd op de nieuwe waterstroom. Zodoende is van alle systeemonderdelen die beïnvloed worden bezien of aanpassing nodig is, en in voorkomende gevallen in welke mate. Het hoofddoel of eis is in alle gevallen hetzelfde: de basisfunctie van de poldersystemen mag niet negatief beïnvloed worden, dus de waterstroom moet zonder hydraulische of hydrologische randeffecten kunnen plaatsvinden (met andere woorden 'stand-still principe'). Dit heeft geleid tot een serie van noodzakelijke aanpassingen in het watersysteem. De genoemde notitie gaat stapsgewijs de hele waterstroom langs, onderbouwt noodzakelijke aanpassingen, en geeft daarbij de grondslagen voor het ontwerp en indicaties van de daaruit voortvloeiende (minimaal benodigde) afmetingen voor watergangen en kunstwerken. Gaandeweg is gebruik gemaakt van een hydraulisch rekenmodel van de polders (in Sobek). De modelleerfase is op zichzelf niet uitgebreid gerapporteerd, maar de notitie geeft de eindresultaten daarvan. De notitie is steeds basis geweest voor de ontwerpfasen die doorlopen zijn, en de afmetingen uit de notitie zijn terug te vinden in het uiteindelijke ontwerp.

Fase 3, beïnvloeding waterkwaliteit
Bijlage 3: "Verdunning zoetwaterfabriekwater", dd 21 juni 2018
Een buitengewoon belangrijk aspect van de waterharmonica is de lozingsvergunning. Daarbij is het zaak te onderzoeken in welke mate het poldersysteem kwalitatief wordt beïnvloed door de schoonwaterstroom. Ter voeding van het werkproces is een modelstudie uitgevoerd naar het verspreidingspatroon van het harmonicawater in de poldersystemen, en de dynamiek die daar in zit als gevolg van bijvoorbeeld neerslag. De genoemde notitie omvat niet het hele werkproces, maar geeft de meest aansprekende resultaten van de modelstudie, uitgevoerd in Sobek.

Fase 4, projectie van noodzakelijke stuwsturing in het definitief ontwerp
Bijlage 4: "Sturing van stuwen in de waterharmonica", dd 19 december 2018
Al eerder in deze notitie is verwoord dat de sturing van stuwen cruciaal wordt in de waterhuishouding van de polders. Die sturing is nodig om het watersysteem indien nodig om te zetten van 'aanvoermodus' in droge perioden naar 'afvoermodus' in natte perioden, en vice versa. Het uiteindelijke systeemontwerp is op punten natuurlijk anders dan het aanvankelijke schetsontwerp. Daarom is van het definitief ontwerp nogmaals getoetst welke kunstwerken (stuwen) geautomatiseerd moeten worden om de waterstromen op de juiste manier te kunnen leiden. Dit is niet in een modelstudie gedaan, maar kon gebaseerd worden op al beschikbare kennis. Bovengenoemde bijlage beschrijft concreet welke stuwen evident zijn voor de aansturing, en beschrijft daarnaast enkele bijbehorende aspecten.

Notitie
Cruciale kunstwerken rond de Waterharmonica
Martijn Heinhuis, team Waterhuishouding
25 oktober 2016

Aanleiding

De in gebruik name van de waterharmonica zal ertoe leiden dat er in het zomerhalfjaar 30.000 m^3 water per dag via grofweg de huidige Rietputten de Aalkeet Binnenpolder zal instromen. Dit water moet vervolgens via het poldersysteem van de Binnenpolder in noordelijke richting afstromen richting de Krabbeplas, gelegen in de Aalkeet Buitenpolder.

Na uitvoeren van de noodzakelijke aanpassingen in het systeem om het water van 'A' naar 'B' te kunnen laten stromen, is de afvoercapaciteit van de polders en de poldergemalen onder normale omstandigheden voldoende om die 30.000 m^3/dag te kunnen verwerken. Echter, bij zware neerslag, als het watersysteem en de gemalen nodig zijn om overtollig water te verwerken, is die 30.000 m^3 extra water ongewenst.

Niet afvoeren, maar ongewenst water buiten houden

De eerste reactie op méér water is vaak dat het poldergemaal evenredig vergroot moet worden. Echter, met alleen het vergroten van het gemaal zijn we er niet, ook het watersysteem zal dan in substantiële mate verruimd moeten worden om de overtollige neerslag en inlaatwater gelijktijdig te kunnen verwerken. Hetzelfde geldt mogelijk ook voor de voorboezem waar de poldergemalen van de Aalkeetpolders op uitmalen. En uiteindelijk lozen we dan gedurende natte perioden 30.000 m^3/dag onnodig op de boezem van Delfland.
Er is een logisch alternatief. De waterstroom vanuit de zoetwaterfabriek kan immers te allen tijde stopgezet worden (ontwerpuitgangspunt). Door dat te koppelen aan het neerslagprotocol (of een afgeleide daarvan) kan voorkomen worden dat er op momenten dat dat niet gewenst is zoveel water de polder instroomt. In feite is het idee hierachter niet anders dan de aansturing van ons belangrijkste aanvoergemaal, Winsemius.
Tegelijkertijd willen we voorkomen dat er een neerslagafvoerstroom vanuit de Aalkeet Binnenpolder via de Krabbeplas wordt afgevoerd; in die situatie moet het overtollig water gewoon rechtstreeks naar het poldergemaal van de Binnenpolder worden afgevoerd.

Voor een goede waterhuishouding is het dan ook zaak om sturingsmogelijkheden te introduceren die er voor zorgen dat de aanvoer vanuit de waterharmonica geen negatieve bijdrage kan leveren tijdens zware neerslag, én dat er geen ongewenste afvoerstroom door de Krabbeplas gestuurd wordt.

Gewenste situatie na aanleg van de Waterharmonica

Het schone water komt vanuit de zoetwaterfabriek, buitendijks gelegen op de Groote Lucht, op de Rietputten binnen. De zoetwaterfabriek onttrekt water uit de effluentstroom van de huidige AWZI de Groote Lucht, en dat kan desgewenst stopgezet worden. Feitelijk is dit de eerste schakel in het sturingsproces.
De Rietputten liggen binnendijks en maken dus onderdeel uit va het poldersysteem, maar ten opzichte van de omgeving liggen de Rietputten erg hoog. Daarom is er een stuwconstructie nodig om de verschillen in waterpeil te beheersen. Het exacte hoe en waar van dit kunstwerk is nog niet bekend, maar dat er iets zal moeten komen is een feit. Dit kunstwerk is als vanzelf een handige plek om de waterstroom vanuit de waterharmonica naar de polder af te kappen. Het nog onderweg zijnde water in de Rietputten wordt dan niet geloosd op de polder maar wordt tijdelijk geborgen in de Rietputten zelf.
Na de Rietputten stroomt het water onder vrij verval richting de poldergrens tussen de Aalkeet Binnen en –Buitenpolder. De polderkade wordt hierdoor dus geperforeerd. De te maken verbinding tussen beide polders zal vanwege het aanwezige peilverschil worden voorzien van een stuwconstructie. Deze stuwconstructie moet bij zware neerslag de perforatie in de polderkade kunnen afsluiten, zodat beide polders weer hun eigen broek kunnen ophouden. Daarmee wordt de schoonwaterstroom naar de Buitenpolder afgesloten, en kan het nog onderweg zijne water rechtstreeks naar het gemaal van de Binnenpolder worden afgevoerd.

Zodoende zijn er drie sturingslocaties die in de overgang van droog weer naar een periode met neerslagprotocol voor een goede waterhuishouding van groot belang zijn:

1) <u>De uitlaat van de zoetwaterfabriek</u>; benodigde instellingen:
    a. Normaal: uitlaat naar de waterharmonica of
    b. Neerslagprotocol: uitlaat naar de effluentgoot van de AWZI
2) <u>Stuwconstructie tussen de Rietputten naar de Binnenpolder</u>; benodigde instellingen:
    a. Normaal: door laten lopen, of
    b. Neerslagprotocol: afsluiten van de schoonwaterstroom
3) <u>Stuwconstructie tussen de Binnenpolder naar de Buitenpolder</u>; benodigde instellingen:
    a. Normaal: beheersen van de afvoer tussen beide polders, of
    b. Neerslagprotocol: Geheel afsluiten van de verbinding tussen beide polders

Omdat dit fundamentele handelingen zijn die bepalend zijn voor een goede waterhuishouding van twee polders van Delfland, is het van belang om deze kunstwerken door Delfland te laten bedienen en beheren. De bediening moet van afstand geregeld kunnen worden, zoveel mogelijk geautomatiseerd; eigenlijk zijn er twee protocollen nodig, een voor de 'aanvoermodus' en een voor de 'afvoermodus', en alle drie de kunstwerken hebben daar hun eigen rol in te vervullen. Aan het onderhoud en beheer kunnen dezelfde eisen worden gesteld als aan alle andere gestuurde kunstwerken in ons systeem.

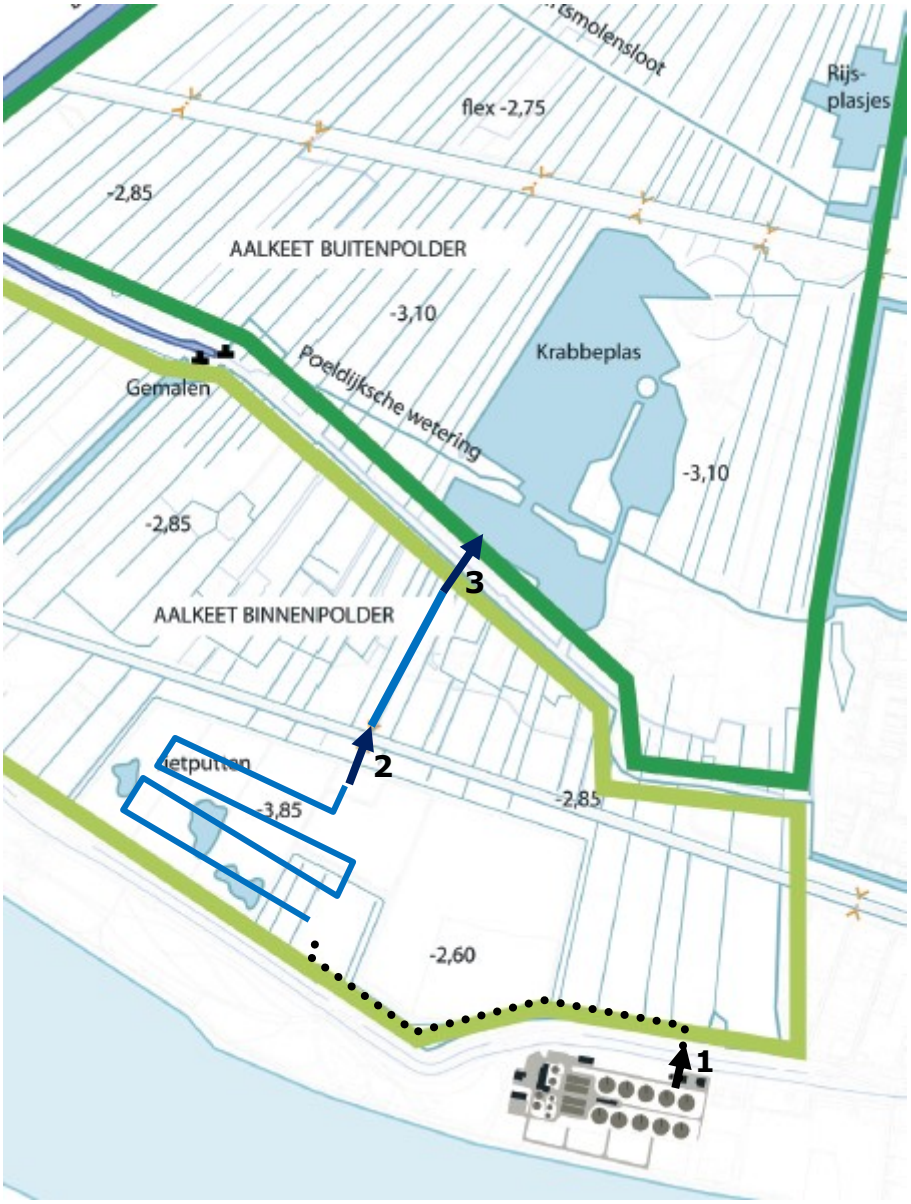

Maatregelen in het watersysteem tbv de waterharmonica
Versie 2, 23 februari 2018
Auteur: Martijn Heinhuis, team Waterhuishouding

Hoogheemraadschap van Delfland

Inleiding

Delfland heeft kringloopsluiting als doel gesteld: (afval-)water moet worden hergebruikt in plaats van het te lozen. Project S.C.H.O.O.N. voorziet in kringloopsluiting van de AWZI de Groote Lucht, door het effluent na te zuiveren en in te zetten als inlaatwater.
S.C.H.O.O.N. omvat het samenspel van de zogeheten zoetwaterfabriek en de waterharmonica. Samen moeten deze er voor zorgen dat het zwemgedeelte van de Krabbeplas in de zomerperiode met schoon en biologisch vitaal water kan worden doorgespoeld, afkomstig van de AWZI de Groote Lucht.
De zoetwaterfabriek bevindt zich op het terrein van de AWZI, en zorgt voor een chemische nazuivering van het effluent. Dit water moet ver volgens via de Aalkeet Binnen- en Buitenpolder naar de zwemplas stromen. Onderweg passeert het water verschillende biologische systemen, bedoeld om het water verder na te zuiveren en biologisch te vitaliseren. Tezamen noemen we die systemen de waterharmonica.
De waterharmonica is ingepast in de poldersystemen van de Aalkeet Binnen- en Buitenpolder. Voor deze inpassing zijn specifieke maatregelen in en rond de bestaande watersystemen nodig. Deze notitie geeft een overzicht van de nodige maatregelen, en dient ter ondersteuning van verdere werkstappen en als algemene informatiebron.

Totaaloverzicht

In onderstaande figuur wordt een totaaloverzicht gegeven van het traject dat het water na de zoetwaterfabriek moet afleggen om via de Krabbeplas uiteindelijk bij het poldergemaal uit te komen. Onderweg zijn er 7 typische aandachtspunten te onderscheiden, waar technische maatregelen nodig zijn of specifieke keuzes gemaakt moeten worden. Deze worden hierna beschreven.

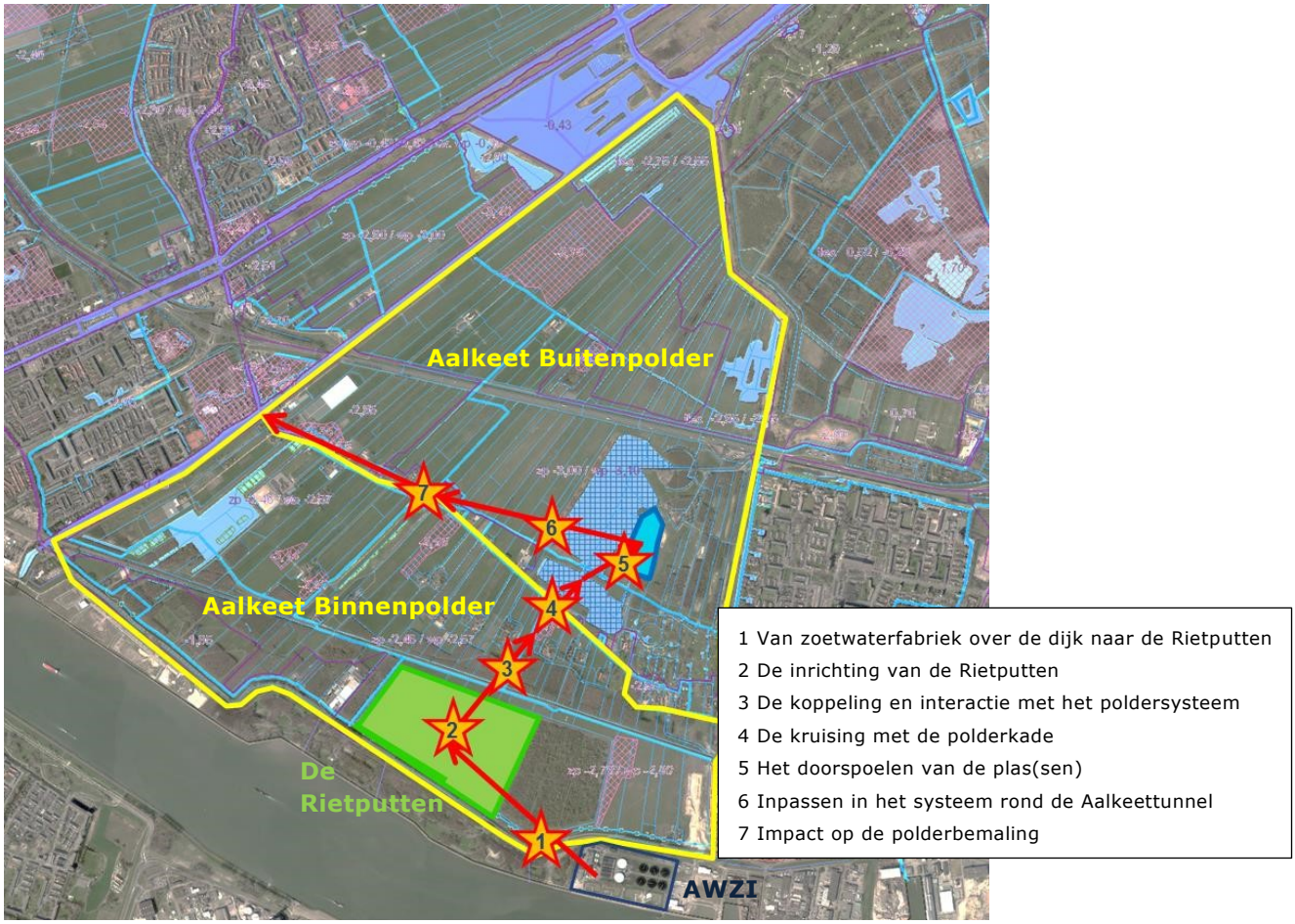

Figuur 1, Grove lijn van de schoonwaterstroom

Ontwerpdebiet
S.C.H.O.O.N. moet een afvoer gaan realiseren van 30.000 m^3/dag, dat is gemiddeld ongeveer 1250 m^3/uur. Gedurende een etmaal zal de afvoer echter schommelen tussen grofweg 500 m^3/uur in de nacht en 1650 m^3/uur rond het middaguur. Dat heeft te maken met het feit dat het aanbod van water bij de AWZI 's nachts minder is dan die 1250 m^3/dag, zodoende moet het overdag wat hoger zijn.
Voor het watersysteem is het wenselijk om de afvoer zo constant mogelijk te houden. Om dat te doen is een buffer nodig, die ervoor zorgt dat er overdag water wordt vastgehouden wat vervolgens 's nachts het tekort kan aanvullen. Het is nog niet duidelijk waar deze buffering gaat plaatsvinden. Vooralsnog gaan we ervan uit dat dat in de Rietputten gebeurt, omdat het daarin, vanwege het grote oppervlak, mogelijk is in de vorm van een zeer bescheiden peilopzet (enkele centimeters). Zodoende is het ontwerpdebiet voor het traject tot aan de Rietputten 1650 m^3/uur, achter de Rietputten 1250 m^3/uur.

De lozing vanuit de Zoetwaterfabriek
Het voornemen is om grofweg gedurende het zomerhalfjaar vrijwel continu water voor de Krabbeplas te leveren. Een belangrijke voorwaarde is echter dat de schoonwaterafvoer bij verwachte neerslag direct kan worden stopgezet. Het poldersysteem moet dan immers kunnen overschakelen naar een (neerslag-)afvoerregime. De schoonwaterafvoer is een niet te verwaarlozen stroom water, en het poldersysteem kan niet zowel de schoonwaterafvoer als de volledige neerslagafvoer tegelijk verwerken. Daarom zal er bij de zoetwaterfabriek een regelwerk worden gemaakt die ervoor zorgt dat de afvoer gestuurd kan worden, hetzij naar de polder, hetzij naar het normale lozingspunt op de Nieuwe Waterweg.

1. **Van de Zoetwaterfabriek over de dijk naar de Rietputten**

Op het moment van schrijven zijn er verschillende mogelijkheden om de afstand te overbruggen tussen de zoetwaterfabriek, gelegen op de AWZI, en de Rietputten. Het exacte tracé ligt nog niet vast, zo ook de uitvoeringswijze. Qua tracé lijkt de voorkeur vooralsnog uit te gaan van een bestaand wegslotenstelsel direct achter de officiële kruinlijn van de dijk. De verschillende bestaande wegslootsegmenten moeten worden verruimd, op elkaar worden aangesloten met duikers (ze wateren nu nog separaat af op de polder) en mogelijk wordt het profiel gerelined met een HDPE bekleding. Het wegwater dat nu via de sloten afstroomt blijft in de toekomst ook via deze sloten afvoeren, echter niet meer rechtstreeks op de polder maar dus via de waterharmonica. De bestaande lozingspunten (alle kleine duikers) naar de polder worden verwijderd of dicht gemaakt.

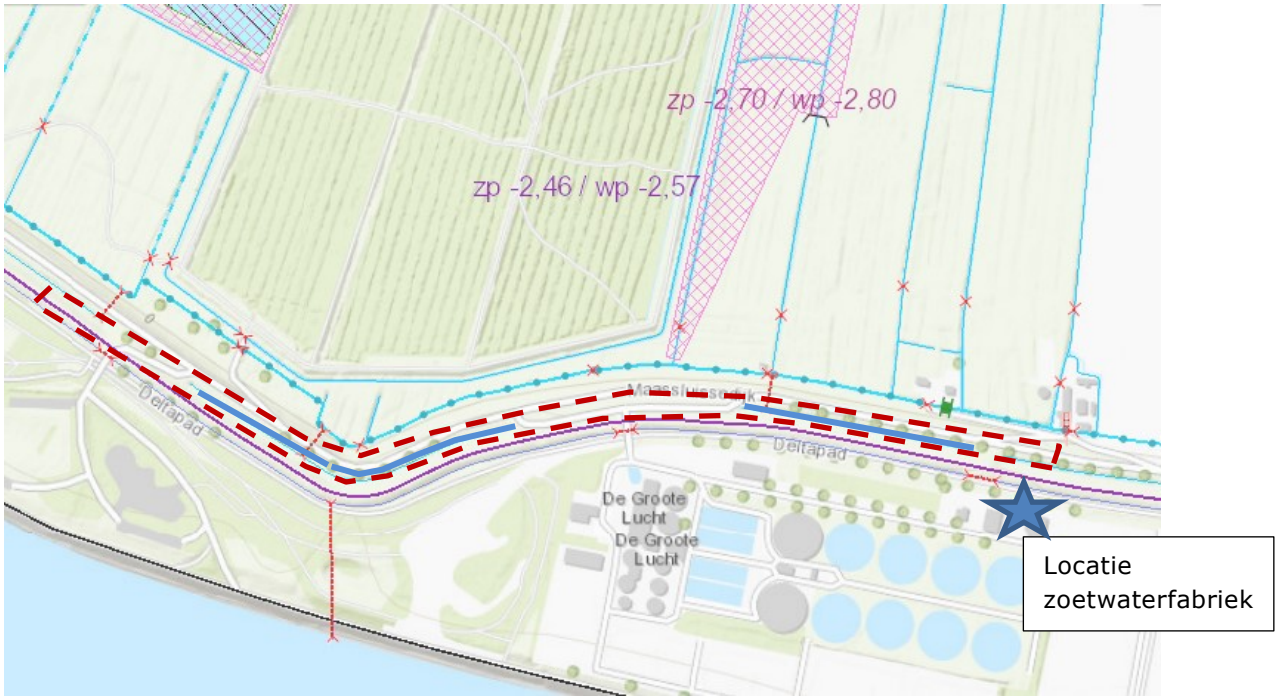

Figuur 1, de wegsloten waarlangs het water van de zoetwaterfabriek gaat afstromen

De feitelijke dijk ligt direct ten zuiden van dit tracé (paarse lijn in de afbeelding).
De verbinding tussen de zoetwaterfabriek en de wegsloten bestaat uit een gesloten leiding. De belangrijkste eis is dat deze een debiet van 1650 m^3/uur moet kunnen afvoeren. Bij een maximaal toelaatbare stroomsnelheid van 0,60 m/s moet de leiding een nat profiel hebben van minimaal 0,8 m^2.

De wegsloten zelf zijn in de huidige situatie variabel in breedte en diepte. In een open watergang is een maximale stroomsnelheid gewenst van 0,20 m/s. Voor de afvoer van maximaal 1650 m^3/uur is zodoende een natte doorsnede nodig van minimaal 2,3 m^2.

Duikers
Zoals gezegd moeten de verschillende wegsloten ter plaatse van twee bestaande toeritten (waaronder die van de AWZI) op elkaar worden aangesloten met duikers. Voor deze duikers geldt dezelfde eis als voor de gesloten leiding achter de zoetwaterfabriek, al is een iets ruimer profiel gewenst. Bij een stroomsnelheid van 0,6 m/s treedt vrij veel opstuwing over zo'n duiker op (merkbaar als een peilstijging in de open watergang), daarom is het raadzaam uit te gaan van een dubbel zo grote doorsnede, ofwel 1,6 m^2.

Lozingspunt op de Rietputten/watervlooienvijver
Aan het einde van het wegslotentracé moet de weg gekruist worden en wordt het water geloosd in de Rietputten, of liever gezegd de nog te realiseren watervlooienvijver. Hier zal wederom gedeeltelijk een gesloten leiding nodig zijn. Hoe het lozingspunt er verder uit zal zien is nog niet duidelijk, wellicht wordt hier een speciaal kunstwerk gemaakt (…esthetica…). Het is denkbaar dat dit kunstwerk ook een bepaald hoogteverschil moet overbruggen. Eea is nog niet duidelijk, en sterk afhankelijk van het uiteindelijke ontwerp van de Watervlooienvijver.

2. De inrichting van de Rietputten

De Rietputten liggen beduidend hoger dan de directe omgeving, het hoogteverschil is ca 2 meter. Om dit hoogteverschil te kunnen opnemen is een stuwconstructie nodig. Met deze stuw kunnen we in feite ook de afvoer uit de Rietputten bepalen: 's zomers 1250 m^3/uur in normale aanvoersituatie, en '0' in afvoersituatie, en 's winters kan deze een vast waterpeil handhaven. Voorwaarde is dat deze stuw beweegbaar moet zijn, geautomatiseerd, en op afstand bedienbaar.
Rondom de bestaande Rietputten worden nieuwe gebieden als rietmoeras ingericht. Deze blijven waarschijnlijk op het huidige maaiveldniveau liggen en liggen daarmee beduidend lager dan de bestaande Rietputten. De inrichting in compartimenten en de schakeling tussen de verschillende delen van de Rietputten moet nog uitgewerkt worden.

Technische indicaties
Voor een afvoer van 1250 m^3/uur ofwel 0,35 m^3/s is een (geautomatiseerde en op afstand bedienbare) klepstuw nodig met een klepbreedte van idealiter 3,0 m. Deze moet een regelbereik hebben van tenminste 20 cm onder het beoogde waterpeil in de Rietputten (nog vast te stellen, maar redelijkerwijs in de orde grootte van het huidige waterpeil) tot maximaal de hoogte van de kade rondom de Rietputten. Een smallere stuw is hydraulisch mogelijk maar dan is een groter regelbereik nodig. Automatisering is noodzakelijk, vanwege het belang van deze constructie op de regulering van de afvoer in de 'aanvoersituatie' en ook voor het afsluiten in de neerslag-afvoersituatie.
De stuw moet voorzien zijn van een degelijke uitstroomconstructie, die ervoor moet zorgen dat het water uiteindelijk met een bescheiden snelheid de polder instroomt, om te voorkomen dat het 2 m naar beneden valt en daardoor erosieproblemen veroorzaakt. Een cascade zou een goed alternatief zijn. Dit heeft wellicht ook positief effect op de zuurstofconcentratie in het water.
Overigens; Hierboven wordt gesproken over 'een stuw' maar wellicht vraagt de compartimentering om meerdere stuwen of andere kunstwerken.

3. De koppeling en interactie met het poldersysteem

Na de Rietputten moet de schoonwaterstroom via het poldersysteem in noordelijke richting naar de Krabbeplas stromen. Zie figuur 2.

Na de bestaande rietputten zal het water in noordelijke richting naar het spoor worden afgevoerd.

De huidige watergangen door de tussenliggende percelen zijn niet groot genoeg om de benodigde afvoer richting de spoorkruising te realiseren en moeten dan ook verruimd worden.
De percelen tussen de bestaande Rietputten en het spoor zullen eveneens als rietmoeras worden ingericht en gaan zodoende onderdeel vormen van de Rietputten. Hetzelfde geldt voor een deel van het populierenbos aan de noordzijde van het spoor. In de herinrichting moet dan ook rekening worden gehouden met het genereren van voldoende afvoercpaciteit.

Na de spoorzone moet de spoorlijn Rotterdam-Hoek van Holland gekruist worden. Ter hoogte van de Rietputten bevindt zich een duiker onder het spoor. Direct daarachter loopt een hoofdwatergang in noordelijke richting.

Fig. 2, De doorsnijding van danwel koppeling met het poldersysteem

Gaandeweg kruist dit traject verschillende andere hoofdwatergangen en overige watergangen, alle grofweg oostwest georiënteerd en van belang voor de afvoer van overtollig water uit de polder. Wanneer het schoonwatertracé niet wordt geïsoleerd van het poldersysteem, zal vermenging van water plaatsvinden. Scheiden van beide stromen gaat echter gepaard met een uitgebreid en kostbaar maatregelenpakket, waarbij de nodige kunstwerken (diverse sifons) in afvoersituaties eigenlijk alleen maar negatieve invloed hebben. Aanvullend onderzoek (Witteveen en Bos, 2016) heeft uitgewezen dat de vermenging van schoon water en polderwater weinig tot geen impact heeft op de waterkwaliteit van het schone water, en ook niet per sé negatief. Zodoende is besloten de waterstromen niet te scheiden en het schoonwatertracé in het poldersysteem te integreren, door waar mogelijk bestaande watergangen te verruimen tot de benodigde dimensies. Een bijkomend voordeel daarvan is dat het verruimde tracé ook de afvoercapaciteit van het systeem versterkt.

Gaandeweg het onderzoeksproject is de kans ontstaan om parallel aan werkzaamheden van de gemeente een nieuwe spoorkruising (duiker) aan te leggen. De gemeente gaat namelijk net ten oosten van de Rietputten een fietstunnel onder het spoor aanleggen. Omdat het schoonwatertracé en het poldersysteem geïntegreerd worden is een nieuwe spoorkruising hydraulisch weliswaar niet meer noodzakelijk, maar heeft het evengoed voordelen een extra kruising te krijgen. De huidige twee spoorkruisingen zijn weliswaar groot genoeg voor een ontwerpafvoer maar vormen hoe dan ook een zwakke schakel in het systeem bij piekbuien. Een extra verbinding zou het systeem robuuster maken. Verder kan juist die nieuwe spoorkruising nuttig blijken in de schoonwateraanvoer, vanwege de locatie. De fietstunnel alsmede de aanleg van de nieuwe spoorkruisingen en/of compenserende maatregelen rond de fietstunnel liggen qua uitwerking bij

derden.

Hoe dan ook, in het bijzonder langs het spoor, maar ook elders, lopen watergangen die in de huidige situatie van belang zijn voor de afvoer van overtollig regenwater in de polder. Wijzigingen in het bestaande watergangenstelsel ten voordele van de waterstromen in de waterharmonica is acceptabel, op voorwaarde dat de afvoercapaciteit van het watersysteem bij neerslagafvoer behouden blijft en het systeem op de gebruikelijke manier onderhoudbaar blijft.

Technische indicaties
De spoorduiker is voldoende groot voor de beoogde afvoer van 1250 m^3/uur. De watergang daarachter, richting de Zuidbuurt, moet verruimd worden tot (indicatief) een breedte op de waterlijn van minimaal 5,80m bij een diepte van 0,80 m. De bestaande duikers op het tracé zijn aan de krappe kant voor de beoogde afvoer maar nog acceptabel. Verwijderen of verruimen heeft voorkeur maar is niet noodzakelijk. Een passende maat zou zijn BxH 2x1 m, uitgaande van een waterdiepte van 0,80 m.

4. De kruising met de polderkade (Zuidbuurt)

De schoonwaterstroom moet uiteindelijk vanuit de Aalkeet Binnenpolder naar de Krabbeplas geleid worden, gelegen in de Aalkeet Buitenpolder. Daarvoor moet de polderkade tussen beide polders gekruist worden. Op de polderkade tussen de Aalkeet Binnen- en Buitenpolder ligt een weg, de Zuidbuurt. Direct achter deze weg liggen achtereenvolgens een wegsloot, een parkeerplaats, een droge greppel en daarachter de Krabbeplas. De Krabbeplas heeft een lager waterpeil dan de Binnenpolder. De wegsloot moet haar functie behouden en hoeft geen interactie te hebben met de schoonwaterstroom. De polderkade heeft een functie bij calamiteiten en moet functioneel behouden blijven. Zie figuur 3 voor een situatieschets.

Om water van de ene polder naar de andere te krijgen is een doorsnijding van de polderkade niet te vermijden, maar voor calamiteiten moet deze evengoed afsluitbaar zijn. Vanwege het peilverschil tussen de polders is daarnaast voor waterbeheersing een stuwconstructie nodig, en om de schoonwaterstroom goed te kunnen sturen moet deze geautomatiseerd worden (debietregeling), en op afstand bedienbaar.

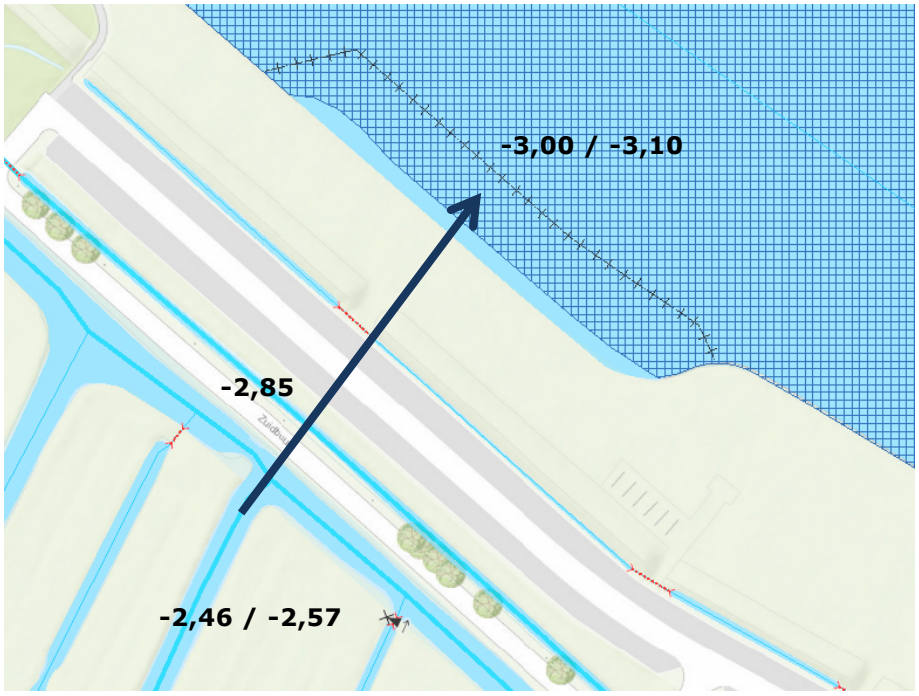

Figuur 3, Kruising Zuidbuurt

Het ligt voor de hand om de polderkade en de daarachter gelegen wegsloot met een duiker te kruisen. Vanwege de hoogteligging van de te kruisen sloot moet deze leiding vrij diep worden

aangelegd, en zal zodoende een sifon worden. Aan voor of achterzijde van deze sifon komt een klepstuw om de waterstroom te beheersen, en om in het winterhalfjaar en/of bij calamiteiten de polderkade af te sluiten. Uitgaande van een stuw met een klepbreedte van 3,0 m is een regelbereik nodig van tenminste 20 cm onder het streefpeil van de Binnenpolder (‘s zomers NAP -2,46m) en maximaal de hoogte van de polderkade. Een klep van 2,0 m breedte kan technisch gezien ook, maar dan is een groter regelbereik nodig (30 cm onder het streefpeil).
Voor de sifon is een leiding nodig van BxH 2,0x1,0 m. Om deze leiding zo kort mogelijk te houden komt deze bij voorkeur direct achter de parkeerplaats weer ‘boven’ en wordt de aansluiting op de plas met een open watergang gerealiseerd.

5. Het doorspoelen van de plassen

De zuidelijke plas van de Krabbeplas zal gedeeltelijk worden ingericht als waterplantenvijver en vormt daarmee het laatste onderdeel van de waterharmonica. Vanuit de waterplantenvijver moet het water naar de zwemplas, aan noordoostzijde, stromen. Om dit te realiseren wordt de verbinding tussen de waterplantenvijver en de rest van de plas afgesloten (zie ‘A’ in figuur 4). Zodoende is alleen de uitgang richting zwemplas nog open en moet het water als vanzelf die kant op stromen.

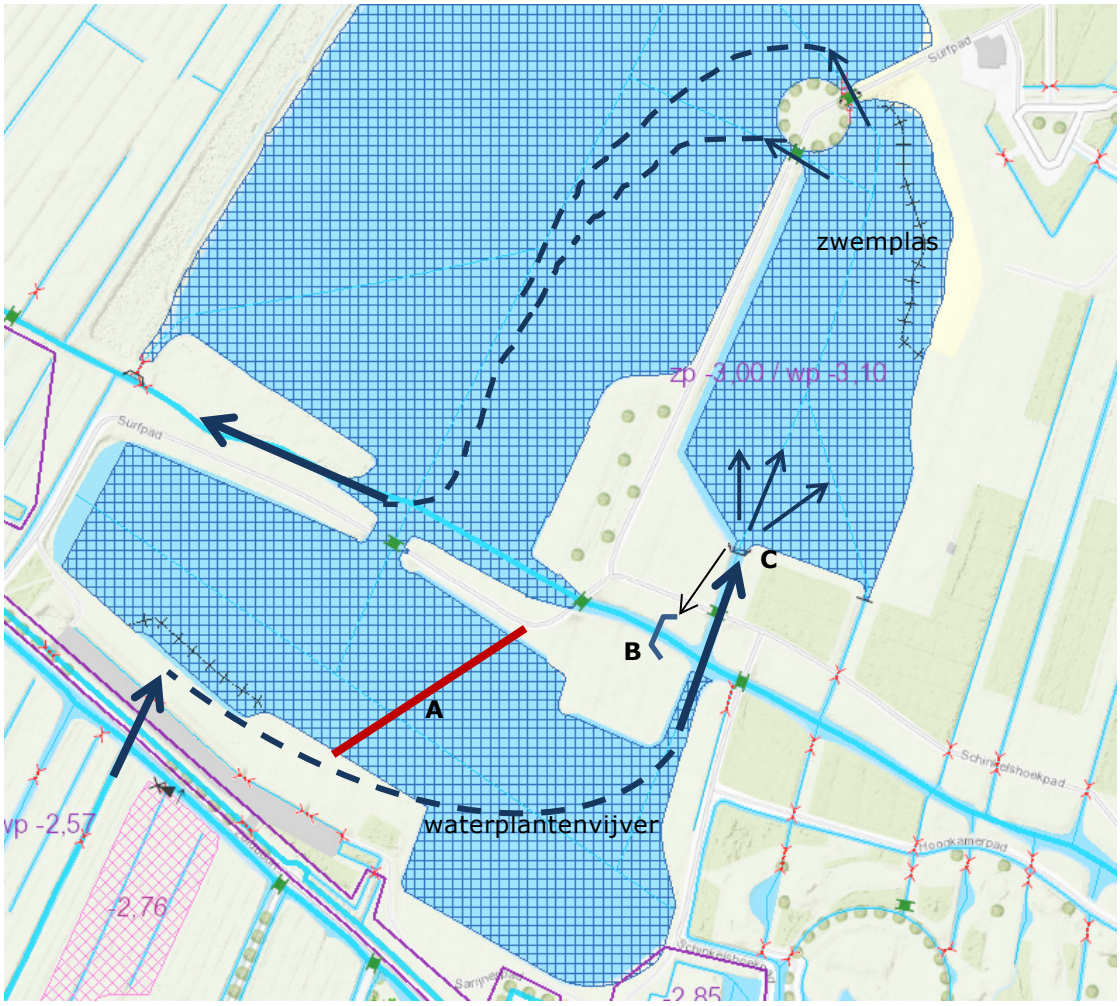

Figuur 4, stroomrichting in de plassen

Na de waterplantenvijver passeert de schoonwaterstroom de bestaande hoofdwatergang tussen de plassen. Hier wordt aan de westzijde van de schoonwaterstroom een stuw geplaatst (‘B’ in de figuur), wederom om te voorkomen dat het schone water langs die route wegstroomt. Waarschijnlijn wordt hier de stuw geplaatst die nu nabij locatie C staat, die is op die locatie niet meer nodig. Het schone water kan nu alleen richting de zwemplas afstromen. Aan de oostzijde vindt enige vermenging plaats met het watersysteem dat daar aansluit. Dat is een watersysteem van

beperkte omvang, zonder doorgaande verbindingen zijn met andere delen van het gebied. Die route hoeft dus niet te worden afgesloten.

Uiteindelijk stroomt het water bij C de zwemplas in. Aan de noordzijde bevinden zich twee mogelijke uitlaatpunten waarlangs het water kan worden afgevoerd. De kans is vrij groot dat er een kortsluitstroom tussen het inlaatpunt en de uitlaatpunten ontstaat. Het doel is echter om de plas zo volledig mogelijk door te spoelen, met name natuurlijk het zwemgedeelte aan de noordoostzijde.
De wijze waarop eea wordt ingericht is nog niet duidelijk.

6. De koppeling met het systeem rond de Aalkeettunnel

Als onderdeel van de Blankenburgverbinding (een nieuwe wegverbinding tussen de A15 en de A20) wordt de Aalkeettunnel aangelegd. Deze landtunnel doorsnijdt de Aalkeetpolders direct ten westen van het tracé van de waterharmonica. Rond de landtunnel worden de noodzakelijke aanpassingen aan het watersysteem doorgevoerd. Deze paragraaf geeft hier inzicht in. Er zijn geen aanvullende maatregelen nodig vanuit de waterharmonica, maar de systeemaanpassingen rond de tunnel raken wel de waterharmonica en dus is het goed er kennis van te nemen.
Een relevante maatregel die in dit kader wordt uitgevoerd is de lokale omlegging van de Poeldijkse Watering, noodzakelijk om een open verbinding in het watersysteem te behouden tussen de oostzijde van polder en de westzijde. De Poeldijkse Watering is een hoofdwatergang tussen de Krabbeplas en het poldergemaal van de Aalkeet Buitenpolder, en een noodzakelijke afvoerweg van het waterharmonicawater ná de Krabbeplas.

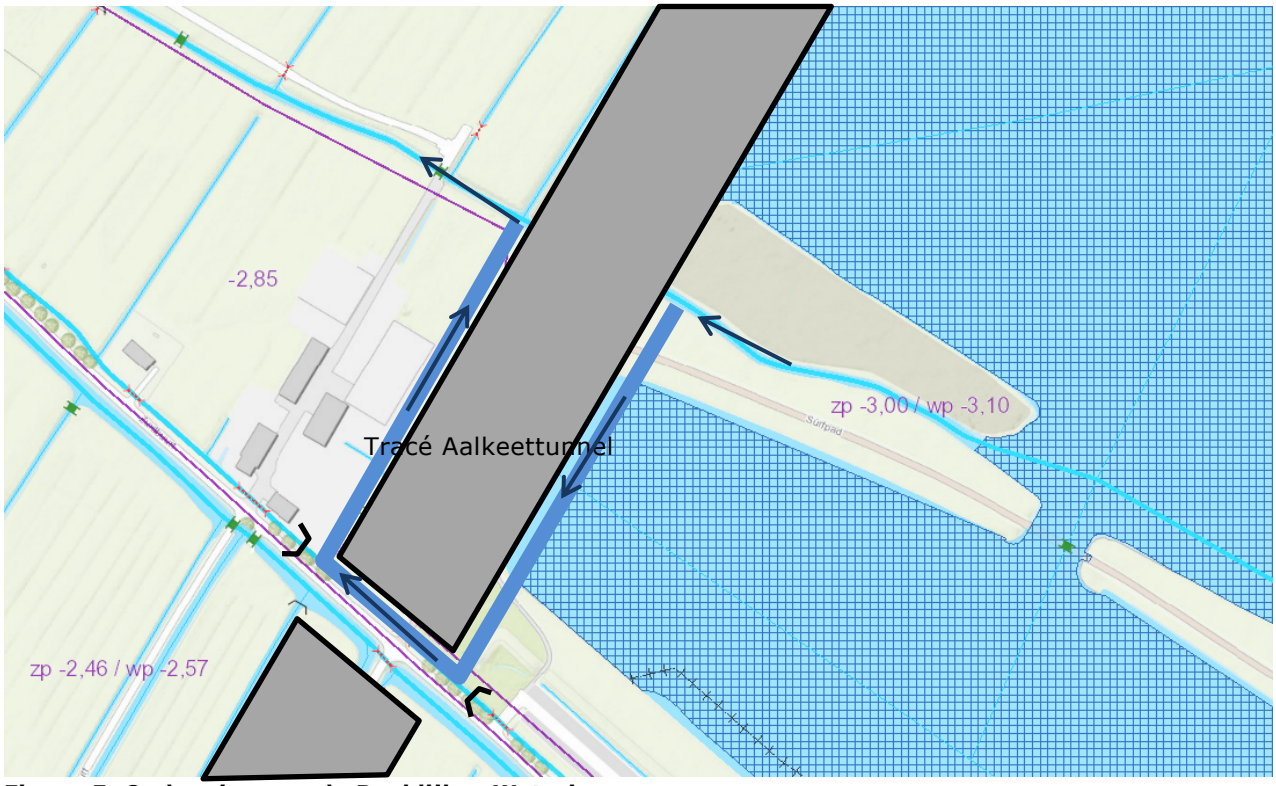

Figuur 5, Omlegging van de Poeldijkse Watering

In figuur 5 is de nieuwe situatie in de oude geschetst. De Poeldijkse Watering loopt na uitvoering met een lus vanaf de oude ligging door de zuidplas naar de Zuidbuurt, kruist het tunneltracé, en sluit daarna weer aan op de bestaande watering. Het beoogde profiel van de nieuwe hoofdwatergang is ruim voldoende voor de afvoer van het spoelwater van de Krabbeplas.

7. De extra belasting van de polder irt de bemalingscapaciteit

De waterharmonica zal ten opzichte van de huidige situatie 's zomers een substantiële hoeveelheid nieuw water in de polder introduceren. Dit water zal gedurende de zomer de zwemplas vrijwel continu gaan doorspoelen met het beoogde debiet van gemiddeld 1250 m^3/uur, ofwel 21 m^3/min,

waarna het uit de polder moet worden afgevoerd. Zodoende vormt het een nieuwe aanvoerbron voor de boezem van Delfland. Het gemaal van de Aalkeet Buitenpolder vormt de verbinding tussen de polder en de boezem en zal ten opzichte van de huidige situatie 's zomers dus beduidend meer draaiuren gaan maken dan nu het geval is.
Het poldergemaal van de Aalkeet Buitenpolder heeft een capaciteit van 52 m^3/min en is daarmee ruim voldoende groot om het spoelwater naar de boezem af te voeren. Die 52 m^3/min is echter de capaciteit die de polder nodig heeft om bij neerslag van overtollig water af te komen. 's Zomers is de neerslagafvoer meestal laag, en zal het spoelwater geen probleem vormen, maar er zal incidenteel een zware bui vallen en dan moet de volledige maalcapaciteit wel degelijk beschikbaar zijn voor neerslagafvoer. Het hele systeem inclusief gemaal zodanig verruimen dat zowel neerslagafvoer als spoelwater gelijktijdig kunnen worden afgevoerd vraagt om grootschalige en zeer kostbare ingrepen in het systeem. Niet alleen het gemaal zou daarvoor in capaciteit vergroot moeten worden, maar ook het gehele watersysteem waar het water van de waterharmonica langs stroomt (meer dan de hiervoor beschreven maatvoering!).
Omdat de aanvoer van de waterharmonica naar de polder te allen tijde stopgezet kan worden is een dergelijke systeemverruiming niet nodig. Het idee is om op aangeven van peilbeheer, bij voorbeeld gerelateerd aan het neerslagprotocol, de lozing vanuit de waterharmonica naar de polder stop te zetten. Zodoende kan het watersysteem vrij snel van de aanvoermodus naar de afvoermodus omschakelen.

Door handig gebruik te maken van de nodige stuwen kan het tracé van de waterharmonica bij die omschakeling zelfs gecompartimenteerd worden. De stuw achter de Rietputten moet er dan voor zorgen dat de afvoer uit de Rietputten per direct wordt afgesloten, en de stuw bij de Zuidbuurt moet er voor zorgen dat de verbinding tussen de Binnen en Buitenpolder wordt afgesloten. Beide polders kunnen vervolgens onafhankelijk van elkaar functioneren, conform de huidige situatie. Omdat de streefpeilen in de polder gedurende een aanvoerperiode gewoon gehandhaafd blijven (door middel van de beoogde stuwen) is er weinig overtollig water dat na een omschakeling afgevoerd moet worden. Om die reden is het belangrijk de stuwen te automatiseren. Bij een vaste uitvoering van de stuwen zal er veel meer water nageleverd worden, en duurt het veel langer (dagen!) voordat de watersystemen zijn omgeschakeld van de aanvoer naar de afvoermodus.

Een neerslagprotocol komt enkele keren per zomerperiode voor. Gewoonlijk zal het neerslagprotocol 1 á 2 dagen van kracht zijn, maar langer is bij extremen mogelijk. Na opheffen van het neerslagprotocol, en als tenslotte het streefpeil in de polders weer bereikt is, kan de waterharmonica/de zoetwaterfabriek weer water gaan aanvoeren. Zodoende is het mogelijk dat de waterharmonica gedurende enkele dagen geen water van de zoetwaterfabriek kan verwerken, en het water in de Rietputten stil staat.

De insteek is dat alle noodzakelijke kunstwerken geautomatiseerd worden, en voorzien van sturingsregels voor het normale peilbeheer. Hoe dan ook beslist peilbeheer over de aansturing van alle kunstwerken in neerslagafvoersituaties, waaronder de aflaat van de zoetwaterfabriek naar de waterharmonica. De concrete invulling van de sturing van kunstwerken zal dan ook in nauw overleg met peilbeheer worden bepaald. Het zal daarbij tenminste gaan om:

1. De aflaat van de zoetwaterfabriek naar de waterharmonica
2. De stuw van de hoge rietputten naar het lagere deel
3. De stuw tussen de Aalkeet Binnen en de Buitenpolder
4. Afstemming van de aanvoer met de bediening van de poldergemalen

Systeemschets:

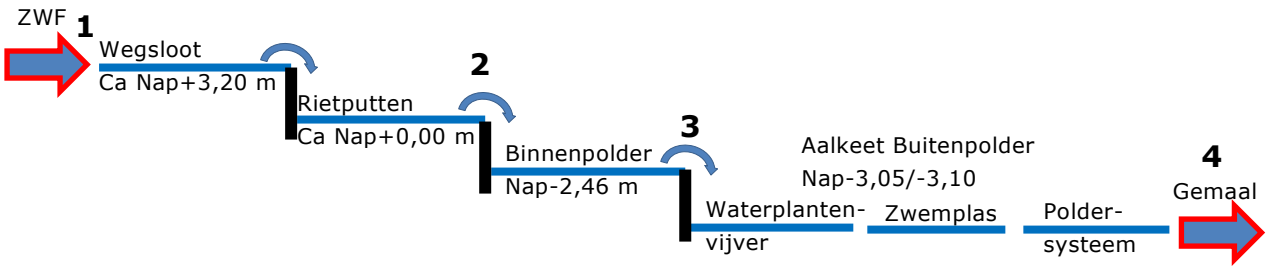

Memo
Van: Martijn Heinhuis, Team Waterhuishouding
Aan: Arjen Koomen
Betreft: Zoetwaterfabriek/Waterharmonica, waterverdeling in Aalkeetpolders
Datum: 21 juni 2018

Inleiding
Uit de onderzoeksresultaten voor de zoetwaterfabriek AWZI De Groote Lucht blijkt dat de concentratie van enkele stoffen in het effluent na de zuivering hoog blijft. Deze concentratie kan een vergunningverlening in de weg staan. Het is nog niet 100% duidelijk op welke locatie de normering gaat gelden. Dit kan bij het lozingspunt voor de waterharmonica, het punt waar het water de waterharmonica verlaat, of bij het poldergemaal waar het oppervlaktewater de boezem in gaat (KRW -waterlichaam). Er is daarom inzicht nodig in de waterbalans van de polder en de verdunning op enkele locaties in de polder.
Volgens een kwelkaart van ZH is er in de polder sprake van kwel. Daarnaast zijn er ook neerslag gerelateerde waterstromen, die het water van de zoetwaterfabriek verdunnen. De vraag is in welke mate.

Concreet zijn de volgende vragen aan de orde:

1. Hoe groot is de kwelflux in de Aalkeetpolder in het zomerhalfjaar (eerst grof en indien nodig in overleg gedetaileerd)?
2. Welke bronnen en afvoer van water zitten er nog meer in de polder (waterbalans)
3. Inzicht in de waterbalans van de polder en de verdunning op enkele locaties in de polder (lozingspunt, direct na de waterharmonica, poldergemaal)
4. Treed er in het zomerhalfjaar hierdoor gemiddeld verdunning op van het effluent tussen het lozingspunt en het poldergemaal en zo ja, hoeveel is dat dan (eerst grof en indien nodig in overleg naar fijn).

Deze notitie beantwoord deze vragen en dient primair als gespreksnotitie voor de projectgroep S.C.H.O.O.N.

1. Kwelflux

Van kwel hebben we op dit moment alleen gemiddelde waarden beschikbaar. Deze zijn ontleend aan modelstudies met het zogeheten DSM-model. Met dat model is voor de Binnenpolder een kweldruk van gemiddeld 0,2 mm/etmaal berekend, en voor de Buitenpolder 0,5 mm/etmaal. De verdieping van de Nieuwe Waterweg zou een toename van ca 10% kwel kunnen betekenen, al is het streven dit vooral niet te laten gebeuren. Hoe dan ook, de kwelwaarden zijn beduidend kleiner dan een zomerse verdamping, met grof gemiddeld voor het zomerhalfjaar 3-4 mm/etmaal en pieken rond de 6.

2. Andere bronnen

Op het niveau van zomerhalfjaar zijn ook neerslag-gerelateerde termen van invloed. Deze zijn weliswaar sterk fluctuerend, maar over een langere periode noemenswaardig aanwezig. Naast kwel zijn dus ook neerslag op openwater en uitwisseling met grondwater te noemen als relevante fractie.

Inlaat wordt verwaarloosbaar geacht. Het zuidelijke gebied (Aalkeet-Binnenpolder, zie fig 1) zal bovenop de Zoetwaterfabriek slechts marginaal extra inlaatwater vragen, hooguit voor kleine peilgebieden langs de boezem. In het deel van de Aalkeet-Binnenpolder boven de A20 zijn eveneens inlaten vanaf de boezem aanwezig, maar men streeft daar naar minimaliseren van de inlaat vanaf de boezem vanwege de verwachte negatieve impact op de aanwezige natuurfuncties. Ook deze stroom wordt dan ook verwaarloosbaar geacht.

In de volgende paragraaf wordt eea becijferd.

3. De waterbalans van de polder(s)

Het gebied bestaat eigenlijk uit twee polders, die door de Waterharmonica worden verbonden.

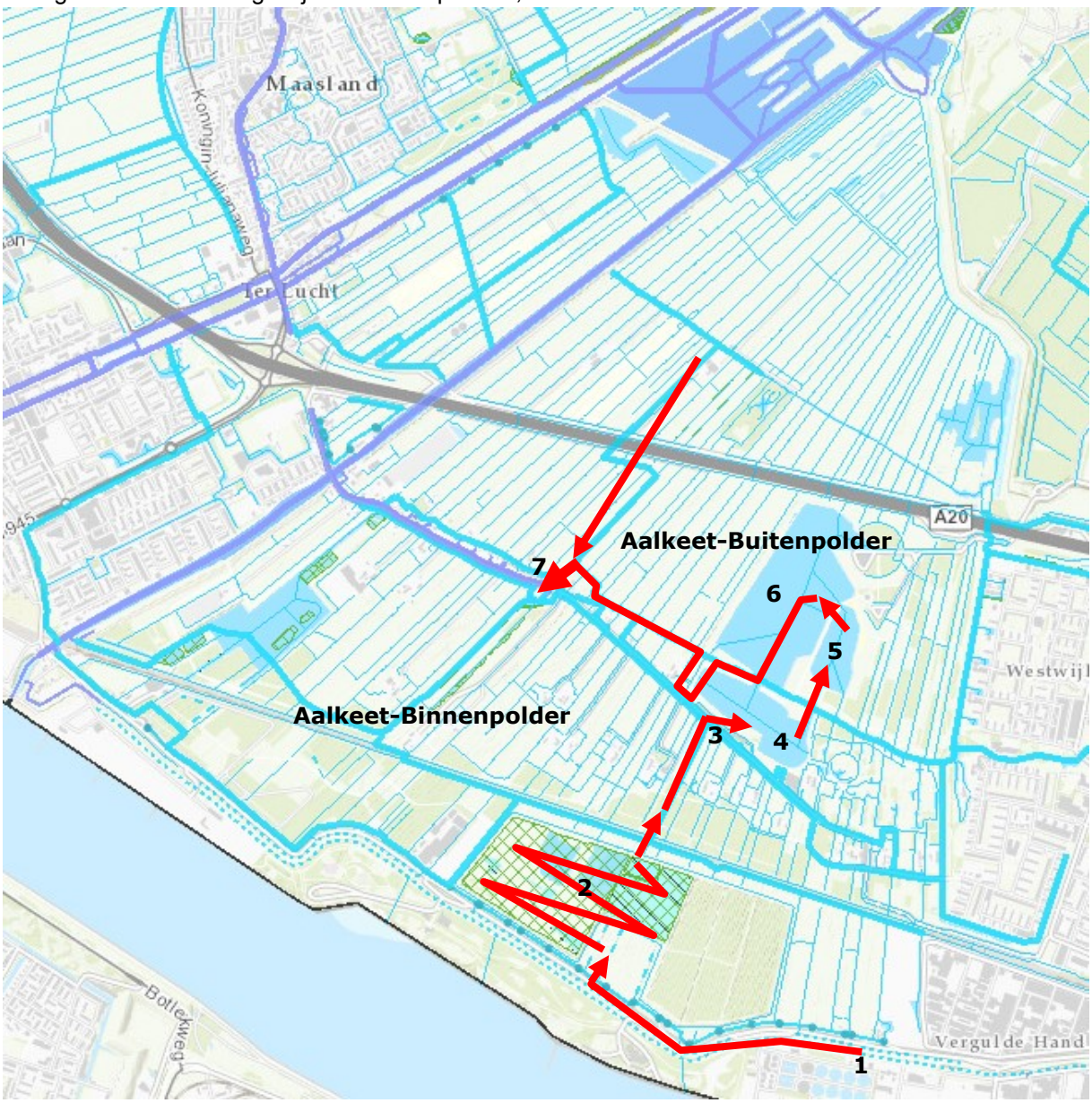

Figuur 1, Overzicht gebied met relevante systeemonderdelen

Algemene beschrijving van de waterstroom; De Zoetwaterfabriek (1) loost een continue stroom water op de Rietputten (2), die onderdeel uitmaken van de Binnenpolder. In de Binnenpolder zal opmenging plaatsvinden met polderwater. In de zomerperiode zal het meeste water via een stuw (3) naar de Buitenpolder worden afgevoerd. Alleen overmaat (bij neerslag) zal nog door het poldergemaal van de Binnenpolder worden afgevoerd. In de Buitenpolder passeert de waterstroom enkele plassen: een waterplantenvijver (4, ruim 2 ha), een zwemplas (5, bijna 4 ha) en een zogeheten surfplas (6, 20 ha). Daarna stroomt het water via het hoofdafvoersysteem naar het poldergemaal (7). Daar kan/zal nog vermenging plaatsvinden met water uit het noordelijke deel van de polder.

Om de waterbalans te kwantificeren is een eenvoudig model van het systeem van de polders gemaakt. Hierin zijn alle relevante waterstromen voorzien. De waterbalans is voor het zomerhalfjaar van 1999 doorgerekend. Deze zomer was qua totale neerslag ‘gemiddeld nat’, vooral vanwege een natte periode

eind augustus, maar zonder extremen in natte dagen of droge periodes in de eerste maanden. Deze zomer geeft dan ook een passend totaalbeeld.

Waterbalans Binnenpolder (zuidelijke)

IN	
Neerslag	23382
Kwel	1677
ZWF	92211
	117270
UIT	
Verdamping	24417
Bemaling	15304
Stuw naar buitenpldr	77549
	117270

Waterbalans Buitenpolder (noordelijke)

IN	
Neerslag	29691
Kwel	6099
Stuw uit Binnenpldr	77549
	113339
UIT	
Verdamping	29832
Bemaling	83507
	113339

De totale belasting van de Binnenpolder bestaat dus voor ca 80% uit water van de Zoetwaterfabriek. De totale belasting van de Buitenpolder voor ca 70% uit water afkomstig uit de Binnenpolder. Deze getallen zijn echter onvoldoende representatief voor het water dat door het poldergemaal van de Buitenpolder wordt uitgemalen. Het water van de zoetwaterfabriek zal immers niet volledig mengen met de alle andere waterstromen. Neerslag bijvoorbeeld dat op de percelen valt zal grotendeels lokaal verdampen en slechts bij overmaat uitstromen naar het oppervlaktewater.

Daarom is een tweede waterbalans opgesteld, wederom van het zomerhalfjaar 1999, maar dan voor het geïsoleerde watersysteem van beide polders.

Waterbalans systeem Binnenpolder

IN	
Neerslag (direct op water)	4825
Drainage van percelen	2154
Kwel (via waterbodem)	152
ZWF	92211
	99343
UIT	
Verdamping (vanaf water)	4627
Bemaling	15304
Stuw naar buitenpldr	77549
	97480

Waterbalans systeem Buitenpolder

IN	
Neerslag (direct op water)	3711
Drainage van percelen	6221
Kwel (via waterbodem)	762
Stuw uit Binnenpldr	77549
	88244
Verdamping (vanaf water)	2313
Bemaling	83507
	85821

Uit deze balans volgt dat 93% van de belasting van het watersysteem van de Binnenpolder bestaat uit water van de Zoetwaterfabriek, en van de Buitenpolder 88% afkomstig is van de Binnenpolder. Daaruit volgt dat van het water dat door gemaal Buitenpolder wordt uitgemalen zomergemiddeld ca 80% afkomstig is van de Zoetwaterfabriek.

4. Verdunning van het water van de Zoetwaterfabriek

In de vorige paragrafen is de zomergemiddelde verdunning van het water van de Zoetwaterfabriek becijferd, daaruit bleek dat het ca 20% verdund. Enkele van de relevante waterfracties zijn neerslag gerelateerd. Daarom zal de werkelijke fractie die bij het poldergemaal aankomt sterk variëren in de tijd. Om dat in beeld te brengen is, wederom voor 1999, een fractieanalyse voor het watersysteem van het lozingspunt van de zoetwaterfabriek tot aan het poldergemaal uitgevoerd. Daarmee kan het verspreidingspatroon van de verschillende watertypen in de tijd worden geanalyseerd, zo ook het concentratieverloop op enig punt. Als voorbeeld hieronder het verspreidingspatroon van het water van de zoetwaterfabriek na respectievelijk 1, 4 en 7 dagen na de start van de inlaat (aangenomen op 1 april). In de figuren geeft de kleur en de dikte van de lijnen aan wat de concentratie is van 'Zoetwaterfabriekwater' in het systeem. Na 1 dag zien we dat het water zich in de Rietputten aan het verspreiden is, maar nog niet verder dan dat. Na 4 dagen verspreid het zich ook in het systeem van de Binnenpolder. Na 7 dagen heeft het ook gemaal Buitenpolder ruimschoots bereikt.

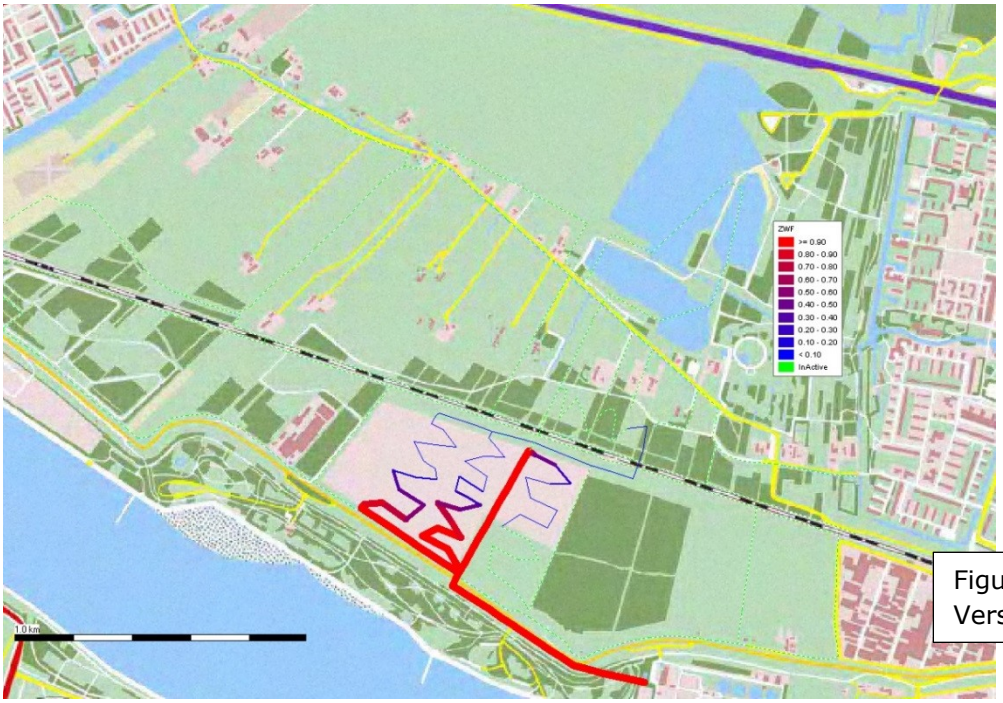

Figuur 2,
Verspreiding na 1 dag

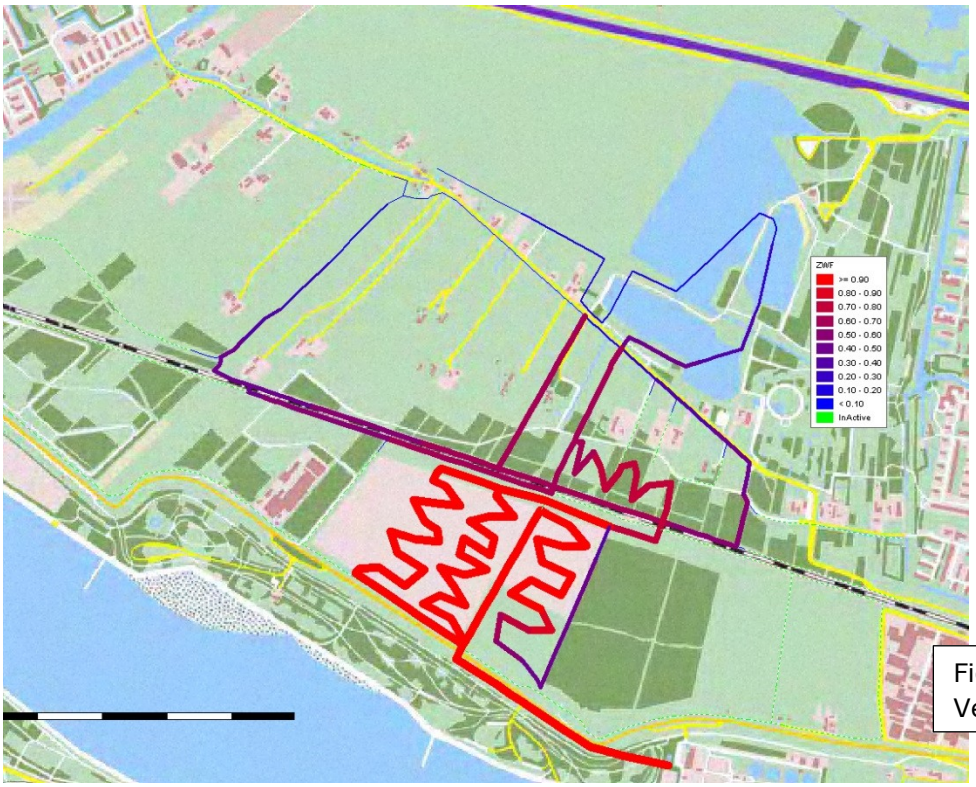

Figuur 3,
Verspreiding na 4 dagen

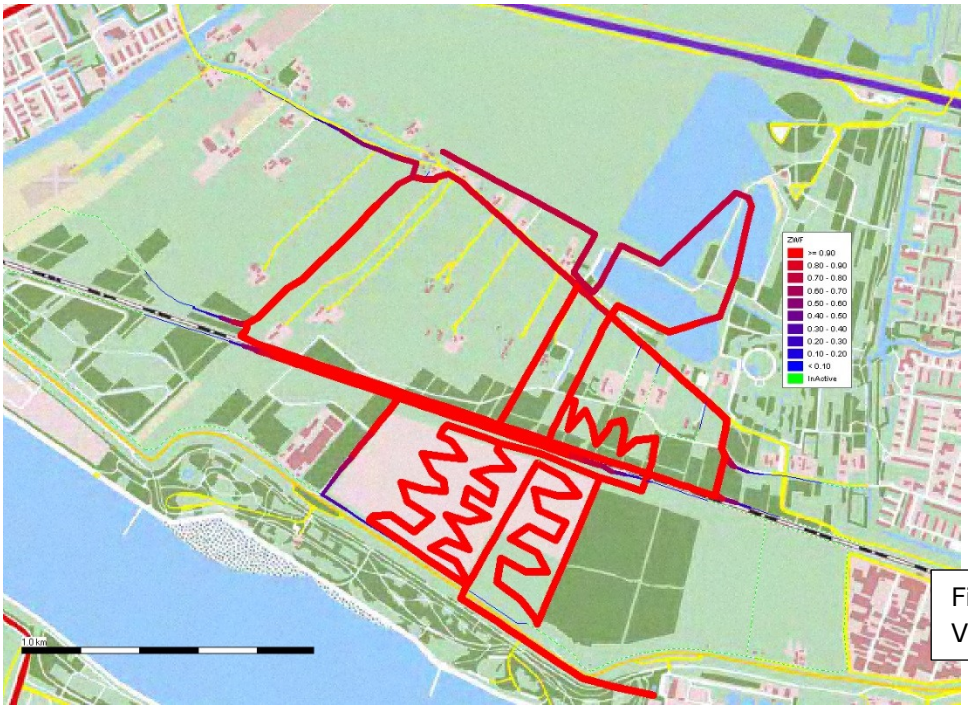

Figuur 4,
Verspreiding na 7 dagen

Tenslotte is op de plaats van de overlaat tussen de Binnen- en Buitenpolder en direct voor het poldergemaal van de Buitenpolder gekeken naar het fractieverloop van de diverse fracties in de tijd.

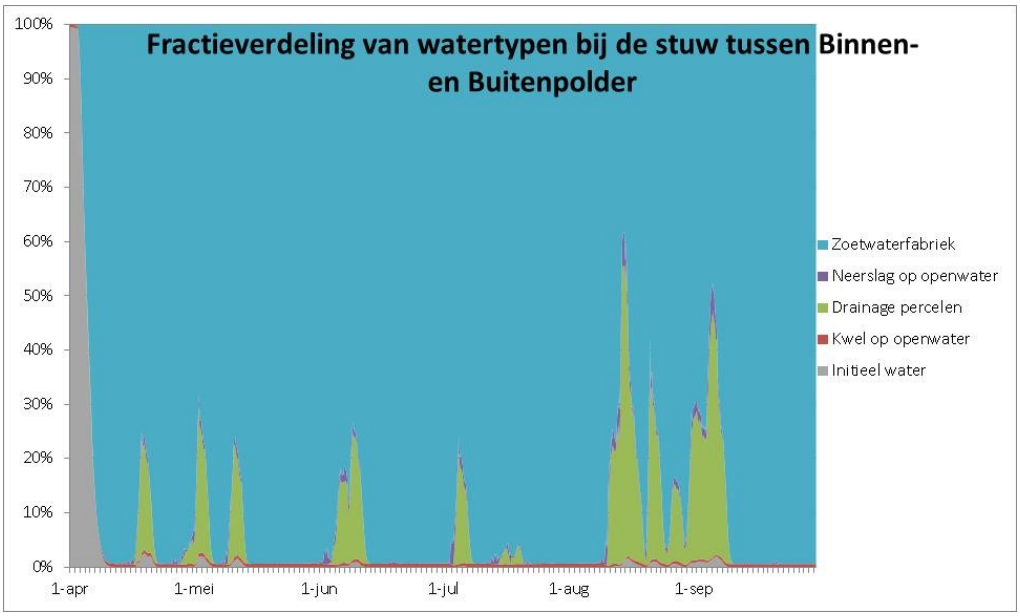

Figuur 5, Verloop van de verschillende watertypen in de tijd, locatie: stuw Binnen->Buitenpolder

Figuur 5 laat zien hoe de verschillende watertypen (fracties) in de tijd variëren. Aanvankelijk bevat het systeem alleen ‘initieel water’. Te beschouwen als het water dat zich inde winterperiode in de polder heeft verzameld. Na ca 11 dagen is die fractie nauwelijks nog aanwezig, en bijna geheel verdrongen door water van de Zoetwaterfabriek. In de loop van de tijd zijn enkele plukken ‘drainagewater’ zichtbaar. Dat is water dat ten gevolge van een neerslagoverschot uitstroomt uit de percelen. Duidelijk is te zien dat het water van de Zoetwaterfabriek gedurende de droge perioden veruit overheersend is.

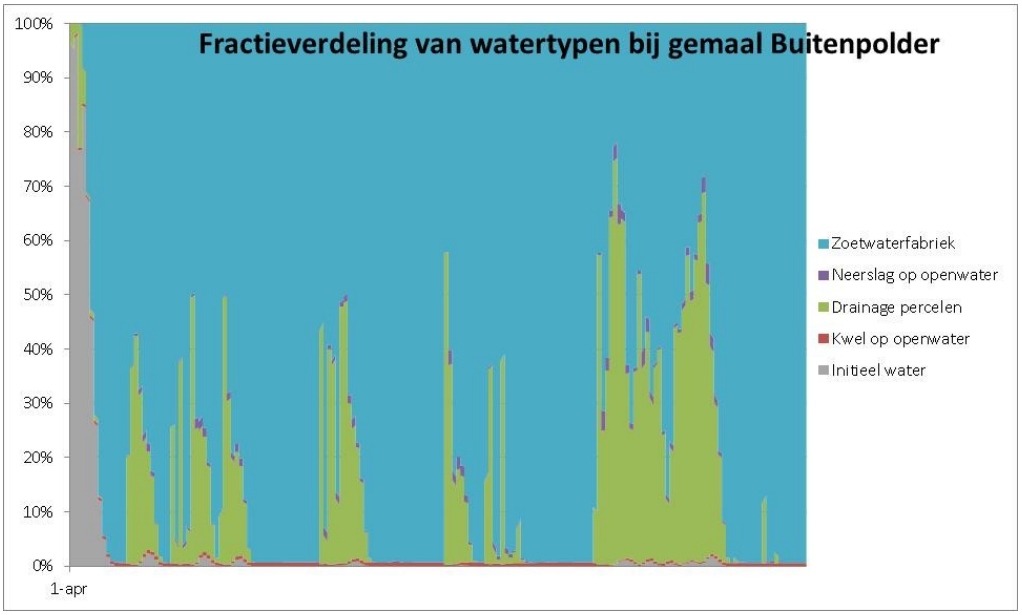

Figuur 6, Verloop van de verschillende watertypen in de tijd, locatie: gemaal Buitenpolder

Bij gemaal Buitenpolder (figuur 6) is te zien dat het aandeel ‘drainage’ beduidend groter kan zijn dan bij de eerder getoonde stuw. Dat komt omdat er een substantieel oppervlak ten noorden van de A20 pal voor het poldergemaal loost. Bij neerslag is dit een significante stroom. Evengoed zal ook hier de Zoetwaterfabriek het beeld bij droge perioden overheersen.

Zomergemiddeld is bij het poldergemaal het aandeel ZWF 84%, drainage 15% en kwel en neerslag op openwater 1 %.

Memo
Van: Martijn Heinhuis, team Waterhuishouding
Aan: Koos van der Zanden
Betreft: Sturing van kunstwerken in de waterharmonica
Datum: 19 december 2018

Inleiding

In het schetsontwerp van de waterharmonica is een aantal stuwen benoemd die van belang zijn voor de sturing en verdeling van water en de peilhandhaving in de verschillende panden van de waterharmonica. Van enkele hiervan is automatische bediening noodzakelijk, van andere is dat minder relevant. In dit memo wordt de noodzaak tot sturen van bepaalde kunstwerken onderbouwd, en worden deze concreet benoemd.
De conclusie is dat voor stuwen K6, K8, K11, K17 en K20 (uit het schetsontwerp) automatiseren noodzakelijk is, bovenop de hoofdinlaat K0 en de polderscheiding K22. De reden om de genoemde vijf stuwen ook te automatiseren zit in de eerste plaats in het dagelijks peilbeheer, maar ook in het afvlakken van het dagnacht-ritme van de Zoetwaterfabriek. Beide argumenten worden hieronder onderbouwd.

Algemeen belang van stuwsturing voor dagelijks peilbeheer

Via de waterharmonica zal in de gebruiksfase 30.000 m^3/dag zoet water in het systeem van de Aalkeetpolders worden ingelaten. 30.000 m^3 per dag is ca 21 m^3/min gemiddeld, en dat is ca 40% van de capaciteit van gemaal Aalkeet-Binnenpolder (52 m^3/min), waar het water uiteindelijk door wordt uitgemalen. De maximale capaciteit van het gemaal is afgestemd op een ontwerpwaarde voor het afvoeren van overtollig water tijdens neerslag. Deze capaciteit hoeft, zeker ’s zomers, weliswaar maar zelden volledig ingezet te worden, maar moet in tijden van zware neerslag zonder meer beschikbaar zijn om wateroverlast tegen te gaan. Om zowel neerslagafvoer als de zoetwaterstroom gelijktijdig af te voeren zou logischerwijs een groter gemaal nodig zijn, maar daarbij ook een verruiming van een deel van het poldersysteem en de achterliggende boezemtak nodig zijn. Die achterliggende boezemtak is daarin het grootste knelpunt. Deze is niet binnen redelijke grenzen uitbreidbaar, en er is geen passend alternatief traject aanwezig. Zodoende moet gesteld worden dat het afvoeren van 30.000 m^3/dag inlaatwater hydraulisch niet samen kan gaan met neerslagafvoer. En dat hoeft ook niet, op voorwaarde dat de zoetwaterstroom tijdig stopgezet kan worden. Om dat te doen zijn meerdere kunstwerken van belang, die bij verwachte zware neerslag snel moeten ingrijpen op de zoetwaterstroom om deze te stoppen en zodoende over te schakelen op ‘afvoerregime’:

1) Inlaat K0: Hiermee wordt de inlaatstroom op de zuivering tegengehouden zodat deze niet de polder instroomt maar tijdelijk naar de Nieuwe Waterweg wordt afgevoerd. De aansturing van deze inlaat kan vrij ongenuanceerd plaatsvinden: open of dicht.

Met K0 wordt weliswaar de hoofdinlaat gestopt, maar dan is er nog altijd veel water in de Rietputten onderweg. De Rietputten omvatten immers een substantieel wateroppervlak, waar een groot volume aan water langzaam doorheen stroomt. Uitgaande van vaste stuwen zou deze stroom nog lang naleveren als de hoofdinlaat gestopt is. Voor een goede overgang naar het afvoerregime zijn dus aanvullende ingrepen nodig om deze stroom te stoppen:

2) Stuwen K6, K8, K11, K17 en K20 beweegbaar maken en automatiseren; deze moeten de waterstroom van de hoge compartimenten van de Rietputten naar de lagere per direct kunnen afsluiten. Het aanwezige water komt dan tijdelijk stil te staan in de rietcompartimenten.

Naast het afsluiten van de rietcompartimenten kan de afvoer door de verschillende rietcompartimenten via deze stuwen geregeld worden. Daarnaast kan dankzij deze kunstwerken ná een neerslagperiode weer vrij snel worden overgeschakeld op aanvoerregime. Daar is meer nuance voor nodig dan voor het afsluiten van de waterstroom, maar het valt ruim binnen de normale mogelijkheden van automatische stuwregelingen.

3) Als laatste stuw K22. Dit is de polderscheiding tussen de Aalkeet-binnen en -Buitenpolder. Deze stuw moet tijdens aanvoerregime het peil in de -Binnenpolder handhaven, maar tijdens afvoerregime de verbinding geheel kunnen afsluiten.

Tijdelijk bufferen ikv dag- en nachtritme

De zoetwaterstroom wordt doorgaans gekwantificeerd als "30.000 m^3/dag", gelijk aan 1250 m^3/uur, en het is wenselijk deze zo constant mogelijk door de zwemplas te leiden. De aanvoer vanaf de Zoetwaterfabriek varieert over een dag echter tussen de ca 500 m^3/uur 's nachts tot 1650 m^3/uur midden op de dag. Om deze fluctuatie af te vlakken moet de overmaat van overdag tijdelijk worden geborgen en 's nachts alsnog worden afgelaten. Er is dus een tijdelijke buffer nodig. Hiervoor zijn de Rietputten beoogd. Op het zeer grote oppervlak hiervan zou deze buffer een netto peilfluctuatie van enkele centimeters omvatten, wat ruim binnen acceptabele marges valt. Voorwaarde hierbij is dat het debiet dat uit de Rietputten stroomt gelimiteerd wordt. Ook daar bieden geautomatiseerde stuwen tussen de hoge en lage panden uitkomst, door deze tijdens aanvoerregime een vast debiet te laten afvoeren en daarbij binnen gestelde marges te bufferen. Hiermee wordt de aanleg van een buffer op de AWZI uitgespaard.

Dimensionering van de aanvoerwatergang van de Rietputten

Het water stroomt vanuit de wegsloot langs de Maassluissedijk de Rietputten in. In eerste instantie belandt het in een verdeelsloot. Deze is aanvankelijk vanuit oogpunt van esthetica op een breedte van 20 m ontworpen, maar kan vanuit oogpunt van waterhuishouding smaller worden uitgevoerd.
Als richtlijn voor minimaal benodigde dimensies kan worden uitgegaan van de ontwerpafmetingen van de afvoerende hoofdwatergang in de Aalkeet-Binnenpolder; Deze krijgt een breedte op de waterlijn van 5,80 m en een waterdiepte van 80 cm.

Hoogheemraadschap van Delfland

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	1092
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	14 februari 2019
Agendapunt	B.10.b
Omschrijving	Groot onderhoud zandfilter AWZI de Groote Lucht

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Gezond, schoon en gezuiverd water	29 januari 2019
Verenigde Vergadering	**14 februari 2019**

Voorgesteld besluit

1. Het investeringsplan voor groot onderhoud aan zandfilterinstallatie De Groote Lucht, ter grootte van € 2.330.000,- vast te stellen;
2. Het gecombineerd ontwerp- en uitvoeringskrediet voor groot onderhoud aan zandfilterinstallatie De Groote Lucht, ter grootte van € 2.100.000,- beschikbaar te stellen.

Hoogheemraadschap van
Delfland

Groot onderhoud zandfilter AWZI De Groote Lucht

Onderwerp: Groot onderhoud zandfilter AWZI DGL
Dossiernummer: 1092

1. Het investeringsplan voor groot onderhoud aan zandfilterinstallatie De Groote Lucht, ter grootte van € 2.330.000,-, vast te stellen;
2. Het gecombineerd ontwerp- en uitvoeringskrediet voor groot onderhoud aan zandfilterinstallatie De Groote Lucht, ter grootte van € 2.100.000,-, beschikbaar te stellen;

1. Probleemstelling - context

Op afvalwaterzuiveringsinstallatie (AWZI) De Groote Lucht bevindt zich een zandfilter. Het zandfilter kan worden gebruikt voor extra verwijdering van stikstof (nitraat) en fosfaat, na het doorlopen van het biologisch zuiveringsproces. Door het doseren van chemicaliën wordt een gedeelte van het in het effluent nog aanwezige nitraat en/of fosfaat alsnog verwijderd. Het zandfilter is al langere tijd niet gebruikt, omdat de biologische zuivering voldoende verwijdering van de stoffen leverde om aan de lozingseisen te voldoen. De installatie is elektrotechnisch en werktuigbouwkundig afgeschreven. De benodigde vervangingsinvesteringen zijn bewust uitgesteld tot dat het duidelijk is waar dit zandfilter voor toekomstige eisen kan worden ingezet.

Als onderdeel van het project S.C.H.O.O.N. (**SC**hoon maken afvalwater en **H**ergebruik voor **O**ppervlaktewater **O**p **N**atuurlijke wijze) wordt voorgesteld om op AWZI De Groote Lucht een extra zuiveringsstap te creëren, een zogenoemde "Zoetwaterfabriek".

Bij het pilotonderzoek voor de Zoetwaterfabriek is gebruik gemaakt van het zandfilter. Bij de full-scale Zoetwaterfabriek wordt het zandfilter ook weer gebruikt om de beoogde verwijdering van nitraat en fosfaat te kunnen bereiken. Om het zandfilter weer volledig te kunnen gebruiken is groot onderhoud nodig. De zandfilterinstallatie bestaat uit het filter zelf en bijbehorende doseerinstallaties voor chemicaliën. De doseerinstallaties zijn van essentieel belang: zonder deze doseerinstallaties is het zandfilter nauwelijks effectief. Uit onderzoek is gebleken dat voor de Zoetwaterfabriek niet alleen methanol het meest effectief is voor de verwijdering, maar dat ook metaalzouten moeten worden toegevoegd. Dit betekent nieuwbouw of een aanpassing van de bestaande installatie.

Bouw van een nieuw zandfilter is onderzocht. Conclusie is dat dit veel duurder is dan het renoveren van het bestaande zandfilter, in combinatie met de bouw van een ondergrondse methanoldoseerinstallatie. De bestaande methanoldoseerinstallatie kan worden omgebouwd tot een metaalzoutendosering. De zo opgeknapte zandfilterinstallatie is volledig geschikt voor gebruik bij de Zoetwaterfabriek. De gemaakte afwegingen zijn beschreven in de Toelichting.

Uitvoering van de beschreven werkzaamheden aan het zandfilter is noodzakelijk voor het kunnen functioneren van de Zoetwaterfabriek en daarmee voor het project S.C.H.O.O.N.

2. Beoogd effect

Geschikt maken van het zandfilter voor gebruik als processtap in de Zoetwaterfabriek, onderdeel van project S.C.H.O.O.N.

3. Kernboodschap

De bestaande zandfilterinstallatie op AWZI De Groote Lucht is al langere tijd niet gebruikt. Bij de nieuw te bouwen Zoetwaterfabriek, onderdeel van het project S.C.H.O.O.N., is het zandfilter nodig. Om het zandfilter weer in gebruik te nemen is groot onderhoud aan en technische aanpassing van deze installatie nodig. Elektrotechnisch en werktuigbouwkundig is de installatie afgeschreven, de benodigde vervangingsinvesteringen zijn bewust uitgesteld tot dat het duidelijk is waar dit zandfilter voor toekomstige eisen kan worden ingezet.

4. Historie - eerdere besluitvorming

In de VV-vergadering van 14 februari 2019 wordt, parallel aan dit voorstel voor groot onderhoud aan het zandfilter, een investeringsvoorstel ingebracht over het project S.C.H.O.O.N.

5. Regelgeving en Beleid

Nota activabeleid 2017, vastgesteld door de VV 17 november 2016.

6. Financiën

Met dit voorstel wordt investeringsplan en ontwerp- en uitvoeringskrediet gevraagd voor groot onderhoud aan de zandfilterinstallatie op AWZI De Groote Lucht. Het groot onderhoud omvat renoveren van het zandfilter, aanleg van een ondergrondse methanoldoseerinstallatie en ombouw van de bestaande methanoldoseerinstallatie tot een metaalzoutdoseerinstallatie.

Naam	Investeringsplan	Krediet	Onvoorzien	Jaarlijkse kapitaallasten
Groot onderhoud zandfilter AWZI De Groote Lucht	€ 2.330.000	€ 2.100.000	€ 230.000	€ 100.000

De jaarlijkse kapitaallasten zijn € 100.000,-.

De jaarlijkse exploitatiekosten van de zandfilterinstallatie worden geraamd op circa € 200.000,-. Deze kosten zijn opgenomen in de exploitatie-opzet van de Zoetwaterfabriek.

Dit investeringsvoorstel past binnen de meerjarenraming van het investeringsvolume programma Afvalwaterketen en zuiveren.

7. Duurzaamheid

Het project S.C.H.O.O.N. voorziet in sluiting van de zoetwaterketen en is daarmee een bijdrage aan duurzaamheid en circulair werken. Het gebruik van de zandfilterinstallatie is onderdeel van deze ketensluiting.

Op het niveau van de individuele installaties wordt zoveel mogelijk hergebruik van hele installaties toegepast. Het zandfilter zelf wordt geheel gebruikt. De installatie voor methanoldosering wordt hergebruikt voor een andere toepassing.

Ook bij de uitvoering van de werkzaamheden wordt zoveel mogelijk duurzaam gewerkt.

8. Organisatorische en personele consequenties

Niet van toepassing.

9. OR/GO

Niet van toepassing.

10. Risico- en beheersmaatregelen

Er is een kans dat de te renoveren installaties in slechtere staat zijn dan vooraf ingeschat. Dit wordt duidelijk tijdens de uitvoering. Om dit risico te beheersen is in de kostenraming een post voor onvoorziene zaken opgenomen.

De kans bestaat dat het zandfilter en de doseerinstallaties niet klaar zijn op het moment dat de installaties nodig zijn voor inzet bij de Zoetwaterfabriek. Om dit risico te beheersen worden de planningen op elkaar afgestemd.

11. Communicatie (in- en extern)

Communicatie zal gebeuren als onderdeel van het project S.C.H.O.O.N.

12. Bekendmaking en vervolgprocedure

Niet van toepassing.

13. Bevoegd orgaan

De Verenigde Vergadering is op grond van artikel 77 en artikel 99 en volgende van de Waterschapswet bevoegd tot het vaststellen van het Investeringsplan en beschikbaar stellen van ontwerp- uitvoeringskrediet.

14. Toelichting

Toelichting separate voorstellen (S.C.H.O.O.N. en Zandfilter)
Delfland is medio 2018 met de samenwerkingspartners binnen Nieuw Waterland in gesprek gegaan. Aanleiding was het feit dat de ramingen op basis van de schetsontwerpen hoger uitkwamen dan waarmee rekening is gehouden bij het opstellen van de regionale bestuursovereenkomst. De kosten zijn ten behoeve van dat gesprek toen opgesplitst in kosten voor aanleg van de Zoetwaterfabriek en kosten voor groot onderhoud aan het zandfilter. Voor de geloofwaardigheid van Delfland was het nodig deze kosten apart te begroten en te verwerken in aparte investeringsvoorstellen. Het gesprek met de samenwerkingspartners heeft geleid tot een aanzienlijke reductie van het financiële vraagstuk

voor de Zoetwaterfabriek.
Intern Delfland worden de VV-voorstellen voor S.C.H.O.O.N. en het Zandfilter evenwel gelijktijdig en met verwijzing naar elkaar aangeboden ter besluitvorming. Ook in de realisatie worden deze onderdelen als één geheel opgepakt.

Afweging renovatie of nieuwbouw zandfilter
In het ontwerpproces voor de Zoetwaterfabriek is een afweging gemaakt tussen opknappen van het bestaande zandfilter of de bouw van een geheel nieuw zandfilter.
Het bestaande zandfilter is circa 20 jaar oud. Hier moeten pompen vervangen worden, moeten de elektrische installatie en de besturing vernieuwd worden, evenals diverse mechanische onderdelen.

De investering voor een nieuw zandfilter van een dergelijke omvang komt op circa € 15 miljoen. Op basis van kosten is uitgegaan van groot onderhoud aan het bestaande zandfilter.

Aanpassing en nieuwbouw doseerinstallaties
De huidige methanolopslag- en doseerinstallatie is ook 20 jaar oud en dient gereviseerd te worden. De exploitatiekosten van de huidige installatie zijn hoog aangezien de installatie bovengronds is gebouwd en de regelgeving aangescherpt is. Een groot deel van deze kosten komt voort uit uitgebreide veiligheidsinstallaties en de daarbij behorende wekelijkse controles.

Door een nieuwe methanolopslag- en doseerinstallatie ondergronds (in een terp) te realiseren wordt de installatie intrinsiek veiliger. Ook vervallen in geval van ondergrondse realisatie de huidige veiligheidseisen zoals een doormelding naar de brandweer en een brandblusinstallatie. Hierdoor zijn de exploitatiekosten lager.

In de uitwerking is uitgegaan van nieuwbouw van een ondergrondse methanolopslag- en doseerinstallatie. Gekozen is voor een minimale opslagcapaciteit voor methanol van 60 m3 om voldoende buffering te hebben. Hierdoor is het ook mogelijk om een volledige tankauto te lossen in de opslagtank.

Naast toevoeging van methanol is ook toevoeging van metaalzouten nodig. Het bestaande gebouw en de bestaande installaties van de methanolopslag kunnen gebruikt worden voor de metaalzoutopslag en -dosering. De veiligheidseisen voor de opslag van metaalzout zijn veel minder streng dan voor methanol. Vanuit de circulaire gedachte wordt bij de metaalzoutopslag zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de bestaande voorzieningen (gebouw en bijbehorende voorzieningen zoals lekbakken).
Om voldoende buffering te hebben is een minimale opslagcapaciteit van ca 80 m3 noodzakelijk. De bestaande methanolopslag bestaat uit 2 opslagtanks van elk 40 m3 en is daarmee te gebruiken voor de opslag van metaalzouten.

15. Bijlagen

1. SSK raming (vertrouwelijk)

Groot onderhoud zandfilter AWZI DGL

Dossiernummer : 1092
Vergaderdatum : 14 februari 2019

Hoogheemraadschap van
Delfland

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 8 januari 2019, dossiernummer 1092;

gelezen het positieve advies van de commissie Gezond, schoon en gezuiverd water;

overwegende dat:
- voor gebruik bij de te bouwen Zoetwaterfabriek op AWZI De Groote Lucht een zandfilterinstallatie nodig is;
- de bestaande zandfilterinstallatie op De Groot Lucht met relatief beperkte middelen geschikt kan worden gemaakt voor gebruik bij de Zoetwaterfabriek;

Gelet op:
- artikel 77 en 99 van de Waterschapswet;

Besluit:
1. Het investeringsplan voor groot onderhoud aan zandfilterinstallatie De Groote Lucht, ter grootte van € 2.330.000,-, vast te stellen;
2. Het gecombineerd ontwerp- en uitvoeringskrediet voor groot onderhoud aan zandfilterinstallatie De Groote Lucht, ter grootte van € 2.100.000,-, beschikbaar te stellen;

Aldus besloten in de openbare vergadering van 14 februari 2019

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Hoogheemraadschap van Delfland

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	983
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	14 februari 2019
Agendapunt	H.01
Omschrijving	Nota activabeleid

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Bestuur, organisatie en bedrijfsvoering	29 januari 2019
Verenigde Vergadering	**14 februari 2019**

Voorgesteld besluit

Gevraagd besluit VV:

1. De (geactualiseerde) nota Activabeleid 2018 zoals in bijlage 1 opgenomen, vast te stellen, met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2018;
2. Het nog in werking zijnde investeringsdeel van de nota Investerings- en Activabeleid (IAB), kenmerk 812577, vastgesteld op 20 december 2012, met ingang van 1 januari 2018 buiten werking te stellen;
3. De nota Activabeleid 2017, kenmerk 1287103, vastgesteld op 17 november 2016, met ingang van 1 januari 2018, buiten werking te stellen;
4. Kennis te nemen van de uitvoeringsregels investeringsproces.

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp: Nota activabeleid 2018 en uitvoeringsregels investeringsproces
Dossiernummer: 983

Gevraagd besluit VV:

1. De (geactualiseerde) nota Activabeleid 2018 zoals in bijlage 1 opgenomen, vast te stellen, met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2018;
2. Het nog in werking zijnde investeringsdeel van de nota Investerings- en Activabeleid (IAB), kenmerk 812577, vastgesteld op 20 december 2012, met ingang van 1 januari 2018 buiten werking te stellen;
3. De nota Activabeleid 2017, kenmerk 1287103, vastgesteld op 17 november 2016, met ingang van 1 januari 2018, buiten werking te stellen;
4. Kennis te nemen van de uitvoeringsregels investeringsproces.

1. Probleemstelling – context

Op 15 februari 2018 heeft de verenigde vergadering het bestuursvoorstel "Balansverkorting: exploitatie en kasstroom meer in lijn" vastgesteld. Naar aanleiding hiervan worden met ingang van 1 januari 2018 immateriële activa en bouwrente niet meer geactiveerd, maar direct ten laste van het exploitatieresultaat verantwoord.
In lijn met het bestuursvoorstel "Balansverkorting: exploitatie en kasstroom meer in lijn", is op 20 december 2018 door de verenigde vergadering besloten om de aan investeringsprojecten toegerekende personeelskosten niet langer te activeren en deze ten laste te brengen van de exploitatiebegroting.

Door bovenstaande wijzigingen is actualisatie van de nota Activabeleid 2017 noodzakelijk. Actualisatie is verder nodig vanwege de invoering van het (nieuwe) financieel systeem Prosa.

In het kader van administratieve eenvoud wordt voorgesteld om het nog in werking zijnde investeringsdeel van de nota Investerings- en Activabeleid (IAB) te laten vervallen. De nota Investeringsbeleid is niet wettelijk verplicht en alle noodzakelijke beleidskaders ten aanzien van het investeringen zijn reeds in de vigerende verordening Beleids- en Verantwoordingsfunctie Delfland 2017 opgenomen.

2. Beoogd effect

Een vastgestelde nota Activabeleid 2018 waarin het actuele beleid ten aanzien van activa is opgenomen.

3. Kernboodschap

Met terugwerkende kracht is vanaf 1 januari 2018 een geactualiseerde nota Activabeleid 2018 van kracht die voldoet aan de geldende wet- en regelgeving en waarin eerdere door de verenigde vergadering vastgestelde beleidswijzigingen zijn doorgevoerd. De uitvoeringsregels voor het investeringsproces zijn hierop ook aangepast.

4. Historie - eerdere besluitvorming

- Nota Investerings- en Activabeleid (IAB), vastgesteld in VV van 20 december 2012;
- Nota Activabeleid 2017, vastgesteld in de VV van 17 november 2016;
- Verordening Beleids- en verantwoordingsfunctie Delfland 2017;
- Uitvoeringsregels nota Investerings- en Activabeleid, vastgesteld door het DMT op 28 mei 2014.

5. Regelgeving en Beleid

- Waterschapswet artikel 108 en 109;
- Waterschapsbesluit;
- Verordening Beleids- en verantwoordingsfunctie Delfland 2017, artikel 13.

6. Financiën

De voorliggende besluiten hebben geen financiële consequenties. Het gaat om actualisatie van beleid op basis van eerder door de verenigde vergadering genomen besluiten. Bij die eerdere besluitvorming zijn de financiële consequenties beschreven en afgewogen.

7. Duurzaamheid

Niet van toepassing.

8. Organisatorische en personele consequenties

Niet van toepassing.

9. OR/GO

Niet van toepassing.

10. Risico- en beheersmaatregelen

Niet van toepassing.

11. Communicatie (in- en extern)

Niet van toepassing.

12. Bekendmaking en vervolgprocedure

De nota Activabeleid 2018 zal, nadat deze is vastgesteld door de VV, worden bekend gemaakt in het Waterschapsblad en worden gepubliceerd in het Algemeen Management Handboek (AMH) van Delfland.

13. Bevoegd orgaan

De verenigde vergadering heeft het budgetrecht en is op grond hiervan bevoegd om de nota Activabeleid vast te stellen, op basis van artikel 108 van de Waterschapswet.

14. Toelichting

Het beleid ten aanzien van de activering van immateriële activa en toegerekende rente in de bestaande nota Activabeleid 2017 is niet meer actueel door de besluitvorming over de "balansverkorting: exploitatie en kasstroom meer in lijn" op 15 februari 2018. De besluitvorming ten aanzien van het niet langer activeren van aan investeringsprojecten toegerekende personeelskosten leidt ook tot het actualiseren van de bestaande nota Activabeleid.
De doorgevoerde wijzingen ten opzichte van de nota Activabeleid 2017 betreffen:

1. Het niet meer activeren van immateriële activa;
2. Het niet meer activeren van toegerekende rente;
3. Het niet meer activeren van aan investeringsprojecten toegerekende personeelskosten;
4. Het vervallen van de bijlage 'Beslisboom bijdrage aan activa van derden';
5. Het opnemen van de criteria voor het mogelijk activeren van bijdragen in activa van derden, waarbij sprake is van economisch eigendom.

Door de invoering van het financieel systeem Prosa per 1 januari 2018 zijn wijzigingen doorgevoerd die het beleid in de bestaande nota Activabeleid raken:

6. De kosten van nazorg worden geactiveerd en niet meer ten laste van de exploitatie gebracht;

Daarnaast zijn de volgende onderwerpen in de nota Activabeleid scherper geformuleerd en/of toegevoegd:

7. Erfpacht
8. Levensduurverlengende investeringen

Op 8 januari 2019 heeft D&H de uitvoeringsregels Investeringsproces vastgesteld, onder gelijktijdige buitenwerkingstelling van de uitvoeringsregels nota Investerings- en Activabeleid uit 2014, van toepassing zijnde op de nota Investerings- en Activabeleid (IAB) uit 2012. De uitvoeringsregels investeringsproces zijn ter informatie als bijlage opgenomen.

15. Bijlagen

1. Nota activabeleid 2018;
2. Uitvoeringsregels investeringsproces.
3. Tabel wijzingen ten opzichte van nota Activabeleid 2017;

Dossiernummer : 983
Vergaderdatum : 14 februari 2019

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 8 januari 2019, dossiernummer 983;

gelezen het positieve advies van de commissie Bestuur, organisatie en bedrijfsvoering,

overwegende dat:
- Het beschreven beleid in de bestaande nota Activabeleid 2017 niet meer actueel is door de besluitvorming over de 'balansverkorting' op 15 februari 2018, de invoering van het nieuwe financieel systeem en besluitvorming ten aanzien van het niet langer activeren van toegerekende interne personeelskosten;
- Het beschreven investeringsbeleid in (het nog in werking zijnde investeringsdeel van) de nota IAB in de verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Delfland 2017 is opgenomen en niet wettelijk verplicht is;

Gelet op:
- artikel 77 van de Waterschapswet;
- alle andere relevante wetgeving

Besluit:
1. De (geactualiseerde) nota Activabeleid 2018 zoals in bijlage 1 opgenomen, vast te stellen, met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2018;
2. Het nog in werking zijnde investeringsdeel van de nota Investerings- en Activabeleid (IAB), kenmerk 812577, vastgesteld op 20 december 2012, met ingang van 1 januari 2018 buiten werking te stellen;
3. De nota Activabeleid 2017, kenmerk 1287103, vastgesteld op 17 november 2016, met ingang van 1 januari 2018, buiten werking te stellen;
4. Kennis te nemen van de uitvoeringsregels investeringsproces.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 14 februari 2019

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Hoogheemraadschap van Delfland

Nota activabeleid 2018

Versie VV d.d. 14 februari 2019

Inhoudsopgave

1 Inleiding 3
1.1 Inleiding 3
1.2 Leeswijzer 3
2 Activabeleid 4
2.1 Indeling Activa 4
2.1.1 Immateriële vaste activa 4
2.1.2 Materiële vaste activa 4
2.1.3 Financiële vaste activa 5
3 Activeren en waarderen 5
3.1.1 Voorwaarden voor activering 5
3.1.2 Waardering 6
3.1.3 Start afschrijving 6
3.1.4 Componentenmethode 6
3.1.5 Levensduurverlengende investeringen 7
3.1.6 Desinvestering 7
3.1.7 Het economische eigendom 7
3.1.8 Onderzoek en ontwikkeling 8
3.1.9 Overige bepalingen 8
4 Afschrijving vaste activa 8
4.1.1 Afschrijvingsmethode 9
4.1.2 Afschrijvingstermijn 9
4.1.3. Versneld afschrijven 9
4.1.4 Verkoop en buitengebruikstelling 9

Bijlage 1 Tabel Afschrijvingstermijnen 1
Bijlage 2: Beslisboom investeringen 2
2
Bijlage 3: Criteria voor het bepalen van economisch eigendom 3

1 Inleiding

1.1 Inleiding

Voorliggende nota is een actualisatie van de nota Activabeleid 2017. De aanleiding voor actualisatie is de 'balansverkorting, die door de VV op 15 februari 2018 is vastgesteld. Hiermee zijn exploitatie en kasstroom meer in lijn gebracht. Een tweede reden voor actualisatie is de overgang naar een nieuw financieel systeem (Prosa), waardoor deelactivering mogelijk is.

Wettelijke kaders
Het omgaan met activa is wettelijk geregeld in artikel 4.40 tot en met 4.43 en artikel 4.63 tot en met 4.68 van het Waterschapsbesluit.
In deze artikelen zijn de belangrijkste regels opgenomen ten aanzien van de waardering en afschrijving van activa.

Op basis van artikel 108 van de Waterschapswet heeft Delfland de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Delfland vastgesteld. Deze verordening heeft betrekking op het financieel beleid, het financieel beheer en de financiële organisatie van Delfland. Deze beleidsnota activabeleid is een uitwerking de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie.

De ingangsdatum van deze nota activabeleid is bepaald op 1 januari 2018, met uitzondering van het niet meer activeren van toegerekende personeelskosten. Dit geldt met als ingangsdatum 1 januari 2019.

1.2 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 gaat in op de indeling en definities van activa.
In hoofdstuk 3 wordt de waardering en activering van vaste activa uitgewerkt.
Hoofdstuk 4 behandelt de afschrijving van de vaste activa waarbij wordt ingegaan op methode, termijn en buitengebruikstelling.

2 Activabeleid

Onder een investering wordt verstaan: het vastleggen van vermogen in objecten, waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt[1] en waarvan de kosten op de balans worden opgenomen en door middel van jaarlijkse afschrijvingen ten laste van de exploitatie worden gebracht.
Activeren is het presenteren van de financiële waarde van het aangeschafte of vervaardigde kapitaalgoed met meerjarig nut, dat vanaf dat moment als bezitting kan worden beschouwd.

Afschrijven is het op een methodische wijze in de boekhouding (verslaglegging en verslaggeving) tot uitdrukking brengen van de waardedaling van een kapitaalgoed over een bepaalde periode.

2.1 Indeling Activa

Op grond van artikel 4.40 van het Waterschapsbesluit worden de volgende activa onderscheiden:

1. Immateriële vaste activa
2. Materiële vaste activa
3. Financiële vaste activa

2.1.1 Immateriële vaste activa [2]

Dit zijn activa die niet stoffelijk zijn en evenmin als financiële activa kunnen worden aangemerkt; hiertoe behoren:

- Kosten verbonden aan het sluiten geldleningen en het saldo van agio en disagio;
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief (niet zijnde kosten voor onderzoek voor investeringsprojecten);
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden.

Met ingang van 1 januari 2018 worden als gevolg van het besluit *'Balansverkorting: exploitatie en kasstroom meer in lijn'* uitgaven die niet als materiële of financiële vaste activa worden aangemerkt niet meer geactiveerd, maar direct ten laste van het exploitatieresultaat gebracht, met uitzondering van bijdragen in derden waarbij sprake is van economisch eigendom (zie ook paragraaf 3.1.8.).

2.1.2 Materiële vaste activa[3]

Materiële vaste activa zijn kapitaaluitgaven waartegenover bezittingen staan die niet als financiële vaste activa kunnen worden aangemerkt, zoals:

- Gronden;
- Erfpachtrecht op gronden;
- Vervoermiddelen en werktuigen;
- Overige duurzame bedrijfsmiddelen;
- Kantoren, dienstwoningen en centrale werkplaatsen;
- Waterkeringen;

[1] Notitie materiële vaste activa 2017, Commissie BBV
[2] Art. 34 BBV
[3] Art. 35 BBV

- Watergangen, kunstwerken en gemalen die ten behoeve van het waterkwaliteitsbeheer worden ingezet;
- Zuivering technische werken;
- Wegen;
- Vaarwegen en havens.

Tot de balanspost 'materiële vaste activa' behoren ook de zogenaamde 'onderhanden werken' van het waterschap. Onderhanden werken zijn werken waarvan de bouw (uitvoering) op balansdatum al is begonnen maar die nog niet zijn afgerond.

2.1.3 Financiële vaste activa [4]

Tot de financiële vaste activa behoren de aan derden beschikbaar gestelde financiële middelen met een looptijd van één jaar en langer, zoals:

- De aan derden verstrekte, langlopende geldleningen (looptijd langer dan 1 jaar);
- De langlopende deelnemingen van het waterschap, zoals aandelen;
- Overige financiële uitzettingen (niet vallend onder bovengenoemde 2 posten).

3 Activeren en waarderen

De activering van investeringsuitgaven leidt ertoe dat de kosten door middel van afschrijvingen over meerdere jaren worden verdeeld. Bij activering wordt een onderscheid gemaakt tussen investeringen en investeringsprojecten.

- Bij investeringen is sprake van de aanschaf van een goed met een meerjarig nut. Het activum wordt dan kant en klaar aangeschaft. Voorbeelden zijn aankoop van materieel en software
- Bij investeringsprojecten gaat het om het vervaardigen van een vast activum door de aanschaf van goederen en diensten. Voorbeelden zijn de aanleg van watergangen en de bouw van een gemaal.

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de waardering van de vaste activa (zowel investeringen als investeringsprojecten) met daarbij de volgende onderwerpen:

1. Voorwaarden voor activering;
2. Waardering;
3. Start afschrijving;
4. Componentenmethode
5. Levensduur verlengende investeringen
6. Desinvestering;
7. Economisch eigendom
8. Onderzoek en ontwikkeling
9. Overige bepalingen.

3.1.1 Voorwaarden voor activering

Hierna worden de twee voorwaarden beschreven waaraan moet worden voldaan voordat een uitgave geactiveerd kan worden. Indien aan een van deze voorwaarden niet wordt voldaan, komt de uitgave ten laste van de exploitatie.

Meerjarig nut
Een uitgave kan alleen worden geactiveerd wanneer deze meerjarig nut heeft. In alle andere gevallen komt deze ten laste van de exploitatie.

[4] Art. 36 BBV

Ondergrens voor activering
In het kader van vastgestelde begrotingsregels en doelmatigheid is het gewenst minimumbedragen voor activering van investeringsuitgaven vast te stellen.
Op grond van redelijkheid en de gehanteerde minimumgrens door andere waterschappen worden onderstaande minimumbedragen voor activering gehanteerd:

- Voor alle materiële activa € 100.000,-

Voor de financiële vaste activa wordt geen minimumbedrag gehanteerd omdat deze altijd hun oorspronkelijke waarde behouden en het wenselijk is de deelneming op de balans zichtbaar te hebben.

Deelactivering
Indien sprake is van nazorg die in het lopende boekjaar nog niet is afgerond, wordt door middel van deelactivering, het project afgesloten en geactiveerd exclusief de reeds gemaakte kosten van nazorg. De kosten uit de nazorgfase worden na afronding van de nazorgfase geactiveerd.

3.1.2 Waardering

De activa moeten worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of de vervaardigingsprijs[5].

- De verkrijgingsprijs heeft betrekking op investeringen en betreft dan de inkoopprijs en bijkomende kosten.
- De vervaardigingsprijs heeft betrekking op investeringsprojecten en omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

De toegerekende personeelskosten worden met ingang van 1 januari 2019 niet meer als onderdeel van de vervaardigingsprijs gezien. Bouwrente is met ingang van 1 januari 2018 geen onderdeel meer van de vervaardigingsprijs.
Voor in erfpacht uitgegeven gronden geldt de uitgifteprijs van de eerste uitgifte als verkrijgingsprijs. Gronden in eeuwigdurende erfpacht worden gewaardeerd tegen registratiewaarden. [6]

Kosten die onlosmakelijk met de betreffende investering zijn verbonden, worden geactiveerd en betreffen:

- Externe projectkosten (directe aankoop; kosten aannemers, adviseurs en toezicht; grond- en verwervingskosten);
- Bijdragen van derden (bijdragen van derden met een directe relatie met het activum worden in één bedrag op het activum in mindering gebracht).

3.1.3 Start afschrijving

Zowel voor investeringen als investeringsprojecten geldt dat de afschrijving start in het eerste jaar na het moment van activering.

3.1.4 Componentenmethode
De componentenmethode houdt in dat verschillende samenstellende delen van een materieel vast actief, die afzonderlijk vervangen kunnen worden, afzonderlijk worden

[5] Lid 1 art. 63 BBV
[6] Lid 4 art. 63 BBV

afgeschreven op basis van de individuele waardevermindering van die delen. Per deel kan de technische of economische levensduur verschillen.
De opsplitsing in componenten wordt bepaald aan de hand van de aard van de economische of technische levensduur. De componentenbenadering resulteert dus in verschillende afschrijvingstermijnen voor onderdelen van een activum.

Bij de componentenmethode wordt een activum gesplitst in onderdelen voor het bepalen van de afschrijvingsduur. Hierbij worden de drie componenten onderscheiden:

- Grond
- Bouwkundige werken
- Elektro en mechanische installaties.

Indien een investering bestaat uit twee of meer van de bovengenoemde componenten wordt de componentenmethode toegepast.
Voor activering van investeringen en renovatie aan een bestaand activum met een levensduurverlengend karakter, moet de componentenmethode worden toegepast. De afschrijvingstermijn mag in dat geval niet langer zijn dan de (nieuwe) verwachte resterende levensduur van het totale object

Een uitzondering wordt gemaakt voor polder- en boezemkaden, waterbergingen en bergingsgebieden. Deze investeringen worden gezien als één geheel en als zodanig geactiveerd en afgeschreven.

3.1.5 Levensduurverlengende investeringen [7]

Levensduurverlengende investeringen zijn investeringen die worden gepleegd ten behoeve van een bestaand actief en expliciet leiden tot een substantiële levensduurverlenging van het betreffende actief. Bijvoorbeeld, het renoveren (= vernieuwen naar de huidige maatstaven en normen) van een gebouw.
Het gaat hier dus niet om (groot)onderhoud. Onderhoud is niet levensduurverlengend, maar dient om het actief gedurende zijn levensduur in goede staat te houden.

3.1.6 Desinvestering

Een activum dat buiten gebruik wordt gesteld, wordt op dat moment ook volledig afgewaardeerd (art 4.68 lid 3 Waterschapsbesluit). De afwaardering geschiedt door middel van een extra afschrijving ter hoogte van de resterende boekwaarde op het moment van buiten gebruikstelling.

3.1.7 Het economische eigendom

Met ingang van 1 januari 2018 worden bij Delfland als gevolg van de besluitvorming over de zogenaamde 'balansverkorting uitgaven aan immateriële activa niet meer geactiveerd, maar ten laste van de exploitatie gebracht. Dit geldt ook voor bijdrage aan activa van derden. Voor het bepalen of er sprake is van een bijdrage aan activa in eigendom van derden is het economisch eigendom doorslaggevend[8]. Economisch eigendom is onder andere afhankelijk van bij welke partij het prijsrisico ligt en bij wie de beschikkingsmacht berust. Aan beide criteria moet worden voldaan. Onder beschikkingsmacht wordt verstaan de mogelijkheid doorslaggevende invloed uit te oefenen op het zakelijke en financieel beleid van een entiteit teneinde economische voordelen te verkrijgen uit haar activiteiten[9].

[7] Notitie materiële vaste activa 2017, Commissie BBV
[8] Bron: Richtlijnen voor de jaarverslaggeving 212.207
[9] Bron: Richtlijnen voor de jaarverslaggeving 210.212/216.105[10] BBV, artikel 13 lid d

Dit betekent dat je alles kan en mag doen, behalve het juridisch eigenaarschap te verkopen.

Door middel een aantal vragen kan worden vastgesteld of een bijdrage aan activa in eigendom van derden voldoet aan de criteria van economisch eigendom. In bijlage 2 zijn deze vragen opgenomen.

Indien alle vragen met een ja worden beantwoord, wordt de uitgave betiteld als economisch eigendom en moet hiermee worden geactiveerd als materiële vast activa. Indien één criterium met een 'nee' wordt beantwoord, dan is de uitgave een 'bijdrage aan activa in eigendom van derden' en komt de bijdrage ten laste van de exploitatie.

3.1.8 Onderzoek en ontwikkeling

De kosten voor onderzoek en ontwikkeling die leiden tot een materieel vast activum worden in de stichtingskosten van dit activum opgenomen en als materieel vast activum afgeschreven.
De kosten voor onderzoek en ontwikkeling die niet direct ten dienste staan van de vervaardiging van een materieel vast activum worden niet geactiveerd, maar ten laste van de exploitatie gebracht.

3.1.9 Overige bepalingen

Naast de hierboven geformuleerde uitgangspunten gelden de volgende door de wetgever vastgelegde bijzonderheden.

1. Bijdragen van derden die in directe relatie staan met het activum worden op de waardering van het activum in mindering gebracht (artikel 4.65, lid 2 Wb). Het is niet toegestaan om middelen uit een reserve in mindering te brengen op de investering (artikel 4.65, lid 1 Wb).

2. Hoewel er geen bijdrage uit een reserve in mindering mag worden gebracht op de waarde, mogen wel de jaarlijkse kapitaallasten van de betreffende investering worden afgedekt door een daarvoor in het leven geroepen bestemmingsreserve.

3. Activa waarvoor het waterschap financiële leasecontracten is aangegaan en waarbij het economisch eigendom bij het waterschap berust, worden op basis van de nominale waarde gewaardeerd. Verwachte duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden in het betreffende boekjaar ten laste van de exploitatie gebracht (artikel 4.68, leden 1 en 2 Wb). Deelnemingen worden gewaardeerd tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgingsprijs of de vervaardigingsprijs.

4 Afschrijving vaste activa

Afschrijven is het boekhoudkundig verwerken van de waardevermindering van een activum. De waardevermindering komt daarbij ten laste van de exploitatie.

Voor wat betreft de afschrijving komt het volgende aan de orde:
1. Afschrijvingsmethode;
2. Afschrijvingstermijn;
3. Versneld afschrijven;
4. Verkoop van activa en buitengebruikstelling.

4.1.1 Afschrijvingsmethode

Delfland schrijft af op basis van de lineaire methode.[10]Hierbij wordt geen restwaarde gehanteerd. Dit betekent dat de afschrijving van een activum uit een jaarlijks gelijkblijvend bedrag bestaat. De afschrijving is gebaseerd op vastgestelde termijnen per soort investering. De afschrijving geschiedt onafhankelijk van het resultaat per boekjaar. Per activum kan door de VV tot een afwijking op de vastgestelde lineaire afschrijvingsmethode worden besloten.

4.1.2 Afschrijvingstermijn

De afschrijving wordt gebaseerd op de verwachte economische levensduur. In bijlage 1 is een tabel opgenomen van de nu bekende afschrijvingstermijnen per soort en onderdeel van een investering

Gronden
Op grond wordt niet afgeschreven omdat grond niet teniet gaat. Uitzonderingen hierop zijn:

- Grond met betrekking tot polder- en boezemkaden en het vergraven van grond tot water. Deze gronden worden afgeschreven omdat sprake is van het onderdeel worden van de kade en een overgang van grond naar water.
- De erfpacht voor (ondergrond) voor investeringen indien sprake is van een duurzaam lagere marktwaarde.[11]

Schattingswijziging
Indien de afschrijvingstermijn van een soort investering wijzigt, is sprake van een zogenaamde schattingswijziging. Dit betekent dat van de reeds geactiveerde investeringen de jaarlijkse afschrijving wordt gebaseerd op de dan geldende boekwaarde van het betreffende activum gedeeld door de resterende looptijd. Er vindt dus geen inhaalafschrijving plaats.

Stelstelwijziging
Van een stelstelwijziging is sprake als er een wijziging plaatsvindt in de "vrij te kiezen" waarderingsgrondslagen. Bij een stelstelwijziging worden bestaande (rest) boekwaarden niet herrekend, maar over de langere, dan wel kortere, dan wel gelijkblijvende verwachte gebruiksduur afgeschreven.

4.1.3. Versneld afschrijven

Afschrijvingen moeten zijn gebaseerd op de vastgestelde afschrijvingstermijnen en mogen niet resultaatafhankelijk zijn.
In het kader van administratieve eenvoud worden activa met een lagere boekwaarde dan € 2.500 op 31 december van enig jaar, door middel van een extra afschrijving afgeboekt.

4.1.4 Verkoop en buitengebruikstelling

Verkoop
Bij de verkoop van een activum wordt het verschil tussen de verkoopprijs en de boekwaarde van het activum ten laste of ten gunste van de exploitatie gebracht. Hierbij wordt het actief in één keer afgeschreven.

[10] BBV, artikel 13 lid d
[11] Lid 1 art. 63 BBV

Boekwinsten en/of – verliezen mogen niet worden verrekend met een investering of een investeringsproject maar komen ten gunste van de algemene middelen.

Buitengebruikstelling
Bij de buitengebruikstelling van een activum wordt de boekwaarde door middel van een extra afschrijving volledig afgeboekt.

Bijlage 1 Tabel Afschrijvingstermijnen

Afschrijvingstermijnen activabeleid Hoogheemraadschap Delfland (in jaren)			
Materiële vaste activa	**Onderdeel activum**	**Afschrijvingsduur in jaren**	**EMU - code**
Gronden en terreinen	Gronden	0	7200
	Grondwerken	15	7200
	Waterbergingen en bergingsgebieden inclusief grond	40	7200
Machines, apparaten en werktuigen	Machines en vaartuigen	10	7210
	Overige materieel	5	7210
Vervoermiddelen		5	7210
Bedrijfsgebouwen	Bouwkundig	40	7230
	Inrichting	10	7230
	Mechanisch/elektrisch bedrijfsgebouwen	15	7230
Woonruimten	Dienstwoning	40	7230
Grond-, weg- en waterbouwkundige installaties			
Watersysteemtaak:	Waterkeringen primaire	35	7240
	Reconstructie boezem- en polderkaden	25	7240
	Structurele aanpassingen (Natuurvriendelijke oevers, aanpassing infrastructuur incl. stuwen en duikers)	20	7240
	Bouwkundig	40	7250
	Elektrisch/Mechanisch	15	7250
	Stuwen en duikers (afzonderlijk)	8	7250
Zuiveringstaak:	Bouwkundig	30	7272
	Elektrisch/Mechanisch	15	7272
PPS-constructie:	AHR-project (bouwkundig, elekt. /mechanisch	25	7272
	Rioolpersleidingen	30	7271
	Mechanisch/elektrisch transportgemalen en -leidingen	15	7271
Groen gasinstallatie:	Bouwkundig	40	1263
	Elektrisch/Mechanisch	15	1263
	Werktuigbouw	15	1263
Wegen	Wegbruggen	30	7280
Vaarwegen en havens	Civieltechnisch	30	7290
	Sluisdeuren	30	7290
	Elektrisch/Mechanisch	15	7290
Overige materiële vaste activa	Software/hardware	5	7220

Bijlage 2: Beslisboom investeringen

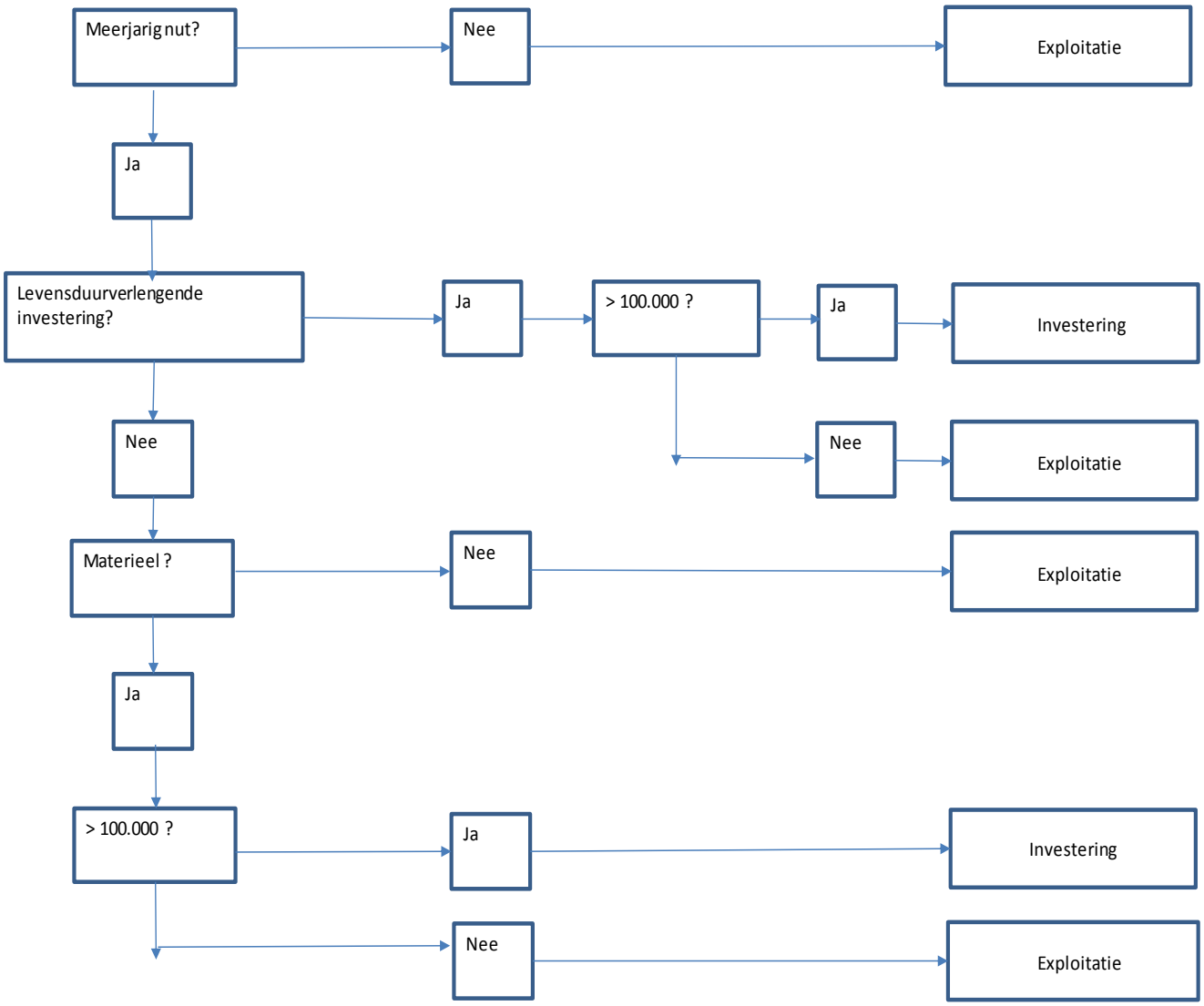

Bijlage 3: Criteria voor het bepalen van economisch eigendom

Prijsrisico	Ligt het prijsrisico van de investering bij Delfland? (Indien een vast bedrag wordt betaald aan een derden, dan ligt het prijsrisico niet bij Delfland)	Ja en waarom of nee
Beschikkingsmacht	Heeft de investering betrekking op de wettelijke taak van Delfland?	Ja en waarom of nee
	Is de legger van toepassing?	Ja of nee
	Voor werkzaamheden die derden aan de kades/waterberging etc. willen verrichten moet zij toestemming vragen aan Delfland? Delfland is aldus vergunningverlener.	Ja of nee

Hoofdstuk	Onderwerp	Wijziging inhoudelijk	Toelichting
1	Inleiding	*nee*	Toelichting op de actualisatie als gevolg van besluitvorming
2	**Activabeleid**		
2.1.1	Immateriële vaste activa	*ja*	Immateriële vaste activa worden met ingang van 2018 niet meer geactiveerd door de balansverkorting
2.1.2	Materiële vaste activa	*ja*	Opsomming van soorten materiële vaste activa geactualiseerd conform BBV
3	**Activeren en waarderen**		
3.1.1	Voorwaarden voor activering	*ja*	Wijziging als gevolg van invoering Prosa: deelactivering van nazorg opgenomen. Ondergrens voor activering van immateriële activa verwijderd
3.1.2	Waardering	*ja*	Toegerekende personeelslasten en toegerekende rente worden niet meer geactiveerd, maar ten laste van de exploitatie gebracht. Toelichting over waardering van in erfpacht uitgegeven gronden opgenomen.
3.1.5	Levensduur verlengend onderhoud	*ja*	Levensduur verlengend onderhoud en buitengewoon onderhoud vervangen door levensduurverlengende investeringen naar aanleiding van de BBV notitie materiële activa van december 2017 inzake het niet mogen activeren van onderhoud
3.1.7	Economisch eigendom	*ja*	Toelichting opgenomen over de bepaling van economisch eigendom in het kader van de gevolgen van de balansverkorting op de bijdragen in activa van derden
3.1.8	Bijdragen aan activa van derden	*ja*	Verwijderd; als gevolg van de balansverkorting niet meer van toepassing
3.1.9	Onderzoek en ontwikkeling	*ja*	Tekstdeel over immateriële vaste activa verwijderd
4.1.2	Afschrijvingstermijn	*ja*	Tekstdeel over bijdragen aan activa in eigendom van derden verwijderd. Toelichting over stelsel- en schattingswijzigingen opgenomen conform BBV
Bijlagen	Bijlage beslisboom investeringen	*ja*	Beslisboom geactualiseerd; activeringsgrens van € 50.000,- naar € 100.000,-; levensduurverlengende investeringen ipv levensduurverlengend onderhoud en bijdragen in activa van derden verwijderd.
	Bijlage beslisboom bijdrage aan activa in eigendom van derden	*ja*	Beslisboom verwijderd; uitgangspunten gewijzigd agv balansverkorting
	Bijlage afschrijvingstabel	*ja*	Immateriële vaste activa en bijdragen aan activa in eigendom van derden verwijderd, Groen gas installatie in tabel opgenomen
	Bijlage criteria economisch eigendom	*ja*	Tabel met criteria voor bepalen van economisch eigendom als nieuwe bijlage opgenomen

Hoogheemraadschap van Delfland

Uitvoeringsregels investeringsproces

Versie D&H 8 januari 2019
Hoogheemraadschap van Delfland
Sector Bedrijfsvoering/ team Financiën

Inhoud

1. Inleiding 5
2. Van investeringsbeleid naar investeringsproces 5
2.1 Definitie investering 6
2.2 Relatie tussen fasering Investeringsplan en kredietvorm 6
2.3 Projectfasen en kredietvormen 6
2.3.1 Onderzoeksfase en onderzoekskrediet 6
2.3.2 Ontwerpfase en ontwerpkrediet 7
2.3.3 Uitvoerings- en nazorgfase en uitvoeringskrediet 7
2.3.4 Uniforme Administratieve Voorwaarden voor Geïntegreerde Contractvormen (UAV-GC) 7
2.3.4.1 Besluitvormingsproces UAV-GC 7
2.3.4.2 Gecombineerde ontwerp- en uitvoeringsfase en gecombineerd ontwerp- en uitvoeringskrediet 7
2.3.5 Standaardsystematiek voor Kostenramingen (SSK)-methodiek 8
2.3.5.1 Investeringsplan en ontwerpkrediet 8
2.3.5.2 Investeringsplan en uitvoeringskrediet 8
2.3.5.4 Toelichting afwijken SSK-raming 8
2.4 Post 'Project Onvoorzien' 9
2.4.1. Werkwijze post 'project onvoorzien' 9
2.5 Besluitvorming investeringsplannen 9
2.5.1 Algemene regels 9
2.5.2 Scopewijzigingen 10
2.5.3 Aandachtspunten bij het opstellen van een investeringsvoorstel 10
2.6 Investeringen: verloop en afloop 10
2.6.1 Fasedocumenten 10
2.6.2 Investeringen: aanbesteding voor- of nadelen bij investeringen 10
2.6.3 Aangaan verplichting 11
2.6.4 Overschrijding op geraamde uitgaven en inkomsten investeringen 11
2.6.5 Termijn beschikbaarheid investeringsplan en kredieten 11
2.6.6 Besluit stopzetten project 11
Bijlage 1. Begrippenlijst – definities 11
Bijlage 2. Uitvoeringsregels investeringsproces: toelichtingen en formats 14
B 2.3.1 Onderzoeksfase en –onderzoekskrediet 15
B 2.4.2 Werkwijze post 'project onvoorzien' 15
B 2.5 Besluitvorming investeringsprojecten 16
Bijlage 3: overzicht financiering- & projectfaseringen 18

1. Inleiding

De uitvoeringsregels nota IAB, die van toepassing zijn op het beleid in de op 20 december 2012 door de Verenigde Vergadering (VV) vastgestelde Nota Investerings- en Activabeleid(I&A), zijn geactualiseerd naar aanleiding van:

De verhoging van de activeringsgrens van € 50.000,- naar 100.000,-
De vaststelling van de geactualiseerde nota activa beleid 2018;
Het laten vervallen van het nog in werking zijnde deel van de nota IAB (te weten het investeringsbeleid);
De invoering van het financieel systeem Prosa (nazorg onderdeel van de investering).

Het besluit om toegerekende personeelskosten niet meer te activeren.

Naast inhoudelijke actualisatie heeft een wijziging van de benaming plaatsgevonden, namelijk van uitvoeringsregels nota IAB naar Uitvoeringsregels investeringsproces.

Op basis van artikel 108 van de Waterschapswet heeft Delfland de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Delfland vastgesteld. Deze verordening heeft betrekking op het financieel beleid, het financieel beheer en de financiële organisatie van Delfland. Voorliggende Uitvoeringsregels investeringsproces zijn een uitwerking van artikel 7 en artikel 24 lid h van de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie en behandelen de uitwerking van het investeringsproces.
De "Uitvoeringsregels investerings- en activabeleid (versie mei 2014)" komen te vervallen, na vaststelling van de Uitvoeringsregels investeringsproces 2018 door het college, met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2018.

Opbouw Uitvoeringsregels investeringsproces
De opbouw van deze Uitvoeringsregels investeringsproces is als volgt. In hoofdstuk 2 worden de definitie van een investering en de diverse stappen in het investeringsproces behandeld.
In bijlage 1, Begrippenlijst, is een lijst opgenomen met de definities van de in dit document gehanteerde begrippen.
In de bijlage 2, Uitvoeringsregels investeringsproces: toelichtingen en formats, worden toelichtingen, formats, procesbeschrijvingen en andere voor het proces relevante documenten opgenomen.
In bijlage 3 wordt het overzicht financierings- & projectfaseringen weergegeven.

2. Van investeringsbeleid naar investeringsproces

De kaders die van toepassing zijn binnen het investeringsproces zijn als volgt:

a.) het beschikbaar stellen en intrekken van kredieten valt binnen het budgetrecht dat toebehoort aan de VV;
b.) er bestaan drie soorten krediet: onderzoeks-, ontwerp-, en uitvoeringskrediet;
c. De VV heeft een bedrag beschikbaar gesteld aan D&H om voorschotten voor onderzoekskrediet uit te verlenen. D&H heeft de bevoegdheid hiervoor gemandateerd aan de SD.
d.) het onderzoekskrediet, ontwerpkrediet en het uitvoeringskrediet worden in twee stappen door de VV beschikbaar gesteld, tenzij het UAV-gc betreft, want dan wordt in één keer een combinatiekrediet aangevraagd (combinatie van ontwerp- en uitvoeringskrediet);

e.) de post project onvoorzien, zoals opgenomen in de Standaardsystematiek voor Kostenramingen (SSK)- raming, wordt centraal voor alle "investeringsplannen" ingesteld.

2.1 Definitie investering

Investering:
Onder investeren wordt verstaan: het vastleggen van vermogen in objecten, waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt.
Criteria vaststellen investeringsplan(IP) en aanvragen krediet:

- Voor investeringen groter dan € 100.000 (inclusief btw) moet een investeringsplan vastgesteld worden door de VV. Op basis van het vastgestelde IP wordt bij de VV een ontwerp- en/of uitvoeringskrediet aangevraagd;
- Investeringen hebben een ondergrens van € 100.000 (inclusief btw). Uitgaven tot dit bedrag worden niet geactiveerd maar rechtstreeks ten laste van de exploitatie gebracht van het lopende boekjaar.
- Een aangevraagd krediet kan niet hoger zijn dan het IP minus de post project onvoorzien.

2.2 Relatie tussen fasering Investeringsplan en kredietvorm

Delfland kent ten aanzien van de investeringsprojecten de volgende fasen: onderzoeksfase, ontwerpfase, uitvoeringsfase en nazorgfase. Deze fasen worden gedekt door de volgende kredietvormen: onderzoekskrediet, ontwerpkrediet en uitvoeringskrediet. De nazorg wordt gedekt uit het uitvoeringskrediet. Voor de ontwerp- en uitvoeringsfase moet eerst een IP worden vastgesteld door de VV, voordat krediet kan worden aangevraagd.

In bijlage 3 zijn de fasen en bijbehorende kredietvormen weergegeven.

2.3 Projectfasen en kredietvormen

De dekking van projecten vindt als volgt plaats.

2.3.1 Onderzoeksfase en onderzoekskrediet

De onderzoeksfase wordt gevormd door de projectfasen initiatie en definitie. De onderzoeksfase leidt tot een Schetsontwerp (SO). Bij het schetsontwerp wordt een SSK-raming opgesteld.

Voor de definitiefase wordt door de secretaris-directeur(SD) een voorschot verstrekt uit het daarvoor door de VV gereserveerde 'algemeen onderzoekskrediet' dat dient als 'onderzoekskrediet'. De SD is daarvoor gemandateerd.
Aangezien de aanvraag van het kredieten altijd via de VV verloopt, wordt dit voorschot later als krediet aangevraagd bij de VV en dan teruggestort. (Zie bijlage 2 paragraaf B.2.3.1 voor format en instructies). Dit is alleen anders als het onderzoek niet tot een investeringsvoorstel leidt, dan komt het voorgeschoten bedrag ten laste van de exploitatie en kan op die manier worden teruggeboekt naar het 'algemeen onderzoekskrediet'.

Aan de hand van een Inkoopstrategie die tijdens de onderzoeksfase wordt bepaald, wordt de voorgenomen aanbestedingswijze van het project/werk vastgesteld. Dit houdt in dat kan worden gekozen een project/werk met een Rationalisatie en Automatisering Grond-, Water- en Wegenbouw (RAW) -bestek aan te besteden en te voorzien van een IP en apart ontwerp- en vervolgens uitvoeringskrediet. Als alternatief kan gekozen worden voor een gecombineerde aanbesteding van ontwerp en uitvoering (UAV-gc). Dit vraagt een gecombineerd krediet (ontwerp en uitvoering). (Zie verder paragraaf 2.3.4).

Leidt het onderzoek tot een investeringsproject dan wordt de VV gevraagd krediet voor de ontwerp- en/of uitvoeringsfase beschikbaar te stellen, waarbij ten laste van dat investeringskrediet ook de kosten van het onderzoek worden gebracht. Indien de VV het besluit neemt de voorgenomen investering niet door te zetten dan komen de kosten van het onderzoek ten laste van de exploitatie.
De raming aan het einde van de onderzoeksfase vormt de basis van het ontwerpkrediet ten behoeve van de ontwerpfase.

2.3.2 Ontwerpfase en ontwerpkrediet

De ontwerpfase wordt gevormd door de projectfasen Voorontwerp (VO), Definitief Ontwerp (DO) en Bestek. Als uit de onderzoeksfase blijkt dat het investeringsproject verder zal worden uitgevoerd en tot een ontwerp en/of tot uitvoering gaat leiden, wordt aan de VV ter vaststelling een investeringsvoorstel aangeboden met daarbij een investeringsplan en een ontwerpkrediet voor het uitvoeren van de fasen voorontwerp, definitief ontwerp en bestek.

Bij het IP en ontwerpkrediet wordt ter onderbouwing een Standaardsystematiek voor Kostenramingen (SSK)- raming (inclusief voorblad) als vertrouwelijke bijlage gevoegd. De kosten van de ontwerpfase worden gedekt uit het ontwerpkrediet. In de ontwerpfase worden de planning en de risicoanalyse geactualiseerd en een SSK-raming opgesteld voor de uitvoeringsfase, ten behoeve van de aanvraag uitvoeringskrediet.

Indien gebruik is gemaakt van een voorafgaand onderzoekskrediet, dienen de gemaakte onderzoekskosten in het aangevraagde ontwerpkrediet te worden meegenomen. Het onderzoekskrediet vloeit terug in het Algemene Onderzoekskrediet.

2.3.3 Uitvoerings- en nazorgfase en uitvoeringskrediet

De uitvoeringsfase wordt gevormd door de projectfasen Aanbesteding en Realisatie. Deze fasen worden opgevolgd door de Nazorgfase. Voor de genoemde projectfasen moet een geactualiseerd investeringsplan (IP) worden vastgesteld door de VV.
Op basis van het vastgestelde IP wordt bij de VV een uitvoeringskrediet aangevraagd. Bij het IP en uitvoeringskrediet wordt ter onderbouwing een Standaardsystematiek voor Kostenramingen (SSK)- raming (inclusief voorblad) als vertrouwelijke bijlage gevoegd. De kosten van de uitvoeringsfase, inclusief de nazorgfase, worden gedekt uit het uitvoeringskrediet.
De nazorgfase kent een maximumduur van 6 maanden. Indien zich situaties voordoen waarin deze termijn niet haalbaar is, kan na een gemotiveerde onderbouwing en goedkeuring door Concern control, worden afgeweken van de termijn van 6 maanden tot maximaal 12 maanden in totaal.

2.3.4 Uniforme Administratieve Voorwaarden voor Geïntegreerde Contractvormen (UAV-GC)

2.3.4.1 Besluitvormingsproces UAV-GC

Uniforme Administratieve Voorwaarden voor Geïntegreerde Contractvormen (UAV-GC) is een begripsvorm waartoe verschillende contractvormen worden gerekend en waarmee op eenduidige wijze, een overeenkomst wordt aangegaan met een opdrachtnemer voor de realisatie van een project (of werk), waarbij zowel de ontwerpactiviteiten als de uitvoering bij de opdrachtnemer(s) liggen. Aan de VV wordt ten behoeve van het project een IP en één kredietaanvraag voorgelegd voor het ontwerp- en uitvoeringskrediet.

2.3.4.2 Gecombineerde ontwerp- en uitvoeringsfase en gecombineerd ontwerp- en uitvoeringskrediet

De gecombineerde ontwerp- en uitvoeringsfase wordt gevormd door de projectfasen Contractfase, Aanbestedingsfase, Realisatiefase en nazorgfase. Deze combinatievariant start op basis van een SO, vanuit de Onderzoeksfase.

In voorkomende gevallen kan deze fase direct starten zonder een schetsontwerp, maar op basis van een werkomschrijving. Deze uitzondering kan alleen ingeval van:

- Te realiseren objecten/kunstwerken, waarvan al een standaard ontwerp en bestek voorhanden zijn.
- Een zeer korte voorbereidingstijd (< 2 maanden), waarbij o.b.v. een standaard werkomschrijving de realisatie kan starten. Uit oogpunt van doelmatigheid kan direct een ontwerp- en uitvoeringskrediet aan de VV aangevraagd worden.
- In het verlengde van een bestaand project een ander project (met een andere doelstelling) kan worden gerealiseerd. Uit oogpunt van doelmatigheid wordt direct ontwerp- en uitvoeringskrediet aangevraagd.

Voor beide varianten, met of zonder schetsontwerp, moet een investeringsplan (IP) vastgesteld worden door de VV. Op basis van het vastgestelde IP wordt bij de VV een gecombineerd krediet aangevraagd. Bij het IP en het combinatiekrediet wordt ter onderbouwing een Standaardsystematiek voor Kostenramingen (SSK)- raming (inclusief voorblad) als vertrouwelijke bijlage gevoegd. De kosten van de gecombineerde ontwerp- en uitvoeringsfase worden gedekt uit het gecombineerde krediet.

Indien gebruik is gemaakt van een voorafgaand onderzoekskrediet, worden de gemaakte onderzoekskosten opgenomen in het gecombineerde krediet en het onderzoekskrediet vloeit terug in het Algemeen Onderzoekskrediet.

Aanschaf
Bij aanschaf van activa waarbij geen onderzoeks- en ontwerpfase benodigd zijn kan ook in één keer het IP en de kredietaanvraag aan de VV voorgelegd worden ter vaststelling. Bijvoorbeeld bij grootschalige aanschaf hardware, vervangingsinvesteringen etc.

2.3.5 Standaardsystematiek voor Kostenramingen (SSK)-methodiek

2.3.5.1 Investeringsplan en ontwerpkrediet

Bij het investeringsvoorstel wordt een IP van het totale project vastgesteld en een ontwerpkrediet aangevraagd. Het IP wordt altijd gebaseerd op de mediaan van de SSK-raming (inclusief btw en exclusief bandbreedte). Het ontwerpkrediet wordt aangevraagd exclusief de post 'project onvoorzien' (inclusief btw en exclusief bandbreedte). De SSK-raming (inclusief voorblad) wordt vertrouwelijk als bijlage aan het voorstel toegevoegd.

2.3.5.2 Investeringsplan en uitvoeringskrediet

Bij het investeringsvoorstel wordt een geactualiseerd investeringsplan van het totale project vastgesteld en een uitvoeringskrediet aangevraagd. Het investeringsplan wordt altijd gebaseerd op de mediaan van de SSK- raming (inclusief btw en exclusief bandbreedte). Het uitvoeringskrediet wordt gebaseerd op de mediaan van de SSK-raming, exclusief de post 'project onvoorzien' (inclusief btw en exclusief bandbreedte). In de SSK-raming wordt verwezen naar de planning van het totale project en de risicoanalyse. De SSK- raming (inclusief voorblad) wordt vertrouwelijk als bijlage aan het voorstel toegevoegd. Daarnaast wordt in het bestuursvoorstel informatie over de planning en de risicoanalyse opgenomen.

2.3.5.4 Toelichting afwijken SSK-raming

Elk investeringsvoorstel wordt onderbouwd door een investeringsraming die gebaseerd is op de SSK- raming. De ambtelijke organisatie kan hiervan afwijken indien de VV hiertoe goedkeuring verleent. Dit gebeurt door middel van een VV-voorstel, waarin duidelijk toegelicht is waarom van het beleid wordt afgeweken. Het VV-voorstel bevat een vertrouwelijke financiële onderbouwing van het investeringsplan.

2.4 Post 'Project Onvoorzien'

2.4.1. Werkwijze post 'project onvoorzien'

Uitgangspunten 'project onvoorzien':
- Budget centraal bij secretarisdirecteur;
- 5% van het jaarlijkse investeringsraming conform begroting;
- SSK-raming inclusief post 'project onvoorzien';
- Bedrag kredietaanvraag exclusief post 'project onvoorzien'.

Procedure 'project onvoorzien':
Voor de dekking van de kosten van post 'project onvoorzien' is centraal een krediet 'project onvoorzien' ingesteld. Een aanvraag voor dekking uit de post 'project onvoorzien' loopt via de secretarisdirecteur.

De kosten die betrekking hebben op de post 'project onvoorzien' worden ten laste van het project verantwoord. Na goedkeuring door de secretarisdirecteur wordt het krediet ter hoogte van de geaccordeerde kosten naar het desbetreffende project gemuteerd. Indien het krediet, ten gevolge van 'project onvoorzien', hoger is dan het investeringsplan, dient het investeringsplan bij de eerstkomende P&C-mogelijkheid aan de VV ter besluitvorming worden voorgelegd.

Indien zich situaties voordoen kan achteraf krediet worden aangevraagd van de post 'project onvoorzien'. (Zie paragraaf 2.6.4)

Het aanvraagformulier dient door de volgende functionarissen te worden ondertekend;
- Opdrachtnemer
- Opdrachtgever
- Sectorcontroller
- Secretarisdirecteur

Voor het aanvragen van krediet uit de post 'project onvoorzien' zie bijlage 2.

2.5 Besluitvorming investeringsplannen

2.5.1 Algemene regels

De algemene regels met betrekking tot de besluitvorming van de investeringsplannen zijn:
1. Voor het investeringsplan en -krediet vindt altijd besluitvorming plaats door de verenigde vergadering;
2. Besluitvorming vindt plaats door de verenigde vergadering d.m.v. een expliciet investeringsplan bij de begroting, een separaat voorstel of een verzamelkrediet (IP en krediet voor meerdere projecten);
3. Scopewijzigingen dienen altijd aan de verenigde vergadering ter besluitvorming te worden voorgelegd (zie paragraaf 2.5.2 Scopewijzigingen);
4. Dreigende overschrijdingen worden altijd vooraf aan de verenigde vergadering gemeld (zie voor uitzondering paragraaf 2.6.4).
5. Het administratief toekennen (verwerking in PROSA) van het aangevraagde krediet vindt plaats na definitieve besluitvorming door de VV door vaststelling van het IP en toekenning van het krediet.
6. Voor investeringsvoorstellen bestaande uit meerdere, onderling samenhangende deelprojecten belang hoeft geen separaat (per investering) kredietvoorstel voorgelegd te worden aan de verenigde vergadering VV maar kan dit door middel van een aanvraag verzamelkrediet. Hierin kan voor diverse investeringen gelijk krediet aangevraagd worden. Het verzamelkrediet omvat het totaal van investeringen vanaf de initiatie – en

definitiefase tot en met de nazorgfase. Als er sprake is van een verzamelkrediet (IP en krediet zijn aan elkaar gelijk) is het niet mogelijk om gebruik te maken van de post project onvoorzien.

2.5.2 Scopewijzigingen

Gesproken wordt over een scopewijziging wanneer afgeweken wordt van hetgeen beschreven is in het eerder door VV vastgestelde investeringsplan (IP). Van een scopewijziging is pas sprake wanneer de aard en/of omvang van de te verrichten werkzaamheden na de wijziging significant afwijkt van hetgeen als scope is vastgelegd.

Voorbeelden van significante scopewijzigingen zijn: een wijziging van renovatie in nieuwbouw, locatiewijzigingen en wijzigingen die leiden tot veranderingen, waarover bijvoorbeeld specifieke afspraken met betrokken gemeenten zijn gemaakt. Voor dergelijke scopewijzigingen is goedkeuring van de verenigde vergadering vereist.

Scopewijzigingen worden betaald uit het projectbudget. Indien nodig wordt extra krediet aangevraagd bij de verenigde vergadering (zie 2.5.1 punt 5 en 6).

2.5.3 Aandachtspunten bij het opstellen van een investeringsvoorstel

Hieronder is een aantal aandachtspunten vermeld die van belang zijn bij het opstellen van een investeringsvoorstel. De bedoeling is dat hiermee meteen duidelijk is wat voor een aanvraag het betreft.

Voorstel tot besluit	Aandachtspunten
Titel	Opnemen dat het betreft het vaststellen IP en toekennen van ontwerp-, uitvoeringskrediet of combinatiekrediet.
Titel, besluit en paragraaf 6. Financiën	Opnemen naam project en projectnummer zoals deze zijn vastgelegd in PROSA
Titel, besluit en paragraaf 6. Financiën	Niet de algemene term 'krediet' gebruiken. Vermelden onderzoekskrediet, ontwerpkrediet, uitvoeringskrediet of gecombineerd ontwerp- en uitvoeringskrediet (UAV-gc)
Paragraaf 6. Financiën	In deze paragraaf duidelijk vermelden indien het UAV-gc betreft en dat daarmee een gecombineerd ontwerp- en uitvoeringskrediet wordt aangevraagd.

2.6 Investeringen: verloop en afloop

2.6.1 Fasedocumenten

Per project wordt een afsluitend fasedocument opgesteld en aan het projectdossier toegevoegd. Dit document omvat o.a. een evaluatie en een nacalculatie. Faserapporten worden in de definitie, - ontwerp, - realisatie- en nazorgfase opgesteld.

2.6.2 Investeringen: aanbesteding voor- of nadelen bij investeringen

Alle aanbestedingsvoordelen worden afgeraamd en altijd aan de verenigde vergadering (budgetrecht verenigde vergadering) teruggeven. Teruggave van het aanbestedingsvoordeel vindt altijd plaats in de bestuursrapportage of jaarrekening. Hiervan kan worden afgeweken indien uit de gunningsanalyse blijkt dat aannemer 'scherp' heeft aanbesteed, met als mogelijk gevolg meerwerk. In de bestuursrapportage of jaarrekening dient altijd een toelichting te komen waarom het volledige aanbestedingsvoordeel niet wordt teruggegeven aan de verenigde vergadering.

Bij aanbestedingsnadelen, die leiden tot overschrijding van het krediet met meer dan 10%, is vooraf goedkeuring door de VV nodig om het krediet te verhogen. Door de hiermee gemoeide extra tijd is doorgaans verlenging van de gestanddoeningsperiode van de aannemer nodig.

Claims van aannemers kunnen voorkomen worden door in de offerte-aanvragen c.q. aankondiging van aanbesteding van Delfland een voorbehoud te maken.

2.6.3 Aangaan verplichting

Zonder een door de VV beschikbaar gesteld onderzoeks-, ontwerp- of uitvoeringskrediet, is het niet toegestaan enige verplichting aan te gaan.

2.6.4 Overschrijding op geraamde uitgaven en inkomsten investeringen

Elke overschrijding van de bestedingsruimte die tot gevolg heeft dat het beschikbare krediet voor het project wordt overschreden, vereist vooraf goedkeuring van de verenigde vergadering. Uitzondering is de overschrijding van het krediet als gevolg van post 'project onvoorzien' (Zie ook par. 2.4.1).

Het college is bevoegd (artikel 9 van de Verordening beleids- en verantwoordingsfunctie Delfland), zonder voorafgaande toestemming van de verenigde vergadering, de voor een investering geraamde uitgaven met 10% te overschrijden en de geraamde inkomsten met 10% te onderschrijden met een maximum van € 500.000, indien deze mutaties passen binnen het vastgestelde beleid. Een dergelijke over- c.q. onderschrijding wordt achteraf aan de verenigde vergadering in de bestuursrapportage of jaarrekening gerapporteerd.

De ambtelijke organisatie kan uitsluitend gebruik maken van vorenstaand beleid, indien de desbetreffende portefeuillehouder vooraf de overschrijding schriftelijk goedkeurt. In alle andere gevallen dient een overschrijding vooraf te worden gemeld aan de verenigde vergadering.

Het is niet toegestaan om tussen afzonderlijke investeringen het investeringsplan en krediet te schuiven. Het overhevelen van restant krediet dient ter besluitvorming aan de verenigde vergadering worden voorgelegd.
Bij verzamelkredieten is het wel toegestaan om binnen het totaalkrediet krediet te verschuiven tussen de deelprojecten na goedkeuring van de interne opdrachtgever en de sectorcontroller.

2.6.5 Termijn beschikbaarheid investeringsplan en kredieten

Bij investeringen die na twee jaar nog niet in uitvoering zijn genomen of waarop geen tot amper (financiële) realisatie heeft plaatsgevonden, worden in overleg met de opdrachtgever in de jaarrekening het investeringsplan en krediet afgevoerd. Dit kan betekenen dat, wanneer nodig, deze investeringen opnieuw bij de eerstvolgende begroting en meerjarenraming moeten worden ingebracht.

2.6.6 Besluit stopzetten project

Indien de VV besluit een project stop te zetten, dan worden de kosten verantwoord ten laste van de exploitatie. Het project is hiermee ook afgesloten.

Bijlage 1. Begrippenlijst – definities

Bandbreedte
De bandbreedte geeft een indruk van de trefzekerheid van de SSK- raming. De ondergrens en de bovengrens geven de bandbreedte van de investeringskosten aan met

een daarbij behorend betrouwbaarheidsinterval. Het betrouwbaarheidsinterval is een percentage dat de kans aangeeft dat de kosten binnen de aangegeven bandbreedte van de SSK-raming uitkomen.

Basisraming
De basisraming is de som van bouwkosten, vastgoedkosten, engineeringkosten en overige bijkomende kosten.

Bouwkosten
De kosten die gemoeid zijn met de fysieke realisatie van een project.

Engineeringkosten
De kosten van de ontwerpers, ingenieurs, specialistische adviseurs en het projectmanagement.

Investeren
Het vastleggen van vermogen in objecten, waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt. Investeringen hebben een ondergrens van € 100.000,-.

Investeringskrediet
Een krediet is de feitelijke financiële ruimte welke beschikbaar wordt gesteld voor het aangaan van verplichtingen, het doen van uitgaven en het maken van interne kosten in het kader van een fase van een investeringsplan. Het krediet wordt beschikbaar gesteld door de verenigde vergadering. Voor elke mutatie van een investeringskrediet moet een besluit van de verenigde vergadering aanwezig zijn. Investeringskredieten die binnen Delfland worden gebruikt zijn het onderzoekskrediet, het ontwerpkrediet en het uitvoeringskrediet.

Investeringsplan
Een investeringsplan is een planmatige beschrijving van een project voor het realiseren van een object. Het plan bevat een omschrijving (projectscope), oplossingsrichting(en) en investeringsraming gebaseerd op de SSK-systematiek inclusief risicoanalyse.

Investeringsplanning
Overzicht van de investeringen waarvan de start van de uitvoering c.q. het moment van aanschaffing in het begrotingsjaar is gepland. In dit overzicht zijn opgenomen de raming van de investeringsuitgaven (vervangingsinvesteringen en nieuwe investeringen) en van de aan de investeringen gerelateerde inkomsten.

Investeringsraming
Een investeringsraming maakt onderdeel uit van het investeringsplan en is opgesteld conform de SSK-systematiek. De investeringsraming geeft de prognose van de totale kosten.

Mediaan
De mediaan is de middelste waarde van de SSK-raming.

Nazorgfase
De nazorgfase (onderhoudstermijn) dient ervoor om de overeengekomen restpunten af te werken binnen het inmiddels gerealiseerde projectresultaat. Verder wordt in deze fase het project geëvalueerd en vindt er een nacalculatie plaats.

Onderzoekskrediet
Financiële ruimte die uit het (algemeen) onderzoekskrediet beschikbaar wordt gesteld. Deze ruimte is in zijn geheeld goedgekeurd door de verenigde vergadering. Hiermee kan verkennend onderzoek worden gedaan maar ook kan men zoeken naar

oplossingsrichtingen voor knelpunten. Voor het aanvragen van een onderzoekskrediet is het niet nodig naar de verenigde vergadering te gaan.
Een onderzoek kan leiden tot één of meerdere investeringsprojecten. In dat geval zal er aan het eind van een onderzoek een investeringsplan liggen waarmee een ontwerpkrediet kan worden aangevraagd.

Ontwerpkrediet
Dit betreft de financiële ruimte die door de verenigde vergadering beschikbaar wordt gesteld op basis van het investeringsplan. Hiermee kan toegewerkt worden naar een definitief ontwerp van het project. De kosten van de ontwerpfase (deze fase wordt gevormd door de projectfasen: voorlopig ontwerp, definitief ontwerp en bestek) worden gedekt uit het ontwerpkrediet.

Onvoorziene kosten (object onvoorzien)
De onvoorziene kosten bestaan uit toeslagen op de voorziene kosten. Ze zijn bedoeld als dekking van kosten die mogelijk nog ontstaan binnen de scope. Deze kosten ontstaan bijvoorbeeld door:
- ontwerpwijzigingen die binnen de scope en het programma van eisen vallen;
- een hogere complexiteit tijdens de uitvoering dan voorzien;
- voortschrijdend inzicht.

Onvoorzien is niet bestemd voor het dekken van scopewijzigingen!

Project
Een project wordt gedefinieerd als een eenmalige reeks van samenhangende activiteiten en taken, die zich doorgaans uitstrekt over meerdere vakgebieden, met een gedefinieerd einde en eindresultaat; er zijn vooraf gestelde randvoorwaarden voor tijd, geld en kwaliteit. Een project is niet jaargebonden.

Project onvoorzien
Project onvoorzien is een toeslag op de basisraming gerelateerd aan objectoverstijgende gebeurtenissen, als dekking voor onzekerheden op projectniveau binnen de scope, die niet horen bij een specifiek object, deelproject of een specifieke kostencategorie. Dit onderwerp wordt hieronder verder toegelicht.

Scope
Met de term "scope" worden de aard, omvang en beperkingen van een project aangeduid. De scope is onderdeel van het Investeringsplan (IP). Ook wordt met de scope bepaald wat het project wel en niet is en wat het project wel en niet moet bewerkstelligen (koppeling doelstelling). De scope is een omschrijving van dat "wat" gedaan moet worden. Dit geldt voor de scope van een project, de scope van een deelopdracht, maar ook voor de scope van een contract. De scope van het project betreft het werk dat moet worden gerealiseerd om het doel te bereiken. De scope is dus niet gelijk aan het projectresultaat. Het projectresultaat is datgene dat aan het einde moet worden opgeleverd. De scope is de definitie van de werkzaamheden die moeten worden verricht om uiteindelijk het projectresultaat op te kunnen leveren. In het investeringsplan (IP) wordt de scope beschreven.

SSK (Standaard Systematiek voor Kostenraming):
De SSK is een systematiek voor het maken van kostenramingen in de Grond, -Weg- en Waterbouw (GWW)-sector en een handreiking voor kostenmanagement. Het maken van ramingen van investerings- én levensduurkosten van projecten gebeurt met de SSK op eenduidige wijze. Daardoor zijn ramingen inzichtelijk en beter onderling vergelijkbaar.

UAV-GC
De Uniforme Administratieve Voorwaarden voor Geïntegreerde Contractvormen: een contractvorm waarbij zowel de ontwerpactiviteiten als de uitvoering bij de opdrachtnemers liggen, ook wel een D&C-contract (Design and Construct) genoemd.

Uitvoeringskrediet

De financiële ruimte die door de verenigde vergadering beschikbaar wordt gesteld op basis van het investeringsplan.

Vastgoedkosten
De kosten die nodig zijn voor de verwerving van vastgoed (grond & opstallen) waarvan het eigendom noodzakelijk is om het project te kunnen realiseren.

Verzamelkrediet
Van een verzamelkrediet is sprake als voor meerdere, onderling samenhangende deelprojecten met groot bestuurlijk-beleidsmatig belang een gezamenlijk kredietvoorstel voorgelegd wordt aan de verenigde vergadering. Het verzamelkrediet omvat het totaal van investeringen vanaf de initiatie – en definitiefase tot en met de nazorgfase. Als er sprake is van een verzamelkrediet (IP=krediet) is het niet mogelijk om gebruik te maken van de post project onvoorzien.

Bijlage 2. Uitvoeringsregels investeringsproces: toelichtingen en formats

In deze bijlage worden opgenomen de procesbeschrijvingen en andere relevante documenten m.b.t. het investeringsbeleid.
Indien in deze bijlage zaken zijn opgenomen dan hebben de paragrafen in deze bijlage dezelfde nummering als de paragrafen in hoofdstuk 2 Van investeringsbeleid naar investeringsproces naar waarvan ze zijn afgeleid.

B 2.3.1 Onderzoeksfase en –onderzoekskrediet

Zie voor het formulier aanvraag onderzoekskrediet de pagina Regelen op het Samenwerkingsportaal.

Instructie aanvraagformulier onderzoekskrediet

Stap 1:

De interne opdrachtgever zorgt voor de invulling van het formulier, de benodigde handtekeningen, het doorlopen van het formulier door de organisatie en de archivering bij Registratuur. Het formulier wordt ingevuld op basis van een interne offerte en/of een urenraming. Deze wordt als bijlage meegestuurd. Het is van belang om vooraf te checken bij Financiën of er nog ruimte binnen het onderzoekskrediet is (Bij geen ruimte wordt dit geëscaleerd via programma-coördinatie).

Stap 2:

Na ontvangst door de opdrachtgever (ondersteuning) van het volledig getekende formulier, wordt het onderzoekskrediet ingevoerd in Prosa bij een bestaand voorgenomen project of wordt een nieuw project aangemaakt. Hierna start de goedkeuringsflow binnen Prosa, waarbij de kredietmutatie via de opdrachtgever bij Financiën terecht komt voor de definitieve (digitale) goedkeuring.
Hiervoor heeft Financiën een kopie nodig van het volledig getekende formulier.

Na de definitieve goedkeuring in de flow wordt de status van het project van 01 naar 03 gebracht door ondersteuning opdrachtgever (projectadministrateur in Prosa).

Ondersteuning (de projectadministrateur in Prosa) voegt in Prosa de projectadministrateur van de uitvoerende partij toe aan het project. Vervolgens wordt per e-mail aan de uitvoerende partij gemeld dat het krediet is goedgekeurd en het project in PROSA gebruiksklaar is.

Na de definitieve (digitale) goedkeuring door Financiën, wordt het onderzoekskrediet met dit bedrag verlaagd.

Let op: In deze status bestaat nog geen Investeringsplan (IP) voor het project. Dit wordt derhalve ook niet ingevoerd.

Stap 3:

De uitvoerende partij richt in Prosa de transactiebesturing in en voert de raming in.
De raming voor het onderzoekskrediet wordt door de uitvoerende partij van het onderzoek ingevuld. Hiermee kan de uitvoerende partij/opdrachtgever op tijd signaleren of het onderzoek meer of minder gaat kosten.

NB.
Als het onderzoek leidt tot een project (materieel vast activum), dan zullen de kosten van het onderzoek meegenomen worden in het totale IP. Als het onderzoek niet leidt tot een project, dan zal het bedrag ten laste komen van de exploitatie. In beide gevallen wordt het onderzoekskrediet weer aangevuld met het volledige bedrag van de aanvraag.

B 2.4.2 Werkwijze post 'project onvoorzien'

Zie voor het formulier aanvraag project onvoorzien de pagina Regelen op het Samenwerkingsportaal.

Instructie verzoek gebruikmaking post 'project onvoorzien'

Stap 1:

Opdrachtnemer zorgt voor de invulling van het formulier. De opdrachtgever verzorgt de benodigde handtekeningen, het doorlopen van het formulier door de organisatie en archivering bij Registratuur (DMS).
Het formulier moet voorzien zijn van een toelichting voor het verzoek. Documenten ter onderbouwing van dit verzoek dienen te worden bijgevoegd.

Stap 2:

Opdrachtnemer, voor deze de financieel adviseur, verwerkt na ontvangst van het volledig getekende formulier, de afboeking van de post "project onvoorzien" in Prosa. Hierna start de goedkeuringsflow.
Nadat de secretaris-directeur het formulier heeft ondertekend ontvangt Financiën een kopie van het formulier.

Stap 3:

Financiën neemt de kopie van het volledig getekende formulier in behandeling. Na de definitieve (digitale) goedkeuring van de mutatie vermindert Financiën het centrale budget voor het krediet post 'project onvoorzien' met dit bedrag. Financiën beoordeelt ook meteen de stand van de post "project onvoorzien" en zorgt voor mogelijk noodzakelijke aanvulling tot het gewenste niveau.
De financiële administratie verwerkt de mutaties. De gerealiseerde uitgaven van de risicotoeslag komen als totaalbedrag ten laste van het desbetreffende project.

B 2.5 Besluitvorming investeringsprojecten

Er zijn 3 mogelijkheden om deze kredietvorm ter besluitvorming aan te bieden aan de verenigde vergadering:

1. Begroting,
2. Separate kredietaanvraag (voorstel)
3. Verzamelkrediet

Deze vormen worden hieronder verder toegelicht.

Begroting
Conform art 6 lid 1 en art. 7 lid 1 van de Verordening Beleids- en verantwoordingsfunctie stelt de verenigde vergadering op basis van het bij de begroting gevoegde overzicht van investeringen die van start gaan in het begrotingsjaar expliciet als besluit vast. Investeringen waarover geen expliciete besluitvorming heeft plaatsgevonden worden op een later tijdstip in een apart voorstel voor autorisatie van het investeringskrediet ingediend. De uitgaven en inkomsten van de overige investeringen worden bij de begrotingsbehandeling geautoriseerd.

Separate kredietaanvraag (voorstel)
Hieronder vallen de investeringsprojecten waarvan de verenigde vergadering bij het vaststellen van de begroting aangegeven heeft dat zij een apart voorstel voor autorisatie van het investeringskrediet wil ontvangen.

Ook voor investeringen die in de loop van het begrotingsjaar in uitvoering worden genomen en waarvoor geen autorisatie is verleend bij de begrotingsbehandeling moet voorafgaand aan het aangaan van verplichtingen een voorstel voor een investeringsplan en een voorstel voor het autoriseren van een investeringskrediet aan de verenigde vergadering voorgelegd worden.

Voorbeeld format aanvragen IP en krediet
Hieronder is een modelformat uitgewerkt m.b.t. het aanvragen van een investeringsplan (IP) en ontwerpkrediet en investeringsplan en uitvoeringskrediet voor activiteit X. In het laatste geval is onderscheid gemaakt tussen een aanvraag bij geen wijziging investeringsplan en een aanvraag bij gewijzigd investeringsplan.

N.B. Het weergegeven format van het besluit is gebaseerd op besluiten inmiddels vaker vastgesteld door de verenigde vergadering.

1. Aanvragen IP en **ontwerp**krediet activiteit X

Gevraagd besluit Verenigde Vergadering XX-XX-2018
I. Het investeringsplan voor de activiteit X ter hoogte van **€ 700.000,-** vast te stellen; II. Het **ontwerp**krediet voor de activiteit X ter hoogte van **€ 50.000,** beschikbaar te stellen. *****

SSK-raming op basis van een schetsontwerp wordt als vertrouwelijke bijlage gevoegd bij het besluit.

2.1 Aanvragen IP en **uitvoerings**krediet activiteit X: voorbeeld bij geen wijziging IP

Gevraagd besluit Verenigde Vergadering XX-XX-2018
I. Het investeringsplan voor de activiteit X ter hoogte van € **700.000,-** vast te stellen; II. Het **uitvoerings**krediet voor de activiteit X ter hoogte van € **650.000,** beschikbaar te stellen. *****
*** Totaal krediet is € 700.000 (ontwerp- € 50.000 + uitvoeringskrediet € 650.000).**

Een SSK-raming wordt als vertrouwelijke bijlage gevoegd bij het besluit.

2.2 Aanvragen IP en **uitvoerings**krediet activiteit X: voorbeeld bij gewijzigd IP

Gevraagd besluit Verenigde Vergadering XX-XX-2018
III. Het verlagen/verhogen van het investeringsplan voor de activiteit X van € 700.000,- naar **€ 600.000,-/€ 800.000,-** vast te stellen; IV. Het bijstellen van het **uitvoerings**krediet voor de activiteit X met € 100.000 naar **€ 550.000,- / € 750.000,-** **
**** Wijziging € 100.000, dus nieuw totaal krediet € 600.000/€ 800.000**

Een SSK-raming wordt als vertrouwelijke bijlage gevoegd bij het besluit.
IP en krediet worden op elkaar aangesloten. Indien IP en krediet niet op elkaar aansluiten dan dient dat te worden onderbouwd door separate SSK-ramingen voor IP en uitvoeringskrediet bij te voegen.

Bijlage 3: overzicht financiering- & projectfaseringen

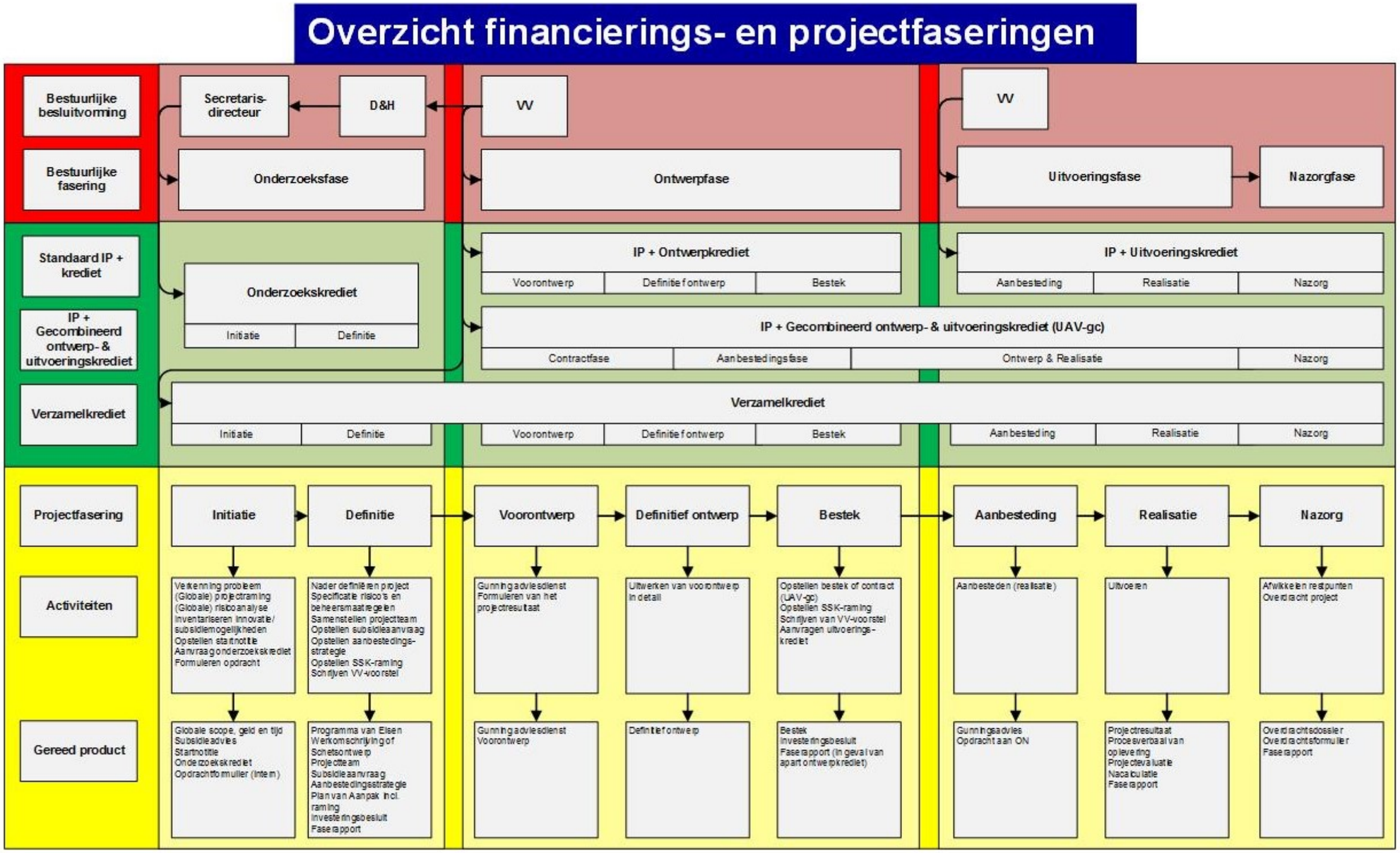

Hoogheemraadschap van Delfland

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	1064
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	14 februari 2019
Agendapunt	H.02
Omschrijving	Besluit tot toetreding werkgeversvereniging

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Bestuur, organisatie en bedrijfsvoering	29 januari 2019
Verenigde Vergadering	**14 februari 2019**

Voorgesteld besluit

- Toe te treden tot de werkgeversvereniging voor waterschappen en aan de waterschappen gelieerde organisaties in het publieke domein.
- In te stemmen met verzoeken van gelieerde organisaties om aan te sluiten bij de werkgeversvereniging.

Hoogheemraadschap van
Delfland

Onderwerp: besluit over toetreding werkgeversvereniging
Dossiernummer: 1064

Gevraagd besluit:
- Toe te treden tot de werkgeversvereniging voor waterschappen en aan de waterschappen gelieerde organisaties in het publieke domein.
- In te stemmen met verzoeken van gelieerde organisaties om aan te sluiten bij de werkgeversvereniging.

1. Probleemstelling - context

De Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) bepaalt dat vanaf 1 januari 2020 onder andere de Wet op de collectieve arbeidsovereenkomst (cao) voor ons van kracht is. Deze wet biedt het kader voor cao-onderhandelingen en stelt eisen aan de onderhandelende partijen. Waterschappen moeten, om een cao af te kunnen sluiten, een werkgeversvereniging oprichten. Met deze vereniging wordt beoogd:
1. Eén gezamenlijke cao voor de sector.
2. Invulling geven aan de visie op werken en werkgeverschap: samen meanderen naar 2025.
3. Dat zowel waterschappen als sectorvolgers (bijvoorbeeld gelieerde organisaties als gemeenschappelijke regelingen) tot de werkgeversvereniging kunnen toetreden.
4. Aan de wettelijke eisen voldoen en zo dicht mogelijk bij de huidige verenigingsstructuur van de Unie van Waterschappen blijven.

Een werkgeversvereniging is een organisatie die de belangen behartigt voor, en diensten verleent aan de aangesloten werkgevers. De werkgeversvereniging voert onderhandelingen en sluit een cao af voor haar leden. Deze cao bindt de leden van de werkgeversvereniging. Dat betekent dat zij verplicht zijn de cao toe te passen op al hun medewerkers.

Met dit voorstel wordt zo dicht mogelijk bij de huidige arbeidsverhoudingen en de samenwerking, onder andere in een A&O-fonds, bij werkgeverschap gebleven.

De kern van de vereniging zal worden gevormd door de 21 waterschappen. Via de werkgeversvereniging dragen zij samen primair de verantwoordelijkheid voor de publieke organisaties in het waterbeheer (de publieke waterschapstaken). Binnen de sector waterschappen is een aantal gelieerde organisaties waar de bestuurders van de waterschappen verantwoordelijk zijn voor werkgeverschap en arbeidsvoorwaarden. Voor deze organisaties wordt het ook mogelijk gemaakt toe te treden tot de werkgeversvereniging.

De werkgeversvereniging is op 6 december 2018 opgericht. Vanaf dat moment worden de werkgeverstaken, die eerst bij de Unie waren belegd in het werkgeversberaad, overgenomen door de werkgeversvereniging. Tot op heden onderhandelden de waterschappen via het Werkgeversberaad'- met de vakbonden. Omdat het werkgeversberaad zal komen te vervallen, dient elk waterschap (alsmede de gelieerde organisaties) individueel de keuze te maken om wel of niet toe te treden tot de werkgeversvereniging.

Het toetreden tot de werkgeversvereniging is vrijwillig. Het is ook mogelijk om niet toe te treden. Niet deelnemen aan de werkgeversvereniging betekent dat de cao niet geldt. Het is nog wel mogelijk de cao te blijven toepassen, maar dit betekent veel extra werk en afstemming met de Ondernemingsraad en individuele afstemming met medewerkers over

arbeidsvoorwoorden. In de toelichting is nader ingegaan op het kunnen volgen van de cao bij het niet toetreden tot de werkgeversvereniging.

Aan de verenigde vergadering wordt, gelet op voorgaande, voorgesteld te besluiten dat het Hoogheemraadschap van Delfland toetreedt tot de werkgeversverening.

Nadat het algemeen bestuur tot toetreding heeft besloten zal het dagelijks bestuur de stappen ondernemen die voor een daadwerkelijk lidmaatschap van de werkgeversvereniging noodzakelijk zijn. Dit proces wordt voor de toetredende waterschappen ook verder begeleid door een notaris die bij de oprichting is betrokken.

Elk waterschap is vrij te bepalen wie zij naar de Ledenvergadering (LV) afvaardigt. In de statuten van de werkgeversvereniging staat alleen dat leden iemand afvaardigen. Er wordt geen functie genoemd. De LV stelt onder andere de visie vast en beslist of bij de cao afspraken een balans is tussen ambitie en loonkostenstijging. Voor de hand ligt (dit sluit ook aan bij de huidige praktijk) om de bestuurder met P&O in de portefeuille na toetreding tot de werkgeversvereniging namens Delfland af te vaardigen. Na de verkiezingen en de benoeming van het nieuwe bestuur, zal een voorstel worden voorgelegd over het afvaardigen van een functionaris.

Als deelnemer aan Het Waterschapshuis, de Regionale belastinggroep en Aquon heeft Delfland ook inspraak in het besluit van die organisaties om al dan niet tot de werkgeversvereniging toe te treden. Het toetreden van deze organisaties levert voor Delfland geen belemmeringen op. Voorgesteld wordt dan ook om, wanneer verzoeken van genoemde organisaties ontvangen worden, hiermee in te stemmen.

2. Beoogd effect

Door toetreding tot de vereniging bindt Delfland zich aan binnen de vereniging rechtsgeldig stand gekomen besluiten.

3. Kernboodschap

De Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) maakt dat per 1 januari 2020 de werknemers van het waterschap een arbeidsovereenkomst zullen krijgen, net als werknemers in het bedrijfsleven.

Omdat het waterschap als werkgever een cao voor zijn werknemers wil sluiten moet het toetreden tot de landelijke werkgeversvereniging voor de sector waterschappen.

4. Historie - eerdere besluitvorming

Niet van toepassing.

5. Regelgeving en Beleid

Artikel 56 en 77 van de Waterschapswet zijn van toepassing.

6. Financiën

De kosten voor het oprichten en in stand houden van de werkgeversvereniging worden geschat op € 356.000,-. Daarnaast wordt in 2019 nog een extra bedrag begroot voor het bouwen van een eigen website en het schrijven van een cao. Deze kosten worden onder de waterschappen en gelieerde organisatie verdeeld op basis van het aantal medewerkers. Voor Delfland wordt geschat dat de contributie voor 2019 € 16.000,- zal bedragen.

7. Duurzaamheid

Niet van toepassing

8. Organisatorische en personele consequenties

Niet van toepassing.

9. OR/GO

De Ondernemingsraad zal worden geïnformeerd over de toetreding.

10. Risico- en beheersmaatregelen

Niet van toepassing

11. Communicatie (in- en extern)

Over toetreding tot de werkgeversvereniging zal worden gecommuniceerd met de medewerkers via het samenwerkingsportaal.

Na besluitvorming over toetreding tot de werkgeversorganisatie dient dit besluit door het dagelijks bestuur, op grond van artikel 20, sub c van het Reglement van Bestuur voor het Hoogheemraadschap van Delfland te worden toegezonden aan Gedeputeerde Staten.

12. Bekendmaking en vervolgprocedure

Niet van toepassing

13. Bevoegd orgaan

Op grond van artikelen 56 en 77 van de Waterschapswet is de verenigde vergadering bevoegd tot het nemen van een besluit tot toetreding van de werkgeversverening.

14. Toelichting

Het toetreden tot de werkgeversvereniging is vrijwillig. Het is ook mogelijk om niet toe te treden, maar wel de cao te volgen. Daarin zijn twee opties mogelijk:

1. Met iedere medewerker wordt een arbeidsovereenkomst afgesloten met daarin alle geldende afspraken en regelingen. Daarbij wordt ook afgesproken dat de salarisverhogingen uit de cao waterschappen worden gevolgd. Nieuwe andere afspraken, (anders dan salaris), in de cao moet je iedere keer met iedere medewerker apart overeenkomen.
2. Met de Ondernemingsraad (OR) wordt afgesproken dat de cao waterschappen de personeelsregeling is en dat veranderingen in de cao in principe worden gevolgd. Dit volgen gaat niet automatisch; voor iedere aanpassing van de cao is opnieuw overleg met de OR nodig.

Onder het civiele arbeidsrecht kan van een aantal bepalingen uit het Burgerlijk Wetboek alleen bij cao worden afgeweken. Deze bepalingen gelden alleen voor de leden van de werkgeversvereniging. Indien alleen de cao door Delfland wordt gevolgd, gelden deze afspraken niet en geldt hetgeen in het Burgerlijk Wetboek voor die bepaalde afspraken is geregeld.

Als Delfland wel toetreedt tot de werkgeversvereniging, is Delfland gebonden aan de cao en is deze integraal van toepassing. Bij leden van de werkgeversvereniging geldt de cao direct bij het tekenen door vakbonden en de werkgeversvereniging. Er is dan geen zelfstandig besluit van Delfland meer nodig.

In de bijlagen is meer informatie opgenomen.

15. Bijlagen

1. Q&A bij lid worden werkgeversvereniging
2. Overzicht potentiele leden en stemverhouding
3. contouren begroting

Besluit over toetreding werkgeversvereniging

Dossiernummer : 1064
Vergaderdatum : 14 februari 2019

Hoogheemraadschap van
Delfland

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 27 november 2018, dossiernummer 1064;

gelezen het positieve advies van de commissie Bestuur, organisatie en bedrijfsvoering van 29 januari 2019;

overwegende dat:
De Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) maakt dat per 1 januari 2020 de werknemers van het Hoogheemraadschap van Delfland een arbeidsovereenkomst zullen krijgen, net als werknemers in het bedrijfsleven;
Het voor het kunnen toepassen van een cao voor de werknemers, het nodig is om toe te treden tot de door de Unie van waterschappen opgerichte werkgeversvereniging;

Gelet op:
Artikel 56 en 77 van de Waterschapswet.

Besluit:
- Toe te treden tot de door de Unie van Waterschappen opgerichte werkgeversvereniging.
- In te stemmen met verzoeken van gelieerde organisaties om aan te sluiten bij de werkgeversvereniging.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 14 februari 2019.

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

WET NORMALISERING RECHTSPOSITIE AMBTENAREN

UNIE VAN WATERSCHAPPEN

Q&A bij oprichten werkgeversvereniging

INLEIDING

Het oprichten van een werkgeversvereniging leidt tot een aantal praktische vragen bij waterschappen en gelieerde organisaties/volgers SAW. In onderstaande vragenlijst vinden jullie een aantal veel gestelde vragen met antwoorden terug.
Heb je nog een andere vraag over dit onderwerp dan kun je terecht bij Ingrid Blom (iblom@uvw.nl).

1.Wie kunnen wij vanuit mijn organisatie naar de ledenvergadering van de werkgeversvereniging afvaardigen?
Dat mag je als organisatie zelf bepalen. In de statuten van de werkgeversvereniging staat alleen dat leden iemand afvaardigen. Er wordt geen functie genoemd. Het lijkt logisch om te kijken naar wat de Ledenvergadering (LV) van de werkgeversvereniging besluit. De LV stelt onder andere de visie vast en beslist of bij de cao afspraken een balans is tussen ambitie en loonkostenstijging.

2.Wie besluit binnen mijn organisatie of wij lid worden van/toe treden tot de werkgeversvereniging?
Het is het algemeen bestuur dat over de toetreding tot de op te richten werkgeversvereniging moet besluiten. Het zwaartepunt van de bevoegdheidsverdeling ligt bij een waterschap bij het algemeen bestuur. Dat komt omdat waterschappen een monistische structuur hebben. Uit de artikelen 56 en 77 van de Waterschapswet volgt dat in dit geval het algemeen bestuur over toetreding moet besluiten.

Belangrijk is ook om in het Delegatiebesluit van je waterschap te kijken of een dergelijke bevoegdheid (toetreden tot een rechtspersoon) door het algemeen bestuur aan het dagelijks bestuur is gedelegeerd. Ook voor het beantwoorden van vraag 1, de vraag wie het waterschap in de werkgeversvereniging kan vertegenwoordigen, kun je aansluiten op de structuur van het bestaande mandaat.

3.Waar wordt straks gesproken over de inhoud van de cao?
Spin in het web is de commissie arbeidsvoorwaarden (vergelijkbaar met het huidige Werkgeversberaad). In deze commissie zitten bestuurders, directeuren en P&O'ers. Veel werk, uitwerking gebeurd in werkgroepen. Werkgroepen worden vaak vanuit de commissie of de regiegroep samenwerken P&O bemensd.

De bemensing van de commissie wordt vastgelegd in een huishoudelijk reglement van de werkgeversvereniging. Voor de (samenstelling van) werkgroepen worden geen regels vastgelegd.

4.Kan ik de cao ook volgen?
Nee, niet op de huidige manier. Wil je de cao waterschappen blijven toepassen zonder lid te zijn van de werkgeversvereniging, dan kan dit op 2 manieren:

1. Je sluit met iedere medewerker een arbeidsovereenkomst af met daarin alle geldende afspraken en regelingen. Je neemt de regelingen dus op in de arbeidsovereenkomst. Daarbij spreek je ook af dat de salarisverhogingen uit de cao waterschappen worden gevolgd. Nieuwe andere afspraken, anders dan salaris, in de cao moet je iedere keer met iedere medewerker apart overeenkomen.
2. Je spreekt met de OR af dat de cao waterschappen jullie personeelsregeling is en dat jullie veranderingen in de cao waterschappen in principe zullen volgen. Dit volgen gaat niet automatisch, je zult voor iedere aanpassing opnieuw overleg moeten hebben met je OR.

Voor beide opties geldt dat je in cao's afspraken kunt maken die alleen gelden voor organisaties waarvoor de cao wordt afgesloten. Deze onderwerpen uit de cao kun je niet in de arbeidsovereenkomst of personeelsregeling opnemen. Zowel voor optie 1 als 2 blijft het burgerlijk wetboek gelden.

5.Hoe hoog wordt de contributie van de werkgeversvereniging?
Dat weten we nog niet precies. Een groot deel van de kosten maken de 21 waterschappen nu ook. Deze zijn verwerkt in de contributie van de Unie van Waterschappen. Wij onderhandelen immers ook over de SAW met vakbonden. Een ding weten we wel, de omvang van jouw organisatie zal mee wegen in de prijsstelling/contributie. Dit najaar komt er meer informatie.

6.Kan ik mee blijven doen met het A&O-fonds waterschappen?
Dit kan alleen als lid van de werkgeversvereniging. Het A&O-fonds waterschappen is straks onder het civielrecht een cao-afspraak voor de leden van de werkgeversvereniging.

WET NORMALISERING RECHTSPOSITIE AMBTENAREN

UNIE VAN WATERSCHAPPEN

Q&A bij oprichten werkgeversvereniging

7.Geldt de cao straks ook voor mij als ik geen lid ben?

Nee, de cao geldt alleen voor de leden van de werkgeversvereniging. Bij de leden van de werkgeversvereniging geldt de cao direct bij tekenen door vakbonden en werkgeversvereniging. Er is geen besluit in het waterschap zelf meer nodig.

8.Wanneer wordt de werkgeversvereniging opgericht?

Per 1 januari 2019.

9.Stopt de Unie van Waterschappen met haar werkgeverstaken?

Ja, de statuten van de Unie van Waterschappen worden ook per 1-1-2019 aangepast. Ook worden werkgeverslidmaatschappen en het overleg protocol met vakbonden opgezegd.

10.Onderhandelen we dan niet meer met FNV en CNV?

Jawel, alleen de overlegregels uit het publiekrecht en ons eigen huidige overlegprotocol gelden niet meer. Dit is afgesloten met de Unie van Waterschappen en die gaat niet meer over arbeidsvoorwaarden. Het civielrecht heeft eigen, soms andere regels voor overleg. Met deze regels maken we nieuwe afspraken voor onze sector. En voor ons belangrijke partijen aan de cao tafel zijn; FNV en CNV. Zij zijn voor ons de representatieve vakbonden; circa 25% van onze medewerkers is bij hen lid.

11.Gaan we andere communicatiestructuren gebruiken, dan de huidige Unie structuren?

Ja, kort door de bocht gezegd, wij hebben straks circa 30 leden, dit zijn er meer dan de huidige 21 van de UvW.
Daarnaast communiceert/werkt een bestuurlijke vereniging met belangen voor 16 miljoen Nederlanders anders dan een werkgeversvereniging met als primaire taak het afsluiten van een cao voor 12.000 medewerkers.
Ook hieraan wordt gewerkt.

12.Kunnen de belastingkantoren ook samen een werkgeversvereniging vormen?

Ja, maar dit is meer een theoretisch ja. De huidige belastingkantoren zitten onder verschillende rechtspositionele regelingen. Je moet dus niet alleen een vereniging vormen, maar ook gaan onderhandelen over een cao voor leden met heel verschillende arbeidsvoorwaarden.

13.Kan ik ook weer weg bij de werkgeversvereniging?

Ja, het lidmaatschap is vrijwillig. Je kunt het lidmaatschap opzeggen. Het meest praktisch is om dit direct nadat een cao-akkoord is bereikt te doen. Dat akkoord geldt dan nog wel voor je. Tijdens lopende onderhandelingen opzeggen kan juridisch wel, maar is een bron van problemen in de praktijk. Gelden afspraken uit die lopende onderhandelingen nu wel of niet? Daar kan vervolgens een rechtszaak over gevoerd worden.

14.Wat is de naam van de werkgeversvereniging?

Naar de naam zijn we nog op zoek. Komende maanden zullen we een naam moeten vinden/bedenken. In de statuten van de vereniging wordt de naam opgenomen.

15.Kunnen ook andere organisaties dan de waterschappen en huidige SAW-volgers zich aansluiten?

Ja, dit moeten wel publieke organisaties zijn en werkzaam in de sector waterschappen.

16.Wat moet ik doen om lid te worden van de werkgeversvereniging?

Je moet de volgende stappen zetten:

- In je eigen organisatie het besluit tot toetreden nemen.
- Vaststellen wie de organisatie in de LV van de werkgevers vereniging mag vertegenwoordigen.
- Over het zetten van de laatste stap, het lid worden/je aanmelden hebben we nog overleg met de notaris.
- En natuurlijk de LV van 11 oktober bijwonen.

MEER INFORMATIE IS VERKRIJGBAAR VIA INGRID BLOM (IBLOM@UVW.NL)

Bijlage 1 bij agendapunt Toetreding werkgeversvereniging waterschappen en sectorvolgers
Algemeen bestuursvergadering Waterschap Drents Overijsselse Delta d.d. 16 oktober 2018

BIJLAGE: POTENTIËLE LEDEN VOOR DE WERKGEVERSVERENIGING

	Naam organisatie	Aantal medewerkers	Stemmen in de LV
Waterschappen			
1	Waterschap Aa en Maas	432	2
2	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht	1 zie Waternet	1
3	Waterschap Brabantse Delta	499	2
4	Hoogheemraadschap Delfland	470	2
5	Waterschap De Dommel	421	2
6	Waterschap Drents Overijsselse Delta	561	3
7	Wetterskip Fryslân	575	3
8	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier	835	3
9	Waterschap Hollandse Delta	503	3
10	Waterschap Hunze en Aa's	332	2
11	Waterschap Limburg	312	2
12	Waterschap Noorderzijlvest	293	2
13	Waterschap Rijn en IJssel	355	2
14	Hoogheemraadschap van Rijnland	680	3
15	Waterschap Rivierenland	773	3
16	Waterschap Scheldestromen	455	2
17	Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard	326	2
18	Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden	466	2
19	Waterschap Vallei en Veluwe	461	2
20	Waterschap Vechtstromen	485	2
21	Waterschap Zuiderzeeland	281	2
		9515	47
Gelieerde organisaties die de SAW volgen			
1	Waternet	1691	3
2	Aqualysis	56	1
3	Aquon	161	1
4	BSGW	197	1
5	BSR	69	1
6	GBLT (Lococensus-Tricijn)	171	1
7	De RBG	122	1
8	SVHW	87	1
9	Unie van Waterschappen	69	1
10	Waterproef	58	1
11	Het Waterschapshuis	19	1
12	Waterschapsbedrijf Limburg	148	1
13	Hefpunt	65	1
14	Stowa	8	1
		2921	17

Werkgeversvereniging in oprichting

bijlage 18-07

Inleiding

De werkgeversvereniging heeft bij oprichting een begroting nodig. Onderstaand is met behulp van de volgende uitgangspunten een eerste aanzet gemaakt voor deze begroting.

- De huidige kosten binnen de Unie van Waterschappen voor het dossier arbeidsvoorwaarden en werkgeverschap
- De ambitie om in de nieuwe werkgeversvereniging onze 12.000 medewerkers meer te betrekken bij cao-onderhandelingen en arbeidsvoorwaarden.
- De (extra) kosten/verplichtingen van een juridisch zelfstandige werkgeversvereniging, bijvoorbeeld de registratie bij de Kamer van Koophandel.

Na de contouren van de begroting g

Contouren begroting werkgeversvereniging 2019	
Personele kosten	
Salariskosten beleidsadvies arbeidsvoorwaarden	157.000
Overige personeelskosten (o.a. opleiding/reiskosten)	7.000
Dit zijn de huidige kosten van de beleidsadviseurs, inclusief cao en pensioenverhoging 2019	
Salariskosten communicatie	45.000
Overige personeelskosten (o.a. opleiding/reiskosten)	2.000
De werkgeversvereniging wil investeren in verbinden met 12.000 medewerkers en voor en tijdens de cao onderhandelingen op andere en intensievere wijze communiceren. Deze ambitie vraagt om een extra investering van € 45.000	
Bureaukosten	
huisvesting, systemen, apparatuur, faciliteiten als repro, administratie en expertise/advies raming op basis van de huidige kosten.	60.000
Werkgeverskosten	
Beloningsonderzoek, secretariaat onderhandelingstafel, lidmaatschappen, adviezen. Raming op basis kosten UvW in de afgelopen jaren.	65.000
Website, representatie en Kamer van Koophandel	8.000
Opstellen jaarplan en jaarverslag inclusief accountantsverklaring	12.000
De werkgeversvereniging heeft een eigen logo, huisstijl en website nodig om zich naar buiten toe te presenteren. Ook heeft de werkgeversvereniging een eigen jaarplan, een jaarverslag en een accountantsverklaring nodig.	
Geschatte totale kosten	356.000
	40.000
Eenmalige kosten in 2019 voor het bouwen van een eigen website en schrijven cao.	

Werkgeversvereniging in oprichting

bijlage 18-07

Contouren contributie voor 2019 (op basis van 90% deelname)

	Naam organisatie	Aantal medewerkers	Schatting contributie 2019
	Waterschappen		
1	Waterschap Aa en Maas	432	14.000
2	Waterschap Amstel, Gooi en Vecht	1	100
3	Waterschap Brabantse Delta	499	17.000
4	Hoogheemraadschap Delfland	470	16.000
5	Waterschap De Dommel	421	14.000
6	Waterschap Drents Overijsselse Delta	561	18.000
7	Wetterskip Fryslân	575	19.000
8	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier	835	27.000
9	Waterschap Hollandse Delta	503	17.000
10	Waterschap Hunze en Aa's	332	11.000
11	Waterschap Limburg	312	10.000
12	Waterschap Noorderzijlvest	293	10.000
13	Waterschap Rijn en IJssel	355	12.000
14	Hoogheemraadschap van Rijnland	680	22.000
15	Waterschap Rivierenland	773	25.000
16	Waterschap Scheldestromen	455	15.000
17	Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard	326	11.000
18	Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden	466	15.000
19	Waterschap Vallei en Veluwe	461	15.000
20	Waterschap Vechtstromen	485	16.000
21	Waterschap Zuiderzeeland	281	9.000
		9515	
	Gelieerde organisaties die de SAW volgen		
1	Waternet	1691	55.000
2	Aqualysis	56	2.000
3	Aquon	161	5.500
4	BSGW	197	6.500
5	BSR	69	2.500
6	GBLT (Lococensus-Tricijn)	171	6.000
7	Noordelijk Belastingkantoor		3.000
8	De RBG	122	4.000
9	SVHW	87	3.000
10	Unie van Waterschappen	69	2.500
11	Waterproef	58	2.000
12	Het Waterschapshuis	19	750
13	Waterschapsbedrijf Limburg	148	5.000
14	Hefpunt	65	2.500
15	Stowa	8	500
		2921	

Hoogheemraadschap van Delfland

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	1149
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	14 februari 2019
Agendapunt	H.05
Omschrijving	Evaluatie Reglement van Orde, inclusief wijziging Reglement van Orde

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Bestuur, organisatie en bedrijfsvoering	29 januari 2019
Verenigde Vergadering	**14 februari 2019**

Voorgesteld besluit

In te trekken de artikelen 4.3.1 , 5.4.1, 6.2.1 van het Reglement van Orde vv en commissies Delfland (17 mei 2018)
2. Vast te stellen de artikelen:

- Artikel 4.3.1 De vergadering wordt ten minste twee weken voor de vergadering ter openbare kennis gebracht, spoedeisende vergaderingen uitgezonderd, door plaatsing op de website van Delfland.
- Artikel 5.4.1 De voorzitter en zijn plaatsvervanger worden door de verenigde vergadering uit de leden van de verenigde vergadering en/of het college aangewezen. Bij hun gelijktijdige afwezigheid wijst de commissie uit haar midden een voorzitter aan.
- Artikel 6.2.1 In afwijking van artikel 5.1 benoemt de verenigde vergadering uit haar midden een geloofsbrievencommissie, die onderzoek doet naar de geloofsbrieven op basis van artikel V4 lid 1 van de Kieswet en artikel 19 Waterschapswet.

Onderwerp: Evaluatie Reglement van orde VV en commissies Delfland
Dossiernummer: 1149

Gevraagd besluit:

1. In te trekken de artikelen 4.3.1 , 5.4.1, 6.2.1 van het Reglement van Orde vv en commissies Delfland (17 mei 2018)

2. Vast te stellen de artikelen:

- Artikel 4.3.1 De vergadering wordt ten minste twee weken voor de vergadering ter openbare kennis gebracht, spoedeisende vergaderingen uitgezonderd, door plaatsing op de website van Delfland.
- Artikel 5.4.1 De voorzitter en zijn plaatsvervanger worden door de verenigde vergadering uit de leden van de verenigde vergadering en/of het college aangewezen. Bij hun gelijktijdige afwezigheid wijst de commissie uit haar midden een voorzitter aan.
- Artikel 6.2.1 In afwijking van artikel 5.1 benoemt de verenigde vergadering uit haar midden een geloofsbrievencommissie, die onderzoek doet naar de geloofsbrieven op basis van artikel V4 lid 1 van de Kieswet en artikel 19 Waterschapswet.

1. Probleemstelling - context

Bij vaststelling van het Reglement van Orde VV en commissies Delfland op 17 mei 2018 is afgesproken dat het RvO geëvalueerd wordt voorafgaand aan de verkiezingen.

Dit bestuursvoorstel bevat de evaluatie van het Reglement van Orde vv en commissies, zoals door de huidige fracties aangegeven. De ervaring van de huidige VV met het RvO heeft tot een aantal concrete verbetervoorstellen geleid. Deze zijn opgenomen.
Daarnaast wordt over een aantal onderwerpen verschillend gedacht in de verenigde vergadering. Deze worden in het inwerktraject voor de VV (na de verkiezingen van 20 maart 2019) opgenomen, ter overweging en besluitvorming door de nieuwe VV.

De fracties is gevraagd schriftelijk aan te geven welke mogelijkheden voor verbetering zij zien in het huidige RvO. De vragen plus de reacties van de fracties, zijn als bijlage toegevoegd. Gevraagd is om aan te geven of de tekst van het RvO voldoende eenduidig en duidelijk is. Tevens is gevraagd of de fracties hun werk goed kunnen uitvoeren met het huidige RvO.

Het RvO wordt door de meeste fracties in grote lijnen als werkbaar ervaren. Een aantal opmerkingen wordt geplaatst waar het gaat om verhelderen van de werkwijze in commissie en VV.
De reacties bestaan voor het merendeel uit reeds bekende aandachtspunten. Zie toelichting.

2. Beoogd effect

Delfland beschikt over een Reglement van Orde dat past bij de gewenste werkwijze van het algemeen bestuur.

3. Kernboodschap

Sinds 17 mei 2018 wordt gewerkt met het huidige RvO. Vanuit de ervaring met het RvO blijkt dat de VV een aantal wijzigingen wenst.

4. Historie - eerdere besluitvorming

Het Algemeen bestuur stelt het Reglement van orde vast waarmee de vergaderingen en andere werkzaamheden staan beschreven. Het huidige Reglement van Orde vv en commissies is op 17 mei 2018 vastgesteld. Daarbij is afgesproken om het RvO te evalueren aan het eind van de zittingsperiode van de huidige VV.

5. Regelgeving en Beleid

Bij het opstellen van het Reglement van Orde Delfland is de volgende wetgeving betrokken: de Kieswet, de Wet openbaarheid van bestuur, de Waterschapswet, het Waterschapsbesluit, Het Reglement van bestuur voor het Hoogheemraadschap van Delfland. De vergaderingen van de verenigde vergadering en commissies vinden plaats volgens een door het algemeen bestuur zelf bepaalde werkwijze. Daartoe is het Reglement van Orde vv en commissies opgesteld.

6. Financiën

N.v.t.

7. Duurzaamheid

n.v.t.

8. Organisatorische en personele consequenties

n.v.t.

9. OR/GO

n.v.t.

10. Risico- en beheersmaatregelen

n.v.t.

11. Communicatie (in- en extern)

Het RvO wordt gepubliceerd op de website van het Hoogheemraadschap van Delfland en op de website van www.overheid.nl

12. Bekendmaking en vervolgprocedure

Nadat het RvO is aangepast, geldt het RvO na publicatie.

13. Bevoegd orgaan

In het Reglement van bestuur voor het Hoogheemraadschap van Delfland artikel 14 is bepaald dat het algemeen bestuur een reglement van orde vaststelt voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden.

14. Toelichting

Dit bestuursvoorstel bevat de evaluatie van het Reglement van Orde vv en commissies, zoals door de huidige fracties aangegeven. De ervaring van de huidige VV met het RvO heeft tot een aantal concrete verbetervoorstellen geleid. Deze zijn opgenomen.

Daarnaast wordt over een aantal onderwerpen verschillend gedacht in de verenigde vergadering. Deze onderwerpen worden opgenomen in het inwerktraject van de nieuwe VV.

Evaluatie:
Het RvO wordt door de meeste fracties in grote lijnen als werkbaar ervaren. Een aantal opmerkingen wordt geplaatst waar het gaat om verhelderen van de werkwijze in commissie en VV, bijvoorbeeld in het behandelen van hamerstukken, het verhelderen van de manier waarop een VV lid agendapunten kan toevoegen aan de VV agenda.

Alle fracties wensen te regelen dat bij spoed mag worden afgeweken van de termijn van plaatsen van stukken op internet.

Alle fracties wensen te regelen dat helder is dat de commissie Geloofsbrieven alleen de geloofsbrieven toetst.

Daarnaast willen de meeste fracties de samenstelling van de commissie Geloofsbrieven wijzigen per keer dat leden worden toegelaten. Omdat hierover geen eensluidend oordeel is geveld, wordt dit opgenomen in het inwerktraject voor de nieuwe VV.

Bijna alle fracties willen de mogelijkheid scheppen om voorzitter en plaatsvervangend voorzitter van een commissie uit de VV te benoemen. Enkele fracties stellen voor om te verhelderen op welke manier de voorzitter en plaatsvervanger van de commissie worden bepaald.

De meeste fracties willen het aantal plaatsvervangers maximeren en verder naar beneden brengen. Over het maximale aantal plaatsvervangers bestaat echter geen eensluidend oordeel. Een aantal fracties benoemt expliciet dat het mogelijk moet blijven om per commissie een plaatsvervanger af te vaardigen. Ook wordt benoemd dat plaatsvervangers alleen in plaats van een lid mogen deelnemen aan een commissievergadering. Wanneer een lid aanwezig is, zou een plaatsvervanger niet nodig zijn.

Fracties willen verhelderd hebben dat een vv lid onderwerpen aan de agenda van de commissie en VV kan voegen en de termijn waarop dat mogelijk is, met in acht neming van de rol van D&H.

Wijziging van het Reglement van Orde vv en commissies:
De volgende aanpassingen worden voorgesteld in het RvO:
In spoedeisende gevallen kan worden afgeweken van de termijn van tenminste twee weken voor het plaatsen van stukken op internet. De tekst van het artikel wordt als volgt:
Artikel 4.3.1 De vergadering wordt ten minste twee weken voor de vergadering ter openbare kennis gebracht, spoedeisende vergaderingen uitgezonderd, door plaatsing op de website van Delfland.

De mogelijkheid scheppen om voorzitter en plaatsvervangend voorzitter van een commissie uit de VV te benoemen. De tekst van het artikel wordt als volgt:
Artikel 5.4.1 De voorzitter en zijn plaatsvervanger worden door de verenigde vergadering uit de leden van de verenigde vergadering en/of het college aangewezen. Bij hun gelijktijdige afwezigheid wijst de commissie uit haar midden een voorzitter aan.

De commissie richt zich uitsluitend op het doen van onderzoek naar de geloofsbrieven. De tekst van het artikel wordt als volgt:
Artikel 6.2.1 In afwijking van artikel 5.1 benoemt de verenigde vergadering uit haar midden een geloofsbrievencommissie, die onderzoek doet naar de geloofsbrieven op basis van artikel V4 lid 1 van de Kieswet en artikel 19 Waterschapswet bedoelde onderzoek naar de geloofsbrieven.

Op te nemen in het inwerktraject van de nieuwe VV, om te laten vaststellen door de nieuwe VV:
1. Of de samenstelling van de commissie Geloofsbrieven wordt bepaald per keer dat leden worden toegelaten of voor de gehele bestuursperiode.
2. Op welke manier de voorzitter en plaatsvervangend voorzitter van de commissie worden gekozen/benoemd.
3. Het aantal plaatsvervangers.
4. Of plaatsvervangers alleen in plaats van een lid mogen deelnemen aan een commissievergadering.
5. Op welke manier een lid onderwerpen aan de agenda van de commissie en aan de VV kan toevoegen en tot wanneer dat mogelijk is (termijn).
6. Een verwijzing op te nemen in het RvO naar de Rekeningcommissie

15. Bijlage

1. Bijlage 1: vragenlijst voor evaluatie RvO december 2018
2. Bijlage 2: reacties van fracties op de evaluatie december 2018

Evaluatie Reglement van orde VV en commissies Delfland

Dossiernummer : 1149
Vergaderdatum : 14.02.2019

Hoogheemraadschap van Delfland

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 08.01.2019, dossiernummer 1149;

gelezen het positieve advies van de commissie Bestuur, Organisatie en Bedrijfsvoering;

overwegende dat:
- De ervaring met het Reglement van Orde vv en commissies leidt tot aanpassingen;

Gelet op:
- artikel 77 van de Waterschapswet;
- artikel 14 van het Reglement van bestuur voor het Hoogheemraadschap van Delfland;

Besluit:

1. In te trekken de artikelen 4.3.1, 5.4.1, 6.2.1 van het Reglement van Orde vv en commissies Delfland

2. Vast te stellen de artikelen:
Artikel 4.3.1 De vergadering wordt ten minste twee weken voor de vergadering ter openbare kennis gebracht, spoedeisende vergaderingen uitgezonderd, door plaatsing op de website van Delfland.

Artikel 5.4.1 De voorzitter en zijn plaatsvervanger worden door de verenigde vergadering uit de leden van de verenigde vergadering en/of het college aangewezen. Bij hun gelijktijdige afwezigheid wijst de commissie uit haar midden een voorzitter aan.

Artikel 6.2.1 In afwijking van artikel 5.1 benoemt de verenigde vergadering uit haar midden een geloofsbrievencommissie, die onderzoek doet naar de geloofsbrieven op basis van artikel V4 lid 1 van de Kieswet en artikel 19 Waterschapswet.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 14.02.2019

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Bijlage 1: vragenlijst voor evaluatie RvO december 2018

CONCEPT VRAGEN VOOR Evaluatie van het Reglement van Orde
De VV heeft afgesproken dat zij de werking van het Reglement van Orde evalueert in de laatste reguliere vergadering (14 februari 2019).
Aanpassingen waarover de VV overeenstemming bereikt, worden gereed gemaakt voor vaststellen in de VV van 16 mei 2019 (eerste reguliere VV in nieuwe samenstelling)
Onderwerpen waarover de VV geen overeenstemming bereikt, worden voorzien van advies van het huidige bestuur aan de nieuwe VV, ter beraadslaging op 16 mei 2019.

Technische evaluatie RvO:

1. Is de indeling, begripsomschrijving, tekst van het RvO helder en eenduidig? Ja/Nee

   Zo nee: Welk onderdeel wilt u verhelderd hebben? (paragraaf + artikel).

2. Is het RvO volledig? Ja/Nee

   Zo nee: Als u iets mist in het RvO, wat mist u?

3. Wilt u de volgende elementen toevoegen:

- art. 4.3: Openbare kennisgeving en ter inzagelegging vv:
  Toevoegen: bij spoed af te wijken van termijn van twee weken mogelijk, voor plaatsing van kennisgeving op internet
  Wilt u toevoegen? Ja/Nee
- art. 5.11: Commissies: openbare kennisgeving en ter inzagelegging van stukken:
  Toevoegen: termijn waarbinnen openbare kennisgeving wordt gedaan (vgl. art. 4.3.1 bij VV vergaderingen)
  Toevoegen: bij spoed af te wijken van termijn mogelijk
  Wilt u toevoegen? Ja/Nee

4. Bevat het RvO overbodige elementen? Ja/Nee

   Zo ja, welke? (Waarom is deze overbodig?)

Politiek bestuurlijke aandachtpunten:

1. In VV 17 mei 2018 zijn drie onderwerpen aangehouden, om mee te nemen in deze evaluatie. Wat is uw mening over deze onderwerpen:

- art. 5.3.10: het totale aantal plaatsvervangende commissieleden is gemaximeerd tot 3 per fractie

Wilt u dit artikel wijzigen? Ja/Nee
Zo ja, Op welke manier?

- art. 5.4.1 voorzitter en plaatsvervangend voorzitter worden uit en door college benoemd

Wilt u dit artikel wijzigen? Ja/Nee

Zo ja, hoe wilt u dit artikel wijzigen?

- art. 6.2 samenstelling van de commissie Geloofsbrieven blijft de gehele zittingsperiode van de VV gelijk

Wilt u dit artikel wijzigen? Ja/Nee
Zo ja, hoe wilt u dit artikel wijzigen?

2. Tenslotte: Kunt u met het huidige RvO uw werk als VV-lid goed vervullen? Ja/Nee

Zo nee: wat zou moeten worden aangepast in het RvO, met welk doel?
Heeft u een voorstel op welke manier dit in het RvO kan worden opgenomen?

Historie, te betrekken bij evaluatie RvO
Bij de **bespreking RvO in de commissie BOB van 24 april 2018** was inbreng:
Integer Liberaal:

- Integriteit komt aan de orde bij de uitwerking van de gedragscode
- Zijn de bijeenkomsten van de commissie op de Geloofsbrieven openbaar?
- Bij loting voor leden van de commissie Geloofsbrieven: willen we dat leden tot dezelfde fractie behoren?
- Voorzitter van commissie mag afkomstig zijn uit AB.

Natuurterreinen:

- Graag flexibeler RvO: elk lid van AB als mogelijk voorzitter van een commissie
- Cie Geloofsbrieven graag ad-hoc samenstellen zodat alle leden gelegenheid hebben om kennis te vergaren en verantwoordelijkheid te dragen voor toelating van leden

50Plus :

- Na een jaar evalueren

VVD:

- Voorzitterschap van commissie is inhoudelijke wijziging, dat past nu niet
- Wil na jaar evalueren
- Maximaal 3 plaatsvervangers per fractie is teveel
- Termijn voor publiceren van stukken moet hard zijn en helder vastgesteld worden
- Wil besluit over aantal plaatsvervangers en over voorzitterschap van commissie voorleggen aan nieuwe VV
- Taak van commissie Geloofsbrieven beperkt zich tot wettelijke taak: toelaatbaarheid van nieuwe leden. De commissie niet ad-hoc samenstellen

CU-SGP:

- Staat open voor gesprek over inhoudelijke verbeteringen

PvdA:

- Wil graag weten of de Rekeningcommissie een onafhankelijk rol heeft richting de VV en DB en wat het beeld van de rekeningcommissie zelf is.
- Ondersteunt wens om commissies te kunnen laten voorzitten door lid van de VV

Bij de **bespreking RvO in de VV van 17 mei 2018** was inbreng:
VVD

- meer helderheid in het reglement over een harde afsluiting van een toevoer van stukken naar de commissie en de VV behoudens onvoorziene dringende gevallen.
- Ervoor zorgen dat stukken die zijn aangepast na de commissie, markeringen aanbrengen.

Gebouwd:

- Inhoudelijke wijzigingen kunnen aan de orde komen bij de evaluatie die is voorzien voor de verkiezingen 2019, zodat het nieuwe bestuur die kan betrekken bij denken over RvO na haar installatie

PvdA:

- Heeft wens om commissie op de Geloofsbrieven ad hoc samen te stellen
- Heeft wens om voorzitterschap van commissie door VV lid te laten invullen
- Dient de drie amendementen van Natuurterreinen in

Integer Liberaal:

- Ondersteuning amendement tot VV lid als voorzitter
- Uitwerking gedragscode integriteit

Voorstel voorzitter op 17 mei: Houd de amendementen, ingediend door PvdA, aan om te betrekken bij gesprek in de VV over evaluatie RvO, (evaluatie te houden in laatste VV voor de verkiezingen). De voorzitter beschouwt de werkzaamheden van de werkgroep Monisme als afgerond.

Bijlage 2: Reacties van de fracties december 2018

De reacties van de fracties zijn als volgt:

Westland natuurlijk:

- t.a.v. 4.4.2: de zin 'en van een eventueel indemniteitsbesluit, ofwel een eventuele goedkeuring achteraf' vervangen door 'en van een eventuele goedkeuring achteraf, ook wel indemniteits-besluit genoemd'
- art. 4.14 1: het woord 'deputatie' vervangen door 'afvaardiging'

Partij voor de Dieren:

- art. 4.16, 4.17 en 4.31 meer in samenhang brengen
- Geef aan dat de Rekeningcommissie een commissie is bestaande uit leden van de VV, hoe de verhouding is tussen VV en Rekeningcommissie
- Toevoegen aan art. 4.2.4 (lid kan onderwerpen toevoegen aan de agenda van de VV): termijn
- Fractie stemt in met: Bij spoed is afwijken mogelijk (voor VV en commissies) mits dit niet in strijd is met de termijn opgelegd door de wetgever inzake inzagelegging c.q. kennisgeving
- aantal plaatsvervangend commissieleden vaststellen door nieuwe VV: Fracties moeten in staat gesteld worden om haar taken goed uit te oefenen. Het aantal plaatsvervangende commissieleden is afhankelijk van de zetelverdeling, het aantal commissies en de vergaderdata van de commissies.
- Voorzitter en plaatsvervangend voorzitter door VV benoemen, ipv uit en door het college.
- Samenstelling cie Geloofsbrieven: bij elke benoeming van nieuwe leden nieuwe commissie Geloofsbrieven.
- Overig: Het is handig om alle termijnen van het indienen van stukken, moties en insprekers en daarnaast ook het aantal ondertekenaars van moties, initiatief voorstellen e.d. meer in lijn met elkaar te krijgen. Ook de behandeling van bespreekstukken, hamerstukken en ingekomen stukken loopt nog niet geheel soepel. Tenslotte is het vaak voorgekomen dat bepaalde commissies weinig of geen stukken bevatten. Hoe wij hiermee om moeten gaan is niet geheel duidelijk.

VVD:

- De nieuwe VV bepaalt het RvO

PvdA:

- Alleen bij hoge uitzondering in gevallen van spoed afwijken van termijn (bij VV en commissies) (desnoods met 2/3^{e} meerderheid)
- Aantal plaatsvervangers niet wijzigen, alleen dan wanneer er meer commissies komen (1 per commissie)
- Voorzitter en plv Voorzitter uit de VV te benoemen; waarbij ook de procedure voor het benoemen tot voorzitter gewijzigd wordt; aandacht voor draagvlak in commissie en agendacommissie.
- Art 6.2: Samenstelling commissie Geloofsbrieven gelijk houden in de bestuursperiode. (betrokkenen moeten uitgesloten worden van commissie)

Fractie Ongebouwd:

- Bij spoedeisendheid aangeven: wie en hoe de urgentie bepaalt én op wiens initiatief dit besluit tot stand komt, wie het besluit neemt.
- Het aantal plaatsvervangend commissieleden maximeren tot 2 per fractie. Plaatsvervanger mag geen aanvulling zijn in commissie van een lid, maar in diens plaats treden.

- Voorzitter en plaatsvervangend voorzitter moeten uit commissie kunnen komen. Wel mogelijkheid open laten om portefeuillehouder voorzitter te laten zijn. Deze laatste variant heeft niet de voorkeur
- Commissie geloofsbrieven mag gehele periode gelijk blijven. Wel aangeven dat taak gelimiteerd is tot toetsen van geloofsbrieven. Kan partijgenoot van te benoemen lid in cie zitting nemen is de vraag

50Plus:

- Stemt in met het toevoegen dat bij Spoed afgeweken kan worden van de huidige termijn
- Art. 4.1.1 toevoegen : 'niet zijnde lid van het Dagelijks Bestuur' (het artikel wordt daarmee: *de vv vergadert minimaal vier keer per jaar en voorts zo dikwijls als de dijkgraaf of de agendacommissie het nodig acht, dan wel ten minste een vijfde van het aantal leden niet zijnde lid van het Dagelijks Bestuur, schriftelijk met opgave van redenen verzoekt)*
- Aantal plaatsvervangers maximeren tot 2 per fractie

Bedrijfsgebouwd:

- Stemt in met toevoegen dat bij spoed afgeweken kan worden van de huidige termijn. Misschien handig om aan te geven hoe en wie dit bepaalt.
- Aantal plaatsvervangers maximeren tot 2 per fractie
- Heeft geen bezwaar tegen mogelijkheid om lid tot voorzitter van commissie te benoemen
- Artikel over commissie Geloofsbrieven kan gelijk blijven, mits commissie zich beperkt tot toetsing van geloofsbrieven.

CU/SGP:

- Art 5.16.3 wijzigen naar: Geen lid voert het woord dan na het van de voorzitter verkregen te hebben.
- Fractie mist: Een regeling voor destructieve amendementen (dat wil zeggen, een wijzigingsvoorstel dat inhoud of bedoeling van een voorstel aanzienlijk aantast). Ook kunnen moties/amendementen alleen worden ingediend door leden die aanwezig zijn geweest bij een vergadering: vervangen door: ieder lid van de verenigde vergadering. Je kan wel een indiener vragen bij de vergadering aanwezig te zijn, maar vervanging is ook mogelijk.
- toevoegen dat bij spoed is af te wijken van termijn voor VV is akkoord, echter niet voor P&C stukken
- toevoegen dat bij spoed is af te wijken van termijn voor commissie is akkoord, echter niet voor hamerstukken
- art. 4.5 verwijderen want niet conform praktijkv
- art. 5.4.1 wijzigen om de optie te creëren dat een technisch commissievoorzitter wordt benoemd door de vv door: het tweede lid te vervangen door: 2. De verenigde vergadering kan besluiten een externe voorzitter te benoemen voor één of meer commissies.
- Art. 6.2 wijzigen: Een regeling voor vervanging is nog steeds belangrijk (vgl. leden stembureau), echter vanwege de aard van de werkzaamheden van de commissie is het niet nodig om de commissie permanent te laten bestaan. Het vijfde tot en met zevende lid kan vervallen. Daarbij moeten wel direct ook 3 plaatsvervangers worden benoemd als iemand terugtreedt (buiten ziekte of zwangerschap).
- Tenslotte: Het is soms beperkend dat men van tevoren al moet aangeven bij de commissievergadering op welke hamerstukken men iets wil zeggen. Zeker in combinatie met anderen die inbrengen waarop men zou willen reageren. Daar zou de voorzitter nog gelegenheid tot kunnen geven.

Water Natuurlijk

Politiek bestuurlijke aandachtpunten

In VV 17 mei 2018 zijn drie onderwerpen aangehouden om mee te nemen in deze evaluatie.
Wat is uw mening over deze onderwerpen:

- art. 5.3.10: het totale aantal plaatsvervangende commissieleden is gemaximeerd tot 3 per fractie Prima zo. Belangrijk in een tijd met kleine fracties.

- art. 5.4.1 voorzitter en plaatsvervangend voorzitter worden uit en door college benoemd
  Wilt u dit artikel wijzigen?
  Ja. wijzigen. Kan ook een ander VV lid zijn

- art. 6.2 samenstelling van de commissie Geloofsbrieven blijft de gehele zittingsperiode van de VV gelijk.
  Wilt u dit artikel wijzigen? Zo ja, hoe wilt u dit artikel wijzigen?
  Mag gelijk blijven doch voor activiteiten die duidelijk die bij de taakomschrijving horen.
  Afgelopen periode is de taakomschrijving niet op correcte wijze ingevuld.

AWPD
Afwijken van de termijn van twee weken: wie beslist dat?
Mag elke (fractie) voorzitter een beroep doen op deze regel?
Geldt dit ook voor insprekers?
En hoe zit dat met het terugtrekken van bespreekstukken?
Afwijken van de termijn: wij stellen voor max 48 uur van tevoren.

Kunnen we de term "plaatsvervangers" vervangen door "burgerlid" of “steunlid” (zoals in de gemeentepolitiek gebruikelijk?).

We hebben de staande praktijk dat er in elke commissie een "burgerlid" aanzit naast een VV-lid (en dat per onderwerp er maar 1 van de 2 het woord voert en mag stemmen).
Dit zou duidelijker in de RvO moeten worden vastgelegd.

De motivatie voor steunleden is:

- Het ondersteunen van met name de kleinere fracties bij het uitoefenen van haar (democratisch gekozen) vertegenwoordiging binnen het waterschap
- Het bieden van een kweekvijver van potentiële VV-leden voor met name die partijen die niet putten uit gemeentelijke, provinciale of landelijke bron;
- VV-leden zijn de ambassadeurs van het waterschap en van goede ambassadeurs heb je er nooit genoeg!

Hoogheemraadschap van Delfland

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	1154
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	14 februari 2019
Agendapunt	H.06
Omschrijving	Verordening rechtspositie bestuursleden Hoogheemraadschap van Delfland 2019

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Bestuur, organisatie en bedrijfsvoering	29 januari 2019
Verenigde Vergadering	**14 februari 2019**

Voorgesteld besluit

De Verordening rechtspositie bestuursleden Hoogheemraadschap van Delfland 2019 vast te stellen.

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp: Verordening rechtspositie bestuursleden Hoogheemraadschap van Delfland 2019
Dossiernummer: 1154

Gevraagd besluit:

- De *Verordening rechtspositie bestuursleden Hoogheemraadschap van Delfland 2019* vast te stellen.

1. Probleemstelling - context

De huidige verordening, de "Verordening bezoldiging, vergoedingen, tegemoetkomingen en overige faciliteiten bestuursleden Hoogheemraadschap van Delfland 2015", is verouderd en dient te worden herzien.

2. Beoogd effect

Met deze verordening wordt aan het dagelijks en algemeen bestuur duidelijkheid verschaft over hun rechtspositie voor wat betreft scholingsbudget, beschikbaarstelling van mobiele devices (telefoons, IPads), vergoedingen (voor plaatsvervangend commissieleden) en werkplekken en/of vergaderruimten.

3. Kernboodschap

De verordening is actueel en regelt de zaken waarvoor de verenigde vergadering nadere regels kan stellen.

4. Historie - eerdere besluitvorming

De huidige Verordening bezoldiging, vergoedingen, tegemoetkomingen en overige faciliteiten bestuursleden Hoogheemraadschap van Delfland 2015 is bij besluit van 18 februari 2016 door de verenigde vergadering vastgesteld.

5. Regelgeving en Beleid

Artikel 78 van de Waterschapswet en hoofdstuk 3 van het Waterschapsbesluit zijn van toepassing.

6. Financiën

De bezoldiging en vergoedingen worden betaald vanuit de post 'Algemeen Bestuur'.

7. Duurzaamheid

n.v.t.

8. Organisatorische en personele consequenties

n.v.t.

9. OR/GO

n.v.t.

10. Risico- en beheersmaatregelen

n.v.t.

11. Communicatie (in- en extern)

n.v.t.

12. Bekendmaking en vervolgprocedure

Nadat de verenigde vergadering de verordening heeft vastgesteld, wordt deze bekend gemaakt in het Waterschapsblad.

13. Bevoegd orgaan

De verenigde vergadering is op grond van artikel 78 van de Waterschapswet bevoegd verordeningen vast te stellen.

14. Toelichting

In het Waterschapsbesluit (hoofdstuk 3) zijn rechtspositionele zaken geregeld voor leden van het algemeen bestuur en van het dagelijks bestuur van de Waterschappen. Het algemeen bestuur kan op twee onderdelen nog nadere regels stellen; de regeling voor het ter beschikking stellen van computerapparatuur en het verstrekken van vergoedingen voor de aanleg- en abonnementskosten van een internetverbinding en de regeling voor het toekennen van vergoedingen voor de kosten van niet-partijpolitiek georiënteerde scholing in verband met de vervulling van de bestuursfunctie.
De vergoeding voor reiskosten voor algemeen en dagelijks bestuur zijn niet in de verordening opgenomen, de voorliggende verordening regelt immers dat wat niet elders is geregeld. De vergoedingen voor reiskosten zijn geregeld via het Waterschapsbesluit (artikelen 3.6 en 3.14).

In de voorgestelde verordening zijn nadere regels opgenomen over het aan het dagelijks- en algemeen bestuur beschikbaar gestelde scholingsbudget en regels voor het in bruikleen beschikbaar stellen van IPads en telefoons (of een vaste vergoeding van telefoonkosten) ten behoeve van de werkzaamheden voor het Hoogheemraadschap van Delfland, regels over het beschikbaar stellen van werkplekken en/of vergaderruimte en regels met betrekking tot de vergoedingen voor plaatsvervangend commissieleden.

Deze voorgestelde verordening vervangt de huidige Verordening bezoldiging, vergoedingen, tegemoetkomingen en overige faciliteiten bestuursleden Hoogheemraadschap van Delfland 2015.

15. Bijlagen

Verordening rechtspositie bestuursleden Hoogheemraadschap van Delfland 2019

Dossiernummer : 1154
Vergaderdatum : 14 februari 2019

Hoogheemraadschap van Delfland

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 8 januari 2019, dossiernummer 1154;

gelezen het positieve advies van de commissie Bestuur, organisatie en bedrijfsvoering;

overwegende dat:
- In hoofdstuk 3 van het Waterschapsbesluit de rechtspositie van bestuurders van waterschappen uniform is geregeld;
- Dat het algemeen bestuur van het waterschap aanvullende regels kan stellen op enkele onderdelen van de in hoofdstuk 3 van het Waterschapsbesluit opgenomen regels over de rechtspositie van bestuurders;
- De huidige Verordening bezoldiging, vergoedingen, tegemoetkomingen en overige faciliteiten bestuursleden Hoogheemraadschap van Delfland 2015 verouderd is en dient te worden herzien;

Gelet op:
Artikel 78 van de Waterschapswet en Hoofdstuk 3 van het Waterschapsbesluit;

Besluit:
Vast te stellen de navolgende verordening:

Verordening rechtspositie bestuursleden Hoogheemraadschap van Delfland 2019
Artikel 1 Begripsomschrijvingen
In deze verordening wordt verstaan onder:
a. Hoogheemraadschap: Hoogheemraadschap van Delfland;
b. College: dagelijks bestuur bestaande uit de dijkgraaf en hoogheemraden;
c. Dijkgraaf: de voorzitter, als bedoeld in artikel 10 van de Waterschapswet, van het bestuur van Delfland;
d. Hoogheemraad: lid van het college, niet zijnde de dijkgraaf;
e. Lid van het algemeen bestuur: een lid van de verenigde vergadering;
f. Plaatsvervangend commissielid: een commissielid dat niet tot de verenigde vergadering behoort;
g. Secretaris-directeur: de secretaris-directeur van het hoogheemraadschap of zijn vervanger;
h. Verenigde vergadering: het algemeen bestuur van Delfland.

Regelingen voor de leden van het dagelijks bestuur

Artikel 2 Beschikbaarstelling mobiele telefoon en tablet

1. Aan de leden van het dagelijks bestuur wordt een mobiele telefoon ter beschikking gesteld. De voorwaarden voor het gebruik van de mobiele telefoon door medewerkers, zijn van overeenkomstige toepassing op de leden van het dagelijks bestuur.
2. Indien de leden van het dagelijks bestuur geen gebruik maken van de mobiele telefoon die ter beschikking wordt gesteld door het hoogheemraadschap, kunnen zij gebruik maken van een eigen mobiele telefoon. Deze telefoon moet voldoen aan de door het Hoogheemraadschap gestelde beveiligingsvoorschriften. De leden van het dagelijks bestuur ontvangen hiervoor een vergoeding, die door het college wordt vastgesteld.
3. Aan de leden van het dagelijks bestuur wordt een tablet ter beschikking gesteld. De voorwaarden voor het gebruik van de tablet door medewerkers, zijn van overeenkomstige toepassing op de leden van het dagelijks bestuur.
4. De verstrekking van de tablet houdt in dat het hoogheemraadschap documenten en berichten elektronisch aan het lid toezendt en beschikbaar stelt.
5. De apparatuur wordt in bruikleen verstrekt voor de duur van de zittingsperiode en blijft eigendom van het hoogheemraadschap.

Artikel 3 Tegemoetkoming kosten voor scholing

1. Op aanvraag van een lid van het dagelijks bestuur verstrekt het dagelijks bestuur een vergoeding voor niet-partijpolitiek georiënteerde scholing in verband met de vervulling van het lidmaatschap van het dagelijks bestuur.
2. De vergoeding bedraagt 100% van de kosten, met inbegrip van de kosten van aanschaf van boeken en reiskosten, met een maximum van € 4000,- per hoogheemraad per zittingstermijn en € 6000,- voor de dijkgraaf.
3. De aanvrager verstrekt het dagelijks bestuur alle informatie die nodig is om de aanvraag te beoordelen.

Artikel 4 overige

1. De leden van het dagelijks bestuur hebben de beschikking over een werkplek in het Gemeenlandshuis.
2. Bij de berekening van de reiskosten van het woon-werkverkeer van leden van het dagelijks bestuur, geldt als standplaats het adres van het hoofdkantoor van Delfland.

Regelingen voor de leden van het algemeen bestuur

Artikel 5 Beschikbaarstelling tablet

1. Aan de leden van het algemeen bestuur wordt een tablet ter beschikking gesteld. De voorwaarden het gebruik van de tablet door medewerkers, zijn van overeenkomstige toepassing op de leden van het algemeen bestuur.
2. De verstrekking van de tablet houdt in dat het hoogheemraadschap zoveel als mogelijk is documenten en berichten elektronisch aan het lid kan toezenden of beschikbaar stellen.
3. De tablet wordt in bruikleen verstrekt voor de duur van de zittingsperiode en blijft eigendom van het hoogheemraadschap.

Artikel 6 vergoeding telefoonkosten

De leden van het algemeen bestuur ontvangen een telefoonkostenvergoeding van € 15,- per maand.

Artikel 7 Tegemoetkoming kosten voor scholing

1. Op aanvraag van een lid van het algemeen bestuur verstrekt het dagelijks bestuur een vergoeding voor niet-partijpolitiek georiënteerde scholing in verband met de vervulling van het lidmaatschap van het algemeen bestuur.
2. De vergoeding bedraagt 100% van de kosten, met inbegrip van de kosten van aanschaf van boeken en reiskosten, met een maximum van € 2000,- per persoon per zittingstermijn.

3. De aanvrager verstrekt het dagelijks bestuur alle informatie die nodig is om de aanvraag te beoordelen.

Artikel 8 Overige
Voor fractievergaderingen zijn op vaste tijden ruimten beschikbaar gesteld voorafgaand aan de bijeenkomsten van de commissies en die van het algemeen bestuur.

Artikel 9 vergoeding en regels voor plaatsvervangend commissieleden
1. Met plaatsvervangend commissieleden wordt bedoeld, de plaatsvervangend commissieleden die zijn aangewezen als bedoeld in artikel 5.3 van het Reglement van orde VV en commissies Delfland.
2. Plaatsvervangend commissieleden ontvangen een vergoeding voor het bijwonen van informatieve vergadering van de VV, deelname aan de commissie en aanwezigheid bij de bestuursconferentie.
3. Plaatsvervangend commissieleden ontvangen geen vergoeding voor de aanwezigheid bij vergaderingen van de VV.
   Plaatsvervangend leden krijgen, indien zij voor hun werkzaamheden reis- en parkeerkosten maken, deze kosten vergoed op declaratiebasis.
4. Aan plaatsvervangend commissieleden wordt een tablet ter beschikking gesteld. De voorwaarden voor het gebruik van de tablet door medewerkers, zijn van overeenkomstige toepassing op de plaatsvervangend leden van het algemeen bestuur.
5. De tablet wordt in bruikleen verstrekt voor de duur van de zittingsperiode en blijft eigendom van het hoogheemraadschap.

Artikel 10 Artikel 4 Hardheidsclausule
1. In die gevallen waarin deze regeling niet voorziet, kan de dijkgraaf besluiten op verzoek van (een lid van) het algemeen bestuur.
2. In die gevallen waarin deze regeling niet voorziet, kan het college besluiten op een verzoek van (een lid van) het dagelijks bestuur.

Artikel 11 Intrekking, inwerkingtreding en citeertitel
1. De Verordening bezoldiging, vergoedingen, tegemoetkomingen en overige faciliteiten bestuursleden Hoogheemraadschap van Delfland 2015, vastgesteld bij besluit van 14 februari 2016, wordt ingetrokken.
2. Deze verordening treedt in werking met ingang van de eerste dag na die van de bekendmaking in het Waterschapsblad.
3. Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening rechtspositie bestuursleden Hoogheemraadschap van Delfland 2019.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 14 februari 2019

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Toelichting

Algemene toelichting
In het Waterschapsbesluit zijn rechtspositionele zaken geregeld voor leden van het algemeen bestuur en van het dagelijks bestuur van de Waterschappen. Op decentraal niveau mag op de volgende artikelen van het Waterschapsbesluit niet worden afgeweken:

- Bezoldiging, art. 3.2
- Toelage fractievoorzitters, art. 3.3
- Vergoeding reis-, verblijf- en telefoonkosten, art. 3.6
- Tegemoetkoming ziektekostenverzekering, art. 3.8
- Vergoeding niet-verzekerde kosten door ziekte of dienstongeval, art. 3.8a
- Vaste onkostenvergoeding, art. 3.9
- Vergoeding contributie beroepsvereniging, art. 3.9, vierde lid
- Tegemoetkoming voorziening bij structurele functionele beperking, art. 3.9a
- Voorziening ingeval van tijdelijk ontslag wegens zwangerschap en bevalling of ziekte, art. 3.10
- Compensatie korting op werkloosheidsuitkering, art. 3.10a
- Vergoeding werkgeverskosten beveiliging woon- en werkplek, art. 3.10c

Voor leden van het dagelijks bestuur en de voorzitter gelden vergelijkbare regelingen of zijn de hiervoor vermelde regelingen van overeenkomstige toepassing (art. 3.17 en 3.41).

Door de laatste wijziging van het Waterschapsbesluit zijn er nu nog maar twee zaken waarover het algemeen bestuur nadere regels kan stellen. Dat is de regeling voor het ter beschikking stellen van computerapparatuur en het verstrekken van vergoedingen voor de aanleg- en abonnementskosten van een internetverbinding (art. 3.7), en de regeling voor het toekennen van vergoedingen voor de kosten van niet-partijpolitiek georiënteerde scholing in verband met de vervulling van de bestuursfunctie (art. 3.9, tweede en derde lid).

Artikelsgewijze toelichting
Artikel 2 – Beschikbaarstelling mobiele telefoon en tablet (dagelijks bestuur)
Aan de leden van het dagelijks bestuur wordt een telefoon en een tablet in bruikleen ter beschikking gesteld. Deze apparatuur dient na de zittingsperiode te worden ingeleverd bij het Hoogheemraadschap. De kosten voor het gebruik van de mobiele telefoon en de tablet (voor zover daar kosten voor gemaakt worden), worden vergoed door het Hoogheemraadschap. Op het gebruik van de telefoon en tablet zijn de voorwaarden van toepassing zoals deze gelden voor de medewerkers van het Hoogheemraadschap.

Door gewijzigde fiscale bepalingen leidt de verstrekking van tablets en mobiele telefoons voor zakelijke doeleinden niet meer tot extra belastingheffing. Vergoeding daarvan is dus niet aan de orde.

Artikel 5 en 6 Artikel 5 Beschikbaarstelling tablet en vergoeding telefoonkosten (algemeen bestuur)
Aan de leden van het algemeen bestuur wordt een tablet in bruikleen ter beschikking gesteld. De tablet dient na de zittingsperiode te worden ingeleverd bij het Hoogheemraadschap. De kosten voor het gebruik van de tablet (voor zover daar kosten voor gemaakt worden), worden vergoed door het Hoogheemraadschap. Op het gebruik van de tablet zijn de voorwaarden van toepassing zoals deze gelden voor de medewerkers van het Hoogheemraadschap.

Op grond van artikel 3.6 zijn van overeenkomstige toepassing de regelingen ten behoeve van ambtenaren van het waterschap ten aanzien van de vergoeding van telefoonkosten. Leden van het algemeen bestuur hebben geen beschikking over een mobiele telefoon van het Hoogheemraadschap. De leden ontvangen een vaste telefoonvergoeding van € 15,- per maand.

Artikel 3 en 7 - Tegemoetkoming kosten voor scholing (dagelijks en algemeen bestuur)
Op grond van artikel 3.9, tweede en derde lid van het Waterschapsbesluit komen de kosten voor niet-partijpolitieke scholing in verband met de vervulling van de functie van lid van het algemeen bestuur ten laste van het waterschap.

Ingevolge artikel 3.17 geldt deze regeling ook voor de leden van het dagelijks bestuur. Het algemeen bestuur kan hierover nadere regels stellen.

Voor leden van het dagelijks bestuur wordt per lid een bedrag van € 4000,- voor de duur van een zittingsperiode gereserveerd. Voor de dijkgraaf wordt een bedrag van € 6000,- per zittingstermijn gereserveerd. Voor leden van het algemeen bestuur wordt per lid een bedrag van € 2000,- voor de duur van een zittingsperiode gereserveerd. Opleidingsbudget dat niet wordt gebruikt, vervalt aan het einde van de zittingstermijn.

Scholingskosten die in aanmerking komen voor een tegemoetkoming zijn scholingskosten die relevant zijn voor de taak van waterschapsbestuurder en die relevant zijn voor het hoogheemraadschap.

Het betreft hier individuele scholing. Scholing die in groepsverband door het hoogheemraadschap wordt aangeboden valt hier dus niet onder. Vanzelfsprekend is de beoogde scholing bedoeld voor bestuurders oftewel bestuurders behoren tot de doelgroep van die scholing.

Artikel 9 vergoeding en regels voor plaatsvervangend commissieleden
Het Hoogheemraadschap vergadert digitaal. Daarom wordt ook aan de aangewezen plaatsvervangend commissieleden een tablet in bruikleen ter beschikking gesteld, zodat het hoogheemraadschap aan hen berichten digitaal kan zenden en zij de agendastukken digitaal kunnen raadplegen. De tablet blijft eigendom van het Hoogheemraadschap en dient na de zittingsperiode te worden ingeleverd bij het Hoogheemraadschap.

De reiskostenvergoeding voor plaatsvervangend leden bedraagt € 0,19 per km en wordt vergoed op declaratiebasis.

Artikel 5 – Intrekking, inwerkingtreding en citeertitel
De verordening treedt in werking op de eerste dag na die van de bekendmaking.

Hoogheemraadschap van Delfland

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	972
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	14 februari 2019
Agendapunt	H.07
Omschrijving	Actualisatie Beleidsnota grondwaterbeheer

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Stedelijk water en watersysteem	29 januari 2019
Verenigde Vergadering	**14 februari 2019**

Voorgesteld besluit

1. De Beleidsnota grondwaterbeheer vast te stellen;
2. Vaststellen dat de Beleidsnota grondwaterbeheer in werking treedt 8 dagen na bekendmaking van de Beleidsnota grondwaterbeheer, onder gelijktijdige intrekking van de Beleidsnota grondwaterbeheer 2009-2012 (2009).

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp: Actualisatie beleidsnota grondwaterbeheer
Dossiernummer: 972

Gevraagd besluit:

- De beleidsnota grondwaterbeheer vast te stellen;
- Vaststellen dat de beleidsnota grondwaterbeheer in werking treedt 8 dagen na bekendmaking van de beleidsnota grondwaterbeheer, onder gelijktijdige intrekking van de beleidsnota grondwaterbeheer 2009-2012 (2009).

1. Probleemstelling - context

De vigerende beleidsnota grondwaterbeheer 2009-2012 is vastgesteld op 3 september 2009 door de VV. De evaluatie van de 'Beleidsnota grondwaterbeheer 2009-2012 (2014)' concludeert dat Delfland de wettelijke taken voor het grondwaterbeheer goed uitvoert. Echter er werd ook geconcludeerd dat sinds de vaststelling in 2009 er meerdere ontwikkelingen zijn, zoals meervoudig gebruik van de ondergrond, die een raakvlak hebben met het grondwater. Gezien de aard van deze ontwikkelingen én de gedeelde wettelijke verantwoordelijkheden in het grondwaterbeheer, is een procesmatige aanpak geadviseerd waarbij samenwerking met andere partijen essentieel is.

Dit heeft geleid tot een gezamenlijke visie (beleidskaders) op het grondwaterbeheer van de drie hoogheemraadschappen Delfland, Rijnland en Schieland en de Krimpenerwaard (2017). Inhoudelijk sluit de opgestelde visie aan op de beleidskaders zoals opgenomen in de huidige 'Beleidsnota Grondwaterbeheer 2009-2012'. De vernieuwing zit in meer focus op de omgeving, de maatschappelijke opgaven en samenwerking. De voorliggende beleidsnota grondwater is daarmee beleidsneutraal.

De gezamenlijke visie is besproken in de Commissie Stedelijk water en watersysteem (2 mei 2017). De commissie heeft gevraagd om samenhang aan te brengen tussen de juridische verantwoordelijkheden, raakvlakken van grondwater met andere thema's en ontwikkelingen, en het instrumentarium in relatie tot de opgestelde visie. De door de commissie genoemde punten zijn verwerkt in de voorliggende beleidsnota hoofdstuk 4 Instrumenten, hoofdstuk 5 Ontwikkelingen, gevolgd door hoofdstuk 6 Vervolgproces.

In het vervolgproces wordt samen met provincie, gemeenten en andere belanghebbenden de ontwikkelingen en relatie tot grondwater verder uitgewerkt (zie toelichting). Voorgesteld wordt de gezamenlijke visie al op te nemen in de beleidsnota en deze samen met de stappen die nog moeten worden gezet als kader vast te stellen.

2. Beoogd effect

Een actuele beleidsnota grondwaterbeheer.

3. Kernboodschap

De beleidsnota beschrijft de kaders voor het grondwaterbeheer, hoe grondwater in het instrumentaria van Delfland is verankerd en relevante ontwikkelingen en spanningsvelden. Goed grondwaterbeheer is alleen mogelijk door samenwerking met provincie, gemeente, en andere belanghebbenden. In het vervolgproces gaat Delfland deze samenwerking verder

vormgeven om ook op de langere termijn de taak als beheerder van het watersysteem goed uit te voeren. Dit sluit aan bij het Coalitieakkoord 2015.

4. Historie - eerdere besluitvorming

Het beleidskader grondwater is uitgewerkt in de volgende documenten:

- De vigerende beleidsnota grondwaterbeheer 2009-2012 is vastgesteld op 3 september 2009 door de VV;
- De beleidsregel grondwateronttrekkingen en infiltraties is vastgesteld op 4 juni 2015 door de VV;
- De beleidsnota peilbeheer is vastgesteld op 6 juli 2017 door de VV;
- De visie grondwaterbeheer van de hoogheemraadschappen Delfland, Rijnland, Schieland en de Krimpenerwaard is voorgelegd aan D&H op 11 april 2017.

5. Regelgeving en Beleid

De Waterwet, de Visie Ruimte en Mobiliteit (VRM) en de provinciale verordening vormen de juridische kaders voor het grondwaterbeheer van Delfland.

De beleidsnota grondwaterbeheer sluit aan op de doelen zoals gesteld in het Waterbeheerplan 2016-2021.

6. Financiën

Het geactualiseerde beleid heeft geen gevolgen voor de in de huidige begroting en meerjarenraming opgenomen budgetten.

7. Duurzaamheid

In de gezamenlijk opgestelde visie is opgenomen dat de drie hoogheemraadschappen streven naar een duurzaam beheerd grondwatersysteem aan de hand van het duurzaamheidsprincipe people, planet, profit en de voorkeurprincipes uit de bodemladder (uit de beleidsvisie bodem en ondergrond Zuid-Holland): hernieuwbaar, onomkeerbaar en beheersbaar.

8. Organisatorische en personele consequenties

Er zijn geen organisatorische consequenties. Uitvoeren van het beleid vindt plaats binnen de beschikbare capaciteit conform teamplannen van de betrokken teams.

9. OR/GO

n.v.t.

10. Risico- en beheersmaatregelen

De huidige regelgeving is niet afdoende om ontwikkelingen zoals de toenemende complexiteit in de ondergrond en de raakvlakken met grondwater het hoofd te bieden. Het risico bestaat dat Delfland daarom op de lange termijn geen goede invulling meer kan geven aan zijn taak als beheerder van het watersysteem. Daarom moet er een gezamenlijk proces worden doorlopen met provincie, gemeenten, en andere belanghebbenden. Met deze beleidsnota en het vervolgproces wordt hier invulling aan gegeven.

11. Communicatie (in- en extern)

Aangezien het een actualisatie betreft van de huidige 'Beleidsnota grondwaterbeheer 2009-2012' en er geen nieuwe beleidsuitwerkingen in de voorliggende beleidsnota zijn opgenomen, is besloten geen extern communicatieproces uit te zetten. De beleidsnota grondwaterbeheer wordt gepubliceerd op de website van Delfland.

12. Bekendmaking en vervolgprocedure

Aangezien de voorliggende beleidsnota beleidsneutraal is, zal deze niet ter inzage worden gelegd. Na de vaststelling door de VV volgt de reguliere bekendmaking.

Bekendmaking:
Het definitieve besluit tot vaststelling van de Beleidsnota grondwaterbeheer wordt bekendgemaakt door kennisgeving van de zakelijke inhoud daarvan in het digitale Waterschapsblad en op de website van Delfland.

Planning vervolgprocedure:

- D&H: 8 januari 2019 – In te stemmen met het besluit om de VV te verzoeken de Beleidsnota grondwaterbeheer vast te stellen;
- Commissie Stedelijk water en watersysteem: 29 januari 2019 – Beleidsnota grondwaterbeheer voorleggen aan de Commissie Stedelijk water en watersysteem;
- VV: 14 februari 2019 – Vaststelling Beleidsnota grondwaterbeheer door de VV.

Na definitieve vaststelling van de Beleidsnota grondwaterbeheer vervalt de Beleidsnota grondwaterbeheer 2009-2012 van 3 september 2009.

Het tijdspad voor het vervolgproces loopt gelijk op met de strategie bodemdaling en is als volgt:

- Verdere verkenning van ontwikkelingen, o.a in de ondergrond en raakvlakken bodemdaling - grondwater en intensivering samenwerking belanghebbenden partijen: 2019 – 2020;
- Positionering van Delfland, inclusief analyse sturingsmogelijkheden en handelingsperspectieven: 2021;
- Indien noodzakelijk, aanpassing Beleidsnota grondwaterbeheer en/of instrumentarium inclusief bestuurlijke vaststelling: 2022.

13. Bevoegd orgaan

De Verenigde Vergadering is op grond van artikel 56 en 77 Waterschapswet bevoegd tot vaststelling van de beleidsnota grondwater.

14. Toelichting

Beleidskader grondwater: meer dan alleen deze beleidsnota

Naast deze beleidsnota zijn de grondwatertaken en bijbehorende kaders mede belegd binnen de volgende instrumenten:

Grondwater als onderdeel van het watersysteem: peilbesluiten en advisering
Voor peilbesluiten houdt dit in dat bij een peilbesluit grondwateraspecten worden meegenomen in de peilafweging. De beleidskaders voor het meenemen van het grondwater in het peilbesluit zijn opgenomen in de ***'Beleidsnota peilbeheer' (2017).***

Voor advisering geldt dat Delfland een vraag gestuurde en dienstverlenende adviesrol vervult naar gemeenten toe. Op basis van gemaakte afspraken met gemeenten, participeert Delfland in de ***backoffice van het gemeentelijk grondwaterloket*** van de gemeenten. Hierover zijn afspraken gemaakt met de gemeenten. Delfland vervult deze rol goed. Daarnaast wordt grondwater meegenomen in de advisering van plannen van derden, waaronder ruimtelijke ontwikkelingen. Dit is uitgewerkt in de ***Handreiking watertoets.***

Verantwoordelijkheden aangaande grondwateronttrekkingen en infiltreren van grondwater (vergunningen)
De Waterwet bevat regels met betrekking tot het beheer en gebruik van watersystemen, waar grondwaterlichamen onderdeel van zijn. Daarnaast heeft Delfland de ***Keur*** aangepast en opgenomen dat het verboden is om zonder watervergunning grondwater te onttrekken of water in de bodem te infiltreren. Vanwege de maatschappelijke wens en belangen, is dit onder voorwaarden toegestaan. Deze voorwaarden zijn opgenomen in de ***Beleidsregel***

Grondwateronttrekkingen en infiltraties (2015). Voor bepaalde onttrekkingen zijn vrijstellingen van de vergunningplicht geformuleerd in de ***Algemene Regels.***

Het vervolgtraject: ontwikkeling handelingsperspectief
Ontwikkelingen zoals meervoudig gebruik van de ondergrond, klimaatverandering, de hemelwateraanpak, Delfland circulair en bodemdaling hebben direct of indirect raakvlakken met grondwater. Het zijn ontwikkelingen die vragen oproepen als: hoe wil Delfland omgaan met deze ontwikkelingen? Wat is onze rol? Waar zitten onze belangen, hoe gaan wij daarop sturen? In het vervolgtraject wordt dit positioneringsvraagstuk verder onderzocht om uiteindelijk te komen tot handelingsperspectieven. Deze handelingsperspectieven worden gekoppeld aan sturingsknoppen en/of instrumentarium. Dit vervolgproces kan leiden tot aanpassing van de beleidsnota en/of instrumentarium (figuur 1). Vanwege de nauwe relatie tussen grondwater en bodemdaling, loopt het vervolgtraject parallel aan de bodemdalingsstrategie.

Aangezien in het grondwaterbeheer meerdere partijen verantwoordelijk zijn én sturingsmogelijkheden en handelingsperspectieven bij meerdere partijen zijn belegd, is goed grondwaterbeheer een verantwoordelijkheid van ons allen. Dit vervolgproces wordt daarom ook nadrukkelijk in samenwerking met waterschappen, provincie, gemeenten en belanghebbenden uitgevoerd.

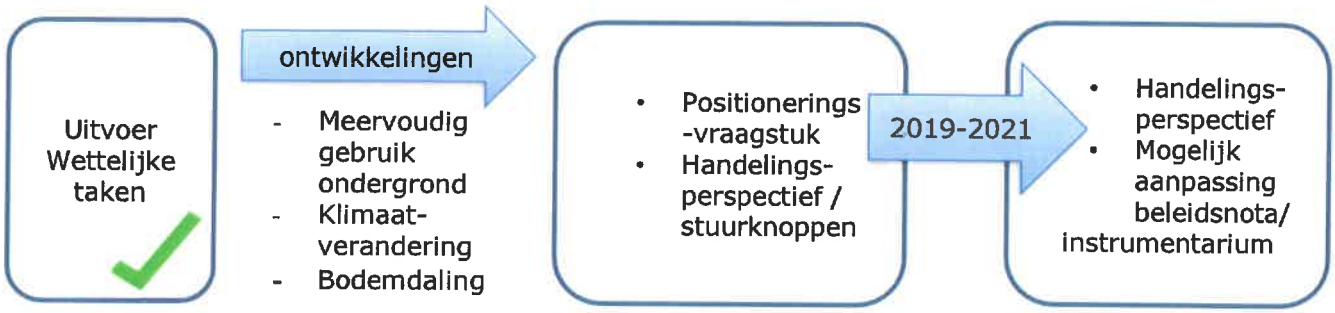

Figuur 1: Schematisatie van het vervolgproces.

De actualisatie van de beleidsnota vormt hiermee een tussenstap in een breder traject. Er is gekozen voor een nieuwe beleidsnota om:
- De gezamenlijke beleidskaders in navolging van onze buurwaterschappen vast te stellen[1];
- De ontwikkelingen en het vervolgproces vast te stellen;
- De huidige beleidsnota grondwater 2009-2012 niet meer actueel is en momenteel een incompleet beeld geeft van hoe Delfland zijn taken en verantwoordelijkheden uitvoert.

Kortom: door deze actualisatie is er weer een actuele beleidsnota grondwaterbeheer, waarin duidelijk wordt weergegeven hoe Delfland zijn taken en verantwoordelijkheden in het grondwaterbeheer invult en welk instrumentarium daarvoor wordt ingezet. Daarnaast wordt een duidelijk signaal gegeven dat Delfland erkent dat samenwerking essentieel is en in samenwerking met andere partijen de uitdagingen op het grondwatervlak gaat oppakken.

15. Bijlagen

1. Beleidsnota grondwaterbeheer

[1] Het Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard heeft de gezamenlijke visie opgenomen in de 'Beleidsuitwerking grondwater', vastgesteld op 28 november 2018. Het hoogheemraadschap van Rijnland heeft het beleidskader opgenomen in hun instrumentarium.

Actualisatie beleidsnota grondwaterbeheer

Dossiernummer : 972
Vergaderdatum : 14 februari 2019

Hoogheemraadschap van Delfland

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 08 januari 2019, dossiernummer 972;

gelezen het positieve advies van de commissie Stedelijke Water en Watersysteem;

overwegende dat:
- De vigerende beleidsnota grondwaterbeheer 2009-2012 niet goed weer geeft hoe Delfland zijn taak als grondwaterbeheer invult en actualisatie noodzakelijk is;
- In het WBP de ambitie is opgenomen dat Delfland verder bouwt aan een toekomstige rol als kwantitatief grondwaterbeheerder;
- De 'Visie grondwaterbeheer' samen met de Hoogheemraadschappen Rijnland en Schieland en de Krimpenerwaard is opgesteld.

Gelet op:
- artikel 77 van de Waterschapswet

Besluit:

1. De Beleidsnota grondwaterbeheer vast te stellen;
2. Te bepalen dat de Beleidsnota grondwaterbeheer in werking treedt 8 dagen na bekendmaking van de Beleidsnota grondwaterbeheer, onder gelijktijdige intrekking van de Beleidsnota grondwaterbeheer 2009-2012 (2009).

Aldus besloten in de openbare vergadering van 14 februari 2019

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Beleidsnota grondwater-beheer

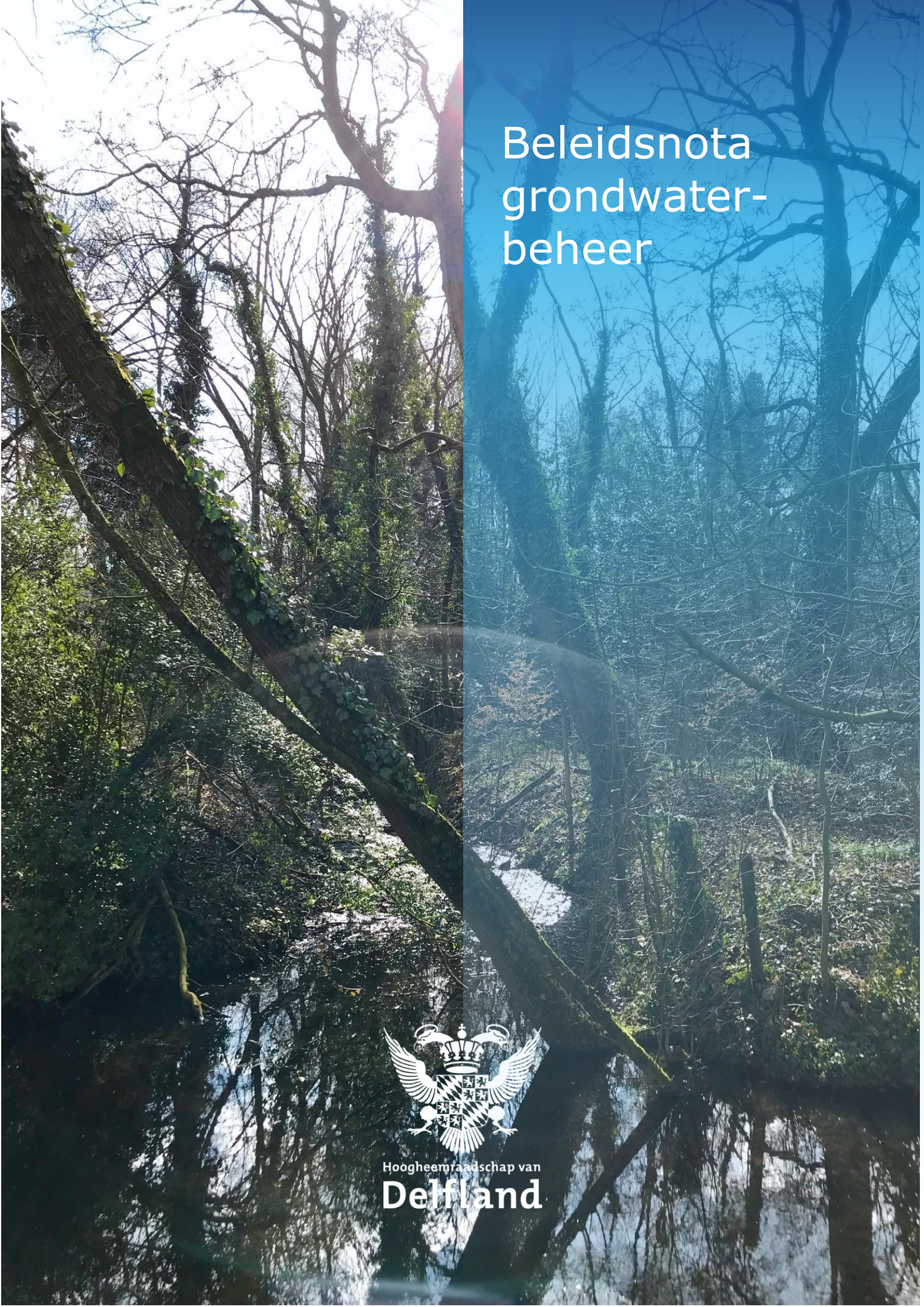

Hoogheemraadschap van Delfland

Inhoud

1. Inleiding 5
   1.1. Waarom deze nota 5
   1.2. Evaluatie beleidsnota 2009-2012 6
   1.3. Samenhang met andere nota's en projecten 7
   1.4. Doel 8
   1.5. Samenhang grondwater en oppervlaktewater 8
   1.6. Leeswijzer 9
2. Verantwoordelijkheden in het grondwaterbeheer 10
3. Strategie voor het grondwaterbeheer 12
   3.1. Drie hoogheemraadschappen samen 12
   3.2. Duurzaam grondwatersysteem 13
   3.3. Gericht op de omgeving 15
   3.4. Beheer met verstand van zaken 15
4. Instrumenten 16
   4.1. Vergunningverlening grondwateronttrekkingen en infiltraties 16
   4.2. Peilbesluiten 17
   4.3. Watertoets 18
   4.4. Participatie in grondwaterloket gemeenten 19
5. Ontwikkelingen 20
   5.1. Inleiding 20
   5.2. Bodemdaling 20
   5.3. Klimaatverandering 22
   5.4. Drukte in de ondergrond 23
   5.5. Delfland Circulair 24
   5.6. Omgevingswet 24
6. Vervolg 26
   6.1. Samenwerking staat centraal 26
   6.2. PLAN-DO-CHECK-ACT-cyclus 27

BIJLAGE 1. Beschrijving grondwatersysteem 30

BIJLAGE 2. Wettelijke- en beleidskaders 33

1. Inleiding

1.1. Waarom deze nota

Grondwaterbeheer is een gedeelde verantwoordelijkheid, met meerderde belanghebbenden. Sturingsmogelijkheden en handelingsperspectieven zijn bij meerdere partijen belegd. Daarnaast vormt grondwater geen onuitputtelijke bron en hangt nauw samen met andere thema's, zoals bodemdaling en klimaatverandering. Het betreft verschillende, soms tegenstrijdige belangen en de oplossingen voor knelpunten liggen vaak bij meer dan één partij. De ondergrond wordt steeds voller, waardoor het grondwater steeds meer in de knel komt, zie figuur hieronder.

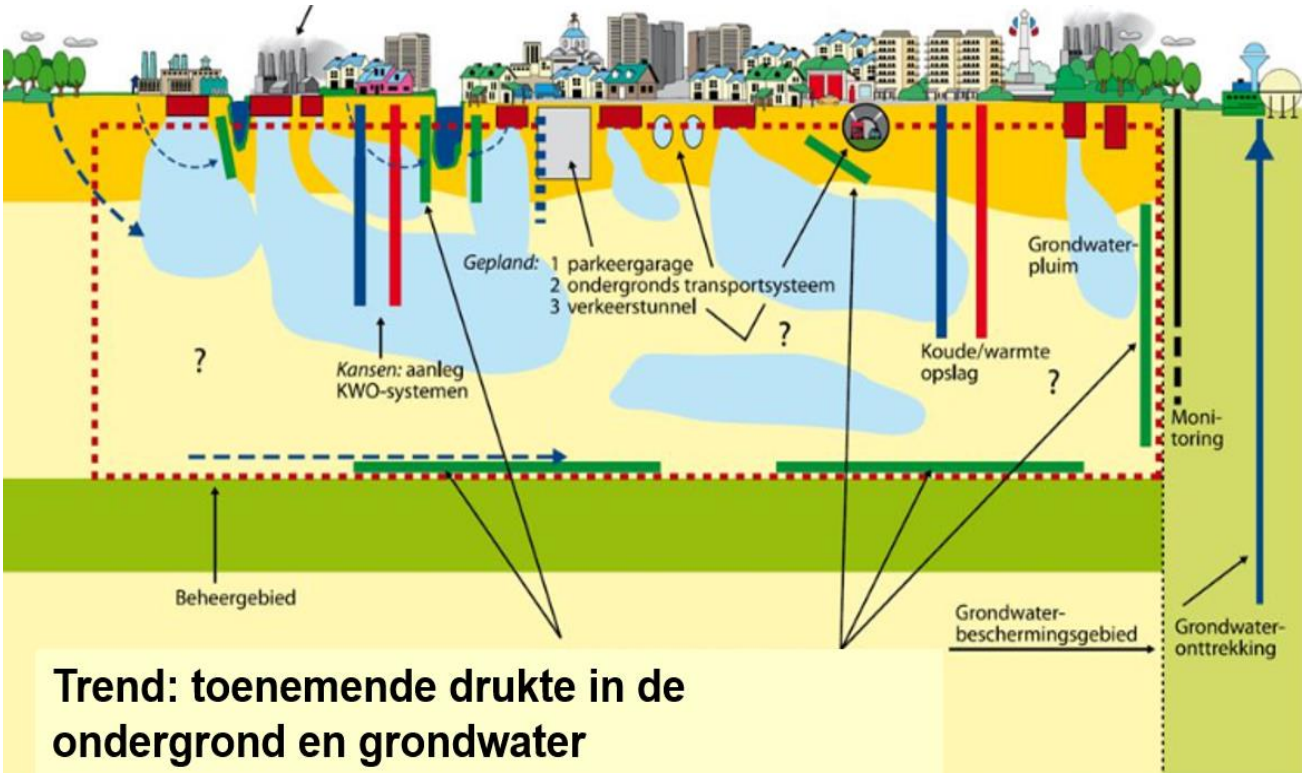

Grondwaterknelpunten kunnen vaak niet opgelost worden door ingrepen in het oppervlaktewater. Ingrepen die een oplossing bieden voor de korte termijn kunnen leiden tot problemen in de toekomst, zeker als er alleen aan symptoombestrijding gedaan wordt. Kortom, goed grondwaterbeheer is alleen mogelijk door samenwerking met provincie, gemeente, particulieren en overige belanghebbenden. In het vervolgproces wil Delfland deze samenwerking verder vormgeven [→**H5+H6**].

Met de inwerkingtreding van de Waterwet in december 2009 is vastgelegd dat de waterschappen beheerder worden van het regionale watersysteem, inclusief grondwater. Om de bijbehorende taken op een uniforme en transparante wijze in te vullen heeft Delfland in september 2009 de *Beleidsnota grondwaterbeheer 2009-2012* vastgesteld. Deze beleidsnota is geëvalueerd en de uitkomsten daarvan zijn vastgelegd in de *Evaluatie Beleidsnota Grondwaterbeheer* van 2014 [→**§1.2**].

Deze nota vormt het beleidskader dat richting geeft aan ruimtelijke ontwikkelingen en de inrichting van het (grond)watersysteem en staat niet op zichzelf. Acties en uitgangspunten uit de *Beleidsnota grondwaterbeheer 2009-2012* zijn uitgewerkt in een aantal andere instrumenten van Delfland, zoals de *Keur Delfland*, de *Algemene regels behorende bij de Keur Delfland* en de *Beleidsregel grondwateronttrekkingen en infiltraties*, en de *Beleidsnota Peilbeheer* van 2017. Daarnaast wordt er nu binnen Delfland gewerkt aan andere thema's die een relatie hebben met grondwater, zoals bodemdaling en klimaatadaptatie [**→§1.3**].

Delfland heeft, samen met de hoogheemraadschappen van Rijnland en Schieland en de Krimpenerwaard, in 2016 de *Visie grondwaterbeheer* opgesteld. Delfland en Schieland en de Krimpenerwaard hebben ervoor gekozen om deze visie niet als een zelfstandige nota te laten vaststellen, maar te integreren in een beleidsnota. Voor Delfland is dat de voorliggende nota [→H3] geworden. Schieland en de Krimpenerwaard heeft de *Beleidsuitwerking Grondwater* opgesteld, die op 28 november 2018 door de verenigde vergadering vastgesteld is. Rijnland stelt de visie niet als losstaande nota vast, maar stelt ook geen beleidsnota voor het grondwaterbeheer op. Onderdelen van de visie worden door Rijnland belegd in andere nota's en instrumenten.

1.2. Evaluatie beleidsnota 2009-2012

De *Beleidsnota grondwaterbeheer 2009-2012* is in 2009 als nieuw thema ambitieus ingestoken. Delfland heeft toen het provinciaal beleid op grote lijnen overgenomen. Concreet betekent dit dat Delfland streeft naar:

- een duurzaam beheerd grondwatersysteem met behoud van de aanwezige strategische voorraad zoet grondwater;
- een inrichting van het watersysteem die mede gebaseerd is op de kenmerken van het grondwater;
- een optimale afstemming van nieuwe grondgebruiksfuncties op het grondwatersysteem, waarmee grondwateroverlast en –onderlast zoveel mogelijk wordt voorkomen.

Delfland heeft hiervoor in de *Beleidsnota grondwaterbeheer 2009-2012* de volgende strategieën geformuleerd:

- grondwater wordt integraal onderdeel van het waterbeheer van Delfland;
- samenwerking met andere overheden gebeurt op basis van afspraken;
- Delfland neemt een adviserende en faciliterende rol naar gemeenten;
- Delfland hanteert een gebiedsgerichte aanpak bij het grondwaterbeheer;
- grondwaterbeheer door Delfland wordt ingevuld volgens een groeimodel.

In 2009 is voor de vergunningverlening het beleid van de provincie overgenomen. Nadat Delfland zelf ervaring had opgedaan met grondwater, bleek dat er behoefte was aan aanpassingen van de *Keur Delfland*, de bijbehorende algemene regels en de beleidsregels. Deze aanpassingen zijn meegenomen in de herzieningen van 2015 [**→§4.1**].

Tijdens het kadernotaproces in 2010 heeft Delfland, om te komen tot een positief exploitatiesaldo, kritisch gekeken naar al zijn ambities. De ambities op het grondwaterdossier zijn toen bijgesteld en er is voor gekozen om niet meer dan de wettelijke verplichtingen rondom grondwater uit te voeren. Uit de evaluatie bleek dat de aspecten díe Delfland heeft opgepakt goed zijn uitgevoerd.

De samenwerking met gemeenten binnen het grondwaterloket verloopt goed. Burgers die met Delfland contact opnemen met een grondwatervraag worden consequent naar de betreffende gemeente verwezen. Gemeenten hebben over het algemeen veel kennis over hun grondwater-systeem. De grondwaterproblemen komen niet altijd door een hoge grondwaterstand, maar soms door bodemdaling of door bouwtechnische zaken. Een enkele keer probeert iemand bij beide overheden het probleem aan te kaarten. Het is daarom belangrijk om goed contact te hebben met de gemeente en een eenduidige boodschap uit te dragen.

Voor de Watertoets bleek dat er behoefte was aan een kader waarin staat welke aspecten van grondwater voor Delfland belangrijk zijn en waarop dan gelet moet worden in de plannen. Dit is in 2016 uitgewerkt in de *Handreiking watertoets voor gemeenten* [**→§4.3**].

In de *Evaluatie Beleidsnota Grondwaterbeheer* (2014) is aanbevolen om voor de grondwater-problematiek een procesmatige aanpak te volgen, samen met andere partijen. Deze beleidsnota vormt de eerste stap in dit proces [**→H6**].

1.3. Samenhang met andere nota's en projecten

Sinds de vaststelling van de *Beleidsnota grondwaterbeheer 2009-2012* is het beleid rondom grondwater concreet gemaakt in:

- de *Keur Delfland* (2015), de *Algemene regels behorende bij de Keur Delfland* (2015), en de *Beleidsregel grondwateronttrekkingen en infiltraties* (2015), waarin grondwateronttrekkingen en infiltraties zijn gereguleerd [**→§4.1**];
- de *Handreiking watertoets voor gemeenten* (2016), waarin is uitgewerkt hoe grondwater meegenomen wordt in het advies dat Delfland aan gemeenten geeft bij het opstellen van ruimtelijke plannen [**→§4.3**];
- de afspraken met gemeenten over de participatie in het backoffice van gemeentelijke waterloketten en het behandelen van adviesaanvragen die in dat kader binnenkomen [**→§4.4**].

Naast deze nota geven ook deze documenten kaders voor het grondwaterbeheer:

- de *Beleidsnota peilbeheer* (2017), waarin is uitgewerkt hoe grondwater integraal meegenomen wordt in de afweging van peilbesluiten [**→§4.2**];
- de *Bodemdalingsstrategie Hoogheemraadschap van Delfland* (vastgesteld door de VV op 5 juli 2018), die de relatie tussen bodemdaling en grondwaterbeheer beschrijft [**→§5.2**].

1.4. Doel

Deze beleidsnota bevat de geactualiseerde versie van het beleid van Delfland rondom grondwater. De gezamenlijke visie van de drie waterschappen is hierin opgenomen. Door het vastleggen van duidelijke kaders omtrent grondwaterbeheer, kan het grondwaterbeheer op een uniforme en transparante wijze worden uitgevoerd.

Delfland streeft naar een duurzaam beheerd (grondwater)systeem, gericht op de omgeving en met verstand van zaken. Dit betekent dat:

- Delfland de waarden van het grondwater in stand houdt, inclusief de aanwezige strategische voorraad zoet grondwater;
- Delfland gebruik maakt van de mogelijkheden van het grondwater;
- Delfland integrale en kosteneffectieve oplossingen nastreeft;
- Delfland open en duidelijk is en gegevens en informatie voor iedereen beschikbaar stelt;
- Delfland de kennis over grondwater en de werking van het grondwatersysteem verbreedt en verdiept.

1.5. Samenhang grondwater en oppervlaktewater

Grondwater is, net als oppervlaktewater, onderdeel van het watersysteem. In onverstoorde bodems vormen grond- en oppervlaktewater één samenhangend systeem. In een gebied als het beheergebied van Delfland is dat niet het geval. Daar is de relatie tussen het oppervlaktewater en het grondwater vestoord door allerlei structuren en ingrepen in de ondergrond, zoals funderingen, leidingen, tunnels en drainagesystemen. Dit betekent dat het grondwaterpeil niet of nauwelijks te sturen is via het oppervlaktewaterpeil en dat de mogelijkheden die Delfland heeft voor het reguleren van het grondwaterpeil uiterst beperkt zijn. Alleen in landbouwgebieden zonder drainage is er nog sprake van een natuurlijke relatie tussen grond- en oppervlaktewater.

Het oppervlaktewater verbindt het maaiveld met de ondiepe ondergrond. Grondwater komt voor in de ondiepe ondergrond tot een diepte van enkele honderden meters. Daaronder ligt een slecht doorlatende laag waarin wel water voor kan komen, maar dat water kan niet vrij stromen. In bijlage 1 is het grondwatersysteem van Delfland beschreven.

Het gebruik van de bovengrond hangt nauw samen met het gebruik van de ondergrond. Het onttrekken van grondwater voor de drinkwatervoorziening stelt bijvoorbeeld randvoorwaarden aan het gebruik van de bovengrond. Duurzaam, veilig en efficiënt gebruik van de ondergrond vraagt om een beoordeling van de effecten van voorgenomen boven- en ondergrondse activiteiten op het functioneren van de bodem als ecosysteem. Water is daarbij vaak een dominante factor.

1.6. Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is beschreven welke partijen verantwoordelijk zijn voor het grondwater. Hoofdstuk 3 beschrijft de strategie van Delfland voor het grondwaterbeheer. Hoofdstuk 4 geeft aan hoe de strategie uit hoofdstuk 3 vertaald wordt naar de praktijk van het waterbeheer. Hoofdstuk 5 biedt een blik op de toekomstige ontwikkelingen die verwacht worden. Hoofdstuk 6 beschrijft het vervolg op deze nota.

2. Verantwoordelijkheden in het grondwaterbeheer

Grondwaterbeheer is integraal onderdeel van waterbeheer. De Waterwet (2009) is de basis voor het waterbeheer. In deze wet zijn onder andere de taken en verantwoordelijkheden voor waterbeheer vastgelegd. Bijlage 2 geeft een uitgebreide beschrijving van de wettelijke kaders voor het grondwaterbeheer. Voor grondwaterbeheer geldt een gedeelde verantwoordelijkheid. In figuur 2.1 is de verdeling van verantwoordelijkheden voor grondwaterbeheer weergegeven.

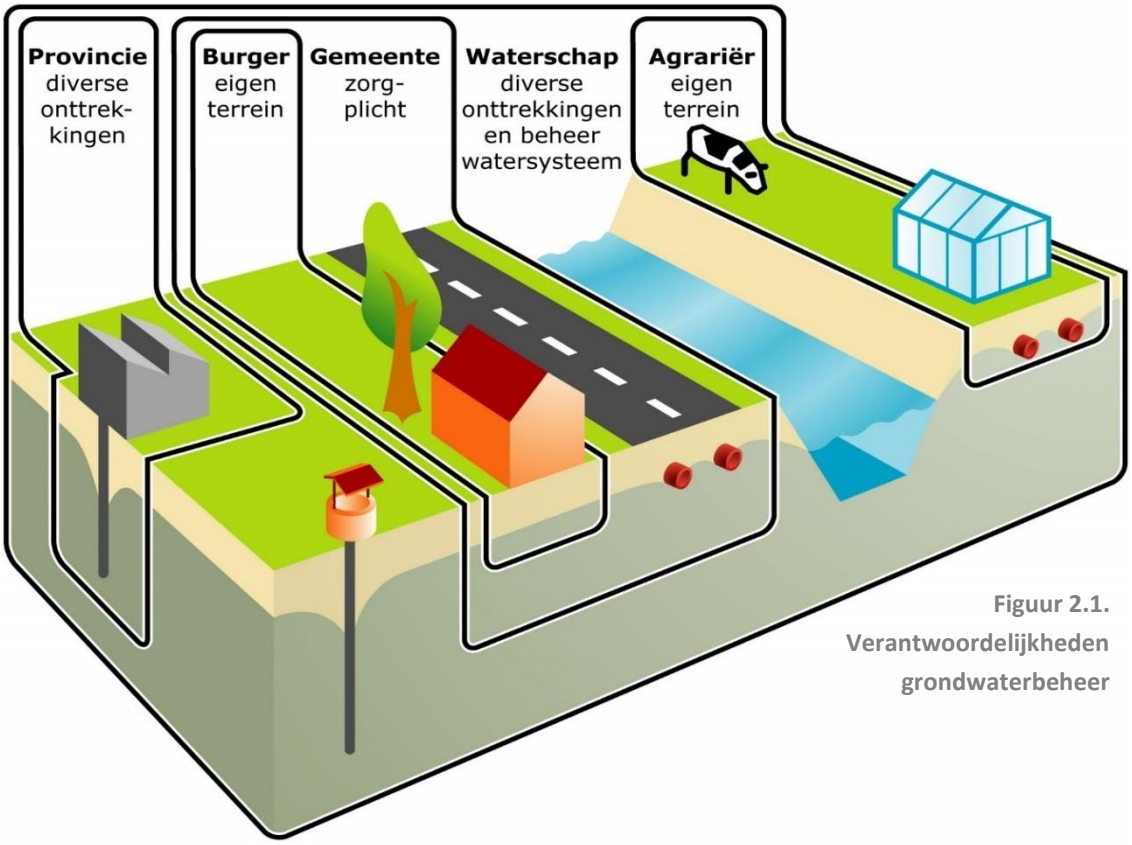

Figuur 2.1.
Verantwoordelijkheden grondwaterbeheer

Particulieren

De eigenaar van een pand of perceel is in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor zijn eigendom en voor de staat ervan. Dat geldt ook voor het grondwater onder dat perceel. Als een grondeigenaar grondwaterproblemen heeft, komen eventuele bouwtechnische en civieltechnische oplossingen dan ook voor zijn rekening. Hierbij valt te denken aan het waterdicht maken van de vloer, het opvullen van de kruipruimte, het vervangen van de fundering of de aanleg van drainage. Hiervoor is de eigenaar van een woning zelf verantwoordelijk.

Gemeenten

De zorgplicht voor grondwater, hemelwater en voor de inzameling van stedelijk afvalwater ligt bij gemeenten. In het gemeentelijk rioleringsplan (GRP) dient de gemeente aan te geven hoe zij invulling geeft aan deze zorgplichten. De zorgplicht is van toepassing op het openbaar gemeentelijke gebied. Gemeenten treffen zo nodig en indien doelmatig maatregelen in de openbare ruimte en in principe

niet op particulier terrein. Gemeenten moeten zich inspannen om grondwaterknelpunten te voorkomen of beperken.

Gemeenten zijn bevoegd gezag voor bestemmingsplannen. Ook zijn gemeenten verantwoordelijk voor een goed werkende riolering en adequaat bouw- en woningtoezicht. De gemeenten zijn daarnaast verantwoordelijk voor gesloten bodemenergiesystemen, grondwaterverontreiniging en bodemlozingen tot 15 meter beneden maaiveld. Middels het waterloket zijn de gemeenten aanspreekpunt voor particulieren met vragen of klachten over grondwater.

Waterschappen

Het waterschap is de beheerder van het gehele watersysteem, dat bestaat uit zowel oppervlakte-water als grondwater. Beheerder zijn betekent niet dat het waterschap verantwoordelijk is voor alles wat er met het grondwater gebeurt, of dat het waterschap alle grondwaterproblemen moet oplossen. Het waterschap is verantwoordelijk voor het reguleren van grondwateronttrekkingen en bijbehorende infiltraties voor zover die niet onder de rijksbevoegdheid of provinciale bevoegdheid vallen. Grondwaterkwaliteit is geen verantwoordelijkheid van het waterschap.

Het waterschap stelt in het peilbesluit een oppervlaktewaterpeil vast. Bij de afweging van het peil worden alle belangen, waaronder die gerelateerd aan het grondwater, meegenomen. Ook geeft het waterschap advies over de werking en inrichting van het watersysteem bij plannen van derden (ruimtelijke plannen en rioleringsplannen).

Provincie

De provincie is verantwoordelijk voor de algemene kaders (waarbinnen waterschappen en gemeenten moeten werken) en voor de kwaliteit van het grondwater (via de Wet op de Bodembescherming (Wbb) en de dochterrichtlijn grondwater van de KRW). De strategische kaders voor (grond)waterbeheer zijn in Zuid-Holland vastgelegd in de Visie Ruimte en Mobiliteit (VRM) en de provinciale verordening. De provincie stelt milieubeschermingsgebieden vast. Ook is de provincie bevoegd gezag voor regionale ruimtelijke ontwikkelingen.

In een aantal gevallen gaat de provincie over het verstrekken en handhaven van vergunningen voor grondwateronttrekking. Die gevallen zijn:

- grondwateronttrekkingen met bijbehorende infiltraties voor drinkwater
- onttrekkingen van meer dan 150.000 kubieke meter per jaar door industriële bedrijven
- onttrekkingen ten behoeve van bodemenergiesystemen

Rijk

Het Rijk stelt het nationaal strategisch waterbeleid op. Daarnaast is het Rijk de beheerder van de rijkswateren.

3. Strategie voor het grondwaterbeheer

3.1. Drie hoogheemraadschappen samen

Grondwaterbeheer is bij uitstek een onderwerp dat vraagt om goede samenwerking. Grondwater trekt zich niets aan van grenzen van eigendom of beheer. Voor een individuele partij is het lastig en soms onmogelijk om zelfstandig effectieve maatregelen te nemen. De Hoogheemraadschappen van Delfland, Rijnland en Schieland en de Krimpenerwaard hebben gezamenlijk de *Visie Grondwaterbeheer* opgesteld, die de strategie beschrijft hoe de hoogheemraadschappen omgaan met grondwateropgaven. Inhoudelijk sluit deze strategie aan bij de *Beleidsnota grondwaterbeheer 2009-2012*. De vernieuwing zit in meer focus op de omgeving, maatschappelijke opgaven en samenwerking.

Nieuwe ontwikkelingen op nationaal of provinciaal niveau kunnen aanleiding zijn om deze strategie aan te passen. De samenwerking tussen de drie waterschappen wordt gecontinueerd om kennis en ervaringen uit te wisselen. Indien sprake is van meerwaarde worden nieuwe acties gezamenlijk opgepakt en wordt verkend of het uitbreiden van de samenwerking met andere waterschappen meerwaarde heeft.

De drie hoogheemraadschappen streven naar:
a. een duurzaam beheerd grondwatersysteem,
b. gericht op de omgeving en
c. met verstand van zaken.

a. Duurzaam grondwatersysteem

Het hoogheemraadschap wil grondwater duurzaam beheren. Het systeem van grond- en oppervlaktewater benaderen we als één geheel. Grondwater mag worden benut, maar onomkeerbare schade moet worden voorkomen. Er wordt aangesloten bij de duurzaamheidprincipes (people, planet, profit) en de voorkeursprincipes uit de bodemladder (Beleidsvisie bodem en ondergrond Zuid-Holland): hernieuwbaar, omkeerbaar en beheersbaar.

b. Gericht op de omgeving

Het hoogheemraadschap richt zich op het voorkomen en oplossen van grondwaterproblemen. Hierbij hebben de hoogheemraadschappen beperkte mogelijkheden en verantwoordelijkheden. Samenwerken zorgt voor integrale en kosteneffectieve oplossingen. Bij de kostenverdeling zijn de verantwoordelijkheden leidend. Het hoogheemraadschap heeft een open houding en heldere boodschap zodat grond- en huiseigenaren, bewoners, ondernemers en andere overheden duidelijk is wat ze van het hoogheemraadschap mogen verwachten en wat ze zelf moeten doen. Het hoogheemraadschap weet wat er speelt in de omgeving en zorgt voor oplossingen die hierin passen.

c. Beheer met verstand van zaken

Duurzaam beheer, samenwerken en transparant zijn, is alleen mogelijk met verstand van zaken. Daarom wordt ingezet op een goed informatiesysteem. Gegevens, informatie en kennis zijn beschikbaar en worden gedeeld. Er worden eenduidige afspraken gemaakt over het verzamelen, beheren en ontsluiten van gegevens. Hiervoor wordt mede gebruik gemaakt van bestaande platforms zoals het Nationaal Hydrologisch Instrumentarium (NHI) en de Basisregistratie Ondergrond (BRO).

De relatie tussen duuurzaam grondwatersysteem, gericht op de omgeving en beheer met verstand van zaken is schematisch gepresenteerd in figuur 3.1. De kern is een duurzaam grondwatersysteem (binnenring). Het grondwater kan worden benut mits het beschikbaar blijft voor toekomstige generaties (middenring). Voor het beheren van het grondwatersysteem is het essentieel om goed samen te werken, informatie te delen en duidelijk te communiceren (buitenring).

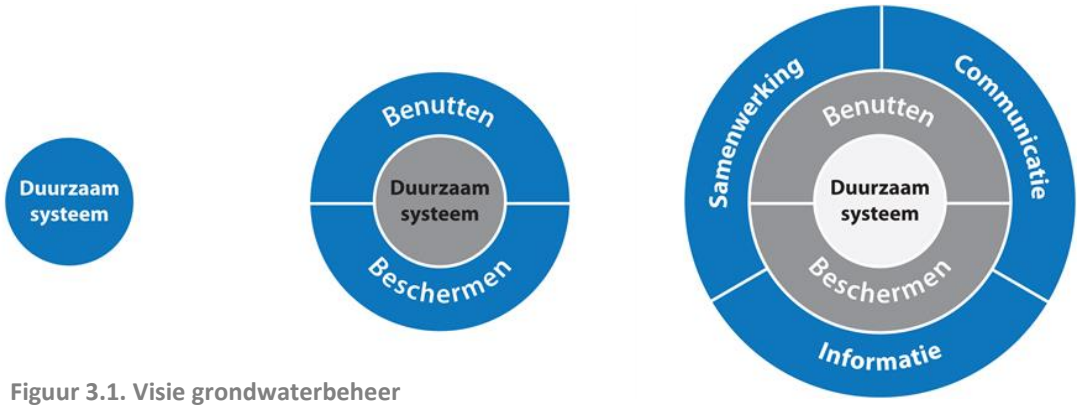

Figuur 3.1. Visie grondwaterbeheer

3.2. Duurzaam grondwatersysteem

Grondwater mag wel worden benut maar onomkeerbare of schadelijke activiteiten moeten worden voorkomen zodat men in de toekomst ook over een gezond grondwatersysteem kan beschikken:

- De waarden van het grondwatersysteem worden beschermd. Anders gezegd: de aanwezige voorraad zoet grondwater moet behouden blijven.
- Bij andere (potentiële) functies van of in het grondwatersysteem vervult het hoogheemraadschap een adviserende rol. Voorbeelden van dergelijke functies zijn bodemenergiesystemen, natuur, funderingen of ondergrondse infrastructuur zoals kabels en leidingen, tunnels en parkeerkelders.
- Het grondwatersysteem wordt doelmatig gebruikt. Alternatieven worden in beeld gebracht (andere bronnen van water, maar bijvoorbeeld ook een alternatieve bouw- of aanlegwijze) en grondwater wordt niet meer verbruikt dan noodzakelijk.
- Het hoogheemraadschap staat positief tegenover het gebruik van (nieuwe) mogelijkheden van het duurzaam benutten van het grondwatersysteem (bijvoorbeeld toepassing van ondergrondse waterberging of opslag van hemelwater).

De inrichting en het beheer van het watersysteem zijn mede gebaseerd op de kenmerken van het grondwatersysteem:

- De oppervlaktewaterpeilen zijn mede afgestemd op de kenmerken van het grondwatersysteem, zodat grondwateroverlast en -onderlast zoveel mogelijk wordt voorkomen of beperkt, waarbij ook rekening wordt gehouden met bijvoorbeeld verzilting, bodemdaling en opbarsting.
- Bij het actualiseren van beleid(sregels) en instrumenten (zoals peilbesluiten) worden grondwateraspecten integraal meegenomen.

Bij plannen van derden adviseert het hoogheemraadschap om structurele negatieve effecten op het grondwatersysteem te voorkomen, beperken of indien nodig te compenseren, en om te streven naar doelmatige oplossingen:

- Grondwaterover- en onderlast als gevolg van te hoge of te lage grondwaterstanden wordt waar mogelijk voorkomen en anders zo veel mogelijk beperkt.
- Naast het voorkomen van (nieuwe) knelpunten, betrekt het hoogheemraadschap nadrukkelijk de mogelijkheden om de potenties van het grondwatersysteem te benutten.
- Potentiële knelpunten en hoge beheerkosten moeten worden voorkomen:
  - kies voor een passende drooglegging en ontwateringsdiepte en stem deze af op de bodemgesteldheid, met name in gebieden die gevoelig zijn voor bodemdaling;
  - voer schoon regenwater niet af naar de zuivering maar houd het vast, hergebruik het en/of infiltreer het in de ondergrond;
  - stem in gebieden met een hoog opbarstrisico de inrichting af op de grondwatersituatie (bijvoorbeeld geen kelders en kruipruimte toepassen);
  - voorkom en beperk de afvoer van grondwater via (vrijverval)drainage door in het ontwerp en bij de inrichting van een gebied rekening te houden met de huidige grondwatersituatie.

De algemene regels en beleidsregels [**→§4.1**] voor het onttrekken en infiltreren van grondwater zijn gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

- Grondwateronttrekkingen en –infiltraties mogen geen negatieve effecten hebben op het grondwatersysteem, de grondgebruikfuncties of andere systemen die afhankelijk zijn van de bodem en/of het grondwater.
- De initiatiefnemer streeft naar het beperken van de onttrekkingshoeveelheid en waar mogelijk het nemen van waterbesparende maatregelen.
- Compensatie-eis: zoet grondwater dat onttrokken wordt, moet geretourneerd of aangevuld worden.
- Het hoogheemraadschap stelt bij het afgeven van vergunningen voor permanente onttrekkingen voorwaarden voor beëindiging of vermindering van de onttrekking.
- Om verontreiniging van grondwater te voorkomen, worden eisen gesteld aan infiltratiewater. Er worden ook eisen gesteld aan onttrekkingen en infiltraties in de nabijheid van grondwaterverontreinigingen.
- In milieubeschermingsgebieden [**→bijlage 2**] worden in principe geen vergunningen verleend voor permanente onttrekkingen.

3.3. Gericht op de omgeving

Het hoogheemraadschap stelt het voorkomen en oplossen van problemen en benutten van kansen op doelmatige wijze centraal:

- De wettelijke taak- en bevoegdheidsverdeling in het grondwaterbeheer zijn bekend en het hoogheemraadschap kan deze uitleggen.
- Het hoogheemraadschap werkt samen met omgevingspartners (conform de Grondwatervisie van de Unie van Waterschappen), waarbij een doelmatige oplossing centraal staat. De huidige taak- en bevoegdheidsverdeling vormt daarbij geen belemmering.
- Het hoogheemraadschap weet wat er speelt in de omgeving en kent de partijen die betrokken zijn bij het grondwaterbeheer.

Het hoogheemraadschap is open en duidelijk over wat partijen van het hoogheemraadschap kunnen verwachten ten aanzien van het grondwaterbeheer en over wat partijen zelf kunnen en moeten doen:

- Het hoogheemraadschap laat zien wat het doet door vergunningen en meldingen van grondwateronttrekkingen te publiceren.
- De gemeente is, middels het grondwaterloket, het primaire aanspreekpunt voor burgers en bedrijfsleven met vragen of klachten over grondwater. Het hoogheemraadschap en de provincie ondersteunen, indien nodig, het gemeentelijk loket.
- Het hoogheemraadschap spreekt burgers aan op hun eigen verantwoordelijkheid in het grondwaterbeheer.

Het hoogheemraadschap werkt aan integrale, doelmatige en (maatschappelijk) kosteneffectieve oplossingen voor grondwater-gerelateerde knelpunten:

- Over de huidige taak- en bevoegdheidsverdeling heen zoekt het hoogheemraadschap naar oplossingen met maatschappelijk aanvaardbare kosten.
- Ten aanzien van de kostenverdeling en de uitvoering van maatregelen zijn de huidige verantwoordelijkheden in grondwaterbeheer het uitgangspunt.

3.4. Beheer met verstand van zaken

De hoogheemraadschappen hebben voldoende informatie en kennis om de dagelijkse taken in het grondwaterbeheer uit te kunnen voeren. We hebben het gegevensbeheer op orde en kennis van het grondwatersysteem is op doelmatige manier ontsloten.

- Gegevens, informatie en kennis ten aanzien van het grondwatersysteem zijn beschikbaar.
- Binnen het hoogheemraadschap heeft iedereen toegang tot die gegevens, informatie en kennis die noodzakelijk zijn voor het uitvoeren voor zijn/haar dagelijkse werkzaamheden.
- Gegevens, informatie en kennis worden gedeeld met onze samenwerkingspartners, indien dat meerwaarde heeft. Daarbij streven we naar consensus over de gebruikte gegevens en informatie. Voor het ontsluiten van gegevens wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van bestaande (landelijke) platforms.

4. Instrumenten

4.1. Vergunningverlening grondwateronttrekkingen en infiltraties

Geeft uitwerking aan de doelen:
→ *duurzaam beheerd grondwatersysteem*
→ *beheer gericht op de omgeving*
→ *beheer met verstand van zaken*

Grondwater wordt voor veel doeleinden onttrokken, bijvoorbeeld voor de bereiding van proces-water, voor het beregenen van gewassen of om de grondwaterstand te verlagen bij bouwwerk-zaamheden. Bij grondwatersaneringen wordt grondwater onttrokken om de verontreiniging te verwijderen. Infiltreren betekent hier het in de bodem brengen van water ter aanvulling van het grondwater in samenhang met het onttrekken van grondwater. Voorbeelden hiervan zijn het tijdelijk bergen van hemelwater in de bodem om het later weer te gebruiken voor het beregenen van gewassen.

Het onttrekken dan wel infiltreren van (grond)water heeft effect op de grondwaterstand. Deze verandering van grondwaterstand kan negatieve gevolgen voor de omgeving veroorzaken. Dit is voor Delfland aanleiding om regels te verbinden aan het onttrekken en infiltreren van grondwater. Het doel van het grondwaterbeleid is om zo effectief en efficiënt mogelijk met grondwater om te gaan en het voorkomen van negatieve effecten door grondwateronttrekkingen en infiltraties.

De doelstellingen van de Waterwet vormen, in combinatie met het belang van de doelmatige werking van de zuiveringstechnische werken, het toetsingskader bij vergunningverlening rondom grondwater. De Waterwet bevat regels met betrekking tot het beheer en gebruik van watersystemen, waar grondwaterlichamen onderdeel van zijn. De toepassing van de Waterwet is gericht op:
- voorkoming en waar nodig beperking van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste,
- bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen,
- vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen.

Op grond van de *Keur Delfland* (2015) is het verboden om zonder watervergunning grondwater te onttrekken of water in de bodem te infiltreren, omdat dit in beginsel niet wenselijk is voor het in stand houden van het grondwatersysteem. Gezien de maatschappelijke wensen en belangen kan onder voorwaarden met een onttrekking worden ingestemd. Delfland heeft de *Beleidsregel grondwateronttrekkingen en infiltraties* (2015) opgesteld voor de beoordeling van vergunning-aanvragen voor onttrekkingen en infiltraties. Deze beleidsregel geldt voor het onttrekken van grondwater door middel van een onttrekkingsinrichting, niet voor grondwateronttrekkingen zonder toepassing van een onttrekkingsinrichting. Dit speelt bijvoorbeeld bij drainage waar bij het water onder vrij verval afstroomt naar oppervlaktewater. Voor bepaalde onttrekkingen zijn vrijstellingen van de vergunningplicht geformuleerd in de *Algemene Regels behorende bij de Keur Delfland* (2015).

4.2. Peilbesluiten

Geeft uitwerking aan de doelen:
→ *duurzaam beheerd grondwatersysteem*
→ *beheer gericht op de omgeving*

In de *Nota Peilbeheer* (2017) is opgenomen dat Delfland in principe geen grondwaterpeilbesluiten maakt (§5.6.2): "De Waterwet biedt de mogelijkheid om ook grondwaterpeilbesluiten vast te stellen, maar verplicht het niet. Delfland kiest er vooralsnog voor geen grondwaterpeilbesluiten op te stellen. Een peilbesluit brengt een inspanningsverplichting met zich mee. De grondwaterstand is via het oppervlaktewaterpeil echter moeilijk te sturen en de verantwoordelijkheid voor ontwaterings-voorzieningen ligt vaak primair bij private partijen."

Grondwater in peilbesluiten

Delfland neemt grondwater als belang mee in de afweging van het peil en peilbeheer. Daarnaast worden meldingen van grondwateroverlast of –onderlast meegenomen in de analysefase. Er wordt onderzocht in hoeverre de grondwaterstand door het oppervlaktewaterpeil wordt beïnvloed en of het knelpunt door middel van aanpassingen van het peil of peilbeheer kan worden opgelost of dat er andere meer kostenefficiënte maatregelen mogelijk zijn. In de meeste gevallen echter kan een grondwaterknelpunt niet opgelost worden door het veranderen van oppervlaktewaterpeilen.

Hoewel het oppervlaktewaterpeil de grondwaterstand beïnvloedt, is de grondwaterstand via deze weg moeilijk te sturen. Grondwater reageert namelijk vertraagt op variaties van het oppervlakte-waterpeil, vooral op grotere afstand van watergangen. Daarnaast is het moeilijk om een nauwkeurige en eenduidige relatie tussen oppervlaktewaterpeil en grondwaterstand af te leiden door de bodem-opbouw en variaties in landgebruik.

Een van de weinige concrete maatregelen die getroffen kan worden is het instellen van een hoogwatervoorziening bij huizen om te voorkomen dat de fundering aangetast wordt. Houten paalfunderingen die droog komen te liggen door een te lage grondwaterstand zijn gevoelig voor houtrot. Zulke hoogwatervoorzieningen worden over het algemeen via een vergunning geregeld en vallen onder particulier beheer.

Door een peilwijziging bestaat de kans dat oude resten met archeologische waarden boven de grondwaterstand komen te liggen en daardoor worden aangetast. Het archeologisch erfgoed in de bodem mag in principe niet verstoord worden (Verdrag van Malta). Het beleid hiervoor is vastgelegd in de *Nota Peilbeheer* (§5.1).

Fluctuaties in het grondwaterpeil kunnen ervoor zorgen dat bodemdaling optreedt door inklinking of veenoxidatie. Delfland gaat daarom terughoudend om met verlaging van het peil in deze gebieden. In de bodemdalingstrategie die nu opgesteld wordt [**→§5.2**], wordt hier dieper op ingegaan.

Grondwater en oppervlaktewaterpeil

Het zoetzoutgrensvlak kan stijgen als de oppervlaktewaterpeilen worden verlaagd. Het zoete (ondiepe) grondwater kan hierdoor verzilten. Verlaging van het oppervlaktewaterpeil vergroot de invloed van het diepere zoute grondwater op het ondiepe zoete grondwater. Peilverlaging kan ook leiden tot een toename van uitspoeling van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen uit de bodem en zo een negatief effect hebben op de waterkwaliteit.

Een verlaging van de oppervlaktewaterpeilen kan ook leiden tot een verandering in de kwelstromen. De mate waarin dat gebeurt is afhankelijk van de bodemopbouw en de resulterende peilverschillen. Als gevolg van peilverlaging zal de voorraad zoet grondwater afnemen, vooral in droogmakerijen.

De waterstand langs de keringen zorgt voor een externe druk tegen de kering en beïnvloed de grondwaterstand ín de kering. Daarmee heeft de waterstand ook invloed op de stabiliteit van de waterkeringen. Een structurele of een incidenteel sterke verandering in het waterpeil kan het risico tot falen van de waterkering zodanig verhogen dat dit niet toelaatbaar is. Bij het opstellen van een peilbesluit wordt bij peilwijzigingen beoordeeld of de keringen aan de gestelde eisen blijft voldoen.

4.3. Watertoets

Geeft uitwerking aan de doelen:

→ *duurzaam beheerd grondwatersysteem*

→ *beheer gericht op de omgeving*

De watertoets is erop gericht ruimtelijke functies en waterhuishoudkundige mogelijkheden optimaal op elkaar aan te laten sluiten. Bij een bestemmingsplan en een omgevingsvergunning met ruimtelijke onderbouwing is de watertoets een wettelijke verplichting. Bij andere formele plannen is er geen wettelijke verplichting maar volgt de toets uit de bestuurlijke afspraken van het Nationaal Bestuursakkoord Water.

Het watertoetsproces

Delfland denkt graag vanaf het allereerste begin met initiatiefnemers mee over de inrichting van het watersysteem, oplossingen en eventuele compenserende maatregelen. De gemeente is verantwoordelijk voor de afweging tussen bouwkundige en waterhuishoudkundige maatregelen. De initiatiefnemer legt de wateraspecten vast in de waterparagraaf bij het ruimtelijke plan. Om toekomstige (grond)waterproblemen zoveel mogelijk te voorkomen, zorgt Delfland ervoor dat bij alle waterhuishoudkundig relevante ruimtelijke plannen en besluiten (grond)wateraspecten via het watertoetsproces expliciet worden meegenomen. Delfland toetst de waterparagraaf op basis van de wet- en regelgeving, het waterbeheerplan en het onderliggende beleid. De watertoets mondt uit in een wateradvies. Delfland adviseert over de locatiekeuze, waterkansen, waterdoelen en randvoorwaarden waar het watersysteem aan moet voldoen.

Handreiking Watertoets

In de *Handreiking Watertoets voor gemeenten* (2016) is uitgewerkt waar Delfland op let bij de watertoets. De handreiking kent twee soort uitgangspunten:

1. Beoordelingscriteria: dit zijn harde beleidsstandpunten. Afwijking hiervan zonder dat hierover nadere afspraken zijn gemaakt (maatwerk) kan voor Delfland reden zijn om bestuurlijk overleg te beleggen of om, in het uiterste geval, een juridische procedure te doorlopen.
2. Richtlijnen: dit zijn sterke aanbevelingen. De richtlijnen houden vaak in dat kansen kunnen worden benut of dat integrale oplossingen onderzocht kunnen worden.

Voor grondwater zijn in de handreiking de volgende beoordelingscriteria genoemd:

- De initiatiefnemer heeft bij nieuwbouwlocaties en herstructureringen onderzoek gedaan naar de functiegeschiktheid van de locatie wat betreft bodem en grondwatersituatie.
- Indien de locatie niet optimaal is wat betreft bodem en grondwatersituatie, is onderzocht met welke duurzame maatregelen de locatie geschikt te maken is voor de beoogde functie(s).

Daarnaast zijn de volgende richtlijnen opgenomen:

- Om grondwateroverlast te voorkomen worden duurzame maatregelen genomen zonder verslechtering voor het bestaande watersysteem. Bij voorkeur dus bijvoorbeeld wel ophogen en/of kruipruimteloos bouwen, en geen permanente drainage en onderbemalingen.
- In zettingsgevoelige gebieden worden geen grondgebruiksfuncties ontwikkeld die een lager waterpeil vereisen.

4.4. Participatie in grondwaterloket gemeenten

Geeft uitwerking aan de doelen:

→ *beheer gericht op de omgeving*

→ *beheer met verstand van zaken*

Het grondwaterloket is een gemeentelijk loket waar burgers terecht kunnen met hun vragen en klachten over (grond)water. Uitgangspunt is dat burgers één duidelijk aanspreekpunt hebben voor grondwaterproblemen. Het loket heeft als functie enerzijds informatievoorziening en anderzijds klachtenafhandeling. De informatievoorziening gaat met name over de werking van het grondwatersysteem, de gemeten grondwaterstanden en de taakverdeling bij het oplossen van problemen. Het waterloket is verdeeld in een frontoffice en een backoffice. Het is wettelijk bepaald dat de gemeenten het frontoffice invullen en dat het waterschap een rol vervult in de backoffice. Voor klachtenafhandeling wordt het frontoffice ingevuld door de gemeente. Gemeente, waterschap, provincie en rijk werken samen in de backoffice om de vraag te beantwoorden of het probleem op te lossen. De gemeente koppelt terug naar de burger, zodat de burger één aanspreekpunt houdt. Als grondwaterbeheerder vervult Delfland richting gemeenten een vraaggestuurde en dienstverlenende adviesrol. Delfland participeert op basis van afspraken in het backoffice van gemeentelijke grondwaterloketten en behandelt adviesvragen die in dat kader binnenkomen.

5. Ontwikkelingen

5.1. Inleiding

De wereld om ons heen is in beweging. Het gaat daarbij zowel om fysieke als maatschappelijke ontwikkelingen. Kenmerk van deze ontwikkelingen is dat ze elkaar steeds sneller opvolgen en dat de voorspelbaarheid steeds minder wordt. De strategie zoals beschreven in hoofdstuk 3 speelt in op deze veranderingen en biedt ruimte voor het omgaan met onzekerheden. De verwachting is dat er meer grondwaterknelpunten zullen optreden en dat de spanning tussen de verschillende belangen toeneemt. Zo leidt toenemende bedrijvigheid in het gebied tot meer vraag naar woningen, wat leidt tot bouwen in de laagste delen van het gebied waar de kans op grondwateroverlast het grootst is. Een ander voorbeeld is toename van infiltratie van regenwater in de ondergrond als maatregel tegen de effecten van klimaatverandering, wat kan leiden tot meer grondwateroverlast.

Ontwikkelingen die een relatie hebben met het grondwaterbeheer zijn:
a. bodemdaling,
b. klimaatverandering,
c. drukte in de ondergrond,
d. Delfland circulair
e. de Omgevingswet.

Deze ontwikkelingen worden hieronder beschreven. Wat de gevolgen van deze ontwikkelingen op het grondwater, en daarmee het grondwaterbeheer, precies zijn, is nog niet duidelijk, dat zal de komende jaren moeten blijken. Bij het opstellen van deze beleidsnota waren deze ontwikkelingen nog niet ver genoeg uitgewerkt om ze te kunnen vertalen naar doelen of kaders voor het grondwaterbeheer. Als blijkt dat uit deze trajecten een aanpassing van het grondwaterbeleid of de regelgeving nodig is, worden de beleidsnota, keur, algemene en/of beleidsregels geactualiseerd.

5.2. Bodemdaling

Bodemdaling behoort tot een van de maatschappelijke opgaven van deze tijd. De laatste jaren groeit het besef dat het proces onomkeerbaar is en dat bodemdaling leidt tot wateroverlast, verzakking en schade met gevolgen voor de maatschappij, de natuur en het klimaat. Met het economisch belang van de regio en de toenemende druk op de beschikbare ruimte is de bodemgesteldheid meestal niet de bepalende factor bij ruimtelijke ordening. Er zijn veel partijen bij bodemdaling betrokken, met uiteenlopende belangen, en Delfland is maar een van de belanghebbenden in het maatschappelijke speelveld.

Oorzaken van bodemdaling

De oorzaken van bodemdaling hangen samen met de bodemgesteldheid en de gebruiksfuncties. Bodemdaling treedt op door afbraak van veen en zetting van (slappe) kleigronden als gevolg van ontwatering. Bodemdaling kan ook optreden door onttrekking van olie of gas uit de ondergrond of

door zware belasting van het maaiveld. Mede door bodemdaling is in de loop der eeuwen een bijzonder complex kunstmatig watersysteem ontstaan, met polders, tussenpeilen en gemalen. Ook op kleinere schaal komt veel variatie in bodemdaling voor, afhankelijk van de bodemsoort of ontwateringssituatie.

Het onttrekken van grondwater kan ook leiden tot bodemdaling, met name als dat gebeurt onder slappe bodem. Een groot deel van het gebied van Delfland bestaat uit slappe bodem, dat wil zeggen bodem die bestaat uit grondsoorten die makkelijk samen te drukken zijn en die weinig draagkracht hebben (klei en veen). Onttrekking van grondwater uit watervoerende zandlagen leidt tot verlaging van de waterspanning in de bovenliggende slappe bodem. Net als bij een spons waar het water uit wordt gedrukt, wordt de slappe bodem dan in elkaar gedrukt.

Gevolgen van bodemdaling

De directe effecten van bodemdaling zijn de (ongelijkmatige) zakking van het maaiveld en specifiek voor veenoxidatie het vrijkomen van stikstof, fosfaat en broeikasgassen. Waterhuishoudkundige gevolgen van bodemdaling zijn:

- constante druk op de waterveiligheid en de noodzaak van regulier onderhoud en periodieke versterking van de keringen;
- maaiveldhoogteverschillen en drooglegginsbehoeften van verschillende gebruiksfuncties vragen om een steeds complexer systeem van watergangen en kunstwerken om het peil te reguleren;
- vrijkomende stikstof en fosfaat van veenoxidatie dragen bij aan de waterkwaliteitsopgave;
- kunstwerken, zoals stuwen, duikers en keringen, kunnen verzakken door de belasting die ze uitoefenen op slappe bodem, wat extra beheerkosten met zich meebrengt;
- toenemende grondwateroverlast als gevolg van kleiner wordende drooglegging leidt tot meer vraag naar peilverlagingen.

Niet-gefundeerde woningen, wegen, kunstwerken, riolering en leidingen zakken met de bodemdaling mee. Er ontstaat vooral schade bij ongelijkmatige zakking en als infrastructuur en leidingen aan vaste punten zijn verbonden. Bebouwing op houten palen verzakt in principe niet, maar de paalkoppen kunnen droog komen te liggen, waardoor het hout gaat rotten en de fundering in gevaar komt. Verlaging van de grondwaterstand heeft geen effect op de fundering van huizen die op betonnen palen zijn gefundeerd. Maar omliggende gronden, zoals tuinen en ongefundeerde infrastructuur en leidingen, zakken wel, waardoor er op den duur een steeds groter verschil tussen huis en tuin of weg of leiding ontstaat.

Bodemdalingsstrategie Delfland

Als maatschappelijk verantwoordelijke overheid wil Delfland het toekomstbestendig gebruik van het gebied faciliteren. In de *Bodemdalingsstrategie Delfland* (vastgesteld in de VV van 5 juli 2018) is uitgewerkt hoe Delfland problemen en schade door bodemdaling kan beperken. De gevolgen van bodemdaling leiden steeds vaker tot problemen, en ontwikkelingen als de toenemende druk op de

beschikbare ruimte en klimaatverandering maken de problemen in de toekomst waarschijnlijk alleen maar groter.
De *Bodemdalingsstrategie Delfland* hanteert als eerste uitgangspunt het voorkomen van bodemdaling (§2.1). Dit betekent bijvoorbeeld in principe het peil niet aanpassen (d.w.z. peil verlagen om bodemdaling te volgen), geen grondwater onder slappe bodem laten onttrekken, en adviseren om niet te bouwen op slappe grond en om geen gas te winnen. Overigens is bodemdaling helemaal voorkomen vaak niet mogelijk, omdat er vaak meerdere oorzaken van bodemdaling tegelijk spelen en er in een veengebied ook bodemdaling optreedt wanneer het peil niet wordt aangepast. Het voorkomen van bodemdaling kan botsen met de (economische) belangen van bestaande functies en nieuwe ontwikkelingen, waarbij de functie vaak prevaleert en het voorkomen van bodemdaling slechts beperkt meespeelt in de ruimtelijke ordening. Dan wordt wel gekozen voor peilverlaging, wordt er wel gebouwd op slappe grond, grondwater onttrokken onder slappe bodem en gas gewonnen. In zulke gevallen wordt dan gezocht naar technische oplossingen voor het voorkomen van grondwateroverlast.

In de bodemdalingsstrategie is een uitvoeringsagenda opgenomen voor de periode tot 2021. Hierin is uitgewerkt hoe Delfland de basisinformatie op orde brengt en handelingsperspectieven verkent voor zeven maatschappelijke uitdagingen die met bodemdaling te maken hebben. Een van de zeven uitdagingen is omgaan met grondwateronttrekkingen in gebieden met slappe bodem.

5.3. Klimaatverandering

Het klimaat verandert. De kans op intensieve neerslag, droogte en hoge temperaturen neemt toe. Bovendien treden veranderingen op in de fysieke omstandigheden van het beheergebied. Zo komen hogere waterstanden op de Noordzee en de rivieren vaker voor met als gevolg snellere verzilting en hogere kosten voor het in stand houden van het systeem.

De kern van de deltabeslissing Ruimtelijke Adaptatie is dat Nederland in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust is ingericht. Ruimtelijke adaptatie start met het in beeld brengen van de kwetsbaarheden voor de vier thema's wateroverlast, hitte, droogte en overstroming. Voor het in beeld brengen van de kwetsbaarheden op deze vier thema's worden stresstesten uitgevoerd. Voor Delfland zijn drie van de vier thema's relevant: wateroverlast, droogte en overstroming; het thema hitte speelt met name voor gemeenten in stedelijk gebied. In de stresstesten wordt grondwater als een van de aandachtspunten meegenomen.

Om de effecten van de klimaatverandering tegen te gaan, wordt ingezet op adaptieve maatregelen. Deze maatregelen richten zich onder meer op het vasthouden en zo mogelijk infiltreren van (regen)water. Ook het vergroenen en ontharden van stedelijk gebied valt hieronder. Bij het schrijven van deze beleidsnota was Delfland bezig met het opstellen van de 'Hemelwateraanpak', waarin strategieën uitgewerkt worden voor het duurzaam omgaan met regenwater.

Effecten van klimaatverandering

Klimaateffectonderzoek laat zien dat de kans groot is dat de grondwaterstanden meer gaan fluctueren. Door toename van de neerslag zal de grondwaterstand stijgen, terwijl langere droogteperiodes juist zullen leiden tot een lagere grondwaterstand. Dit vergroot de kans op het optreden van knelpunten.

Tijdens droge perioden neemt de vraag naar zoet water voor beregening van de land- en glastuinbouw toe. Daarnaast kan er in tijden van droogte en hoge temperaturen meer water nodig zijn voor doorspoeling ten behoeve van de waterkwaliteit en om vissterfte, blauwalg en botulisme tegen te gaan. Ook neemt bij droogte het risico op instabiliteit van de kades door uitdroging toe. Een belangrijk effect van de verwachte lagere zomer grondwaterstand in stedelijk gebied is een toename in schade aan houten paalfunderingen.

De hoeveelheid neerslag in de winter neemt toe, waardoor ook de gemiddelde grondwaterstand in de winter zal stijgen, wat de kans op grondwateroverlast verhoogt. Maatregelen gericht op vasthouden en infiltreren die nu worden genomen om wateroverlast te voorkomen, kunnen een averechts effect hebben op de grondwaterproblematiek. Door meer regenwater vast te houden en te infiltreren kan de grondwaterstand in de winterperiode (nog meer) stijgen. Daarnaast zal de kweldruk toenemen omdat de zeespiegelstijging leidt tot een groter verschil tussen zeespiegel en maaiveld.

Grondwater, bodemdaling en klimaatverandering

Door veenoxidatie, belasting van de ondergrond door bebouwing en infrastructuur, door grondwateronttrekkingen en door gaswinning daalt de bodem in Delfland. Door de klimaatverandering is de verwachting dat de gemiddelde grondwaterstand in de zomer zal dalen en er meer grondwater onttrokken zal worden. Dit leidt tot een versnelling van de bodemdaling. Grondwater en bodemdaling zijn dus onlosmakelijk met elkaar verbonden. Door ongelijke bodemdaling kan schade ontstaan aan gebouwen, wegen en ondergrondse infrastructuur. Infiltratie van regenwater kan uitzakking van de grondwaterstand in de zomer voorkomen of beperken, waardoor bodemdaling en schade aan fundering wordt tegengegaan.

Toename van de gemiddelde grondwaterstand in de winter in combinatie met bodemdaling maakt de kans op grondwateroverlast nog groter, waardoor de behoefte aan permanente onttrekkingen, zoals bemalen drainage, zal toenemen. Permanente onttrekkingen zijn in principe niet toegestaan volgens de *Beleidsregel grondwateronttrekkingen en infiltraties* [→**§4.1**].

5.4. Drukte in de ondergrond

Het gebruik van de bovengrond en dat van de ondergrond hangen nauw samen. In de stedelijke gebieden is de druk op de ruimte het grootst en die zal in de toekomst naar verwachting alleen maar groter worden. Niet alleen wordt bovengronds meer gebouwd, ook ondergronds is sprake van toenemende drukte. Denk hierbij aan tunnels, parkeergarages en kabels en leidingen. Deze constructies en infrastructuren kunnen, zowel tijdens de aanleg als in de definitieve situatie, effecten

hebben op het grondwatersysteem en de hiervan afhankelijke functies (bijvoorbeeld aanwezige bebouwing en stedelijk groen).

Daarnaast wordt zowel in stedelijk als in landelijk gebied steeds meer gebruik gemaakt van de mogelijkheden die de ondergrond biedt ten aanzien van bodemenergiesystemen en ondergrondse waterberging. Door de energietransitie zal de vraag naar bodemenergiesystemen de komende jaren alleen maar toenemen. Met name in stedelijk gebied, waar verschillende belangen dicht bij elkaar voorkomen, is het oplossen van knelpunten in het grondwatersysteem een complex proces waarbij veel partijen zijn betrokken. Deze knelpunten vragen om een integrale en duurzame inrichting van het beheer van het grondwater, zoals bij gebiedsgericht grondwaterbeheer wordt gedaan.

5.5. Delfland Circulair

Mondiaal groeit het bewustzijn dat er een einde moet komen aan de verspilling van grondstoffen die leidt tot problemen als klimaatverandering en milieuverontreiniging. Delfland met zijn dichtbevolkte gebied heeft dagelijks te maken met de gevolgen van verspilling van grondstoffen in de vorm van bijvoorbeeld een slechte waterkwaliteit en een toenemende druk op de zoetwatervoorziening. In een circulaire economie bestaat geen afval meer en worden grondstoffen steeds weer hergebruikt. Uitputting van grondstoffen en de belasting van milieu wordt hiermee tegengegaan. Delfland streeft ernaar om in 2050 100% circulair te zijn. Dit betekent dat er alleen duurzame en hernieuwbare grondstofbronnen worden gebruik en dat grondstoffen na gebruik terugwonnen en hergebruikt worden.

Grondwater raakt Delfland Circulair via de beschikbaarheid van zoet water. Een van de aandachtspunten binnen Delfland Circulair is de zoetwatervoorziening. De focus ligt op het op peil houden van het oppervlaktewatersysteem om droogteproblemen te voorkomen, die bijvoorbeeld in het stedelijk gebied optreden door uitzakkende grondwaterstanden. Ook de aanpak van emissies vanuit de glastuinbouw valt hieronder: hoe meer er hergebruikt wordt, hoe minder emissies er zijn en hoe minder aanvoer van zoet water van elders er nodig is. Grondwater wordt in de glastuinbouw gebruikt als grondstof voor gietwater. Het grondwater moet daarvoor ontzilt worden, met brijn als restproduct dat nu nog in de bodem geloosd wordt. Provincie Zuid-Holland gaat brijnlozingen zo veel mogelijk terugdringen. Een alternatieve bron van zoet water voor tuinders zou bijvoorbeeld het effluent van AWZI's kunnen zijn.

5.6. Omgevingswet

De maatschappij verandert. Er wordt ingezet op een kleinere overheid, meer participatie en deregulering. Daarnaast verwacht men van een moderne overheid dat ze luistert naar en communiceert met particuliere partijen. Steeds meer informatie komt steeds sneller beschikbaar, waardoor burgers en bedrijven goed geïnformeerd zijn. Er ligt een toenemende druk op afrekenbaarheid en transparantie. Gevolg van deze maatschappelijke ontwikkelingen is dat meer moet

worden samengewerkt en meer informatie met elkaar moet worden gedeeld. Hier wordt onder andere invulling aan gegeven door de Omgevingswet.

De Omgevingswet, die naar verwachting in 2021 in werking treedt, bevat de regels voor de fysieke leefomgeving en bundelt een groot aantal bestaande wetten, zoals de Waterwet, de Wet bodembescherming en de Wet milieubeheer en biedt daarmee een vereenvoudiging van de regelgeving over de leefomgeving. Met de Omgevingswet verschuift de huidige sectorale aanpak naar een integrale aanpak waarbij het verhogen van de kwaliteit van de leefomgeving het belangrijkste doel bij ruimtelijke plannen en ontwikkelingen wordt. De bevoegdheden van de waterschappen verandert met de Omgevingswet niet. Wel is duidelijk dat waterschappen meer met andere overheden moet samenwerken om de omgeving zo goed mogelijk te kunnen bedienen. Vooruitlopend op de Omgevingswet biedt deze beleidsnota kaders voor de samenwerking met andere partijen in het grondwaterbeheer. Deze nota vormt de eerste stap in de intensivering van de samenwerking die nodig is om de toekomstige ontwikkelingen het hoofd te kunnen bieden [→**H6**].

Met de invoering van de Omgevinsgwet worden gemeentelijke bestemmingsplannen vervangen door omgevingsplan. Het omgevingsplan bevat alle regels over de fysieke leefomgeving die de gemeente stelt binnen haar grondgebied. In het omgevingsplan wijst de gemeente functies toe aan locaties in haar grondgebied. Bij het toedelen van functies moet de gemeente zich houden aan de instructieregels die het Rijk voorschrijft in het Besluit kwaliteit leefomgeving. Onderdeel daarvan is dat bij omgevingsplannen rekening moet worden gehouden met de gevolgen voor het waterbeheer.

6. Vervolg

Met deze beleidsnota wordt het bestaande grondwaterbeleid geactualiseerd. Dit vormt de eerste stap in een proces dat de komende jaren verder vormgegeven wordt. Het thema grondwater wordt de komende jaren steeds belangrijker. We zien ontwikkelingen op ons afkomen die direct of indirect effect kunnen hebben op het grondwater. Aard en omvang van de effecten van de toekomstige ontwikkelingen op het grondwater zijn nu nog niet altijd even duidelijk, zeker omdat verschillende ontwikkelingen op elkaar ingrijpen.

Aangezien grondwaterbeheer een gedeelde verantwoordelijkheid is, met meerderde belanghebbenden én waarbij sturingsmogelijkheden en handelingsperspectieven bij meerdere partijen zijn belegd, is goed grondwaterbeheer de verantwoordelijkheid van ons allen. Goed grondwaterbeheer is daarom alleen mogelijk door samenwerking met provincie, gemeente, particulieren en overige belanghebbenden. In het vervolgproces wil Delfland deze samenwerking verder vormgeven om in de toekomst goed gesteld te staan voor de beschreven ontwikkelingen en spanningsvelden [**→H5**].

Voor het algehele evaluatieproces, waarbij de ontwikkelingen en opgedane ervaringen een belangrijk onderdeel vormen, wordt gebruikt gemaakt van de PLAN-DO-CHECK-ACT-cyclus [**→§6.2**].

6.1. Samenwerking staat centraal

Voor een aantal van deze ontwikkelingen lopen trajecten binnen Delfland, zoals het opstellen van de bodemdalingstrategie [**→§5.2**], de hemelwateraanpak [**→§5.3**] en het uitvoeren van stresstesten [**→§5.3**]. Voor andere ontwikkelingen geldt dat de uitwerking ervan nog moet starten. Hiervoor kiest Delfland voor een procesmatige aanpak, waarbij nadrukkelijk de samenwerking met provincie, gemeente en andere belanghebbenden wordt gezocht.

Hierbij staan de volgende stappen centraal:

- verdere verkenning van de ontwikkelingen in de ondergrond en de samenhang met o.a bodemdaling, en klimaatadaptatie;
- verdere ontwikkeling en intensivering van de samenwerking met andere partijen die een verantwoordelijkheid hebben in en/of een grondwaterbelang hebben;
- positionering van Delfland in het grondwater-speelveld op basis van belangen en sturingsmogelijkheden. Op basis hiervan worden gezamenlijke handelingsperspectieven opgesteld.

Concrete onderwerpen die de komende jaren uitgewerkt worden:

- Toenemende drukte in de ondergrond: wat zijn de belangen van Delfland? Hoe en in welke mate raken nieuwe activiteiten in de ondergrond het grondwaterbeer? Welke rol wil Delfland hierin spelen?
- De positionering van Delfland als grondwaterbeheerder: hoe wil Delfland samenwerken met andere partijen? Wie beschikt over welke middelen om (toekomstige) grondwaterproblemen aan te pakken en hoe grijpen de middelen van verschillende partijen op elkaar in? Welke rol wil Delfland in deze samenwerking spelen? Dit hangt onder andere samen met de sturingsfilosofie die uitgewerkt wordt voor de implementatie van de Omgevingswet.
- Duurzaam grondwatervoorraadbeheer: naast drinkwater worden ook nieuwe functies, zoals ondergrondse hemelwateropslag, steeds belangrijker. Hoe wil Delfland hiermee omgaan (zie 'Hemelwateraanpak')? Hoe verhoudt zich dit tot het grondwaterbeheer?
- Het cumulatieve effect van onttrekkingen die individueel zijn toegestaan: hoe wil Delfland hiermee omgaan? Dit hangt nauw samen met bodemdaling en wordt daarom onder de noemer van de bodemdalingsstrategie opgepakt.

Bij alle ontwikkelingen speelt de vraag hoe Delfland om wil gaan met tegenstrijdige belangen. Die tegenstrijdigheid speelt zowel tussen Delflandse belangen onderling als tussen de belangen van verschillende partijen. Maatschappelijke en economische belangen wegen wellicht zwaarder dan de belangen van Delfland. De afwegingen die hierbij gemaakt moeten worden, overstijgen de wettelijke taken, middelen en instrumenten die Delfland heeft. Om de uitdagingen die we op ons af zien komen het hoofd te kunnen bieden, is intensivering van de samenwerking met andere overheden (buurwaterschappen, gemeenten en provincie) essentieel. Ook marktpartijen, zoals bedrijven en energieleveranciers, moeten hierbij betrokken worden.

6.2. PLAN-DO-CHECK-ACT-cyclus

Alle ontwikkelingen vragen op termijn mogelijk om een aanpassing van het beleid en/of instrumentarium. Deze ontwikkelingen worden nauwlettend gevolgd. De ervaringen die Delfland ermee opdoet worden regelmatig naast het huidige beleid gelegd om te kijken of een bijstelling van het beleid nodig is. Dit gebeurt volgens onderstaande PLAN-DO-CHECK-ACT-cyclus.

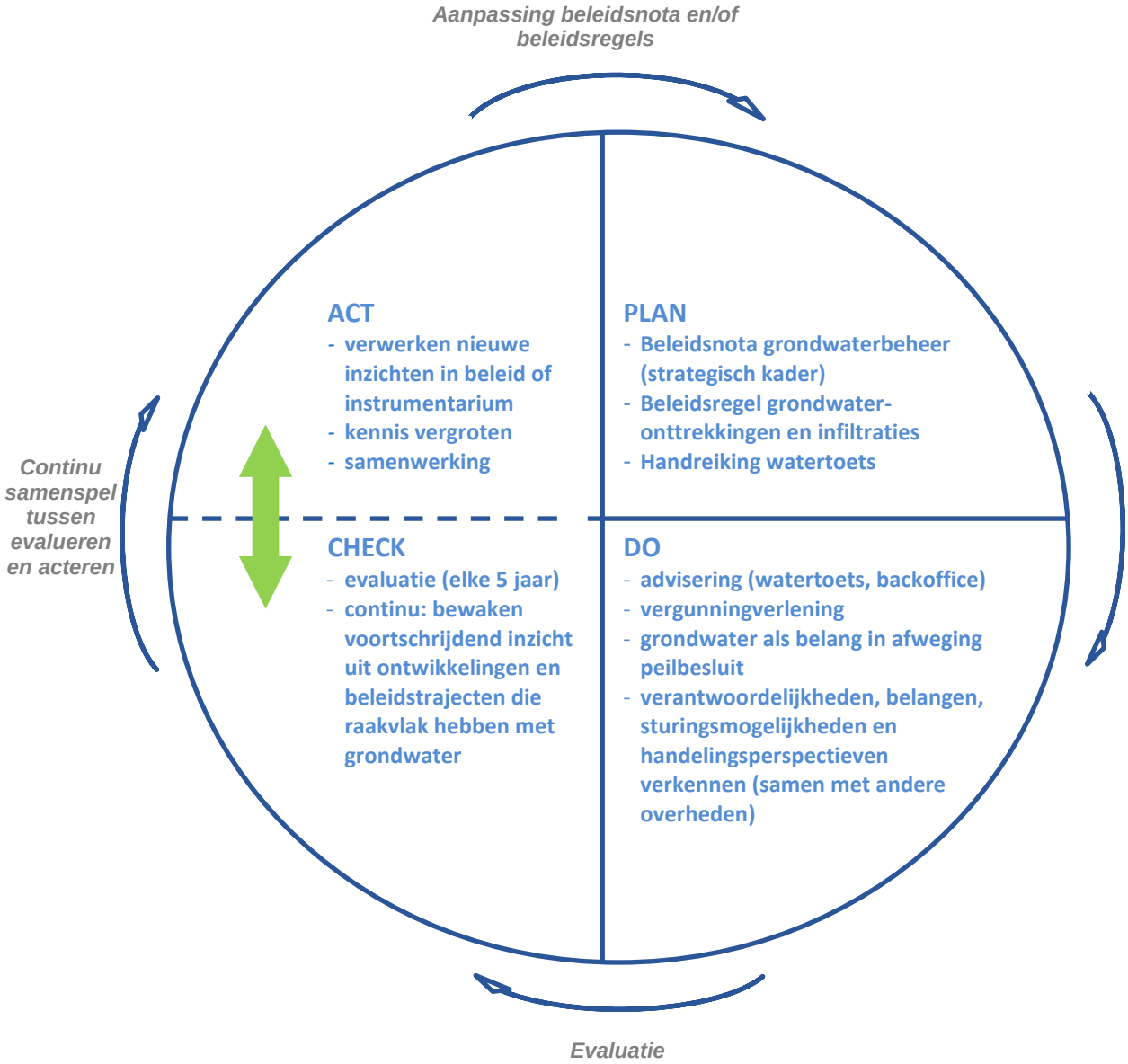
Aanpassing beleidsnota en/of beleidsregels
ACT
- verwerken nieuwe inzichten in beleid of instrumentarium
- kennis vergroten
- samenwerking
PLAN
- Beleidsnota grondwaterbeheer (strategisch kader)
- Beleidsregel grondwater-onttrekkingen en infiltraties
- Handreiking watertoets
Continu samenspel tussen evalueren en acteren
CHECK
- evaluatie (elke 5 jaar)
- continu: bewaken voortschrijdend inzicht uit ontwikkelingen en beleidstrajecten die raakvlak hebben met grondwater
DO
- advisering (watertoets, backoffice)
- vergunningverlening
- grondwater als belang in afweging peilbesluit
- verantwoordelijkheden, belangen, sturingsmogelijkheden en handelingsperspectieven verkennen (samen met andere overheden)
Evaluatie

BIJLAGEN

1. **Beschrijving grondwatersysteem**
2. **Wettelijke kaders**

BIJLAGE 1. Beschrijving grondwatersysteem

Delfland vanuit het grondwater bekeken

In het figuur hieronder is een dwarsdoorsnede te zien van het grondwatersysteem in Delfland. De bodem is opgebouwd uit goed doorlatende zandige lagen (de watervoerende pakketten), die van elkaar gescheiden zijn door slecht doorlatende lagen van klei en veen. Van west naar oost zijn achtereenvolgens de Noordzee, de kustduinen, de polders en de diepe droogmakerijen te onderscheiden.

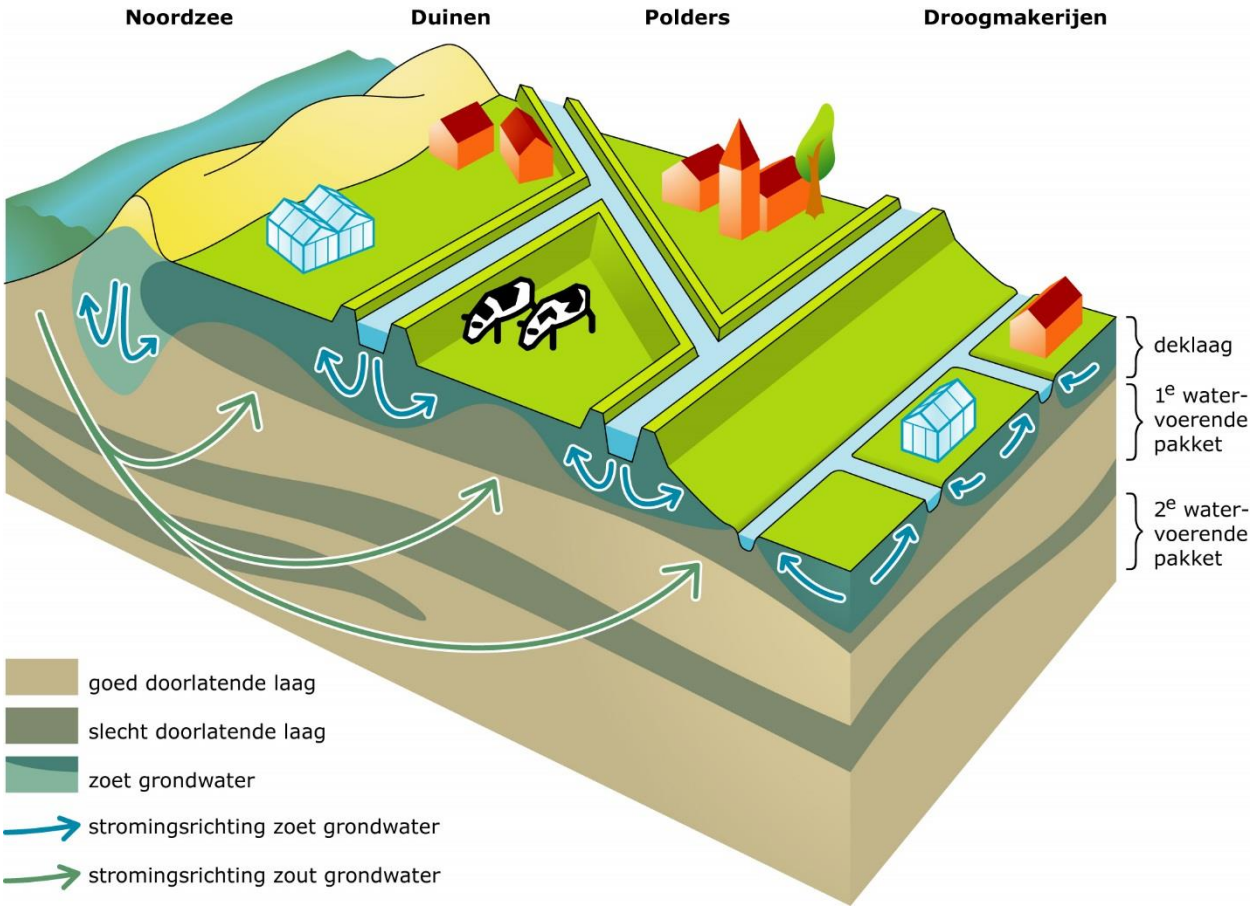

In de ondergrond wordt een eerste (het bovenste) en een tweede watervoerende pakket onderscheiden. Het eerste watervoerende pakket bestaat uit de zandige lagen tot ongeveer 50 meter diep, het tweede watervoerende pakket bestaat uit de diepere zandlagen. Het eerste watervoerende pakket wordt afgedekt door een slecht doorlatende laag die de deklaag wordt genoemd.

In het dwarsprofiel is te zien dat op verschillende schaalniveaus grondwaterstroming optreedt. Horizontale stroming van grondwater gebeurt hoofdzakelijk in de goed doorlatende lagen. In de slecht doorlatende lagen is de stroming vooral verticaal. De diepste stroming, die tevens de grootste afstand aflegt, loopt van de Noordzee naar de oostelijk gelegen droogmakerijen. De ondiepste stroming is die vanuit de hoger gelegen boezemkanalen naar de lager gelegen polders.

Het Noordzeesysteem

De grondwaterstroom die van de Noordzee naar de diepe droogmakerijen in het oosten stroomt heet ook wel het Noordzeesysteem. Deze stroom bereikt een diepte van meer dan 100 meter beneden zeeniveau. Hiermee stroomt brak en zout water het gebied binnen, waardoor het grondwater in de watervoerende pakketten grotendeels brak en zout is. De drijvende krachten achter dit systeem zijn de gemalen die het land dat onder het zeeniveau ligt drooghouden. Deze gemalen houden een peilverschil van een meter of 6 met de zeespiegel in stand. Het Noordzeesysteem stroomt heel traag, het grondwater verplaatst zich slechts een paar meter per jaar. Het Noordzeewater heeft de droogmakerijen, die sinds de 16e eeuw bestaan en die ongeveer 15 kilometer van zee af liggen, dus nog niet bereikt.

Kustduinen

In de kustduinen ligt geen stelsel van watergangen voor de afvoer van water; de regen die er valt infiltreert direct in de (goed doorlatende) bodem. Dit regenwater stroomt door de bodem naar de polders in het oosten en naar de Noordzee in het westen en komt na tientallen tot honderden jaren in het oppervlaktewater terecht. Door de continue aanvoer van zoet regenwater, en doordat dit water bijna niet mengt met het zoute grondwater in de diepere bodemlagen, ligt er onder de kustduinen een zoetwaterbel. Uit deze zoetwaterbel wordt drinkwater gewonnen. Het is daarom belangrijk om te voorkomen dat de voorraad zoet water uitgeput raakt.

Polders

De polders in het gebied van Delfland worden doorsneden door een fijnmazig stelsel van watergangen waarmee regenwater snel kan worden afgevoerd. De oppervlaktewaterpeilen variëren van enkele centimeters beneden NAP in de westelijke polders tot enkele meters beneden NAP in de oostelijke polders. De grondwaterstanden wijken niet veel af van de oppervlaktewaterpeilen; meestal is er sprake van een ‘opbolling’ van enkele decimeters.

De neerslag die in de deklaag infiltreert kan niet gemakkelijk naar de watergangen stromen. Om het gebied toch droog te houden is het nodig dat watergangen dicht bij elkaar liggen opdat de afstand die het grondwater moet overbruggen niet al te groot is. Daarnaast moet ook het grondwater worden afgevoerd dat vanuit de duinen naar de polders stroomt en hier aan het oppervlak komt, het zogenaamde kwelwater. De deklaag is in het grootste deel van het beheersgebied van Delfland vrij dik en slecht doorlatend, waardoor de kwelintensiteit gering is.

Grondwater stroomt ook van gebieden met hogere naar gebieden met lagere oppervlaktewaterpeilen. Dit gebeurt zowel van de boezemkanalen naar de polders, als tussen peilgebieden met verschillende oppervlaktewaterpeilen. De verblijftijd van het grondwater in de polders bedraagt dagen tot maanden.

Droogmakerijen

In het oosten van Delfland liggen de droogmakerijen met oppervlaktewaterpeilen van 6 tot 7 meter beneden NAP. Deze gebieden ontvangen kwelwater vanuit de naastgelegen hogere poldergebieden én vanuit het Noordzeesysteem. De kwelintensiteit is groter omdat de polders dieper liggen en de deklaag dunner is. De kwel in de droogmakerijen binnen Delfland is zoet, maar wordt verder naar het oosten brakker.

BIJLAGE 2. Wettelijke- en beleidskaders

Europa

De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) en de daarbij horende Grondwaterrichtlijn bevatten doelstellingen om een goede waterkwaliteit te bereiken. De KRW beoogt 'geen achteruitgang' en daar waar mogelijk een verbetering van de (grond)waterkwaliteit. De chemische omstandigheden in het grondwaterlichaam mogen niet negatief worden beïnvloed door grondwateronttrekkingen en infiltraties en andere ingrepen die invloed hebben op de grondwaterkwaliteit.

Rijksoverheid

Het Rijk (Rijkswaterstaat) is waterbeheerder van de Rijkswateren en stelt het Nationaal Waterplan en het nationale waterbeleid vast. Daarnaast is het Rijk verantwoordelijk voor afstemming van het Nationaal Waterplan op Europese richtlijnen zoals de Kaderrichtlijn Water. Ook reguleert het Rijk de onttrekkingen in Rijkswateren.

Waterwet

De Waterwet bevat regels met betrekking tot het beheer en gebruik van watersystemen, waar grondwaterlichamen onderdeel van zijn. De toepassing van de Waterwet is gericht op:

- voorkoming en waar nodig beperking van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste,
- bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen,
- vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen.

De Waterwet regelt ook de organisatie van het waterbeheer met de toedeling van de zorgplichten. Formeel beschrijft de wet twee waterbeheerders: de nationale overheid en de waterschappen. De nationale overheid beheert de Rijkswateren en de waterschappen de overige wateren. Provincies en gemeenten zijn volgens de Waterwet geen waterbeheerder, zij hebben wel waterstaatkundige taken.

De Waterwet regelt dat de gemeente verantwoordelijk is voor het openbaar gemeentelijke gebied. De gemeente moet maatregelen treffen om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk voorkomen of beperken. Hieronder vallen onder andere de berging, het transport, de nuttige toepassing en het, al dan niet na zuivering, in de bodem of het oppervlaktewater brengen van ingezameld grondwater, en het afvoeren naar een zuiveringtechnisch werk.

De provincie is verantwoordelijk voor grondwateronttrekkingen ten behoeve van industriële toepassingen van meer dan 150.000 m^3 per jaar, openbare drinkwatervoorziening en bodemenergiesystemen.

Het waterschap is de beheerder van het gehele watersysteem, dat bestaat uit zowel oppervlakte-water als grondwater. Het waterschap is verantwoordelijk voor het reguleren van grondwater-

onttrekkingen en bijbehorende infiltraties voor zover die niet onder de rijksbevoegdheid of provinciale bevoegdheid vallen.

Wet bodembescherming

De Wet bodembescherming bepaalt dat grondwater niet alleen onderdeel is van het watersysteem, maar ook van de bodem. De Wet bodembescherming heeft een tweeledig doel: het beschermen van de bodem tegen nieuwe verontreinigingen en de sanering van bestaande verontreinigingen. De bevoegdheden ten aanzien van de grondwaterkwaliteit die verband houden met saneringsplannen zijn in de Wet bodembescherming toebedeeld aan provincies en gemeenten. De gemeenten hebben hierin dezelfde bevoegdheden als de provincies. Op basis van hoofdstuk 5, paragraaf 3 van de Waterwet is de waterbeheerder bevoegd gezag voor de waterbodem. Het Activiteitenbesluit en het Besluit lozen buiten inrichtingen geeft de gemeente en de provincie bevoegdheden voor het reguleren van lozingen in de ondergrond.

Wet milieubeheer

De Waterwet verwijst voor de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen naar de Wet milieubeheer. Het hoogheemraadschap kan in aanvulling op het Besluit lozen buiten inrichtingen of het Activiteitenbesluit maatwerkvoorschriften opstellen voor het lozen van grondwater op het oppervlaktewater. Conform artikel 4.22 van de Wet milieubeheer moeten de gemeenten het Gemeentelijke Rioleringsplan (GRP) opstellen. Het hoogheemraadschap heeft een adviserende rol bij het vaststellen van een GRP. De Wet milieubeheer regelt onder andere dat het gemeentelijk rioleringsplan een overzicht bevat van de maatregelen om structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand voor de aan de grond gegeven bestemming zoveel mogelijk te voorkomen. Dit kan inhouden het afkoppelen, infiltreren of afvoeren van regen- of grondwater.

Wet ruimtelijke ordening

De wet ruimtelijke ordening wordt door het Rijk, de provincies en de gemeenten gebruikt voor de planologie van de gebruiksfuncties. Ruimtelijke ordening kan zowel tijdens als na de ontwikkelfase effect hebben op het grondwater. Tijdens de realisatie van bouwprojecten moet vaak een tijdelijke onttrekking worden uitgevoerd om een bouwput droog te houden. Daarnaast kunnen functieveranderingen en verandering van het ruimtegebruik invloed hebben op de grondwaterstand, -kwaliteit en -stroming. Het hoogheemraadschap heeft een adviserende rol bij ruimtelijke plannen via de watertoets.

Mijnbouwwet

Het ontwikkelen en beheer van bodemenergiesystemen is opgenomen in de Mijnbouwwet (2002) en daarmee onderdeel van het grondwaterbeheer. De wet is van toepassing op aardwarmte als deze op een diepte van meer dan 500 meter beneden maaiveld wordt gewonnen. Het eigendom van de delfstoffen wordt in de Mijnbouwwet aan de staat toegewezen, het winnen van de stoffen is verbonden aan algemene regels, een winningsvergunning of –ontheffing. De waterbeheerder heeft geen directe rol binnen de Mijnbouwwet.

Wet Natuurbescherming

Grondwaterlichamen kunnen deel uitmaken van Natura 2000-gebieden of beschermde natuurmonumenten. Het duingebied tussen Den Haag en Hoek van Holland ligt in het Natura 2000-gebied Solleveld & Kapittelduinen. Bij handelingen bij Natura 2000 gebieden mogen geen nadelig effect hebben op de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen. Wanneer een grondwaterlichaam geen deel uitmaakt van een beschermd gebied is het toch mogelijk dat een handeling in het grondwatersysteem invloed heeft op een aangewezen natuurgebied dat in de nabije omgeving ligt. Ook dan is het beschermingsregime van de Wet Natuurbescherming van toepassing.

Structuurvisie Ondergrond

In de Structuurvisie Ondergrond is deze doelstelling uitgewerkt: “duurzaam, veilig en efficiënt gebruik van bodem en ondergrond, waarbij benutten en beschermen met elkaar in balans zijn”. De Structuurvisie Ondergrond gaat over de nationale belangen van de drinkwatervoorziening en mijnbouwactiviteiten, met name voor de energievoorziening, en de weging van beide belangen ten opzichte van elkaar.

De structuurvisie richt zich op toekomstige activiteiten in de ondergrond. De structuurvisie beoogt ervoor te zorgen dat:

- er in de toekomst voldoende mogelijkheden zijn voor de winning van grondwater voor de drinkwatervoorziening;
- er voldoende ruimte wordt geboden voor toekomstige mijnbouwactiviteiten, mede gericht op de transitie naar een duurzame energievoorziening en het realiseren van de klimaatdoelen;
- de hiervoor noodzakelijke belangenafweging en besluitvorming plaatsvindt in goede samenwerking tussen alle overheden, marktpartijen en maatschappelijke organisaties, met oog voor de veiligheid en belangen van de burgers.

Met de structuurvisie wordt benadrukt dat het dienen van de nationale belangen van de drinkwatervoorziening en mijnbouwactiviteiten vraagt om een samenspel tussen alle overheden, waarbij elke overheid een eigen rol en verantwoordelijkheid heeft.

Provincie

De strategische kaders voor (grond)waterbeheer zijn in Zuid-Holland vastgelegd in de Visie Ruimte en Mobiliteit en de provinciale verordening. Het belangrijkste doel van de provincie is dat de voorraad zoet grondwater in Zuid-Holland niet afneemt. Dit is met name essentieel voor de drinkwatervoorziening op lange termijn. Andere doelen zijn het voorkómen van verontreiniging door gevaarlijke stoffen en vermindering van de verontreiniging door niet-gevaarlijke stoffen.
Binnen de vijf grondwaterlichamen heeft de provincie twee typen beschermingsgebieden vastgesteld: beschermingsgebieden voor grondwater ten behoeve van de drinkwatervoorziening en beschermingsgebieden van grondwaterafhankelijke natuur in Natura 2000-gebieden,

Op de kaart hieronder zijn (onder andere) de milieubeschermingsgebieden voor grondwater en de strategische zoetwatervoorraad aangegeven. In het beheergebied van het Hoogheemraadschap van Delfland liggen ten noorden en ten zuiden van Den Haag twee (delen van) milieubeschermings-gebieden. De strategische zoetwatervoorraad ligt volledig buiten het gebied van Delfland.

Kaart 12 Zoetwatervoorziening en oppervlaktewater

(verbeelding aanklikbare kaartlagen digitale plan)

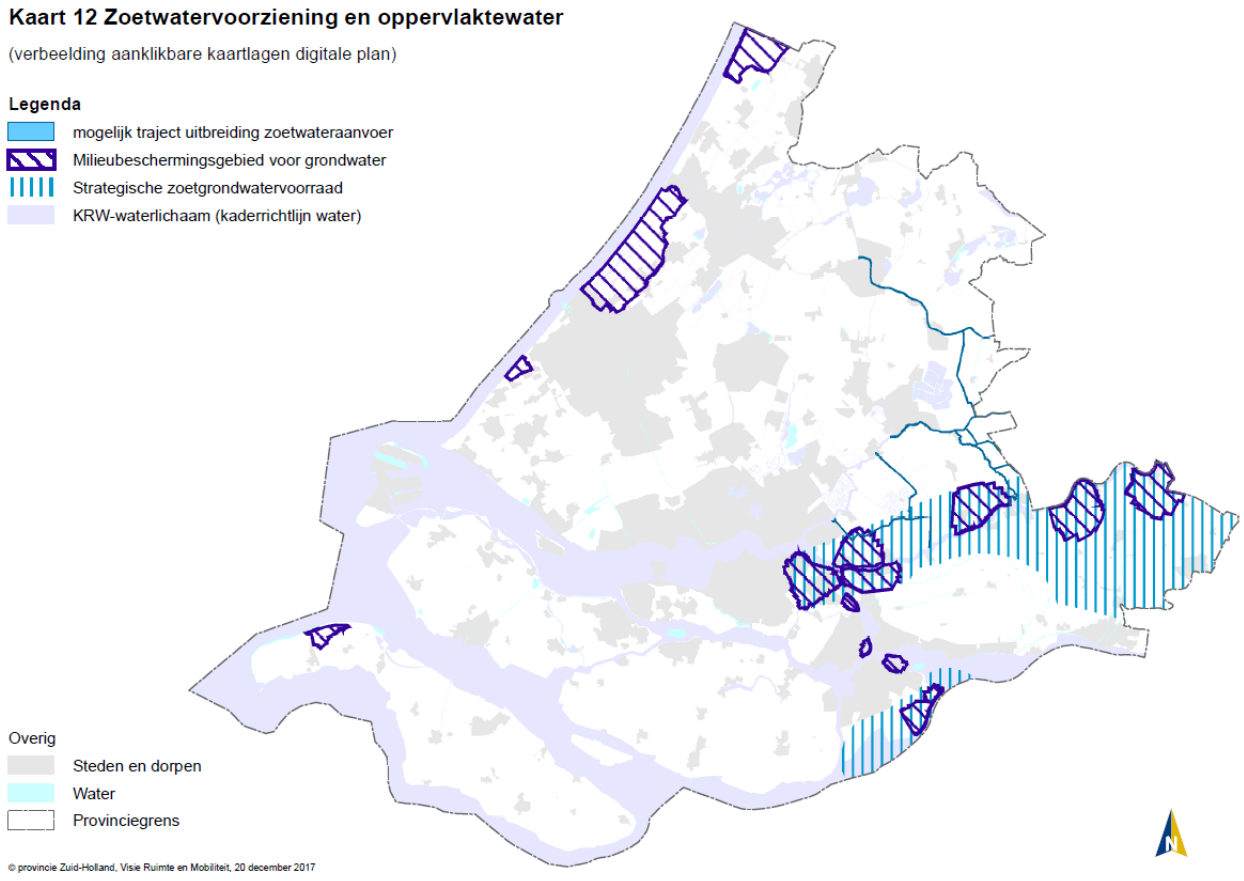

© provincie Zuid-Holland, Visie Ruimte en Mobiliteit, 20 december 2017

Via de Wet bodembescherming is de provincie verantwoordelijk voor de grondwaterkwaliteit. De provincie neemt het voortouw ten aanzien van de waterkwaliteit met betrekking tot de Kaderrichtlijn Water en Grondwaterrichtlijn.

Op operationeel gebied is de provincie Zuid-Holland primair verantwoordelijk voor het kwalitatieve grondwaterbeheer, met een focus op het voorkomen van verzilting. De provincie is daarnaast vergunningverlener en handhaver voor drie categorieën grondwateronttrekkingen:

- grondwateronttrekkingen en infiltraties voor drinkwater,
- industriële grondwateronttrekking van meer dan 150.000 m^3/jaar,
- grondwateronttrekking en infiltratie ten behoeve van open bodemenergiesystemen.

Delfland - Waterbeheerplan 2016-2021

Het waterschap vervult een belangrijke rol om het watersysteem zo in te richten dat het de functies ten behoeve van wonen en werken, land- en tuinbouw, vervoer en energie, visserij, natuur, recreatie en landschap kan faciliteren. Het is daarbij de uitdaging om het systeem zodanig te beheren en ontwikkelen dat dit ook voor de lange termijn het geval zal zijn. Oppervlaktewater en grondwater zijn hernieuwbare natuurlijke hulpbronnen die kritische grenzen kennen ten aanzien van belasting en onttrekking. Vanuit de taken van het waterschap is het belangrijk dat het watersysteem voor de lange termijn in balans is met economie en ecologie. De zorgplichten van Delfland staan niet op zichzelf, maar vormen een integrale opgave voor een toekomstbestendig watersysteem.

Delfland is sinds 2009 kwantitatief grondwaterbeheerder. Deze bevoegdheid en de bevoegdheden van de andere overheden rond grondwater zijn in de Waterwet benoemd. Over de uitwerking van deze bevoegdheden en de uitvoering worden nadere afspraken gemaakt met de betrokken overheidsinstanties. Delfland beschermt in de rol van grondwaterbeheerder de strategische voorraad zoetwater, faciliteert de functies van het grondwatersysteem zo goed mogelijk en reguleert de grondwateronttrekkingen.

Diverse ontwikkelingen beïnvloeden het grondwater en de ondergrond. Bij een grote economische dynamiek nemen grondwateronttrekkingen en infiltraties toe, groeit het intensieve gebruik van de ondergrond (‘drukte in de ondergrond’) met de bijbehorende toenemende druk op het ondiepe en diepe grondwater (denk aan aardwarmte, warmte- en koudeopslag, winning van delfstoffen) en de behandeling van reststromen. De ondergrond biedt Delfland ook kansen, bijvoorbeeld wanneer ondergrondse wateropslag gecombineerd kan worden met het tegengaan van wateroverlast.

Delfland zet zich in om het grondwaterbeheer verder te integreren in het regionale waterbeheer. Daarbij wordt het grondwaterbeheer meer bepalend en worden kansen benut. Kansen kunnen bestaan uit de aanleg van strategische zoetgrondwatervoorraden (bijvoorbeeld bij glastuinbouw-bedrijven) of uit energiewinning (warmte- en koudeopslag, aard-warmte). Om deze opgaven en kansen gericht te benutten, is het nodig dat Delfland zijn regierol verder uitwerkt, in samenspraak met de provincie.

Vanuit een nieuwe visie op grondwaterbeheer ziet Delfland de volgende rollen:

- initiatiefnemers faciliteren in het duurzaam benutten van het grondwatersysteem,
- advies geven op ruimtelijke ontwikkelingen vanuit een integrale blik op het (grond)watersysteem,
- samenwerken met andere overheden om vanuit onze meerwaarde/kracht een bijdrage te leveren aan oplossingen en goed beheer,
- werken aan adequate kennis en inzichten van het grondwatersysteem.

Hoogheemraadschap van Delfland

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	1153
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	14 februari 2019
Agendapunt	H.08
Omschrijving	Leidende principes Watervisie

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Stedelijk water en watersysteem	29 januari 2019
Verenigde Vergadering	**14 februari 2019**

Voorgesteld besluit

- De leidende principes, waarlangs de Watervisie Delfland wordt opgesteld, vast te stellen. Deze leidende principes zijn:

1. Met initiatiefnemers (overheden en private partijen) maakt Delfland aan de voorkant in het planproces afspraken. De Watervisie is voor de belangen van Delfland het leidende document.
2. We willen een duurzame, robuuste, volhoudbare inrichting van de leefomgeving;
3. Water is integraal onderdeel van de leefomgeving en we benaderen dit vanuit integrale samenhangende systemen;
4. In onze afwegingen is het maatschappelijk belang leidend, wentelen we geen kosten af op toekomstige generaties en baseren we de verdeling van de lasten volgens de volgende principes: veroorzakersbeginsel, profijtbeginsel en solidariteitsbeginsel.
5. Kennis te nemen van het eerste prototype van de Watervisie Delfland.

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp: Leidende principes Watervisie Delfland
Dossiernummer: 1153

Aan D&H het volgende besluit voor te leggen:

De Verenigde Vergadering te verzoeken:

- De leidende principes, waarlangs de Watervisie Delfland wordt opgesteld, vast te stellen. Deze leidende principes zijn:
  1. Met initiatiefnemers (overheden en private partijen) maakt Delfland aan de voorkant in het planproces afspraken. De Watervisie is voor de belangen van Delfland het leidende document.
  2. We willen een duurzame, robuuste, volhoudbare inrichting van de leefomgeving;
  3. Water is integraal onderdeel van de leefomgeving en we benaderen dit vanuit integrale samenhangende systemen;
  4. In onze afwegingen is het maatschappelijk belang leidend, wentelen we geen kosten af op toekomstige generaties en baseren we de verdeling van de lasten volgens de volgende principes: veroorzakersbeginsel, profijtbeginsel en solidariteitsbeginsel.
- Kennis te nemen van het eerste prototype van de Watervisie Delfland.

1. Probleemstelling - context

Watervisie als onderdeel van de implementatie van de Omgevingswet

Als onderdeel van het programma voor de Implementatie van de Omgevingswet is Delfland bezig met het opstellen van de Watervisie van Delfland. Het doel is om eind 2019 de Watervisie bestuurlijk vast te stellen.

In het D&H-overleg van 13 november 2018 is de Watervisie toegevoegd aan de lijst van bestuurlijke besluitvorming vóór het einde van de huidige bestuursperiode. Het college van D&H wil in de Verenigde Vergadering van 14 februari 2019 de inhoudelijke kaders (leidende principes) voor verdere uitwerking van de Watervisie ter vaststelling voorleggen én het eerste prototype van de Watervisie delen.

Wat is de Watervisie?

De Watervisie is een voor waterschappen nieuw product dat nog in ontwikkeling is. De Watervisie beoogt een integraal, toekomstgericht, inspirerend en richtinggevend kaartbeeld te schetsen, dat uitnodigt tot gesprek. Uit de stapeling van kaarten is een eerste beeld geschetst waarin deze ontwikkelingen samen komen. Voor verstedelijking is gevisualiseerd tot welke kansen en knelpunten dit leidt. In het vervolgproces zal op basis van een iteratieve, kort-cyclische werkwijze dit eerste prototype van de Watervisie verder worden uitgewerkt.

De uitwerking van deze kansen en knelpunten tot meer concrete plannen wordt als input gebruikt voor het waterbeheerprogramma van Delfland, en valt buiten de scope van de Watervisie.

Hoe worden de leidende principes toegepast bij de Watervisie?

Bij de inhoudelijke uitwerking van de Watervisie hanteren we leidende principes. De leidende principes zijn algemene kaders, die de voorkeurrichting bepalen bij het maken van keuzes hoe Delfland om wil gaan met externe ontwikkelingen. Ze zijn 'de bril waardoor we naar de toekomst kijken'. Ze schrijven geen concrete oplossingen voor, maar stellen daar randvoorwaarden aan. Daarnaast geven leidende principes houvast bij het kiezen of prioriteren, als meerdere oplossingen mogelijk lijken te zijn. De oplossing die het best voldoet aan de leidende principes heeft dan de voorkeur. Inhoudelijke discussies over dergelijke keuzes, tijdens het opstellen van de Watervisie, scherpen de leidende principes verder aan.

De volgende leidende principes worden ter vaststelling voorgelegd:

1. Met initiatiefnemers (overheden en private partijen) maakt Delfland aan de voorkant in het planproces afspraken. De Watervisie is voor de belangen van Delfland het leidende document.
2. We willen een **duurzame, robuuste, volhoudbare inrichting** van de leefomgeving;
3. Water is integraal onderdeel van de leefomgeving en we benaderen dit vanuit **integrale samenhangende systemen**;
4. In onze afwegingen is het **maatschappelijk belang leidend**, wentelen we geen kosten af op toekomstige generaties en baseren we de verdeling van de lasten volgens de volgende principes: veroorzakersbeginsel, profijtbeginsel en solidariteitsbeginsel.

Een verdere uitwerking van deze leidende principes wordt gegeven in bijlage 2.

2. Beoogd effect

De Verenigde Vergadering heeft de leidende principes, waarlangs de Watervisie wordt opgesteld, vastgesteld én heeft een beeld van het eerste prototype van de Watervisie.

3. Kernboodschap

Als onderdeel van het programma voor de Implementatie van de Omgevingswet is Delfland bezig met het opstellen van de Watervisie van Delfland. De Watervisie is een product dat de wensen en randvoorwaarden vanuit het waterbelang ten aanzien van de leefomgeving helder en voor alle belanghebbenden begrijpelijk weergeeft. In de Watervisie zijn water gerelateerde fysieke en maatschappelijke ontwikkelingen en opgaven integraal, in samenhang en toekomstgericht bij elkaar gebracht. De Watervisie verwoordt en verbeeldt 'waar Delfland voor staat' in relatie tot dergelijke ontwikkelingen.

De Watervisie faciliteert de dialoog over het waterbelang met andere overheden en belanghebbenden én biedt handvatten aan initiatiefnemers om hun visies en plannen op de belangen van Delfland af te stemmen. Met de Watervisie is het mogelijk om vroegtijdig in visievorming en planprocessen tot onderlinge afstemming en afspraken te komen.
Het doel is om eind 2019 de Watervisie bestuurlijk vast te stellen. Daartoe is een iteratief en participatief proces voorzien, met betrokkenheid van interne en externe stakeholders.

4. Historie - eerdere besluitvorming

2015	Coalitieakkoord 'Iedereen bewust van Water'
2015	Waterbeheerplan 5
2016	Informatieve Verenigde Vergadering Ambities en Impact implementatie Omgevingswet
2017	Informatieve Verenigde Vergadering Implementatie Omgevingswet juni
2017	Programmaplan Implementatie Omgevingswet Delfland vastgesteld door D&H op 15 augustus 2017
2017	Bespreking programmaplan commissies Stedelijk water en watersysteem en de commissie Bestuur, organisatie en bedrijfsvoering op 5 sept 2017

5. Regelgeving en Beleid

N.v.t.

6. Financiën

Het opstellen van de Watervisie vindt plaats binnen de beschikbare financiën conform het programmaplan Implementatie Omgevingswet Delfland (2017), opgenomen in de huidige begroting (2018) en meerjarenraming.

7. Duurzaamheid

Binnen de leidende principes voor de Watervisie, staat duurzaamheid centraal:

1) We willen een **duurzame, robuuste, volhoudbare inrichting** van de leefomgeving;
2) Water is integraal onderdeel van de leefomgeving en we benaderen dit vanuit **integrale samenhangende systemen;**
3) In onze afwegingen is het **maatschappelijk belang leidend**, wentelen we geen kosten af op toekomstige generaties en baseren we de verdeling van de lasten volgens de volgende principes: veroorzakersbeginsel, profijtbeginsel en solidariteitsbeginsel.

8. Organisatorische en personele consequenties

Het opstellen van de Watervisie vindt plaats binnen de beschikbare capaciteit conform het programmaplan Implementatie Omgevingswet Delfland (2017). Er zijn geen aanvullende organisatorische consequenties.

9. OR/GO

N.v.t.

10. Risico- en beheersmaatregelen

Het is van belang dat de medeoverheden voldoende en tijdig betrokken zijn bij het opstellen van de Watervisie, zodat een verbinding met de op te stellen Omgevingsvisie ontstaat. Tevens vergt het betrekken van belanghebbenden een nog nader uit te werken zorgvuldig participatieproces. Dit stelt hoge eisen aan de kwaliteit van het samenwerkings- en participatieproces. Delfland moet hiermee nog ervaring opdoen en zal hiervoor een zorgvuldig en lerend proces ontwerpen.

11. Communicatie (in- en extern)

De interne communicatie over de watervisie maakt deel uit van de bredere communicatie over de Omgevingswet. Zoals hiervoor genoemd zullen interne en externe belanghebbenden intensief betrokken worden. Het proces om te komen tot een bestuurlijk vast te stellen versie van de Watervisie, voorziet daarom in een dialoog met gemeenten en provincie om het waterbelang van Delfland te laten landen in de gemeentelijke en provinciale Omgevingsvisies.

12. Bekendmaking en vervolgprocedure

Het vaststellen van de leidende principes en het delen van het eerste prototype van de Watervisie met de VV op 14 februari 2019, is een tussenstap in het proces om te komen tot een bestuurlijk vast te stellen versie van de Watervisie eind 2019 (zie toelichting processtappen onder 14. Toelichting). Op basis van voortschrijdend inzicht en veranderende ambities zal de Watervisie altijd in ontwikkeling zijn. Hiervoor wordt een beheerproces, met periodieke bestuurlijke vaststelling van de Watervisie, uitgewerkt.

13. Bevoegd orgaan

Voor het vaststellen van (beleids)kaders, in dit geval leidende principes Watervisie, is de Verenigde Vergadering bevoegd orgaan.

14. Toelichting

Omgevingswet

In de Omgevingswet staat het ontwikkelen en beschermen van de kwaliteit van de leefomgeving centraal. Water maakt onderdeel uit van de leefomgeving en is vanuit die positie één van de dragers van kwaliteit van de leefomgeving, naast alle andere dragers zoals bodem, lucht, milieu, geluid, ruimte etc. Delfland heeft als ambitie dat water een integraal onderdeel wordt van de leefomgeving. Delfland zal op basis van een goede samenwerking, die gebaseerd is op vertrouwen, met de gebiedspartners en medeoverheden zorgen voor een adequate en kosteneffectieve borging van het domein water in de beleidsplannen, instrumenten en werkprocessen. Bij de uitwerking van dit beleid, de instrumenten en de werkprocessen doet Delfland dit integraal, bezien vanuit de behoeften van belanghebbenden, locatie- & gebiedsgericht, transparant. Delfland borgt en beschermt waterbelangen – als onderdeel van de leefomgeving- waar dat nodig is en zorgt er tevens voor dat activiteiten in de leefomgeving makkelijker kunnen plaatsvinden.

Doel van de Watervisie

Het opstellen van de Watervisie is geen doel op zich. De Watervisie vormt een middel om bij te dragen aan het realiseren van de volgende doelen:

- Watergerelateerde ontwikkelingen en opgaven integraal, in samenhang en toekomstgericht bij elkaar brengen (intern proces);
- Voeren van de dialoog (met Gemeenten en Provincie) om het waterbelang van HHD te laten landen in gemeentelijke en provinciale Omgevingsvisies (extern proces).

De Watervisie maakt de waterbelangen van Delfland expliciet. Het biedt handvatten aan initiatiefnemers (zoals Gemeenten, Provincie en derden) om hun visies en plannen op de belangen van Delfland af te stemmen. Met de Watervisie is het mogelijk om vroegtijdig in visievorming en planprocessen tot onderlinge afstemming en afspraken te komen.

Tijdshorizon

De horizon van de Watervisie ligt op 2050. Dat betekent dat over die periode de (effecten van) ontwikkelingen in beeld zouden moeten zijn. Zo mogelijk biedt de Watervisie een kwalitatieve 'doorkijk' naar (effecten van) ontwikkelingen op nog langere termijn. Dat betekent dat de Watervisie, daar waar dat mogelijk is, schetsmatige extrapolaties bevat.

Aanpak

Het opstellen van een Watervisie is nieuw voor Delfland. Daarom is gekozen voor prototyping als aanpak. Dat wil zeggen dat in kort-cyclische processtappen aan tussenproducten wordt gewerkt, waarbij steeds aanscherping en bijstelling plaats vindt op basis van hetgeen al doende geleerd wordt. Prototyping is de basis voor de stappen in het voorgestelde proces. Onderstaande figuur bevat de processtappen om te komen tot de Watervisie.

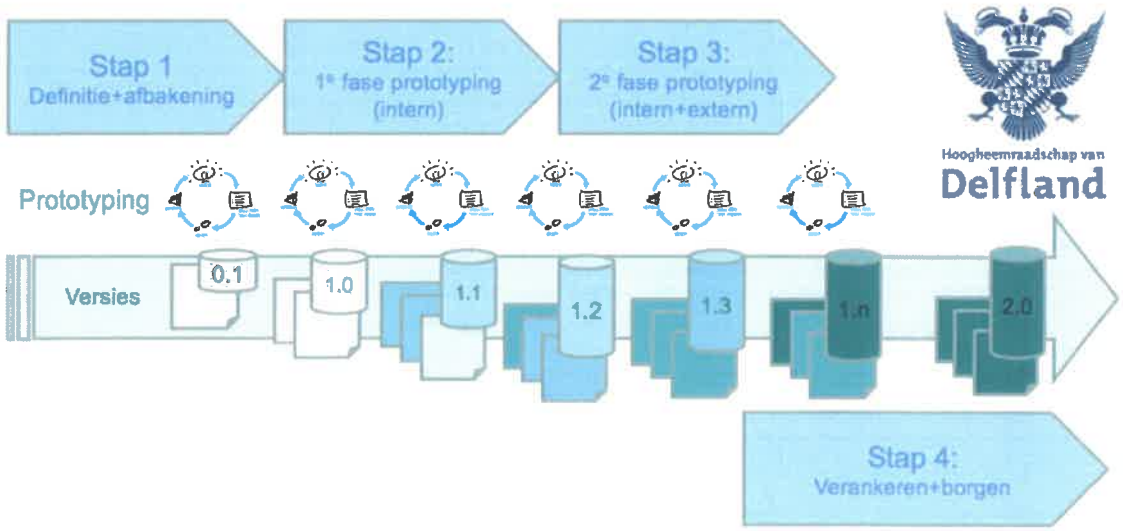

15. Bijlagen

1. Uitwerking van leidende principes waarlangs de Watervisie Delfland wordt opgesteld;
2. Eerste prototype van de Watervisie Delfland (december 2018).

Leidende principes Watervisie

Dossiernummer : 1153
Vergaderdatum : 14 februari 2019

Hoogheemraadschap van Delfland

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 8 januari 2019, dossiernummer 1153;

gelezen het positieve advies van de commissie Stedelijk water en watersysteem;

overwegende dat:

- Delfland zich voorbereid op de inwerkingtreding van de Omgevingswet, voorzien in 2021;
- Delfland in het kader van de implementatie van de Omgevingswet de ambitie heeft een Watervisie op te stellen, zoals besproken tijdens de informatieve Verenigde Vergadering, op 18 oktober 2016, over Ambities en impact Omgevingswet;
- De Informatieve Verenigde Vergadering bij bespreking van het programmaplan Implementatie Omgevingswet, op 29 juni 2017, heeft aangegeven 'ondergrenzen en proceskaders' te willen vaststellen;
- De commissie Stedelijk water en watersysteem en de commissie Bestuur, organisatie en bedrijfsvoering bij bespreking van het programmaplan Implementatie Omgevingswet, op 5 september 2017, heeft aangegeven 'ondergrenzen en proceskaders' te willen vaststellen.

Gelet op:

- Artikel 77 Waterschapswet

Besluit:

- De leidende principes, waarlangs de Watervisie Delfland wordt opgesteld, vast te stellen. Deze leidende principes zijn:
    1. Met initiatiefnemers (overheden en private partijen) maakt Delfland aan de voorkant in het planproces afspraken. De Watervisie is voor de belangen van Delfland het leidende document.
    2. We willen een duurzame, robuuste, volhoudbare inrichting van de leefomgeving;
    3. Water is integraal onderdeel van de leefomgeving en we benaderen dit vanuit integrale samenhangende systemen;
    4. In onze afwegingen is het maatschappelijk belang leidend, wentelen we geen kosten af op toekomstige generaties en baseren we de verdeling van de lasten volgens de volgende principes: veroorzakersbeginsel, profijtbeginsel en solidariteitsbeginsel.
- Kennis te nemen van het eerste prototype van de Watervisie Delfland.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 14 februari 2019

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Leidende principes Watervisie

Hoogheemraadschap van Delfland

- Met initiatiefnemers (overheden en private partijen) maakt **Delfland aan de voorkant in het planproces afspraken**. De Watervisie is voor de belangen van Delfland het leidende document

- We willen een **duurzame, robuuste, volhoudbare inrichting** van de leefomgeving, waarin:
  - Circulariteit en klimaatbestendigheid het uitgangspunt is (kringlopen sluiten – nuttig bestemmen)
  - Waterkwaliteit voldoet aan de kwaliteits-trits (schoon houden (bronmaatregelen) – scheiden – schoon maken)
  - Waterkwantiteit voldoet aan de kwantiteits-trits (vasthouden – bergen – afvoeren)
  - We watervast, waterdicht, waterbestendig ontwikkelen – bij teveel water en bij droogte
  - Adaptatie de norm is, we pro-actief inspelen op ontwikkelingen en systemen waar nodig voldoende redundant worden uitgevoerd

- Water is integraal onderdeel van de leefomgeving en we benaderen dit vanuit **integrale samenhangende systemen**: land (en bebouwing), watersysteem, waterketen met hemelwater, drinkwater, grondwater, oppervlaktewater, (gezuiverd) rioolwater

- In onze afwegingen is het **maatschappelijk belang leidend**, wentelen we geen kosten af op toekomstige generaties en baseren we de verdeling van de lasten volgens de volgende principes:
  - Veroorzakersbeginsel (veroorzaker betaalt of voorkomt)
  - Profijtbeginsel (degene die profiteert betaalt)
  - Solidariteitsbeginsel (maatschappij betaalt borging van maatschappelijke belangen)

WATERVISIE HOOGHEEMRAADSCHAP VAN DELFLAND

1. WAT IS DE WATERVISIE?

Hoe de Watervisie van HHD er uitziet, is niet vooraf gedefinieerd. Dat geldt ook voor het abstractieniveau van de inhoudelijke uitwerking. Wel is bij medewerkers van Delfland en onderzocht wat de verwachtingen en beelden zijn bij de vorm, de inhoud en de werking van de Watervisie zijn. Dat heeft geresulteerd in onderstaande uitgangspunten voor de visie:

integraal

toekomstgericht

kaart

inspirerend

zet aan tot gesprek

richtinggevend

2a. ONTWIKKELINGEN

De watervisie van HHD geeft inzicht in de ontwikkelingen op het gebied van water en klimaatverandering, maar maakt tevens inzichtelijk welke andere ontwikkelingen van invloed zijn op de taken van het waterschap. Samen met de medewerkers van Delfland is een overzicht gemaakt van de ontwikkelingen die variëren van concreet fysiek tot maatschappelijk.

FYSIEK

- bodemdaling
- verzilting
- droger
- natter
- hitte
- zeespiegel stijging
- afname biodiversiteit
- energietransitie
- circulaire economie
- landbouwtransitie
- CO2 reductie
- ....

MAATSCHAPPELIJK

- verstedelijking
- toename infrastructuur
- demografische ontwikkeling
- recreatiedruk
- leefbaarheid
- veranderende rol van de overheid
- veranderende rol van de burger
- individu vs collectief
- ....

2b. WATERGERELATEERDE ONTWIKKELINGEN

Voor de verschillende watergerelateerde ontwikkelingen is in kaart gebracht waar er in de toekomst uitdagingen liggen met betrekking tot de taken van het Hoogheemraandschap.

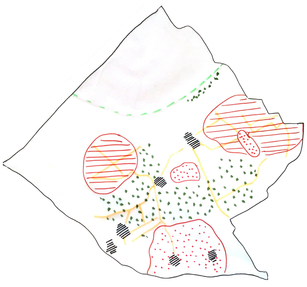

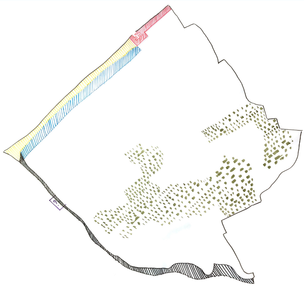

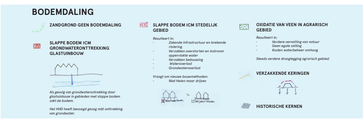

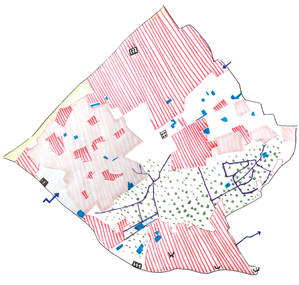

3. LEIDENDE PRINCIPES

Om de ontwikkelingen te vertalen naar een concrete visie zijn samen met de Medewerkers van Delfland een aantal leidende principes opgesteld die de houding van het Hoogheemraadschap van Delfland ten aanzien van toekomstige ontwikkelingen bepalen.

duurzame, robuuste, volhoudbare inrichting

integrale samenhangende systemen

houdbare aanvaardbare maatschappelijke kosten

4. VISIE OP ONTWIKKELINGEN

Op basis van de leidende principes en de watergerelateerde uitdagingen wordt er voor de externe ontwikkelingen een visie opgesteld waarbij het Hoogheemraadschap zijn visie geeft op de omgang met deze ontwikkelingen vanuit het perspectief van het Hoogheemraadschap.

- bodemdaling
- droger
- natter
- zeespiegel stijging

- verstedelijking

VISIE OP VERSTEDELIJKING VANUIT WATEROPGAVEN

1. BINNENSTEDELIJK VERDICHTEN
- op drenge grond
  bouwen onder maaiveld
  buffer in buiten benutten
  geen afvalwaterriool
- op slappe grond
  bouwen op of boven maaiveld
  grondwaterstand hoog mogelijk
  waterberging
  flexibele aansluiting huis -> openbare ruimte
- herstructureringsgebieden

2. HOGE GEBIEDEN
- DOP NOAP
- Buitendijks
  - Blijvend wonen
  - terpen

3. ZANDIGE KREKRUGGEN
- waterbewust bouwen conforme binnenstedelijk verdichten

4. LAGE VEENGEBIEDEN
- waterbewust bouwen conform binnenstedelijk verdichten

ALGEMEEN
- geen kelders
- ruimte voor water
- berging op eigen
- hergebruik hemelwater
- scheiding hemel en afvalwater
- meer ruimte voor waterberging

Deze poster is het resultaat van een pressure cooker workshop van 3 dagen op 10-11-12 december 2018

Hoogheemraadschap van Delfland

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	1115
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	14 februari 2019
Agendapunt	H.09
Omschrijving	Hoofdlijnen Hemelwateraanpak

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Stedelijk water en watersysteem	29 januari 2019
Verenigde Vergadering	**14 februari 2019**

Voorgesteld besluit

1. de hoofdlijnen en de leidende principes voor een meer natuurlijke omgang met hemelwater vast te stellen
2. deze uit te werken in een samenhangende en integrale stimuleringsregeling.

Hoogheemraadschap van Delfland

Onderwerp: Hoofdlijnen Hemelwateraanpak Delfland
Dossiernummer: 1115

Gevraagd besluit:

1. de hoofdlijnen en de leidende principes voor een meer natuurlijke omgang met hemelwater vast te stellen;
2. deze uit te werken in een samenhangende en integrale stimuleringsregeling.

1. Probleemstelling – context

Het college heeft d.d. 24 oktober 2017 (dossier 314) opdracht gegeven tot het uitwerken van een hemelwateraanpak die aangeeft wat het anders omgaan met regenwater voor Delfland kan opleveren en welke maatregelen, middelen en instrumenten hiervoor moeten worden ingezet. In deze notitie zijn de hoofdlijnen en leidende principes voor de hemelwateraanpak benoemd en is een aanzet gedaan voor de verdere uitwerking hiervan.

2. Beoogd effect

Het beoogd effect is om de hoofdlijnen en leidende principes vast te laten stellen door de verenigde vergadering en daarmee richting te geven voor de verdere uitwerking in een samenhangende en integrale stimuleringsregeling. Dit vormt tevens input voor de coalitiebesprekingen na de waterschapsverkiezingen van 19 maart 2019.

3. Kernboodschap

Delfland kiest voor een meer natuurlijke wijze van omgaan met hemelwater, waarbij het de volgende leidende principes hanteert:

1. vasthouden – bergen – afvoeren (kwantiteits-trits)
2. schoonhouden – scheiden – schoon maken (kwaliteits-trits)
3. duurzaam gebruik – hoogwaardig hergebruik – begin lokaal, bij de bron (Delfland Circulair)

Door een systeemverandering waarbij wordt ingezet op het afkoppelen en vasthouden van hemelwater wordt de sponswerking vergroot en is het watersysteem beter bestand tegen de gevolgen van klimaatverandering, zoals extreme neerslag en droogte. Daarnaast wordt minder hemelwater afgevoerd naar de riolering en AWZI's, hetgeen op langere termijn leidt tot lagere investeringskosten bij vervanging, renovatie en nieuwbouw. Ook zal het aantal riooloverstorten op oppervlaktewater verminderen.

Hierbij geldt dat anders omgaan met hemelwater gebiedsgericht maatwerk is. Daarbij gaat het om een samenspel van overheden en particulieren/grondeigenaren. Delfland is namelijk voor een groot deel van de systeemverandering afhankelijk van de verantwoordelijkheden van andere overheden en particulieren en grondeigenaren. Dit alles vraagt om een omslag in denken en een andere manier van samenwerken die gericht is op stimuleren van de goede maatregelen en het juiste gedrag. Hiertoe zal Delfland in 2019 een samenhangend en integraal programma met één integrale stimuleringsregeling ontwikkelen.

4. Historie - eerdere besluitvorming

- D&H d.d. 24 oktober 2017 (dossier 314) stemt in met het stappenplan om te komen tot een hemelwateraanpak die aangeeft wat het anders omgaan met regenwater voor Delfland kan opleveren en welke maatregelen en instrumenten hiervoor moeten worden ingezet.

- Op 26 juni 2018 is de tussenstand van de uitwerking van de hemelwateraanpak gepresenteerd aan het PFO+. Het PFO+ heeft opgeroepen om duidelijk te maken op welke wijze de voorgestelde strategie (en maatregelen) bijdragen aan de doelen van Delfland.
- Op 25 september 2018 is de tussenstand van de uitwerking van de hemelwateraanpak gepresenteerd aan de VV.

5. Regelgeving en Beleid

Het voorstel past binnen de kaders van het coalitieakkoord, waterbeheerplan en de vastgestelde strategieën voor klimaatadaptatie en Delfland Circulair.

6. Financiën

De gewenste systeemverandering kost tijd en geld. Daarvoor zijn op korte termijn al (financiële) inspanningen nodig. Momenteel wordt deels, door middel van de Stimuleringsregeling Klimaatadaptatie, al een bijdrage geleverd aan derden (m.u.v. overheden) aan de uitvoering van klimaatadaptieve maatregelen. Daarbij ligt het accent op het vergroten van de sponswerking.

Het verminderen van de hoeveelheid hemelwater naar de riolering en de AWZI's levert op lange termijn minder investeringskosten op bij renovatie, vervanging of nieuwbouw. Daarnaast levert het meer natuurlijk omgaan met hemelwater een bijdrage aan meerdere doelen van Delfland. Deze toekomstige vermeden kosten en de bijdragen aan de doelen van Delfland rechtvaardigen een financiële bijdrage in de kosten van het anders omgaan met regenwater vanuit de verschillende taken van Delfland.

Aan de nieuwe coalitie, na de verkiezingen van 2019, zal worden gevraagd om hiervoor voldoende middelen vrij te maken. Voorlopig wordt rekening gehouden met minimaal € 1 miljoen per jaar voor de uitwerking van een programma en een stimuleringsregeling, alsmede voor concrete maatregelen voor de systeemverandering. De brede impact op de doelen van Delfland rechtvaardigt dat een deel wordt gefinancierd uit de zuiveringsheffing en een ander deel uit het voorzetten van de financiering uit de watersysteemheffing (op dit moment in vorm van de Stimuleringsregeling Klimaatadaptatie).

7. Duurzaamheid

De hemelwateraanpak draagt bij aan de doelen die zijn gesteld in de strategie Delfland Circulair en Delflandse aanpak klimaatadaptatie:
- Hemelwater is een grondstof, die we bij de bron schoon en gescheiden willen houden van vuile waterstromen en hoogwaardig willen hergebruiken.
- Het anders omgaan met regenwater kan een bijdrage leveren aan een duurzame zoetwatervoorziening, door lokale sluiting van de (zoet)waterkringloop.
- Het op gang brengen van een beweging waarbij iedereen klimaatbewust is en zelf actie onderneemt en maatregelen treft ten behoeve van een klimaatbestendigere regio.

8. Organisatorische en personele consequenties

De verdere uitwerking van de hemelwateraanpak vraagt om inzet van capaciteit en is mede afhankelijk van de ambitie van het nieuwe bestuur. Na vaststelling van het nieuwe coalitieakkoord dienen de organisatorische en personele consequenties in samenhang met de programma's voor Klimaatadaptatie en Duurzaam Circulair verder uitgewerkt te worden in de Begroting 2020 en de meerjarenbegroting.

9. OR/GO

N.v.t.

10. Risico- en beheersmaatregelen

N.v.t.

11. Communicatie (in- en extern)

Delfland kiest voor een meer natuurlijke wijze van omgaan met hemelwater, om een systeem te creëren dat beter bestand is tegen de klimaatverandering (meer extreme neerslag en meer extreme droogte). Hemelwater krijgt (als bron van zoetwater) vaker een nuttige bestemming in het gebied. Delfland stelt in 2019 een samenhangend programma op voor de andere omgang met hemelwater.

12. Bekendmaking en vervolgprocedure

Dit bestuursvoorstel leidt niet tot officiële bekendmakingen of inzageprocedures.

13. Bevoegd orgaan

Op grond van Waterschapswet art. 77 is de Verenigde Vergadering bevoegd om te besluiten. Het college van Dijkgraaf en Hoogheemraden is op grond van artikel 84, lid 2 Waterschapswet belast met de voorbereiding van al hetgeen in de vergadering van het algemeen bestuur ter overweging en beslissing moet worden gebracht.

14. Toelichting

Conform het stappenplan om te komen tot een hemelwateraanpak, vastgesteld in D&H d.d. 24 oktober 2017 (dossier 314) is in de periode december 2017 tot en met november 2018 gewerkt aan het inzichtelijk maken van het integrale systeem van aan- en afvoer van hemelwater. Daarnaast zijn de kosten en baten in beeld gebracht van een systeemverandering naar een meer natuurlijke omgang met hemelwater.

Kosten- en baten analyse
De berekende toekomstige vermeden kosten op herinvesteringen van de AWZI's van Delfland zijn significant. Deze voordelen bedragen bij benadering € 0 tot € 5 per m^2 aangesloten verhard oppervlak (op basis van Netto Contante Waardemethode). De onderkant van de bandbreedte (€0 per m^2) is bij 0% hemelwater scheiden van rioolwater, en de bovenkant (€5 per m^2) bij 100% hemelwater scheiden van rioolwater.

Het anders omgaan met hemelwater draagt echter ook bij aan meerdere doelen van Delfland die niet of moeilijk in geld zijn uit te drukken, maar wel een belangrijke maatschappelijke waarde (value-case) vertegenwoordigen:
- Delfland Circulair: hemelwater wordt benut als duurzame grondstof en levert een bijdrage aan een duurzame zoetwatervoorziening door sluiting van de lokale (zoet)waterkringloop.
- Klimaatadaptatie en waterbewustzijn: het op gang brengen van een beweging waarbij iedereen klimaatbewust is en zelf actie onderneemt en maatregelen treft ten behoeve van een klimaatbestendigere regio.
- Waterkwaliteit: het bij de bron scheiden van schone en vuile waterstromen en het verminderen van riooloverstorten
- Voorkomen van wateroverlast: vermindering van het risico van wateroverlast door het vasthouden van hemelwater en daardoor verminderen van de piekafvoer tijdens neerslag.

Uitgangspunt voor de uitwerking van de stimuleringsregeling is dat met de beoogde systeemverandering positief wordt bijgedragen aan de doelen van Delfland en negatieve effecten zoveel mogelijk worden voorkomen. Hiervoor wordt ingezet op monitoring, onderzoek door middel van integrale systeemmodellering en vertaling naar duidelijke ontwerpkaders en beleidsuitgangspunten.

Betrokkenheid gemeenten
Bij de totstandkoming van de hoofdlijnen en leidende principes in dit besluit zijn verschillende gemeenten betrokken. Met name bij de verdere uitwerking zullen de gemeenten ook weer intensief worden betrokken.

Vervolg hemelwateraanpak
Na vaststelling van de hoofdlijnen en leidende principes zal in 2019 een uitwerking plaatsvinden van één integraal en samenhangend programma met één integrale stimuleringsregeling. Deze stimuleringsregeling wordt gefinancierd vanuit de verschillende

taken van Delfland, watersysteem én waterketen. Binnen dit programma zal de inzet van diverse instrumenten worden beschreven, zoals voorbeeld:

- inzet op bewustwording en gedragsverandering
- ontwerpkaders en beleidsuitgangspunten
- monitoring en integrale systeemmodellering
- juridische instrumenten, zoals de mogelijkheid van gemeentelijke hemelwater-verordeningen

Bouwsteen voor coalitiebesprekingen

Dit besluit wordt aangeboden als bouwsteen voor de coalitiebesprekingen die na de verkiezingen van 2019 plaats zullen vinden. Daarin wordt de nieuwe coalitie ook gevraagd om voldoende middelen hiervoor vrij te maken. Om deze systeemverandering te bewerkstellingen is minimaal € 1 miljoen per jaar nodig voor de stimulering van maatregelen. Daarnaast vraagt het capaciteit om het programma en de stimuleringsregeling uit te werken en daadwerkelijk te realiseren. Gezien de benodigde systeemverandering en gebiedsgericht maatwerk vraagt dit aanzienlijke inzet over lange periode van jaren.

15. Bijlagen

-

Hoofdlijnen Hemelwateraanpak Delfland

Dossiernummer : 1115
Vergaderdatum : 14 februari 2019

Hoogheemraadschap van Delfland

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 8 januari 2019, dossiernummer 1115;

gelezen het positieve advies van de commissie Stedelijk Water en Watersysteem;

overwegende dat:

een systeemverandering waarbij wordt ingezet op een meer natuurlijk wijze van omgang met hemelwater:
- het watersysteem beter bestand maakt tegen de gevolgen van klimaatverandering, zoals extreme neerslag en droogte;
- zorgt voor minder hemelwaterafvoer naar de riolering en AWZI's, hetgeen op langere termijn leidt tot lagere investeringskosten bij vervanging, renovatie en nieuwbouw, alsmede vermindering van het aantal riooloverstortingen op oppervlaktewater;
- bijdraagt aan meerdere doelen van Delfland.

Gelet op:
Artikel 77 van de Waterschapswet,

Besluit:
1. de hoofdlijnen en de leidende principes voor een meer natuurlijke omgang met hemelwater vast te stellen;
2. deze uit te werken in een samenhangende en integrale stimuleringsregeling

Aldus besloten in de openbare vergadering van 14 februari 2019

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Hoogheemraadschap van Delfland

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	1083
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	14 februari 2019
Agendapunt	H.11
Omschrijving	Collectief NWA

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Gezond, schoon en gezuiverd water	29 januari 2019
Verenigde Vergadering	**14 februari 2019**

Voorgesteld besluit

• Kennis te nemen van de brief van LTO Glaskracht aan het college (van 26 oktober 2018).

• Dossier 617, Centrale collectieve zuivering gewasbeschermingsmiddelen AWZI Nieuwe Waterweg te sluiten en in te trekken, omdat niet aan gestelde voorwaarden uit dit besluit is voldaan.

Onderwerp: Gietwaterfabriek AWZI Nieuwe Waterweg
Dossiernummer: 1083

Gevraagd besluit:

- Het besluit van het Ministerie van IenW af te wachten en afhankelijk van dit besluit een nieuw bestuurlijk traject in te gaan en de brief van LTO Glaskracht te beantwoorden.
- VV te verzoeken:
    a. kennis te nemen van de brief van LTO Glaskracht aan het college (van 26 oktober 2018).
    b. dossier 617, Centrale collectieve zuivering gewasbeschermingsmiddelen AWZI Nieuwe Waterweg te sluiten en in te trekken, omdat niet aan gestelde voorwaarden uit dit besluit is voldaan.

1. Probleemstelling - context

Er doet zich nu een gouden kans voor waarmee we doelen van Delfland op het gebied van waterkwaliteit en Delfland circulair vooruit kunnen helpen. Tuinders gaan waterbewust ondernemen, meten zelf de waterkwaliteit achter de kas en willen gezuiverd effluent als gietwater afnemen.

Deze kans krijgen we omdat tuinders een zuiveringsplicht voor gewasbeschermingsmiddelen[1] en meststoffen hebben en na de droge zomer van dit jaar duidelijk is geworden dat de tuinders op zoek zijn naar aanvullende bronnen van gietwater.

De zuiveringsplicht is in 2013 afgekondigd als gevolg van aanhoudende problemen met hoge gehalten aan gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen (stikstof en fosfor) in glastuinbouwgebieden. Deze maatregel is opgenomen in de Kabinetsnota "Gezonde Groei, Duurzame Oogst" (2e Nota duurzame gewasbescherming) en is wettelijk verankerd in het Activiteitenbesluit Milieubeheer.

- Per 1 januari 2018 is het voor tuinders verplicht hun afvalwater voorafgaand aan het lozen op de riolering te zuiveren op gewasbeschermingsmiddelen. Voor collectieve zuiveringen is het onder voorwaarde mogelijk om uitstel te krijgen tot 1-1-2021.
- Voor de lozing van meststoffen (stikstof en fosfor) zijn lozingsnormen opgenomen. Deze lozingsnormen kennen een daling voor de periode tussen 2018 en 2027. Deze daling moet uiteindelijk resulteren in een nagenoeg nullozing van meststoffen.

LTO Glaskracht heeft Delfland aanvankelijk verzocht om samen de mogelijkheid te onderzoeken om een centrale collectieve zuivering te realiseren op de AWZI Nieuwe Waterweg. Dit op basis van een zuivering met poederkool.

De VV heeft op 17 mei 2018 besloten om akkoord te gaan op de AWZI Nieuwe Waterweg een aanvullende zuivering van de gewasbeschermingsmiddelen ten behoeve van de aangesloten glastuinbouwbedrijven te realiseren onder de volgende voorwaarden:

a. *Deelnemende tuinders betalen de investeringen en jaarlijkse kosten van de extra zuivering (kostenneutraal voor Delfland);*
b. *Deelnemende tuinders doorlopen het rioleringsprotocol en doen mee met het oppervlaktewater meetprogramma. De kosten van het meetprogramma na 2019 zijn in de jaarlijkse kosten voor de tuinders opgenomen.*
c. *Bij nieuwe wetgeving over verwijdering medicijnresten of andere microverontreinigingen worden nieuwe afspraken gemaakt*.

[1] in het activiteitenbesluit zo genoemd, in andere dossiers wordt gesproken over bestrijdingsmiddelen

Na dit besluit zijn er diverse ontwikkelingen geweest. Met als resultante dat LTO Glaskracht een brief geschreven heeft aan Delfland om het project op basis van poederkool te beëindigen (26 oktober 2018, met kenmerk GM/AK/18.056).

LTO Glaskracht doet verder in de brief Delfland het verzoek om:

1. Mee te werken aan de verdere uitwerking van een collectieve zuivering op een hoger niveau, op basis van een oxidatieve zuiveringstechniek in combinatie met de planvorming voor gietwaterlevering en optionele aanvullende meststofverwijdering.
2. Na te gaan of het technische en financieel mogelijk is om één of enkele ontvangstpunten van afvalwater vanuit de glastuinbouw te realiseren voor tuinders buiten het gebied van de AWZI Nieuwe Waterweg;
3. Bij herberekening van de kosten van de toepassing van een oxidatieve techniek uit te gaan van een langere afschrijftermijn dan de tot nu gehanteerde zeven jaar, tot maximaal 12 jaar.

2. Beoogd effect

1. De VV informeren over de recente ontwikkelingen en de actuele stand van zaken rond het dossier Centrale collectieve zuivering gewasbeschermingsmiddelen op de AWZI Nieuwe Waterweg.
2. Dossier 617, Centrale collectieve zuivering gewasbeschermingsmiddelen AWZI Nieuwe Waterweg door middel van poederkool, door de VV te laten sluiten en in te trekken.
3. Afhankelijk van het besluit van het Ministerie van IenW een nieuw bestuurlijk traject in te gaan en de brief van LTO Glaskracht te beantwoorden.

3. Kernboodschap

LTO Glaskracht heeft het college een brief gestuurd (26 oktober 2018, met kenmerk GM/AK/18.056). Uit de brief blijkt dat de businesscase voor de verwijdering van gewasbeschermingsmiddelen door middel van poederkool op de AWZI Nieuwe Waterweg niet levensvatbaar is. Voorgesteld wordt om op basis van deze informatie het dossier Centrale collectieve zuivering van gewasbeschermingsmiddelen door middel van poederkool op de AWZI Nieuwe Waterweg te sluiten en hier geen verdere uitvoering aan te geven.

Het belangrijkste verzoek in de brief van LTO Glaskracht (zie toelichting) is of Delfland mee wil werken om het initiatief dat nu gestrand is op een hoger niveau te krijgen: naast verwijdering van gewasbeschermingsmiddelen, ook verwijdering van meststoffen (stikstof en fosfor) en het terugleveren van gietwater.

Het initiatief op een hoger niveau doorpakken kost tijd en kan alleen door Delfland gerealiseerd worden als door het Ministerie van IenW verdere uitstel van de zuiveringsplicht wordt verleend. De verwachting is dat er dan meer tuinders mee gaan doen (onder andere het collectief Noordland/Nieuwland).
Er doet zich nu een gouden kans voor waarmee we doelen van Delfland op het gebied van waterkwaliteit en Delfland circulair vooruit kunnen helpen. Tuinders gaan waterbewust ondernemen, meten zelf de waterkwaliteit achter de kas en willen gezuiverd effluent als gietwater afnemen.

Deze kans krijgen we omdat tuinders een zuiveringsplicht voor gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen hebben en na de droge zomer van dit jaar duidelijk is geworden dat de tuinders naar aanvullende bronnen van gietwater zoeken.

Het voorstel is dat Delfland zich op een nieuwe beslissing voorbereidt, mede afhankelijk van de vraag of, en onder welke voorwaarden IenW uitstel verleent.

4. Historie - eerdere besluitvorming

Naar aanleiding van de landelijke discussie over de haalbaarheid en betaalbaarheid van de zuiveringsplicht voor glastuinbouwbedrijven hebben LTO Glaskracht en Hoogheemraadschap van Delfland in 2015 een quickscan uitgevoerd naar het optimale schaalniveau voor zuivering van gewasbeschermingsmiddelen. Daarnaast is een verkennende studie gedaan naar de haalbaarheid van verwijdering van gewasbeschermingsmiddelen op de AWZI Nieuwe

Waterweg. De VV is op 24 september 2015 (zaaknr. 40489) geïnformeerd over de resultaten van deze verkenning. In het D&H van 1 maart 2016 (zaaknr. 47230) is besloten actief te participeren in de uitwerking van deze businesscase.

Het laatste besluit is in de VV van mei 2018 genomen (zie probleemstelling).

Uitgangspunt bij deze en eerder besluiten is dat de verantwoordelijkheid voor de verwijdering van de gewasbeschermingsmiddelen bij de tuinders ligt, die dan ook de trekker zijn in de uitwerking van het initiatief voor een centrale zuivering op AWZI Nieuwe Waterweg. Daarnaast diende het initiatief in het belang van Delfland om de waterkwaliteit te verbeteren door de deelnemende tuinders het rioleringsprotocol te laten doorlopen en mee te laten doen met het oppervlaktewater meetprogramma.

5. Regelgeving en Beleid

Activiteitenbesluit

- Per 1 januari 2018 is het voor tuinders verplicht gewasbeschermingsmiddelen voorafgaand aan het lozen op de riolering te zuiveren op gewasbeschermingsmiddelen. Voor collectieve zuiveringen is het onder voorwaarde mogelijk om uitstel te krijgen tot 1-1-2021.
- Voor de lozing van meststoffen (stikstof en fosfor) zijn lozingsnormen opgenomen. Deze lozingsnormen kennen een daling voor de periode tussen 2018 en 2027. Deze daling moet uiteindelijk resulteren in een nagenoeg nullozing van meststoffen.

Momenteel hebben de waterschappen geen plicht om microverontreinigingen (waaronder ook de gewasbeschermingsmiddelen vallen) uit het afvalwater te verwijderen. De zuiveringen zijn hier derhalve ook niet op ingericht.
Door een aanvullende zuivering kunnen de tuinders voldoen aan de zuiveringsplicht voor gewasbeschermingsmiddelen van art. 3.64a van het Activiteitenbesluit.

Hoe nagenoeg nullozing er uit moet zien als de verwijdering van meststoffen centraal op een afvalwaterzuivering van een waterschap gebeurt, is nog niet duidelijk.

Besluit Activiteiten Leefomgeving in relatie tot brijn
Het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) is helder over het lozen van brijn afkomstig van het zuiveren van grondwater voor het bereiden van natriumarm gietwater. Brijn afkomstig van het zuiveringsproces mag niet worden geloosd. Er wordt alleen uitstel verleend voor lopende vergunningen tot 30 juni 2022.

Onder de Omgevingswet is de gemeente in alle gevallen het bevoegd gezag.
Het is hierbij van belang op te merken dat decentrale overheden via maatwerk mogen afwijken van de regels van het Bal. Een initiatiefnemer die toch brijn wil lozen in de bodem, kan daarom een maatwerkvoorschrift aanvragen bij de gemeente om de lozing, in afwijking van het Bal, toe te staan. De gemeente kan het lozingsverbod van het Bal bij maatwerkvoorschrift opheffen. Het Rijk heeft deze mogelijkheid bewust geboden. Vanzelfsprekend moet dat worden gemotiveerd, waarbij het beginsel van prevent en limit in acht moet worden genomen.

Uit het rapport Coastar, verkenning waterbank Westland blijkt dat:
"Onderzoek in Zuid-Holland leert dat voor de gevaarlijke stoffen cadmium, lood, arseen en antimoon de concentraties hiervan in het tweede watervoerend pakket te hoog zijn. Voor een aantal niet-gevaarlijke stoffen geldt dat de concentraties in het brijn zodanig zijn dat een verhoging van de concentraties in het tweede watervoerend pakket niet is uit te sluiten dan wel dat de concentraties van het brijn boven de landelijke streefwaarde liggen. Voor sommige stoffen wordt zelfs de interventiewaarde overschreden. In het COASTAR-rapport wordt geconstateerd dat de lozingen daardoor niet voldoen aan het Grondwaterrichtlijn-beginsel van "prevent & limit".

Alhoewel de gemeente bevoegd gezag is voor het verlenen van het maatwerkbesluit is de provincie wat de grondwaterkwaliteit betreft, verantwoordelijk voor de uitvoering van de

Kaderrichtlijn Water en de Grondwaterrichtlijn. Juridisch kan de provincie onder de Omgevingswet gebruik maken van een zogenaamde instructieregel.

In relatie tot brijnlozingen zal het beginsel uit de Grondwaterrichtlijn van "prevent & limit" een probleem vormen. Dit beginsel blijft ook onder het stelsel van de Omgevingswet overeind. Lozing van gevaarlijke stoffen is niet toegestaan en lozen van andere verontreinigende stoffen moet worden beperkt.

Aangezien de samenstelling van het brijn lokaal kan verschillen, vereist een ontheffing dus altijd maatwerk. Hierdoor is het onzeker in hoeverre na 2022 ontheffingen worden verleend voor het retourneren van brijn in de ondergrond.

Aansluiting beleid Delfland
Er doet zich nu een kans voor waarmee we diverse doelen van Delfland vooruit kunnen helpen waarbij de tuinders de verwijdering van gewasbeschermingsmiddelen, aanvullende verwijdering van meststoffen en afname van gietwater financieren:

- De deelnemende tuinders committeren zich aan voorwaarden om de opper-vlaktewaterkwaliteit te verbeteren. Zij worden verplicht een riool-lozers protocol te volgen waarmee de tuinder ervoor zorgt dat alle afvalwaterstromen op de riolering worden geloosd. Dit geeft inzicht hoe en waar alle leidingen en pijpen in, onder en om de kas liggen. Daarnaast meten de deelnemende tuinders de waterkwaliteit om hun kassen.
  In het voorjaar van 2018 is gestart met het waterkwaliteitsprogramma op 2 pilot locaties. Beide locaties omvatten 5 à 6 tuinders. Op vaste monsterpunten rondom de kassen wordt de EC en Nitraatwaarde twee wekelijks gemeten door de tuinders zelf. Het geeft Delfland en de tuinders vooralsnog veel inzicht in de waterkwaliteit in de haarvaten van het watersysteem. In november heeft een tussentijdse evaluatie plaatsgevonden. De pilot eindigt in juni 2019.
  (Emissieloze Glastuinbouw in 2027, Chemische waterkwaliteit, Water-bewustzijn /gedragsverandering glastuinbouwsector / participatief monitoren);
- Het project biedt aanknopingspunten binnen het programma Delfland Circulair en het streven van de realisatie van een zoetwaterfabriek. De in het voorstel geformuleerde horizon met betrekking tot de ombouw van de AZWI Nieuwe Waterweg naar een gietwaterfabriek kan een bijdrage leveren aan het beleid van Delfland om te komen tot een circulair Delfland.
  Naast de verwijdering van gewasbeschermingsmiddelen worden bij een centrale variant ook andere organische microverontreinigingen verwijderd. De verwijdering van gewasbeschermingsmiddelen, geneesmiddelen en andere microverontreinigingen uit het effluent van AWZI NW, kunnen hierdoor voor een waardevermeerdering zorgen van de geproduceerde grondstof "zoetwater". Deze grondstof kan verder opgewaardeerd worden als bron voor gietwatervoorziening (principes Delft Blue Water, circulaire glastuinbouw).

De zuiveringsinstallatie kan vooruitlopend op strengere wetgeving verder doorontwikkeld worden richting gietwaterfabriek. Het project past technieken toe op praktijkschaal waarvan de resultaten in groter verband gebruikt kunnen worden (koppeling verwijdering medicijnresten/microverontreinigingen). De ervaringen en resultaten kunnen de basis vormen in de besluitvorming om in de toekomst ook bij andere zuiveringen deze zuiveringstechniek toe te passen om micro-verontreinigingen uit het afvalwater te verwijderen en het effluent in de toekomst ook op andere manieren her te gebruiken dan alleen voor gietwater.
(Zoetwatervoorziening, investeren in innovatieve maatregelen en speerpunt 5 uit het coalitieakkoord: "De zuiveringsinstallaties worden verder doorontwikkeld.")

6. Financiën

Financieel geldt als uitgangspunt dat het verwijderen van gewasbeschermingsmiddelen en extra zuivering op meststoffen de verantwoordelijkheid is van de individuele tuinder en dat eventuele centrale zuivering en teruglevering van gietwater voor Delfland kostenneutraal moet zijn. De fiscale heffing (retributie) wordt nog nader uitgewerkt.
In de oorspronkelijke businesscase was € 75.000 per jaar gereserveerd aan personele kosten van Delfland voor de doorvoering van de retributieregeling, coördinatie, en advies. In een

eventuele toekomstige businesscase zal een vergelijkbare post worden opgenomen in de jaarlijkse kosten die de tuinders moeten betalen via de heffing.

In een nog op te stellen overeenkomst met LTO Glaskracht worden afspraken over de compensatie van de organisatorische en personele consequenties tot aan de eerste heffing vastgelegd.

Kosten participatief monitoren
Bij de start van de pilot in 2018 is ruimte vrijgemaakt voor een bijdrage uit de programma aanpak chemische waterkwaliteit en het innovatiefonds. In de begroting van de aanpak chemische waterkwaliteit is vooruitlopend op de besluitvorming rekening gehouden met een financiële bijdrage aan het aanjagen van het participatief monitoren in 2018.
Op basis van de eindevaluatie in 2019 wordt een definitieve begroting opgesteld en verwerkt in de jaarlijkse kosten voor de tuinders.

Gemaakte kosten
De gemaakte kosten hebben bestaan uit personele inzet, de doorrekening van de indicatieve kosten voor de verwijdering van gewasbeschermingsmiddelen met verschillende zuiveringstechnieken en de bijdrage uit de programma aanpak chemische waterkwaliteit. Andere onderdelen, zoals de laboratoriumexperimenten met poederkool en de businesscase zelf zijn in opdracht van LTO Glaskracht uitgevoerd.

Het project is gestart onder de naam Pilot Westland in 2015. De interne personeelskosten (via de reguliere teambegroting) die hierbij gemoeid zijn, zijn naar inschatting 0,25 fte gemiddeld per jaar gedurende vier jaar.
Er is geen uren registratie geweest op projectnummer, deze opgave is een globale inschatting.

De gemaakte kosten voor het opstellen van de twee indicatieve kostenramingen bedragen € 2.920 voor poederkool (maart 2018) en € 3.500 voor oxidatie met ozon (juli 2018).

7. Duurzaamheid

Zoetwater:
Door effluent te zien als grondstof in plaats van afvalwater wordt onderzocht wat de toepassingsmogelijkheden zijn binnen het gebied.

In tijden van droogte wordt door de tuinders opgevangen regenwater veelal aangevuld met ontzout grondwater (na toepassing omgekeerde osmose). Het grootschalig onttrekken van grondwater brengt het risico van bodemdaling met zich mee, daarnaast brengt het retourneren van het concentraat (brijn) het risico van verzilting van de ondergrond met zich mee.
Qua duurzaamheid is een alternatief voor het ontzoute grondwater voor gietwater gewenst. De sector ziet goede mogelijkheden in het hergebruik van het gezuiverde effluent als alternatieve bron voor gietwater.

Energie-/klimaatneutraal:
Qua energieverbruik en CO_2 productie is het aannemelijk dat het beter is om centraal te zuiveren (gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen) in plaats van te zuiveren met meer dan 250 individuele zuiveringen lokaal bij de kassen.

Emissieloos Delfland:
Een centrale collectieve zuivering op de AWZI NW verwijdert niet alleen de gewas-beschermingsmiddelen uit het afvalwater maar levert ook een bijdrage aan de verwijdering van andere microverontreinigingen (onder andere medicijnresten) en de stoffen die bij de afbraak hiervan ontstaan. Doordat microverontreinigingen bij een centrale aanpak worden verwijderd, wordt bij de AWZI Nieuwe Waterweg afwenteling van microverontreinigingen uit ons gebied op Rijkswater beperkt/voorkomen.

8. Organisatorische en personele consequenties

Indien IenW uitstel verleent en Delfland besluit het uitstel te gebruiken om de kansen verder te verkennen, zal Delfland zich moeten inzetten om diverse zaken verder uit te zoeken. Hiervoor zal binnen Delfland capaciteit georganiseerd moeten worden.

9. OR/GO

Nvt

10. Risico- en beheersmaatregelen

Risico: Door het sluiten van het dossier Centrale collectieve zuivering gewasbeschermingsmiddelen op de AWZI Nieuwe Waterweg ontstaat imago schade.
Beheersmaatregel: Het dossier wordt gesloten op basis van de informatie van LTO Glaskracht. Er doen simpelweg te weinig tuinders mee om het initiatief levensvatbaar te laten zijn. Als IenW uitstel geeft, beraadt Delfland zich op vervolgstappen die kunnen leiden tot een nieuw besluit om het initiatief op een hoger niveau te krijgen.

11. Communicatie (in- en extern)

nvt

12. Bekendmaking en vervolgprocedure

Na de reactie van IenW op het verzoek van LTO Glaskracht voor uitstel van de zuiveringsplicht voor het collectief AWZI Nieuwe Waterweg wordt een nieuw bestuurlijk traject ingepland en wordt de brief van LTO Glaskracht beantwoord.

13. Bevoegd orgaan

De VV is bevoegd om het dossier Centrale collectieve zuivering van gewasbeschermings-middelen op de AWZI Nieuwe Waterweg te sluiten en in te trekken.
Een eventueel nieuw besluit zal weer aan de Verenigde Vergadering worden voorgelegd.

14. Toelichting

Brief van LTO
Op basis van tariefstelling, aantal ha glastuinbouw dat mee wil doen en de resultaten van een tweede laboratoriumproef, concludeert LTO Glaskracht dat centrale zuivering van gewas-beschermingsmiddelen met poederkool op de AWZI Nieuwe Waterweg niet mogelijk is zonder grote extra investeringen. Omdat hiermee niet kan worden voldaan aan voorwaarde a van het VV-besluit, wordt het dossier Centrale collectieve zuivering gewasbeschermingsmiddelen op basis van poederkool op de AWZI Nieuwe Waterweg gesloten.

LTO Glaskracht doet Delfland in de brief drie verzoeken:

1. Mee te werken aan de verdere uitwerking van een collectieve zuivering op een hoger niveau, op basis van een oxidatieve zuiveringstechniek in combinatie met de planvorming voor gietwaterlevering en optionele aanvullende meststofverwijdering.
2. Na te gaan of het technische en financieel mogelijk is om één of enkele ontvangstpunten van afvalwater vanuit de glastuinbouw te realiseren voor tuinders buiten het verzorgingsgebied van de AWZI Nieuwe Waterweg;
3. Bij herberekening van de kosten van de toepassing van een oxidatieve techniek uit te gaan van een langere afschrijftermijn dan de tot nu gehanteerde zeven jaar, tot maximaal 12 jaar;

Door LTO Glaskracht is bij het ministerie van IenW uitstel aangevraagd voor de zuiveringsplicht van gewasbeschermingsmiddelen vanaf 2021 om het project op een hoger niveau te brengen: Niet alleen verwijdering van gewasbeschermingsmiddelen, maar ook verdere verwijdering van stikstof en fosfor en terug levering gietwater.
In oktober 2018 heeft LTO Glaskracht aan IenW gevraagd hoe nagenoeg nullozing er uit moet zien als de verwijdering van meststoffen centraal op een afvalwaterzuivering van een waterschap wordt uitgevoerd. Zij hebben hierop nog geen antwoord gekregen.

Oorzaak niet voldoende deelnemers in relatie tot activiteitenbesluit
Het niet deelnemen van voldoende tuinders heeft verschillende redenen:

1. Tuinder kan het zelf goedkoper en heeft een andere oplossing geregeld (individuele zuivering, inhuur mobiele zuiveraar, 0-lozer;
2. Tuinder heeft uitstel gekregen omdat hij ingeschreven heeft op een ander lokaal collectief en heeft daarmee uitstel van de zuiveringsplicht tot 2021.
   In het verzorgingsgebied van de AWZI Nieuwe Waterweg zijn naast de aanvraag voor het centrale collectief ook meerdere aanvragen geweest voor lokale initiatieven. Deze overlappen elkaar. Diverse collectieven hebben net als het centrale collectief maatwerk (uitstel) verleend gekregen. Deze tuinders zijn sec genomen niet in overtreding. Het lijkt er echter wel op dat diverse tuinders alleen in een kleiner collectief hebben ingeschreven om uitstel te krijgen en niet te werken naar een oplossing voor 1 januari 2021. Tuinders in deze categorie die voor 2021 niet aan de zuiveringsplicht voldoen, zijn vanaf 2021 in overtreding.
3. Tuinder heeft niets geregeld en is dus in overtreding

LTO Glaskracht geeft aan dat uit een recente peiling (zie website LTO Glaskracht) blijkt dat ca. 30% van de glastuinbouwbedrijven nog geen keuze heeft gemaakt in het kader van de zuiveringsplicht (deze vallen onder categorie 2 (deels) en 3). Veel tuinders nemen een afwachtende houding aan. Daardoor valt mogelijk het aantal inschrijvingen voor het initiatief nog tegen.
Echter tuinders die ongezuiverd lozen op het riool zonder dat ze meedoen aan een collectief zijn in overtreding (tot 2021 alleen categorie 3). LTO hoopte dat door strengere handhaving meer tuinders voor het centrale collectief zouden inschrijven. Omdat vrijwel alle tuinders in dit gebied op de riolering lozen, zijn de omgevingsdiensten hierbij de handhavende organisaties. Handhaving vanuit Delfland kan alleen als er op oppervlaktewater wordt geloosd. Delfland heeft wel een signalerende rol naar de omgevingsdiensten.
Het grootste deel van het afvoergebied van de AWZI Nieuwe Waterweg valt onder de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH). Uit navraag bij ODH blijkt dat zij begin dit jaar per brief aan de tuinders hebben aangekondigd dat de controles uitgevoerd gaan worden. Zij controleren regulier 300 glastuinbedrijven per jaar. Voor dit jaar zijn in het kader thema controles Zuiveringsplicht 150 extra glastuinbouwbedrijven geselecteerd.
Van de 150 geselecteerde bedrijven zijn er per 1 oktober 2018, 89 bezocht en beoordeeld op een lozing. Bij 12 bedrijven zijn overtredingen geconstateerd. Bij 5 bedrijven staat nog een her controle open. Omdat de overtredingen onder bestuursrecht vallen, worden de tuinders niet meteen beboet maar worden conform landelijke afspraken, gewaarschuwd hun zaken op orde te brengen. Als daarna overtredingen worden gesignaleerd, gaan wel meteen dwangsom-trajecten lopen. Deze controles hebben nog niet de inschrijvingen op het centrale collectief geleverd waar LTO Glaskracht op had gehoopt.

<u>Wat betekent dit voor Delfland</u>
Voorgesteld wordt om het besluit van het Ministerie van IenW af te wachten en afhankelijk van dit besluit een nieuw bestuurlijk traject in te gaan en de brief van LTO Glaskracht te beantwoorden.
Delfland moet zich voorbereiden op een nieuwe beslissing afhankelijk van of en onder welke voorwaarden IenW uitstel verleent aan de zuiveringsplicht voor tuinders. Delfland heeft ca. 2 jaar nodig (1 jaar voorbereiding, 1 jaar bouw) om een installatie te realiseren.

Voorbereidend op de discussie over de toepassing van de oxidatieve techniek, heeft Delfland een kostenraming gemaakt van de toepassing van ozon als na geschakelde techniek op de AWZI Nieuwe Waterweg. Hiermee kunnen de bedragen uit de eerdere businesscases met poederkool worden vergeleken. Hieruit blijkt dat de toepassing van ozon qua kosten in de range ligt met poederkool toepassing met 45 mg/l zonder hierbij rekening te houden met een extra nabezinktank. Zowel de ramingen voor poederkool als voor ozon zijn vooralsnog indicatieve berekeningen waarop geen investeringsvoorstellen op gebaseerd kunnen worden. Daar is in een latere fase een nauwkeuriger schetsontwerp voor nodig.

15. Bijlagen

1. Brief LTO Glaskracht van 26 oktober 2018, met kenmerk GM/AK/18.056.

Gietwaterfabriek AWZI Nieuwe Waterweg

Dossiernummer : 1083
Vergaderdatum : 14 februari 2019

Hoogheemraadschap van Delfland

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 8 januari 2019, dossiernummer 1083;

gelezen het positieve advies van de commissie Gezond, schoon en gezuiverd water;

overwegende dat:
- Niet is voldaan aan voorwaarden uit besluit 617, dit dossier gesloten wordt.

Gelet op:
- Artikel 77 van de Waterschapswet

Besluit:
- Kennis te nemen van de brief van LTO Glaskracht aan het college (van 26 oktober 2018).
- Dossier 617, Centrale collectieve zuivering gewasbeschermingsmiddelen AWZI Nieuwe Waterweg te sluiten en in te trekken, omdat niet aan gestelde voorwaarden uit dit besluit is voldaan.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 14 februari 2019

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris, de Voorzitter,

ir. P.C. Janssen dr. P.H.W.M. Daverveldt

LTO Noord Glaskracht

Louis Pasteurlaan 6, 2719 EE Zoetermeer
Postbus 447, 2700 AK Zoetermeer

+ 31 85 003 64 00

info@ltoglaskracht.nl
ltoglaskrachtnederland.nl

Kvk 27294015
BTW 8172.64.437.B.01

Hoogheemraadschap van Delfland
T.a.v. College van dijkgraaf en hoogheemraden
Postbus 3061
2601 DB DELFT

Datum	:	26 oktober 2018
Ons kenmerk	:	GM/AK/18.056
Onderwerp	:	Collectieve zuivering AWZI Nieuwe Waterweg

Geacht college,

Middels deze brief informeren wij, LTO Glaskracht Westland, u over de stand van zaken m.b.t. de voorbereidingen voor de realisatie van de collectieve zuivering t.b.v. de verwijdering van gewasbeschermingsmiddelen, te realiseren bij de AWZI Nieuwe Waterweg (AWZI NW) te Hoek van Holland. De informatie in deze brief is mede gebaseerd op het overleg dat heeft plaatsgevonden met de Ondernemersgroep Omgeving van LTO Glaskracht Westland en de ondernemers uit de Klankbordgroep AWZI NW.

Zuiveringstechniek
Op basis van de businesscase is eind 2016 gekozen om voor de collectieve zuivering van gewasbeschermingsmiddelen uit te gaan van dosering van poeder-actief-kool (PAK). De vaste kosten voor deze zuiveringstechniek zijn aanzienlijk lager dan die van oxidatietechnieken, maar daarentegen zijn de variabele kosten hoger. In combinatie met de gekozen afschrijvingstermijn van 7 jaar leek de dosering van PAK de beste keuze, te meer omdat in een onderzoek met PAK voor verwijdering van medicijnresten werd geconcludeerd dat dosering van PAK (onderzocht tot 25 mg/l) geen negatief effect heeft op de capaciteit van een AWZI zolang deze niet vol belast is. Uit het eerste onderzoek voor toetsing bij de Beoordelingscommissie Zuiveringsinstallaties Glastuinbouw (BZG) bleek dat een dosering van 60 mg/l een zuiveringsrendement oplevert van minimaal 95%. De kosten zouden daarmee te hoog worden en daarom is recent een tweede onderzoek uitgevoerd om het resultaat te kunnen verfijnen.
In de tussentijd werd bekend dat dosering van PAK wel degelijk een effect kan hebben op de capaciteit van een AWZI. Op basis van deze nieuwe inzichten hebben uw deskundigen berekend dat de maximale dosering bij de AWZI NW, die op dit moment redelijk vol belast is, 36 mg/l mag bedragen. Bij hogere doseringen is het noodzakelijk om de nabezinkcapaciteit te vergroten. Met een dergelijke uitbreiding zijn aanzienlijk hoge investeringskosten gemoeid en daarmee is geen rekening gehouden in de oorspronkelijke businesscase. Uit de eerste resultaten van het tweede BZG-onderzoek blijkt dat de benodigde dosering waarschijnlijk 45 mg/l zal bedragen. Dit betekent dat de dosering van PAK als zuiveringstechniek op de AWZI NW niet mogelijk is zonder grote extra investeringen en gekozen moet worden voor een nageschakelde oxidatie-zuiveringstechniek.
Deze nieuwe situatie betekent dat nieuw onderzoek moet worden uitgevoerd om de oxidatietechniek te kunnen dimensioneren, goedgekeurd te krijgen bij de BZG en de businesscase opnieuw door te rekenen. De verandering van PAK-dosering naar de toepassing van

LTO Glaskracht Nederland
In LTO Glaskracht Nederland werken LTO Noord Glaskracht, ZLTO en LLTB samen aan landelijke activiteiten op het gebied van sectorale belangenbehartiging, vaktechniek en innovatie voor de aangesloten glastuinbouwondernemers.

een nageschakelde oxidatie-zuiveringstechniek levert een behoorlijke vertraging op. Tegelijkertijd ontstaat hierdoor de mogelijkheid om de zuivering te combineren met de productie van gietwater, al moet ook daar nog veel voor uitgezocht worden op technisch en juridisch vlak.
M.b.t. de planning heeft uw hoogheemraadschap aangegeven dat 2019 nodig is voor de voorbereidingen en 2020 voor de realisatie van de zuivering. Dit laat weinig ruimte om de nieuw ontstane situatie goed uit te werken en een onderbouwd besluit te nemen. Om die reden heeft LTO Glaskracht Nederland bij het ministerie van I&W een verzoek ingediend voor uitstel van de eindtermijn 1 januari 2021. In een eerste, niet bindende reactie is aangegeven dat het spijtig zou zijn als de collectieve zuivering AWZI NW niet door kan gaan door tijdsdruk. De definitieve reactie zal echter nog enige tijd op zich laten wachten.

Gietwatervoorziening Glastuinbouw Westland
De droge zomer van 2018 heeft laten zien dat een goede gietwatervoorziening voor de glastuinbouw van essentieel belang is. De interesse voor gezuiverd effluent als gietwater (iets dat naadloos aansluit bij de ambities van Delfland circulair) is dan ook flink toegenomen en inmiddels zijn er al meerdere gesprekken geweest tussen Evides Industriewater, LTO Glaskracht, gemeente Westland en uw hoogheemraadschap. Evides Industriewater participeert in Warmtebedrijf Westland dat momenteel de vraag naar warmte, CO2 en gietwater aan het inventariseren is. Binnenkort wordt ook de provincie Zuid-Holland betrokken bij het overleg over deze gietwatervoorziening met name ook om te bepalen of spoedige aansluiting van de glastuinbouwbedrijven in De Lier tot de mogelijkheden behoort.
De overstap van PAK-dosering naar een nageschakelde techniek heeft als mogelijkheid dat uit het effluent eerst gietwater kan worden gewonnen, bijvoorbeeld door de toepassing van omgekeerde osmose. Het resterende concentraat, dat veel kleiner in volume is, kan vervolgens met een oxidatietechniek gezuiverd worden van gewasbeschermingsmiddelen (en andere microverontreinigingen zoals medicijnresten). Deze volgorde wordt ook toegepast bij AquaReUse te Bleiswijk. Het kleinere volume zal een positief effect hebben op de kosten voor de zuivering. Wat de kostenstructuur precies wordt, zal de komende maanden uitgewerkt moeten worden.

Deelnemende bedrijven / hectares
Behalve belangstelling binnen het verzorgingsgebied van de AWZI NW is er ook een groeiende belangstelling van bedrijven en clusters buiten het verzorgingsgebied om deel te nemen aan de collectieve zuivering. Inmiddels heeft ca. 490 ha rondom De Lier en Kwintsheul (een ander gebied in Kwintsheul dan waar in de brief van maart 2018 op wordt gedoeld) aangegeven deel te willen nemen. Onderzoek naar fysieke aansluiting op de AWZI NW loopt, waarbij tevens gekeken wordt naar een gecombineerde aansluiting restwaterafvoer / gietwateraanvoer.
Door het toenemende hergebruik van proceswater (o.a. door de verlaging van de emissienormen voor stikstof) nemen de te lozen hoeveelheden per hectare glasoppervlak af. Een permanente aansluiting op een stelsel dat afvalwater afvoert naar de AWZI NW is daardoor voor een groeiende groep bedrijven niet noodzakelijk. LTO Glaskracht Westland ziet mogelijkheden om het aantal deelnemende bedrijven te vergroten als er binnen het verzorgingsgebied van de AWZI NW punten komen waar bedrijven van buiten het verzorgingsgebied hun restwater per as (tankauto of vergelijkbaar) kunnen aanleveren. We verzoeken het

In LTO Glaskracht Nederland werken LTO Noord Glaskracht, ZLTO en LLTB samen aan landelijke activiteiten op het gebied van sectorale belangenbehartiging, vaktechniek en innovatie voor de aangesloten glastuinbouwondernemers.

hoogheemraadschap dan ook om na te gaan of het technisch en financieel mogelijk is om een of enkele ontvangstpunten te realiseren.

Op dit moment hebben ca. 250 bedrijven zich aangemeld voor deelname aan de collectieve zuivering. Binnen het verzorgingsgebied van de AWZI NW ligt een cluster bedrijven (polder Noordland / Nieuwland), dat eerder heeft aangegeven geïnteresseerd te zijn in aansluiten bij de collectieve zuivering AWZI NW als er op termijn ook gietwater kan worden geleverd en er extra gezuiverd kan worden op meststoffen. Indien het oppervlak van cluster Noordland / Nieuwland wordt meegerekend, bedraagt het areaal glastuinbouw dat geïnteresseerd is in deelname aan de collectieve zuivering AWZI NW ca. 950 ha.

De mogelijkheid tot levering van gietwater is hiervoor al beschreven. M.b.t. de meststoffenzuivering zijn de mogelijkheden globaal verkend en de verwijdering van meststoffen kan tot op een bepaald niveau op de AWZI NW relatief eenvoudig geoptimaliseerd worden. Bij het bevoegd gezag (omgevingsdienst Haaglanden / gemeente Westland) en het ministerie van I&W is inmiddels de vraag neergelegd in welke mate extra gezuiverd moet worden om op het vlak van meststoffen te voldoen aan het eindcriterium nagenoeg nul-lozing. Als duidelijk is in welke mate extra gezuiverd moet worden, kunnen de kosten daarvoor berekend worden. Daarna kan de meststofverwijdering als voorstel voorgelegd worden aan de bedrijven.

De geraadpleegde ondernemers geven aan dat de collectieve zuivering met name interessant is voor glastuinbouwbedrijven met een glasoppervlak tot ongeveer vier hectare. De ondernemers- en klankbordgroep zijn er van overtuigd dat als de waterbewustwording bij die groep ondernemers verder toeneemt (bijvoorbeeld door inzet van toezichthouders), het deelnemende areaal glastuinbouwbedrijven binnen het verzorgingsgebied van de AWZI NW zal toenemen tot ca. 1.100 ha. Dit areaal zal nog verder toenemen als bedrijven buiten het verzorgingsgebied fysiek of via de bovengenoemde ontvangstpunten kunnen deelnemen.
M.b.t. de tariefstelling voor de verwijdering van gewasbeschermingsmiddelen hebben de ondernemers aangegeven dat deze gehandhaafd moet blijven op max. € 825,- per hectare. Een stijging van de jaarlijkse kosten zal leiden tot het afhaken van m.n. de grotere bedrijven. Een langere afschrijvingstermijn (bijvoorbeeld 10 jaar i.p.v. 7 jaar) is daarbij bespreekbaar, zeker als het mogelijk blijkt om de verwijdering van meststoffen afdoende te verbeteren en levering van gietwater op termijn aannemelijk is. We verzoeken u dan ook om bij herberekening van de kosten uit te gaan van een langere afschrijvingstermijn (tot maximaal 12 jaar).

Samenvattend is de verwachting dat zo'n 1.100 ha binnen het verzorgingsgebied en zo'n 490 ha buiten het verzorgingsgebied van de AWZI NW zal deelnemen aan de collectieve zuivering mits de verwijdering van meststoffen afdoende geoptimaliseerd kan worden en levering van gietwater op termijn aannemelijk is.

Participatief meten
Een onderdeel van c.q. voorwaarde voor de collectieve zuivering AWZI NW is het zogeheten participatief meten. Inmiddels is de apparatuur ontwikkeld en is in 2 pilotgebieden dit project opgestart met 8 ondernemers per gebied. In een derde gebied worden ondernemers door LTO Glaskracht en uw hoogheemraadschap benaderd voor deelname.

In LTO Glaskracht Nederland werken LTO Noord Glaskracht, ZLTO en LLTB samen aan landelijke activiteiten op het gebied van sectorale belangenbehartiging, vaktechniek en innovatie voor de aangesloten glastuinbouwondernemers.

De Verenigde Vergadering van het hoogheemraadschap van Delfland heeft aan dit project drie voorwaarden verboden, namelijk:

1. Tuinders dragen de businesscase (kostenneutraal voor Delfland);
2. Tuinders doorlopen het rioleringsprotocol en doen mee met het meetprogramma voor de kwaliteit van het oppervlaktewater;
3. Bij verandering van wetgeving waardoor andere microverontreinigingen zoals medicijnresten moeten worden verwijderd, worden er nieuwe afspraken gemaakt.

Het voldoen aan de eerste voorwaarde kan pas goed bepaald worden als er meer inzicht is in de kosten voor de nieuwe zuiveringstechniek in combinatie met de nieuwe opties van (toekomstige) gietwaterproductie en meststofverwijdering. Aan de andere twee voorwaarden wordt ons inziens voldaan. LTO Glaskracht Westland gaat er voor om van de collectieve zuivering AWZI NW een succes te maken en verzoekt het hoogheemraadschap mee te werken aan de verdere uitwerking van de collectieve zuivering op basis van een oxidatieve zuiveringstechniek in combinatie met de planvorming voor gietwaterlevering en optionele aanvullende meststofverwijdering.

Hoogachtend,

J. Vooijs
Voorzitter LTO Glaskracht Westland

In LTO Glaskracht Nederland werken LTO Noord Glaskracht, ZLTO en LLTB samen aan landelijke activiteiten op het gebied van sectorale belangenbehartiging, vaktechniek en innovatie voor de aangesloten glastuinbouwondernemers.

Hoogheemraadschap van Delfland

Verenigde Vergadering

Dossiernummer	1208
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	14 februari 2019
Agendapunt	H.12
Omschrijving	Toetreding Aquon tot werkgeversvereniging UvW

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Bestuur, organisatie en bedrijfsvoering	29 januari 2019
Verenigde Vergadering	**14 februari 2019**

Voorgesteld besluit

Akkoord te gaan met de toetreding van de Gemeenschappelijke Regeling Aquon tot de werkgeversvereniging bij de Unie van Waterschappen.

Hoogheemraadschap van
Delfland

Onderwerp: Toetreding tot werkgeversvereniging UvW van GR Aquon
Dossiernummer: 1208

Gevraagd besluit:

Gevraagd besluit VV 14 februari:
1. Akkoord te gaan met de toetreding van de Gemeenschappelijke Regeling Aquon tot de werkgeversvereniging bij de Unie van Waterschappen.

1. Probleemstelling - context

Het algemeen bestuur van Aquon heeft op 21 december 2018 de deelname van Aquon aan de werkgeversvereniging Unie van Waterschappen (wgv UVW) onder voorbehoud goedgekeurd. Het voorbehoud is gemaakt omdat ten tijde van de vergadering nog niet aan de eisen van een dergelijk besluit (artikel 21 lid 2 en 3 GR Aquon) werd voldaan.
De gemeenschappelijke regeling (GR) bepaalt dat het algemeen bestuur daartoe niet besluit dan nadat de algemeen besturen van de deelnemers in de gelegenheid zijn gesteld om hun zienswijze te geven.

2. Beoogd effect

Als lid van het algemeen bestuur van GR Aquon goedkeuring geven aan GR Aquon om zich aan te sluiten bij de werkgeversvereniging Unie van Waterschappen. Voor de GR wordt daarmee de mogelijkheid gecreëerd om voor het personeel de rechtspositieregeling van de waterschappen te volgen c.q. toe te passen.

3. Kernboodschap

Met het afgeven van zijn akkoord biedt Delfland aan GR Aquon de mogelijkheid om zich aan te sluiten bij de werkgeversvereniging van de UvW.

4. Historie - eerdere besluitvorming

N.v.t.

5. Regelgeving en Beleid

Artikel 21, lid 2 en 3, van de Gemeenschappelijke Regeling Aquon.

6. Financiën

N.v.t.

7. Duurzaamheid

N.v.t.

8. Organisatorische en personele consequenties

N.v.t.

9. OR/GO

N.v.t.

10. Risico- en beheersmaatregelen

N.v.t.

11. Communicatie (in- en extern)

N.v.t.

12. Bekendmaking en vervolgprocedure

D&H stelt de GR Aquon op de hoogte van de zienswijze van Delfland.

13. Bevoegd orgaan

De VV is het bevoegd orgaan voor het afgeven van het gevraagde akkoord.

14. Toelichting

Tijdens de ledenvergadering van de Unie van Waterschappen is besloten per 1 januari 2019 een werkgeversvereniging op te richten voor waterschappen en aan de waterschappen gelieerde organisaties in het publieke domein (lees sectorvolgers, zoals GR Aquon).

Het algemeen bestuur van Aquon heeft op 21 december 2018 de deelname van Aquon aan de werkgeversvereniging Unie van Waterschappen (wgv UVW) onder voorbehoud goedgekeurd. De gemeenschappelijke regeling (GR) bepaalt dat het algemeen bestuur daartoe niet besluit dan nadat de algemeen besturen van de deelnemers in de gelegenheid zijn gesteld om hun zienswijze te geven.

De GR Aquon bereikt hiermee dat zij voor de medewerkers de rechtspositieregeling van de waterschappen kan volgen en de Sectorale Arbeidsvoorwaardenregeling Waterschapspersoneel (SAW) kan toepassen.

15. Bijlagen

1. Uitgaande brief toetreding GR Aquon tot werkgeversvereniging UVW

Toetreding tot werkgeversvereniging UvW van GR Aquon

Dossiernummer : 1208
Vergaderdatum : 14 februari 2019

Hoogheemraadschap van Delfland

De Verenigde Vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van 22 januari 2019, dossiernummer 1208;

gelezen het positieve advies van de commissie Bestuur, Organisatie en Bedrijfsvoering ;

overwegende dat:
de Unie van Waterschappen per 1 januari 2019 een werkgeversvereniging heeft opgericht voor waterschappen en aan de waterschappen gelieerde organisaties in het publieke domein (lees sectorvolgers, zoals GR RBG en GR HWH);

Gelet op:
Artikel 21, lid 2 en 3, van de Gemeenschappelijke Regeling Aquon

Besluit:

1. Akkoord te gaan met de toetreding van de Gemeenschappelijke Regeling Aquon tot de werkgeversvereniging bij de Unie van Waterschappen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van 14 februari 2019.

De Verenigde Vergadering voornoemd,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt

Hoogheemraadschap van
Delfland

Aquon
Postbus 328
4000AH TIEL

UW BRIEF
8 januari 2019
ONS KENMERK
1385369
DELFT
14 februari 2019

ONDERWERP
Toetreding GR Aquon tot werkgeversvereniging UvW

Geacht bestuur,

Als antwoord op uw brief van 8 januari 2019 waarin u ons in de gelegenheid stelt te reageren op uw voorgenomen besluit tot deelname van Aquon aan de werkgeversvereniging Unie van Waterschappen (UvW), delen wij u mede dat wij in onze bijeenkomst van 14 februari 2019 hebben besloten om akkoord te gaan met uw verzoek tot deelname van Aquon aan de werkgeversvereniging UvW.

Hoogachtend,

De Verenigde Vergadering van Delfland,

de Secretaris, de Voorzitter,

ir. P.C. Janssen dr. P.H.W.M. Daverveldt

Instituut voor wateronderzoek en advies

Postbus 328
4000 AH Tiel

T 06-50732176
E info@aquon.nl
I www.aquon.nl

Bank
NL84NWAB0636751902
BTW NL823338848B01
KvK 52811751

Hoogheemraadschap van Delfland
T.a.v. College van Dijkgraaf en Hoogheemraden
Postbus 3061
2601 DB DELFT

Datum : **8 januari 2019**
Betreft : **voorgenomen besluit deelname werkgeversvereniging**
Ons kenmerk : **U19.010**
Behandeld door : **N.G. ter Meulen**

Geacht college cq Dagelijks/Algemeen Bestuur,

Met ingang van 1 januari 2020 is de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) in Werking getreden. In het kader van de Wnra heeft de Ledenvergadering van de Unie van Waterschappen besloten per 1 januari 2019 een werkgeversvereniging op te richten voor waterschappen en aan waterschappen gelieerde organisaties in het publieke domein.

AQUON wenst deel te nemen aan de werkgeversvereniging Werken voor Waterschappen en heeft daartoe een notitie geagendeerd op het AB-overleg van 21 december 2018. Het Algemeen Bestuur AQUON heeft de deelname van AQUON aan deze werkgeversvereniging alsmede de afvaardiging van de directeur AQUON naar de ledenvergadering van de werkgeversvereniging, onder voorbehoud goedgekeurd. Het voorbehoud is gemaakt omdat ten tijde van de vergadering nog niet aan de eisen voor een dergelijk voorgenomen besluit (artikel 21 lid 2 en 3 GR AQUON) werd voldaan.

Ten behoeve van een definitief besluit wil ik u vragen eventuele wensen en/of bedenkingen ten aanzien van het voorgenomen besluit uiterlijk 29 januari 2019 kenbaar te maken. Voor een toelichting op dit besluit verwijs ik u graag naar de notitie zoals die is geagendeerd op de vergadering van 21 december 2018 (tevens bijgevoegd).

Hoogachtend,

Ir. J.K. Bouma
Secretaris

Wateronderzoek en advies

NOTITIE

Datum	11 december 2018
Aan	Algemeen Bestuur AQUON
Van	Directeur
Vergaderdatum	21 december 2018
Opsteller	Niels ter Meulen
Onderwerp	Deelname Werkgeversvereniging Werken voor Waterschappen
Bijlagen	geen
Advies platform eigenaren	Het onderwerp is niet geagendeerd in het platform eigenaren, maar wel besproken in het overleg van 8 november 2018. Op dat moment twijfelde AQUON nog over deelname. Het platform eigenaren gaf aan eventuele deelname van AQUON aan de werkgeversvereniging te steunen.
Advies platform opdrachtgevers	Niet van Toepassing
Gevraagd Besluit AB	• In te stemmen met de toetreding van AQUON tot de werkgeversvereniging Werken voor Waterschappen; • In te stemmen met de afvaardiging van de directeur AQUON naar de ledenvergadering.
Vervolgproces	Deelname werkgeversvereniging bij positief besluit

INLEIDING

De Ledenvergadering van de Unie van Waterschappen heeft besloten per 1 januari 2019 een werkgeversvereniging op te richten voor waterschappen en aan waterschappen gelieerde organisaties in het publieke domein. De werkgeversvereniging sector waterschappen behartigt naar verwachting de belangen van circa 30 werkgeversorganisaties. Deze organisatie hebben samen zo'n 12.000 medewerkers in dienst. Binnen de nieuwe werkgeversvereniging ligt het primaat bij het werkgeverschap, het afsluiten van een cao voor deze 12.000 medewerkers.

AANLEIDING

AQUON volgt de rechtspositieregeling van de Waterschappen (SAW). Door de invoering van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) wordt vanaf 1 januari 2020 onder andere de Wet op de collectieve arbeidsovereenkomst (cao) van toepassing. Deze wet biedt het kader voor cao onderhandelingen en stelt eisen aan de onderhandelende partijen. Om een cao af te kunnen sluiten, dient er een werkgeversvereniging opgericht te worden. Tijdens de ledenvergadering van de Unie van Waterschappen is besloten per 1 januari 2019 een werkgeversvereniging op te richten voor waterschappen en aan de waterschappen gelieerde organisaties in het publieke domein. Met deze vereniging wordt beoogd:

1. Eén gezamenlijke cao voor de sector;
2. Invulling geven aan de visie op werken en werkgeverschap;
3. Aan de wettelijke eisen voldoen.

1. Eén gezamenlijke cao voor de sector.

De sector wil met een cao eenzelfde arbeidsprestatie gelijk belonen en ook financiële vergoedingen sectoraal gelijk regelen. Eén onderhandelingstafel, waar voor alle organisaties/werkgevers in onze sector bindende afspraken worden gemaakt en de werkgevers gebonden zijn aan de cao. Gelijke arbeidsvoorwaarden bevorderen samenwerking en mobiliteit binnen de sector.

Binnen de sector zijn de bestuurders verantwoordelijk voor werkgeverschap en arbeidsvoorwaarden. Binnen de gelieerde organisaties werken circa 3.000 medewerkers, een kwart van het totale personeelsbestand. Deze organisaties zijn geen lid bij de Unie van Waterschappen, terwijl zij wel de huidige rechtspositionele regeling, de SAW (de Sectorale Arbeidsvoorwaarden Waterschappen) toepassen. Na inwerkingtreding van de Wnra moeten deze organisaties, om de cao integraal te kunnen toepassen, tot de werkgeversvereniging toe kunnen treden. Alleen als lid van de werkgeversvereniging ben je gebonden aan de cao en is deze integraal van toepassing.

2. Invulling geven aan de visie op werken en werkgeverschap.
De sector is ambitieus en kan dit succesvol vertalen naar werkgeverschap en arbeidsvoorwaarden. De nieuwe werkgeversvereniging moet verder kunnen bouwen aan de ambities van de sector op werken en werkgeven: samen meanderen naar 2025.

3. Aan de wettelijke eisen voldoen.
Een werkgeversvereniging is een organisatie die de belangen behartigt voor en diensten verleent aan, de aangesloten werkgevers. De werkgeversvereniging voert onderhandelingen en sluit een cao af voor haar leden. Deze cao bindt de leden van de werkgeversvereniging. Dat betekent dat zij verplicht zijn de cao toe te passen op al hun medewerkers.

LIDMAATSCHAP WERKGEVERSVERENIGING

AQUON kan lid worden van de werkgeversvereniging en hierdoor de cao voor waterschappen van toepassing verklaren. Voorgesteld wordt om lid te worden van de werkgeversvereniging per 1 januari 2019. De werkgeversvereniging wordt opgericht per 1 januari 2019 in verband met de nieuwe onderhandelingen voor de cao vanaf 1 januari 2020.

Lid worden van de werkgeversvereniging is een keuze van elk waterschap en elke sectorvolger. Een vereniging wordt gevormd door leden die ambitie en doelstellingen delen en verwachten deze gezamenlijk beter te kunnen realiseren dan ieder voor zich. De vereniging heeft tot taak te verbinden, draagvlak onder haar leden te verwerven en te behouden en zo het samen sterker staan te realiseren.

KOSTEN

De kosten voor de werkorganisatie worden geschat op:
€ 180.000 personele kosten
€ 90.000 bureaukosten
€ 65.000 overige kosten
€ 335.000

De verdeling van deze jaarlijkse kosten over de leden moet nog worden bepaald. Op basis van de stemverhouding in de Ledenvergadering zouden de kosten voor AQUON circa € 4.500 kunnen gaan bedragen.

Wateronderzoek en advies

NOTITIE

VERTEGENWOORDIGER IN DE LEDENVERGADERING VAN DE WERKGEVERSVERENIGING

De organisatie bepaalt zelf wie ze naar de Ledenvergadering afvaardigt. In de statuten van de werkgeversvereniging staat niet meer dan dat leden iemand afvaardigen. Voorgesteld wordt om de directeur van AQUON af te vaardigen naar de Ledenvergadering.

NIET DEELNEMEN

Als niet wordt deelgenomen aan de werkgeversvereniging, zijn er twee opties om de cao te volgen:

1. Er wordt met iedere medewerker afzonderlijk een arbeidsovereenkomst afgesloten met daarin alle geldende afspraken en regelingen van de cao en daarbij wordt afgesproken dat salarisverhogingen uit de cao waterschappen worden gevolgd. Andere nieuwe afspraken in de cao moeten dan iedere keer met iedere werknemer apart worden overeengekomen;
2. Er wordt met de OR afgesproken dat de cao onze personeelsregeling is en dat wij in principe veranderingen in de cao zullen volgen. Dit volgen gaat niet automatisch, voor iedere aanpassing dient overleg met de OR plaats te hebben.

Beide bovenstaande opties zijn ondoelmatig en derhalve niet gewenst. Daarnaast geldt voor beide opties dat in cao's afspraken gemaakt kunnen worden die alleen gelden voor organisaties waarvoor de cao wordt afgesloten. Deze onderwerpen uit de cao kun je niet in een arbeidsovereenkomst of een personeelsregeling opnemen. Zowel voor optie 1) als voor optie 2) blijft het burgerlijk wetboek gelden.

ADVIES PLATFORM EIGENAREN

Het onderwerp is niet geagendeerd in het platform eigenaren, maar wel besproken in het overleg van 8 november 2018. Op dat moment twijfelde AQUON nog over deelname. Het platform eigenaren gaf aan eventuele deelname van AQUON aan de werkgeversvereniging te ondersteunen.

GEVRAAGD BESLUIT ALGEMEEN BESTUUR

AQUON wenst deel te nemen aan de werkgeversvereniging. De GR van AQUON stelt wat betreft deelname aan verenigingen het volgende (artikel 21 lid 2 en 3):

1. *Het algemeen bestuur besluit slechts bij unanimiteit tot de oprichting van en de deelneming in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborg-maatschappijen. Een dergelijk besluit kan uitsluitend genomen worden indien dat in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang;*

2. *Het besluit als bedoeld in het tweede lid wordt niet genomen dan nadat de vertegenwoordigende organen van de deelnemers een ontwerpbesluit is toegezonden en in de gelegenheid zijn gesteld hun wensen en bedenkingen ter kennis van het algemeen bestuur te brengen.*

Veel besturen van de waterschappen hebben het besluit tot deelname genomen me inbegrip van de aan hen verbonden gemeenschappelijke regelingen (dus inclusief AQUON). Daarmee hebben zij een mandaat om in het AB van AQUON deelname goed te keuren. Het is onduidelijk of dat geldt voor alle

Wateronderzoek en advies

NOTITIE

besturen van de aan AQUON verbonden waterschappen. Het algemeen bestuur van AQUON wordt gevraagd:

- In te stemmen met de toetreding van AQUON tot de werkgeversvereniging Werken voor Waterschappen;
- In te stemmen met de afvaardiging van de directeur AQUON naar de ledenvergadering.

Aldus besloten in de vergadering van het Algemeen Bestuur AQUON 21 december 2018.

de voorzitter

I.G.M. de Bondt

de secretaris

J.K. Bouma